

**'n Houdingsonderzoek na die Taalbeleid en Taalplan van die
Universiteit Stellenbosch:**
Die houdings van derdejaarstudente en dosente

deur
Christel Swart

*Tesis ingelewer ter voldoening aan die vereistes vir die graad van
Magister in Afrikaans en Nederlands in die
Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe
aan die Universiteit Stellenbosch*

Pestora colunt cultus recti

Studieleier: Prof LG de Stadler

Desember 2016

Verklaring

Deur hierdie tesis elektronies in te lewer, verklaar ek dat die geheel van die werk hierin vervat, my eie, oorspronklike werk is, dat ek die alleenouteur daarvan is (behalwe in die mate uitdruklik anders aangedui), dat reproduksie en publikasie daarvan deur die Universiteit Stellenbosch nie derdepartyregte sal skend nie en dat ek dit nie vantevore, in die geheel of gedeeltelik, ter verkryging van enige kwalifikasie aangebied het nie.

Desember 2016

Kopiereg © 2016 Universiteit Stellenbosch

Alle regte voorbehou

OPSOMMING

Hierdie studie ondersoek die mate waarin derdejaarstudente en dosente se houdings jeens die Taalbeleid van die Universiteit Stellenbosch (US) verander het sedert die vorige houdingsondersoeke – in besonder die Leibowitz-ondersoek (2006). Om dit aan te toon, is ’n empiriese ondersoek, met kwantitatiewe en kwalitatiewe data, in 2015 uitgevoer onder derdejaarstudente en dosente van vyf fakulteite aan die US.

Houdings oor taal en taalbeleid, wat ook gedrag rakende die taalbeleid kan beïnvloed – soos met talle geleenthede in die Suid-Afrikaanse geskiedenis gesien is – is ’n belangrike komponent van die geslaagdheid, al dan nie, van ’n taalbeleid. Indien die houdings jeens ’n spesifieke beleid of taal negatief is, beïnvloed dit uiteraard die aanvaarding van die beleid en die bereidwilligheid om die betrokke beleid toe te pas. Houdings is egter nie staties nie en daarom is dit belangrik om dit gereeld te ondersoek en te toets, aangesien dit na gelang van die konteks waarin die beleid geïmplementeer word, kan verander. Die hersiening van ’n taalbeleid behoort hierdie veranderende houdings in ag te neem.

Wat onder andere blyk uit die kontekstualisering van die US Taalbeleid (beide die kontemporêre as die geskiedkundige konteks) is dat die omstandighede waarbinne die US Taalbeleid van toepassing is veral oor die afgelope dekade verander het, wat noodwendig sou lei tot veranderende houdings jeens die Taalbeleid, maar ook jeens Afrikaans as belangrike knelpunt binne die US-taaldebat.

Uit die ondersoek blyk onder meer dat veral houdings jeens Afrikaans sedert die vorige houdingsonderzoek verskuif het, maar ook ander belangrike houdingsveranderinge blyk uit die resultate van die empiriese ondersoek, onder meer die belang van die betrokke tale (Afrikaans, Engels en isiXhosa) en meertaligheid, houdings oor die belang van Engels, studente en dosente se taalvoorkeure, die gebruik van meer as een taal in die klaskamer én hulle houdings jeens die verskillende taalopsies en die toepassing van die Taalbeleid binne die betrokke Fakulteite.

SUMMARY

This study researches the extent to which the attitudes of third year students and lecturers toward the Stellenbosch University (SU) language policy changed since the previous attitude studies were conducted – with specific reference to the Leibowitz-study (2006). To demonstrate this an empirical study was done in 2015, with both qualitative and quantitative data, among third year students and lecturers in five faculties of the SU.

Attitudes toward language and language policy, which could also determine behaviour related to the policy – as was seen at various instances in the history of South Africa – is an important aspect of the successful implementation of a language policy. When attitudes toward a specific policy is negative, it could potentially influence how the policy is accepted as well as the willingness to apply the policy in question. Attitudes, however, are not static, which is why it is of importance to conduct research on this matter on a regular basis and to test these attitudes, as it can change in accordance with the changing context in which the policy is implemented. When revising a language policy these changing attitudes should be kept in mind.

Among other things, the contextualisation of the SU language policy (both the contemporary and historical contexts) pointed out that the circumstances in which the SU language policy is applied, changed – especially over the past decade. This would necessarily have led to changing attitudes toward the Language Policy, but also toward Afrikaans as an important issue in the SU language debate.

From the results of the survey it is evident that attitudes regarding Afrikaans have changed since the previous studies. Other important attitude shifts were also noted from the empirical results, including attitudes regarding the importance of the languages in question (Afrikaans, English and isiXhosa), the role of multilingualism, attitudes regarding the importance of English, the language preferences of students and lecturers, the use of more than one language in class rooms, as well as attitudes toward different language options and the implementation of the Language Policy within the specific faculties.

ERKENNINGS

Ek wil graag die volgende persone bedank:

My studieleier, Leon de Stadler, wat nie net die onderwerp aan my toevertrou het nie, maar my ook deur die baie moeilike en lang proses begelei het en my insig in die onderwerp verdiep het.

Professor Martin Kidd van die US se Sentrum vir Statistiese Konsultasie vir sy hulp en advies met die statistiese analise van die data vir hierdie studie.

My ouers, Hannelie en Willie Swart, vir hulle volgehoue ondersteuning tydens die skryf van hierdie tesis. Daarsonder sou niks hiervan moontlik gewees het nie.

My oom Wium en tannie Dorothea, dat julle my vir die volle duur van hierdie studie 'n tuiste gegee het, maar ook vir julle diepgaande insig en belangstelling in my onderwerp en die kennis wat julle ook met my gedeel het.

My niggie, Janienke, omdat jy uit jou eie ervaring soveel begrip gehad het, altyd geluister het en praktiese raad gegee het.

My liewe Clément, wat selfs oor 'n lang afstand ongelooflik baie ondersteuning en bemoediging aan my verleen het.

My ander vriende en familie wat my bygestaan en ondersteun het.

Inhoudsopgawe

Hoofstuk 1: Konteks en vorige studies	1
1.1 Historiese lyn	2
1.2 Die US Taaldebat in die media	4
1.3 Vorige ondersoeke	9
1.3.1 Leibowitz-Ondersoek 2004.....	9
1.3.2 Leibowitz-onderzoek 2006.....	13
1.3.3 Leibowitz ondersoek: vergelyking tussen 2004 en 2006.	16
1.3.4 Die Schlemmer-onderzoek: Voorgaadse Studente op die Universiteit Stellenbosch en die Taalbeleid: 'n Strategiese meningsopname.....	18
1.3.5 H.C. Marais-studie: Vergelyking tussen Leibowitz- en Schlemmer-ondersoeke	21
1.3.6 Navorsingsprojek: Die implementering van Parallelmediumonderrig (PMO)	22
1.3.7 Gevolgtrekking.....	24
1.4 Samevatting.....	25
Hoofstuk 2: Metodologiese perspektiewe.....	26
2.1 Etnografiese metodes	27
2.2 Analise van beleids- en ander tekste	28
2.3 Houdingsonderzoek.....	28
2.4 Vraelysdiskussie	29
2.4.1 Onafhanklike veranderlikes (profielvrae)	30
2.4.2 Sosiale realiteit.....	31
2.4.3 Persoonlike ervaring/Kennis	32
2.4.4 Instrumentele houdings	34
2.4.5 Gedrag.....	36
2.5 Metodologie van die uitvoer van die empiriese ondersoek.....	37
2.5.1 Uitslae van pretoetse	37
2.5.2 Die houdingsonderzoek.....	39
2.5.3 Samestelling van respondente en die verteenwoordiging in vergelyking met die totale kohort se samestelling	40
2.6 Gevolgtrekking	52
Hoofstuk 3: 'n Taalbeplanningsmodel vir hoër onderwys wat houdings in ag neem	54
3.1 'n Taalbeplanningsmodel en die realiteit van die US Taalbeleid	55
3.2 Taalbeplanningstipes.....	60

3.2.1	Taalbestuur.....	60
3.2.2	Statusbeplanning	62
3.2.3	Korpusbeplanning	62
3.2.4	Taalverwerwingsbeplanning	63
3.2.5	Prestige-beplanning.....	63
3.3	Houdingsteorie.....	63
3.3.1	Kognitiewe komponent	64
3.3.2	Affektiewe komponent (emosies)	65
3.3.3	Gedrag.....	65
3.3.4	Taalhoudings.....	66
3.4	Taalbeplanningsvlakke.....	68
3.5	Meertaligheid	72
3.6	Samevatting.....	77
Hoofstuk 4: Analise van die Taalbeleid van die US: 2002-weergawe en die 2014 Taalbeleid en -plan		78
4.1	Kern van die Taalbeleid(e).....	78
4.2	Inleiding(s) van die Taalbeleide.....	79
4.3	Die Meertalige konteks	79
4.4	Beleidsbeginsels/Beginselpunte.....	80
4.5	Beleidsbepalings/ Bepalings van die Taalbeleid.....	80
4.6	Hersiening/Taalbeleidsvorming as dinamiese proses	81
4.7	Ondersteunende Dokument: Taalplan.....	81
4.8	Afdelings slegs in 2014-beleid.....	81
4.9	Taalplan.....	82
4.9.1	Inleiding van die Taalplanne	82
4.9.2	Afrikaans en Engels in onderrig- en leerkontekste	83
4.9.3	Taalspesifikasies vir modules	83
4.9.4	Afrikaans as akademiese taal	84
4.9.5	Die bevordering van isiXhosa as Afrikataal	85
4.9.6	Die Taalplan vir administrasie en bestuur.....	85
4.9.7	Taaldienste	87
4.9.8	Taalbeplanning in omgewings	88
4.9.9	Die bestuur van die Taalbeleid en Taalplan.....	88
4.9.10	Prosedures vir die keuse en wysiging van taalspesifikasies.....	88
4.9.11	Bestuur van die taalbeleid vir steundienste	88
4.9.12	Hersiening van die Taalbeleid en die Taalplan	89
4.9.13	Hantering van Klagtes.....	89

4.9.14	Die Taalkomitee	89
4.9.15	Die rol van die Taalsentrum	89
4.10	Gevolgtrekking	90
Hoofstuk 5 Resultate: Kwantitatiewe data van die empiriese ondersoek		91
5.1	Taalvoorkeure	91
5.1.1	Studente	91
5.1.2	Dosente	93
5.2	Betroubaarheidsanalise	94
5.2.1	Studente	94
5.2.2	Dosente	98
5.3	Analise van resultate (ANOVA-analises)	102
5.3.1	Studente	103
Kennis van die taalbeleid 2		143
5.3.2	Dosente	149
5.4	Gevolgtrekking	185
Hoofstuk 6: Resultate: Kwalitatiewe data		186
6.1	Studente	187
6.1.1	Oorsig	187
6.1.2	Behou Afrikaans by US	189
6.1.3	Taalaanbod: Meer Engels as gespesifiseer	192
6.1.4	Negatiewe houdings jeens Tolking	195
6.1.5	Positiewe houdings jeens Tolking	197
6.1.6	Die funksionele waarde van Engels	198
6.2	Dosente	199
6.2.1	Oorsig	199
6.2.2	Gee tans slegs klas in Engels	201
6.2.3	Negatiewe houdings jeens die T-opsie	201
6.2.4	Negatiewe houdings jeens Tolking	203
6.2.5	Algemene opmerkings	204
6.2.6	Negatiewe houdings jeens parallelmediumonderrig	204
6.2.7	Algemene opmerkings oor die T-opsie	205
6.3	Gevolgtrekking	206
Hoofstuk 7: Bespreking en gevolgtrekking		208
7.1	Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die huidige Taalbeleid en Taalplan?	208
7.1.1	Hoe goed ingelig is US-studente en -dosente oor die US se Taalbeleid en Taalplan?	208
7.2	Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid	210

7.3	Wat is studente en dosente se houdings jeens die behoud en gebruik (en die belang) van Afrikaans, Engels en Afrikatale (by die US isiXhosa) vir die US?	214
7.4	Wat is studente en dosente se houdings jeens die verskillende spesifikasies of opsies wat die Taalbeleid en Taalplan bied?	216
7.4.1	Studente.....	216
7.4.2	Dosente	217
7.5	Wat is studente en dosente se houdings ten opsigte van die toepassing van die Taalbeleid en Taalplan?.....	219
7.6	Wat is studente se houdings jeens die belang van die rol van taal in die effektiewe leer- en onderrigproses aan die US?.....	219
7.7	Hoeveel, indien hoegenaamd, het die houdings van studente en dosente verskuif sedert die Leibowitz-ondersoeke, en wat was die aard van die houdingsverskuiwing?.....	220
7.8	Slot	225
Bibliografie		228
Addendum A: E-posse aan dosente en studente.....		247
E-pos aan dekanes:.....		247
Afrikaans		247
Engels		247
E-pos aan dosente		248
Afrikaans		248
7.1.1. Engels.....		248
E-pos aan studente:.....		248
Afrikaans		248
Engels		249
Herinnerings-e-pos: Dosente		249
Afrikaans		249
Engels		250
Herinnerings-e-pos: Studente		250
Afrikaans		250
Engels		250
Herinnerings-e-pos 2: Studente		251
Afrikaans		251
Engels		251
Addendum B: Vraelyste		252

Lys van figure

Figuur 1:1.....	11
Figuur 1:2.....	15
Figuur 1:3.....	16
Figuur 1:4.....	16
Figuur 1:5.....	17
Figuur 1:6.....	17
Figuur 1:7.....	20
Figuur 2:1.....	41
Figuur 2:2.....	41
Figuur 2:3.....	42
Figuur 2:4.....	43
Figuur 2:5.....	47
Figuur 2:6.....	47
Figuur 2:7.....	48
Figuur 2:8.....	49
Figuur 3:1.....	56
Figuur 3:2.....	68
Figuur 3:3.....	71
Figuur 3:4.....	76
Figuur 4:1.....	92
Figuur 4:2.....	92
Figuur 4:3.....	93
Figuur 4:4.....	93
Figuur 5:5.....	104
Figuur 5:6.....	104
Figuur 5:7.....	104
Figuur 5:8.....	105
Figuur 5:9.....	106
Figuur 5:10.....	106
Figuur 5:11.....	107
Figuur 5:12.....	108

Figuur 5:13.....	108
Figuur 5:14.....	109
Figuur 5:15.....	110
Figuur 5:16.....	110
Figuur 5:17	111
Figuur 5:18.....	111
Figuur 5:19.....	112
Figuur 5:20.....	113
Figuur 5:21.....	113
Figuur 5:22.....	114
Figuur 5:23.....	114
Figuur 5:24.....	115
Figuur 5:25.....	116
Figuur 5:26.....	116
Figuur 5:27.....	117
Figuur 5:28.....	117
Figuur 5:29.....	118
Figuur 5:30.....	119
Figuur 5:31.....	119
Figuur 5:32.....	120
Figuur 5:33.....	120
Figuur 5:34.....	121
Figuur 5:35.....	122
Figuur 5:36.....	122
Figuur 5:37.....	123
Figuur 5:38.....	123
Figuur 5:39.....	124
Figuur 5:40.....	124
Figuur 5:41.....	125
Figuur 5:42.....	125
Figuur 5:43.....	126
Figuur 5:44.....	126
Figuur 5:45.....	127
Figuur 5:46.....	127

Figuur 5:47.....	128
Figuur 5:48.....	128
Figuur 5:49.....	129
Figuur 5:50.....	129
Figuur 5:51.....	130
Figuur 5:52.....	131
Figuur 5:53.....	131
Figuur 5:54.....	132
Figuur 5:55.....	132
Figuur 5:56.....	132
Figuur 5:57.....	133
Figuur 5:58.....	134
Figuur 5:59.....	134
Figuur 5:60.....	135
Figuur 5:61.....	135
Figuur 5:62.....	136
Figuur 5:63.....	137
Figuur 5:64.....	137
Figuur 5:65.....	138
Figuur 5:66.....	138
Figuur 5:67.....	139
Figuur 5:68.....	140
Figuur 5:69.....	140
Figuur 5:70.....	141
Figuur 5:71.....	141
Figuur 5:72.....	142
Figuur 5:73.....	143
Figuur 5:74.....	143
Figuur 5:75.....	144
Figuur 5:76.....	144
Figuur 5:77.....	145
Figuur 5:78.....	145
Figuur 5:79.....	146
Figuur 5:80.....	147

Figuur 5:81.....	147
Figuur 5:82.....	148
Figuur 5:83.....	149
Figuur 5:84.....	149
Figuur 5:85.....	150
Figuur 5:86.....	150
Figuur 5:87.....	151
Figuur 5:88.....	151
Figuur 5:89.....	152
Figuur 5:90.....	152
Figuur 5:91.....	153
Figuur 5:92.....	154
Figuur 5:93.....	154
Figuur 5:94.....	155
Figuur 5:95.....	156
Figuur 5:96.....	156
Figuur 5:97.....	157
Figuur 5:98.....	157
Figuur 5:99.....	158
Figuur 5:100.....	158
Figuur 5:101.....	159
Figuur 5:102.....	159
Figuur 5:103.....	160
Figuur 5:104.....	161
Figuur 5:105.....	161
Figuur 5:106.....	162
Figuur 5:107.....	162
Figuur 5:108.....	163
Figuur 5:109.....	163
Figuur 5:110.....	164
Figuur 5:111.....	164
Figuur 5:112.....	165
Figuur 5:113.....	165
Figuur 5:114.....	166

Figuur 5:115.....	166
Figuur 5:116.....	167
Figuur 5:117.....	168
Figuur 5:118.....	168
Figuur 5:119.....	169
Figuur 5:120.....	169
Figuur 5:121.....	170
Figuur 5:122.....	171
Figuur 5:123.....	171
Figuur 5:124.....	172
Figuur 5:125.....	173
Figuur 5:126.....	173
Figuur 5:127.....	174
Figuur 5:128.....	174
Figuur 5:129.....	175
Figuur 5:130.....	175
Figuur 5:131.....	176
Figuur 5:132.....	176
Figuur 5:133.....	177
Figuur 5:134.....	177
Figuur 5:135.....	178
Figuur 5:136.....	179
Figuur 5:137.....	179
Figuur 5:138.....	180
Figuur 5:139.....	181
Figuur 5:140.....	181
Figuur 5:141.....	182
Figuur 5:142.....	183
Figuur 5:143.....	183
Figuur 5:144.....	184
Figuur 5:145.....	185
Figuur 7:1.....	209
Figuur 7:2.....	209
Figuur 7:3.....	211

Figuur 7:4.....	211
Figuur 7:5.....	212
Figuur 7:6.....	212
Figuur 7:7.....	213
Figuur 7:8.....	213
Figuur 7:9.....	214
Figuur 7:10.....	215
Figuur 7:11.....	215
Figuur 7:12.....	217
Figuur 7:13.....	219
Figuur 7:14.....	220
Figuur 7:15.....	220
Figuur 7:16.....	221
Figuur 7:17.....	222
Figuur 7:18.....	223
Figuur 7:19.....	223
Figuur 7:20.....	224
Figuur 7:21.....	224
Figuur 7:22.....	225
Figuur 7:23.....	225

Hoofstuk 1: Konteks en vorige studies

Hierdie studie handel oor die houdings van personeel en derdejaarstudente jeens die Taalbeleid en Taalplan van die Universiteit Stellenbosch (US) in 2015 binne die konteks van die hersiene Taalbeleid en Taalplan van die US (2014). Die studie is veral ook belangrik in die lig van die hersiening van die Beleid in 2016 en hou rekening met die ontwikkelinge van die US se Taalbeleid en Taalplan sedert 2002 en ondersoek die wyse waarop houdings oor hierdie beleid verskuif het.

Die ondersoek kan beskou word as 'n opvolgstudie van die Leibowitz-studies (2004 en 2006), wat ten doel gehad het om dosente, derdejaarstudente en C2 administratiewe personeel se houdings jeens, of ervaring van die Taalbeleid en Taalplan (2002) van die US te ondersoek (Leibowitz, 2006: 9). In hierdie betrokke studie word daar ondersoek ingestel na die houdings van derdejaarstudente en dosente aan die US ten opsigte van die US-Taalbeleid (2014) en hoe die houdings verskuif het sedert die ondersoeke in 2004 en 2006. Die wysigings wat sedertdien aan die Taalbeleid aangebring is, word ook in die studie in ag geneem. Daar word gepoog om die volgende probleemstelling te beantwoord:

“Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die Taalbeleid en Taalplan (2014) en in welke mate het hierdie houdings verskuif sedert die ondersoeke van 2004 en 2006?”

Ten einde die studie, die US se Taalbeleid en Taalplan en die diskoers daaroor te kontekstualiseer, word daar 'n literatuurondersoek gedoen, met die fokus veral op die Suid-Afrikaanse konteks en die meer onmiddellike konteks van die Universiteit Stellenbosch. Hoewel die mediadiskoers (of te wel die taaldebat soos dit in die media afgespeel het) nie in detail ontleed word nie, vorm dit wel deel van die breër agtergrond wat die houdings van personeel en studente kan bepaal. Deur middel van 'n verdere literatuurondersoek word verskillende wetenskaplike en teoretiese benaderings tot taalbeplanning en taalbestuur in die algemeen, en houdingsondersoek in die besonder, opgeweeg om uiteindelik 'n taalbeplanningsraamwerk te ontwikkel waarbinne die rol van houdings oor taalbeleid bestudeer en begryp kan word.

Tweedens sal daar 'n deeglike analise gedoen word van die ontwikkeling van die US se Taalbeleid en Taalplan sedert 2002. Hierdie ondersoek neem die vorm aan van 'n analise van die tersaaklike beleidsdokumente, naamlik die 2002-Taalbeleid en -plan en die 2014-Taalbeleid en -plan. Hierdie analises is van belang omdat die houdings van personeel en studente onder andere gevorm word binne die konteks en deur die ontwikkelinge van onder meer die US Taalbeleid wat sedert 2002 plaasgevind het, en deur die diskoers wat daaroor gevoer is.

Derdens is 'n kwantitatiewe houdingsonderzoek uitgevoer onder dosente en derdejaarstudente in die vorm van 'n vraelysondersoek. Dosente en derdejaarstudente uit vyf fakulteite, naamlik Lettere en Sosiale Wetenskappe, Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe, Natuurwetenskappe en Ingenieurswese is genooi om aan hierdie ondersoek deel te neem deur 'n webgebaseerde vraelys in te vul. Uit die resultate wat hieruit verkry is, kan afleidings gemaak word oor dosente en dosente se houdings jeens die Taalbeleid in 2015. Hierdie tipe ondersoek is van groot belang, omdat effektiewe taalbeplanning en taalbeleidsimplementering nie kan plaasvind in 'n konteks waar daar onsekerheid is oor die houdings van rolspelers wat deur die taalbeleid geraak word nie. Vir effektiewe taalbeplanning en taalbestuur, en veral vir die effektiewe implementering van die Taalbeleid van die Universiteit Stellenbosch (veral met die oog op die hersiening van die Taalbeleid) is dit daarom van belang om die houdings van personeel en studente te bepaal en om te bepaal in welke mate hierdie houdings verskuif het.

1.1 Historiese lyn

Die wortel van die meeste taalbeplanningsprobleme lê dikwels in die historiese ontwikkeling van die taalgebruik in die spesifieke omgewing (Kaplan & Baldauf, 1997: 88). Deur te kyk na die ontwikkeling van hierdie taalprobleme kan insig verkry word in die historiese ontwikkeling van 'n taalsituasie oor 'n tydperk (Kaplan & Baldauf, 1997: 88). Wanneer navorsing gedoen word oor die gelykheid van toegang (d.m.v. taalbeleid) tot Suid-Afrikaanse universiteite behoort dit verstaan te word teen die agtergrond van die geskiedenis van hierdie instellings, wat tydens die apartheidsera (soos soveel ander instellings) gekarakteriseer is deur ras- (en talige) verdelings (Madiba, 2010: 327). In die kontemporêre geskiedenis van Suid-Afrika blyk taal nog altyd 'n opspraakwekkende, aktuele aangeleentheid te wees. Veral die misbruik van taal om mense uit te sluit, of om 'n bestaande magsbasis te verstewig en te onderhou, is kenmerkend van die (historiese) Suid-Afrikaanse samelewing (Mwaniki, 2012: 214). Dit is veral sigbaar in die Hoër Onderwys (HO) waar opvoedkundige taalbeleid in die verlede gebruik (of te wel misbruik) is om sprekers van inheemse tale te onderdruk of uit te sluit (Johnson, 2013: 52).

Vandag is daar veral taalkwessies by die Histories Afrikaanse Universiteite (HAU's) waar taalbeleid al hoe meer aangepas word om toegang vir sprekers van ander taalgroepe te fasiliteer en te verbreed om sodoende die ongeregthede van die verlede reg te stel. Omdat dit dikwels behels dat Afrikaans sy status as onderrigtaal by hierdie instellings deel, lei dit tot ontevredenheid onder die Afrikaanse taalgemeenskap, aangesien hierdie instellings beskou word as die "beskermers" van Afrikaans as onderrigtaal.

Veral die Universiteit Stellenbosch het 'n lang geskiedenis met Afrikaans en die herhalende tema wat binne die taaldebat oor die afgelope jare hier afspeel, is hoofsaaklik gefokus op die behoud van Afrikaans. Nie net was die dorp self 'n belangrike sentrum vir die vroeë Afrikaanse Taalstryd nie, maar heelwat

gebeurlikhede wat betrekking het op die taalkwessie het bygedra tot die karakter van die US as onafhanklike universiteit, met sy sterk verbintenis tot Afrikaans en die Afrikaanse taalgemeenskap.

In die laaste helfte van die 19de eeu het Stellenbosch die belangrike opvoedkundige sentrum van die Kaap Kolonie geword (Steyn, 2014: 29). Die kweekskool van die NG Kerk is in 1859 in Stellenbosch gestig, waarna die Stellenbosch College (later herdoop na die Victoria College). Teen 1913 het die studente sterk begin aangedring dat die Victoria Kollege nie alleen 'n selfstandige universiteit moes word nie, maar dat Hollands/Afrikaans as taal van onderrig aangewend moes word (Kapp, 2013: 25).

Op 21 Maart 1918 het die Universiteit Stellenbosch amptelik tot stand gekom as onafhanklike universiteit (Steyn, 2014: 185), nadat die aanbeveling van die “Het Jan Marais Fonds,” aanvaar is dat “de Hollandsche Taal in zijn beide vormen – d.w.z. Afrikaans zoowel as Nederlansch – geen minder plaats dan het Engelsch innemen zal” (Steyn, 2014: 183). Dít was die vereiste van Jannie Marais wat ingestem het om £100 000 te skenk sodat daar 'n onafhanklike universiteit op Stellenbosch gestig kon word (Steyn, 2014: 183). Sederdien en tot en met die afskaffing van apartheid was Afrikaans se posisie tot so mate verskans dat die US dit tydens die bewind van die Nasionale Party glad nie nodig geag het om 'n taalbeleid te hê waarin die posisie van Afrikaans bevestig is nie.

Met die afskaffing van apartheid het daar nuwe onderhandelings oor taalaangeleenthede by universiteite (veral HAU's) ontstaan. Voor en tydens hierdie onderhandelings is daar veral gedebatteer oor Afrikaans as voertaal en is daar ernstige vrae gevra oor “of daar plek is vir vyf eksklusief-Afrikaanse universiteite in 'n nuwe Suid-Afrika” (Steyn, 2014: 43).

Onder leiding van professor Andreas Van Wyk (die destydse rektor van die US) het die US hom beroep op die grondwet om die gebruik van Afrikaans as onderrigtaal te regverdig (Giliomee & Schlemmer, 2006: 168). In 1992 is daar deur die US-Raad besluit om in die Wet op die Universiteit Stellenbosch te spesifiseer dat Afrikaans die US se voertaal is (Kapp, 2013: 62). Ten spyte daarvan dat Afrikaans vanaf 1992 tot 2002 die amptelike voertaal van die US was, het die rol van Engels stelselmatig op 'n informele wyse belangriker geraak (Giliomee & Schlemmer, 2006: 43).

In 2001 is die “Language policy framework for South African Higher Education” (Council on Higher Education, 2001) uitgereik waarin funksionele meertaligheid en die waarde van moedertaalonderrig beklemtoon word (Giliomee & Schlemmer, 2006: 50). In dieselfde jaar is professor Chris Brink aangestel as die nuwe rektor van die US. Hierna het die US begin om taalprobleme te hanteer deur middel van 'n Taalbeleid en Taalplan wat teen die einde van 2001 aangeneem is (Giliomee & Schlemmer, 2006: 106). Daarin is saamgevat dat die “US [...] verbind is tot die gebruik en volgehoue ontwikkeling van Afrikaans as 'n akademiese taal in 'n meertalige konteks” (Giliomee & Schlemmer, 2006: 106).

In 2002 het die taalkwessie nuwe betekenis gekry toe die regering se Taalbeleid vir Hoër Onderwys (2002) alle universiteite verplig het om hulle taalplanne aan die Departement van Onderwys voor te lê (Giliomee & Schlemmer, 2006: 51, 64). Daarvolgens moes elke universiteit onderneem om (buiten Afrikaans) ten minste een van die inheemse, amptelike tale te bevorder, en moes hulle aandui hoe hulle van plan is om meertaligheid te bevorder (Giliomee & Schlemmer, 2006: 51, 64).

Die bekendmaking van die US se konseptaalbeleid in 2002 het hewige debat ontlok toe daar versoek is dat belanghebbendes kommentaar lewer oor die konsepbeleid (Kapp, 2013: 80). Die konsepbeleid het vermeld dat die US 'n meertalige universiteit sou wees wat Afrikaans bevorder. Die bestuur van die Konvokasie het hierdie bewoording verwerp en daarop aangedring dat die US eerder 'n Afrikaanse universiteit moet bly wat meertaligheid bevorder (Kapp, 2013: 80). Nadat die Taalbeleid sodanig aangepas en aanvaar is, was daar optimisme dat die beleid se formulering tevredenheid tot gevolg gehad het, aangesien die taaldebat relatief afgeneem het tot in 2004 (Kapp, 2013: 89).

1.2 Die US Taaldebat in die media

Die media se interpretasie van die beleid en die aanhoudende sirkulasie van daardie interpretasie maak deel uit van die sosiokulturele konteks van 'n taalbeleid (Johnson, 2013: 234). Die media speel 'n sentrale rol in sosiale en kulturele verandering en kan taalideologie reflekteer én verander, aangesien dit 'n invloed uitoefen op die vloei van inligting na die publiek en hoe 'n spesifieke beleid uitgebeeld en ervaar word, en hoe houdings gevorm of verander kan word (Johnson, 2013: 140, 235). Terwyl 'n enkele berig nie 'n daadwerklike invloed op houdings het nie, kan 'n reeks artikels of berigte 'n kumulatiewe uitwerking hê wat 'n meetbare invloed op die taalhoudings van 'n gegewe gemeenskap kan hê (Johnson, 2013: 140). Die taalbeleid van die Universiteit Stellenbosch was oor die afgelope paar jaar in die kollig met 'n volskaalse mediadebat oor die voertaal van die Universiteit wat veral in die gedrukte media en later in die sosiale media afgespeel het. 'n Magdom artikels het in koerante en op ander mediaplatforms verskyn, insluitende nuusberigte op die televisie en die radio.

In hierdie afdeling word daar aandag geskenk aan die taaldebat wat in die media afgespeel het deur die hoofmomente uit te lig, veral vanaf 2015 toe daar 'n skuif was na die gebruik van sosiale media en nie net die gedrukte media soos in die voorafgaande jare nie. Die aard van die debat het ook in hierdie jaar verander. Daar word oorsigtelik gekyk na die grootste kwessies wat in die media opslae gemaak het sedert die implementering van die US Taalbeleid in 2002, en alhoewel die rykheid van die beskikbare data 'n volledige studie regverdig, word daar vir die doeleindes van hierdie studie slegs gefokus op die hoofmomente van die mediadebat ten einde die konteks waarin die houdingsondersoek gedoen is, duidelik te stel. Die ruimte ontbreek om hierdie aspek in detail te ondersoek.

In 2002 is die opspreekwende US Taalbeleid geïmplementeer wat onder kvaai kritiek deurgeloop het in mediaberigte en lesersbriewe wat in koerante gepubliseer is. In 2004 het talle bekendes, byvoorbeeld Gerrit Brand en Antjie Krog tot die debat toegetree en hulle oor die Beleid uitgespreek. Die taaldebate het in 2005 opnuut opgevlam toe die media berig het dat die T-Opsie in die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe uitgebrei sou word tot op derdejaarsvlak. Die gevolg was 'n landswye taaldebate wat selfs tot in die Nederlande aandag geniet het. Volgens die Taalbeleid moet die beleid driejaarlik hersien word en dus was 2006 weer 'n opspreekwende jaar. Dit was egter meer as net die hersiening van die beleid wat die media laat gons het. Die US se Raadsverkiesing is in die tyd oorskadu deur die verkiesbare kandidate se oriëntering jense Afrikaans. Chris Brink het as Rektor bedank en professor Russel Botman is in sy plek as US Rektor en Vise-Kanselier aangewys. Dit het tot direkte vrae oor Botman se planne met Afrikaans gelei en in 2007 het mediaberigte oor die Taalkwessie veral gefokus op sy uitsprake oor toeganklikheid en bemagtiging deur Afrikaans in 'n meertalige omgewing. In 2008 was daar weer 'n raadsverkiesing waar houdings jense die kandidate, net soos in 2006, gesentreer was rondom die kandidate se oriëntering jense Afrikaans en was daar heelwat hieroor in die koerante gepubliseer. Alhoewel daar in 2009 min aandag in die media aan die taalkwessie gegee is, is dit reeds vroeg in 2010 weer aangeroer. Afrikaans se posisie in die hoër onderwys was op die agenda geplaas vir 'n beraad wat deur die F.W. De Klerk-stigting georganiseer is, wat groot ontevreidenheid veroorsaak het. 'n Mosie wat in 2011 deur 'n student ingedien is oor die behoud van Afrikaans by die US het weer wye reaksie in die media ontlok. Hierna was dit eers in 2014 dat daar weer ernstig aandag in die media aan die taalkwessie gegee is.

Selfs nog voor die aankondiging dat die US 'n nuwe Taalbeleid in 2014 sou kry, is daar baie aandag aan die US Taalbeleid geskenk en het dit die kollig in die media gedeel met uitsprake oor die taalbeleid van die Universiteit van die Vrystaat en Noord-Wes Universiteit. Die US se Taalbeleid het egter besonder baie aandag geniet, aangesien 2014 'n gebeurtenisvolle jaar was, onder meer omdat professor Botman in hierdie jaar afgesterf het (wat tot vrae oor die taalbeleid gelei het). Sowat 'n maand na Botman se afsterwe, het professor Schoonwinkel (Viserektor (Leer en Onderrig)) in 'n artikel in *Die Burger* op 2 Augustus 2014 die nuwe US Taalbeleid aangekondig (Schoonwinkel, 2014: 11). Na die aanvaarding van die Taalbeleid in November 2014 was daar heelwat reaksie in die media in verskillende vorme (artikels, rubrieke, lesersbriewe, ens.), waarvan sommige positiewe en ander meer negatiewe houdings weerspieël het. Kort na die aankondiging van die nuwe taalbeleid is professor Wim de Villiers aangestel as nuwe rektor van die US en, in die klimaat van die aankondiging van die nuwe taalbeleid het hy genoem dat hy hom "heeltemal met die US se taalbeleid – gelyke status vir Afrikaans en Engels en die verhoogde aanbod van beide" vereenselwig (La Vita, 2014: 11).

Pas nadat professor De Villiers sy plek as Rektor en Vise-Kanselier ingeneem het, het daar opnuut 'n debat op die US-kampus oor die Taalbeleid ontstaan. Terwyl die vorige debatte hoofsaaklik 'n beroep op die behoud van Afrikaans was, het die aard van die debat in 2015 verander en is dit hoofsaaklik aangedryf deur die Open Stellenbosch-beweging. Hierdie studentebeweging het aangevoer dat die gebruik van Afrikaans as uitsluitingsmeganisme aangewend word, waardeur veral swart studente benadeel word.

Net voor die inhuldiging van De Villiers as rektor op 29 April is daar 'n byeenkoms deur Open Stellenbosch gereël wat deur sowat 200 studente bygewoon is (Van Den Berg, 2015(a): 3). Hierdie byeenkoms het deel gevorm van 'n "stille protes" ter ondersteuning van die beëindiging van "'wit oorheersing' op die kampus, [dat] alle klasse in Engels beskikbaar moet wees en dat die institusionele kultuur verander" (Van den Berg, 2015(b): 3). Die stilte is verbreek toe studente tydens De Villiers se inhuldigingsgeleentheid met gebalde vuiste begin skree het "Down white power, down!" (Van den Berg, 2015(b): 3).

Die OS-beweging is veral gedryf op sosiale media, naamlik Facebook en Twitter, waar hulle hulself beskryf as "A collective of students and staff working to purge the oppressive remnants of apartheid in pursuit of a truly African university" (Open Stellenbosch, 2015(a)). Heelwat studente en dosente wat hulle by die beweging geskaar het, het op die Open Stellenbosch Facebook-blad opmerkings gemaak oor hulle houdings en ervaring by die US, veral wat uitsluiting deur taal betref.

Op Woensdag 13 Mei het OS 'n memorandum aan prof. De Villiers oorhandig waarin hulle hul griewe en eise aan die Universiteitsbestuur gestel het (Botha, 2015(a)). Die memorandum-oorhandiging het egter "in 'n volskaalse betoging ontaard" (Botha, 2015(a)), waar betogende studente professor Schoonwinkel vermaan het om verskoning te vra vir opmerkings wat hy 'n week vantevore by die Studenteparlement gemaak het, naamlik: "Did you think you would come to this university and not hear Afrikaans?" (@OpenStellies, 2015(b)).

Na afloop van die wintervakansie het OS hulle veldtog opnuut voortgesit en het 'n groep van sowat 30 studente 'n lesing ontwig op 27 Julie, waar hulle kapsie teen die T-opsie en die gebruik van Afrikaans gemaak het (Botha, 2015(b)). Hierna het hulle na die administrasiegebou beweeg "waar hulle verder betoog en die gebou beset het" (Botha, 2015(b)). Enkele dae later (29 Julie) het lede van OS die loopbane-uitstalling op die kampus ontwig met betogings en plakkate met opmerkings soos "T-option must fall" en "Review the language policy" (Van den Berg, 2015(c)). Die beweging het "gedreig dat indien die universiteit nie aan hul eise gehoor gee nie, die intensiteit van hul veldtog sal toeneem en verdere aktiwiteite op kampus ontwig sal word" (Van den Berg, 2015(c)). Hieroor is daar wyd in die media verslag gelewer.

Kort hierna is die veelbesproke “Luister”-video op sosiale media gepubliseer, waarin heelwat Maties-studente hulle ervarings (met verwysing na rassekwessies) op die US-kampus gedeel het. Hierdie video het op sy beurt verdere debat ontlok, asook ’n amptelike reaksie van die Universiteit wat op sosiale media gedeel is. Die video (wat teen 29 September 2015 reeds meer as 339 000 keer op *Youtube* besigtig is) het daartoe gelei dat die US na die Parlement ontbied is op 1 September, waar prof. De Villiers aan die portefeuljekomitee vir hoër onderwys moes verslag doen oor die stand van transformasie by die US (“Maties in spervuur,” 2015). Te midde van die parlementêre-geleentheid het sowat 1500 studente op die US-kampus aan ’n optog deelgeneem in reaksie tot die Luister-video (“Maties in spervuur,” 2015). Terwyl hierdie optog op die US-kampus in Stellenbosch plaasgevind het, was daar ook gewelddadige betogings deur studente by die Elsenburg-landboukollege buite Stellenbosch oor die Kollege se taalbeleid.

Die sterker teenwoordigheid van die Open Stellenbosch-beweging het teenreaksie ontlok op sosiale media deur diegene wat nie met OS saamgestem het nie. Heelwat houdings is in hierdie tyd sterk belig, onder meer op die Facebook-blad “Stellies Rage” (Stellies Rage, 2015(a)), asook ’n Facebook-groep wat in direkte teen-reaksie tot OS ontstaan het, naamlik “Close Stellenbosch.” Sosiale media het hier ’n groot rol gespeel, veral as katalisator van houdings, aangesien dit dien as medium waar belanghebbendes (dikwels anoniem) hulle kon uitspreek oor die gebeure in Stellenbosch. Die aantal plasings oor die onderwerp en die hoeveelheid kommentaar wat deur hierdie plasings uitgelok is, is ’n duidelike aanduiding dat daar baie sterk houdings oor die onderwerp bestaan.

Die gebeure het nie net studente aangegryp en hulle houdings verskerp nie, maar “agt bekende oudstudente van verskeie plaaslike universiteite het [...] bekend gemaak dat hulle ’n vereniging op die been sal bring ter behoud van Afrikaans in Suid-Afrikaanse universiteite” (Nuwe vereniging wil veg vir Afrikaanse universiteite, 2015). Die stigterslid, ’n US-Raadslid, Piet Le Roux, het die doel van die vereniging bestempel as ’n spreekbuis “vir diegene wat die voortsetting van uitnemende Afrikaanse hoër onderwys nastreef” (Nuwe vereniging wil veg vir Afrikaanse universiteite, 2015). Die stigting van hierdie vereniging en Le Roux se uitsprake het weer reaksies in die media ontlok oor veral Le Roux se rol as US-Raadslid.

Wat hier verder van belang is, is die wyse waarop die US gereageer het op die gebeure rondom Open Stellenbosch en die vraag na transformasie en veral die transformasie van die Taalbeleid. Prof. De Villiers het erken dat transformasie nie vinnig genoeg plaasvind nie, maar dat die US heelwat beleide geïmplementeer het met die doel om die proses te versnel, soos byvoorbeeld die stigting van ’n transformasiekantoor (Magaisa, 2015).

Die US het deurlopend klem daarop gelê dat hulle na die studente wil luister en in gesprek met die studente wil tree om hulle klagtes aan te hoor. Die Taaldag wat op 10 September plaasgevind en deur die

Taalsentrum aangebied is, kan as een so 'n geleentheid bestempel word. Hierdie geleentheid was bygewoon deur 80 deelnemers, insluitende personeel- en studentevrteenwoordigers uit verskillende fakulteite (De Stadler & Van der Merwe, 2015: 1).

Nog 'n belangrike reaksie deur die Universiteit was die aanpassing van die Taalbeleid. Nadat die Raad teen einde September hulle toewyding aan die transformasie van die US bevestig het, is die voorstel van die Rektor se bestuursplan aanvaar dat die woord “beskerming” van Afrikaans as 'n akademiese taal uit die taalbeleid verwyder word (Phakathi, 2015(b)). Voorts het die Universiteit besluit om die frase “op oordeelkundige wyse en waar doenlik” oor die aanwending en bevordering van isiXhosa te verwyder (Phakathi, 2015(b)). Dit volg op heelwat klagtes dat die US nie werklik meertalig is nie, maar eerder tweetalig is en dat die gebruik van isiXhosa uitgebrei behoort te word.

In November 2015 was daar weer 'n dramatiese wending op die US kampus, net soos op ander kampusse landswyd, in die vorm van studente-protosoptogte oor transformasie en studentegelde. Alhoewel hierdie protosoptogte nie direk teen die taalbeleid was nie, kan die taalbeleid nie uit die oog verloor word nie, aangesien dit 'n groot deel vorm van transformasieplanne in hoër onderwys.

Op 12 November 2015 het die US 'n verklaring uitgereik met 'n lys voorstelle om “Engels die primêre taal van kommunikasie en administrasie” by die US te maak (Van den Berg, 2015(d): 1). Uiteraard het hierdie verklaring heelwat debat ontlok en is daar tydens die daaropvolgende dae weer heelwat aandag in die media hieraan gegee.

Kort hierna is daar op Sondag, 15 November tydens 'n buitengewone vergadering deur die US-Raad se uitvoerende komitee 'n mosie aanvaar dat “Afrikaans én Engels as onderrigtaal [...] steeds gelyke status sal geniet” (Van Den Berg, 2015(e)). Die Raad het aangevoer dat die Taalbeleid van November 2014 voortgesit sal word en dat hulle verbind bly tot meertaligheid. Op 30 November het die US-Raad hom verder verbind tot hierdie besluit toe hulle dit by die amptelike raadsvergadering bekragtig en benadruk het. Alhoewel Open Stellenbosch na dese aangedui het dat hulle nie die besluit as gelate sou aanvaar nie, het die Raad se besluit gedien as afsluiting vir die jaar se taaldebate.

Die gevolgtrekking kan gemaak word dat die US-Taalbeleid 'n opspraakwekkende kwessie in die media is wat heelwat aandag geniet en daarom 'n besliste uitwerking kan hê op mense se houdings. Alhoewel die blote omvang van die hoeveelheid berigte en lesersbriewe nie in hierdie afdeling tot sy reg kon kom nie, is dit wel belangrik om kennis te neem van die taaldebat wat oor die afgelope 15 jaar in die media afgespeel het, aangesien die media nie neutraal is nie. Die aandag wat aan die kwessie gegee is, kan veral 'n invloed hê op die houdings van dosente en studente en daarom is dit vir die doeleindes van hierdie studie belangrik om in ag te neem. Die beduidende hoeveelheid briewe wat deur koerantlesers geskryf en

gepubliseer is, dien op sigself as 'n aanduiding van die mate waartoe mediaberigte lesers se houdings en gedrag beïnvloed en aangegryp het. Alhoewel daar in die betrokke ondersoek 'n vraag aan respondente gestel is oor die invloed wat die mediadebat op hulle houdings jeens die Taalbeleid gehad het, is hierdie enkele vraag nie voldoende om 'n gevolgtrekking te maak oor die invloed van die media op mense se houdings nie. 'n Opvolgstudie hieroor sal onder meer reg kan laat geskied aan die hoeveelheid data wat beskikbaar is oor die mediadebat.

1.3 Vorige ondersoeke

Die US Taalbeleid (2014: 11) vermeld dat die sukses van die Taalbeleid en -plan direk verband hou met die Universiteitsgemeenskap se aanvaarding daarvan en spesifiseer dat dié twee dokumente aanhoudend aandag verdien, sodat dit aangepas kan word aan die hand van die konteks waarin dit manifesteer. Daarom is ondersoeke na die houdings van die Universiteitsgemeenskap jeens die Taalbeleid en -plan van groot belang om hierdie twee doelstellings, naamlik die aanvaarding en suksesvolle implementering daarvan, te bereik en met mekaar te versoen.

In hierdie afdeling word daar gekyk na vorige houdingsondersoeke na die Taalbeleid (en hulle uitslae) waardeur die wyse waarop hierdie houdings oor 'n tydperk verander het, blootgelê word. Die ondersoeke waaraan daar hier aandag geskenk sal word, sluit in die twee Leibowitz-ondersoeke, die Schlemmer-ondersoek, die Marais-ondersoek en die Parallelmediumonderrig-ondersoek.

In 2004, twee jaar na die implementering van die 2002-Taalbeleid, het die US 'n meningsopname onder dosente en studente laat doen oor die voertaal van die US (die Leibowitz-ondersoek) wat weer in 2006 herhaal is. Terwyl die eerste ondersoek onder eerstejaarstudente geloods is, was die tweede ondersoek onder dieselfde studente gedoen wat toe (2006) in hulle derde jaar was. In 2008 is daar op versoek van die US Raad, met die oog op die hersiening van die Taalbeleid, 'n ondersoek deur Lawrence Schlemmer gedoen (Schlemmer, 2008: 5). Hierdie ondersoek was, anders as die Leibowitz-studie wat op vraelyste gebaseer was, gebaseer op persoonlike onderhoude (Schlemmer, 2008: 5). Die duidelike konvergensie tussen die twee verslae (Leibowitz 2006 en Schlemmer 2008) het geblyk in 'n vergelykende studie in 2008 deur H.C. Marais waarin die twee verslae se bevindinge en metodologie vergelykend ondersoek is. In 2011 is daar nog 'n ondersoek geloods wat spesifiek gefokus het op houdings jeens parallelmediumonderrig (PMO). Die bespreking van die ondersoeke sal chronologies gedoen word deur eerstens te kyk na die Leibowitz-2004 ondersoek.

1.3.1 Leibowitz-Ondersoek 2004

Die 2004-Leibowitz ondersoek is uitgevoer onder 1 647 eerstejaarstudente, 319 dosente en 338 administratiewe personeellede (Leibowitz, 2005: i). Alhoewel die ondersoeksoek hoofsaaklik kwantitatief

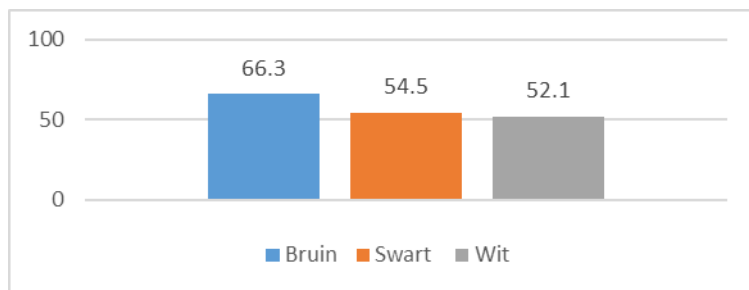
van aard was deurdat 'n stel vrae aan deelnemers gestel is om beantwoord te word, is daar ook kwalitatiewe data ingesamel deurdat voorsiening gemaak is vir deelnemers om kommentaar te lewer (Leibowitz, 2005: 2).

Die sleutelvrae van die ondersoek handel oor deelnemers se ervaring met die implementering van die Taalbeleid en wat die impak van die Beleid is (op verskillende domeine, soos onderrig, leer, etiek, bestuur, begroting, ensovoorts) (Leibowitz, 2005: i). Rolspelers is gevra om voorstelle te gee vir die verbetering van die implementering van die Beleid en om verdere aanbevelings oor navorsing oor taal en onderrig te maak (Leibowitz, 2005: i).

Die meerderheid deelnemers was wit en Afrikaanssprekend en daar was hoofsaaklik 'n positiewe respons deur die studente oor taal in leer-en-onderrig (jeens al die taalopsies) (Leibowitz, 2005: i). Die reaksie oor die implementering van die Beleid was minder positief, veral waar kruistabellering gedoen is onder spesifieke ras- en taalgroepe (Leibowitz, 2005: i). Die taalagtergrond van studente het gelei tot 'n gevoel van benadeling, veral onder nie-Afrikaanssprekende studente wat meer probleme ervaar het (Leibowitz, 2005: ii). Onder studente geledere was daar sterk houdings oor die behoud van Afrikaans by die US, veral met gepaardgaande opmerkings dat daar genoeg Engelse universiteite in die omgewing is (Leibowitz, 2005: ii). Daarmee saam was daar 'n noemenswaardige minderheid wat die tweetalige-benadering voorgestaan het en wat die waarde van tweetaligheid erken het (Leibowitz, 2005: ii). Wat die waarde van meertaligheid betref, was daar 'n meerderheid studente wat aangedui het dat hulle die geleentheid waardeer om in 'n ander taal te leer of meer te leer oor 'n ander kultuur, terwyl 'n klein minderheid die Beleid direk geassosieer het met verdraagsaamheid, meertaligheid en die “reënboognasie” (Leibowitz, 2005: 60-61).

Wat studente se ervaring met die toepassing van die Taalbeleid in die klassituasie was, is dat hulle op modulevlak tussen 74%-98% saamgestem het met die dosente van die vak se hantering van die taalsituasie in die klas (Leibowitz, 2005: 12). Onder Afrikaanssprekende dosente het 2.8% aangedui dat hulle nie die Taalbeleid gelees het nie, en 93.4% het verstaan hoe om die beleid toe te pas, terwyl 14.5% van die Engelssprekende dosente aangedui het dat hulle nie die Beleid gelees het nie, en slegs 77.8% van hulle verstaan hoe om die Taalbeleid in hulle werk toe te pas (Leibowitz, 2005: 31).

Uit die ondersoek het geblyk dat studente redelik bewus was van die inhoud van die Taalbeleid: 75.1% van hulle het vermeld dat hulle bewus was van die Taalbeleid voor hulle as studente ingeskryf het, en 55.1% het 'n kopie van die Taalbeleid gelees nadat hulle by die US ingeskryf het (Leibowitz, 2005: 13).

Figuur 1:1: Het 'n kopie van die Taalbeleid geles na inskrywing by die US (volgens ras)

In die oop kommentaar het sowat 15.8% van die studente aangedui dat hulle tevrede is met die Taalbeleid, terwyl 3.6% van studente vermeld het dat hulle ontevrede is daarmee (Leibowitz, 2005: 21). Studente was baie ten gunste van die behoud van Afrikaans by die US, wat kon spruit uit faktore soos die tweetalige opsies by veral die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe en die debat oor Afrikaans en die Taalbeleid in die media (Leibowitz, 2005: 23). Heelwat studente het egter die tweetalige opsie met regverdigheid en die akkommodering van studente se behoeftes geassosieer (Leibowitz, 2005: 24).

Uit die bevindinge blyk dat die Engels-opsie (E-opsie) die minder gunstige opsie is ten opsigte van klasdeelname en begrip, vergeleke met die tweetalige-opsie (T-opsie), terwyl die Afrikaans-opsie (A-opsie) weer duidelik problematies was vir Engelssprekende studente (Leibowitz, 2005: 25). 'n Klein minderheid studente het aangedui dat hulle 'n kommunikasieprobleem ervaar as gevolg van taal in die meeste van hulle modules (15.7%) (Leibowitz, 2005: 14). Dit sluit aan by die bevinding dat Afrikaanssprekende studente meer daartoe in staat was om deel te neem aan onderrig-en-leer-aktiwiteite as nie-Afrikaanssprekende studente (Leibowitz, 2005: 16). Nie-Afrikaanssprekende studente het vermeld dat personeellede minder akkommodierend is as vóór die implementering van die Beleid en dat die Beleid nie gerig is op leer en onderrig nie, maar eerder op die identiteit van die Universiteit (Leibowitz, 2005: 57). Dosente was sterk gekant teen 'n beleid wat uitsluitend sal wees en het selfs die bestaan van die Beleid bevraagteken (Leibowitz, 2005: 61).

Terwyl studente hoofsaaklik positief was oor die Taalbeleid, was dosente minder positief. Veral swart en nie-Afrikaanssprekende dosente was ontevrede, maar dit het hoofsaaklik gepaard gegaan met die ontevredenheid jeens die idee dat die Beleid uitsluitend en te voorskriftelik is, eerder as ontevredenheid met die implementering daarvan (Leibowitz, 2005: ii). Wat uit die ondersoek geblyk het, was dat daar meer ondersteuning nodig was aan studente en dosente (Leibowitz, 2005: ii).

Uit die vrae oor die implementering van die Beleid, blyk dosente se redes vir die ontevredenheid duidelik: 79.1% van die dosente het hetsy saamgestem, of ten volle saamgestem dat voorbereiding van modulemateriaal in beide tale té tydrowend is, terwyl 40.4% van die dosente saamgestem of ten volle

saamgestem het dat die Taalbeleid daartoe lei dat hulle kosbare tyd vir hulle navorsing verloor (Leibowitz, 2005: 30).

'n Groot meerderheid dosente (82.2%) het verder aangedui dat hulle oor die kennis en vaardighede beskik om tussen Engels en Afrikaans te skakel gedurende hulle lesings en sowat 62.7% het aangedui dat hulle dit maklik gevind het om die Beleid in hulle klaskamers toe te pas (Leibowitz, 2005: 30). 25.2% het egter vermeld dat hulle saamstem dat hulle die aandag van hulle studente verloor wanneer hulle tussen Engels en Afrikaans in 'n lesing skakel (Leibowitz, 2005: 30). Slegs 8% van dosente het ten volle saamgestem dat die Taalbeleid genoegsame voorsiening maak vir studente wat nie Engels of Afrikaans as eerste taal praat nie (Leibowitz, 2005: 30).

In die oop kommentaar is heelwat verwysings gemaak na die tekort aan begrotingsondersteuning, vir byvoorbeeld die vertaling van notas (Leibowitz, 2005: 41). Nietemin is daar heelwat bewyse dat dosente baie moeite doen om studente te help met taalverwante behoeftes (Leibowitz, 2005: 41).

Kritiek jeens die beleid deur dosente het ingesluit dat die beleid nie bygedra het tot die oplossing van spesifieke uitdagings wat fakulteite en dosente in die gesig staar nie en dat dit 'n bedreiging is vir mededingendheid en uitruilgeleenthede (Leibowitz, 2005: 56). Verder sluit die kritiek in dat dosente voel dat die beleid swart studente potensieel kan uitsluit, dat die vertaling van alle klasnotas 'n las op dosente plaas, dat akademiese Afrikaans 'n uitdaging is vir talle studente en dat die gebrek aan ervaring met Engels op voorgraadse vlak lei tot uitdagings vir studente op nagraadse vlak (Leibowitz, 2005: 56). Wat die taaldebate betref, was daar dosente wat klem gelê het op die interne hantering van die kwessie en dat die effektiwiteit van die beleid afhang van 'n positiewe ingesteldheid (Leibowitz, 2005: 43). Beide Afrikaans en Engelssprekende dosente het gevoel dat die beleid meer spanning veroorsaak as wat dit opgelos het (Leibowitz, 2005: 44).

Daar is bevind dat daar nie genoeg personele is wat gebruik maak van Afrikaanse taalvaardigheidskursusse nie, terwyl heelwat studente dit as 'n las beskou om Afrikaans te leer, wat weer hulle akademiese sukses benadeel (Leibowitz, 2005: 57). Voorts is daar bevind dat heelwat ondersteuning nodig is op verskillende vlakke. Dit sluit in finansiële ondersteuning vir die vertaling van notas, die tyd wat dosente hieraan moet bestee, ondersteuning aan studente wat sukkel met Engelse handboeke, geleenthede vir dosente om hulle tweetaligheid op te skerp, leiding aan dosente oor hoe om minderheidstudente te help, meer ondersteuning aan studente in taalvaardigheidsmodules, asook meer leiding aan dosente oor hoe om die beleid toe te pas (Leibowitz, 2005: 59).

In haar gevolgtrekking het Leibowitz (2005: 63) genoem dat die US pogings moet aanwend om studente beter in te lig oor die waarde van twee- of meertaligheid en die waarde daarvan om vaardig in Engels én

Afrikaans te wees. Voortaan het die studie aangedui dat dosente heelwat minder positief jeens die beleid voel as studente. Houdings jeens die beleid was dus oorwegend positief, alhoewel tot 'n mindere mate onder dosente.

1.3.2 Leibowitz-ondersoek 2006

Die 2006 Leibowitz-studie het derdejaarsstudente, dosente en die C2-administratiewe personeel van die US se ervaring met die Taalbeleid en Taalplan ondersoek. Daardeur kon die uitslae van die studie wat in 2006 gedoen is, vergelyk word met die uitslae van die 2004 ondersoek (Leibowitz, 2006: 2). Die 2004-vraelyste is wel ietwat aangepas om rekening te hou met die veranderde omstandighede in 2006 (Leibowitz, 2006: 10).

Leibowitz het in haar opvolgstudie weer die bevinding gemaak dat die kwessie van die US Taalbeleid onder beide studente en personeel 'n emotiewe onderwerp is en dat daar 'n sterk beroep vanaf 'n groot aantal studente was om die Universiteit Afrikaans te hou (2006: 2). Aanduidings dat die US nie Afrikaans sal bly nie sou volgens die uitslae van die ondersoek tot groot ontevredenheid en 'n negatiewe reaksie onder studente lei, met 'n sterk verpolitiserings van die kwessie (Leibowitz, 2006: 5). In beide steekproewe (2004 en 2006) het die meeste studente aangedui dat hulle sterk voel oor die taal van onderrig (77.4% derdejaars en 86% algemene studente), met Afrikaanse studente wat die sterkste gevoel het oor die kwessie (Leibowitz, 2006: 39-40).

Die houding dat Afrikaans by die US behoue moet bly, is weer nie in 2006 onder dosente gedeel nie. Kwessies wat deur dosente geopper is, is weinig gedeel onder die ander groepe, soos byvoorbeeld dat twee- of meertalige onderrig 'n verhoogde werklading meebring (Leibowitz, 2006: 3, 20). Elke groep se houding jeens die Taalbeleid word bepaal deur die take van die onderskeie groepe en dus is dit vanselfsprekend dat groepe negatief reageer teenoor die areas van die taalbeleid wat hulle negatief sal beïnvloed (Leibowitz, 2006: 3).

Uit die data van die spesifieke derdejaarsmodules wat ondersoek is, blyk dat studente die afwyking van die gespesifiseerde opsie as aanvaarbaar beskou onder sekere omstandighede, maar dat ander omstandighede (byvoorbeeld waar die dosent se gebrek aan Afrikaanse taalvaardighede lei tot die afwyking) minder aanvaarbaar is, aangesien dit nie in die belang van die studente is nie (Leibowitz, 2006: 54). Leibowitz wys hier uit dat die suksesvolle voorsiening in taalbehoefte en dosente se taalkeuses afhang van hulle buigsamheid, student-gesentreerdheid en die dosent se taalvaardighede in Engels en Afrikaans (, 2006: 54). Dosente het wel in die studie aangedui dat hulle bereid is om studente by te staan met taalverwante probleme (Leibowitz, 2006: 3).

Swart studente het aangedui dat hulle heelwat probleme ervaar met die taal van onderrig, veral dat hierdie studente gemarginaliseer word by die US weens taal (Leibowitz, 2006: 3). Ten spyte daarvan het die meeste derdejaarsstudente aangedui dat die taal wat gebruik word nie 'n negatiewe uitwerking op hulle leerwerk het nie (Leibowitz, 2006: 32-33). Hierdie studente het aangedui dat hulle 'n positiewe ervaring het met dosente se aanbieding van klasse en die bewoording van opdragte (Leibowitz, 2006: 32-33). Dit stem ooreen met die bevindinge wat in die 2004-ondersoek gemaak is.

Alhoewel studente en dosente hoë vlakke van tweetaligheid getoon het, was dosente gekant teen die idee om in meer as een taal klas te gee en daar was aanduiding dat daar 'n irritasie is oor die gebruik van die T-opsie (Leibowitz, 2006: 5). Studente het aangedui dat daar 'n verskuiwing is in die T- en die A-opsies na 'n verhoogde gebruik van Engels (Leibowitz, 2006: 6). 22.8% van die Engelse studente het gevoel dat die taal van onderrig hulle negatief beïnvloed in die T-opsie, vergeleke met die 36.6% in die A-opsie (Leibowitz, 2006: 35).

Alhoewel Leibowitz (2006: 30-31) bevind het dat die meeste studente (75%) voel dat taalopsies wel soos gespesifiseer, toegepas word in die klaskamer, wys sy ook daarop dat studente ervaar dat Afrikaans in 'n mindere mate in die klaskamer gebruik word as wat volgens die bepaalde taalopsies gespesifiseer was.

Studente wat in die T-opsie klasloop, was sterk van mening dat die T-opsie nie bydra tot hulle klasdeelname nie en daar is bevind dat studente die meeste probleme ervaar met modules in die T-opsie (Leibowitz, 2006: 32-33). Afrikaanse studente was minder ten gunste van die T-opsie as wat Engelssprekende studente was, terwyl tweetalige studente (Afrikaans en Engels) meestal ten gunste daarvan was (Leibowitz, 2006: 35). Daarteenoor het dosente wat in die T-opsie klasgee, heelwat meer uitdagings genoem as diegene wat in die A-opsie klasgee, maar daar is meer melding gemaak van studente wat by die dosente om hulp vra in die A-opsie as in die T-opsie (Leibowitz, 2006: 55).

Die 2006-studie toon dieselfde neiging onder studente oor hulle bewussyn van die US se taalbeleid as in 2004, maar minder studente het in 2006 aangedui dat hulle die Taalbeleid, of 'n opsomming daarvan gelees het as in 2004 (Leibowitz, 2006: 35). Leibowitz (2006: 35) skryf dit toe daaraan dat studente eerder in hulle eerste jaar die Taalbeleid gelees het toe hulle meer bewus daarvan moes wees en omdat dosente moontlik tydens die eerste jaar meer klem op die Taalbeleid gelê het. Die ondersoek het egter duidelike bevindinge gemaak dat daar 'n sterk bewussyn onder al die groepe is oor die (bestaan van die) Taalbeleid en Taalplan (Leibowitz, 2006: 3).

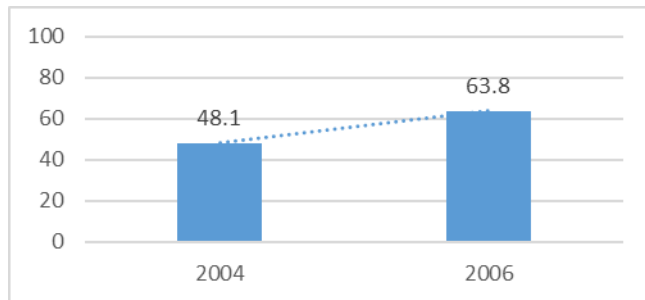
Volgens Leibowitz (2006: 42) het die meerderheid studente aangedui dat hulle tevrede is met die toepassing van die Taalbeleid, was 'n noemenswaardige minderheid neutraal en was 'n redelike groot minderheid ontevrede met die toepassing van die Taalbeleid (17.7% derdejaars en 27.1% algemene

studente) . Dit blyk dat Afrikaanssprekende en tweetalige studente die positiefste was oor die Taalbeleid en volgens ras was wit en bruin studente meer tevrede met die Taalbeleid as swart studente – waarvan slegs 28.2% aangedui het dat hulle tevrede is met die Taalbeleid (Leibowitz, 2006: 42-43).

Toe studente gevra is watter veranderlike die grootste rol speel in hulle leerervaring in die klas – tussen ras of taal – het die meerderheid aangedui dat taal die grootste rol speel (Leibowitz, 2006: 44). Leibowitz het bevind dat houdings jeens die Taalbeleid die sterkste was waar ras en taal saamhang, naamlik: Afrikaans en wit, Engels en swart (2006: 45).

Die grootste kwessie wat onder beide derdejaarstudente (25.9%) en die algemene studente (27%) se kommentaar geopper is, was dat die US Afrikaans moet bly, waarna die onderwerp dat daar twee ander Engelse universiteite in die omgewing is daarby aangesluit het as die tweede grootste kwessie (Leibowitz, 2006: 48).

Alhoewel Leibowitz (2006: 41) bevind het dat die proporsie van studente wat aangedui het dat hulle die US gekies het omdat dit 'n Afrikaanse universiteit is tussen 2004 en 2006 toegeneem het (vanaf 48.1% in 2004 na 63.8% in 2006), het 'n noemenswaardige minderheid van die dosente aangedui dat hulle geen taalvaardighede in Afrikaans het nie (Leibowitz, 2006: 57). Daarteenoor is daar 'n groot aantal Afrikaanssprekende dosente wat klasgee in die T- en E-opsies (Leibowitz, 2006: 58).

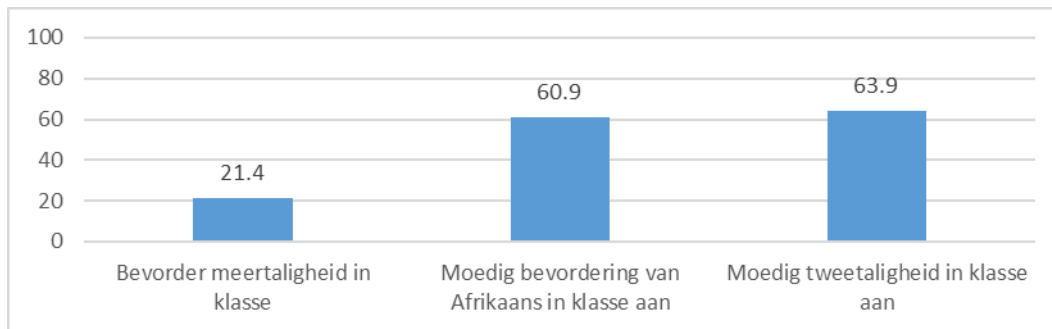

Figuur 1:2: Persentasie van studente wat die US kies omdat die Universiteit Afrikaans is

Meer dosente het saamgestem dat hulle dit maklik vind om die Taalbeleid te implementeer in hulle klasse, maar dit is veral dosente wat klasgee in fakulteite met meer A-opsie-modules wat saamgestem het dat die beleid maklik implementeerbaar is (Leibowitz, 2006: 59). Minder dosente wat aan die 2006-studie deelgeneem het, het verstaan hoe om die Taalbeleid in hulle werk toe te pas as deelnemers van die 2004-studie (Leibowitz, 2006: 61-62). Die meerderheid dosente het aangedui dat hulle voel dat daar nie genoeg voorsiening in die Taalbeleid gemaak word vir studente wat nie Engels óf Afrikaans as moedertaal praat nie (Leibowitz, 2006: 59).

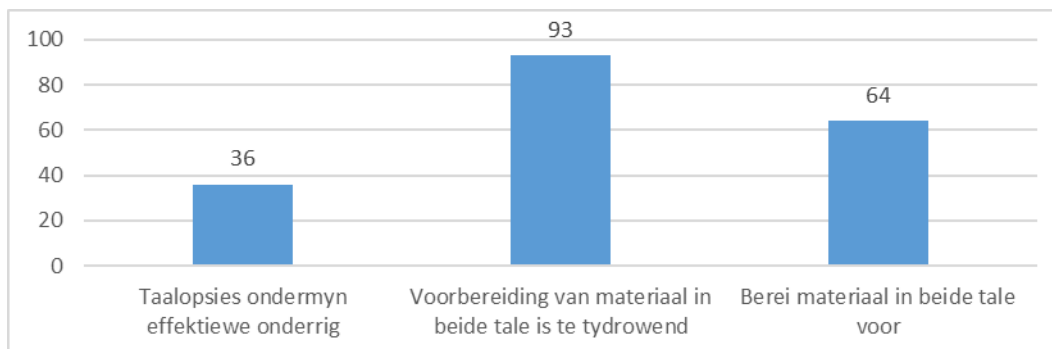
Hier is daar dus duidelik 'n vraag na meertaligheid by die US, alhoewel daar heelwat minder dosente is wat self moeite doen om hulle eie meertaligheid te bevorder. Slegs 21.4% van die dosente het aangedui

dat hulle meertaligheid in hulle klasse bevorder, terwyl 60.9% van die dosente aangedui het dat hulle die bevordering van Afrikaans in die klaskamer aanmoedig en 63.9% van hulle het vermeld dat hulle tweetaligheid in die klaskamer aanmoedig (Leibowitz, 2006: 62).

Figuur 1:3: Dosente se houdings teen meertaligheid in die klaskamer

Volgens Leibowitz (2006: 59) het 36% van dosente saamgestem dat die taalopsies effektiewe onderrig ondermyn en het 93% sterk saamgestem dat die voorbereiding van materiaal in beide tale tydrowend is, terwyl slegs 64% aangedui het dat hulle wel kursusmateriaal in beide tale voorberei.

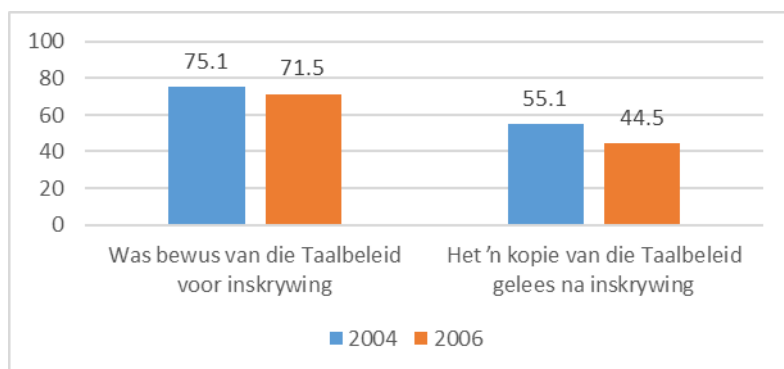
Figuur 1:4: Dosente se houdings teen die implementering van die Taalbeleid

Die kwessies wat onder dosente uitgelig is as die belangrikste in hulle kommentaar is die verhoogde werklading wat die Taalbeleid meebring, Engels as wêreldtaal en die feit dat die taalkwessie deel is van 'n groter politieke kwessie (Leibowitz, 2006: 65).

1.3.3 Leibowitz ondersoek: vergelyking tussen 2004 en 2006.

Vergelykend is daar sterk ooreenstemming tussen die resultate van die Leibowitz-studies, wat studente se kennis oor die Taalbeleid insluit, byvoorbeeld dat hulle bewus was daarvan dat hulle kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer voor hulle by die US ingeskryf het. In 2004 het 95.2% van die studente saamgestem met hierdie stelling (Leibowitz, 2005: 13), en 95.7% in 2006 (Leibowitz, 2006: 35). Op dieselfde vraag oor Engels het 83.1% van studente “ja” geantwoord in 2004 (Leibowitz, 2005: 13) en slegs 77.5% in 2006 (Leibowitz, 2006:35).

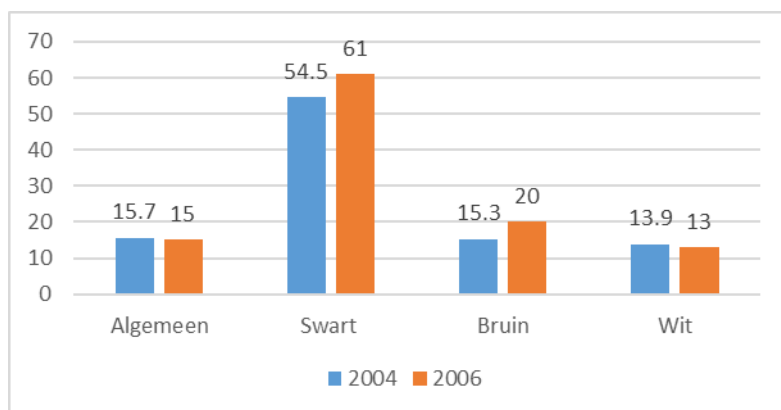
In 2004 was studente klaarblyklik effens meer bewus van die inhoud van die Taalbeleid as in 2006, aangesien 75.1% van die studente in 2004 vermeld het dat hulle bewus was van die Taalbeleid voordat hulle by die US ingeskryf het (Leibowitz, 2005: 13). Daarteenoor het 71.5% van die studente in 2006 vermeld dat hulle bewus was van die US se Taalbeleid voor inskrywing (Leibowitz, 2006: 35). In 2004 het 55.1% van die studente 'n kopie van die Taalbeleid gelees na inskrywing, terwyl slegs 44.5% van studente dit volgens die 2006-onderzoek gedoen het (Leibowitz, 2005: 13; Leibowitz, 2006: 35).

Figuur 1:5: Studente se kennis van Taalbeleid in 2004 en 2006

Wat interessant is, is dat daar in 2004 slegs 48.1% van die studente was wat vermeld het dat hulle die US as tersiêre onderriginstelling gekies het omdat dit 'n Afrikaanse Universiteit is, terwyl hierdie syfer gestyg het na 63.8% in 2006 (Leibowitz, 2005: 15; Leibowitz, 2006: 41).

In 2004 het 54.5% van die swart studente gesê dat hulle taal as 'n kommunikasieprobleem ervaar in die meeste van hulle modules, terwyl slegs 13.9% van die wit studente en 15.3% van die bruin studente taal as 'n kommunikasieprobleem ervaar het (Leibowitz, 2005: 20). Hierdie syfers het in 2006 onder swart student gestyg na 61%, onder wit studente verder verlaag na 13% en onder bruin studente gestyg na 20% (Leibowitz, 2006: 36).

Figuur 1:6: Studente wat kommunikasie as 'n probleem in modules ervaar

Hieruit blyk dit dus duidelik dat veral swart studente probleme ervaar met taal en kommunikasie in hulle modules en dat die probleem sedert 2004 tot 2006 gestyg het onder beide swart en bruin studente, terwyl dit effens verlaag het onder wit studente.

Minder dosente wat aan die 2006-studie deelgeneem het, het verstaan hoe om die Taalbeleid in hulle werk toe te pas as dié in die 2004-studie (Leibowitz, 2006: 61-62). Ongeag dosente se vaardigheid om te skakel tussen tale in hulle lesings het 'n totaal van 79.1% van die dosente in 2004 saamgestem dat voorbereiding van module materiaal in beide tale te tydrowend is, en in 2006 was hierdie syfer heelwat hoër met sowat 93% van dosente wat sterk saamgestem het (Leibowitz, 2005: 30; Leibowitz, 2006: 59).

Daar kan dus gesê word dat daar houdingsverskille oor die Taalbeleid tussen die studente en dosente van die US bestaan. Terwyl die studente meer positief reageer op die Taalbeleid is dit opvallend dat dosente minder positief voel oor die Beleid en dat dit veral die verhoogde werklading is wat dosente negatief beïnvloed. Studente, daarteenoor, was redelik positief oor die afwyking van die beleid wanneer dit in hulle beste belang is, soos wanneer daar van die voorgeskrewe opsie afgewyk word ter wille van internasionalisering. Aangesien die resultate onder ras- en taalgroepe gepolariseer is, is dit duidelik dat die taalkwessie kompleks is, omdat minder- en meerderheidsgroepe se taalvaardighede tot so 'n groot mate verskil en daar daarom 'n groot verskil is tussen hierdie groepe se tevredenheid met die Taalbeleid.

1.3.4 Die Schlemmer-ondersoek: Voorgraadse Studente aan die Universiteit Stellenbosch en die Taalbeleid: 'n Strategiese meningsopname.

Die Schlemmer-ondersoek is in 2008 gedoen op versoek van die US-Raad ter voorbereiding van die hersiening van die US Taalbeleid (Schlemmer, 2008: 5). Die ondersoek is gebaseer op persoonlike onderhoude wat deur opgeleide studente gevoer is onder 'n minimum steekproefgrootte van 235 studente (Schlemmer, 2008: 5). Weens die relatiewe klein omvang van die studie waarsku Schlemmer wel dat die resultate versigtig benader moet word (Schlemmer, 2008: 14).

Die uitslae van die Schlemmer-ondersoek (2008: 5) het aangedui dat studente “beduidende aanpassingsprobleme,” ervaar het wat veral met die onderrigtaal verband hou. Hierdie probleme word veral ervaar deur nie-Afrikaanssprekende studente, wat nie verbasend is nie, aangesien 40% van hierdie studente hulle tweetaligheid as swak of baie swak bestempel het en dit dus moeilik sou vind om optimaal by die US te funksioneer (Schlemmer, 2008: 5). Dit verbaas dus nie dat sowat 15% van Engelssprekende studente die Taalbeleid as onaanvaarbaar bestempel het (Schlemmer, 2008: 6).

Volgens Schlemmer se bevindinge (2008: 6) was Afrikaanssprekende studente baie tevrede met die Beleid en het hulle “rustig” gevoel oor die posisie van Afrikaans by die Universiteit. Nietemin is daar bevind dat die meerderheid Afrikaanse studente hulle wel onderliggend toewy aan die behoud en beskerming van

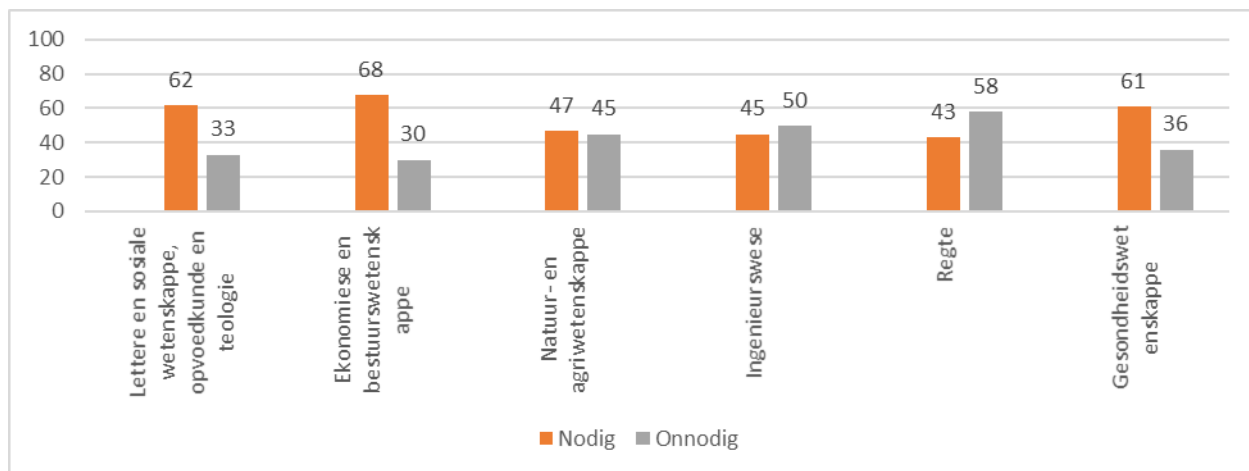
Afrikaans en selfs die meeste Engelssprekende studente het 'n besondere waardering vir “die Afrikaanse kultuur” by die US getoon en sou dit negatief ervaar indien Afrikaans by die US uitgefaseer sou word (Schlemmer, 2008: 6). Schlemmer waarsku dat hierdie meerderheidskeuses nie in isolasie beskou behoort te word nie, aangesien daar wel randgevalle is waaruit intense weerstand vanuit beide taalgroepe teen die Taalbeleid blyk (2008: 7).

Meer as 'n derde van die studente het tydens die onderhoud genoem dat hulle probleme met die onderrigtaale ervaar, maar dat daar duidelik minder probleme deur Afrikaanse studente in Engelse lesings ervaar word as deur Engelse studente in Afrikaanse lesings (Schlemmer, 2008: 15). Dit sluit aan by die bevinding dat Engelssprekende studente heelwat minder tweetalig is as Afrikaanssprekende studente (Schlemmer, 2008: 17).

Verbasend is dat Afrikaanssprekende studente die minste belang gestel het in die gesprek en die taaldebate, en, volgens Schlemmer, is dit nie 'n onderwerp of politieke siening wat hierdie studente “begeester nie” (2008: 19). Daar is wel 'n groot verwagting onder Afrikaanssprekende studente dat die posisie van Afrikaans sal verswak (sowat 40%), maar die meerderheid studente is wel oortuig daarvan dat Afrikaans ten minste saam met Engels 'n toekoms het en beskou dus nie Afrikaans as “bedreig” nie (Schlemmer, 2008: 20).

Daar is dus 'n positiewe gevoel jeens die belang van Afrikaans, Engels en tweetaligheid wat aansluit by studente se algemene tevredenheid met die Taalbeleid, aangesien hulle onderrig in beide hierdie tale in 'n mindere of meerdere mate gefasiliteer word. Die meeste studente het dus tevredenheid getoon met die Taalbeleid soos dit in hulle fakulteite toegepas word en in gevalle waar studente nie tevrede was nie, was dit dikwels nie diepgaande ontevredenheid nie (Schlemmer, 2008: 28). Nietemin kan minderheidsgroepe se ontevredenheid nie misken word nie, aangesien veral Afrikataalsprekers se *ontevredenheid* met die beleid byna net so hoog is soos Afrikaanssprekende studente se *tevredenheid*.

Dit is interessant dat Afrikaans- en Afrikataalsprekers die twee taalgroepe is wat die verengelsing van Historiese Afrikaanse Universiteite (HAU's) die meeste as ongewens beskou. Dit blyk egter duidelik dat die meeste studente wel dink dat dit taamlik nodig is dat HAU's 'n mate van verengelsing ondergaan.

Figuur 1:7: Ondersteuning van verengelsing volgens Fakulteit, al dan nie (Schlemmer, 2008: 29).

Uit Figuur 1:7 blyk dat studente uit die meeste fakulteite te vinde is vir verengelsing, alhoewel die meerderheid studente in die Fakulteit Ingenieurswese en die Fakulteit Regte die verengelsing onnodig ag.

Schlemmer het spesifiek vrae aan studente oor die toepassing van die T-opsie gevra. Uit die ondersoek het geblyk dat daar meer studente is wat van mening was dat Afrikaans méér in die klas aangewend word as Engels, wat veral geblyk het uit die geledere van die Engelssprekende studente (Schlemmer, 2008: 32). Schlemmer (2008: 32) het bevind dat 44% van Afrikaanssprekende studente van mening was dat daar meer Afrikaans in die klas gebruik word as Engels, terwyl 66% van Engelse studente hiermee saamgestem het, 45% van tweetalige studente en 50% van Afrikataalsprekende studente. 'n Totaal van 50% van al die studente het dus aangedui dat Afrikaans die dominante taal in T-opsie klasse is (Schlemmer, 2008: 32). Schlemmer noem dat dit klop met die beskrywing van die T-opsie, aangesien die beleidsomschrywing van die T-opsie spesifiseer dat Afrikaans oorwegend gebruik moet word, met 'n maksimum van 50% gebruik van Engels (Schlemmer, 2008: 32).

Die ondersoek het getoon dat slegs 'n minderheid studente (sowat 12%) van mening was dat die T-opsie hulle akademiese vordering negatief beïnvloed het (Schlemmer, 2008: 33). 27% van die tweetalige studente het aangedui dat hulle akademiese vordering negatief beïnvloed is deur die T-opsie, terwyl slegs 9% van Afrikaanssprekende studente en 6% van Engelssprekende studente aangedui het dat die T-opsie hulle akademiese vordering negatief beïnvloed (Schlemmer, 2008: 33), maar dit was veral die groep “ander taal” wat gevoel het dat hulle akademiese vordering negatief beïnvloed word deur die T-opsie (sowat 50%) (Schlemmer, 2008: 33).

Byna 'n kwart van die studente het aangedui dat hulle die T-opsie irriterend vind en sowat 'n derde van die studente het in totaal die T-opsie frustrerend of irriterend gevind (Schlemmer, 2008: 35). Nietemin, het sowat 44% van die studente aangedui dat die T-opsie goed werk en 20% het aangedui dat hulle die T-

opsie waardevol ag (Schlemmer, 2008: 35). Schlemmer waarsku dat die persentasie van studente wat geïrriteerd en gefrustreerd is met die T-opsie té hoog is vir die T-opsie om as “kern onderrigbeleid van die Universiteit aanvaarbaar te wees” (Schlemmer, 2008: 35). Ontevredenheid met die T-opsie is toegeskryf studente se gevoelens dat dit tyd mors en dat die gebruik van twee tale verwarring veroorsaak (Schlemmer, 2008: 36). Dosente se taalvaardigheid in beide tale moet goed ontwikkel wees ten einde ’n kwaliteit lesing te verseker, terwyl studente se taalvaardigheid ten minste ten opsigte van hulle reseptiewe vaardighede goed genoeg moet wees om die maksimum uit die lesing te ontvang. Volgens die uitslae was studente van mening dat die Engelse taalvaardighede van Afrikaanse dosente voldoen aan die vereistes wat die T-opsie stel, maar dat dieselfde nie gesê kan word van die Afrikaanse taalvaardighede van Engelssprekende dosente nie (Schlemmer, 2008: 38). Sowat 40% van studente het aangedui dat die Afrikaanse taalvaardighede van Engelse dosente swak of baie swak is (Schlemmer, 2008: 38).

Afrikaanssprekende studente sal dit verkies dat Afrikaans die basis-voertaal is, met bykomende blootstelling aan Engels, terwyl sowat 80% van hulle tevrede sou wees as slegs Afrikaans gebruik word (Schlemmer, 2008: 44). Parallelmediumonderrig is, daarnaas, ’n gewilde opsie, gevolg deur ’n eweredige T-opsie wat goed gemonitor word (Schlemmer, 2008: 44). Onder Engelssprekende studente was laasgenoemde twee opsies die gewildste (Schlemmer, 2008: 45).

Volgens die Schlemmer-onderzoek (2008) was studente dus hoofsaaklik tevrede met die US Taalbeleid, en alhoewel daar enkele probleme en irritasie met die T-opsie was, het studente dit nogtans in ’n positiewe lig beskou.

1.3.5 H.C. Marais-studie: Vergelyking tussen Leibowitz- en Schlemmer-onderseoe

Die Marais-onderzoek was ’n vergelykende studie tussen die 2006 Leibowitz-studie en die 2008 Schlemmer-onderzoek. Die Marais-onderzoek was daarop gerig om nie net die uitslae van die twee ondersoeke met mekaar te vergelyk nie, maar ook die metodologie daarvan (Marais, 2008: 2), ten einde die geldigheid van die ondersoeke se bevindinge te beoordeel. Marais (2008: 2) noem dat daar ’n “opvallende konvergensie in die resultate van die twee ondersoeke” is en dat daar ’n meerderheidsteun vir die US Taalbeleid onder die studente in beide ondersoeke opgemerk word, wat steun vir die T-opsie insluit (Marais, 2008: 2).

Volgens Marais (2008: 4) was die respondente in die Leibowitz-onderzoek nie verteenwoordigend van die US-studentepopulasie nie (behalwe vir nasionaliteit), aangesien hulle self-geselekteer was. Marais meen verder dat die Leibowitz-bevindinge nie ’n basis skep vir die “ekstrapolering na die toekoms nie” en dat dit slegs van toepassing is op die houdings van studente soos dit ten tye van die onderzoek was (Marais, 2008: 4, 5).

Daarteenoor meen Marais (2008: 4, 5) dat die Schlemmer-onderzoek wél empiries verantwoordbaar was en as basis gebruik kan word vir monitering en toekomstige ondersoeke en dat dit voldoen aan die vereistes vir wetenskaplike ondersoek, ten spyte daarvan dat die ewekansige steekproef kleiner was as verwag. Marais merk egter op dat daar geen resultate van statistiese ontledings in die verslag vermeld is nie, en dat enkele vermeldings van bevindinge sydig, of te wel pro-Afrikaans mag voorkom, alhoewel die studie grootliks metodologies goed ontwerp en uitgevoer is (2008: 5) .

Voorts is daar in beide ondersoeke bevind dat daar oor die algemeen positiewe houdings onder studente jeens die US Taalbeleid is, maar met 'n gepaardgaande tamheid oor die taaldebat (Marais, 2008: 6). Wat verdere kommer by gewek het, was dat minderheidsgroepe, veral studente wat nie Engels of Afrikaans as eerste taal praat nie, gemarginaliseer word deur die “taalaangeleentheid” en waarsku Marais (2008: 6) teen die impak van radikale minderhede en hulle invloed op die toekoms van die US en die taaldebat.

Verder blyk dit uit die twee ondersoeke dat die verwagting onder die respondente is dat die US wel sy Afrikaanse karakter sal behou en dat, indien dit sou verander, studente se positiewe houdings jeens die Taalbeleid sal verskuif (Marais, 2008: 6). Daar word aanbeveel dat tolkdienste beskikbaar gestel word en dat daar meer aandag gegee behoort te word aan die taalvaardigheid van beide studente en dosente, wat aangevul kan word deur die aanstelling van dosentassistenten (Marais, 2008: 7)

In sy algemene gevolgtrekking noem Marais (2008:8) dat die monitering van die beleid belangrik is en om te verseker dat al die belangegroepe se menings in ag geneem word, deur aandag te skenk aan die veranderlikes wat inspeel op houdings jeens die taalbeleid (iets wat nie in die Schlemmer-onderzoek óf die Leibowitz-onderzoek gedoen is nie). Aangesien die inligting wat uit beide ondersoek versamel is baie sensitief is vir veranderinge binne die konteks van die ondersoek, beveel Marais aan dat houdingsondersoeke op vaste intervalle, van sowat drie tot vier jaar, gedoen behoort te word (Marais, 2008: 9).

Uiteindelik kom Marais tot die gevolgtrekking dat beide die Leibowitz- en die Schlemmer-ondersoeke genoegsame bewyse lewer dat daar tot en met einde 2008 voldoende ondersteuning onder studente was vir die Taalbeleid om die voortsetting daarvan te regverdig, en waar nodig, aan te pas (Marais, 2008: 9).

1.3.6 Navorsingsprojek: Die implementering van Parallelmediumonderrig (PMO)

Die houdingsondersoek oor Parallelmediumonderrig (PMO) is uitgevoer deur gebruik te maak van vraelyste wat saamgestel is vir onderhoude met belanghebbendes, insluitende dekane en personeel (laasgenoemde het in die vorm van fokusgroeponderhoude geskiet) en het veral ingestel op die effektiewe implementering van PMO (De Stadler & Webb, 2011: 10). Die onderhoude is op voorbehoud van

vertroulikheid gedoen ten einde te verseker dat deelnemers met vrymoedigheid sou meedoen (De Stadler & Webb, 2011: 12).

Uit die ondersoek onder die dekane het dit geblyk dat daar algemene tevredenheid met die Taalbeleid was, aangesien die Taalbeleid volgens dekane voldoende voorsiening maak vir effektiewe taalbestuur in die betrokke fakulteite deurdat dit verskillende taalbenaderings toelaat (De Stadler & Webb, 2011: 13).

Daar was algemene instemming dat Afrikaans behou moet word, maar ter selfde tyd dat die Taalbeleid inklusief moet wees (De Stadler & Webb, 2011: 13), met uitwysing deur sommige dekane dat enkele fakulteite druk op Afrikaans plaas en dat die T-opsie soms geneig is daartoe om Afrikaans te benadeel weens die groeiende gebruik van Engels (De Stadler & Webb, 2011: 13). Daarom het enkele dekane vermeld dat die T-opsie problematies kan wees, terwyl ander sterk ten gunste van die gebruik daarvan was (De Stadler & Webb, 2011: 14).

Daar was 'n breë instemming oor die belang van meertaligheid vir die US, maar minder eenstemmigheid oor die rol wat PMO kan speel ter bevordering daarvan. Alhoewel dit toeganklikheid vir studente uit verskillende taalgroepe fasiliteer, meen dekane dit is teenproduktief vir die bevordering van individuele meertaligheid, omdat studente in afsonderlike taalstrome verdeel word (De Stadler & Webb, 2011: 15).

Dekane het oor die algemeen saamgestem dat PMO suksesvol geïmplementeer word en dat daar voldoende ondersteuning gebied word (finansieel en andersins) (De Stadler & Webb, 2011: 14). Hulle meen verder dat PMO kan bydra tot die vermindering van konflik in die klaskamer en dat dit goed gemoniteer word en korrek toegepas word (De Stadler & Webb, 2011: 14). Dekane is van mening dat PMO nie dosente se navorsingstyd inkort nie, maar was wel bekommerd oor die oorgang van PMO na ander opsies in latere studiejare en meen dat dit net regverdigbaar is in gevalle waar klasse groot genoeg is (De Stadler & Webb, 2011: 14, 15). Dekane het voorstelle gemaak dat intydse tolking as oplossing gebruik word (De Stadler & Webb, 2011: 14).

Net soos onder die dekane, het De Stadler en Webb (2011: 16) bevind dat daar ook algemene tevredenheid jeens die Taalbeleid en Taalplan onder dosente was, alhoewel dit aan die lig gekom het dat heelparty dosente nie altyd heeltemal seker is wat die spesifikasies van die Taalbeleid en -plan is nie. Alhoewel sommige dosente dikwels moeite het met die meertalige benadering, het hulle wel gevoel dat hulle taalvaardighede verbeter deur die toepassing van meertaligheid in hulle klaskamers (De Stadler & Webb, 2011: 17). Verder voel dosente moeg vir die debat oor die Taalbeleid en meen hulle dat dit te veel aandag kry en dat dit belemmerend is (De Stadler & Webb, 2011: 17).

Volgens De Stadler en Webb (2011: 17-18) het dosente wel saam gestem dat Afrikaans behou moet word as wetenskapstaal en het sommige dosente hulle vrees vir verengelsing en die verlies van Afrikaans aan

die US uitgespreek. Van die dosente het aangedui dat PMO 'n bydrae lewer tot die behoud van Afrikaans by die US en om die posisie van die Taal te bestendig (De Stadler & Webb, 2011: 18). Daarteenoor het 'n klein minderheid hulle uitgespreek ten gunste van verengelsing en het hierdie dosente negatiewe gesindhede jeens die Taalbeleid getoon (De Stadler & Webb, 2011: 18).

Oor die implementering van PMO was die meeste dosente van mening dat dit effektief en nougeset geïmplementeer word, dat dit lei tot minder spanning in die klaskamer en was hulle hoofsaaklik positief oor dié taalopsie (De Stadler & Webb, 2011: 18, 19). Die meeste dosente het aangedui dat hulle dit makliker vind om lesings in 'n enkele taal per lesing aan te bied (dus anders as met die T-opsie), maar was ten spyte daarvan nie entoesiasties oor die idee dat PMO uitgebrei word na alle jaargroepe nie, aangesien dit hulle werkslading sou verhoog (De Stadler & Webb, 2011: 19). Dosente het egter erken dat die voordele van PMO die nadele oorskry (De Stadler & Webb, 2011: 19), maar het uitgewys dat die oorgang van PMO na ander taalopsies in die latere studiejare vir sommige, veral nie-Afrikaanssprekende studente, problematies kan wees en 'n groter aanpassing is as wat studente aanvanklik verwag (De Stadler & Webb, 2011: 19).

De Stadler en Webb (2011: 21) wys op die terugvoer van studente wat inderdaad bevestig het dat sommige studente die oorgang vanaf PMO na ander opsies uitdagend vind. Hierdie klagtes, alhoewel vanuit 'n klein groepie studente, kom hoofsaaklik vanuit die geledere van nie-Afrikaanssprekende studente, wat 'n ander besorgdheid onder dosente wek, naamlik dat Afrikaanse studente weens politieke korrektheid nie maklik kla nie (De Stadler & Webb, 2011: 21). Dit blyk, nietemin, dat studente oor die algemeen tevrede is met PMO en dat hulle die gebruik daarvan steun (De Stadler & Webb, 2011: 21).

Al die betrokkenes het saamgestem dat parallelmediumonderrig suksesvol geïmplementeer word en dat die kostes daaraan verbonde wel regverdig word deur die voordele wat dit inhou, alhoewel dit nie sonder uitdagings is nie (De Stadler & Webb, 2011: 22).

1.3.7 Gevolgtrekking

Die onderskeie ondersoeke wat in hierdie hoofstuk bespreek is (die Leibowitz-ondersoeke van 2004 en 2006, die Schlemmer- en Marais-ondersoeke (2008), asook die PMO-ondersoek (2011)), weerspieël in breë trekke positiewe houdings jeens die US Taalbeleid en Taalplan tot en met 2011. Hierdie bevinding is gemaak onder beide studente en dosente, alhoewel die laasgenoemde groep minder positief blyk te wees as die studente. Heelparty kwessies het deur die ondersoeke aan die lig gekom, insluitende dosente se ontevredenheid met die verhoogde werkslading wat taalopsies soos PMO meebring, en ander se vrese vir die verlies van Afrikaans en verengelsing as gevolg van die T-opsie.

Daar is egter in die ondersoeke bevind dat daar positiewe houdings jeens die Taalbeleid en meertaligheid is, maar dat daar terselfdertyd sentimente vir die behoud van Afrikaans binne hierdie meertalige konteks was. Dus kan daar uit die resultate van bogenoemde ondersoeke aanvaar word dat daar ondersteuning is vir 'n inklusiewe, meertalige benadering met Afrikaans as uitgangspunt, sodat studente wat nie Afrikaans as moedertaal praat nie, of oor min of geen Afrikaanse taalvaardighede beskik, nie uitgesluit word nie.

1.4 Samevatting

Die houdingsondersoek in hierdie studie vind plaas binne 'n bepaalde konteks wat oor 'n lang periode ontwikkel het. Hierdie konteks en die omstandighede waartydens die studie onderneem is, kon 'n invloed op die houdings van respondente in 2015 hê.

Vorige studies gee 'n aanduiding van die houdings van studente en dosente en die resultate van daardie studies bied 'n konteks wat dit moontlik maak om te bepaal in welke mate hierdie houdings verskuif het.

Hoofstuk 2:

Metodologiese perspektiewe

Effektiewe taalbeplanning en taalbeleidsimplementering kan nie plaasvind in 'n konteks waar daar onsekerheid is oor die houdings van rolspelers wat deur die taalbeleid geraak word nie. Vir effektiewe taalbeplanning en taalbestuur, en veral vir die effektiewe implementering van die Taalbeleid (2014) van die Universiteit Stellenbosch, is dit daarom van belang om die houdings van personeel en studente en in welke mate hierdie houdings verskuif het, te bepaal. Aan die hand hiervan word die volgende algemene navorsingsvraag gestel:

Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die Taalbeleid en Taalplan (2014) en in welke mate het hierdie houdings verskuif sedert die ondersoeke van 2004 (2003) en 2006? Besondere navorsingsvrae wat hieruit voortvloei, is:

1. Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die 2014 Taalbeleid en Taalplan?
 - 1.1. Hoe goed ingelig is US-studente en -dosente oor die US se Taalbeleid en Taalplan?
 - 1.2. Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid
 - i. Vir die US?
 - ii. Vir hulleself?
 - 1.3. Wat is studente en dosente se houdings jeens die behoud en gebruik (en die belang) van Afrikaans, Engels en Afrikatale (by die US isiXhosa) vir die US?
 - 1.4. Wat is studente en dosente se houdings jeens die verskillende spesifikasies of opsies wat die Taalbeleid en Taalplan bied?
 - 1.5. Wat is studente en dosente se houdings ten opsigte van die toepassing van die Taalbeleid en Taalplan?
2. Wat is studente en dosente se houdings jeens die belang van die rol van taal in die effektiewe leer- en onderrigproses aan die US?
3. Hoeveel, indien hoegenaamd, het die houdings van studente en dosente verskuif sedert die Leibowitz-ondersoeke, en wat was die aard van die houdingsverskuiwing?

Om hierdie vrae te beantwoord, word verskillende metodologiese benaderings in hierdie studie gevolg. Omdat die studieveld *taalbeplanning* gebaseer is op 'n aantal verskillende dissiplines en elkeen van hierdie dissiplines op sy eie manier by dra tot die metodes en tegnieke wat gebruik word in basiese taalbeplanning (Kaplan & Baldauf, 1997: 87), vereis taalbeleidsbeplanning¹ 'n begrip van verskillende metodes in die ondersoek na belangrike vrae oor taalstatus, taalidentiteit, taalgebruik, taalhoudings en ander onderwerpe wat deel vorm van die terrein van taalbeleidsbeplanningsnavorsing (Ricento, 2006(c): 129; Kaplan & Baldauf, 1997: 56).

¹ Taalbeleidsbeplanning word in die literatuur gebruik om 'n breër betekenis te heg aan taalbeplanning en sluit hier in al die vlakke en lae wat gepaard gaan met die verandering van taal of taalgebruik (Lo Bianco, 2013: 2).

Aan die hand hiervan word daar in hierdie ondersoek aandag gegee aan verskillende benaderings en metodes wat uiteindelik insig moet bied in die houdings van dosente en studente van die US. 'n Houdingsonderzoek na 'n taalbeleid kan in sy geheel beskou word as 'n etnografiese ondersoek, wat 'n verskeidenheid metodologieë kan insluit, waaronder kontekstualisering deur middel van 'n historiese oorsig, 'n oorsig van mediadiskourse, die ondersoek na vorige studies en skrywes oor die spesifieke taalbeleid en die kwessies wat daarmee verband hou. Dit kan analyses van die beleidstekst self insluit, gevolg deur empiriese ondersoek (ook bekend as psigo-sosiologiese analise) onder respondente om hulle gedrag en houdings met betrekking tot die betrokke beleid te bepaal. Hierdie metodologieë vind almal neerslag in hierdie studie.

In hierdie hoofstuk word die metodologie wat betrekking het op die houdingsonderzoek wat vir hierdie studie gedoen is in meer detail bespreek. Die vraelys wat vir die empiriese ondersoek gebruik is, word bespreek teen die agtergrond van houdingsteorie en daar word verwys na die prosesse wat die ondersoek voorafgegaan het (bv. die pretoetsing van die vraelyste), die praktiese uitvoering van die houdingsonderzoek, en aandag word bestee aan die samestelling van die respondentegroepe wat aan die ondersoek deelgeneem het.

2.1 Etnografiese metodes

Johnson (2013: 145) wys daarop dat, ten spyte daarvan dat etnografiese metodes nie tradisioneel gebruik word vir taalbeleidsnavorsing nie (aangesien taalbeleid nie 'n kultuur of 'n groep mense is nie), hierdie metode steeds onontbeerlik bly vir taalbeleidsnavorsing. Die woord etnografie is 'n kombinasie van “ethnos” (kultuur) en “grafie” (opteken/ verteenwoordiging) en verwys na die studie of beskrywing van menslike kultuur (Johnson, 2013: 144): Taalbeleidsdokumente of tekste beteken weinig sonder die mense wat dit interpreteer, daarvolgens handel en houdings daaroor het, en wanneer taalbeleid deur middel van etnografie bestudeer word, gaan dit dus nie oor die beleid self nie, maar eerder hoe die mense met die taalbeleid omgaan (Johnson, 2013: 145). Die etnografie van taalbeleid kan dus beskou word as 'n metode om die verskillende agente, kontekste en prosesse wat betrekking het op die skep, interpretasie en implementering van taalbeleid te ondersoek (Johnson, 2013: 44).

Terwyl taalbeleidsbeplanning hoofsaaklik van bo-na-onder (“*top-down*”) geskied, ondersoek die etnografiese benadering taal soos dit gepraat word op grondvlak (Canagarajah, 2006: 153). Etnografie is veral gerig op die gemeenskap se posisie rakende taalbeleid en fokus op interpersoonlike verhoudinge, gesprekke en hulle omgang met die beleid in een of ander verwysingsraamwerk (Canagarajah, 2006: 153). 'n Houdingsonderzoek, soos in hierdie studie gedoen word, vind plaas op hierdie vlak, deurdat dit diegene wat deur die beleid beïnvloed word direk nader ten einde vas te stel wat

hulle alledaagse ervaring met die Taalbeleid van die US is. Soos Canagarajah (2006: 153) dit stel: “While [language planning and policy] is about how things ‘ought to be’, ethnography is about what is.”

Dit is belangrik om vas te stel wat die stand van sake op die grondvlak is, aangesien die gemeenskap se behoeftes en houdings divers en ambivalent is en hierdie houdings die implementeringsproses van ’n taalbeleid en sy uitkomste kan beïnvloed (Canagarajah, 2006: 154). Wanneer daar gekyk word na die situasie by die US is hierdie diversiteit van behoeftes duidelik, aangesien die behoeftes tussen dosente en studente alreeds grootliks verskil (Canagarajah, 2006: 154). So ook verskil die agtergronde en behoeftes van dosente en studente onder mekaar, veral wat hulle demografiese profiel, hulle taalvaardighede en hulle talige ervarings en behoeftes in ’n akademiese konteks betref.

Etnografiese inligting kan, soos reeds aangedui, deur ’n reeks metodes versamel word. In die ondersoek na die houdings van dosente en studente rakende die US se taalbeleid is dit byvoorbeeld van belang om die historiese konteks te verstaan, om die ontwikkeling van die taalbeleid oor ’n periode te kan ondersoek, om die sosiale konteks wat deur die media geskep en in stand gehou word te ontleed, en natuurlik om die houdings wat respondente oor die taalbeleid het, te agterhaal. Al die metodes wat hiervoor ingespan word, vorm dan ’n metodologiese kompleks aan die hand waarvan data versamel en insigte verwerf kan word.

2.2 Analise van beleids- en ander tekste

Die Taalbeleid van die US bestaan in ’n konteks waar ’n komplekse versameling dokumente funksioneer, waarvan die belangrikste natuurlik die taalbeleid self is (Wodak, 2006: 175). In die geval van hierdie studie sal dit die vergelyking van die 2002 US-Taalbeleid en die 2014-Taalbeleid insluit, ten einde aan te dui hoe die beleid sedert 2002 verander het en aangepas is. Maar daar moet rekening gehou word met die verskillende vlakke van taalbeleidsbeplanning asook met die interpretasie, implementering en die herkontekstualisering van ’n beleid (Johnson, 2013: 154). Die proses om ’n teks te herkontekstualiseer, behels die verandering in die betekenis van ’n teks deur hetsy daarop uit te brei, óf betekenis toe te voeg, of selfs betekenis daarvan te ontnem (Johnson, 2013: 161). Voorbeelde hiervan is duidelik te sien in die 2014-Taalbeleid, in vergelyking met die 2002-Taalbeleid, en is uiteraard belangrike veranderinge om van kennis te neem in ’n studie waar dit onder meer gaan oor die verandering van houdings en ’n veranderende konteks waarmee beleidmakers rekening moet hou. Uiteraard ontbreek die ruimte hier om aan ander verbandhoudende dokumentasie aandag te gee.

2.3 Houdingsondersoek

Die ondersoek na taalhoudings word hier op die voorgrond geplaas, aangesien houdings die sukses van taalbeleidsimplementering kan bepaal (Baker, 2006: 210). Houdingsondersoeke kan ’n aanduiding gee van hoe die gemeenskap op ’n spesifieke tydstip voel, en wat hulle gedagtes van ’n taalbeleid is, asook hoe dit

verander oor tyd en kan 'n aanduiding gee van wat hulle taalbehoefte is (Baker, 2006: 210). Dit verskaf belangrike sosiale aanduidings van veranderende oortuigings en dus wat die kanse op die suksesvolle implementering van 'n taalbeleid is, al dan nie (Baker, 2006: 210).

Lewis, aangehaal in Baker (2006: 211), meen dat enige taalbeleid, veral in die opvoedingstelsel, die houdings van diegene wat daardeur geraak word in ag móét neem ten einde suksesvol te wees en dat geen beleid op die langtermyn kan slaag indien dit nie die houdings van die betrokkenes in ag geneem nie. Verder meen Lewis (in Baker, 2006: 211) dat, indien negatiewe houdings jeens 'n taal/beleid uitgedruk word, pogings aangewend moet word om hierdie houdings te verander, óf om 'n poging aan te wend om die bron van ontevredenheid te vind en uit die weg te ruim. Die gebeurlikhede op die US kampus in 2015 (met spesifieke verwysing na die Open Stellenbosch-beweging) is hier 'n gepaste en aktuele voorbeeld.

Om egter so 'n studie uit te voer in hierdie konteks moes etlike stappe gevolg word, onder meer die ontwikkeling van die vraelys en die toepassing daarvan.

2.4 Vraelysdiskussie

Die vraelys wat in hierdie studie gebruik is, is gebaseer op dié van die Leibowitz-ondersoek wat in 2006 gedoen is. Die gebruik van vraelyste is een van die belangrike metodes in etnografiese ondersoeke (LaPiere, 2010: 7), omdat dit die navorser in staat stel om 'n groot hoeveelheid inligting oor 'n breë reeks individue in te samel en te vergelyk met die uitslae van soortgelyke studies (byvoorbeeld die Leibowitz-ondersoeke) (Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 57). Alhoewel die kwantitatiewe resultate van die Leibowitz-ondersoek relevant is vir hierdie ondersoek, kon daardie ondersoek (en die vraelys wat daarvoor gebruik is) nie onveranderd in hierdie studie gerepliseer word nie, omdat heelwat sedert 2006 aan die US verander het, onder andere die taalbeleid self, die konteks, nuwe taalopsies, 'n verskuiwing in demografiese gegewens van studente, ensovoorts. Hierdie veranderinge vereis dat die vraelys wat in 2006 gebruik is, aangepas word vir die omstandighede in 2015, nege jaar later.

Die vrae wat in die vraelys gestel word, kan verdeel word in verskillende kategorieë wat elk op hulle eie manier as veranderlikes inspeel op die taalhoudings van respondente. Alhoewel van hierdie kategorieë mekaar oorvleuel, kan hulle hoofsaaklik soos volg verdeel word: onafhanklike veranderlikes (profielvrae), sosiale realiteit van die respondente, die waarde wat die objek (die Taalbeleid) vir die respondent inhou (instrumentele houdings), persoonlike ervaring en gedrag. Hierdie faktore beïnvloed houdings en hoe hulle met mekaar verband hou, is belangrik, veral omdat houdings gedrag kan beïnvloed.

In hierdie afdeling word die vraelys wat vir hierdie studie gebruik is, bespreek teen die agtergrond van houdingsteorie (soos bespreek in Hoofstuk 3). Dit word gedoen deur te fokus op die wyse waarop veranderlikes wat die houdings van respondente oor die US se Taalbeleid kan bepaal in die vraelys

terekom. Hier is dit belangrik om in ag te neem dat die kategorieë van veranderlikes nie onverenigbaar is nie en dat daar heelwat oorvleueling is – soos deurlopend uitgewys sal word.

2.4.1 Onafhanklike veranderlikes (profielvrae)

In hierdie ondersoek word verskillende onafhanklike veranderlikes in berekening gebring. Hulle word kortliks hier bespreek.

Daar moet onderskei word tussen die respondente op grond van hulle funksie, naamlik of hulle dosente of studente is, aangesien hierdie twee groepe op verskillende maniere deur die Taalbeleid beïnvloed word. Alhoewel dosente byna bestempel kan word as slagoffers van die stelsel (aangesien hulle, ten spyte van uitdagings in die klas die Beleid móét toepas) is hulle wel aktiewe aktEURS in die toepassing van die Beleid en word hulle deur uitdagings (soos 'n verhoogde werkslading) deur die Taalbeleid geaffekteer. Daarteenoor speel studente 'n meer passiewe rol, aangesien hulle aan die ontvangkant van die toepassing van die Taalbeleid is. Tog word hulle tot 'n groot mate beïnvloed deur die Taalbeleid, omdat hulle taalvaardighede in die betrokke onderrigtaale hulle akademiese vordering kan bepaal.

Die etnisiteit/ras van die respondent is in hierdie studie 'n belangrike veranderlike omdat ras en taal sterk verband hou in die Suid-Afrikaanse samelewing. Vir die doeleindes van hierdie studie is dit belangrik om te onderskei tussen rasgroepe, aangesien die US onder andere deur middel van sy Taalbeleid daartoe verbind is om meer inklusief te wees en uitsluiting deur taal te vermy, soos vervat in die US se Institusionele Voorneme en Strategie (2013-2018).

Aangesien verskillende fakulteite gebruik maak van verskillende taalopsies is die fakulteit waaraan die respondent verbonde is nog 'n baie belangrike veranderlike om in ag te neem.

Dit is eweneens belangrik om vas te stel wat die huistaal van die onderskeie respondente is, aangesien hierdie studie in sy wese handel oor houdings oor taal. Dit sluit aan by die respondente se persoonlike ervarings en hulle taalkennis wat daarmee gepaard gaan. Hiermee saam word daar aan respondente gevra wat hulle voorkeur-akademiese taal is.

Die tydperk wat dosente by die US in diens is (alhoewel nie van toepassing op studente nie) is nog 'n veranderlike wat in ag geneem word. Hoe langer 'n dosent reeds aan die US verbind is, hoe sterker sou hulle die veranderinge wat oor die jare heen plaasgevind het (wat ook hulle werkspligte betref), beleef. Hierdie veranderinge kan 'n rol speel in die ervaring wat dosente met die Taalbeleid gehad het.

Voorts word studente gevra na hulle burgerskap, aangesien daar in die Taalbeleid aan internasionale studente voorsiening gemaak moet word. Suid-Afrika is die enigste land in sub-Sahara Afrika wat daarin slaag om groot getalle buitelandse studente te lok (Van der Walt, 2013: 42) en die US, in die besonder, lok 'n groeiende aantal internasionale studente. Hierdie studente en hulle taalbehoefte kan dus nie uit die oog

verloor word nie. Daarom word daar aan respondente gevra of hulle Suid-Afrikaners, Afrikane of (ander) internasionale studente is. Dit hou verder verband met die sosiale realiteit van respondente.

In die afdelings wat volg word die afhanklike veranderlikes bespreek wat in verhouding tot hierdie onafhanklike veranderlikes ondersoek sal word.

2.4.2 Sosiale realiteit

Studente, dosente en ander werknemers van die Universiteit wat geraak word deur die Taalbeleid kom vanuit diverse agtergronde, wat 'n invloed sal hê op die wyse waarop hulle die Taalbeleid ervaar en wat hulle houdings jeens die Taalbeleid is. Die Universiteit is, volgens sy Institusionele Voorneme en Strategie (2013: 6), toegewyd aan die diversifisering van die Universiteit se profiel. Hierdie diversifisering lei daartoe dat dosente nie meer kan aanneem dat studente oor die taalvermoë of vorige leerervaring (byvoorbeeld die kwaliteit onderrig van hulle sekondêre opvoeding) beskik om by te hou met die kursusinhoud nie (Van der Walt, 2013: 29). Dit gaan hier dus nie bloot om die transformasie van die Universiteit deur meer swart en bruin studente toegang te tot tersiêre onderrig te gee nie, maar ook om te verseker dat studente toegerus word om suksesvol te studeer (Van der Walt, 2013: 36), byvoorbeeld deur middel van taal.

Soos genoem, beïnvloed sosiale omstandighede, soos diverse agtergronde, die probleme wat respondente ervaar, verskillende behoeftes waaraan daar voldoen moet word, ensovoorts die houdings van respondente. Vrae oor individuele meertaligheid kan hierby ingesluit word, omdat dit verband hou met die talige werklikheid van respondente. Antwoorde hierop kan die navorsingsvraag oor hoe belangrik US-studente en -dosente meertaligheid ag, beantwoord. Stellings hieroor aan studente sluit in:

- Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys.
- Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.
- Dit is belangrik dat ek self meertalig is.

En aan dosente word die volgende stellings gemaak:

- Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys.
- Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.
- Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.
- Ek het die nodige vaardighede om effektief te skakel tussen Engels en Afrikaans gedurende my lesings.

Hier vind 'n oorvleueling plaas met vrae oor respondente se persoonlike ervarings, veral ten opsigte van hulle taalkennis.

Aangesien die dosente die Taalbeleid moet toepas en dit dikwels lei tot 'n verhoogde werkslading, word hulle in die vraelys gevra of hulle van mening is dat die Taalbeleid en Taalplan voldoende gedetailleerd is om effektief (in hulle werksomgewing) te funksioneer. Dit sluit stellings in soos die volgende:

- Ek is positief gesind teenoor die US se Taalbeleid.
- Die gespesifiseerde taalopsies van die Taalplan was maklik om in my klasse te implementeer.
- Ek kry voldoende ondersteuning van die US om die Taalbeleid effektief toe te pas.
- Die Taalbeleid maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van Afrikaanssprekende-studente.
- Die Taalbeleid maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van Engelssprekende-studente.
- Die Taalbeleid maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van studente wat nie Engels of Afrikaans as eerste taal praat nie.

In studente-vraelyste is die stelling gemaak dat die US die kwessie rakende die taal van onderrig goed hanteer deur die verskillende opsies wat in die Taalbeleid uiteengesit is, waarmee studente kan saamstem, al dan nie.

Aangesien sosiale omstandighede van 'n diverse groep studente binne dieselfde klas deur die dosent bestuur moet word, word daar vrae gevra oor dosente se toewyding aan die ontwikkeling van hulle eie taalvaardighede en meertaligheid, ten einde gunstige leeromgewings te fasiliteer deur middel van die taal van leer en onderrig. Dit sluit weer aan by bogenoemde stellings wat ondersoek instel oor die respondente se houding jeens meertaligheid vir die US.

2.4.3 Persoonlike ervaring/Kennis

Die persoonlike ervaring of voorafkennis van respondente kan 'n groot rol speel in sy/haar houding jeens die Taalbeleid en die toepassing daarvan. Hier gaan dit veral oor die taalvaardighede waaroor respondente beskik – veral taalvaardigheid oor die betrokke tale wat as tale van leer en onderrig gebruik word by die US en sluit dit dus weer aan by die navorsingsvraag oor meertaligheid.

Omdat voor-af-taalkennis 'n rol speel in respondente se ervaring met die Taalbeleid, is dit nodig om te onderskei tussen basiese kommunikasievaardighede in 'n spesifieke taal en kognitiewe akademiese taalvaardighede in daardie taal en daar is 'n verskil tussen die gebruik van 'n taal as kommunikasiemiddel en die gebruik van 'n taal as 'n taal van leer-en-onderrig (Van der Walt, 2013: 11). Daarom word daar spesifiek aan respondente gevra in watter mate hulle taalvaardighede in verskillende tale ontwikkel is, soos byvoorbeeld hulle skryf-, lees- en luistervaardighede.

Die persoonlike ervaring wat 'n invloed uitoefen op houdings jeens die Taalbeleid, sluit die respondent se persoonlike ervaring met die toepassing van die Taalbeleid in. Die navorsingsvraag wat hier aangeraak word, is die vraag oor hoe tevrede US-dosente en studente met die toepassing van die Taalbeleid is. In die vraelys kom hierdie navorsingsvraag onder die loop deur die volgende vrae aan studente:

- Ek dink dat die US die kwessie rakende die taal van onderrig goed hanteer deur die verskillende taalopsies (A-opsie, T-opsie, A-opsie, Parallelmedium onderrig) wat in die Taalbeleid en Taalplan uiteengesit is.
- Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan toegepas word.
- Die dosente handhaaf meestal die opsie wat vir 'n module gespesifiseer is.
- My dosente is gewillig om my te help wanneer ek taalverwante probleme ervaar.
- Die taal van onderrig wat in my klasse gebruik word, benadeel my akademiese vordering.
- Ek weet waar om hulp te kry as ek taalverwante probleme het.

Die volgende twee vrae word aanvullend aan die dosente gestel:

- Ek behou die aandag van studente wanneer ek skakel tussen verskillende tale in dieselfde lesing.
- Die voordele van 'n meertalige Taalbeleid en Taalplan vir die US regverdig die koste daarvan.

Wat hierby aansluit, is vrae aan respondente oor die verskillende opsies wat in die Taalbeleid en Taalplan uiteengesit word. Hier word respondente gevra of hulle ervaring met die onderskeie opsies (PMO, T-opsie, A-opsie en E-opsie) het, waarna hulle die geleentheid kry om die volgende vrae oor die onderskeie opsies (waar van toepassing) te beantwoord (hierdie vrae word vir elk van die opsies gevra, dus word (opsie) hier gebruik ter aanduiding dat dit van toepassing is op die T-opsie, E-opsie, A-opsie en PMO):

- Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die (opsie), soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.
- Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die (opsie).
- Ek dink die (opsie) fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.
- Ek dink die (opsie), soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n goeie oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.
- Ek dink die (opsie), soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).
- Ek funksioneer maklik in die (opsie).

Bogenoemde word aan studente gevra, terwyl die volgende hieroor op dosente van toepassing is:

- Ek vind dit maklik om die (opsie) effektief in my klasse toe te pas.
- Ek dink dat die (opsie), soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.
- Ek dink die gebruik van die (opsie) skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.
- Die (opsie) help my om my eie akademiese taalvaardighede in verskillende tale op te skerp.
- Ek dink studente funksioneer maklik in die (opsie).

Soos genoem kan 'n houdingsondersoek oor die Taalbeleid van die US nie sonder meer aangepak word indien daar nie ondersoek ingestel word na respondente se kennis van die Taalbeleid nie. Dit sluit aan by die eerste navorsingsvraag, naamlik of respondente bewus of ingelig is van die US se Taalbeleid en Taalplan (met ander woorde hulle voorafkennis daarvan). Daar kan byvoorbeeld nie bloot aangeneem

word dat almal kennis dra van die Taalbeleid of taalopsies nie. Vrae in die studentevraelys wat van toepassing is hierop, sluit in:

- Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan is toe ek die eerste keer as US student geregistreer het.
- Ek het 'n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of 'n opsomming daarvan geles nadat ek by die US as student ingeskryf het.
- Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.
- Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.
- Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer.
- Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word

Vir dosente sluit dit in vrae soos:

- Ek is goed vertrouwd met die inhoud van die US se Taalbeleid.
- Die Taalbeleid en –plan verskaf 'n goeie raamwerk vir my om effektief klas te gee.
- Die Taalbeleid is te voorskriftelik.
- Ek bied my klasse meestal aan volgens die voorgeskrewe taalspesifikasies.

2.4.4 Instrumentele houdings

Instrumentele houdings is houdings wat gevorm word na aanleiding van die nut wat 'n spesifieke beleid en die toepassing daarvan vir die respondent inhou (Lasagabaster, 2002: 1694). Die waarde wat die Taalbeleid (en veral die toepassing daarvan) vir die student/dosent inhou, kan 'n opmerklike verskil in hulle houding maak. Soos wyd bekend, word daar byvoorbeeld 'n hoë "ekonomiese waarde" aan Engels geheg. Studente kan dus, met die oog op finansiële vooruitgang in die toekoms, positief voel oor die gebruik van Engels in die klaskamer. Daarteenoor is die "ekonomiese waarde" van 'n Afrikataal minder is as dié van Engels en kan respondente dalk minder positief voel oor die aanleer van 'n Afrikataal. Eweneens kan studente wat ten volle tweetalig is byvoorbeeld 'n positiewer houding hê oor die gebruik van twee tale in die klaskamer, aangesien dit hulle akademiese vordering kan fasiliteer. Ongeag toekomsvooruitsigte, kan die onmiddellike uitwerking op akademiese sukses deur middel van die medium van onderrig óók aanleiding gee tot 'n spesifieke houding.

'n Subvraag wat by die instrumentele houdings van studente aansluit, handel oor die belang van die behoud van Afrikaans, Engels en Afrikatale (onderskeidelik) in die hoër onderwys vir US-dosente en studente. In die vraelys werp die volgende vrae aan studente lig hierop:

- Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word in hoër onderwys.
- Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word by die US.
- Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word in hoër onderwys.
- Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word by die US.

- Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale as akademiese-tale ontwikkel word in hoër onderwys.
- Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale as akademiese-tale ontwikkel word by die US.

Die direkte invloed wat die Taalbeleid op respondente het, speel vanselfsprekend 'n baie groot rol in die houdings wat respondente daaroor sal hê en daarom is daar talle vrae wat onder hierdie afdeling ingesluit word. Die navorsingsvrae wat aansluit by die waarde wat die Taalbeleid vir die respondent inhou, sluit in die taalverwante probleme wat respondente by die US ervaar en die gevalle waar die Taalbeleid slaag, al dan nie. Daar word byvoorbeeld gevra of die Taalbeleid 'n rol gespeel het in studente se keuse om by die US te studeer, of die taal van leer en onderrig 'n belangrike kwessie vir respondente is, hoe tevrede hulle met die toepassing van die Taalbeleid is en wat hulle houdings jeens taal in die hoër onderwys en die US in besonder is. Dit word dus gerig op die beantwoording van die navorsingsvraag oor hoe belangrik US-dosente en -studente die rol van taal in die leer- en onderrigproses aan die US ag deur middel van die volgende vrae:

- Die taal van onderrig is 'n belangrike kwessie vir my.
- Die taal wat dosente in die klas gebruik, dra by tot my akademiese sukses.
- Notas wat deur my dosente voorberei word (bv. PowerPoint-skyfies, transparante, WebCT-module materiaal ens.) dra by tot my akademiese sukses.
- Gesprekke in my klasse wat deur my dosent gefasiliteer word, dra by tot my akademiese sukses.
- Die bewoording van klasopdragte dra by tot my akademiese sukses.
- Taal veroorsaak dikwels 'n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte.
- Ek dink dit is 'n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.
- Ek is tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word.
- Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.

Hierdie vrae kan bestempel word as vrae wat nie bloot die houdings van respondente wil vasstel nie, maar ondersoek instel oor die redes agter die houdings: met ander woorde vrae oor wát die houdings beïnvloed. Studente se houdings oor die taalgedrag van ander rolspelers word ook ondersoek, soos byvoorbeeld die taal wat dosente gebruik in klasse, notas wat deur hulle voorberei word én die taal wat in diensomgewings deur US-personeel gebruik word.

Terwyl hierdie vrae gerig is op studente, kan die navorsingsvraag oor die belang van die rol van taal in die leer- en onderrigproses aan die US by dosente deur die volgende vrae ondersoek word:

- My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse.
- My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep 'n uitdaging in die aanbieding van my klasse.
- Die tyd wat dit neem om modulemateriaal voor te berei, skep 'n uitdaging vir my.
- Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend.

Dosente word in 'n groot mate beïnvloed deur die Taalbeleid deurdat hulle die spesifikasies daarvan moet uitvoer en implementeer in hulle klasse, wat uitdagend kan wees. Dit vereis ekstra moeite en speel 'n

instrumentele rol in dosente se pligte as fasiliteerders en opvoeders, wat byvoorbeeld na verwys word in bogenoemde vraag “*Die tyd wat dit neem om modulemateriaal voor te berei, skep ’n uitdaging vir my.*” Hierdie vrae sluit dus aan by die instrumentele houdings, aangesien dit dosente se werksomstandighede op ’n direkte manier beïnvloed.

2.4.5 Gedrag

Aangesien taalbeleid onder andere daarop gerig is om die gedrag van mense te beïnvloed, is dit nodig om ondersoek in te stel of die US-Taalbeleid daarin slaag om die dosente en studente op wie dit van toepassings is se gedrag te beïnvloed. Hierdie gedrag hou verband met hulle houding jeens die Beleid: ’n positiewe houding jeens die Beleid sal waarskynlik daartoe lei dat ’n persoon die spesifikasies daarvan nakom. Indien die waardes van die Beleid (soos byvoorbeeld meertalige waardes) ook deur die deelnemer gekoester word, kan dit ’n positiewe houding en die gewenste reaksie/gedrag tot gevolg hê.

Gedragsvrae wat aan die studente gevra word, sluit in:

- Ek sal gebruik maak van geleenthede by die US om nog ’n Suid-Afrikaanse taal aan te leer.
- Ek is bereid om my taalvaardighede in Afrikaans op te skerp.
- Ek is bereid om my taalvaardighede in Engels op te skerp.
- Ek is bereid om my taalvaardighede in ’n ander Suid-Afrikaanse taal op te skerp.

Terwyl vrae soos die volgende aan dosente gestel sal word:

- Ek probeer om meertaligheid in my klasse te bevorder.
- Ek is bereid om my Engelse taalvaardighede op te skerp.
- Ek is bereid om my Afrikaanse taalvaardighede op te skerp.
- Ek sal gebruik maak van geleenthede om nog ’n Suid-Afrikaanse taal aan te leer en/of my vaardighede daarin op te skerp.

Daar kan dus gesê word dat elkeen van die vrae wat in die vraelys gestel word, aansluit by ’n hoof- of subnavorsingsvraag wat ondersteun word deur teorieë van houdingstudies en verdeel kan word tussen die sosiale realiteit, persoonlike ervaring en die instrumentele houdings van respondente. Laasgenoemde speel ’n belangrike rol in hierdie ondersoek, aangesien dit sterk verband hou met die wyse waarop respondente direk beïnvloed word deur die toepassing van die Taalbeleid en Taalplan. Hier het die Taalbeleid, die toepassing daarvan en die waarde wat dit vir respondente inhou ’n groter invloed op houdings, terwyl die veranderlikes, sosiale realiteit en persoonlike ervaring eerder bepalende faktore is vir hulle houdings jeens die Taalbeleid. Die gedragsintensie van respondente kan ’n aanduiding wees van hulle houding jeens die Taalbeleid deurdat dit ’n aanduiding gee van die geslaagdheid van die Beleid, respondente se bereidwilligheid om binne die bepalings daarvan op te tree en die wyse waarop hulle dit reeds doen.

2.5 Metodologie van die uitvoer van die empiriese ondersoek

Nadat die vraelys ontwikkel is en die korrekte prosedure gevolg is om die nodige etiese klaring vir die ondersoek te verkry, is die vraelyste onderwerp aan pretoetse. Die uitslae van hierdie pretoetse is verwerk en die nodige veranderinge is aan die vraelyste gebring sodat die studie uitgevoer kon word. Die vraelyste se inhoud is vooraf bespreek met die statistikus wat die resultate van die studie verwerk het om te verseker dat die vrae vanuit 'n statistiese oogpunt aanvaarbaar is.

2.5.1 Uitslae van pretoetse

2.5.1.1 Studente

Die pretoetsing van die studentevraelys is tydens die laaste week van Julie 2015 en die eerste week van Augustus 2015 uitgevoer. Die Engelse weergawe van die vraelys is deur drie Engelssprekende studente getoets, waarvan twee voorgraadse studente was en een 'n nagraadse student. Die Afrikaanse vraelys is onder vier nagraadse studente in groepsverband uitgevoer en die studente het, as Dokumentontwerp-studente, waardevolle insette oor die Afrikaanse vraelys gelever. Dit het die studente gemiddeld 12 minute en 30 sekondes geneem om die vraelys in te vul. Daardeur is vasgestel dat daar aan respondente vermeld kon word dat dit 10-15 minute sal neem om die vraelys in te vul.

Aanpassings wat aan die hand van bevindinge van die pretoetse gemaak is, sluit in dat daar 'n "nie van toepassing"-blokkie by al die vrae ingevoeg is. Ander blokkies wat aangepas is, sluit in dat die merkbare blokkies by die profielvrae almal *agter* die opsie is, behalwe by "huistaal". Studente het voorgestel dat die formaat dieselfde bly en dat die blokkie verskuif word.

Een student het gevra waarom die studie juis ondersoek doen oor hoe houdings sedert 2006 verander het. Hierdie datum kan heelparty deelnemers laat wonder en die verandering is dus aangebring dat daar bloot vermeld word dat die studie ondersoek instel oor hoe die houdings "oor 'n tydperk" verander het.

So ook het 'n student gevra dat "mono-, bi, of multilingual" dalk verder gedefinieer moet word. Daar is dus by elkeen van die vraelyste by hierdie vraag 'n toevoeging gemaak, naamlik "Dit wil sê jy kan een, twee of meer tale redelik goed gebruik."

Na aanleiding van 'n vraag van 'n student, naamlik "If I haven't experienced the A-option, would I mark NA for all the questions about it?" is daar besluit om by elkeen van die vrae deelnemers te vermaan om die vrae aandagtig te lees, aangesien baie van die vrae persepsievrae is waarvoor ervaring met die spesifieke opsie nie nodig is nie.

Sommige studente het, na aanleiding van die vraag "Ek dink die US se nuwe taalbeleid hanteer die kwessie rakende die taal van onderrig beter deur die verskillende taalopsies (A-Opsie, T-Opsie, E-Opsie,

Parallelmediumonderrig, Tolking) soos in die nuwe taalbeleid uiteengesit.” gevra of daar nie vermeld kan word wat elkeen van die verskillende opsies behels nie. Omdat dit uitvoerig is en daar reeds by die onderafdelings oor elkeen van die opsies uitgebrei word wat elke opsie behels, is daar besluit om hierdie stel vrae te verskuif sodat dit ná die vrae oor die opsies verskyn.

2.5.1.2 Dosente

Die pretoetsing van die dosente-vraelyste is tussen einde Junie en middel Julie 2015 afgehandel. Die toetsing is op ’n individuele wyse onder vyf dosente verbonde aan die US Taalsentrum gedoen, wat, onderskeidelik, verskillende rolle aan die Taalsentrum as dosente vertolk, hetsy steundienste bied, taalverwerwingsklasse aanbied of in heelparty fakulteite onderrigervaring het (en dus ervaring het van heelwat taalopsies).

Na afloop van die pretoetse is daar bevind dat die gemiddelde invul tyd 12 minute en 29 sekondes was en kan deelnemers dus daarvan verwittig word dat die invul van die vraelys ongeveer 10-15 minute van hulle tyd in beslag sal neem.

Die meeste van die deelnemers het spontaan opgemerk dat die vrae in die vraelys duidelik is en dat die vraelys maklik was om in te vul. Enkele kwessies is deur hulle geopper wat na afloop van die pretoetse tot klein veranderinge gelei het.

Na aanleiding van die opmerkings oor die profielvrae oor twee- of meertaligheid en die huistaal van deelnemers wat veelsinnig mag wees, is ’n verduideliking soos by die studentevraelyste bygevoeg, naamlik: “Dit wil sê u kan een, twee of meer tale redelik goed gebruik”.

Oor die vraag “I present most of my lectures in accordance with the prescribed language specifications” was daar onduidelikheid oor die “voorgeskrewe spesifikasies” waarna hier verwys word. By beide die Engelse en die Afrikaanse weergawes is die verandering aangebring sodat die vraag eerder soos volg lui: “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module.”

Ten einde enige onsekerheid of onopvallendheid van die “nie van toepassing”-blokkies uit te skakel, is daar by alle vrae ’n “nie van toepassing”-blokkie bygevoeg, soos deur ’n proefpersoon versoek.

Sommige dosente het die lys van fakulteite bevraagteken. Daarom is daar besluit om ’n blokkie naamlik “Ander” by te voeg.

’n Dosent het die opmerking gemaak dat die vraag “The benefits that a multilingual Language Policy and Language Plan bring the SU justifies the cost that this entails” wel duidelik en goed verstaanbaar was, maar dat mense nie weet wat die koste is nie. Sy het daarom gemeen dat mense hier aannames sou maak

oor die koste van die Taalbeleid en die uitvoering/implementering daarvan, eerder as om met sekerheid te kan antwoord. Ten spyte hiervan is daar besluit dat hierdie vraag in sy oorspronklike bewoording te behou, aangesien die studie juis mense se houdings, opinies en persepsies ondersoek.

Aangesien daar deur twee proefpersone opmerkings gemaak is oor die sensitiwiteit van die ras-vraag in profielvrae, is daar besluit om hierby 'n opmerking te voeg, naamlik: “Die navorser is bewus van die sensitiwiteit van hierdie vraag. Hierdie data is egter belangrik, omdat meertaligheid, veelrassigheid en toegang baie nou met mekaar gepaard gaan.”

Een dosent het opgemerk dat die vraag “The time consumed by preparing the module material poses a challenge to me” dalk skeefgetrekte uitslae tot gevolg kan hê, omdat alle dosente sal saamstem. Daarom is die vraag aangepas deur eerder te vra: “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal *in twee tale* voor te berei, skep 'n uitdaging vir my.”

Een proefpersoon het 'n redaksionele opmerking gemaak, naamlik dat daar herhaling by die vrae oor die A-Opsie is (“Use of Afrikaans as lecturing *as lecturing* language in a specific module”) wat gekorrigeer is. Nog 'n redaksionele fout is gekorrigeer, naamlik dat “bydra” met “bydrae” vervang is by die vraag “Ek dink die nuwe US Taalbeleid lewer 'n *bydra* tot die behoud van Afrikaans/Engels by die US.”

Nog 'n belangrike verandering wat gemaak is, is die verwydering van “waar” in “Waar 1 = verskil sterk en 7 = Stem volkome saam” by elkeen van die vrae, aangesien deelnemers verward mag wees wanneer hulle oog bloot “waar 1” vang. Dit kan deelnemers onder die indruk bring dat die vraelys “waar 1 en onwaar 7” is (in gevalle waar 'n deelnemer dalk nie die inligting deeglik lees nie). Die “waar” (in die Afrikaanse weergawe) en die “where” (in die Engelse weergawe) is verwyder om eenstemmigheid tussen die twee vraelyste te verseker.

2.5.2 Die houdingsondersoek

Na afloop van die pretoetse is elektroniese weergawes van die vraelyste geskep deur gebruik te maak van die US se “Survey Tool” (“SunSurveys”). Die elektroniese weergawes van die vraelyste is ook deur enkele deelnemers van die pretoetse getoets om te verseker dat die elektroniese toetsing glad verloop. Die betrokke statistikus het ook die elektroniese weergawe van die vraelyste op SunSurveys gekontroleer om te verseker dat die vraelys verenigbaar is met die program waarvan die statistikus gebruik maak. Die vrae is ook deur die statistikus gekontroleer om te verseker dat daar bondel-vrae is wat volgens die betroubaarheidsanalise gegroepeer sou kon word, alhoewel dit eers na afloop van die studie beslis kon word.

Die houdingsondersoek onder die werklike respondente is gedoen tussen 28 September 2015 en 23 Oktober 2015 vir die studente en tussen 10 Oktober 2015 en 30 Oktober 2015 vir die dosente. Die vraelys

is uitgestuur aan 3515 derdejaarstudente en 842 dosente. Die uitnodiging om aan die studie deel te neem, is aan alle derdejaarstudente en alle dosente – ongeag ras, taal of geslag – van die vyf betrokke fakulteite gestuur (naamlik Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe, Ingenieurswese, Lettere en Sosiale Wetenskappe en Natuurwetenskappe).

Voor die aanvang van die ondersoek, is daar aan die dekane van die vyf betrokke fakulteite 'n skrywe gerig waarin hulle verwittig is van die ondersoek wat in hulle fakulteite sou plaasvind. In hierdie e-posse is hulle ook vriendelik versoek om hulle personeel en studente aan te moedig om aan die belangrike taalondersoek deel te neem deur 'n e-pos aan hulle uit te stuur (sien Addendum A).

Benewens die oorspronklike uitnodigings-e-posse wat aan deelnemers gestuur is op die dag van die aanvang van die ondersoek (studente en dosente, onderskeidelik) deur die ondersoeker self (sien Addendum A), is daar tydens die (ongeveer) vier weke wat die ondersoek aktief was byna weekliks herinnerings-e-posse aan die deelnemers uitgestuur (Addendum A). Die aanvanklike uitnodigings is op 28 September aan studente gestuur en op 10 Oktober aan dosente. Weeklikse herinnerings-e-posse het deelnemers vriendelik aangemoedig om aan die studie deel te neem. Enkele dae voor die sluiting van die skakels na die vraelyste, is respondente bewus gemaak daarvan dat die skakels sou sluit en is 'n laaste herinnerings-e-pos op 22 Oktober aan studente gestuur, en op 26 Oktober aan dosente.

Aangesien die uitnodigings aan alle derdejaarstudente en dosente van die verkose vyf fakulteite gestuur is, is die samestelling van die deelnemers 'n resultaat van 'n toevallige steekproef. Daar sal dus in die volgende afdeling gekyk word na die demografiese samestelling van die deelnemers in die totale groepe, asook die onderskeie fakulteite waar daar veral aandag gegee word aan ras, taal en geslag.

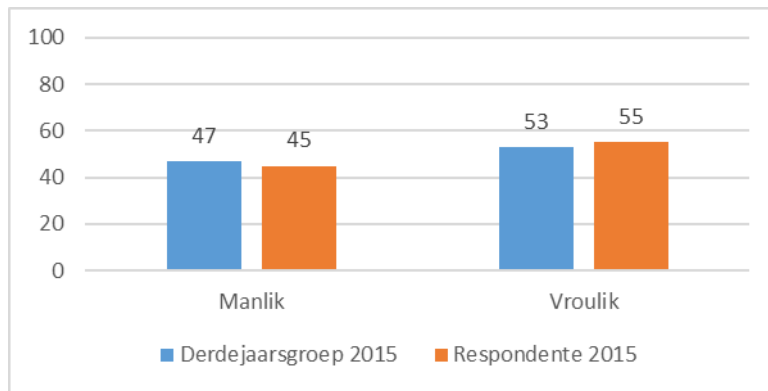
2.5.3 Samestelling van respondente en die verteenwoordiging in vergelyking met die totale kohort se samestelling

Die samestelling van die respondente wat aan die ondersoek deelgeneem het toon verteenwoordiging in die totale groep in die geheel, vergeleke met die samestelling van die totale kohort van potensiele deelnemers (met verwysing na geslag, ras, taal en fakulteit). Tog is daar 'n mate van oor- en onderverteenwoordiging ten opsigte van die verskillende ras- en taalgroepe wanneer daar na hierdie demografiese verdelings binne die onderskeie fakulteite gekyk word.

2.5.3.1 Studente

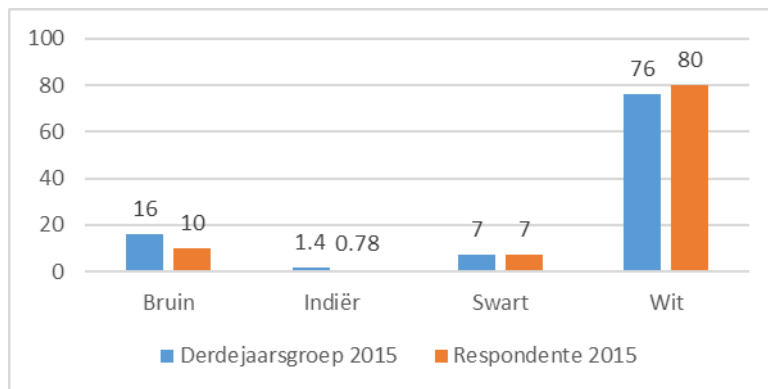
Die demografiese gegewens van die deelnemers was, persentasiegewys, in lyn met dié van die algemene derdejaarsgroep, volgens die demografiese inligting soos deur die US beskikbaar gestel. Volgens Universiteit se inligting was daar in 2015 'n totaal van 3515 derdejaarstudente, waarvan 1652 manlike studente (47%), en 1863 vroulike studente (53%) was.

'n Responskoers van 14.53% is vir die betrokke ondersoek aangeteken (511 van die 3515 derdejaarsstudente). Van hierdie 511 studente was 55% vroulik en 45% manlik, wat in lyn is met die algemene demografie van die derdejaarsstudente.

Figuur 2:1: Demografiese gegewens van studente: Geslag (Totale groep teenoor respondente)

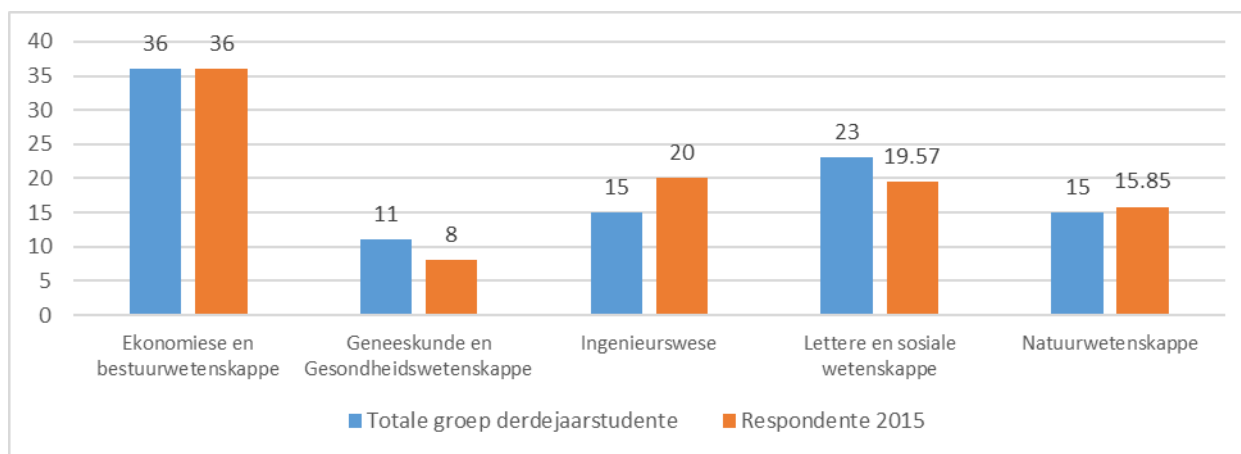
Die universiteit se data dui aan dat daar 559 bruin studente in die totale groep was (16%), 52 Indiër studente (1.4%), 243 swart studente (7%) en die oorblywende 2661 studente was wit studente (76%). Deelnemers is gevra om hulle ras aan te dui en hiervolgens was 51 van die deelnemers bruin (10%), 4 Indiër (0.78%), 38 swart (7%), en 409 wit (80%). Die oorblywende nege het die “ander”-opsie gekies (1.76%). Daar was dus 'n effense oorverteenvoordiging van wit studente in hierdie ondersoek (+4%), en 'n onderverteenvoordiging van bruin studente (-6%).

Figuur 2:2: Demografiese gegewens: Ras (Totale groep studente teenoor deelnemers)

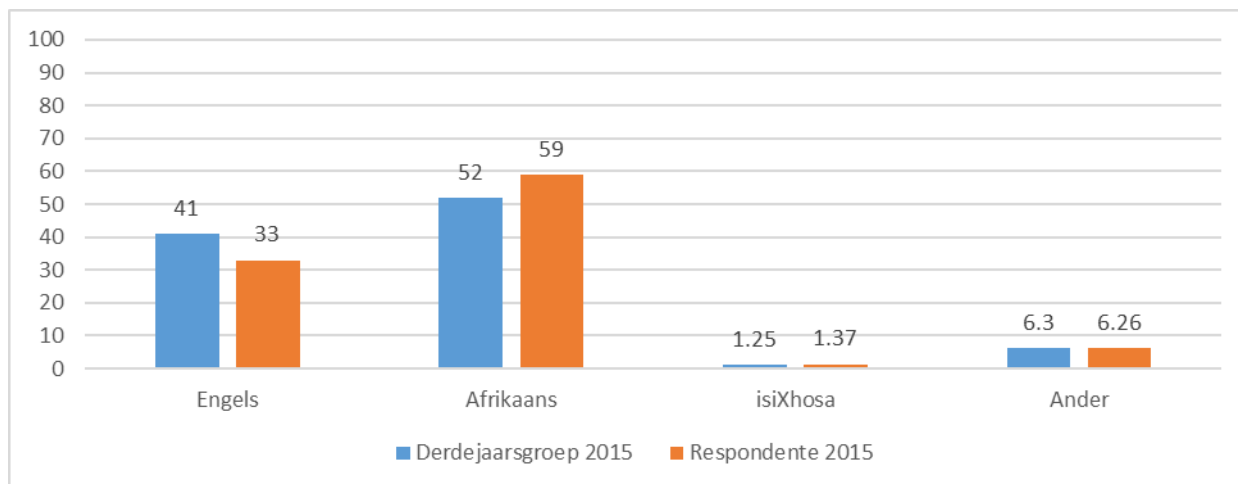
Wanneer die algemene groep potensiele respondente volgens fakulteit verdeel word, sien die data soos volg daar uit: Ekonomiese en Bestuurswetenskappe: 1251 (36%), Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe: 387 (11%), Ingenieurswese: 526 (15%), Lettere en Sosiale Wetenskappe: 825 (23%) en Natuurwetenskappe: 526 (15%). Van die 511 deelnemers is 36%, of te wel 184 studente, verbonde aan die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe – wat in lyn is met die algemene demografie. Studente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe was effens

onderverteenwoordig, met slegs 8% (43) deelnemers wat aan hierdie fakulteit verbonde was. Ingenieurswese, daarteenoor was weer oorvertteenwoordig met 20% (103) van die deelnemers wat aan hierdie fakulteit studeer het. 'n Verdere 19.57% van die deelnemers was verbonde aan die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe, met 100 deelnemers, wat ook 'n effense oorvertteenwoordiging hiér beteken. Die Fakulteit Natuurwetenskappe was weer in lyn met die algemene demografie, met 15.85% van die deelnemers (81) wat aan hierdie Fakulteit studeer het.

Figuur 2:3: Demografiese gegewens: Fakulteit (Totale groep studente teenoor deelnemers)

Laastens word daar gekyk na die huistaal van die deelnemers. 33% van die deelnemers het aangedui dat Engels hulle huistaal is, terwyl 41% van die algemene derdejaarstudente-populasie in 2015 geregistreer was as Engelse moedertaalsprekers. 59% van die deelnemers het aangedui dat hulle Afrikaans as huistaal praat, terwyl die algemene demografie slegs 52% Afrikaanssprekend is. Slegs 1.37% van die deelnemers het aangedui dat hulle isiXhosa as huistaal praat, wat nagenoeg in lyn is met die 1.25% in die algemene demografie. 6.26% van die studente het hulself as sprekers van 'n "ander" taal geklassifiseer, wat in lyn is met die oorblywende 6.3% in die totale groep waarvan 3.8% 'n "ander Suid-Afrikaanse taal" as huistaal praat, en die res (2.47%) 'n "ander" (met ander woorde ander internasionale tale) as huistaal praat.

Figuur 2:4: Demografiese gegewens: Huistaal (Totale groep studente teenoor deelnemers)

Oor die algemeen kan daar dus gesê word dat die demografie van die studente wat aan die ondersoek deelgeneem het redelik in lyn was met die algemene demografie van die totale groep in 2015. Alhoewel daar hier en daar oor- of ondervteenwoordiging was met betrekking tot taal, ras en fakulteite, was daar nie werklik noemenswaardige verskille nie. Die grootste uitskieter is die sterk verteenwoordiging van Afrikaanssprekende studente in die studie, maar sonder dat dit inkorting gemaak het op die verteenwoordiging van isiXhosa sprekers, sprekers van 'n ander SA taal of ander internasionale tale. Die verskil kon eerder onder die Engelse-moedertaalsprekers gesien word wat 8% ondervteenwoordig was, terwyl die Afrikaanssprekende studente 7% oorvertreenwoordig was.

Per fakulteit

Alhoewel die samestelling van die totale respondente redelik goed ooreenstem met die van die totale samestelling van die 2015-derdejaarsgroep, is dit belangrik om afsonderlik na die samestellings te kyk volgens fakulteit. Soos reeds genoem, was die verteenwoordiging redelik in lyn volgens die studente per fakulteit, maar dit is belangrik om hierdie onderskeid te tref, veral omdat daar verskillende taalbenaderings en taalplanne in die onderskeie fakulteite gebruik word. Hier word daar dus gekyk na die afsonderlike verteenwoordiging binne elke fakulteit.

Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe

In 2015 was daar in die fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe 'n totaal van 825 studente, wat 23% uitgemaak het van die totale derdejaarsgroep in hierdie jaar. Van hierdie 825 studente het 'n totaal van 100 studente aan die studie deelgeneem. Dit wil sê 19.57% van die deelnemers was verbonde aan die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe.

Geslag

220 van die totale groep van 825 studente was manlike studente (27%), terwyl 605 studente (73%) uit hierdie fakulteit vroulik was. Daarteenoor was 12 van die 100 deelnemers uit hierdie fakulteit manlik (12%) en die oorblywende 88 (88%) vroulik. Daar was dus 'n sterk oorverteenvoordiging van vroulike deelnemers uit die fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe wat aan hierdie studie deelgeneem het.

Ras

Die totale derdejaargroep van die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe in 2015 het bestaan uit 169 bruin studente (20%), 3 Indiër studente (0,36%), 54 swart studente (6,5%) en 601 wit studente (73%). Die respondente van die studie se gegewens was redelik in lyn hiermee. Van die 100 deelnemers was 18% bruin, 7% swart en 73% wit, terwyl die oorblywende 2% hulself as “ander” geklassifiseer het.

Taal

Wat die huistaal van die totale groep betref, was 10 studente Afrikaans en Engels tweetalig (1%), 385 Afrikaans (47%), 16 “ander” (2%), 384 Engels (46%) en nog 30 het aangedui dat hulle 'n ander Suid-Afrikaanse taal as huistaal praat (4%). Van die respondente wat aan die ondersoek deelgeneem het, was 51% Afrikaans, 46% Engels, 1% isiXhosa en 2% “ander.”

Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe (EBW)

Die totale groep derdejaarstudente van 2015 in die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe het bestaan uit 1251 studente, of te wel 36% van die derdejaarsgroep. Van hierdie studente het 184 aan die studie deelgeneem, wat 'n totaal van 36% van die respondente uitmaak.

Geslag

688 van die 1251 studente uit hierdie fakulteit was manlik (55%) terwyl 563 vroulik (45%) was. Van die deelnemers was 94 mans (51%) en 90 vrouens (49%).

Ras

175 van die 1251 studente uit hierdie fakulteit was bruin (14%), 6 Indiër (0,47%), 64 swart (5%) en die oorblywende 1006 wit (80%). Die 184 deelnemers aan die ondersoek sien soos volg daaruit: 15 bruin (8%), 15 swart (8%), 3 “ander” (1,63%) en 151 wit (82%).

Taal

Die totale groep studente uit die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe het bestaan uit 695 Afrikaanse studente (55,5%), 487 Engelssprekende studente (39%), terwyl 4 studente Afrikaans en Engels tweetalig was (0,3%), 30 “ander”-talige studente (2%), en die oorblywende 35 het 'n ander Suid-Afrikaanse taal as huistaal gepraat (3%). Die profiel van die 184 deelnemers was 114 Afrikaans (62%), 51 Engels (28%), 18 ander (10%) en 'n enkele student was isiXhosa (0,54%).

Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe

Die totale derdejaarsgroep in die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het bestaan uit 381 studente, of te wel 11% van die potensiële groep deelnemers. Dit is die kleinste fakulteit wat in hierdie studie ingesluit is, en het dienoooreenkomstig die minste respondente gehad. Slegs 43 studente uit hierdie fakulteit het aan die ondersoek deelgeneem, wat 8% van die deelnemers uitmaak.

Geslag

Die 381 derdejaarstudente wat in 2015 aan hierdie Fakulteit studeer het, het bestaan uit 82 mans (21%) en 305 vrouens (79%). Die deelnemers aan die studie was in lyn hiermee: 23% van die deelnemers was manlik (10) en die oorblywende 77% was vroulik (33).

Ras

Die totale potensiële groep uit hierdie fakulteit het bestaan uit 82 bruin studente (21%), 41 swart studente (11%), 31 Indiër studente (8%) en 232 wit studente (60%). Die respondente, daarteenoor het bestaan uit 3 bruin studente (7%), 2 swart studente (5%), 2 Indiër studente (5%) en 36 wit studente (84%).

Taal

Die huistale van die potensiële groep was as volg verdeel: 166 Afrikaanse studente (43%), 185 Engelssprekende studente (48%), 15 studente wat 'n “ander” taal praat (4%) en 21 studente wat 'n ander Suid-Afrikaanse taal praat (5%). Die respondente was grootliks Afrikaans, deurdat 28 Afrikaanssprekende studente aan die studie deelgeneem het (65%), 12 Engelssprekende studente (28%) en 3 studente wat 'n ander taal praat (7%).

Fakulteit Ingenieurswese

Die derdejaarsgroep uit hierdie fakulteit het bestaan uit 526 studente – of te wel 15% van die totale potensiële groep. 103 van hierdie studente het aan die studie deelgeneem (20% van die groep).

Geslag

Van die 526 studente in dié fakulteit was 420 manlike studente (80%) en 106 vroulike studente (20%). Die geslag van die deelnemers uit hierdie fakulteit wat aan die studie deelgeneem het, was in lyn hiermee, deurdat 81 van hulle manlik was (79%) en 22 vroulik (21%).

Ras

Die totale groep uit hierdie fakulteit het bestaan uit 41 bruin studente (8%), 5 Indiër studente (1%), 29 swart studente (5%) en 451 wit studente (86%). Die respondente was grootliks onderverteenwoordig ten opsigte van ras aangesien slegs 2 bruin studente, 2 swart studente, 2 Indiër studente en 2 “ander” studente

aan die ondersoek deelgeneem het (1.95%, onderskeidelik), terwyl 95 wit studente deelgeneem het. Dus was 92% van die respondente uit die fakulteit Ingenieurswese wit.

Taal

Drie van die 526 potensiele deelnemers uit die Fakulteit Ingenieurswese praat Engels én Afrikaans as huistaal (0.57%), terwyl 343 van die studente Afrikaans as huistaal praat (65%), en 152 Engels (29%). 16 praat 'n ander taal as huistaal (3%) en 12 'n ander Suid-Afrikaanse taal (2%). Daar was 'n sterk verteenwoordiging van Afrikaanssprekende studente, met 78 van die 103 studente wat Afrikaans as hulle huistaal aangedui het (75.73%). 24 van die studente het aangedui dat hulle Engels as huistaal praat (23.3%) en 1 student (0.97%) het 'n ander taal as huistaal aangedui.

Fakulteit Natuurwetenskappe

In die jaar 2015 was daar 526 ingeskrewe derdejaargestudente aan die Fakulteit Natuurwetenskappe. Dit is dus 15% van die totale potensiele groep deelnemers. 81 studente uit hierdie fakulteit het aan die studie deelgeneem, wat 15.85% van die totale groep respondente was.

Geslag

Van die 526 studente uit hierdie fakulteit, is 242 manlik (46%) en 284 vroulik (54%) en daar was dus 'n effense oorvertenwoordiging van vroulike respondente in die studie, deurdat 60% van die deelnemers uit hierdie fakulteit vroulik was (49 deelnemers) en die oorblywende 40% manlik was (32 deelnemers).

Ras

Die 526 studente uit hierdie fakulteit het bestaan uit 93 bruin studente (18%), 55 swart studente (10%), 7 Indiër studente (1%) en 371 wit (71%). Die respondente was redelik verteenwoordigend hiervan, met 13 bruin studente (16%), 12 swart studente (15%), 2 “ander” studente (2%) en 54 wit studente (66%).

Taal

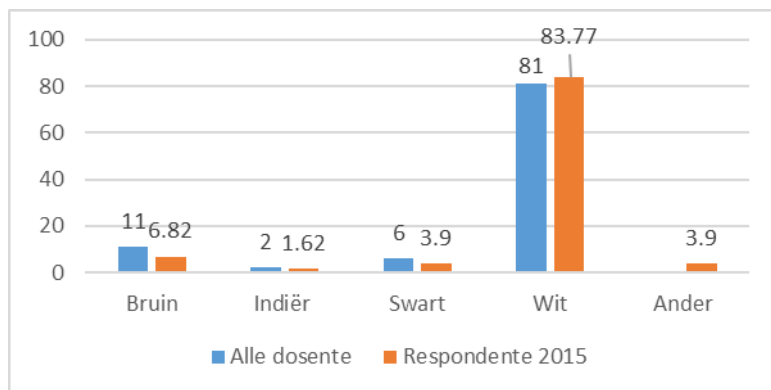
Die huistale van die totale groep Natuurwetenskappesstudente was as volg verdeel: 5 Engels en Afrikaanssprekende (tweetalige) studente (1%), 230 Afrikaanse studente (44%), 244 Engelse studente (46%), 10 anderstalige studente (2%) en 37 studente wat 'n ander Suid-Afrikaanse taal as huistaal praat (7%). Van die deelnemers van die ondersoek was 35 Afrikaanssprekend (43.21%), 33 Engels (40.74%), 5 was isiXhosa (6.17%) en 8 het aangedui dat hulle 'n ander taal as huistaal praat (9.88%).

Dosente

Die demografiese gegewens van die dosente was, persentasiegewys, in lyn met dié van die algemene dosente-populasie aan die US, volgens die demografiese inligting soos deur die US beskikbaar gestel. Dit is belangrik om kennis te neem daarvan dat hierdie demografiese data eers in 2016 bekom is, en daarom

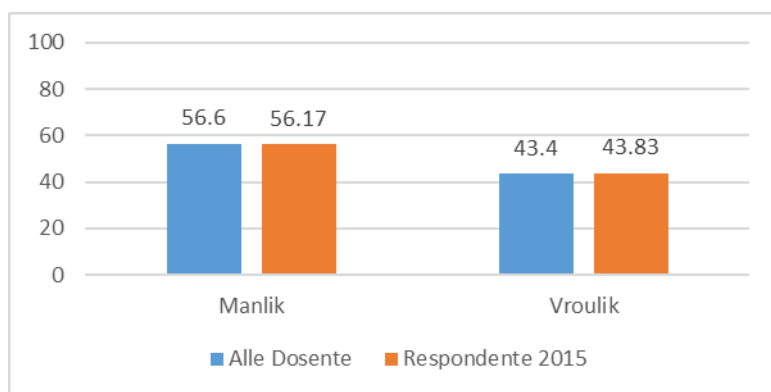
het die potensiele groep aan wie die uitnodiging om deel te neem aan die studie bestaan uit 842 dosente, terwyl die data wat deur die US se menslike hulpbronne beskikbaar gestel is, slegs verwys na 837 dosente.

Van die 842 dosente aan die US, het 308 aan die ondersoek deelgeneem: 'n besondere hoë responskoers van byna 37%. Die potensiele groep dosente het bestaan uit 89 bruin (11%), 19 Indiër (2%), 51 swart (6%) en 678 wit dosente (81%). Uit die 308 dosente wat aan die ondersoek deel geneem het, was 21 bruin (6.82%), 5 Indiër (1.62%), 12 swart (3.9%), 258 (83.77%) wit, en die oorblywende 12 (3.9%) het die “ander” opsie gekies.

Figuur 2:5: Demografiese gegewens: Ras (Totale groep dosente teenoor deelnemers)

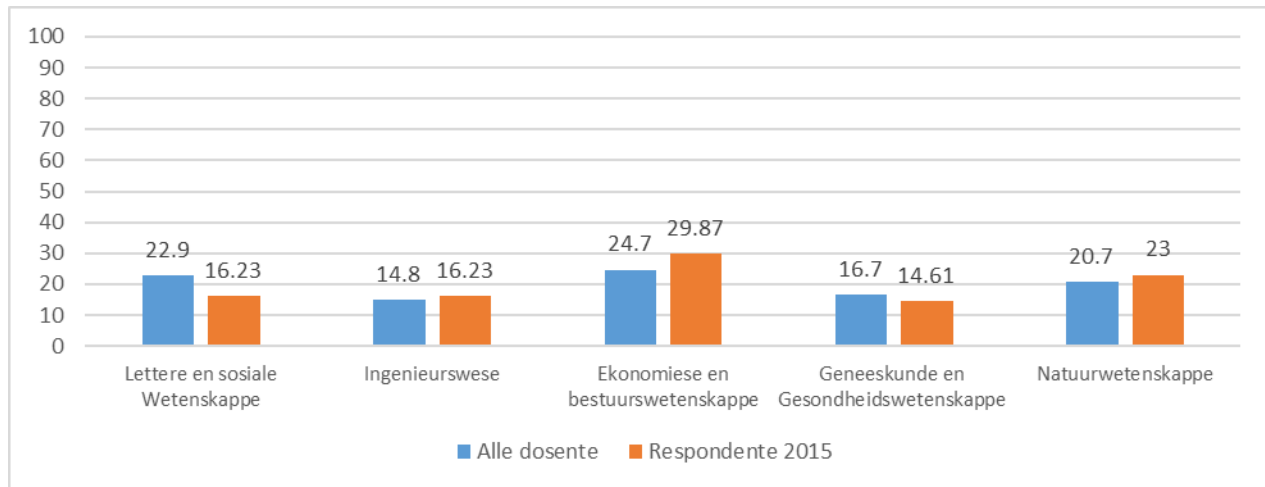
Wat die dosente se geslag betref, het die US se data getoon dat 474 dosente manlik is (56.6%), en 363 dosente vroulik (43.4%). 173 van die respondente het aangedui dat hulle manlik is (56.17%), terwyl 135 (43.83%) vroulik is.

Figuur 2:6: Demografiese gegewens: Geslag (Totale groep dosente teenoor deelnemers)

Volgens fakulteit was daar 'n goeie verteenwoordiging van al die fakulteite onder die dosente. Die potensiele groep dosente was as volg verdeel: 22.9% van die dosente was verbonde aan die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe, 14.8% aan die Fakulteit Ingenieurswese, 24.7% van dosente was verbind aan die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, 16.7% aan Geneeskunde en

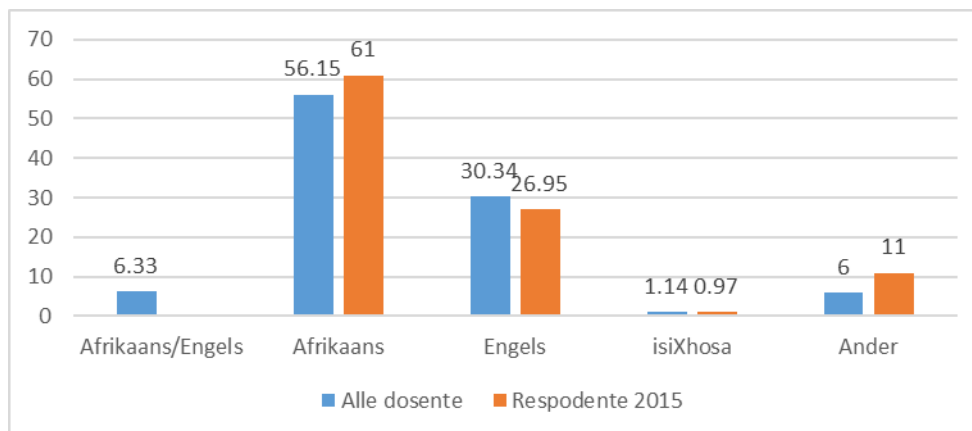
Gesondheidswetenskappe en die oorblywende 20.7% was verbonde aan die Fakulteit Natuurwetenskappe. Van die dosente wat aan die studie deelgeneem het, was 16.23% verbonde aan die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe, 16.23% aan Ingenieurswese, 29.87% aan Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, 14.61% aan die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en 23% aan Natuurwetenskappe.

Figuur 2:7: Demografiese gegewens: Fakulteit (Totale groep dosente teenoor deelnemers)

Volgens die Universiteit se data was 53 dosente Afrikaans en Engels (tweetalig) (6.33%), 470 Afrikaans (56.15%), 254 Engels (30.34%), 10 isiXhosa (1.14%), en 4 dosente (0.47%) het 'n ander amptelike Suid-Afrikaanse taal as huistaal gepraat en 'n verdere 46 dosente (5.49%) het 'n ander taal as huistaal gepraat. Aangesien die dosente wat aan die ondersoek deelgeneem het net die geleentheid gegun is om tussen Afrikaans, Engels, isiXhosa en “ander” te kies, stem die data nie heeltemal ooreen met die van die US se algemene groep nie. Vir die doeleindes van hierdie studie, sal “Ander Suid-Afrikaanse taal” en “Ander taal”, soos in die US se demografiese data verskyn, bymekaar getel word vir beter vergelyking. (Daar was dus 5.96% dosente wat 'n “ander” taal gepraat het).

Van die dosente deelnemers het 188 (61%) aangedui dat hulle Afrikaans as huistaal praat, en 83 (26.95%) het aangedui dat hulle Engels as huistaal praat. Slegs 3, of te wel 0.97% van die dosente respondente het isiXhosa as hulle huistaal aangedui terwyl die oorblywende 34 (11%) 'n “ander” taal as huistaal praat.

Figuur 2:8: Demografiese gegewens: Huistaal (Totale groep dosente teenoor deelnemers)

'n Baie klein persentasie van 4.22% van die dosente respondente het aangedui dat hulle eentalig is, terwyl 67.53% aangedui het dat hulle tweetalig en 'n verdere 28% dat hulle meertalig is.

Per fakulteit

Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe

Van die totale groep potensiële dosente was 192 verbonde aan die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe (22.9%). Uit hierdie 192 het 50 dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe aan die ondersoek deelgeneem. Die respondente uit hierdie Fakulteit het 16% van die totale respondente uitgemaak, dus was hierdie Fakulteit effens onderverteenvoordig.

Geslag

Die totale groep dosente uit hierdie fakulteit het bestaan uit 47% manlike dosente en 53% vroulike dosente. Van die 50 dosente uit die fakulteit wat aan die ondersoek deelgeneem het, is 30 vroulik (60%) en 20 manlik (40%).

Ras

Die totale groep dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe het bestaan uit 152 wit dosente (79%), 17 swart dosente (9%), 20 bruin dosente (10%) en 3 Indiër dosente (2%). In lyn met die totale groep was die meerderheid van die respondente uit hierdie fakulteit wit: Daar was 39 wit deelnemers (78%), 5 swart deelnemers (10%), 3 bruin deelnemers (6%) en 1 Indiër deelnemer (2%).

Taal

Van die totale groep dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe, was 12 Afrikaans en Engels tweetalig (6%), 93 Afrikaans (48%), 69 Engels (36%), 6 isiXhosa (3%) en die oorblywende 12 praat 'n ander taal as huistaal (6%). 31 van die respondente uit hierdie Fakulteit praat Afrikaans as huistaal (62%), 12 praat Engels (24%), 2 praat isiXhosa as huistaal (4%) en die oorblywende 5 praat 'n ander taal (10%).

Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe

Die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe het bestaan uit 207 dosente in 2016 (24.7% van die totale groep dosente). 92 van hierdie dosente het aan die ondersoek deelgeneem en maak dus net minder as 30% van die totale groep deelnemers uit.

Geslag

Van die 207 dosente van hierdie fakulteit was 52% manlik en 48% vroulik. Van 92 deelnemers, was 42 vroulik (46%) en 50 manlik (54%).

Ras

Wat dosente uit hierdie fakulteit se ras betref, was 16 bruin (8%), 4 Indiër (2%), 8 swart (4%) en 179 wit (86%). Die demografie van die dosente wat aan die ondersoek deelgeneem het, was in lyn hiermee: 82 uit 92, of te wel 89% van die respondente was wit, slegs 7 deelnemers was bruin (7.6%) en 1 Indiër (1%), met die oorblywende 2 respondente wat hulle ras as “ander” aangedui het. Geen swart dosente uit hierdie fakulteit het aan die ondersoek deelgeneem nie.

Taal

Die huistaal van die dosente wat aan hierdie fakulteit verbonde is, sien as volg daar uit: 12 dosente is Afrikaans en Engels (tweetalig) (6%), 154 is Afrikaans (73%), 36 Engels (17%), 1 isiXhosa (0.48%) en 4 dosente praat 'n ander taal as huistaal (1.93%). Van die 92 deelnemers uit hierdie fakulteit het 71 Afrikaans as hulle huistaal aangedui (77%), 19 Engels (21%) en 2 respondente het 'n “ander” taal aangedui (2%).

Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe

Daar was 'n totaal van 140 dosente verbonde aan die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe. Slegs 45 van hierdie dosente (32%) het aan die studie deelgeneem. 14.6% van die totale groep deelnemers was dus verbonde aan die fakulteit.

Geslag

Van die totale groep dosente uit die Fakulteite Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe was 39% manlik en 61% vroulik. Van die 45 deelnemers was 38% manlik en 62% vroulik, wat in lyn is met die totale groep potensiële dosente uit dié fakulteit.

Ras

Van die dosente uit hierdie fakulteit was 94 wit (67%), 31 bruin (22%), 8 swart (6%), 7 Indiër (5%).

Van die dosente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe wat aan die ondersoek deelgeneem het, het 33 van die 45 deelnemers aangedui dat hulle wit is (73%). Verder was daar 6 bruin

dosente (13%), 3 swart dosente (7%) en 3 dosente wat hulle ras as “ander” aangedui het (7%). Geen Indiër dosente uit hierdie fakulteit het aan die houdingsondersoek deelgeneem.

Taal

Wat die huistaal van dosente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe betref, was 8 Afrikaans en Engels (tweetalig) (6%), 69 Afrikaans (49%), 57 Engels (41%), 1 isiXhosa (0.71%) en 2 wat 'n ander taal as huistaal praat (1.42%).

Van die dosente wat aan die ondersoek deelgeneem het, was 21 Afrikaans (47%) en 18 Engels (40%). Die 6 oorblywende dosente het aangedui dat 'n “ander” taal hulle huistaal is (13%).

Fakulteit Ingenieurswese

124 dosente uit die totale groep dosente was verbonde aan die Fakulteit Ingenieurswese (15% van die totale groep dosente). Uit dié fakulteit het 50 dosente aan die ondersoek deelgeneem. 16% van die dosente wat aan die ondersoek deelgeneem het, was dus verbonde aan hierdie fakulteit.

Geslag

Van die 124 dosente uit die Fakulteit Ingenieurswese was 84% manlik en 12% vroulik. Van die 50 dosente uit hierdie fakulteit wat aan die ondersoek deelgeneem het, was 41 manlik (82%) en 9 vroulik (18%).

Ras

Van die 124 dosente uit hierdie Fakulteit was 82 wit (66%), 31 swart (25%), 2 Indiër (2%) en 4 bruin (3%). Daar 'n sterk verteenwoordiging van wit respondente wat aan die studie deelgeneem het, met 44 van die 50 dosente wat by “ras” aangedui het dat hulle wit is (88%). Verder was daar slegs 1 swart dosent en 1 Indiër dosent (2%, onderskeidelik) wat aan die ondersoek deelgeneem het. Die oorblywende 4 dosente het “ander” by rasgroep gekies (8%).

Taal

Wat die huistaal van die dosente uit die Fakulteit Ingenieurswese betref, was 5 dosente Engels en Afrikaans (tweetalig) (4%), 82 Afrikaans (66%), 31 Engels (25%), en 6 dosente het aangedui het dat hulle 'n ander taal as huistaal praat (5%).

Geen van die respondente uit hierdie fakulteit het aangedui dat hulle isiXhosa as huistaal praat nie. 36 van die deelnemers uit hierdie fakulteit het aangedui dat hulle Afrikaans as huistaal praat (72%), 7 Engels (14%) en nog 7 het “ander” as huistaal uitgewys (14%).

Fakulteit Natuurwetenskappe

174 van die totale groep dosente is verbonde aan die fakulteit Natuurwetenskappe. Dit is dus 21% van die totale groep dosente. Uit hierdie fakulteit het 71 dosente aan die ondersoek deelgeneem. Dus was 23% van die deelnemers verbonde aan die Fakulteit Natuurwetenskappe.

Geslag

117, of te wel, 67% van die 174 dosente uit hierdie fakulteit is manlik en 57 vroulik (33%). Van 71 ondersoek-deelnemers uit hierdie fakulteit was 45 manlik (63%) en 26 vroulik (37%).

Ras

Van die 174 dosente uit hierdie fakulteit was 140 wit (81%), 3 Indiër (2%), 18 bruin (10%) en 13 swart (7%).

60 van die deelnemers was wit (85%), 2 Indiër (3%), 5 bruin (7%), 3 swart (4%) en die oorblywende 1 het sy/haar ras as “ander” aangedui (1%).

Taal

Van die 174 dosente was 16 Afrikaans en Engels (tweetalig) (9%) en 72 Afrikaans (41%). 61 van die dosente was Engels (35%), 2 isiXhosa (1%) en 23 het 'n ander taal as huistaal gepraat (13%). Onder die 71 deelnemers was 29 Afrikaanssprekendes (41%), 27 Engelssprekendes (38%), 14 wat hulle taal as “ander” aangedui het en 1 isiXhosa spreker (1%).

2.6 Gevolgtrekking

Om die navorsingsvraag oor studente en dosente se houdings jeens die Taalbeleid en Taalplan (2014) te beantwoord, moet 'n aantal verskillende dissiplines, metodes en tegnieke aangewend word, waarvan die empiriese ondersoek self hier die belangrikste onderdeel is. Die vraelys se samestelling en die prosesse wat die ondersoek voorafgegaan het, is in hierdie hoofstuk bespreek, met spesifieke fokus op die uitslae van die pretoetsing van die vraelys en die veranderinge wat aan die hand daarvan aan die vraelys gemaak is. In hierdie hoofstuk is die samestelling van die respondente wat aan die ondersoek deelgeneem het, bespreek waarvolgens dit blyk dat die verteenwoordiging van respondente redelik in lyn is met die van die totale groep potensiële deelnemers.

Ofskoon die empiriese ondersoek die belangrikste onderdeel van die etnografiese ondersoek uitmaak, vereis taalbeplanning, veral taalbeleidsbeplanning na houdings in die hoër onderwys in die meertalige Suid-Afrikaanse konteks, 'n begrip van verskillende taalbeplanningsmetodes oor taalstatus, taalidentiteit en taalgebruik. So 'n ondersoek moet plaasvind aan die hand van belangrike teorieë oor taalbeplanning en houdingsbeplanning en daarom is daar vir die doel van hierdie studie 'n taalbeplanningsmodel vir hoër

onderwys ontwikkel waarin houdings in ag geneem word en die vraelys 'n belangrike onderdeel van is. Hierdie model kom in die volgende hoofstuk tereg.

Hoofstuk 3:

'n Taalbeplanningsmodel vir hoër onderwys wat houdings in ag neem

Alhoewel daar nog nie 'n omvattende teorie is wat die patrone van taalgedrag kan verduidelik of voorspellings kan maak van die uitwerking van spesifieke taalbeleide op taalhoudings en taalgedrag nie, bestaan daar wel tradisies binne die veld wat belangrike konsepte, raamwerke, metodes en teoretiese verwickelinge weergee (Johnson, 2013: 26-27). Dit sluit in Haugen se vier-stap- taalbeplanningsmodel wat die taalbeplanningsproses vorm, naamlik seleksie, implementering, kodifisering en die aanpassing van die verkose beleid of plan (Johnson, 2013: 28). Om hierby aan te sluit, meen Kaplan en Baldauf (1997: 53-55) dat 'n taalbeplanningsmodel moet vra *wie* 'n poging aanwend om watter *gedrag* van welke *groep mense* te bestuur, vir watter *rede* en onder welke *omstandighede*, op watter *manier* deur welke *besluitnemingsproses* en om watter *doelwit* te bereik.

Om die teorie van taalbeplanning en taalbeleidsbeplanning in onderrig met die praktyk (waar sterk houdings ook inspeel) te verenig, bly egter 'n uitdaging. Dit is belangrik, en sekerlik ook ontstellend om kennis te neem van die nou reeds bekende siening dat weinig praktiese taalbeplanning werklik beïnvloed word deur taalbeplanningsteorie (Ricento, 2000: 206). Haugen (in Ricento, 2000: 201) noem dat selfs sy hersiene weergawe van die oorspronklike taalbeplanningsmodel nie voldoende is as 'n teorie van praktiese taalbeplanning nie, aangesien taalbeplanners so 'n gekompliseerde taak op die hals gelê word.

In hierdie hoofstuk sal daar gekyk word na Kaplan en Baldauf se model en hoe hierdie modelvrae in die taalbeleid van die US beantwoord word. Aan die hand hiervan sal daar ook 'n taalbeplanningsmodel, wat aansluit by dié van Haugen, geskep word wat voorsiening maak vir houdingsbeplanning in 'n meertalige, hoër onderwys konteks. Dit behels dat die vrae uit die taalbeplanningsmodel ook in die houdingsondersoek tot vergestaltung kom.

Om dit te doen, is dit belangrik om uit te brei oor taalbeplanning in die US-konteks, asook die verskillende vlakke waarop taalbeplanning hier geskied, aangesien die US en die US Taalbeleid nie in isolasie staan van die konteks waarin dit manifesteer nie en deel uitmaak van 'n meervlakkige versameling beleide wat ook nasionale taalbeleid insluit. Hierdie nasionale konteks hou onder meer verband met meertaligheid – 'n konsep waaraan daar ook in hierdie hoofstuk aandag geskenk word as 'n globale verskynsel wat sterk in die Suid-Afrikaanse samelewing teenwoordig is en 'n kenmerk van die US-kampus is. Meertaligheid speel 'n sentrale rol in die probleem wat die US Taalbeleid (en die Nasionale Taalbeleid vir Hoër onderwys) wil aanpak. Die houdingsondersoek neem in ag dat houdings jeens elkeen van hierdie konsepte deurgaans teenwoordig is en in gedagte gehou moet word in enige taalbeplanningsmodel.

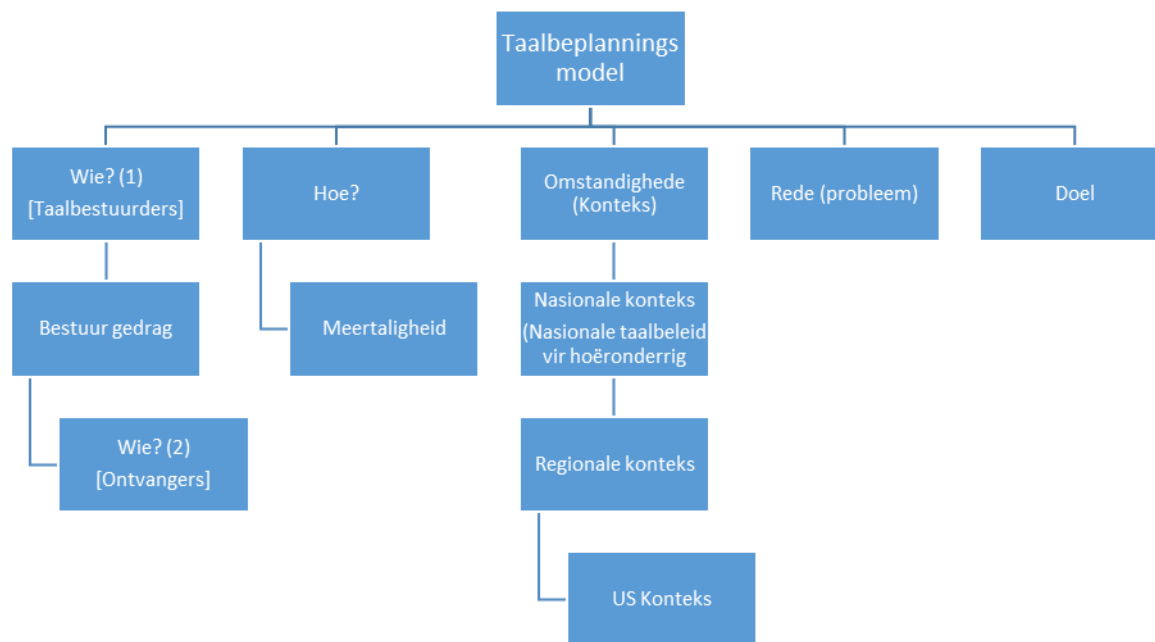
Die realiteit en die konteks waarin die US Taalbeleid gesitueer is, sal die vertrekpunt van hierdie hoofstuk wees, waarna hierdie realiteit gebruik sal word om aan te sluit by die teorieë van taalbeplanning, meertaligheid en die houdingsteorie.

Houdingsteorie, taalhoudings en taalbeleidshoudings kom onder die loop ten einde 'n taalbeplanningsmodel te ontwikkel wat plek laat vir die bestuur van houdings, op grond waarvan die empiriese ondersoek van hierdie studie sal geskied om te voldoen aan die navorsingsvrae van hierdie ondersoek. Hierdie model bestaan uit die onderskeie komponente van die houdingsteorie, naamlik die kognitiewe komponent (kennis), die affektiewe komponent, asook gedrag – wat reeds in die vorige hoofstuk aangeraak is. Die bogenoemde konsepte sal deurgaans aan die hand van die gepaste voorbeelde verduidelik word.

3.1 'n Taalbeplanningsmodel en die realiteit van die US Taalbeleid

Soos vroeër vermeld, is daar nog nie 'n teoretiese model wat in sy bestaande vorm toepasbaar is op hoër onderwysinstellings in Suid-Afrika vir die implementering van meertaligheid nie (Madiba, 2010: 332). Volgens Madiba (2010: 332) is die tekort aan 'n gevestigde teoretiese model die mees opvallende in die mikrovlak-omgewings, soos universiteite, en is daar wêreldwyd 'n groot tekort aan studies hieroor. Voldoende modelle vir die bestudering van taalbeleidsbeplanning behoort ideologie, ekologie, en die agente van die taalbeleid in ag te neem om 'n omvattende beskrywing te gee van hoe en hoekom dinge is soos dit is en om te evalueer wie se belange en waardes deur die beleid gedien word wanneer taalbeleidsplanne voorgestel word, asook wat die heersende houdings oor die betrokke beleid mag wees (Ricento, 2006(a): 6). Baie kwessies in taalbeplanning het gespruit uit een of ander onderafdeling van taalbeplanning – waarvan die mees prominente die agente van beplanning, die ideologiese aspek van taalbeplanning of die spesifieke rigting waarin die beplanning gestuur word, die verskillende omgewings waarin dit geskied, die wyse waarop die beplanning gedoen word, en die evaluering daarvan, insluit (Antia, 2000: 2).

Die volgende diagram kan dien as 'n grafiese voorstelling van so 'n model:

Figuur 3:1: Grafiese voorstelling van 'n Taalbeplanningsmodel vir die US

Taalbeplanning is steeds 'n opkomende veld wat tans hoofsaaklik deur die praktyk gevorm word (Madiba, 2010: 332). Daarom is die gepas om in hierdie afdeling die praktiese taalbeplanningsuitdagings en realiteite waarin die US Taalbeleid manifesteer in perspektief te plaas.

Hierdie konteks maak eerstens deel uit van die nasionale, Suid-Afrikaanse konteks. As hoër onderwysinstelling in Suid-Afrika, moet die US ook sy taalbeleid in lyn hou met die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys, wat in 2002 geïmplementeer is, na aanleiding van die Suid-Afrikaanse Grondwet van 1996. Die Grondwet bepaal onder meer dat die elf amptelike tale gelykheid van aansien moet geniet en dat die staat praktiese pogings moet aanwend tot die bevordering van al hierdie tale (Suid-Afrika. Departement van Onderwys, 2002). Aan die hand van die 1996 Grondwet is daar in 2001 'n taalbeplanningsraamwerk vir taalbeleid in hoër onderwys geskep waaruit die amptelike Taalbeleid vir Hoër Onderwys gevloei het. Die US Taalbeleid is weer in lyn hiermee. Die US Taalbeleid kan dus as 'n mikrovlakbeleid bestempel word onder die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys as makrobeleid. Laasgenoemde is op sy beurt weer 'n mikrovlakbeleid van die Suid-Afrikaanse Grondwet wat weer op 'n hoër makrovlak geposisioneer is (meer oor hierdie vlakke van taalbeleid in die onderafdeling "Taalbeplanningsvlakke").

Die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys, onder die bestuur van die Minister van Onderwys en die Departement van Onderwys, skep die raamwerk vir hoër onderwysinstellings om in die konteks van 'n meertalige SA taalverwante probleme te bestuur. Die problematiek by hoër onderwysinstellings ontstaan

uit die konteks van linguisties-diverse groepe (personeel en studente) op die kampusse van hierdie instellings (Suid-Afrika, 2002: 6).

Dit skep die probleem dat hoër onderwysinstellings moet verseker dat hulle 'n meertalige omgewing skep waarin die ampstale ontwikkel word as akademiese tale, terwyl daar terselfdertyd verseker moet word dat die tale wat reeds vir hierdie funksies in gebruik is, nie dien as 'n versperring tot toegang en sukses nie (Suid-Afrika, 2002: 5). Die raamwerk stel voor dat hierdie probleem aangepak word deur voorheenbenadeelde tale te ontwikkel tot onderrigtale in die hoër onderwys, tesame met Engels en Afrikaans, terwyl Afrikaans behou en bevorder moet word as taal van onderrig (Suid-Afrika, 2002: 15-16). Verder gee die raamwerk te kenne dat die probleem bestuur kan word deur die aanmoediging van studente om Suid-Afrikaanse tale en hulle letterkunde te bestudeer, asook die bevordering van die verwerwing van vreemde tale en die aanmoediging tot beide institusionele en individuele meertaligheid (Suid-Afrika, 2002: 16). Die doelwit van die beleid is dus om meertaligheid te bevorder en om daardeur gelykheid in en toegang tot hoër onderwys te bewerkstellig (Suid-Afrika, 2002: 15).

Soos genoem, kan die US Taalbeleid beskou word as 'n mikrobeleid van die nasionale makro-taalbeleid. Die US se taalbeleid is meer gedetailleerd as die nasionale beleid, omdat dit die spesifieke konteks van die US vervat. Hierdie taalbeleid is ontwikkel in en vir die konteks waarin dit manifesteer en is slegs op die US van toepassing. In die konteks van die Universiteit self kan die US Taalbeleid weer as 'n makrobeleid bestempel word, met verskillende mikrobeleide (of te wel taalplanne) vir die onderskeie fakulteite en departemente. Die US Taalbeleid en -plan neem nie net die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys in ag nie, maar ook die plaaslike demografie van die Wes-Kaap waarin die US gesitueer is. Laasgenoemde word nie in diepte bespreek nie, maar dit is wel die drie amptelike tale van die Wes-Kaap Provinsie wat neerslag vind in die US se Taalbeleid, naamlik Afrikaans, Engels en isiXhosa.

Sedert 2002 poog die US om sy Beleid in lyn te bring met die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys. Die inhoud van die nasionale beleid word ook in die US se taalbeleid aangeraak, en deur die vrae te vra wat in die taalbeplanningsmodel gevra word, kan die model van die US Taalbeleid uiteengesit word. Die “wie” wat die verandering wil meebring (diegene wat 'n rol speel by die taalbeleidsmakingsproses), is diegene wat die mag en outoriteit het om taalbesluite namens die betrokke groepe (die personeel en studente van die US) te maak. By die US is hierdie rolspelers die Senior Direkteur van Leer- en onderrigverryking as kurator van die Beleid, die Viserektor van Leer- en onderrig, asook die Direkteur van die Taalsentrum en die Taalsentrum personeel, aldus die US Taalbeleid (2014: 6).

Verder is taalbeplanning daarop gerig om die gedrag van 'n sekere groep mense te bestuur (Kaplan & Baldauf, 1997: 55-56). Dit is dus belangrik om in die model in ag te neem wie hierdie mense (of groep) is en watter gedrag bestuur moet word en waarom. Die US Taalbeleid spesifiseer dat “(d)ie Taalbeleid (...) ”

van toepassing (is) op alle fakulteite, steundienste-afdelings, bestuursliggame, personeel en studente van die Universiteit” (2014: 3). Die gedrag wat die taalbeleid poog om te bestuur, is hierdie persone se gebruik en “die hantering van onderrigtaalspesifikasies, die taal van bestuur en administrasie” (US Taalplan 2014: 1).

Die omstandighede waarin die beleid ontwikkel word, hou, soos onder taalbeplanningsvlakke aangedui word, verband met die nasionale konteks, asook die meer plaaslike, regionale konteks. Die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys skep die basis van ’n meertalige benadering, wat ’n sentrale konsep in die Taalbeleid van die US is.

Verder behels die taalbeleidsvormingsproses ’n besluitnemingsproses wat deur besluitnemers met die nodige mag gemaak word (Kaplan & Baldauf, 1997: 56). Dit sluit in die formulering van die probleem en die doelwit, asook die voorgestelde maniere waarop hierdie doelwit bereik kan word (Kaplan & Baldauf, 1997: 57). Die probleem wat die US Taalbeleid wil bestuur, kom na vore in die beleid se kern en gaan veral oor die bestuur van meertaligheid. Hier is die probleem en uitdaging om Afrikaans as akademiese taal op ’n volgehoue manier te ontwikkel in ’n meertalige konteks, terwyl ’n verhoogde aanbod van Engels optimale leer en onderrig bied om toegang te verseker (US Taalbeleid, 2014: 2). Daarmee saam neem die US die verantwoordelikheid om isiXhosa te bevorder (US Taalbeleid, 2014: 2). Dit weerspieël die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys se voorgestelde benadering.

Taalbeplanning kan vir ’n verskeidenheid redes aangewend word, met uiteenlopende doelwitte en verskillende metodes om hierdie doelwitte te bereik (Kaplan & Baldauf, 1997: 59). Dit is egter selde die geval dat daar slegs een doelwit voor oë is met ’n spesifieke taalbeleid. Die doelwitte wat die US Taalbeleid voor oë het, is “die bevordering van meertaligheid op beide institusionele en individuele vlak” en die bevordering van “toeganklikheid vir personeel en studente” asook om “die inherente waarde van meertaligheid” te ontgin (US Taalbeleid, 2014: 2). Verder spesifiseer die doelwit van die Beleid dat die Beleid daarop gerig is “om beleid neer te lê vir die beheer en bestuur (insluitende die ontwikkeling, goedkeuring, hantering, implementering, beskikbaarstelling en hersiening) van taalbeplanning en taalbestuur aan die Universiteit Stellenbosch” (US Taalbeleid, 2014: 1). Om hierdie doelwit te bereik, het die US ’n voorkeurmodel: Drie taalspesifikasies in die 2014-beleid kry voorkeur vir die eerste twee studiejare van studente, naamlik parallelmediumonderrig en tolking na Afrikaans vanuit Engels en tolking na Engels vanuit Afrikaans. Verder word dubbelmediumonderrig, Engelsmedium- en Afrikaansmediumonderrig vanaf die derde studiejaar bygevoeg as tale van leer en onderrig, terwyl isiXhosa “as institusionele taal aangewend [word] na gelang van omstandighede” (US Taalplan 2014: 2).

Hieruit kan daar dus gesien word dat die US-taalbeleidmodel wel in lyn is met die raamwerk wat geskep is deur die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys se bepalinge, doelstellings en die moontlike

“oplossings” vir die uitdagings wat hoër onderwysinstellings in Suid-Afrika in die gesig staar. Wat hierby in gedagte gehou moet word, veral in hierdie studie, is die houdings wat jeens al hierdie onderafdelings van die modelle teenwoordig is.

Die model wat in en vir hierdie studie geskep word, vereis dat daar voorsiening gemaak word vir die bestuur en bestudering van houdings jeens die Taalbeleid van die US, maar ook die taalbeplanners of taalbestuurders, die probleem, die oplossings, die doelwitte en die konteks van beide die US én die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys.

Taalbeleidsbeplanning moet dus op 'n sistematiese wyse benader word, en buiten die taalbeleidsmodel, is daar ook 'n beleidsiklus waarvolgens taalbeplanning, ideaal gesproke, geskiet. Daar is vroeër kortliks verwys na die vier-stap-taalbeplanningsmodel van Haugen, maar in die beleidmakingsteorie word daar vyf stappe in 'n beleidsiklus gelys. Dit kan uit die aard van die saak toegepas word op taalbeleidsvorming en -beplanning.

Hierdie vyf stappe is die bepaling van die agenda (naamlik die identifisering van die probleem), die beleidsformulering (voorstelle vir die oplossing van die probleem), besluitneming (keuse van oplossing), beleidsimplementering (die inwerkingstelling van die beleid of oplossing) en beleidsevaluering (die kontrolering van die uitslae van die beleid) (Howlett, Ramesh & Perl, 2009: 12). Laasgenoemde stap is van groot belang, aangesien enige gewenste verandering sal aanleiding gee tot 'n gekompliseerde skuif van posisies (en houdings), beide onder diegene wat die verandering ondersteun en diegene wat daarteen is (Lo Bianco, 2013: 1). Taalbeplanning is 'n herhalende aktiwiteit wat aanhoudende evaluering en aanpassing vereis (Kaplan & Baldauf, 1997: 82).

Die aanhoudende evaluering en hersiening gedurende die verskillende fases van die taalbeleidsbeplanningsproses word noodwendig geïmpliseer deur goeie taalbeplanning, alhoewel dit selde gedoen word (Kaplan & Baldauf, 1997: 90). Evaluering behoort, ideaal gesproke, plaas te vind in elke fase van die beleidsproses en behoort reeds te begin by die taalbeleidsontwikkelingsfase met die deurlopende monitering van die beleid in die realiteit waarin dit neerslag vind (Kaplan & Baldauf, 1997: 91). Hierdie evaluering kan onder andere gedoen word deur middel van houdingsondersoeke.

Die algemene beleidsiklus sluit aan by die Haugen se taalbeleidsmodel (in (Johnson, 2013: 28), maar voeg 'n belangrike stap daarby, naamlik dat daar allereers 'n spesifieke probleem herken moet word ten einde 'n goeie oplossing daarvoor te bewerkstellig met behulp van 'n (taal)beleid. Dit sluit aan by die vrae wat 'n taalbeplanningsmodel moet vra, naamlik watter gedrag die beleid moet bestuur om welke probleem op te los. Aangesien taalbeplanning gedefinieer word as 'n poging om taalprobleme op te los, is die belang van die stap om die probleem te identifiseer voor die hand liggend. Wanneer die probleme geïdentifiseer is,

kan besluitnemers die res van die fases in die siklus aanpak, alhoewel hulle kan besluit om geen aksie te volg nie. In hierdie gevalle kan die gebrek aan wetlike besluitneming 'n invloed hê op houdings (Johnson, 2013: 131).

'n Model vir taalbeplanning kyk eers na die verskillende fases en aktiwiteite wat deel vorm van die taalbeplanningsproses (Kaplan & Baldauf, 1997: 28). Navorsers van taalbeplanning verdeel die aktiwiteite van hierdie studieveld in hoofsaaklik twee soorte, naamlik die verandering van 'n taal self, en die beplanning of die verandering van die omgewing waarin 'n taal gebruik word (Kaplan & Baldauf, 1997: 28). Daar word hier in die breë trekke onderskei tussen korpus- en statusbeplanning, wat albei belangrik is vir taalbeleid in die hoër onderwys – ook by die US. Dit is egter nie die enigste taalbeplanningstipes nie en elkeen het 'n rol te speel in die taalbeplanningsproses in die hoër onderwys.

Aangesien hierdie studie nie heeltemal in enige van die bestaande modelle inpas nie, moet daar van 'n ander model gebruik gemaak word. So 'n model sal verskillende benaderings in 'n kombinasie met mekaar gebruik ten einde hierdie ondersoek te fasiliteer. Daarom sal daar nou oorhoofs gekyk word na die bestaande model van statusbeplanning wat op die gemeenskapsvlak plaasvind, aangesien hierdie studie geklassifiseer kan word onder die aktiwiteit van taalbeplanning deur die verandering van die omgewing waarbinne taal gebruik word – in hierdie geval die hoër onderwys. Daar sal aandag geskenk word aan ander taalbeplanningstipes, naamlik korpusbeplanning, taalverwerwingsbeplanning (taal-in-onderrig-beplanning), prestigebeplanning, taalbestuursbeplanning en taalhoudingsbeplanning wat meer uitvoerig bespreek sal word.

3.2 Taalbeplanningstipes

Alhoewel daar in die tradisionele taalbeplanning verwys word na drie verskillende tipes taalbeplanning is dit eintlik 'n vereenvoudigde manier om na taalbeplanningstipes te kyk, aangesien die aktiwiteite veel meer kompleks is as die blote verdeling tussen status-, korpus-, taalverwerwingsbeplanning (Baldauf, 2004: 2). Naas hierdie tradisionele taalbeplanningstipes is daar ander, byvoorbeeld taalbestuursbeplanning, taalhoudingsbeplanning, prestigebeplanning en nog meer. Die spanning tussen praktiese en teoretiese taalbeplanning kom hier reeds na vore, aangesien die praktyk wys dat taalbeleid en -beplanningsdoelwitte dikwels veelsydig is en in talle gevalle oor die verskillende tipes taalbeplanning strek en selfs in konflik met mekaar kan verkeer (Baldauf, 2004: 2).

3.2.1 Taalbestuur

Die term Taalbeplanning is in die 1960's ontwikkel en was relevant tot die beëindiging van kolonialisme. Dit was beskou as iets waarmee “tegniese kundiges” hulle gebesig het: 'n objektiewe proses wat afhanklik was van ideologie (Spolsky, 2009: 5). Dit was deel van die sosiale en ekonomiese beplanning van die

tydperk en was beskou as rasionele probleem-oplossing, alhoewel dit die goedkeuring van die betrokke politici vereis het.

Met die verloop van tyd het die aktiwiteit meer kompleks geword en is ook na verwys as taal-ingenieurswese, sodat dit 'n breë reeks van verskillende sosiolinguistiese situasies op verskillende vlakke insluit (Spolsky, 2009: 5). Dit sluit onder andere in: die verskillende belange van verskillende populasiegroepe, onder 'n verskeidenheid kommunikatiewe omstandighede (byvoorbeeld die media, inligtingsprosessering, ensovoorts) en veral die verskillende ideologiese, globale en plaaslike sosiopolitieke omstandighede (Spolsky, 2009: 5). Hierdie wyer interpretasie word formeel bestempel as “taalbestuur” (Spolsky, 2009: 5).

Verskillende teoretici, bv. Neustupný, Jernudd en Nekvapil meen dat taalbestuur by die individu begin (eenvoudige taalbestuur) en dan uitkring na georganiseerde taalbestuur, waar die mikrobeplanning (in die familiële konteks) na die makrovlak (die nasie-staat) uitgebrei word (Spolsky, 2009: 5). Laasgenoemde is die mees opvallende, byvoorbeeld die formele, amptelike wet van 'n staat (Spolsky, 2009: 5). Taalbestuursbesluite is uiteraard gerig op 'n spesifieke domein en kan moontlik daarin slaag om gebruikers van 'n spesifieke taal se oortuigings te verander (Spolsky, 2009: 5).

Taalbestuur verwys na 'n reeks aktiwiteite wat aandag skenk aan taalprobleme in baie breë trekke en sluit 'n hele taal in, byvoorbeeld diskoerskwessies, kommunikasie in 'n meertalige en multikulturele omgewing, proeflees en selfs taal terapie (Neustupný & Nekvapil, 2003: 185). Juis weens hierdie uiteenlopendheid van aktiwiteite word taalbestuur verdeel tussen eenvoudige en georganiseerde taalbestuur (Neustupný & Nekvapil, 2003: 185).

Eersgenoemde verwys na die bestuur van taalprobleme soos dit na vore kom in individuele kommunikasie, byvoorbeeld by die spel van 'n woord of die gepastheid van 'n uitspraak in 'n spesifieke gespreksituasie. Daarteenoor vind georganiseerde taalbestuur op 'n ander vlak plaas, deurdat dit byvoorbeeld behels dat meer as een persoon deelneem aan die bestuursproses, dat diskoers oor die bestuur plaasvind, en dat ideologie dikwels 'n rol speel (Neustupný & Nekvapil, 2003: 185). Die vertrekpunt van taalbestuur is dat taalprobleme op die eenvoudige vlak ontstaan en dan uitkring na die georganiseerde vlak van taalbestuur (Neustupný & Nekvapil, 2003: 185). Die taalbestuursteorie meen voorts dat taalbeleidstudies verbreed word tot in die sfeer van taalhoudings (Christoph, 2005: 8). Dus: eerder as om taalbeleid en taalhoudings van mekaar te skei, meen die taalbestuursteorie dat mikrovlakbeleide en taalhoudings in mekaar verweef is (Christoph, 2005: 8).

3.2.2 Statusbeplanning

Statusbeplanning as tipe taalbeplanning word hier uitgesonder, omdat dit, soos beleidsbeplanning, plaasvind op die samelewingsvlak en bestaan uit besluite wat gemaak moet word oor die taalseleksie en implementering van die tale wat gekies is as deel van 'n taalbeleid (Kaplan & Baldauf, 1997: 29). Statusbeplanning gaan nie oor die inhoudelike vorm van 'n taal en die strukturele beplanning daarvan (soos by korpusbeplanning) nie, maar oor die keuse van tale en die funksies daarvan (Kaplan & Baldauf, 1997: 29).

Statusbeplanning bestaan dus uit taalseleksie en taalimplementering (Kaplan & Baldauf, 1997: 30). Dit sluit aan by die taalbeplanningsmodel waar dit gaan oor die keuse van tale ter benadering van 'n spesifieke probleem. Taalbeleidsdoelwitte wat daarop gerig is om 'n taal op een of ander manier in sy sosiale funksies te verander, kan nie van die taal se aansien of status in die linguistiese kultuur van sy omgewing verwyder word nie (Ricento, 2006(a): 5). Statusbeplanning, taalbeleidsbeplanning en die taalkeuses wat daarmee gepaard gaan, hou dus sterk verband met mekaar. en fokus onder andere op die ontwikkeling van taalbeleid en behels die keuses van watter taal gebruik sal word deur en vir 'n gemeenskap, deur middel van sy politieke leiers, of ander gesaghebbendes (Kaplan & Baldauf, 1997: 30).

Die keuse van tale wat gebruik sal word, soos bepaal deur 'n spesifieke beleid, sluit aan by die besluitnemingstap in die beleidsiklus. Wanneer hierdie proses in die hoër onderwys geskied, vind dit nie noodwendig plaas deur die politieke leiers nie, maar eerder deur die taalbeplanners en –besluitnemers van die betrokke hoërondewysinstelling, maar dit berus nie eenvoudig by hierdie besluitnemers nie, aangesien taalbeplanning in hoër onderwys in die breër trekke slegs op mikrovlak plaasvind en dus onderhewig is aan nasionale taalbeleid. Meer hieroor in die onderafdeling van makro- en mikrobeplanning. Die ideaal is egter dat tatusbeplanningsbesluite gebaseer word op die taalbehoefte van die gemeenskap (Baldauf, 2004: 3).

In hierdie geval gaan dit spesifiek oor die seleksie van die tale wat die US aanwend as akademiese tale en die wyse waarop hierdie tale en die gebruik daarvan geïmplementeer moet word ten einde die doelwit van meertaligheid te bereik.

3.2.3 Korpusbeplanning

Naas statusbeplanning is daar nog twee tradisionele taalbeplanningstipes, naamlik korpusbeplanning en taalverwerwingsbeplanning. Korpusbeplanning het, soos die naam voorstel, eerder te doen met die natuur van die taal self en die fokus val op 'n spesifieke taal se woordeskat en is sterk afhanklik van die linguistiek vir sy metodologie (Baldauf, 2004: 3), maar dit word ook gevorm deur statusbeplanningsbesluite (Baldauf, 2004: 3). Die korpusbeplanningsproses behels onder meer

kodifisering, leksikalisering en leksikale en stilistiese ontwikkeling (Baldauf, 2004: 3) By die US behels dit onder meer die ontwikkeling van isiXhosa as akademiese taal.

Verder kan korpusbeplanning gepaard gaan met standaardisering en herstandaardisering. Laasgenoemde het op sigself te make met die demokratisering van 'n taal of dialek en veranderinge aan die inhoudelike struktuur of korpus van 'n taal. Dit geld byvoorbeeld wanneer diglossie voorkom onder die verskillende dialekte van 'n enkele taal. Daardeur word die verskille tussen 'n gestandaardiseerde en nie-gestandaardiseerde variëteite van 'n taal nader aan mekaar gebring (Van Rensburg, 1992: 184).

3.2.4 Taalverwerwingsbeplanning

Hierdie standaardisering- en herstandaardiseringsprosesse is onder andere van belang vir die derde tradisionele taalbeplanningstipe, naamlik taalverwerwingsbeplanning, of te wel taal-in-onderrigbeplanning. Dit het betrekking tot die aanleer van 'n taal, wat uiteraard afhanklik is van 'n standaardvorm. Hierdie aanleerproses is veral van toepassing op tweede- of vreemdetalssprekers. Doelwitte van taalverwerwingsbeplanning sluit onder meer in taalbehoud, tweede- of vreemde taal verwerwing asook taalverskuiwing (Baldauf, 2004: 4).

By die US word daar onder meer gefokus op die verwerwing van nie net Afrikaans, Engels en isiXhosa nie, maar ook onder meer Nederlands, Frans en Duits (US Taalplan, 2014: 3).

3.2.5 Prestige-beplanning

Naas die drie tradisionele taalbeplanningstipes, is daar ook ander, soos byvoorbeeld prestige-beplanning wat op sy beurt drie verskillende aktiwiteite inhou (Baldauf, 2004: 4). Hierdie drie aktiwiteite sluit in etniese of burgerlike identiteit en die bevordering van 'n taal aan die hand daarvan, tweedens word die beeld van 'n taal soms gebruik om 'n implementeringsmetode te beskryf en om taalbeleid te manipuleer (Baldauf, 2004: 4). Laasgenoemde kan verwys na die byna gedwonge insluiting van 'n taal in 'n beleid, omdat die taal byvoorbeeld as 'n belangrike internasionale of bevrydingstaal beskou word. Dit sluit aan by die derde onderliggende aktiwiteit van prestige-beplanning, naamlik die motiewe van die taalbeplanners self vir die gemeenskappe vir wie hulle die taalbeplanning doen (Baldauf, 2004: 4).

3.3 Houdingsteorie

Daar is reeds heelwat in hierdie hoofstuk verwys na houdings en aangesien hierdie studie spesifiek die houdings bestudeer van diegene wat deur die Taalbeleid van die Universiteit Stellenbosch beïnvloed word, is 'n literatuuroorsig oor houdingstudies hier van toepassing. Terwyl sommige taalveranderinge die gevolg is van doelbewuste pogings deur taalbeplanners, is ander veranderinge as gevolg van veranderende houdings jeens 'n taal, taalgroep, taalbeleid ensovoorts, as 'n uitvloeisel van sosiale en politieke veranderinge in 'n samelewing of gemeenskap (Christoph, 2005: 3).

Die rol van houdings op taalbesluite, taalontwikkeling en taalbeleid in meertalige samelewings is van deurslaggewende belang en kan nie genoeg beklemtoon word nie (Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 53). Daar lê dus groot waarde in die ondersoek van sulke houdings ten einde 'n padkaart te bekom van die huidige idees en oortuigings van gemeenskappe – in hierdie geval die diverse US-gemeenskap – asook hulle voorkeure en behoeftes ten opsigte van taal (Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 55).

Houdings bestaan veral uit drie komponente, naamlik die kognitiewe komponent wat gepaard gaan met kennis, ervaring en oortuigings, die affektiewe komponent en die komponent wat verband hou met mense se gedrag (Ibarraran, Lasagabaster & Sierra, 2008: 328-329; Roos, 1990: 25). Wat nie uit die oog verloor moet word nie, is dat hierdie komponente onafskeidbaar van mekaar is en dat die een deurgaans deur die ander beïnvloed word en selfs teenstrydig kan wees. In die houdingsondersoek wat later volg, word hierdie komponente duidelik in die resultate teruggevind.

3.3.1 Kognitiewe komponent

3.3.1.1 Ervaring

Tradisionele houdingsteorieë het veral klem gelê op die rol van ervaring as die basis van houdings (Petty, Wegener & Fabrigar, 1997: 615). Volgens Fishbein en Ajzen (1975) (in Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 56) is 'n houding 'n aangeleerde neiging om op 'n volgehoue wyse te reageer tot 'n gegewe onderwerp. 'n Houding word aangeleer deur 'n sosialiseringsproses wat reeds op 'n vroeë ouderdom begin en georganiseer word deur ervaring binne die sosiale wêreld (Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 56). Ervaring is hier die kern. Studente of dosente aan enige hoërondewysinstelling (of ander instansies) sal 'n bepaalde houding jeens die taalbeleid van daardie instelling hê wat reeds, weens ander sosialiseringsprosesse in hulle verlede, begin vorm het deur hulle ervaring binne bepaalde sosiale kontekste of hulle kontak met bepaalde tale en die sprekers daarvan.

Die blootstelling aan die houdingsobjek is nog 'n implisiete veranderlike wat 'n invloed uitoefen op 'n persoon se houding. Dit beteken dat hoe meer 'n persoon met die objek te doen kry, hoe sterker sal sy of haar houding teen die objek wees (Petty, Wegener & Fabrigar, 1997: 623). Aangesien houdings gevorm word deur sosiale ervaring gee dit aan die individu 'n mate van voorbereiding om aan te pas by sekere sosiale situasies sou hierdie situasies ontwikkel (LaPiere, 2010: 7). Met ander woorde, die ervaring wat studente of dosente in hulle verlede meegemaak het, sal 'n bepaalde invloed hê op die wyse waarop hulle soortgelyke situasies wat daarop volg, hanteer. Dit impliseer verder dat houdings nie staties nie en dat dit fluktureer en skuif na aanleiding van die sosiale omgewing waarin 'n individu hom bevind (Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 56). Daar kan gesê word dat houdings wat afkomstig is van direkte ervaring verskil van dié uit indirekte ervaring (Millar & Millar, 1990: 217).

3.3.1.2 Oortuigings

’n Gekonseptualiseerde houding (wat gevorm word deur waarneming of begrip van die onderskeie invloede) word dikwels verwoord as oortuigings (die sielkundige sekerheid van iets (Petrocelli & Tormala, 2007: 30)). ’n Student of dosent wat daarvan oortuig is dat byvoorbeeld Engels ’n waardevolle taal is om internasionale geleenthede te ontsluit, of ’n student of dosent wat die waarde van meertaligheid raaksien as ’n middel tot verbrede toegang, sal waarskynlik meer positief voel jeens ’n meertalige taalbeleid (die objek), aangesien hulle deur middel van die toepassing van die taalbeleid daartoe in staat gestel sal word om te kan baat by die voordele van meertaligheid.

3.3.1.3 Kennis

Voorts beïnvloed die kennis wat ’n persoon oor die onderwerp beskik ook hulle houdings: indien ’n student byvoorbeeld slegs vir sy of haar nagraadse studies aan die US studeer en nie net weinig ervaring met die taalbeleid gehad het nie, maar weinig kennis daarvan dra, sal sy/haar houding daaroor nie so sterk wees as ’n student wat heelwat van die aangeleentheid weet en dit daagliks ervaar nie. Hoe meer toeganklik inligting oor die betrokke aangeleentheid is, hoe meer beïnvloed dit die betrokke houding daaroor (Fishman & Yzer, 2003: 176). Kennis van die onderwerp is dus hier van groot belang. Terselfdetyd is dit vanselfsprekend dat ’n gebrek aan kennis van die onderwerp dikwels lei tot aannames wat onjuis is en aanleiding gee tot stereotipering en wanpersepsies.

3.3.2 Affektiewe komponent (emosies)

Teenoor die kognitiewe komponent van houdings, staan die affektiewe komponent, naamlik houdings wat bestempel kan word as die enkodering van emosies en gevoelens wat geassosieer word met die objek (Millar & Millar, 1990: 217). So ’n houding kan byvoorbeeld waargeneem word onder mense wat sterk affektiewe gevoelens vir Afrikaans as kultuurtaal het en emosionele gevoelens aan die behoud daarvan heg. Tale word byna nooit op ’n objektiewe of sosiaal-neutrale wyse beskou nie. Juis daarom is die affektiewe komponent van die houdings oor tale en taalbeleid bitter selde neutraal, en gaan dit baie nou gepaard met die identiteit van individue of sosiale groepe (Appel & Muysken, 2005: 16). Hoe sterker die verband tussen ’n taal en ’n individu se identiteit, hoe meer sal sy of haar affektiewe houding daardeur beïnvloed word (Appel & Muysken, 2005: 16). Houdings kan dus geklassifiseer word op een van twee wyses, naamlik dat dit hetsy primêr affektief, of primêr kognitief gebaseer is (Millar & Millar, 1990: 226).

3.3.3 Gedrag

Die invloed en gevolge van houdings, veral op gedrag en oordeel, is ’n groeiende navorsingsonderwerp, en een van die groot belangstellingsvelde hierin is navorsing na die rol wat ’n houding in gedrag speel (Petty, Wegener & Fabrigar, 1997: 634). ’n Klassieke definisie van ’n houding hou onder meer in dat ’n houding ’n dinamiese invloed het op ’n individu se reaksie teenoor alle onderwerpe en situasies wat met daardie

houding verband hou (Allport (1954) in Wamalwa, Adika & Kevogo, 2013: 55). Houdings is egter nie altyd so sterk teenwoordig nie en is dikwels deel van die onderbewussyn (Roos, 1990: 25). Daar word na hierdie houdings verwys as implisiete houdings (Rydel & McConnel, 2006: 995), wat implisiete uitwerkings op sosiale oordele en gedrag uitoefen (Petty, Wegener & Fabrigar, 1997: 637). In die sielkunde word daar na hierdie houding verwys as 'n algehele, aangeleerde gesindheid wat 'n persoon se gedagtes, gevoelens en gedrag jeens 'n spesifieke groep of objek bestuur (Roos, 1990: 25).

Die meeste gedragsteorieë stel voor dat daar enkele bepalers is van mense se intensies en gedrag, waarvan hulle houding teenoor die gedrag, wat gebaseer is op hulle oortuigings oor die positiewe of negatiewe gevolge daarvan die belangrikste in hierdie studie is (Fishman & Yzer, 2003: 166). Hoe groter die oortuiging dat 'n optrede sal lei tot 'n positiewe uitkomst, hoe meer ten gunste daarvan sal 'n persoon se houding vir die gedrag wees (Fishman & Yzer, 2003: 168). Sterk houdings fasiliteer maklike besluitneming om 'n spesifieke gedrag te openbaar en hierdie besluite is dikwels meer stabiel (Petty, Wegener & Fabrigar, 1997: 636). Indien iemand dus voel dat positiewe gevolge daaruit sal vloeï indien hulle 'n klagte oor die toepassing van die Taalbeleid indien, sal die persoon meer daartoe geneig wees om dit wél te doen. So sal 'n dosent dit byvoorbeeld as futiel beskou om nie onderdanig te wees aan die beleid nie, indien dit negatiewe gevolge vir hom of haar kan inhou. 'n Voorbeeld hiervan kan wees dat, indien 'n dosent nie die bepalinge van die Beleid konsekwent toepas nie, dit kan lei tot negatiewe evaluasies deur studente en dus 'n swakker prestasie-beoordeling.

3.3.4 Taalhoudings

By die bestudering van houdings word daar onderskei tussen algemene houdings en taalhoudings (Roos, 1990: 25). Taalhoudings hou gewoonlik verband met mense se houding jeens 'n spesifieke taal en die verwerwing en gebruik van daardie taal, asook die houding teenoor die sprekers van daardie taal, aangesien taal en die spraakgemeenskap nie van mekaar geskei kan word nie (Roos, 1990: 25). Taalhoudings kan dus bestempel word as 'n positiewe of negatiewe gesindheid teenoor 'n taal of taalgroep (Lasagabaster & Sierra, 2009: 4).

Soos reeds onder houdingsteorie aangedui is, kan taalhoudingstudies verdeel word in drie komponente, naamlik die kognitiewe komponent, wat gepaard gaan met kennis, ervaring en oortuigings, die affektiewe komponent (emosies) en die komponent wat verband hou met mense se gedrag (Ibarraran, Lasagabaster & Sierra, 2008: 328-329; Roos, 1990: 25). Indien daar 'n verandering in een van die drie komponente plaasvind, kan dit lei tot spanning in die twee ander komponente, wat weer kan lei tot houdingsverandering (Roos, 1990: 26).

Taalhoudings kom tot stand wanneer een sosiale groep in kontak kom met 'n tweede sosiale groep wat 'n ander taal praat (Ting, 2003: 195). Dit lei daartoe dat beide hierdie groepe houdings teenoor die ander

groep en sy taal ontwikkel (Ting, 2003: 195). Taalbeplanning tree hier op die voorgrond, veral in meertalige samelewings, of binne 'n meertalige instansie soos die US waar sprekers van verskillende taalgroepe byeenkom. Die taalbeplanning wat in sulke omgewings gedoen, kan 'n verdere invloed uitoefen op houdings, emosies en die gebruik van die betrokke taal, tale en taalbeleid (Ting, 2003: 195). Houdings teenoor taalbeleid is dus vir die doeleindes van hierdie studie 'n belangrike onderafdeling wat aandag moet geniet.

3.3.4.1 Taalbeleidshoudings

Alhoewel daar in 'n houdingsondersoek oor die Taalbeleid van die US nie noodwendig gefokus word op die respondente se houding teenoor 'n spesifieke taal en sy sprekers nie, sluit 'n houdingsondersoek na 'n taalbeleid nie houdings jeens tale, taalgroepe en hulle sprekers, die taalbestuurders ensovoorts uit nie.

'n Taalbeplanningsmodel wat plek maak vir die bestuur van houdings behoort al hierdie aspekte in gedagte te hou, aangesien die houding teenoor 'n taalbeleid dikwels die houding teenoor die betrokke taal/tale weerspieël, wat 'n invloed kan hê op mense se gedrag. Daar moet onder andere bepaal word in watter mate die respondente die onderskeie tale (Afrikaans, Engels en Afrikatale) beskou as belangrik in die hoër onderwys en as tale van leer en onderrig by die US. Voorts is dit belangrik om vas te stel hoe respondente deur die Taalbeleid beïnvloed word, aangesien die Taalbeleid 'n groot rol speel in die lewens van studente en dosente. Dit is belangrik om vas te stel in watter opsigte respondente probleme ervaar, aangesien institusionele taalbeleide in hoër onderwys oor die algemeen slegs 'n model is vir wat in die klas neerslag vind en taalbeleide dikwels slegs teenwoordig is waar daar taalprobleme bestaan (Van der Walt, 2013: 13). Die mate waartoe hierdie probleme aangepak word, kan dus deur 'n houdingsondersoek belig word, asook ander houdings oor byvoorbeeld moedertaal, en ander betrokke tale, taalbeplanningspraktyke, meertaligheid, dosente se houding jeens die koste van die US-Taalbeleid en Taalplan ensovoorts.

Die bestudering van mense se gedrag en dus hulle houdings teenoor taalbeleid behoort 'n integrale deel van taalbeleidstudies te wees, maar word dikwels afgeskeep (Lo Bianco, 2013: 2). Onlangse voorvalle in die Suid-Afrikaanse hoër onderrigomgewing het duidelike negatiewe houdings teen die gebruik van Afrikaans, en Afrikaanssprekendes blootgelê, byvoorbeeld by die Noordwes-Universiteit, waar 'n pamflet op die kampus versprei is wat lui "Kill the Boer, Kill the Racist, Kill Afrikaans" (Figuur 3:2) (Cilliers, 2014). Die 1976 opstande teen die taalbeleid in onderwys kan as nog 'n voorbeeld dien van hoe negatiewe houdings teenoor 'n spesifieke beleid kan oorkook en tot geweld kan lei wanneer daar werklik 'n sterk teenkanting voor is. Die landswye betogings op Suid-Afrikaanse kampusse in 2015 en 2016, dien as verdere voorbeelde.

Figuur 3:2: Die pamflet wat by NWU versprei is.

Daar kan gesê word dat taalhoudings afhang van die konteks waarin dit manifesteer op ten minste twee maniere: hulle ontstaan vanuit die konteks en hulle word uitgedruk onder die invloed van die gegewe konteks waarin breër ideologieë teenwoordig is (Liebscher & Dailey-O’Cain, 2009: 217). By die US beteken dit dat studente en dosente se houdings deur die ervaring wat hulle by die US meemaak, ontwikkel deur dit wat hulle binne die US-konteks beleef. Voorts word die wyse waarop hulle kan uitdrukking gee aan hulle houdings bepaal deur die konteks waarin hulle hulself bevind. Met ander woorde: ’n sterk, positiewe houding jeens die gebruik Afrikaans kan versterk word wanneer die gebruik van die Taal onderdruk word (dit wil sê die konteks laat hierdie houding ontstaan), maar die uitdrukking van hierdie houding gaan nie noodwendig daarmee gepaard nie: Indien studente hulself in ’n oorwegend Engelssprekende klas bevind en voel dat die aanbod van Afrikaans te laag is, sal hulle moontlik die houding hê dat hulle nie in daardie konteks kan vra vir ’n verhoogde Afrikaanse aanbod nie, omdat so ’n versoek in daardie konteks deur ander studente in die klas as ongewild beskou kan word. Uit die aard van die saak het die betrokke taalbeleid weer op sy beurt ’n impak op die konteks, aangesien dit voorstel of voorskryf wat die taalgebruik in daardie konteks moet wees.

Hier is dit van belang om daarop te let dat ’n taalbeleid daarin kan slaag om ’n invloed op mense se houdings te hê sodat dit in oorleg is met die doele van die taalbeleid (Ting, 2003: 195). Dit beteken dat die US deur middel van sy Taalbeleid studente en dosente se taalhoudings kan beïnvloed om meer positief gesind te wees jeens meertaligheid (die doelwit). Dit bevestig dat taalhoudingsbeplanning ’n belangrike onderafdeling van taalbeplanning is. Daar moet egter in ag geneem word dat taalbeplanning en taalhoudingsbeplanning op verskillende vlakke plaasvind. In die volgende onderafdeling sal daar aandag hieraan gegee word.

3.4 Taalbeplanningsvlakke

Daar is reeds in die taalbeplanningsmodel vermeld dat taalbeplanning ’n meervlakkige aktiwiteit is, beide ten opsigte van die omgewing (bo-na-onder óf onder-na-bo) asook die makro- en mikrovlak waarop die besluitnemers rangeer. Dit maak taalbeplanning selfs nog meer gekompliseerd.

Alhoewel taalbeleidsbenaderings wel teoretiese bydrae lewer tot die vakgebied is die spanning tussen die teorie en die praktyk by die verdeling tussen taalbeplanningsvlakke duidelik (Hornberger & Johnson, 2007: 510). Terwyl daar wyd geteoretiseer word oor die kwessie van verskillende taalbeplanningsvlakke, beskik die teorie nog nie ten volle oor 'n verduideliking vir hoe die mikrovlak (of die lokale vlak) interaktief verband hou met die makrovlak (of die globale vlak) nie (Hornberger & Johnson, 2007: 510). 'n Voorbeeld hiervan is dat taalbeleid in hoër onderwys selde 'n entiteit op sy eie is en dat die nasionale realiteit verweef is in die bepalinge van 'n taalbeleid in hoër onderwysinstellings. In Suid-Afrika is daar dus verskillende vlakke van taalbeleid wat die demokratiese karakter van die Suid-Afrikaanse grondwet as uitgangspunt gebruik.

In die breë trekke kan daar gesê word dat die US Taalbeleid 'n lokale beleid is wat onderhewig is aan die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys (die globale beleid), alhoewel dit 'n vereenvoudigde siening is, aangesien taalbeleidsmaking selfs binne die lokale-kategorie op verskillende vlakke plaasvind (Johnson, 2013: 191). Die US Taalbeleid kan byvoorbeeld binne die nasionale konteks as 'n lokale beleid beskou word, aangesien dit geskep is vir 'n spesifieke, beperkte konteks. Tog kan dit weer deur die universiteitsgemeenskap beskou word as 'n globale beleid, aangesien daar weer lokale beleide in die vorm van taalplanne onder die verskillende fakulteite bestaan. Die inhoud van die US Taalbeleid neem nie noodwendig elke individuele klassituasie se konteks in ag nie en is dus globaal vir die US as 'n instelling.

3.4.1 Globale vlak

Volgens die literatuur is die ideaal vir taalbeplanning dat die breedste outoriteit van die beplanning in die hande van politici lê, terwyl 'n spesifiek-verkose taakspan die taak opgelê word om 'n taalplan te beraam vir spesifieke kontekste (Antia, 2000: 2). Sodra daar 'n ooreenkoms bereik is oor die voorgestelde doelwitte word daar uitgebrei op moontlike strategiese aksieplanne (sien die taalbeleidsiklus) (Antia, 2000: 2). Dít word dan weer goedgekeur deur die wetgewende gesag en word geïmplementeer deur die organisasie, wat weer op sy beurt goedgekeur word deur die uitvoerende beplanningskomitee (Antia, 2000: 3).

3.4.2 Lokale vlak

Taalbeplanning wat op die lokale vlak plaasvind, is dikwels meer effektief wanneer meer gedetailleerde planne nodig is om die groot doelwit van die globale beleid te bereik. Die doelwitte van beleide wat in die lokale vlak gemaak word, is gewoonlik heelwat meer beperk en beïnvloed slegs 'n enkele maatskappy of instelling (Kaplan & Baldauf, 1997: 52). Johnson (2013: 10) wys daarop dat 'n lokale beleid nietemin steeds deur sommige rolspelers as 'n globale beleid ervaar kan word, soos byvoorbeeld dosente wat die US Taalbeleid in hulle klaskamers moet toepas.

3.4.3 Bo-na-onder-taalbeplanning

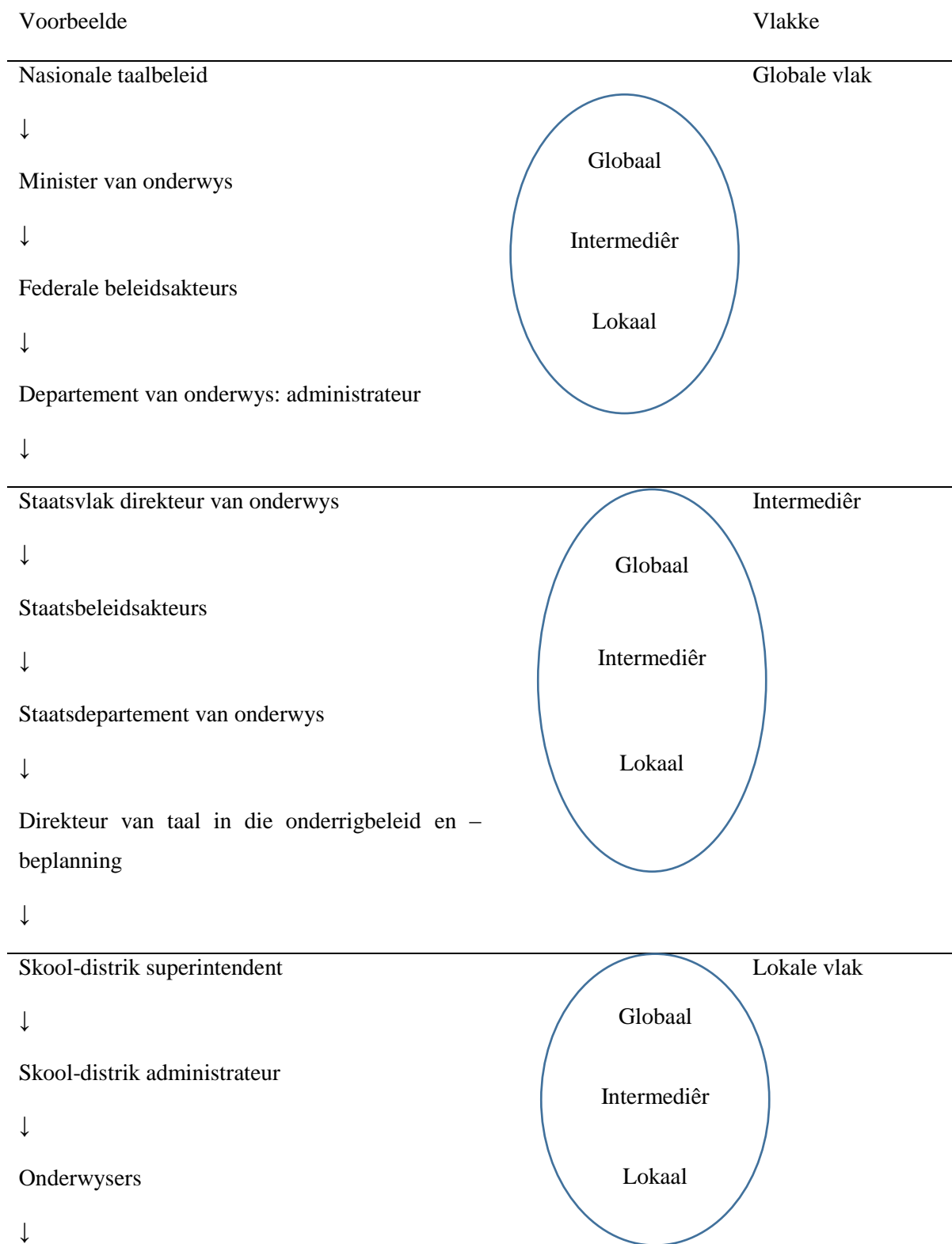
’n Geval soos die US-Taalbeleid word dikwels bestuur met ’n bo-na-onder-beplanning. “Bo-na-onder”- (“top down”) beleide kan beskou word as taalbeleid wat deur ’n gesaghebbende outoriteit geskep word. Wanneer ’n taalbeleid van bo na onder ontwikkel word, vind dit gewoonlik (maar nie uitsluitlik nie) plaas op die globale vlak deur een of ander regeringsinstelling, of ’n ander liggaam van outoriteit (Johnson, 2013: 10). Wanneer taalbeleide in opvoedingsbeleide neerslag vind, kan hulle taalgedrag afdwing op diegene wat die beleid moet nakom (Van der Walt, 2013: 13), maar hierdie benadering aanvaar dat die “toepassers” van die beleid magteloos is, aangesien hulle bloot geëtiketteer word as die implementeerders van ’n beleid waaroor hulle geen seggenskap het nie (Johnson, 2013: 96).

3.4.4 Onder-na-bo-taalbeleid

In kontras met die bo-na-onder-benadering vind onder-na-bo-beleidmaking en -toepassing hoofsaaklik plaas op die lokale vlak vir en deur die gemeenskap wat dit dien (Johnson, 2013: 10). Taalbeleidsontwikkeling wat op die onder-na-bo-wyse in die lokale vlak plaasvind, betrek die gemeenskapslede, onderwysers, administrateurs, en ander opvoeders wat ’n taalbeleid skep vir hulle eie studente of gemeenskap (Johnson, 2013: 206).

Alhoewel ’n universiteits-taalbeleid in die konteks van die breër Suid-Afrika beskou word as lokale beleid word dit binne die instelling self deur die personeel en studente as bo-na-onder-beleid ervaar. Wanneer ’n lokale beleid egter op ’n deskriptiewe wyse geskep word, kan dit bestempel word as onder-na-bo-beleidsbeplanning. Met ander woorde: dit wat deur dosente in die bestaande orde in die klaskamer voorkom, word vervat in ’n amptelike taalbeleid.

Alhoewel Johnson se tabel (Figuur 3:3) meer van toepassing is op basiese onderrig (skole), is dit steeds relevant tot die aanduiding van taalbeplanningsvlakke soos dit ook in die hoër onderwys:

Figuur 3:3: Verhouding tussen makro-, intermediêr- en mikrovlaktaalbeleid in onderwys

(Johnson, 2013: 193).

Alhoewel daar verskillende vlakke van taalbeplanning bestaan, is die problematiek in die verskillende vlakke dikwels dieselfde (Baldauf, 2006: 148), alhoewel dit nie noodwendig altyd die geval is nie (soos wanneer daar 'n spanning is tussen die globale beleid en die lokale-situasie (Baldauf, 2006: 157)). Daar kan wel gesê word dat die probleem wat die US Taalbeleid wil oplos, aansluit by dié van die globale taalbeleid (die Nasionale Taalbeleid vir Hoër Onderwys), naamlik die kwessie van meertaligheid en inklusiwiteit en dat dit in beide beleide sterk na vore tree. Waar die beleidsdoelwitte wel ooreenstem, kan die onderskeie voorstelle vir die oplossing en die implementeringstrategieë kan uit die aard van die saak van mekaar verskil.

Skole en universiteite, en selfs onderwysers en dosente binne hulle betrokke omgewings, moet dikwels die nasionale/globale taalbeleid op een of ander manier aanpas volgens die behoeftes van die studente binne hulle spesifieke gemeenskap. Op hierdie wyse speel die dosente 'n rol in die veranderende en verskuivende taalideologieë deurdat hulle bydra tot die ontwikkeling, behoud of verandering van hierdie ideologieë (Johnson, 2013: 97). Die ideologieë binne die omgewing waarin die beleide neerslag vind, beïnvloed in talle gevalle weer hoe die beleid daaruitsien wanneer die realiteit weerspieël word in die beleid.

Dosente is dus nie bloot die implementeerders van taalbeleid nie, maar speel 'n belangrike rol in die beleidsmakingsproses deur middel van pedagogiese besluite binne die klaskamer (Johnson, 2013: 97). Dosente se taalkeuses word wel beperk deur die taalbeleid wat op hulle van toepassing is, aangesien dit grense stel van wat toelaatbaar is en wat nie (Johnson, 2013: 97), maar hulle is steeds die finale arbiter van die taalbeleidsproses en die implementering daarvan (Johnson, 2013: 99). Daarom sal daar dikwels deur taalbeleidsmakers gepraat word van die toe-eiening van 'n beleid om die belang van verskillende rolspelers oor verskillende kontekste te beklemtoon (Johnson, 2013: 96). In hierdie geval behels dit dus dat die toepassers van die beleid ook die metodes en die waardes van die Taalbeleid hoog ag, spesifiek met verwysing na meertaligheid wat deur die Taalbeleid as doelwit én metode aangewend word as oplossing tot die uitdagings wat hoër onderwysinstellings in die gesig staar.

3.5 Meertaligheid

Die globaliserende wêreld maak dit deesdae byna onmoontlik vir iemand om hulself in 'n omgewing van absolute eentaligheid te bevind en meertalige omgewings word die norm (Atanasoska, 2011: 25). Dit is uit die aard van die saak 'n eienskap van en uitdaging vir hoër onderwysinstellings, nie net in Suid-Afrika nie, maar wêreldwyd. Soos in die voorafgaande afdeling genoem, poog taalbeplanners daarin om die taalgebruik van een of ander gemeenskap, vir een of ander rede, te bestuur of aan te pas (Kaplan &

Baldauf, 1997: 3), en daarom is taalbeplanning 'n aktiwiteit van deurslaggewende belang by meertalige gemeenskappe, en veral, soos in hierdie geval, hoëronderrysinstellings.

By hoëronderrysinstellings, soos dié in 'n meertalige Suid-Afrika, kom verskillende taalgroepe in noue kontak met mekaar, wat tot konflik kan lei. Die belang van taal- en houdingsbeplanning in hierdie omgewings is dus voor die handliggend. Hierdie beplanning het veral betrekking tot institusionele meertaligheid wat bestuur moet word binne sulke gemeenskappe of instellings, maar taalbeplanning, veral in die onderrys, kan 'n invloed uitoefen op individuele meertaligheid. Die afgelope paar jaar word daar by die US besonder baie aandag aan beide gegee en dit is ook op altwee hierdie vlakke dat mense wêreldwyd met meertaligheid en die hantering daarvan gekonfronteer word. Die meeste psigolinguistieknavorsers is dit eens dat “meertaligheid” verwys na die gebruik van drie of meer tale (Kemp, 2009: 11), maar hierdie definisie is onvoldoende, omdat daar nie gespesifiseer word hoe gevorderd die gebruik van hierdie tale behoort te wees nie – wat veral betrekking het op individuele meertaligheid.

Individuele meertaligheid verwys na 'n individu se vermoë om drie of meer tale te gebruik, terwyl institusionele meertaligheid verwys na die gebruik van drie of meer tale op institusionele vlak as kommunikasie taal. Dit is dus moontlik dat 'n instansie meertalig is, terwyl die individu aan wie die instansie 'n diens lewer, of in diens neem, nie meertalig is nie. Die teenoorgestelde is dikwels meer waarskynlik, naamlik dat die individu meertalig is, maar die instansie nie. In 'n land soos Suid-Afrika wat konstitusioneel meertalig is, behoort daar gepoog te word om meertaligheid in beide opsigte te bevorder en aan te moedig. Nie net sal dit sosiale kohesie bevorder nie, maar dit sal daartoe bydra dat die verskynsel van 'n enkele dominante taal wat die oorblywende tale onderdruk, gestuit word.

Daarmee saam is daar heelwat ander voordele van meertaligheid, veral vir die individu. Soos reeds genoem, leef die meeste mense in 'n meertalige bestel en lei globalisering daartoe dat mense oor kontinente en taalgrense heen kan kommunikeer met behulp van moderne tegnologie. Weens die ekonomiese markte wat oor kontinente strek, raak hierdie kommunikasie oor taalgrense heen al hoe belangriker vir ekonomieë en vir die uitruil van kennis (Dijkstra, 2009: 369). Meertaligheid en 'n individu se kennis van verskillende tale, verseker toegang tot hierdie globale markte asook kennis wat beskikbaar is in tale anders as net die moedertaal van 'n individu (Dijkstra, 2009: 369). Dit is onder andere van toepassing in die hoër onderrys waar kennis op 'n internasionale vlak gedeel kan word en waar meertalige universiteite deel word van 'n internasionale netwerk van kennis. Verder is meertalige individue meer bewus van kulturele verskille en kan hulle daarvolgens sekere sosiale verskynsels beter verstaan en hanteer (Dijkstra, 2009: 384). Om 'n vreemde taal aan te leer, kan lei tot meer diversiteit, verdraagsaamheid en 'n beter verstandhouding tussen kulture (European Commission, 2008: 14). Hierdie kulturele verdraagsaamheid kan binne 'n akademiese konteks belangrik wees, aangesien mense van

diverse en uiteenlopende agtergronde byeenkom in die deel van kennis, wat die ervaring selfs meer verrykend kan maak.

Verdere voordele van individuele meertaligheid sluit in dat dit blyk dat meertalige mense beter daartoe in staat is om onduidelike figure te hanteer, te danke daaraan dat hulle weens hulle meertaligheid gewoon is daaraan om te onderskei tussen komplekse inligting tussen verskillende tale (Dijkstra, 2009: 385). Op 'n kognitiewe vlak het Bialystok, Craik en Luk (2012: 241) bevind dat twee- of meertaliges beter prestasies toon en kan meertaligheid die gevolge van kognitiewe agteruitgang verminder en die eerste simptome van Alzheimer-siekte vertraag (Dijkstra, 2009: 385). Meertaliges kan vinniger evaluerende besluite neem, te danke daaraan dat hulle beheer oor aandagprosesse beter ontwikkel is as dié van eentaliges (Bialystok, Craik & Luk, 2012: 245). Om te beskik oor meer as een taal hou dus voordele op verskillende vlakke vir die individu in, maar kan eweneens op institusionele vlak van groot waarde wees, veral wat inklusiwiteit betref.

Indien slegs 'n enkele taal in 'n domein of instansie gebruik word, word diegene wat nie daardie taal beheersing nie, uit daardie domein gesluit. Dit is dus voor die hand liggend dat meertaligheid bydra tot meer inklusiwiteit tot 'n spesifieke instansie of domein. Hierdie inklusiewe, sosiale kohesie is iets wat al hoe meer instellings wil bewerkstellig in 'n poging om ongeregthede uit die verlede reg te stel deur hulle deure op 'n spreekwoordelike wyse oop te maak vir 'n groter en meer diverse groep, soos by die US gepoog word en uiteengesit word in die Taalbeleid se doelwitte.

Die doelwitte van die US se taalbeleid sluit in “die bevordering van meertaligheid op beide institusionele en individuele vlak. Dit erken taaldiversiteit en bevorder toeganklikheid vir personeel en studente, en ontgin die inherente waarde van meertaligheid” (US Taalbeleid, 2014: 2). Dit sluit aan die probleem/uitdaging wat die US Taalbeleid wil aanpak, naamlik om Afrikaans te ontwikkel in 'n *meertalige* konteks en ter selfde tyd – deur 'n verhoogde aanbod van Engels – toegang te verbreed, terwyl die US ook die verantwoordelikheid neem om isiXhosa te bevorder (US Taalbeleid, 2014: 2).

Dit is uit die aard van die saak 'n uitdaging wat heelwat oorweging verg ten einde 'n balans te vind om die probleem te bestuur. Daarom is 'n taalbeplanningsmodel vir hoër onderrig in 'n meertalige konteks belangrik ten einde die verskillende oorwegings, soos meertaligheid, die verskillende taalbeplanningstipes en uitdagings te verenig om 'n balans te vind en die probleme wat daarmee gepaard gaan te bestuur.

So 'n taalbeplanningsmodel vir hoër onderwys maak plek vir houdingsbeplanning in 'n meertalige omgewing, met klem op taalbeplanning (in die bogenoemde tipes), houdingsteorie en meertaligheid. Die model vra verder die vrae soos in die taalbeplanningsmodel uitgewys, naamlik *wie* 'n poging aanwend om watter *gedrag* van welke *groep mense* te bestuur, vir watter *rede* en onder welke *omstandighede*, op watter

manier deur welke *besluitnemingsproses* en om watter *uitwerking* te bewerkstellig. Wat hier opval, is dat die vrae van toepassing is op al die taalbeplanningsaktiwiteite wat deel uitmaak van die model. Die skep van 'n taalbeleid in hoër onderwys in 'n meertalige Suid-Afrika, soos dié van die US, gaan dus nie net oor die keuse van die tale wat ingesluit word as amptelike tale in die beleid nie (statusbeplanning), maar behels dat korpusbeplanning gedoen word ten einde die verkose tale goed genoeg te ontwikkel as akademiese tale. Veral in 'n land waar die meerderheid van die ampstale voorheenbenadeelde tale is en dus die nodige aandag verdien om opgehef en ontwikkel te word tot tale met akademiese status.

Wat met hierdie twee aktiwiteite gepaard gaan, is taalverwerwingsbeplanning, of te wel taal-in-onderrigbeplanning. Hierdie aktiwiteit behels dat studente en dosente by die US byvoorbeeld die geleentheid gegun word om Afrikaans, Engels en isiXhosa aan te leer, ten einde hulle in staat te stel om akademies te funksioneer in hierdie tale.

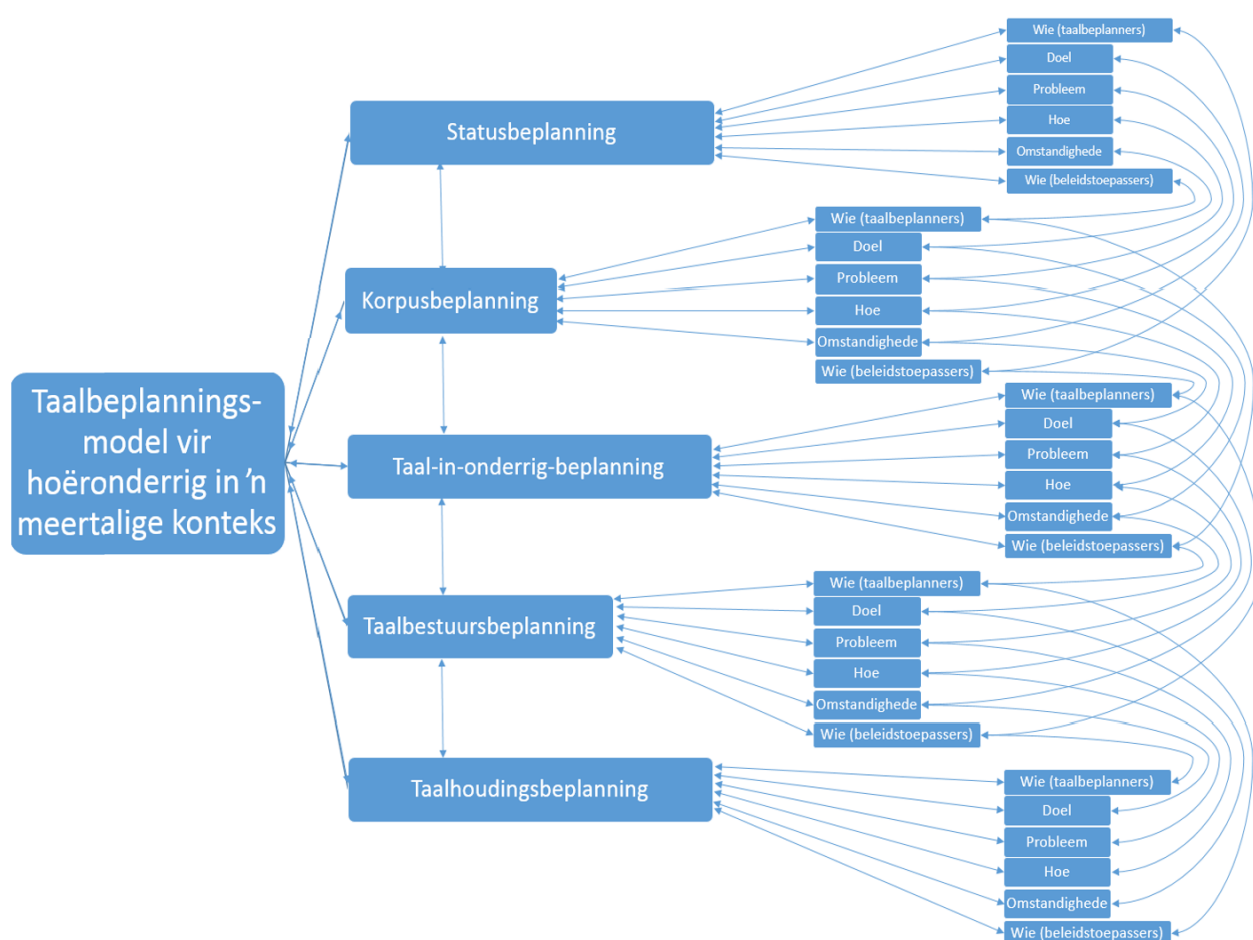
Taalbestuursbeplanning kombineer hierdie aktiwiteite deur in ag te neem dat elkeen van hierdie aktiwiteite bestuur moet word ten einde taalprobleme op te los. Hierdie tipe taalbeplanning skenk aandag aan die belang van taalhoudingsbeplanning en is verweef in elkeen van die ander taalbeplanningsaktiwiteite.

Hierdie kernpunte word saamgevat in die konstatering van 'n spesiale taakgroep wat in 2010 saamgeroep is waarin 'n groep akademiëci van 14 tersiêre instellings hulle uitgespreek het oor meertaligheid en taalbeleid in hoër onderwys in Suid-Afrika (De Stadler & Webb, 2010: 1). Hierdie dokument, naamlik die *Position Statement by the special interest group on Multilingualism in Higher Education* bevat verklarings of stelling wat volgens hierdie groep van belang is vir meertalige taalbeleid in HO en die suksesvolle implementering daarvan. Hierdie verklarings is belangrik by hierdie studie en sluit aan by die punte van die model wat vir hierdie studie geskep word.

Die eerste van hierdie verklarings is uiteraard die belang van meertaligheid (De Stadler & Webb, 2010: 1). Daar word klem gelê op die skeiding tussen goeie beleidmaking, en die effektiewe implementering van hierdie beleide (De Stadler & Webb, 2010: 2). By talle universiteite is daar wel meertalige beleide, maar die toepassing en implementering daarvan skort dikwels, omdat die belang van meertaligheid nie ernstig genoeg geag word nie en omdat die verantwoordelikheid in 'n té klein groepie mense se hande geplaas word, sonder voldoende ondersteuning deur hulle bestuurders (De Stadler & Webb, 2010: 3-4). Die probleem met die implementering van 'n meertalige beleid kan toegeskryf word aan die tekort aan toewyding aan meertaligheid, die tekort aan fondse, asook die hegemoniese houdings jeens Engels as die belangrikste en soms die enigste taal wat aangewend word (De Stadler & Webb, 2010: 4). Daarom meen die groep dat die ideale taalbeplanningstelsel insluit dat daar 'n duidelike toewyding aan meertaligheid moet wees, dat duidelike riglyne gebied word vir die implementering en bestuur van die beleid, 'n bestuurstelsel op die hoogste vlak, taalplanne vir fakulteite, bestuur en ondersteuningsdienste insluitende

direkteure en taalsentrums (De Stadler & Webb, 2010: 4). Daar word klem geplaas op die bestuur van taalbeleidsmaking, die ontwikkeling van akademiese geletterdheid, taalverwerwing, skryf- en leesondersteuning, taaldienste soos vertaling en tolking, asook planne en strukture vir die bevordering van Afrikatale (De Stadler & Webb, 2010: 4).

Dit eggo die onderafdelings van die taalbeplanningsmodel, soos bo uiteengesit, waar die verskillende taalbeplanningsaktiwiteite of tipes van groot belang is by die beantwoording van die sogenaamde “w-vrae” oor die verskillende tipes taalbeplanningsaktiwiteite. Hierdie verweeftheid tussen die verskillende aktiwiteite, soos te sien in Figuur 3:4 is ’n realiteit in die praktyk en die verdeling in kategorieë soos in hierdie model uiteengesit, is nie noodwendig liniêr nie.

Figuur 3:4: 'n Taalbeplanningsmodel vir die hoër onderwys in 'n meertalige konteks

Dit is hier belangrik om daarop te let dat die diagramme in die grafiese voorstelling die veelvormige dimensie van die werklikheid beperk. Die komponente of kategorieë maak deel uit van 'n veelfasettige model en beïnvloed mekaar deurgaans, byvoorbeeld die status van 'n taal gaan gewoonlik gepaard met korpus- en taalverwerwingsbeplanning. Hierdie aktiwiteite en die uitwerking daarvan lok op hulle beurt

weer houdings uit. Verder wil die diagram nie die wyse waarop die onderafdelings mekaar beïnvloed hiërargies voorstel nie, aangesien die onderafdelings mekaar in alle rigting beïnvloed. Daar is reeds in hierdie hoofstuk verwys na die taalbeplanningsvlakke, asook na die verskynsel van bo-na-onder taalbeleid. Hier word die taalbeleid eweneens soms beïnvloed deur diegene wat dit toepas wanneer die beleid in die praktyk op 'n sekere manier vergestaltung kry, wat weer die beleid beïnvloed, terwyl die beleid weer die praktyk beïnvloed.

3.6 Samevatting

In hierdie hoofstuk is daar gekyk na die taalbeplanningsmodel van Haugen ten einde 'n model vir die US te skep. Hierdie model en die basiese komponente van houdingsteorie is gebruik om 'n taalbeplanningsmodel te skep wat plek maak vir die bestuur van houdings, waarmee die kwessie van meertaligheid op die US kampus in 'n houdingsondersoek verder ondersoek kan word. Die taalbeplanningsmodel neem die verskillende tipes taalbeplanningsaktiwiteite in ag, waardeur die taalbeplanningsmodel verenig word met die houdingsteorie sodat die houdingstudie van die Taalbeleid en -plan van die US onder dosente en derdejaarstudente gedoen kan word. Alhoewel enkele eienskappe van die US Taalbeleid 2014 in hierdie hoofstuk aangeraak is, word die Beleid in die volgende hoofstuk in diepte bespreek aan die hand van 'n vergelykende analise naas die 2002-weergawe.

Hoofstuk 4:

Analise van die Taalbeleid van die US: 2002-weergawe en die 2014 Taalbeleid en -plan

Sedert die implementering van die US Taalbeleid in 2002 het heelwat verandering nie net in die Suid-Afrikaanse konteks plaasgevind nie, maar ook op die US Kampus en in die Universiteit se benadering tot taal. Alhoewel hierdie afdeling nie daarop gerig is om elkeen van die aanpassings wat sedertdien aan die beleid gemaak is, te ontleed en te ondersoek nie, is dit wel gepas om veral die 2002 Taalbeleid en -plan met dié van 2014 te vergelyk ten einde die veranderende taalbenadering van die US te belig. Deurgaans is die groter klem op meertaligheid in 2014 sigbaar, in beide die Taalbeleid en die Taalplan. Hier word eers na die twee taalbeleide gekyk, waarna die twee taalplanne vergelyk word.

4.1 Kern van die Taalbeleid(e)

Uiteraard is een van die kenmerkende eienskappe van die 2014-beleid die groter klem op meertaligheid. Terwyl die 2002-Taalbeleid se kern beperk is tot die vermelding dat die US verbind is “tot die gebruik en volgehoue ontwikkeling van Afrikaans as Akademiese taal in ’n meertalige konteks” en dat taal aan die US “gebruik word op ’n wyse wat gerig is op die omgang met die kennis in ’n diverse samelewing” (US Taalbeleid, 2002: 1), voeg die 2014-weergawe heelwat hiertoe by.

Naas die US se verbintenis om Afrikaans op ’n volgehoue wyse te ontwikkel in sy meertalige konteks, voeg die 2014-weergawe by dat dit “terselfdertyd [...] die onderrigaanbod van Engels verhoog om optimale leer en onderrig vir alle Suid-Afrikaners aan die Universiteit moontlik te maak” (US Taalbeleid, 2014: 2). Nog ’n belangrike toevoeging is die verdere verbintenis wat die US ten opsigte van isiXhosa maak: “Die Universiteit aanvaar die verantwoordelikheid om isiXhosa op oordeelkundige wyse en waar doenlik as akademiese taal en taal van sosiale omgang te bevorder” (US Taalbeleid, 2014: 2). Hierdie meertalige benadering word verder benadruk in die tweede deel van die Kern van die 2014-Beleid:

- *“Met die Taalbeleid en Taalplan is die Universiteit verbind tot die bevordering van meertaligheid op beide institusionele en individuele vlak. Hierdie Beleid en Plan erken taaldiversiteit en bevorder toeganklikheid vir personeel en studente, en ontgin die inherente waarde van meertaligheid. Die aanwending van meertalige leer en onderrig word op pragmatiese wyse en met ’n verskeidenheid aanmoedigingsmeganismes bewerkstellig” (US Taalbeleid, 2014: 2).*

4.2 Inleiding(s) van die Taalbeleid

In die inleiding van die twee weergawes is hierdie verskil in fokus – Afrikaans in ’n meertalige konteks, teenoor meertaligheid met ’n plek vir Afrikaans – veral opvallend. Terwyl beide weergawes melding maak van die verbintenis tot meertaligheid in die Suid-Afrikaanse Grondwet, plaas die 2014-weergawe selfs nog meer klem daarop deur melding te maak van die Nasionale Ontwikkelingsplan 2030 waarin die belang van meertaligheid beklemtoon word, ook vir tersiêre onderriginstellings (US Taalbeleid, 2014: 2).

Beide weergawes spesifiseer dat die Universiteit se kernfunksie die omgang met kennis is. Daar word weer in die 2014-weergawe gespesifiseer dat hierdie omgang met kennis binne ’n meertalige konteks plaasvind en dat dit dus die diverse samelewing waarin dit manifesteer in ag neem. Ook die internasionale konteks word aangeraak in beide weergawes en benadruk deur dit te bestempel as “van wesenlike belang [...] vir die verwerwing en aanwending van kennis” (US Taalbeleid, 2014: 2). Die plaaslike en regionale konteks word ook nie uit die oog verloor nie.

4.3 Die Meertalige konteks

Die besondere klem op meertaligheid in die 2014-weergawe word weer belig met die tweede afdeling van die beleid – “Die meertalige konteks.” Alhoewel afdeling “Die Meertalige konteks” in die 2002-weergawe onder afdeling 3 voorkom, is dit heelwat meer uitgebreid in die 2014-weergawe. Hierin word daar klem gelê op die US se “bydrae tot meertaligheid” (US Taalbeleid, 2014: 3). Alhoewel Afrikaans hier veral uitgelig word as ’n taal wat die US onderneem om aan te wend, te beskerm en te bevorder, word daar melding gemaak van die belang van Engels – nie net as internasionale taal van omgang nie, maar as ’n Suid-Afrikaanse Lingua Franca (US Taalbeleid, 2014: 3). Verder word hier klem gelê op die rol van meertaligheid in die diversifisering van die US ten einde die Universiteit meer inklusief te maak. Die 2014-weergawe stel nie net die bevordering van institusionele meertaligheid op prys nie, maar die bevordering van individuele meertaligheid. Daar word eksplisiet vermeld dat “[D]ie Universiteit se verbintenis tot Afrikaans as akademiese taal [...] dus nie uit[sluit] dat verskillende tale aan die Universiteit in die verwerwing en aanwending van kennis benut word nie” (US Taalbeleid, 2014: 3).

Onder hierdie afdeling (Die meertalige konteks) is daar by beide weergawes drie sub-opskrifte, naamlik Afrikaans, Engels en isiXhosa. Terwyl dít wat oor Afrikaans en isiXhosa gesê word byna presies ooreenstem tussen die twee weergawes, is daar ’n weglating onder die afdeling oor Engels in die 2014-beleid: in beide weergawes word melding gemaak van die belang van Engels in die US se kennisfunksie ter wille van die plaaslike en die internasionale waarde van die taal (US Taalbeleid, 2002: 3; US Taalbeleid, 2014: 3). In die 2014-weergawe ontbreek die volgende wat in die 2002-weergawe verskyn: “... die sterk teenwoordigheid van Engelssprekendes aan die Universiteit en die behoefte aan akademiese

vaardigheid in Engels van studente wat nie Engels as huistaal het nie. Aan die Universiteit funksioneer Engels in kombinasie met Afrikaans” (US Taalbeleid, 2002: 3).

4.4 Beleidsbeginsels/Beginselpunte

Nog ’n interessante weglating in die 2014-beleid is een van die beginselstandpunte: in die 2002-weergawe verskyn hierdie beginselpunte in die tweede afdeling, terwyl dit Afdeling ses in die 2014-weergawe is. Terwyl die beginselstandpunte (2002)/ Beleidsbeginsels (2014) dieselfde daar uitsien in die twee weergawes, ontbreek beginsel 8 van die 2002-weergawe in die 2014-weergawe, naamlik “Die Taalbeleid neem die diversiteitsdoelwitte van die Universiteit in ag” (US Taalbeleid, 2002: 2).

4.5 Beleidsbepalings/ Bepalings van die Taalbeleid

Die vierde afdeling in die 2002-weergawe handel oor die Bepalings van die Taalbeleid en staan onder die sewende afdeling in die 2014-weergawe, naamlik Beleidsbepalings. Dit is veral in hierdie afdeling waar belangrike verskille tussen die twee weergawes te vinde is. In die 2002-weergawe word Afrikaans as verstektaal van voorgraadse leer- en onderrig uitgesonder, terwyl Engels “in besondere omstandighede as voorgraadse leer- en onderrigtaal” aangewend kon word. Dit beteken dus dat “die A-taalspesifikasie van die Taalplan outomaties vir alle voorgraadse modules geld. In voorgraadse modules word daar slegs na oorweging van deeglike motivering van hierdie verstekposisie afgewyk” (US Taalbeleid, 2002: 3).

Daarteenoor is die eerste bepaling van die 2014-weergawe dat “[d]ie leer- en onderrigte van die Universiteit [...] Afrikaans en Engels” is en dat die US verbind is daartoe “om die akademiese aanwending van beide tale doelgerig uit te brei” (US Taalbeleid 2014: 5). Om dit te bewerkstelling, brei die 2014-Beleid uit dat Afrikaans en Engels “in verskillende gebruikskonfigurasies aangewend” word en dat Parallelmediumonderrig en intydse opvoedkundige tolking as die voorkeuropsies beskou word (“waar prakties haalbaar en bekostigbaar”) –’n opvallende verskil tussen die 2002-beleid waar die A-opsie die verstekopsie was.

Oor nagraadse onderrig is die twee weergawes dit eens dat sowel Afrikaans as Engels aangewend word, alhoewel die 2014-weergawe méér klem op Engels lê as belangrike internasionale akademiese taal. Ook die stelselmatige ontwikkeling van studente se akademiese taalvaardighede in Engels en Afrikaans word in beide beleide aangemoedig.

Alhoewel die 2014-beleid niks spesifiseer wat die Universiteit se interne kommunikasie betref nie, word daar wel gespesifiseer dat institusionele meertaligheid bevorder word “deur die oordeelkundige aanwending van Afrikaans en Engels, en isiXhosa na gelang van omstandighede” (US Taalbeleid, 2014: 5). Daarteenoor spesifiseer die 2002-Taalbeleid dat die US se institusionele taal by verstek Afrikaans is,

maar dat Engels “na gelang van omstandighede saam met Afrikaans ’n interne kommunikasietaal” is (US Taalbeleid, 2002: 3).

Beide weergawes vermeld dat Afrikaans, Engels, en waar doenlik isiXhosa die Universiteit se eksterne kommunikasietaal is. Die 2014-weergawe brei hierop uit deur die spesifikasie dat die US haar vennote se taalvoorkeure respekteer en dat “die amptelike kommunikasie en dokumentasie met hierdie vennote (...) normaalweg in die voorkeurtaal van die vennoot gevoer sal word” asook “waar die Universiteit nie die kapasiteit het om aan ’n voorkeurtaal uitvoering te gee nie, sal Engels die voertaal wees” (US Taalbeleid, 2014: 5).

Wat isiXhosa betref, plaas beide weergawes klem op die aanwending van isiXhosa as ontluikende taal en die aanleer daarvan as belangrike beroepstaal, asook dat die US onderneem om taaldienste “ten aansien van Afrikaans, Engels en isiXhosa” te verskaf (US Taalbeleid, 2014: 5).

4.6 Hersiening/Taalbeidsvorming as dinamiese proses

Taalbeidsvorming word in beide weergawes van die beleid as ’n dinamiese proses bestempel, waardeur die Universiteit onderneem om die taalbeleid “voortdurend aan die veranderende omstandighede” te toets en onderneem om dit op vier maniere te bewerkstellig. In beide word daar onderneem om “navorsing te doen oor die implementering, die toepassing en die monitering van die Taalbeleid” en verder om “gereeld met die breë Universiteitsgemeenskap oorleg te pleeg”, om die inligting wat uit hierdie navorsing verkry word, te verwerk, bekend te maak en om uiteindelik die Taalbeleid aan die hand daarvan aan te pas indien nodig (US Taalbeleid, 2002: 4; US Taalbeleid, 2014: 6). Die belang van houdingsondersoeke soos in hierdie studie, word dus hier benadruk.

4.7 Ondersteunende Dokument: Taalplan

Die twee dokumente vermeld dat daar ’n gepaardgaande Taalplan is, wat as ondersteunende dokumente bestempel word. Hierdie dokumente word later bespreek.

4.8 Afdelings slegs in 2014-beleid.

Uiteindelik bevat die 2014-Taalbeleid heelwat bykomende afdelings.

Afdeling 3 verwys na die toepassing van die beleid en dat dit betrekking het tot “alle fakulteite, steundienste afdelings, bestuursliggame, personeel en studente van die Universiteit”. Afdeling 4 gaan voort om uit te wys dat die doel van die taalbeleid “is om taalbeplanning en taalbestuur aan die Universiteit te rig ter bevordering van meertaligheid, institusioneel en individueel” en word meertaligheid hier weer op die voorpunt geplaas.

In Afdeling 5, naamlik *Mikpunte van die Beleid*, is meertaligheid weer opvallend in drie van die vier mikpunte, insluitende om die meertalige aanbod aan die US te bevorder ten einde “inklusiwiteit te bevorder”, om deur meertaligheid effektiewe dienslewering, leer en onderrig te bevorder, asook om “meertaligheid [...] ’n belangrike onderskeidende kenmerk van die Universiteit” te maak.

Nog ’n afdeling wat in die 2002-weergawe ontbreek, en ’n baie belangrike, praktiese toevoeging tot die 2014-weergawe is, is die afdeling *Konflikbeslegting*. In hierdie afdeling word daar vermeld hoe en waar taalverwante klagtes hanteer word.

Beleidsbeheer is nog ’n afdeling wat uitvoerig in die 2014-weergawe bespreek word, en nie in die 2002-weergawe voorkom nie. In hierdie afdeling is daar ’n bespreking van die roete waardeur die taalbeleid goedgekeur word, wie die eienaar en kurator is en wie die besturende besluite neem aan die hand van spesifieke ondersteunende spanne en komitees.

Uiteindelik spesifiseer die 2014-weergawe dat die Taalbeleid ’n openbare dokument is wat “saam met die Taalplan op die webwerf van die Universiteit gepubliseer” word in die afdeling *Openbaarmaking*.

4.9 Taalplan

Die Taalplan wat as toevoeging tot die Taalbeleid beskou kan word, “gee uitvoering aan die bepalinge van die Taalbeleid” en die fokus in die Taalplan val dan veral op taal in die leer- en onderrigkonteks, bestuur en administrasie en taalsteun (US Taalplan, 2014: 1). Soos in die Taalbeleid word daar in die 2014-Taalplan ’n kernsamevatting ter inleiding van die Taalplan gegee. Hierin staan die “meertalige benadering sentraal, juis om daardeur groter toeganklikheid, inklusiwiteit en studentesukses te bewerkstellig” (Taalplan 2014: 1). In hierdie kern word daar melding gemaak van die voorkeuropsies soos later in die Plan uitvoerig bespreek word. Die rolle van Afrikaans en Engels, onderskeidelik, word hier bespreek.

4.9.1 Inleiding van die Taalplanne

Die 2002- en 2014-Taalplanne het die “operasionalisering van die Taalbeleid” ten doel (US Taalplan 2002: 1; US Taalplan, 2014: 2). Die 2002-Taalplan vermeld dat hy daarop gerig is om “die volgende ideaal van die Taalbeleid [te] help verseker: dat ’n gunstige leer- en onderrigomgewing geskep word waarbinne die bevordering van Afrikaans as akademiese taal en die ontwikkeling van meertaligheid die nodige aandag kry” (US Taalplan, 2002: 1). Die 2014-Taalplan, daarenteen, wil ’n leer- en onderrigomgewing skep waar “die *beskerming* en bevordering van Afrikaans *en die benutting van Engels as akademiese tale*, asook die ontwikkeling van meertaligheid *as ’n bate*, die nodige aandag kry” (skuinsdruk ter beklemtoning van verandering/toevoeging in 2014-weergawe) (US Taalplan, 2014: 2).

Die Taalplanne vermeld beide dat hulle aandag bestee aan die volgende (US Taalplan 2002: 1; US Taalplan, 2014: 2):

- Afrikaans en Engels in leer- en onderrigkontekste
- Die implementering van die Taalbeleid binne leer- en onderrigkontekste
- Die implementering van die Taalbeleid in die administratiewe en bestuurskonteks
- Die bestuurstrukture verantwoordelik vir die Taalbeleid en –plan
- Die rol van die Taalsentrum
- Die vestiging van 'n effektiewe taaldiensomgewing

Wat toegevoeg word tot die 2014-Plan is dat daar aandag geskenk word aan die bevordering van isiXhosa as Afrikataal. Terwyl beide Planne aandag skenk aan die bevordering van Afrikaans as akademiese taal in 'n meertalige konteks, voeg die 2014-Plan die “beskerming” van Afrikaans daartoe by (US Taalbeleid, 2014: 2). Dit het egter in 2015 tot groot ontevredenheid gelei en is teen November 2015 uit die Taalbeleid/-plan verwyder.

4.9.2 Afrikaans en Engels in onderrig- en leerkontekste

'n Kernverskil tussen die twee beleide word opgemerk by die onderafdeling “*Afrikaans en Engels in onderrig- en leerkontekste*”, naamlik dat die 2002-Plan vermeld dat Afrikaans by verstek die US se voorgraadse onderrigtaal is en plaas klem daarop dat dít “die eerste bepaling van die Taalbeleid” is (US Taalplan, 2002: 1). Daarteenoor konstateer die 2014-Plan dat Afrikaans én Engels dien as voorgraadse onderrigtale by die US (US Taalplan, 2014: 2). Beide planne benadruk dat hierdie benaderings die US “se verbintenis tot die voortgesette gebruik en volgehoue ontwikkeling van Afrikaans as akademiese taal bevestig” (US Taalplan, 2002: 1; US Taalplan, 2014: 2), terwyl die 2014-Plan die “beskerming” van Afrikaans noem, en terselfdertyd “die strewe na die bevordering van meertaligheid” in ag neem. Ook die belang van Engels as internasionale taal word in die 2014-Plan erken, insluitende die rol van dié taal “as taal van leer en onderrig vir studente uit verskillende gemeenskappe en die beoefening van die US se kennisfunksie in 'n internasionale konteks” (US Taalplan, 2014: 2). Daar word in beide taalplanne vermeld dat US deur die gebruik van die betrokke tale probeer om alle studente en dosente te bemagtig, alhoewel die 2014-plan meer detail verskaf oor die skep van “geleenthede om ook isiXhosa te gebruik en te bevorder as akademiese taal” (US Taalplan, 2014: 2).

Wat nagraadse onderrig betref, vermeld beide taalplanne dat “daar tussen voor- en nagraadse leer en onderrig geen diskontinuiteit [hoef] te wees nie”, maar stel enkele oorwegings voor vir die “vryer taalspesifikasie” (US Taalplan, 2002: 1; US Taalplan, 2014: 2).

4.9.3 Taalspesifikasies vir modules

Onder die taalspesifikasies van modules is die hiërargie van spesifikasies, of te wel welke opsies as voorkeuropsies dien as voorgraadse taalspesifikasies. Deurslaggewende verskille tussen die twee Taalplanne lê in hierdie afdeling. Terwyl daar in die 2002 Taalplan net één voorkeuropsie was wat sonder verdere motivering aangewend kon word, met drie taalspesifikasies wat daarnaas met verdere motivering

gekies kon word, is daar in die 2014-Plan drie voorkeuropsies én drie taalopsies wat met verdere verduideliking aangewend kan word. In 2002 was die A-opsie die enigste spesifikasie wat sonder verdere verduideliking aangewend kon word en as verstek opsie gedien het vir alle voorgraadse modules (US Taalplan, 2002: 2). Die drie ander opsies wat met motivering aangewend kon word, is (in voorkeurvolgorde) die T-opsie (Tweetalige opsie, waar Afrikaans en Engels in dieselfde klas aangewend word), die E-opsie (Engels alleen) en die A&E-opsie (Afrikaans en Engels in afsonderlike “strome” (ook bekend as Parallelmediumonderrig)) (US Taalplan, 2002: 2).

Die 2014 Taalplan, daarteenoor, stel die A&E-opsie voor as ’n voorkeuropsie, met die A+i- (Afrikaans met intydse tolking na Engels) en die E+i-opsies (Engels met intydse tolking na Afrikaans) as gelyke voorkeuropsies daarmee saam (2014: 3). Die T-opsie, die E-opsie en die A-opsie kan as voorgraadse taalopsies aangewend word met verdere motivering of verduideliking (US Taalplan, 2014: 3).

4.9.4 Afrikaans as akademiese taal

In albei die taalplanne verbind die US homself tot die “volgehoue gebruik en voortgesette ontwikkeling van Afrikaans as akademiese taal” (US Taalplan, 2002: 7; US Taalplan, 2014: 6). Die 2014-weergawe voeg die “beskerming” van Afrikaans hierby (US Taalplan, 2014: 6).

Om dit te bereik, word daar verskillende benaderings voorgestel in die onderskeie Taalplanne. Soos in die Kern van die 2002-Beleid vermeld word, word daar in die 2002-Plan vermeld dat Afrikaans as verstektaal vir voorgraadse leer- en onderrig aangewend word, en dat die gebruik van die Taal sterk gesteun word (US Taalplan, 2002: 7). Die Taalplan (2002) vermeld dat hierdie benadering “verseker dat handboeke en studiemateriaal deel word van kennisskepping in Afrikaans” (US Taalplan, 2002: 7).

Die 2014-benadering is veral geskoei op die belang van Afrikaans as leer- en onderrigtaal vir heelwat studente, en dat Afrikaans verder bestendig word “deur aan dosente wat so verkies die geleentheid te bied om in Afrikaans te doseer” (US Taalplan, 2014: 6). Die volle deelname van nie-Afrikaanssprekende personeel en studente word egter hoog op prys gestel (US Taalplan, 2014: 6).

Oor nagraadse leer en onderrig word die gebruik van Afrikaans aangemoedig “in die hele navorsingsproses” deur beide planne. Die 2002-plan vermeld dat daar groter klem gelê behoort te word op die skryf van tesisse en proefskrifte in Afrikaans (US Taalplan, 2002: 7), terwyl die 2014-Plan weer vermeld dat studente nie ontmoedig moet word om Afrikaans te gebruik nie en dat diegene wat hulle “assesseringsprodukte in Afrikaans” wil skryf die reg daartoe behou (US Taalplan, 2014: 6-7). Beide Planne moedig die gebruik van Afrikaans vir navorsingspublikasies aan deur onder meer hierdie publikasies te laat publiseer in geakkrediteerde Afrikaanse vaktydskrifte (US Taalplan, 2002: 7-8; US Taalplan, 2014: 7).

Oor openbare voorlesings moedig die 2002-Plan die gebruik van Afrikaans sterk aan, aangesien “betreklik min openbare akademiese voorlesings in Afrikaans aangebied” word (US Taalplan, 2002: 7), terwyl die 2014-Plan Afrikaans “beskerm en bevorder [...] deur openbare voorlesings wat volledig of gedeeltelik in Afrikaans aangebied word” (US Taalplan, 2014: 7).

Die gebruik van Afrikaans in die populêre wetenskap word in beide Planne aangeraak. Volgens die 2002-Plan het die US reeds ’n “groot bydrae tot die populêre wetenskap in Afrikaans gemaak,” maar dat dit nou nodig is “dat die Universiteit die volle potensiaal van hierdie belangrike wetenskaplike kommunikasie- en bemagtigingsmiddel beter vir Afrikaans help ontgin” (US Taalplan, 2002: 8). Die 2014-Plan vermeld, daarteenoor, slegs dat die US bydraes “ter bevordering van die populêre wetenskap” in Afrikaans lewer (US Taalplan, 2014: 7).

Die ontwikkeling en publikasie van terminologie in Afrikaans word in die 2002-Plan (8) as noodsaaklik geag. Die 2014-Plan het nie so ’n spesifieke vermelding van die ontwikkeling van terminologie nie, alhoewel dit genoem word by die onderafdeling “Die bevordering van isiXhosa as Afrikataal.”

4.9.5 Die bevordering van isiXhosa as Afrikataal

’n Bykomende onderafdeling in die 2014-plan wat nie in die 2002-Plan verskyn nie, is die afdeling oor die bevordering van isiXhosa as Afrikataal. Die 2014-beleid se besondere verbintenis tot meertaligheid word hierdeur bevestig. In die 2014-weergawe van die Taalplan aanvaar die US die “verantwoordelikheid om ook die Afrikatale as wetenskapstale en tale van omgang te bevorder” deur spesifiek op isiXhosa te fokus “as belangrike Afrikataal in die omgewing waar die Universiteit funksioneer” (US Taalplan, 2014: 7). Die Plan vermeld hoe die US onderneem om dit te bewerkstellig, naamlik “deur die aanbieding van modules in programme en kortkursusse, asook deur die ontwikkeling van drietalige vakterminologie in verskillende vakgebiede” (US Taalplan, 2014: 7).

Die ontwikkeling van vakterminologie word vir twee redes as waardevol geag by die US: Eerstens vir die ontwikkeling van isiXhosa as wetenskapstaal en taal van onderrig. In dieselfde lig is die ontwikkeling van vakterminologie eweneens belangrik vir die wetenskap in Afrikaans. Tweedens is die ontwikkeling van terminologieë handig vir die “effektiewe en akkurate aanwending van intydse opvoedkundige tolkdienste” (US Taalplan, 2014: 7).

4.9.6 Die Taalplan vir administrasie en bestuur

Die Taalplan van die US is nie net van toepassing op die leer- en onderrigomgewing nie en strek verder as bloot die akademiese konteks – waar daar nog ’n opmerklike verskil tussen die Taalplan van 2002 en dié van 2014 is.

Terwyl die 2002 Taalplan Afrikaans as institusionele verstektaal bevestig het, word amptelike tweetaligheid in die 2014-Plan gespesifiseer: “Die institusionele tale van die Universiteit is Afrikaans en Engels” (US Taalplan, 2014: 7). Die 2002-plan vermeld dat “alle amptelike dokumente, in welke medium ook al, minstens in Afrikaans beskikbaar is” (US Taalplan, 2002: 8), waarby die 2014-plan voeg “... maar verkieslik ook in Engels” (US Taalplan, 2014: 7). Die twee planne is dit eens dat “Afrikaans normaalweg die taal van amptelike geleenthede soos amptelike vergaderings, seremoniële geleenthede, intreeredes en dergelike is” (US Taalplan, 2002: 8; US Taalplan, 2014: 7). Die 2002-plan neem wel die voorkeure van nie-Afrikaanstaliges in ag en meen dat dit gerespekteer moet word, daarom beteken “by verstek” “binne hierdie konteks dus ook “maar nie uitsluitlik nie”” (US Taalplan, 2002: 8). Die 2014-Plan spesifiseer dat Engels “saam met Afrikaans op oordeelkundige wyse aangewend [word] by hierdie geleenthede” (US Taalplan, 2014: 7). Net soos die 2002-Taalplan spesifiseer dat die “voorkeure van studente en personeel uit verskillende taalgemeenskappe begryp en gerespekteer moet word”, vermeld die 2014-Plan dat Engels op sinvolle wyse aangewend word “om effektiewe kommunikasie en toeganklikheid te verseker” (US Taalplan, 2014: 7). Daarom word isiXhosa “na gelang van omstandighede [...] aangewend om meertaligheid te bevorder” (volgens die 2014-Plan) (US Taalplan, 2014: 7). Alhoewel die 2002-Plan vermeld het dat alle skriftelike kommunikasie in departemente en afdelings in Afrikaans verskyn, is daar vermeld dat dokumente oor diensvoorwaardes in beide Engels en Afrikaans, asook isiXhosa beskikbaar moet wees, om te voldoen aan die behoeftes van personeel (US Taalplan, 2002: 8). Dieselfde beginsels geld in die 2014-plan (US Taalplan, 2014: 7-8).

Oor eksterne kommunikasie met die publiek en studente plaas die 2002-Plan klem op die versekering dat daar “genoegsame personeel is wat in Engels en isiXhosa kan kommunikeer (US Taalplan, 2002: 8), wat in die 2014-Plan ge-eggo word deur te spesifiseer dat die US haar vennote se taalvoorkeure respekteer en dat “amptelike kommunikasie en dokumentasie [...] normaalweg in die voorkeurtaal van die vennoot gevoer sal word” (US Taalplan, 2014: 7-8). Beide planne is dit eens dat laasgenoemde onder andere bereik kan word deur die nodige redigering, tolkdienste en vertaaldienste te gebruik (waar doenlik) (US Taalplan, 2002: 8; US Taalplan, 2014: 8). Die 2014-plan brei uit dat, waar die US nie “die kapasiteit het om aan ’n voorkeurtaal uitvoering te gee nie,” Engels vir dié doel aangewend sal word (US Taalplan, 2014: 7-8).

Wat kommunikasie met studente betref, is die twee Taalplanne dit eens dat Afrikaans, Engels en waar doenlik isiXhosa aangewend word vir skriftelike en mondelinge kommunikasie.

Spesifikasies rakende interne kommunikasie verskil egter tussen die twee taalplanne, deurdat Afrikaans in 2002 as die verstektaal vir interne kommunikasie vermeld is, terwyl “Afrikaans, en in baie gevalle Engels, [...] in die 2014-weergawe die interne kommunikasietaal van die Universiteit” is, en in “besondere gevalle” isiXhosa ten einde “effektiewe kommunikasie te verseker” (US Taalplan, 2014: 7-8).

Wat interne skriftelike kommunikasie betref, is dit duidelik dat heelwat vordering sedert 2002 gemaak is. Volgens die 2002-Plan word beleidsdokumente vir personeel stelselmatig in Engels vertaal, terwyl die 2014-Plan dit duidelik stel dat hierdie dokumente nou volledig in Afrikaans én Engels beskikbaar is (US Taalplan, 2014: 8). Dieselfde geld vir diensvoorwaardes, wat in beide Planne vermeld dat dit, volgens behoefte van personeel in isiXhosa beskikbaar is (US Taalplan, 2002: 9; US Taalplan, 2014: 8). 'n Bepaling onder hierdie afdeling wat in die 2014-plan weggeval het, lui: “Riglyne word neergelê vir vergaderings van die Raad, die Senaat, fakulteite, departemente, afdelings en ander institusionele eenhede oor die beskikbaarstelling van dokumentasie in Engels” (US Taalplan, 2002: 9). Dit word saam met die daaropvolgende bepaling in die 2002-Plan vervang met die volgende bepaling in die 2014-plan: “Die raad, Senaat departemente, afdelings en ander institusionele eenhede van die Universiteit lê riglyne neer oor taalgebruik in dokumente van die betrokke omgewings” (US Taalplan, 2014: 9).

Interne, mondelinge kommunikasie was in 2002 by verstek Afrikaans, terwyl individue die vryheid gegun is om van Engels gebruik te maak (US Taalplan, 2002: 9). Daarteenoor is die spesifikasies in 2014 effens aangepas en vermeld dat die “tale van kommunikasie by interne vergadering [...] normaalweg Afrikaans en Engels is, maar dat die praktiese omstandighede in die vergadering die kommunikasietaal sal bepaal (US Taalplan, 2014: 9). Met die inkorporering van tolking, word daar in hierdie opsig in die 2014-plan van intydse tolking gebruik gemaak deurdat die taalplan spesifiseer dat daar in “belangrike vergaderings van die Universiteit [...] van intydse konferensietolking gebruik gemaak” word (US Taalplan, 2014: 9).

Wat die Universiteit se korporatiewe beeld betref, word twee voorbeelde gegee van hoe die US se Taalbeleid in die korporatiewe beeld van die US weerspieël word, naamlik die webwerf van die Universiteit, asook seremoniële geleenthede. Beide Taalplanne stel meertaligheid voorop wat die US se webblad betref, maar die 2014-plan brei verder uit dat die landingsblad van die US “onmiddellik in Afrikaans, Engels en verkieslik ook isiXhosa die opsie bied,” terwyl die 2002-plan “Afrikaans as die taal van eerste ontmoeting” uitwys (US Taalplan, 2002: 10; US Taalplan, 2014: 9). Wat seremoniële en openbare geleenthede betref, word daar weereens in beide planne klem op meertaligheid gelê, alhoewel die 2014-plan selfs meer klem op Universiteitsamptenare se individuele meertaligheid lê deur hulle aan te moedig om, indien hulle meer as een Suid-Afrikaanse taal magtig is, dit aan te wend in hulle openbare optredes “met respek vir die gehoor se verskeidenheid taalvoorkeure en reseptiewe taalvaardighede” (US Taalplan, 2002: 10; US Taalplan, 2014: 9).

4.9.7 Taaldienste

Die twee planne is dit verder eens dat die “suksesvolle implementering van die Taalbeleid en –plan [...] onderhewig [is] aan die vestiging van uitgebreide taaldienste” (US Taalplan, 2002: 10; Taalplan, 2014: 9). Dit sluit “vertaal-, redigeer- en tolkdienste in” (US Taalplan, 2002: 10; US Taalplan, 2014: 9).

4.9.8 Taalbeplanning in omgewings

Die 2014-taalplan het 'n bykomende onderafdeling rakende taalbeplanning in verskillende omgewings, soos byvoorbeeld fakulteite en steundiensomgewings. Hierdie omgewings moet elkeen 'n taalimplementeringsplan formuleer om sodoende aan te dui “op welke wyse die Taalplan van die Universiteit in die omgewing geïmplementeer sal word” (US Taalplan, 2014: 9). Dienooreenkomstig sal die implementering van hierdie planne gemoniteer word, nadat dit aan die Bestuur voorgelê en goedgekeur is (US Taalplan, 2014: 10). In hierdie afdeling word daar “die innoverende gebruik van taaltegnologie om meertaligheid te bevorder,” aangemoedig (US Taalplan, 2014: 10).

4.9.9 Die bestuur van die Taalbeleid en Taalplan

'n Interessante verskil tussen die twee weergawes is dat die finale verantwoordelikheid vir die uitvoering van die Taalbeleid in 2002 by die Raad berus het (US Taalplan, 2002: 10), terwyl hierdie verantwoordelikheid in 2014 verskuif het na dié van die Bestuur van die US, wat “een maal per jaar ten opsigte van die implementering van die Taalbeleid en Taalplan aan die Senaat en die Raad verslag doen” (US Taalplan, 2014: 10).

4.9.10 Prosedures vir die keuse en wysiging van taalspesifikasies

'n Groot verskil tussen die prosedures vir die keuse en wysiging van taalspesifikasies is dat dit in die 2002-plan daarom gaan het dat die A-opsie die verstekkeuse is. Daarom moes programkomitees “slegs die besondere motiverings” verstrek vir besondere taalspesifikasies om te vermeld waarom daar van die verstekopsie afgewyk sal word (US Taalplan, 2002: 10). Die roetes wat gevolg word ter besluitneming is redelik parallel tussen die twee Planne, naamlik die fakulteite se programkomitees, onderrigkomitees, fakulteitsrade (soos in 2002) asook “die Programadvieskomitee, die Akademiese Beplanningskomitee, die Uitvoerende Komitee (Senaat), Senaat, en die Raad” (US Taalplan, 2014: 10). In die 2002-Plan maak die Taalkomitee deel uit van die roete.

Die ontbreking van die Taalkomitee se teenwoordigheid in die roete in 2014 is nie die enigste geval waar die Taalplanne verskil met verwysing na die taalkomitee nie. Meer hieroor onder die afdeling “Die Taalkomitee” in 4.9.14.

4.9.11 Bestuur van die taalbeleid vir steundienste

Alhoewel die 2002-Plan hier verwys na die *Bestuur van die taalbeleid vir die Universiteitsadministrasie* en die 2014-plan daarna verwys as die *Bestuur van die taalbeleid vir steundienste*, is die res van hierdie onderafdeling redelik ooreenstemmend (US Taalplan, 2002: 11; US Taalplan, 2014: 10).

4.9.12 Hersiening van die Taalbeleid en die Taalplan

Terwyl die 2002-Plan vermeld dat die Taalbeleid en –Plan “elke drie jaar in deeglike oorweging geneem [word] vir moontlike hersiening”, word daar in die 2014-Plan elke vyf jaar (of korter) voorgestel, maar vermeld dat dit “na gelang van noodsaaklike tussentydse aanpassings” gedoen word (US Taalplan, 2002: 12; US Taalplan, 2014: 10). Beide Planne noem hier dat die wysigings na die Senaat en die Raad gevoer word (US Taalplan, 2002: 12; US Taalplan, 2014: 10).

4.9.13 Hantering van Klagtes

Hierdie onderafdeling ontbreek in sy geheel by die 2002-Taalplan en is dus 'n nuwe toevoeging tot die 2014-Taalplan. Hierin word daar vermeld dat klagtes vanuit die geledere van studente oor die implementering van die Taalbeleid en –plan “volgens die akademiese klagtelyne (dosente, modulevoorsitters, departementele voorsitters, die Akademiese Belangeraad, dekane)” geskiet (US Taalplan, 2014: 10). In die geval van steundienste word die klagtes deur die lynbestuurder hanteer, en, “indien bogenoemde meganismes uitgeput is,” word klagtes in oorstemming met die konflikbeslegtingsklousule van die Taalbeleid hanteer.

4.9.14 Die Taalkomitee

Soos genoem, ontbreek die afdeling rakende die Taalkomitee wat in die 2002-Taalplan verskyn in die 2014-Taalplan, alhoewel daar wel in 'n Bylae tot die 2014-Plan (Bylae C) verwys word na 'n Taalbeplannings- en bestuursprojekspan (TBB) wat die Viserektor adviseer. Die 2002-Plan beskik oor 'n uitvoerige afdeling oor die posisionering en samestelling van die Taalkomitee, sy besluitnemingsbevoegdheid, verantwoordelikhede en vergaderings (US Taalplan, 2002: 11-12).

4.9.15 Die rol van die Taalsentrum

'n Laaste afdeling wat in beide Taalplanne voorkom, handel oor die rol van die Taalsentrum, insluitende sy verantwoordelikhede en dienste. Hiervolgens aanvaar die Taalsentrum “die verantwoordelikheid vir die verskaffing en/of koördinering van die tersaaklike taalondersteuning wat vir die effektiewe uitvoering van die Taalbeleid en -plan vereis word” (US Taalplan, 2002: 13; US Taalplan, 2014: 11). Hiertoe voeg die 2014-plan by dat die Taalsentrum “'n uitvoerende en ondersteunende rol” speel en dat “die Direkteur en personeel van die Taalsentrum [daarom] ook op[tree] as adviseurs vir die bestuur, fakulteite en steundienste” (US Taalplan, 2014: 11).

'n Baie duidelike vorderingspunt kom veral voor by die sub-afdeling “Dienste.” Terwyl die 2002-plan verwys na dienste wat die Taalsentrum “sal lewer” en funksies wat die Taalsentrum “beoog om so gou doenlik” in te faseer, word daar 'n duidelike progressie hiervan in die 2014-plan gesien (US Taalplan, 2002: 13), waarin daar vermeld word dat hierdie dienste reeds deur die Taalsentrum gelewer word (US

Taalplan, 2014: 11). Dit sluit in “taalverwerwingsmodules, die bevordering van akademiese taalvaardigheid, skryf- en leeslaboratoriumdienste, taaldienste en die uitbou van Afrikaans” as akademiese taal en, as toevoeging tot die 2014-weergawe, die bevordering van isiXhosa akademiese taal.

Die dienste wat die Taalsentrum beoog het om te lewer in 2002 en die dienste wat dit teen 2014 lewer, stem oorwegend ooreen. In 2014 is daar twee dienste daarby gevoeg, naamlik taaldienste (wat vertaling, redigering en tolking insluit), en die Taalsentrum se ondersteunende rol “ten opsigte van die taalbeplanningsfunksie van die Universiteit” (US Taalplan, 2014: 11). Die navorsingsprogram is sedert 2002 aangepas, vanaf taalvaardigheidsontwikkeling en dokumentontwerp na taalontwikkeling en taalbemagtiging in 2014 (US Taalplan, 2014: 11).

4.10 Gevolgtrekking

Deur die 2002-Taalbeleid en -plan te vergelyk met dié van 2014, is daar ’n duidelik verskuiwing na die belang van meertaligheid sigbaar, maar daar is ook heelwat ooreenkomste tussen die twee weergawes. Dit is egter veral insake die verstek- of voorkeurtaalopsies waar daar ’n opvallende verskuiwing is, naamlik dat die 2002-Taalbeleid en -plan die A-opsie as die voorkeuropsie uitgelig het, terwyl die 2014-beleid en -plan eerder die meertalige opsies (Tolking en Parallelmediumonderrig) as voorkeuropsies benadruk. Dit is verder opmerklik dat daar teen 2014 heelwat vordering gemaak is ten opsigte van die voorneme wat in die 2002-beleid en -plan onderneem is, insluitende dienste wat deur die US Taalsentrum gelewer word ter bevordering van meertaligheid.

Dit is belangrik om kennis te neem van die veranderinge tussen 2002 en 2014, want hierdie veranderinge baan reeds die weg of is ’n aanwyser vir die houdingsveranderinge wat oor hierdie periode sou plaasvind.

Hoofstuk 5

Resultate: Kwantitatiewe data van die empiriese ondersoek

Die hoofkomponent van hierdie studie is die empiriese ondersoek wat onder akademiese personeel en derdejaarstudente uitgevoer is om hulle houdings ten opsigte van die Taalbeleid en Taalplan van die Universiteit Stellenbosch (US) in 2015 te toets in die konteks van die US se hersiene Taalbeleid en Taalplan (2014). Weens die rykheid van die data is daar besluit om vir die doeleindes van hierdie studie te fokus op die resultate met inagneming van drie onafhanklike veranderlikes, naamlik ras, huistaal en fakulteit.

Tydens die 2015 proteste téén die Taalbeleid was ras en die transformasie van die US sentraal in die debat, en is die wisselende houdings van verskillende rasse-groepe dus van belang. Huistaal word as 'n belangrike veranderlike uitgesonder, omdat 'n houdingsonderzoek oor taal en taalbeleid noodwendig verskille tussen verskillende taalgroepe sal belig, maar ook omdat daar aanduidings is dat veral die Afrikaanse taalgemeenskap se houdings verskuif het. Dit blyk veral uit die taalvoorkeure van hierdie studente en dosente, wat eerstens in hierdie hoofstuk bespreek sal word. Verder is die respondente se fakulteit 'n belangrike onafhanklike veranderlike wat uitgesonder word, onder meer omdat die onderskeie fakulteite verskillende taalbenaderings het en nie van dieselfde taalopsies gebruik maak nie.

In hierdie hoofstuk word daar eers aandag geskenk aan die betroubaarheidsanalises wat uitgevoer is, waarvolgens die samehang van die stelle vroe gemeet is. Hierdie meting gee nie te kenne dat die vroe eendimensioneel is nie, maar dat die stelle 'n beduidende vlak van konsistensie het, soos aangedui deur die Cronbach Alpha-waardes. Dit dui daarop dat die verskillende stelle data wel betroubare metingsinstrumente is vir die betrokke afhanklike veranderlikes.

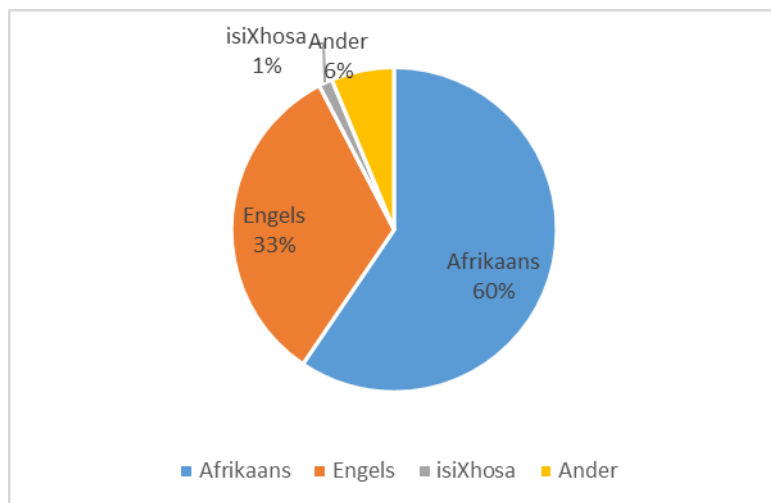
Vervolgens word die resultate van die empiriese ondersoek bespreek. Soos genoem, noop die rykheid van die data dat die onafhanklike veranderlikes die ankerpunt in hierdie ondersoek bly. Daar word eers aandag geskenk aan die resultate van die studente volgens ras, huistaal en fakulteit, waarna dieselfde onafhanklike veranderlikes onder dosente bespreek sal word. Hierdie analises word gedoen aan die hand van ANOVA-analises ("Analysis of variance").

5.1 Taalvoorkeure

5.1.1 Studente

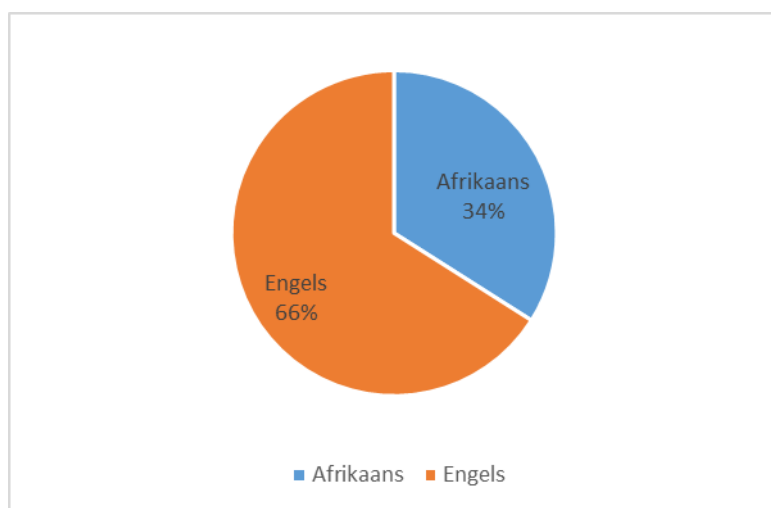
Van die 511 studente wat aan die ondersoek deelgeneem het, het 32.9% aangedui dat Engels hulle huistaal is, en 59.5% het aangedui dat hulle Afrikaans as huistaal praat, 1.37% van die deelnemers het aangedui dat

hulle isiXhosa as huistaal praat en die oorblywende 6.26% het hulself as sprekers van 'n “ander” taal geklassifiseer.

Figuur 4:1: Studente respondente se huistaal

Van hierdie deelnemers het 34% aangedui dat hulle Afrikaans as akademiese taal verkies, terwyl 66% Engels as voorkeur akademiese taal uitgewys het. Aangesien 59.5% van die deelnemers Afrikaans as huistaal praat, beteken dit dat daar 'n beduidende verskuiwing is onder veral Afrikaanssprekende studente na 'n groeiende voorkeur vir Engels.

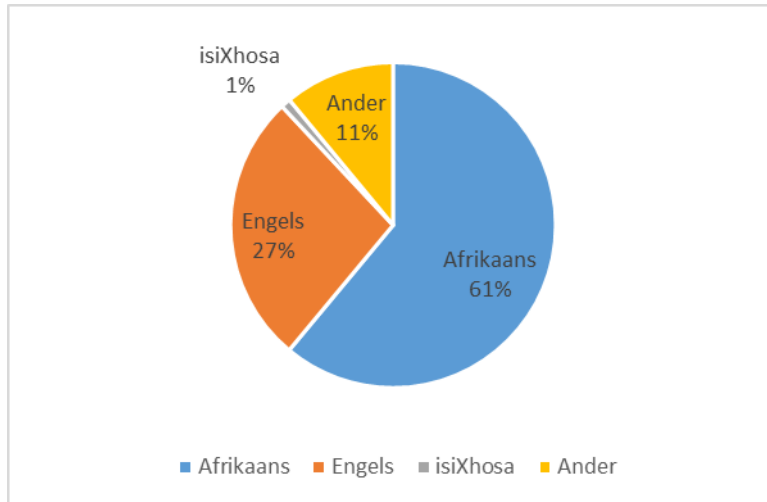

Figuur 4:2: Studente se akademiese taal van voorkeur

Van die 59.5% Afrikaanssprekende deelnemers het 55.92% Afrikaans uitgewys as hulle akademiese taal van voorkeur, en 43.09% het Engels vir hierdie funksie gekies. Minder verbasend was Engelssprekende studente se taalvoorkeure: 98.81% van die Engelssprekende studente het Engels as hulle akademiese taal van voorkeur uitgewys en slegs 1.19% het Afrikaans hiervoor uitgewys.

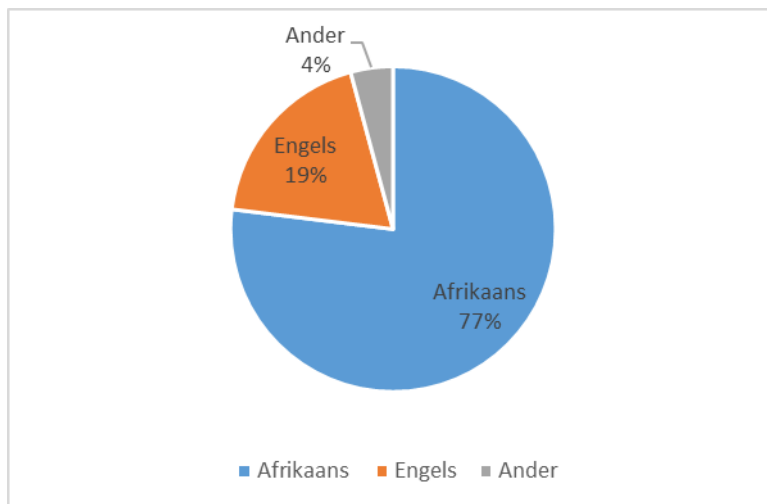
5.1.2 Dosente

Van die 308 dosente wat aan die ondersoek deelgeneem het, het 61% Afrikaans as huistaal gepraat, 26.95% Engels, 0.97% isiXhosa en die oorblywende 11% het aangedui dat hulle 'n “ander” taal as huistaal praat.

Figuur 4:3: Dosente respondente se huistaal

Van hierdie dosente het 76.95% Engels as akademiese taal verkies, 18.83% het Afrikaans as akademiese taal verkies, en die oorblywende 4.22% het 'n ander taal verkies.

Figuur 4:4: Dosente se akademiese taal van voorkeur

Onder die dosente kan daar selfs 'n groter verskuiwing gesien word van Afrikaanssprekende dosente wat dit verkies om hulle akademiese take in Engels te verrig. 65.43% van die Afrikaanssprekende dosente kies Engels as hulle akademiese taal van voorkeur, en slegs 30.32% kies Afrikaans as akademiese taal van voorkeur. Die oorblywende 4.26% het 'n ander taal as voorkeurtal aangedui.

5.2 Betroubaarheidsanalise

Betroubaarheidsanalises is uitgevoer op die items wat vir elke veranderlike gestel is om die interne konsistensie van die stelle items te meet. In oorleg met 'n statistikus is 'n Cronbach Alpha van 0,70 of hoër vir die doel van hierdie studie as die aanvaarbare vlak van betroubaarheid gestel. Hoe hoër, en hoe nader die Cronbach Alpha aan 1, hoe sterker die betroubaarheid en konsistensie tussen die betrokke items, wat beteken dat die analise van die resultate (ANOVA-analises) van die onderskeie vrae as 'n groep hanteer kan word.

5.2.1 Studente

5.2.1.1 A-Opsie

Die volgende agt vrae het respondente se houdings oor die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.
2. Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die A-opsie.
3. Ek dink die A-opsie fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.
4. Ek dink die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.
5. Die A-opsie dra by tot die ontwikkeling van my eie meertaligheid.
6. Ek dink die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).
7. Die A-opsie sal meer aanvaarbaar wees indien daar van tolking gebruik gemaak word.
8. Ek funksioneer maklik in die A-opsie.

Die Cronbach Alpha vir hierdie items was .95, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.1.2 E-opsie

Hierdie agt vrae het respondente se houdings oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.
2. Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die E-opsie.
3. Ek dink die E-opsie fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigomgewing.
4. Ek dink die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.
5. Die E-opsie dra by tot die ontwikkeling van my eie meertaligheid.
6. Ek dink die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).
7. Die E-opsie sal meer aanvaarbaar wees indien daar van tolking gebruik gemaak word.
8. Ek funksioneer maklik in die E-opsie.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .85, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.1.3 Parallelmediumonderrig

Die volgende ses vrae het die respondente se houdings oor die toepaslikheid van parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop Parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.
2. Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met Parallelmediumonderrig.
3. Ek dink Parallelmediumonderrig fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.
4. Ek dink Parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.
5. Ek dink Parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).
6. Ek funksioneer maklik in Parallelmediumonderrig.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .90, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.1.4 T-opsie

Hierdie agt vrae het die respondente se houdings oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.
2. Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die T-opsie.
3. Ek dink die T-opsie fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.
4. Ek dink die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.
5. Ek dink die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid
6. (die gebruik van meer as een taal).
7. Die T-opsie dra by tot die ontwikkeling van my eie meertaligheid.
8. Ek funksioneer maklik in die T-opsie.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .96, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.1.5 Meertaligheid en taalvaardighede

Die volgende agt items het die studente se houdings oor die belang van meertaligheid vir die instansie en hulself en hulle bereidheid om hulle meertaligheid te verbeter, gemeet:

1. Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.
3. Ek dink die nuwe Taalbeleid slaag daarin om die US meertalig te maak.
4. Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.
5. Ek sal gebruik maak van geleenthede by die US om nog 'n Suid-Afrikaanse taal aan te leer.
6. Ek is bereid om my taalvaardighede in Afrikaans op te skerp.

7. Ek is bereid om my taalvaardighede in Engels op te skerp.
8. Ek is bereid om my taalvaardighede in 'n ander Suid-Afrikaanse taal op te skerp.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .79, wat op 'n voldoende vlak van betroubaarheid dui. Hierdie vrae kan in twee stelle verdeel word, naamlik studente se houdings oor die belang van meertaligheid (vrae 1-4) en die mate waartoe studente bereid is om wel tot aksie oor te gaan ten einde hulle eie meertalige vaardighede op te skerp. Dit is interessant dat hierdie twee, skynbaar uiteenlopende stelle vrae, tog 'n hoë Cronbach Alpha (betroubaarheid) verkry het. Dit is veelseggend omdat dit 'n aanduiding gee dat studente nie nét die belang van meertaligheid hoog ag nie, maar ook bereid is om hulle houdings jeens die belang van meertaligheid te vertaal tot gedrag deur bereid te wees om hulle taalvaardighede op te skerp of nuwe tale aan te leer.

5.2.1.6 Rol van taal van Onderrig

Die volgende nege items rakende die rol van taal in onderrig het respondente se houdings oor die rol wat taal speel in studente se suksesvolle studie gemeet:

1. Die taal van onderrig is 'n belangrike kwessie vir my.
2. Die taal wat dosente in die klas gebruik, dra by tot my akademiese sukses.
3. Notas wat deur my dosente voorberei word (bv. PowerPoint-skyfies, transparante, SUNLearn-module materiaal) dra by tot my akademiese sukses.
4. Gesprekke in my klasse wat deur my dosent gefasiliteer word, dra by tot my akademiese sukses.
5. Die bewoording van klasopdragte dra by tot my akademiese sukses.
6. Taal veroorsaak dikwels 'n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte.
7. Ek dink dit is 'n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.
8. Ek is tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word.
9. Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was slegs .63, wat onbevredigend is. Uit versigtige statistiese analise is daar gevind dat vier vrae die Cronbach Alpha aansienlik verlaag het, naamlik:

6. Taal veroorsaak dikwels 'n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte.
7. Ek dink dit is 'n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.
8. Ek is tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word.
9. Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.

Indien hierdie vier vrae verwyder word, verhoog die Cronbach Alpha tot .79. Dit dui dus op 'n aanvaarbare vlak van betroubaarheid. Vrae 6-9 is daarom afsonderlik geanaliseer.

5.2.1.7 Toepassing van Taalbeleid

Die volgende ses items het respondente se houdings oor die effektiewe toepassing van die Taalbeleid getoets:

1. Ek dink die US se nuwe taalbeleid hanteer die kwessie rakende die taal van onderrig beter deur die verskillende taalopsies
2. (A-opsie, T-opsie, E-opsie, Parallelmedium onderrig, Tolking) soos in die nuwe Taalbeleid uiteengesit is.
3. Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan toegepas word.
4. Die dosente handhaaf meestal die opsie wat vir 'n module gespesifiseer is.
5. My dosente is gewillig om my te help wanneer ek taalverwante probleme ervaar.
6. Die taal van onderrig wat in my klasse gebruik word, benadeel my akademiese vordering (omgekodeer).

Die Cronbach Alpha van hierdie items was .77, wat aanvaarbaar is.

5.2.1.8 Afrikaans in hoër onderwys

Die volgende items het houdings onder studente oor die belang van Afrikaans in die hoër onderwys gemeet:

1. Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word by die US.

Die Cronbach Alpha van hierdie items was .96, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.1.9 Engels in hoër onderwys

Die volgende items het studente se houdings oor die belang van Engels in die hoër onderwys gemeet:

1. Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word by die US.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .79, wat dui op 'n aanvaarbare vlak van betroubaarheid. Dit is interessant dat die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae, wat presies ooreenstem met dié van die vrae oor Afrikaans 'n baie laer Cronbach Alpha verkry het as dieselfde stel oor Afrikaans en die volgende stel oor Afrikatale. Studente se houdings oor die belang van Engels by die US (spesifiek) teenoor die belang van Engels in die hoër onderwys in die algemeen, verskil dus sterker van mekaar as oor die belang van Afrikaans by die US (spesifiek) en die belang daarvan in die hoër onderwys in die algemeen.

5.2.1.10 Afrikatale in hoër onderwys

Die volgende items het studente se houdings oor die belang van Afrikatale in die hoër onderwys gemeet:

1. Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale as akademiese tale ontwikkel word in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale as akademiese tale ontwikkel word by die US.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .88, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.1.11 Kennis van die taalbeleid

Die volgende items het studente se kennis van die Taalbeleid gemeet:

1. Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het.
2. Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels.
3. Ek het 'n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of 'n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het.
4. Ek het 'n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees.
5. Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.
6. Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.
7. Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer.
8. Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word.
9. My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander.
10. Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.

Die Cronbach Alpha vir hierdie stel vrae was uiters laag teen .54. Dit is duidelik dat hier nie voldoende interne konsistensie is nie en dat die items afsonderlik geanaliseer moet word.

5.2.1.12 Ondersteuning

Die volgende items het studente se houdings oor taalondersteuningsdienste gemeet:

1. Ek weet waar om hulp te kry as ek taalverwante probleme ervaar.
2. Ek dink die US Taalsentrum en taaldienste is waardevol om studente met taalverwante probleme te help.
3. Ek maak gebruik van die US se taalondersteuningsdienste soos die Taalsentrum/skryflab.

Die Cronbach Alpha vir hierdie stel vrae was .69. Hierdie telling dui op 'n marginale vlak van betroubaarheid en word vir die doel van die ondersoek wel aanvaar.

5.2.2 Dosente

Met die betroubaarheidsanalise van die dosente se vraelys is daar bevind dat twee stelle analises nodig was. Die eerste stel is die analise van vrae volgens tema soos dit in die vraelys verskyn het. Die tweede stel analises is vrae wat in die vraelys as 'n groter groep vrae gestel is, maar waar daar deur middel van versigtige statistiese analise bevind is dat daar verskillende groeperinge uit hierdie vrae gemaak kan word.

Die eerste stel betroubaarheidsanalises sluit in Taal in die klaskamer in, Houding teenoor taalbeleid, T-opsie, Parallelmediumonderrig, A-opsie, E-opsie, Tolking en Ondersteuning. Die tweede stel

betroubaarheidsanalises wat gedoen is deur die groot groep vrae te verdeel, sluit in: Die belangrikheid van meertaligheid, Houding teenoor die taalbeleid, Belangrikheid van taalontwikkeling, Belangrikheid van Afrikaans en die Belangrikheid van Engels.

Betroubaarheidsanalise een

5.2.2.1 Tolking

Die volgende drie vrae het dosente se houdings oor die toepaslikheid van die Tolking binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.
2. Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).
3. Die voordele van opvoedkundige tolking vir die US regverdig die koste daarvan.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .95, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.2 E-opsie

Hierdie vyf vrae het dosente se houdings oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek vind dit maklik om die E-opsie effektief in my klasse toe te pas.
2. Ek dink dat die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.
3. Ek dink die gebruik van die E-opsie skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.
4. Die E-opsie help my om my eie akademiese taalvaardighede op te skerp.
5. Ek dink studente funksioneer maklik in die E-opsie.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .80, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.3 A-opsie

Hierdie vyf vrae het dosente se houdings oor die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek vind dit maklik om die A-opsie effektief in my klasse toe te pas.
2. Ek dink dat die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.
3. Ek dink die gebruik van die A-opsie skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.
4. Die A-opsie help my om my eie akademiese taalvaardighede op te skerp.
5. Ek dink studente funksioneer maklik in die A-opsie.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .92, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.4 Parallelmediumonderrig

Hierdie vyf vrae het dosente se houdings oor die toepaslikheid van die parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek vind dit maklik om parallelmediumonderrig effektief in my klasse toe te pas.
2. Ek dink dat parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.
3. Ek dink die gebruik van parallelmediumonderrig skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.
4. Parallelmediumonderrig help my om my eie akademiese taalvaardighede in verskillende tale op te skerp.
5. Ek dink studente funksioneer maklik in parallelmediumonderrig.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .93, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.5 T-opsie

Hierdie vyf vrae het dosente se houdings oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US gemeet:

1. Ek vind dit maklik om die T-opsie effektief in my klasse toe te pas.
2. Ek dink dat die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.
3. Ek dink die gebruik van die T-opsie skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.
4. Die T-opsie help my om my eie akademiese taalvaardighede in verskillende tale op te skerp.
5. Ek dink studente funksioneer maklik in die T-opsie.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .92, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.6 Ondersteuning

Die volgende items het dosente se houdings oor taalondersteuning onder dosente gemeet:

1. Die nuwe US taalbeleid en -plan bied beter ondersteuning vir my om die Taalbeleid en -plan effektief toe te pas.
2. Die US Taalsentrum verskaf voldoende ondersteuning aan my wanneer ek taalverwante probleme ervaar.
3. Ek dink die US Taalsentrum en ander taaldienste verskaf 'n waardevolle diens om die universiteitsgemeenskap met taalverwante probleme te help.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .85, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.7 Taal in die klaskamer

Die volgende items het dosente se houdings oor taal in die klaskamer onder dosente gemeet:

1. My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse.
2. My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep 'n uitdaging in die aanbieding van my klasse

3. Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep 'n uitdaging vir my.
4. Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was uiters laag teen .59. Dit is duidelik dat hier nie voldoende interne konsistensie is nie en dat die items afsonderlik geanaliseer moet word.

5.2.2.8 Houding teenoor die Taalbeleid

Die volgende items het houdings oor die toepassing van die Taalbeleid onder dosente gemeet:

1. Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan.
2. Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf 'n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee.
3. Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik.
4. Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module.
5. My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander.
6. Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was uiters laag teen .39. Dit is duidelik dat hier nie voldoende interne konsistensie is nie en dat die items afsonderlik geanaliseer moet word.

Betroubaarheidsanalise twee

Die betroubaarheidsanalises wat in hierdie onderafdeling gedoen is, is gedoen op vrae wat in die vraelys as 'n groter groep vrae gestel is. Hier is hulle deur versigtige statistiese analise verdeel in kleiner groeperinge.

5.2.2.9 Belang van meertaligheid

Die volgende items het houdings oor die belang van meertaligheid onder dosente gemeet:

1. Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.
3. Ek probeer om meertaligheid in my klasse te bevorder.
4. Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.
5. Die voordele van 'n meertalige Taalbeleid en Taalplan vir die US regverdig die koste daarvan.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .87, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.10 Houding teenoor taalbeleid

Die volgende tien items het dosente se algemene houdings jeens die US Taalbeleid gemeet:

1. Ek dink die nuwe US taalbeleid slaag daarin om die US 'n meertalige instansie te maak.
2. Ek het die nodige vaardighede om effektief te skakel tussen Engels en Afrikaans gedurende my lesings.
3. Ek dink die nuwe US Taalbeleid lewer 'n bydrae tot die behoud van Afrikaans by die US.
4. Ek dink die nuwe US Taalbeleid lewer 'n bydrae tot die behoud van Engels by die US.

5. Ek is positief gesind teenoor die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan.
6. Die gespesifiseerde taalopsies in die nuwe Taalbeleid en -plan is vir my makliker om in my klasse te implementeer as dié van die vorige Taalbeleid en -plan.
7. Die nuwe Taalbeleid en Taalplan maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van Afrikaanssprekende studente.
8. Die nuwe Taalbeleid en Taalplan maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van Engelssprekende studente.
9. Die nuwe Taalbeleid en Taalplan maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van studente wat nie Engels of Afrikaans as eerste taal praat nie.
10. Ek behou die aandag van studente wanneer ek skakel tussen verskillende tale in dieselfde lesing.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .84, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.11 Belang van taalontwikkeling

Die volgende ses items het houdings oor die belang van taalontwikkeling onder dosente gemeet:

1. Ek is bereid om my Engelse taalvaardighede op te skerp.
2. Ek is bereid om my Afrikaanse taalvaardighede op te skerp.
3. Ek sal gebruik maak van geleenthede om nog 'n Suid-Afrikaanse taal aan te leer en/of my vaardighede daarin op te skerp.
4. Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale ontwikkel word as akademiese tale in hoër onderwys.
5. Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale ontwikkel word as akademiese tale by die US.
6. Ek dink die nuwe US taalbeleid lewer 'n groter bydrae tot die ontwikkeling van Afrikatale as akademiese tale in die hoër onderwys.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .76, wat dui op 'n aanvaarbare vlak van betroubaarheid.

5.2.2.12 Belang van Afrikaans

Die volgende items het houdings oor die belang van Afrikaans onder dosente gemeet:

1. Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word by die US.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .97, wat dui op 'n hoë vlak van betroubaarheid.

5.2.2.13 Belang van Engels

Die volgende items het houdings oor die belang van Engels onder dosente gemeet:

1. Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word in hoër onderwys.
2. Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word by die US.

Die Cronbach Alpha van hierdie stel vrae was .73, wat dui op 'n aanvaarbare vlak van betroubaarheid.

5.3 Analise van resultate (ANOVA-analises)

In hierdie onderafdeling word die data volgens die ANOVA-analise bespreek. Hierdie analises word uitgevoer met verwysing na die onafhanklike veranderlikes ras, huistaal en fakulteit aan die hand van die

vrae wat volgens die betroubaarheidsanalise geïdentifiseer is as stelle vrae met hoë interne konsistensie. Waar vrae nie in “bondelvorm” hoë Cronbach Alpha’s verkry het nie, of waar enkele vrae hierdie konsistensie versteur het, word dit in hierdie afdeling as afsonderlike vrae behandel.

Deur die ANOVA-analises word daar uitgewys wie die respondente is wat welke resultate gelewer het, aangesien hierdie data dikwels meer interessant kan wees as die algemene resultate, omdat dit meer insig lewer van hoe die onderskeie taal- en rasgroepe se houdings van mekaar verskil. Dit gee meer te kenne van die respondente uit spesifieke fakulteite se houdings oor veral die onderskeie taalopsies. Die syfers aan die linker-vertikale as dui aan op watter vlak respondente met die gegewe stellings in die vraelys saamgestem of verskil het (7 = stem volkome saam, 1 = verskil sterk), terwyl die p-waarde ’n aanduiding gee van die mate waartoe die verskillende groepe van mekaar verskil. ’n Waarde kleiner as 0.05 ($p < 0.05$) dui op beduidende verskille.

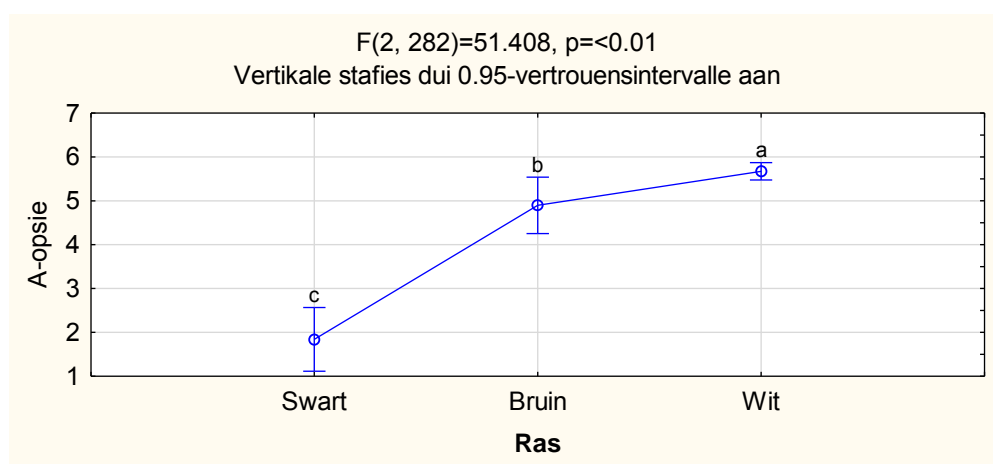
Vervolgens word die data van studente geanaliseer in die volgorde van ras, huistaal en dan volgens fakulteit, waarna dieselfde analises op die dosentedata uitgevoer word.

5.3.1 Studente

5.3.1.1 Onafhanklike veranderlike: Ras

A-opsie

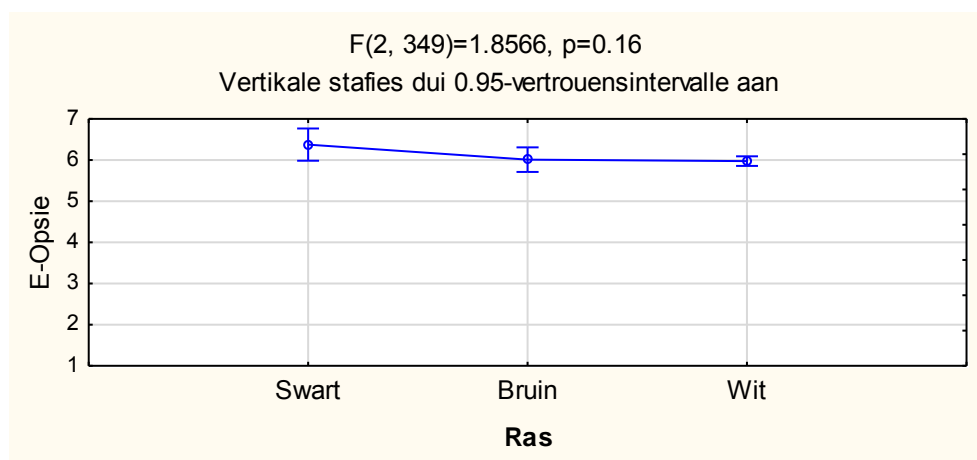
Daar was ’n beduidende verskil tussen die respondente van verskillende rassegroepe se houdings jeens die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p < 0.01$). Figuur 5:5: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die A-opsie per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil. dui aan dat swart studente negatief gesind was teen die A-opsie, terwyl bruin studente heelwat meer positief was. Bruin studente was beduidend minder positief teenoor die A-opsie as wit studente.

Figuur 5:5: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die A-opsie per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

E-opsie

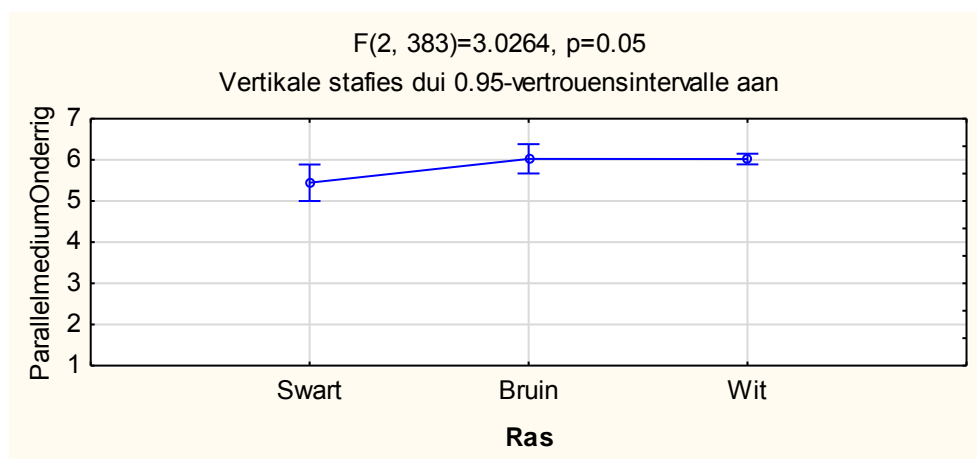
Daar was nie 'n beduidende verskil in houdings oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US onder studente van verskillende rasse groepe nie ($p = 0.16$). Uit die analise blyk dat daar 'n hoë algemene tevredenheid met die E-opsie onder studente was, ongeag hulle ras.

Figuur 5:6: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die E-opsie per rasgroep.

Parallelmediumonderrig

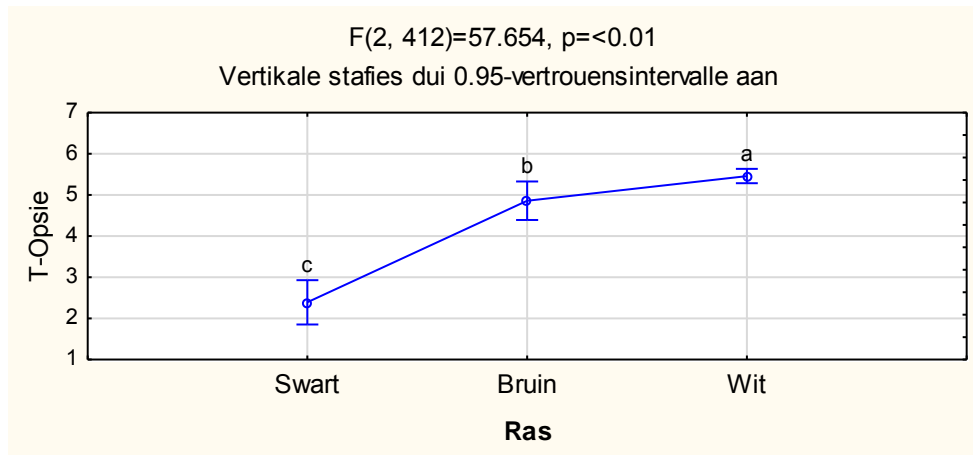
Oor parallelmediumonderrig was daar nie beduidende verskille tussen wit en bruin studente nie, maar wel tussen wit en bruin studente aan die een kant, en swart studente aan die ander kant ($p = 0.05$). Hoewel die response oor die algemeen positief was, was swart studente tog minder positief as wit en bruin studente oor die toepaslikheid van parallelmediumonderrig.

Figuur 5:7: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens Parallelmediumonderrig per rasgroep.

T-opsie

Oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US was daar 'n beduidende verskil tussen al drie die rasse-groepe se houdings ($p < 0.01$). Swart studente was beduidend meer negatief oor die T-opsie as bruin studente, terwyl bruin studente op hulle beurt weer beduidend minder positief was as wit studente. Hoewel bruin en wit studente beduidend van mekaar verskil, was hierdie verskil aan die positiewe kant van die skaal. Daarteenoor het swart studente se houdings skerp verskil van die ander twee groepe studente se houdings en lê dit aan die negatiewe kant van die skaal.

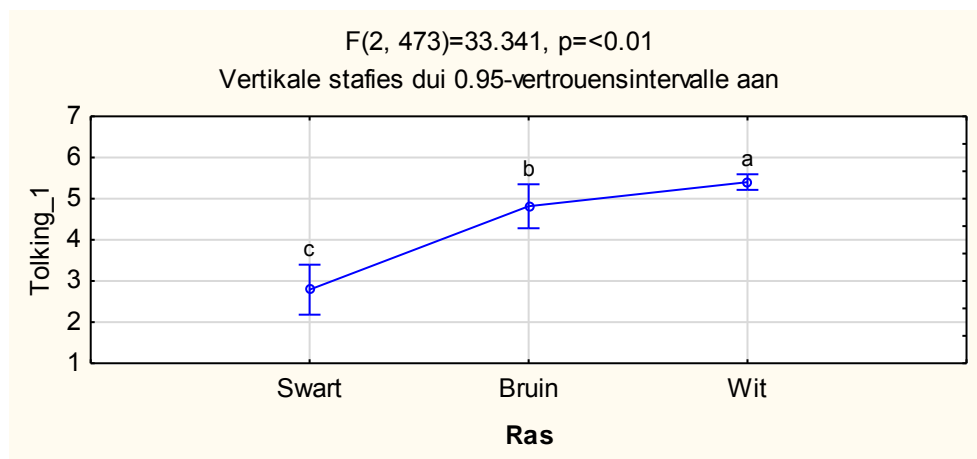

Figuur 5:8: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die T-opsie per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Tolking

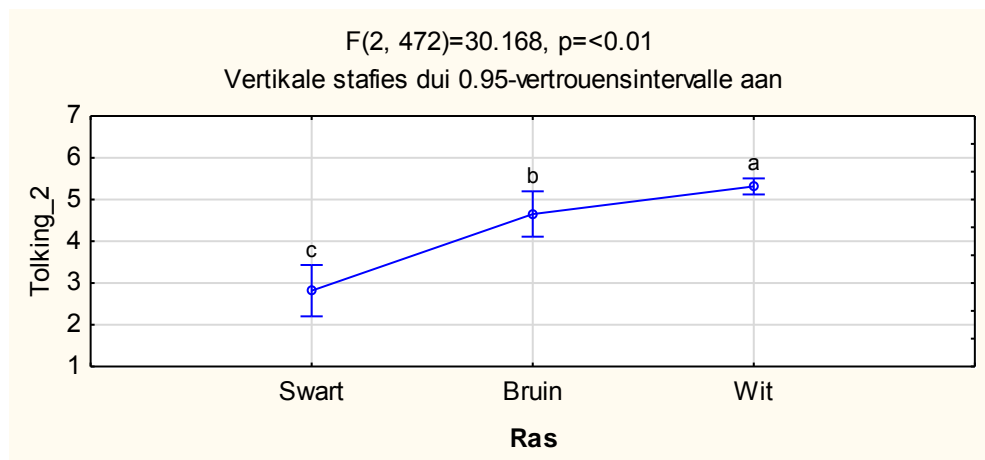
Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die toepaslikheid van tolking binne die US se Taalbeleid. Hier was daar twee items geanaliseer, aangesien die vrae oor tolking nie gegroepeer is nie. Onder beide items was die resultate beduidend verskillend onder die respondente ($p < 0.01$). Daar was beduidende verskille tussen bruin, swart en wit studente se houdings jeens tolking. Swart studente was beduidend meer negatief oor tolking terwyl bruin studente redelik positief en wit studente selfs ietwat meer positief was.

Die eerste van die twee items het die volgende stelling onder studente getoets: “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.” Daar was 'n beduidende verskil tussen respondente van verskillende rasse-groepe se reaksies hierop ($p < 0.01$). Wit studente het sterk met hierdie stelling saamgestem en was dus redelik tot baie positief oor die geldigheid van tolking, terwyl bruin studente onbeslis gereageer het deurdat hulle tot 'n mindere mate saamgestem het. Swart studente het sterk van die stelling verskil en is dus glad nie van mening dat die gebruik van opvoedkundige tolking 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer nie.

Figuur 5:9: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens tolking per rasgroep op die vraag “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is ’n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

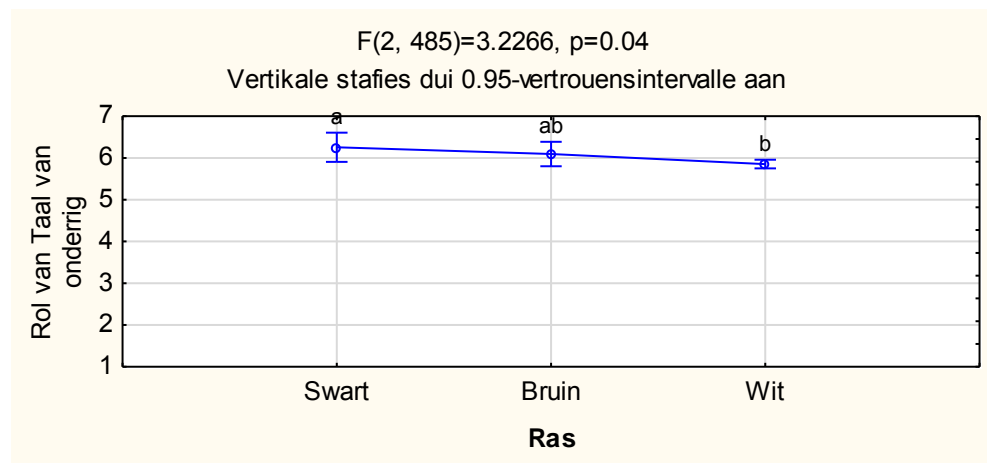
Die tweede item oor tolking was die stelling “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal),” waaroor daar ’n beduidende verskil onder respondente van verskillende rasse-groepe was ($p<0.01$). Swart studente het, soos met die vorige item, van die stelling verskil, terwyl bruin studente meer met die stelling saamgestem het en wit studente sterker as bruin studente saamgestem het. Terwyl wit en bruin studente dus tot ’n wisselende mate saamgestem het dat opvoedkundige tolking bydra by tot die ontwikkeling van die institusionele meertaligheid van die US, was swart studente nie hiervan oortuig nie.

Figuur 5:10: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens tolking per rasgroep op die vraag “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Rol van taal van onderrig

Daar was 'n beduidende verskil tussen die houdings van studente van verskillende rasse oor die rol wat taal speel in die sukses van hulle studies ($p=0.04$). Swart studente het baie sterk gevoel oor die rol wat taal in hulle onderrig speel, terwyl wit studente minder sterk houdings gehad oor die rol wat taal speel in hulle studiesukses. Volgens bruin studente se aanduiding het hulle die rol wat taal in die onderrigproses en studentesukses speel, belangriker geag as wit studente, maar minder belangrik as swart studente. Terwyl daar dus 'n beduidende verskil was tussen die houdings van swart en wit studente, was daar nie 'n beduidende verskil tussen swart en bruin studente aan die een kant, en bruin en wit studente aan die ander kant nie en het al die studente baie hoog op die positiewe kant van die skaal gelê. Die studente was dit dus redelik eens dat taal 'n groot rol speel in die sukses van hulle studies.

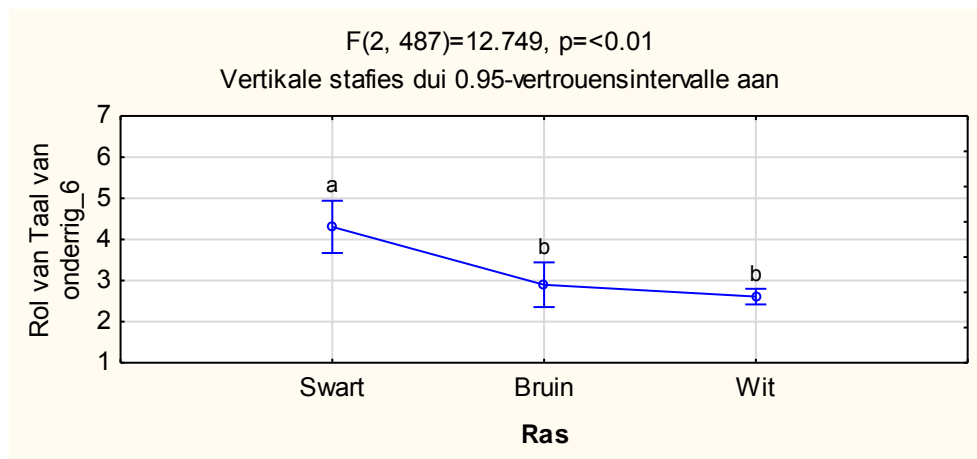

Figuur 5:11: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Die vier vrae wat handel oor die rol van die taal van onderrig wat nie volgens die betroubaarheidsanalise gegroepeer kon word nie, word hier afsonderlik bespreek.

Rol van taal van onderrig 6

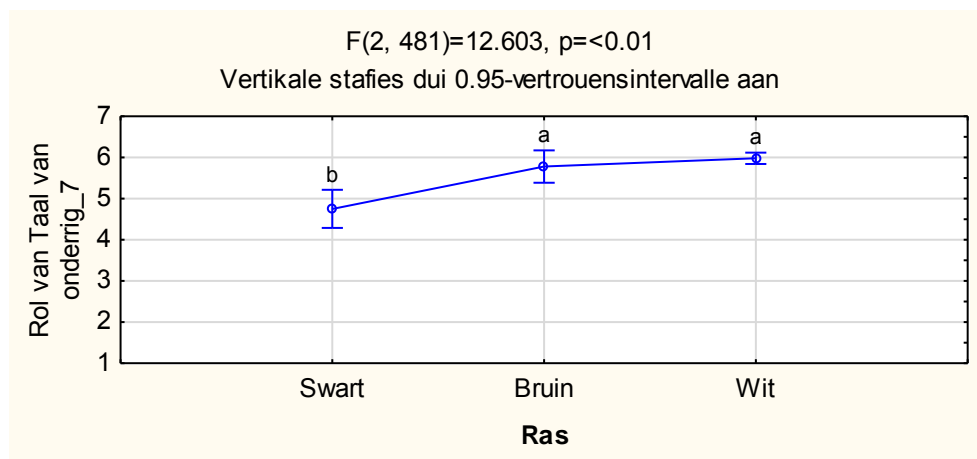
Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende rasse se reaksies op die stelling “Taal veroorsaak dikwels 'n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte” ($p<0.01$). Alhoewel daar nie 'n beduidende verskil tussen wit en bruin studente was nie, was daar wel 'n beduidende verskil tussen wit en bruin studente aan die een kant, en swart studente aan die ander kant. Swart studente ervaar dus beduidend meer probleme met taal wanneer hulle werk aan hulle akademiese opdragte as wit en bruin studente. Wit studente het die minste probleme in hierdie verband ervaar en bruin studente ietwat meer as wit studente, maar beduidend minder as swart studente.

Figuur 5:12: Gemiddelde tellings vir studente se houdings per rasgroep ten opsigte van die vraag “Taal veroorsaak dikwels ’n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte.” Die verskillende letters op die figuur dui aan welke groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Rol van taal van onderrig 7

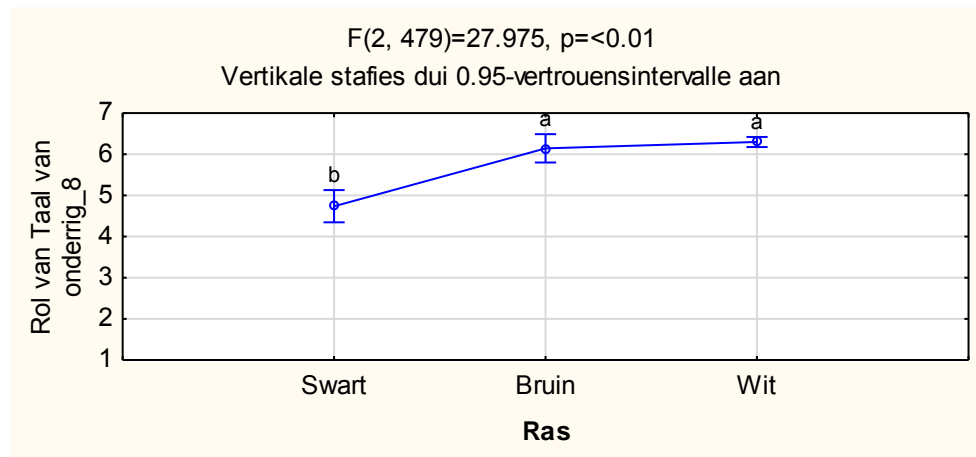
Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die vraag “Ek dink dit is ’n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses” ($p<0.01$). Alhoewel daar nie ’n beduidende verskil onder wit en bruin studente was nie, was daar wel ’n beduidende verskil onder wit en bruin studente aan die een kant, en swart studente aan die ander kant. Swart studente was beduidend meer negatief oor die vryheid van taalkeuses in seminare, tutoriale en praktiese klasse. Die hele groep se houdings was nogtans aan die positiewe kant van die skaal.

Figuur 5:13: Gemiddelde tellings vir studente se houdings per rasgroep op die vraag “Ek dink dit is ’n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat welke groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Rol van taal van onderrig 8

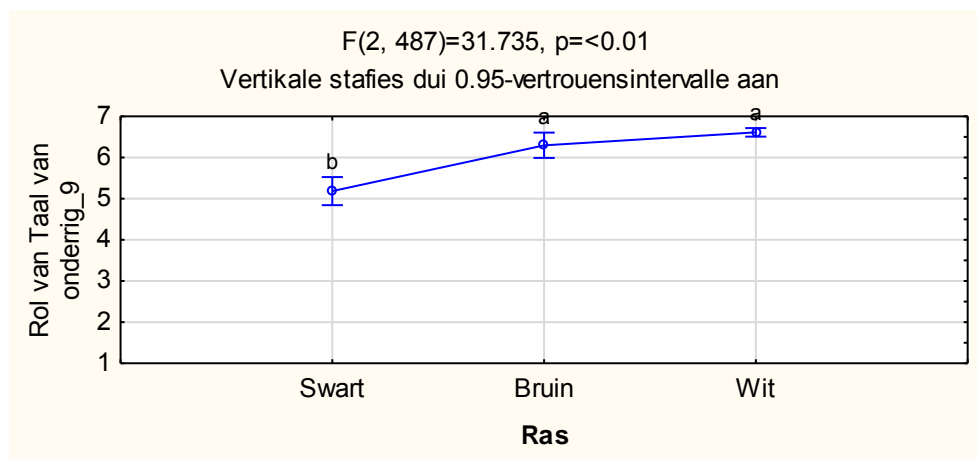
Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word ($p < 0.01$). Terwyl wit en bruin studente redelik tevrede was met die toepassing van die Taalbeleid in hierdie omgewings, was swart studente beduidend meer negatief hieroor. Oor die algemeen was studente se houdings nogtans aan die positiewe kant van die skaal.

Figuur 5:14: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word, per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan welke groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Rol van taal van onderrig 9

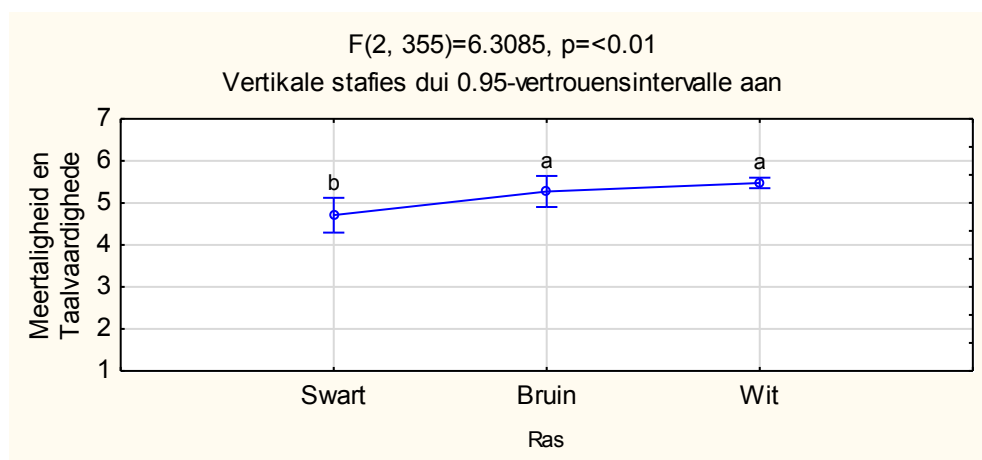
Studente is gevra of belangrike dokumente van die US beskikbaar is in die taal van hulle keuse. Daar was beduidende verskille onder die houdings van respondente van verskillende rasse-groepe ($p < 0.01$). Alhoewel daar nie beduidende verskille onder die houdings van wit en bruin studente was nie, was daar wel 'n beduidende verskil onder die houdings van wit en bruin studente aan die een kant, en swart studente aan die ander kant. Nietemin was studente van al drie groep redelik tot baie positief en was studente dus hoofsaaklik tevrede met die tale waarin belangrike dokumente van die Universiteit beskikbaar is.

Figuur 5:15: Gemiddelde tellings vir studente se houdings per rasgroep ten opsigte van die vraag “Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.” Die verskillende letters op die figuur dui aan welke groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil

Meertaligheid

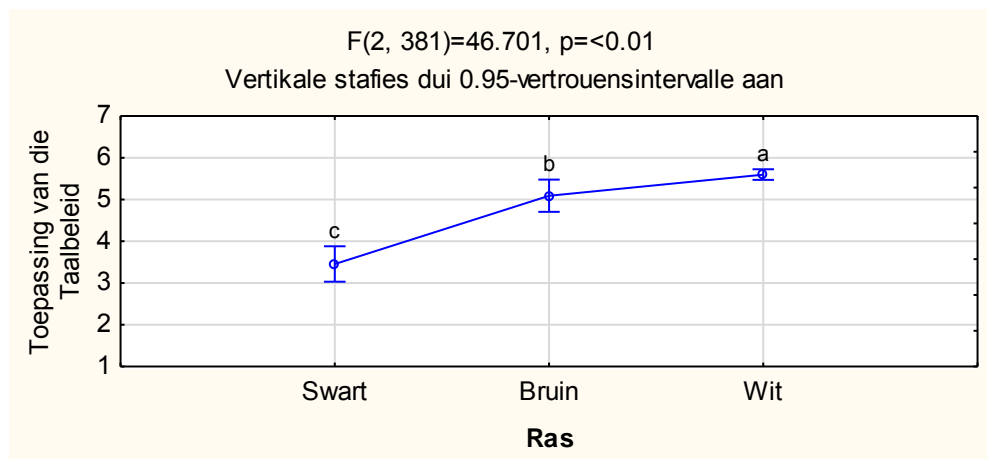
Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende rasse-groepe se houdings oor meertaligheid ($P<0.01$). Alhoewel daar nie ’n beduidende verskil tussen bruin en wit studente was nie, was daar wel ’n opvallende verskil tussen wit en bruin studente aan die een kant, en swart studente aan die ander kant. Laasgenoemde was beduidend minder positief oor die belang van meertaligheid as bruin en wit studente.

Figuur 5:16: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die belang van meertaligheid per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan welke groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Toepassing van die taalbeleid

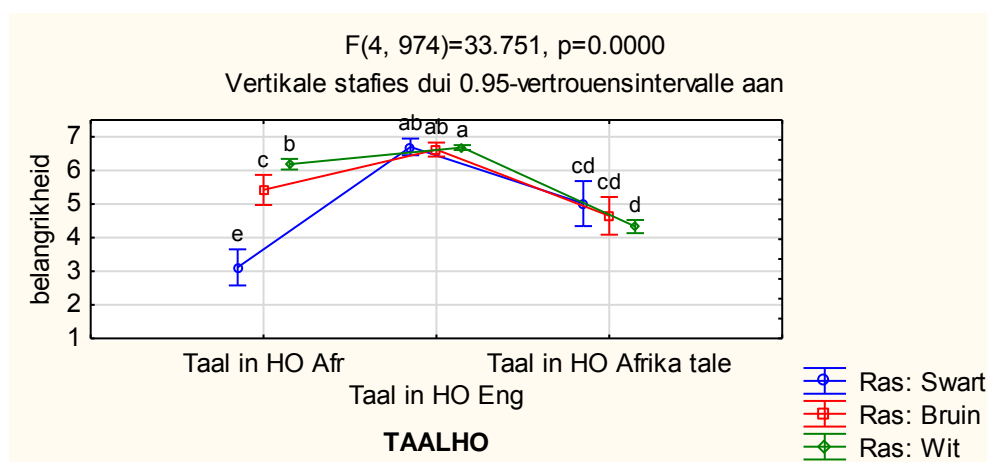
Daar was ’n beduidende verskil tussen die houdings van studente van verskillende rasse-groepe oor die effektiewe toepassing van die US Taalbeleid ($p<0.01$). Alhoewel hier ’n verskil tussen al die groepe se houdings jeens die toepassing van die Taalbeleid is, was swart studente aansienlik meer negatief oor die toepassing van die Taalbeleid as bruin en wit studente, waarvan laasgenoemde twee groepe redelik positief was.

Figuur 5:17 Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die toepassing van die taalbeleid per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Belang van taal in hoër onderwys: Interaksie van taal met ras

'n Twee-rioting-analise van variansie is gedoen om die gesamentlike interaksie effek van taal en ras op die rol van taal in hoër onderrig te ondersoek. Alhoewel daar 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende rasse groepe se houdings oor die belang van die verskillende tale is ($p=0.0000$), het studente van alle rasse groepe saamgestem oor die belang van Engels in die hoër onderwys. Hieroor was almal positief. Ook oor die belang van Afrikatale was daar redelike instemming tussen studente, en almal was tot 'n mindere of meerdere mate positief. Wit studente was egter meer positief oor Afrikatale as wat swart studente oor Afrikaans was. Die verskil in houdings oor die belang van Afrikaans onder studente van verskillende rasse groepe is uitsonderlik. Wat veral kommerwekkend is, is die besondere negatiwiteit jeens Afrikaans wat swart studente getoon het. Daarteenoor was wit en bruin studente baie positief, waar veral wit studente baie positief was oor die belang van Afrikaans in hoër onderwys.

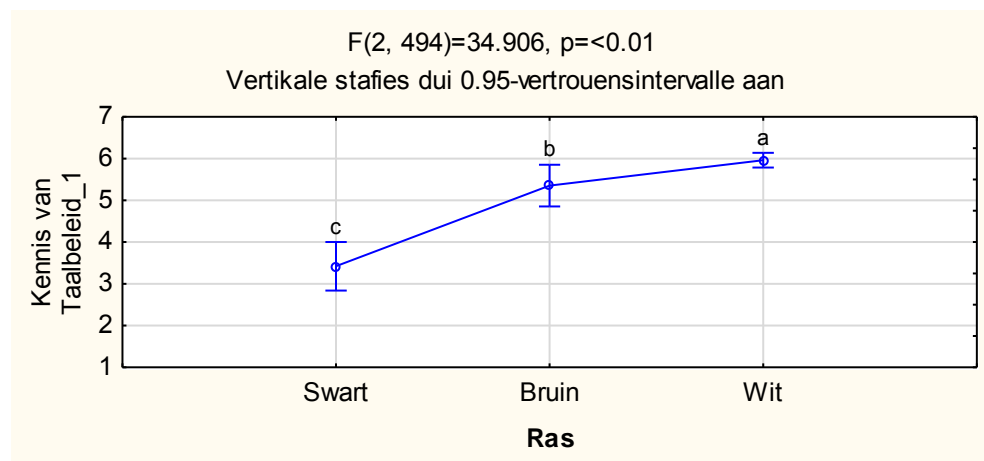
Figuur 5:18: Die gesamentlike interaksie effek van taal en ras op die belang van Afrikaans, Engels en Afrikatale in hoër onderwys per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil

Kennis van die taalbeleid

Aangesien die vrae wat studente se kennis van die taalbeleid toets nie hoë betroubaarheidsresultate gehad het nie, is die vrae wat hulle kennis oor die taalbeleid toets afsonderlik behandel.

Kennis van die taalbeleid 1

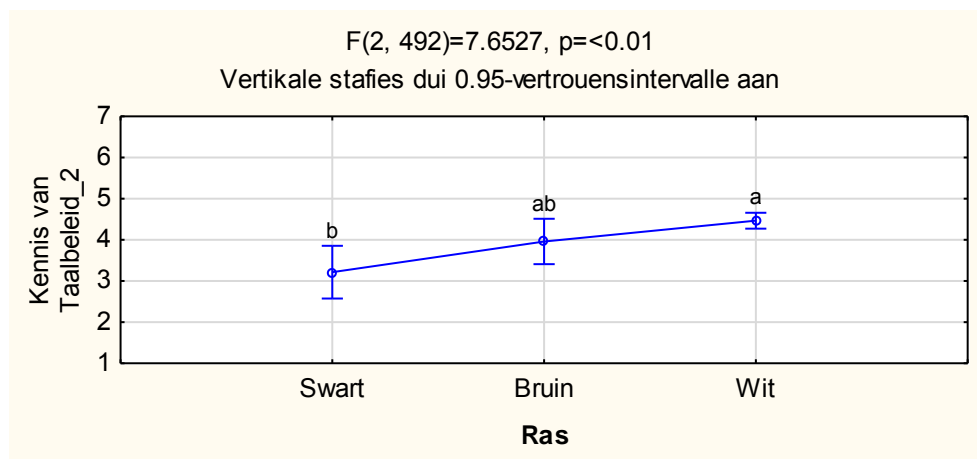
By die stelling “Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het” was daar ’n beduidende verskil tussen respondente van verskillende rasse-groepe ($p < 0.01$). Terwyl wit studente tot ’n redelike hoë mate met die stelling saamgestem het, het bruin studente minder saamgestem. Daarteenoor het swart studente verskil van die stelling en was dus nie bekend met die US se Taalbeleid toe hulle geregistreer het nie, terwyl wit en bruin studente tot ’n redelike en selfs hoë mate bewus was van wat die US se Taalbeleid en Taalplan toe hulle as studente geregistreer het.

Figuur 5:19: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 2

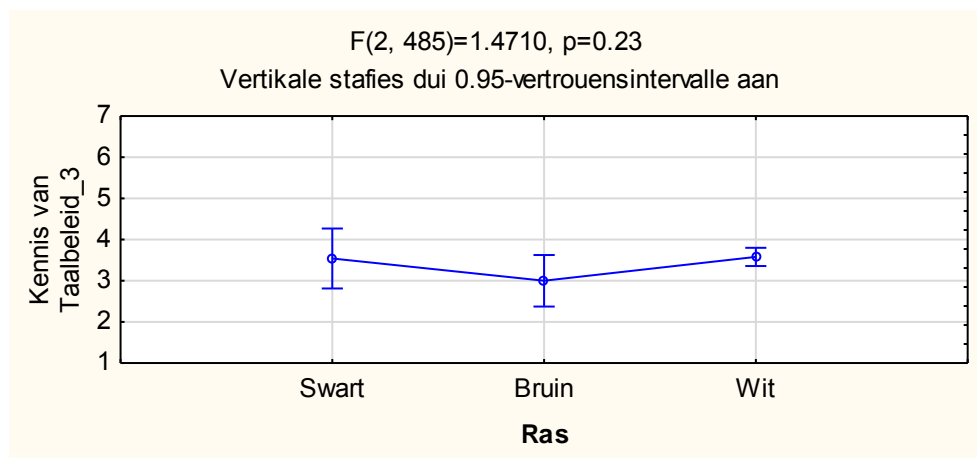
Daar was ’n beduidende verskil tussen respondente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die vraag “Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels” ($p < 0.01$). Alhoewel al die studente tot ’n mindere mate bewus was van wat die nuwe Taalbeleid en Taalplan behels, blyk dit dat daar veral ’n verskil was tussen swart en wit studente se houdings. Bruin studente het nie opvallend verskil van wit studente nie, maar ook nie van swart studente nie. Wit studente was meer bewus van die inhoud van die Taalbeleid en Taalplan, terwyl swart studente aangedui het dat hulle nie weet wat die nuwe Taalbeleid en Taalplan behels nie.

Figuur 5:20: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels.” Die verskillende letters op die figuur dui aan waar die drie groepe ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 3

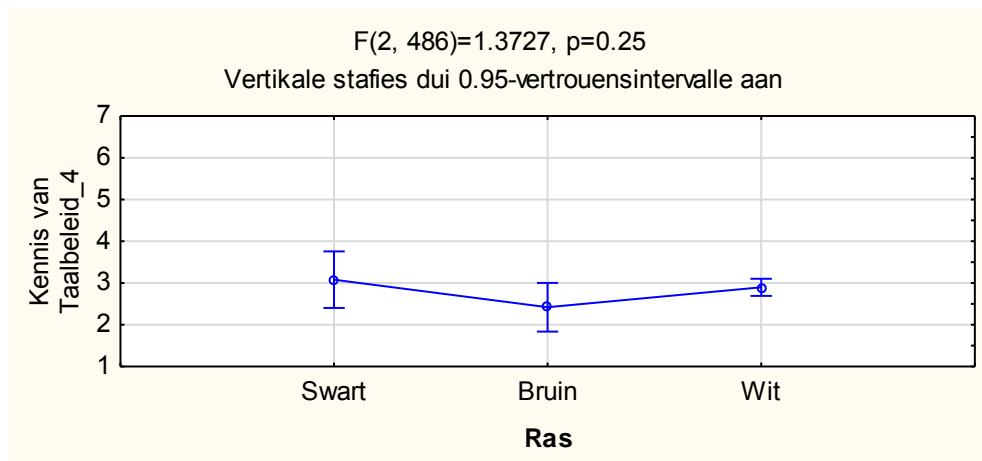
Daar was nie ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Ek het ’n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of ’n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het” nie ($p=0.23$). Veral bruin studente het aangedui dat hulle nie die Taalbeleid na registrasie gelees het nie, maar studente het oor die algemeen, ongeag hulle rasgroep, aangedui dat hulle nie die Taalbeleid gelees het nie.

Figuur 5:21: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek het ’n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of ’n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het.”

Kennis van die taalbeleid 4

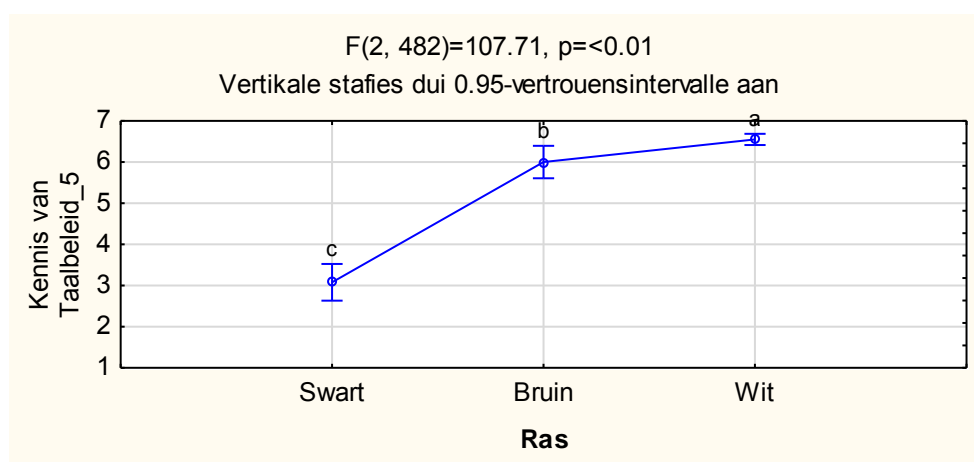
Daar was nie ’n beduidende verskil onder studente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Ek het ’n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees” nie ($p=0.25$). Alhoewel daar ooreenstemming tussen studente was dat hulle nie die nuwe Taalbeleid gelees het nie, blyk dit dat veral bruin studente nie die 2014 Taalbeleid en Taalplan gelees het nie.

Figuur 5:22: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek het ’n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees.”

Kennis van die taalbeleid 5

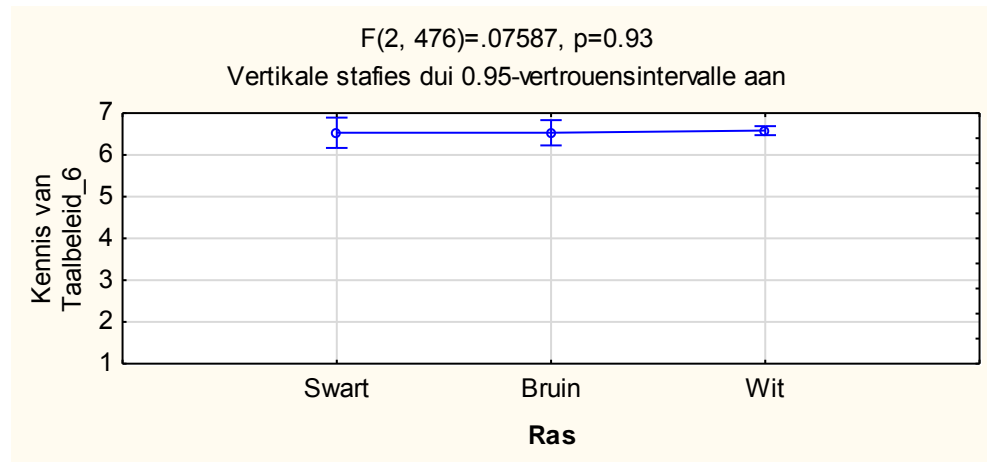
Daar was beduidende verskille tussen studente van verskillende rasse-groepe oor die vraag of hulle daarvan bewus was dat hulle kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer toe hulle ingeskryf het ($p < 0.01$). Dit was veral swart studente wat nie hiervan bewus was nie. Swart studente het sterk van die stelling verskil, terwyl wit studente baie sterk tot volkome met die stelling saamgestem het. Alhoewel bruin studente nie tot dieselfde mate as wit studente saamgestem het nie, het hulle wel aangedui dat hulle redelik sterk saamstem met die stelling. Bruin en wit studente was dus sterk bewus daarvan dat hulle kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer, terwyl swart studente nie hiervan kennis gedra het nie.

Figuur 5:23: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 6

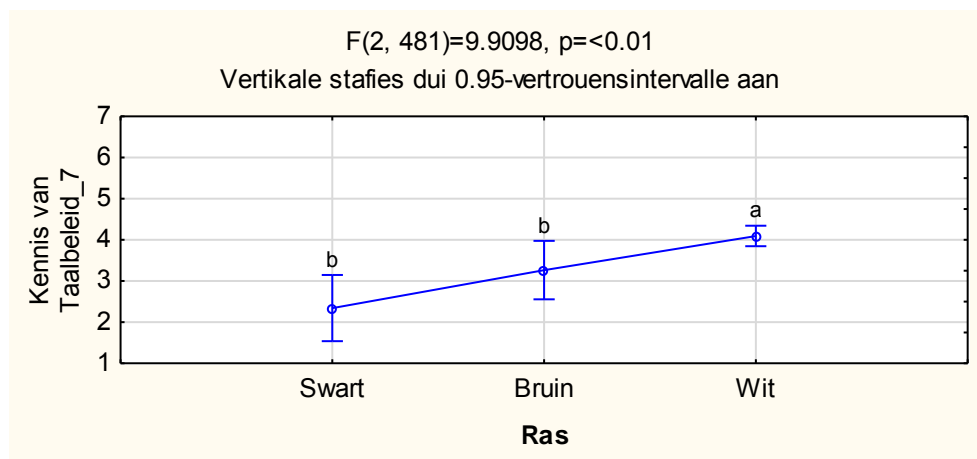
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen die studente se reaksies op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het” nie ($p=0.93$). Dit blyk dat bruin, swart en wit studente ooreenstemmend op hierdie vraag gereageer het en almal dus, ongeag ras, bewus was daarvan dat hulle kennis van Engels sou moes hê om by die US te studeer.

Figuur 5:24: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.”

Kennis van die taalbeleid 7

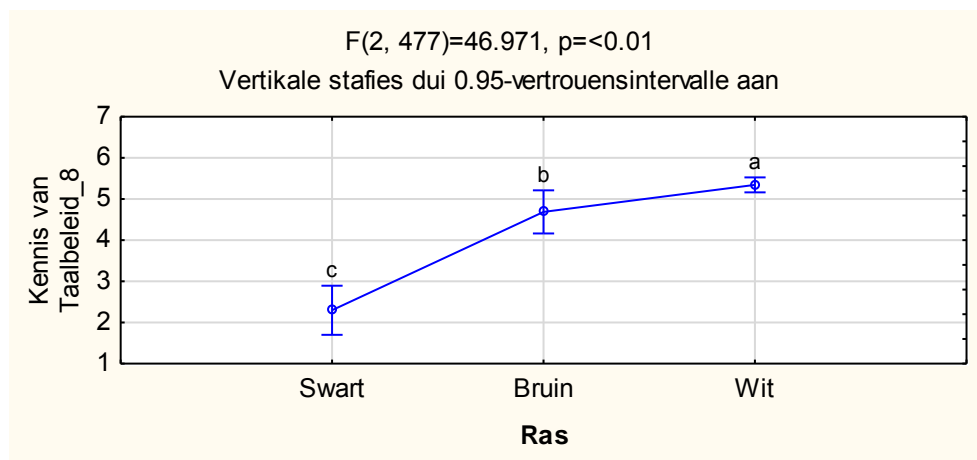
Daar was 'n beduidende verskil tussen respondente van verskillende rasse groepe se reaksies op die stelling “Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer” ($p < 0.01$). Dit blyk dat wit studente meer met die stelling saamgestem het as bruin en swart studente en dat swart studente veral sterk verskil het van die stelling. Bruin studente het meer met die stelling saamgestem as swart studente, maar minder as wit studente. Laasgenoemde was die enigste groep wat aan die positiewe kant van die lyn met die stelling saamgestem het. Die US se Taalbeleid en Taalplan het dus net 'n invloed op wit studente se besluit gehad om by die US te studeer, alhoewel dit 'n kennelik 'n klein invloed op hierdie studente se besluit gehad het.

Figuur 5:25: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het ’n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 8

Daar was ’n beduidende verskil tussen respondente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word” ($p<0.01$). Terwyl wit studente in ’n hoër mate met die stelling saamgestem het, het bruin studente beduidend minder saamgestem en swart studente sterk van die stelling verskil. Swart studente was baie negatief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word, terwyl bruin en veral wit studente positief was.

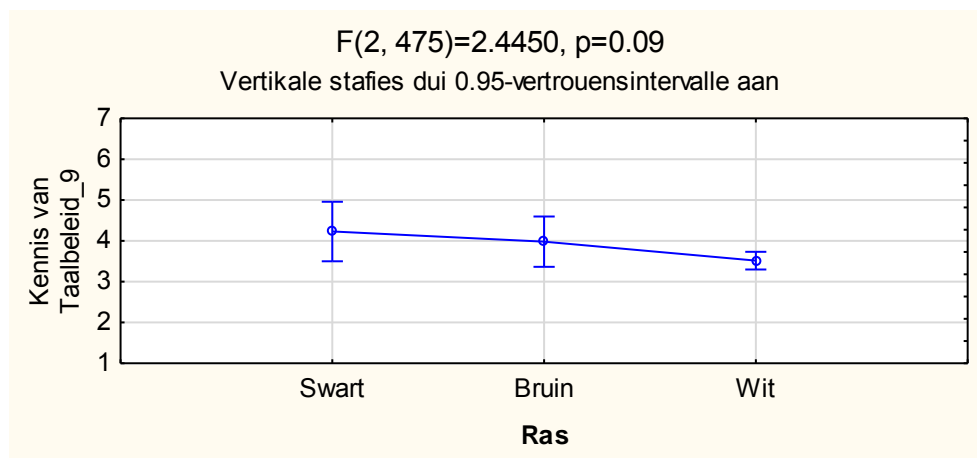

Figuur 5:26: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 9

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen respondente se reaksies op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander” nie ($p=0.09$). Swart studente het

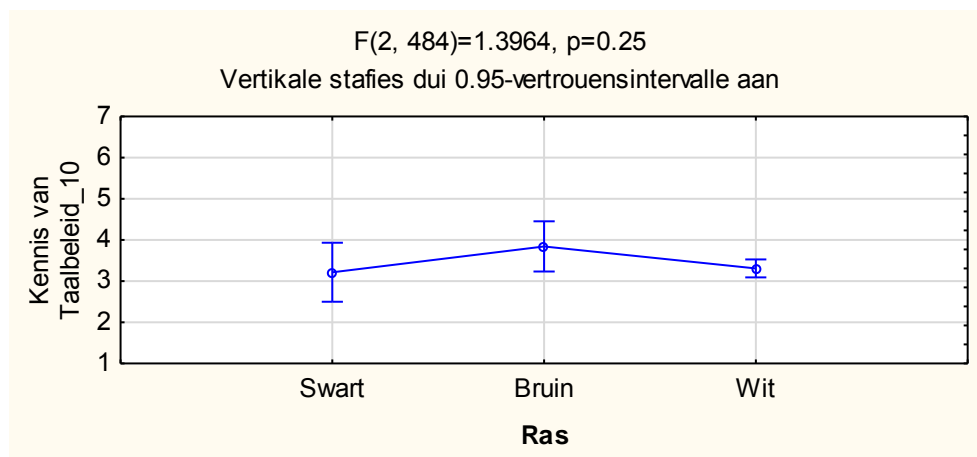
klaarblyklik meer met hierdie stelling saamgestem as bruin studente, terwyl bruin studente op hulle beurt weer meer met die stelling saamgestem het as wit studente. Wit studente het aangedui dat hulle houdings nie werklik verander het nie, terwyl bruin en swart studente se houdings wel verander het.

Figuur 5:27: Gemiddelde tellings vir studente se reaksies per rasgroep op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander.”

Kennis van die taalbeleid 10

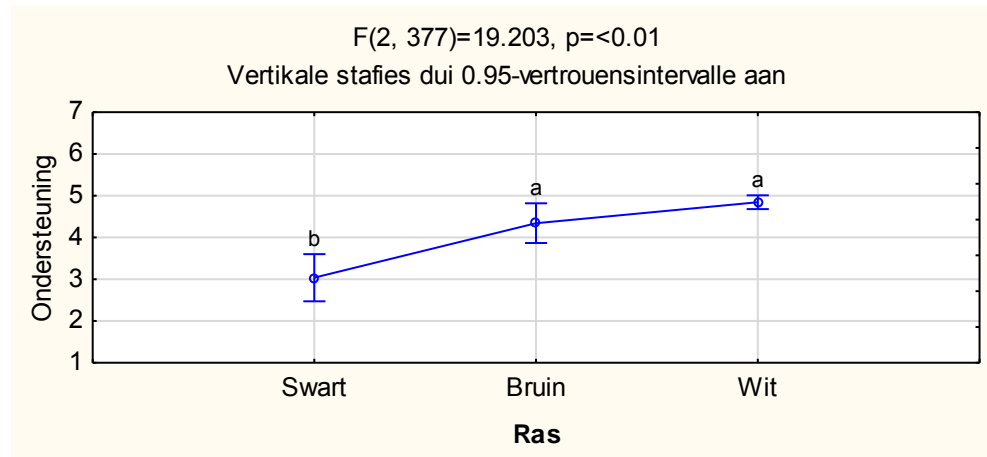
Daar was nie beduidende verskille onder studente van verskillende rassegroepe se reaksies op die stelling “Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad” nie ($p=0.25$). Alhoewel daar nie beduidende verskille was nie, het bruin studente klaarblyklik meer met die stelling saamgestem as swart en wit studente.

Figuur 5:28: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per rasgroep op die vraag “Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.”

Ondersteuning

Daar was 'n beduidende verskil onder studente van verskillende rasse groepe se houdings oor taalondersteuning by die US ($p < 0.01$). Alhoewel daar nie 'n beduidende verskil tussen wit en bruin studente was nie, was daar wel 'n verskil tussen wit en bruin studente aan die een kant, en swart studente aan die ander kant. Terwyl bruin en wit studente ietwat positief was, het swart studente aan die negatiewe kant van die gemiddelde lyn op die skaal gelê. Wit studente was egter ietwat meer positief oor die US se Taalondersteuningsdienste as bruin studente.

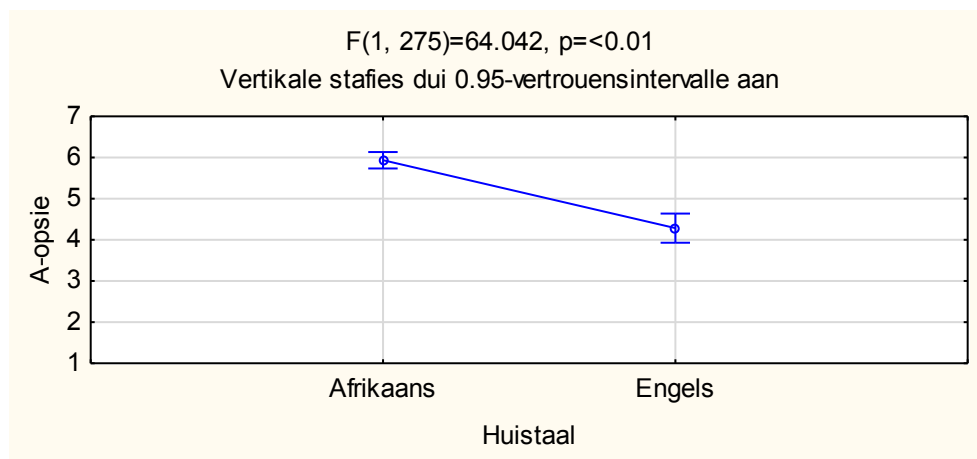

Figuur 5:29: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens taalondersteuning per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan welke groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

5.3.1.2 Onafhanklike veranderlike: Huistaal

A-opsie

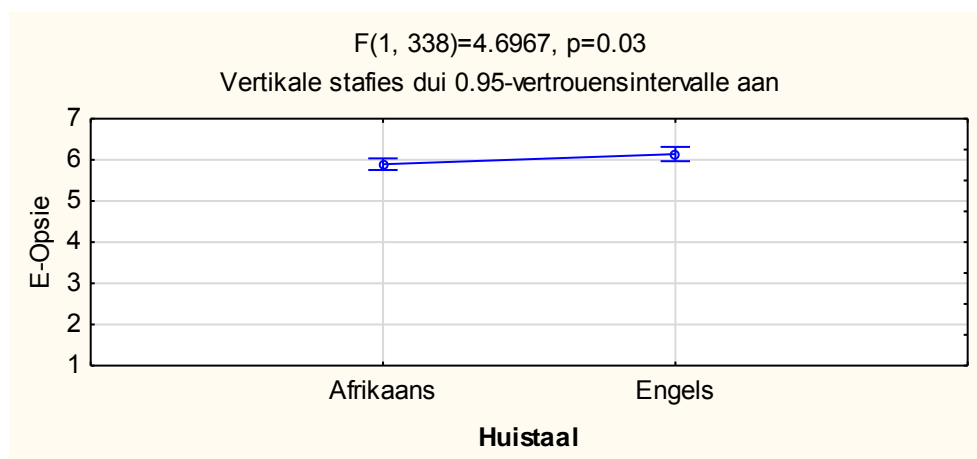
Daar was 'n beduidende verskil tussen die respondente van verskillende taalgroepe se houdings jeens die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p < 0.01$). Alhoewel studente uit beide taalgroepe aan die positiewe kant van die skaal lê, was Engelse studente beduidend minder positief jeens die A-opsie as Afrikaanse studente. Laasgenoemde was baie positief oor die A-opsie.

Figuur 5:30: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die A-opsie per taalgroep.

E-opsie

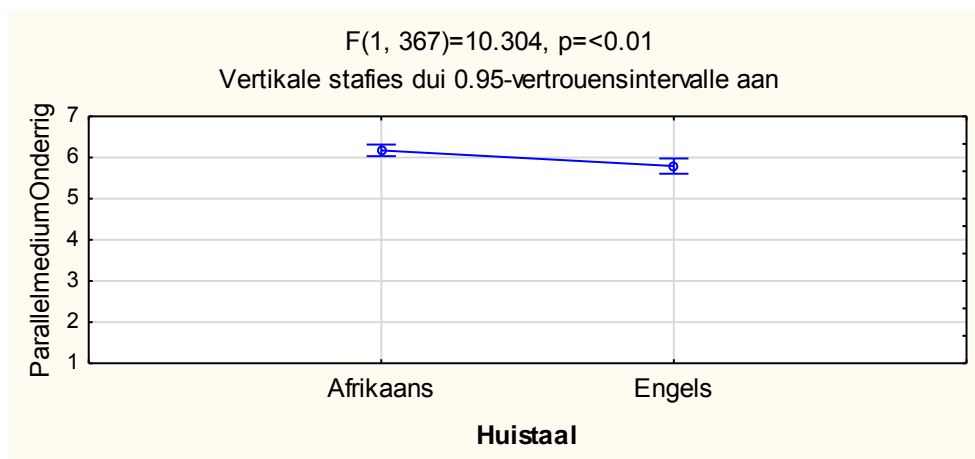
Alhoewel studente van beide taalgroepe baie positief was oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die US se Taalbeleid, was daar wel 'n verskil tussen die respondente van verskillende taalgroepe se houdings ($p=0.03$), aangesien Engelssprekende studente effens meer positief gesind was jeens die E-opsie as Afrikaanse studente, waar die laagste telling van Engelssprekende studente se houdings byna dieselfde vlak was as hoogste telling vir Afrikaanse studente se houdings

Figuur 5:31: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die E-opsie per taalgroep.

Parallelmediumonderrig

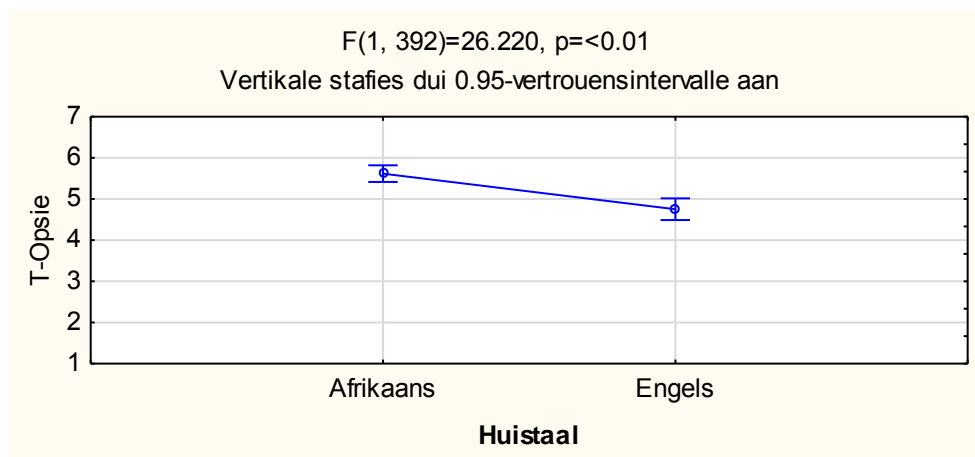
Daar was 'n beduidende verskil tussen die respondente van verskillende taalgroepe se houdings jeens die toepaslikheid van parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Alhoewel studente uit beide taalgroepe hoog aan positiewe kant van die skaal lê, was Engelse studente ietwat minder positief jeens parallelmediumonderrig as Afrikaanse studente. Laasgenoemde studente was baie positief oor parallelmediumonderrig.

Figuur 5:32: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens Parallelmediumonderrig per taalgroep.

T-opsie

Daar was 'n beduidende verskil tussen die studente van verskillende taalgroepe se houdings oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p < 0.01$). Studente van beide groepe was minder positief oor hierdie opsie as oor die A- en E-opsies en Parallelmediumonderrig. Alhoewel studente uit beide taalgroepe aan die positiewe kant van die skaal lê, was Engelse studente beduidend minder positief jeens die parallelmediumonderrig as Afrikaanse studente.

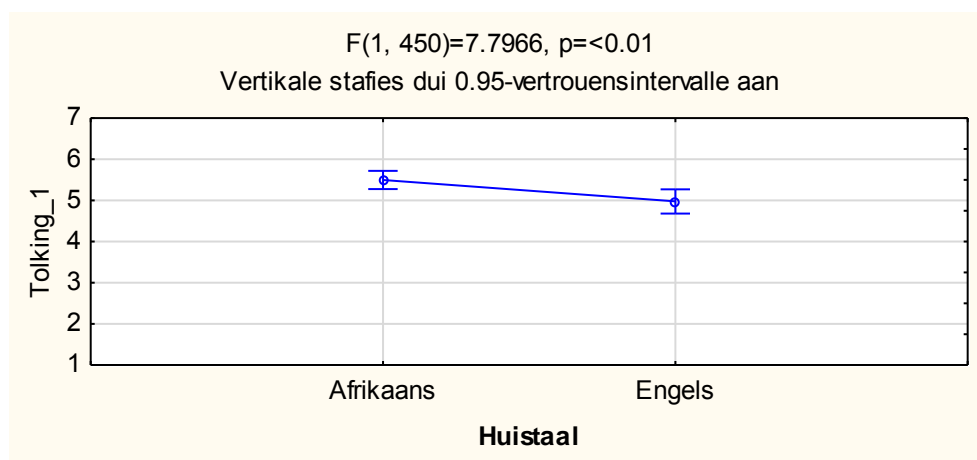

Figuur 5:33: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die T-opsie per taalgroep.

Tolking

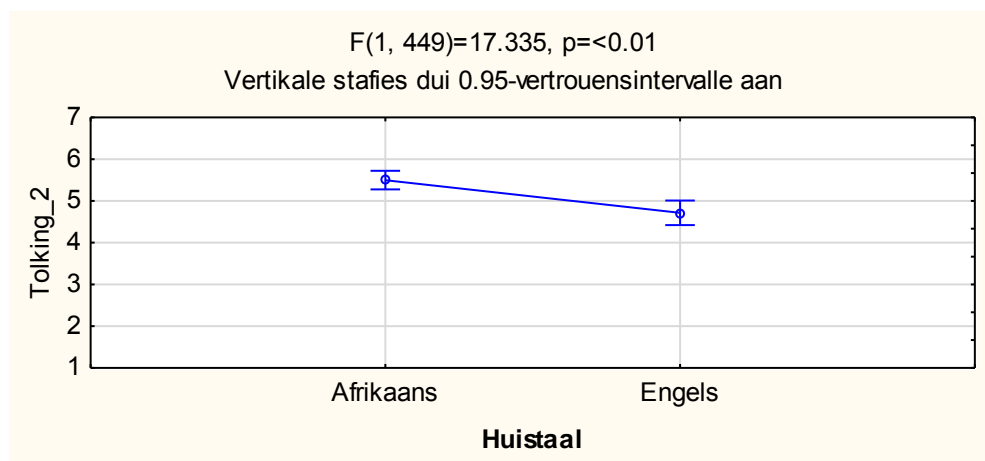
Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende taalgroepe oor die toepaslikheid van tolking binne die Taalbeleid van die US. Omdat die vrae oor tolking nie gegroepeer is nie, word die twee items oor tolking afsonderlik geanaliseer. Onder beide items was die resultate beduidend verskillend onder die Engelse en Afrikaanse respondente ($p < 0.01$), maar dit is veral by die tweede vraag dat daar 'n beduidende verskil opgemerk word.

Oor die eerste item, “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is ’n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer”, was daar ’n beduidende verskil onder studente van verskillende taalgroepe ($p < 0.01$). Afrikaanssprekende studente was beduidend meer positief oor die waarde van Talking as oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer. Alhoewel Afrikaans- én Engelssprekende studente redelik tot baie positief was, was Engelssprekende studente minder positief as Afrikaanssprekende studente.

Figuur 5:34: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens Talking per taalgroep op die vraag “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is ’n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.”

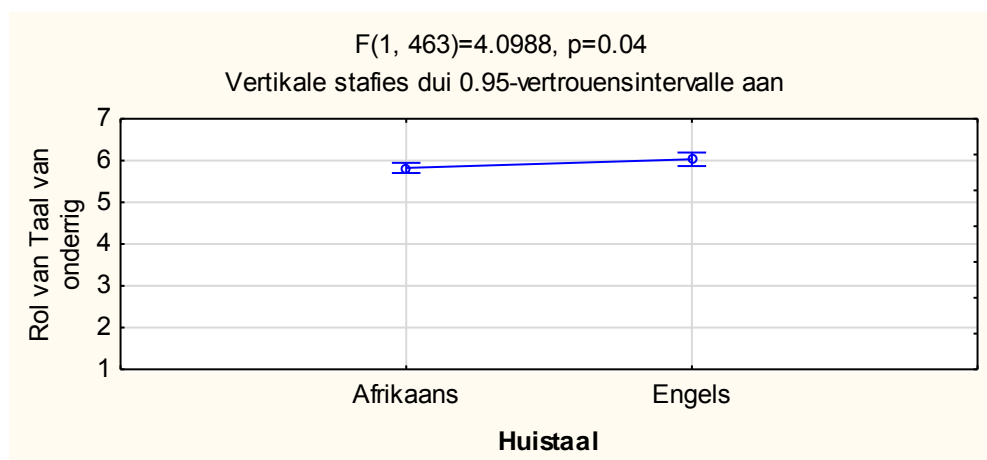
Oor die item “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal),” was daar ’n beduidende verskil tussen die houdings van studente van verskillende taalgroepe ($p < 0.01$). Afrikaanssprekende studente was beduidend meer positief dat tolking bydrae tot die ontwikkeling van die US se meertaligheid as Engelssprekende studente. Alhoewel Engelssprekende studente wel bo die positiewe lyn op die skaal lê, was hulle beduidend minder positief as Afrikaanssprekende studente.

Figuur 5:35: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens Tolking per taalgroep op die vraag “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).”

Rol van taal van onderrig

Daar was 'n opvallende verskil tussen die houdings van studente van verskillende taalgroepe oor die rol wat taal speel in hulle studiesukses ($p=0.04$). Alhoewel beide groepe (Afrikaans en Engels) aangedui het dat hulle sterk houdings het oor die belang van taal om suksesvol te studeer, het Engelse studente selfs meer waarde aan die taal van onderrig geheg as Afrikaanse studente.

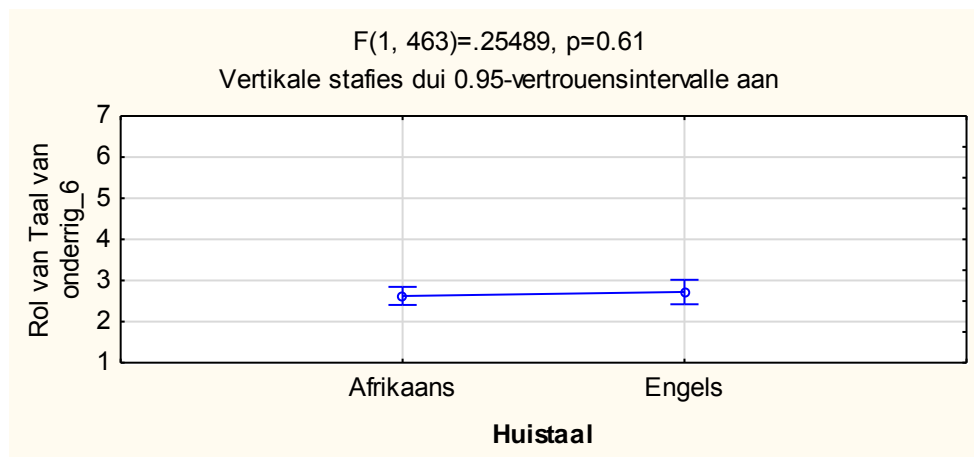

Figuur 5:36: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per taalgroep.

Wat die betroubaarheidsanalise (die bondelvrae oor die rol van die taal van onderrig) betref, was daar enkele vrae wat uitgeval het. Gevolglik word hierdie vier vrae afsonderlik geanaliseer.

Rol van taal van onderrig 6

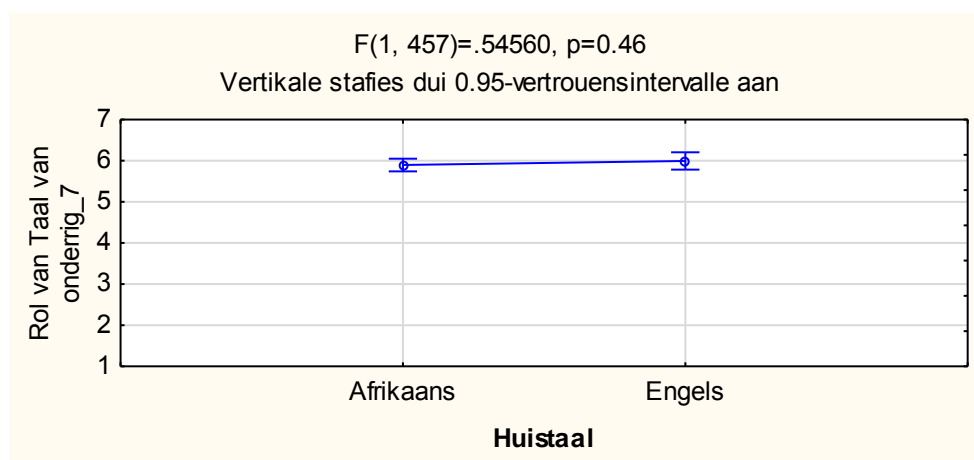
Daar was nie 'n beduidende verskil onder studente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Taal veroorsaak dikwels 'n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte” nie ($p=0.61$). Engels- en Afrikaanssprekende studente het aangedui dat taal nie 'n probleem vir hulle veroorsaak wanneer hulle aan hulle akademiese opdragte werk nie.

Figuur 5:37: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per taalgroep op die vraag “Taal veroorsaak dikwels ’n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte.”

Rol van taal van onderrig 7

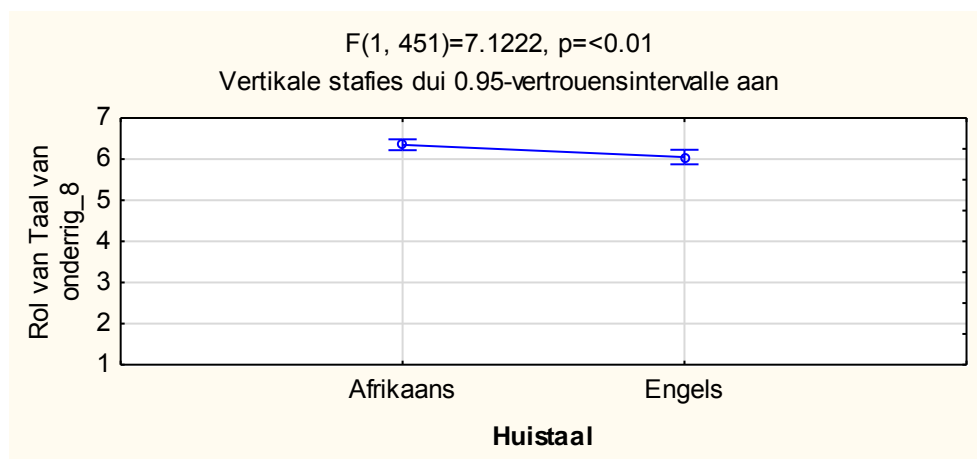
Ongeag die taalgroep-veranderlike het studente aangedui dat hulle dit as ’n goeie ding beskou dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid ten opsigte van taalkeuses bied. Daar was dus nie ’n beduidende verskil onder Engels- en Afrikaanssprekende studente hieroor nie ($p=0.46$).

Figuur 5:38: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per taalgroep op die vraag “Ek dink dit is ’n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.”

Rol van taal van onderrig 8

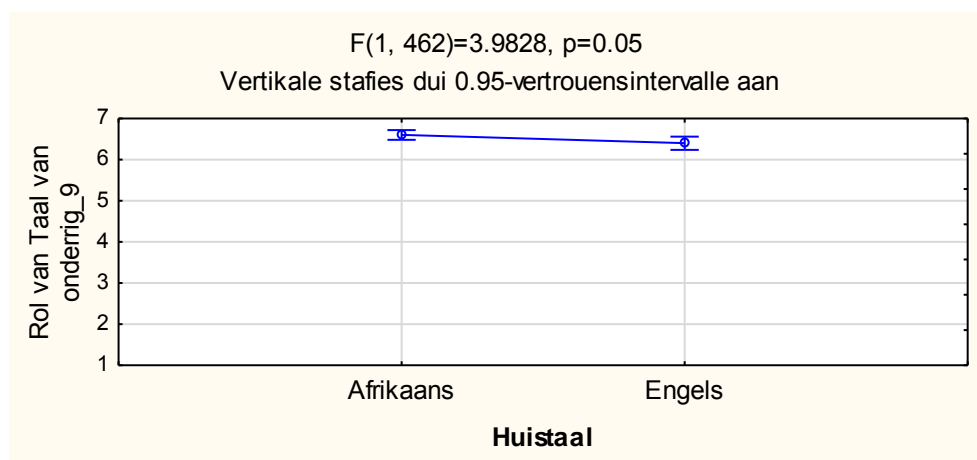
Daar was ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se tevredenheid met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word ($p < 0.01$). Afrikaanssprekende studente het sterker saamgestem dat hulle tevrede is met die toepassing van die Taalbeleid in hierdie omgewings as Engelssprekende studente. Nietemin was beide studentegroepe baie positief.

Figuur 5:39: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word, per taalgroep.

Rol van taal van onderrig 9

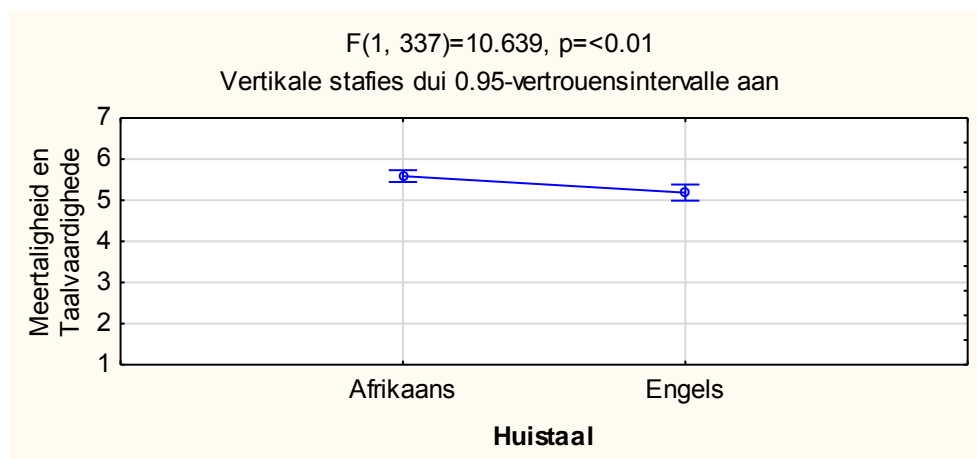
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse” nie ($p=0.05$). Afrikaanse asook Engelssprekende studente het sterk saamgestem dat belangrike dokumente in die taal van hulle keuse beskikbaar is.

Figuur 5:40: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van taal van onderrig per taalgroep op die vraag “Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.”

Meertaligheid

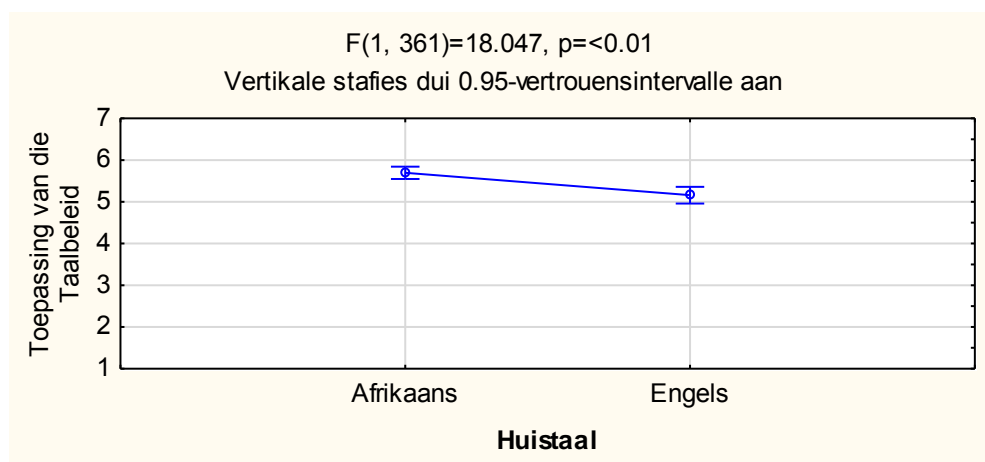
Daar was 'n beduidende verskil tussen die houdings van studente van verskillende taalgroepe oor die belang van meertaligheid ($p<0.01$). Alhoewel studente, ongeag hulle huistaal, positief voel oor die belang van meertaligheid, was dit interessant dat veral Afrikaanssprekende studente meertaligheid as baie belangrik ag.

Figuur 5:41: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die belang van meertaligheid per taalgroep.

Toepassing van die taalbeleid

Oor die effektiewe toepassing van die Taalbeleid was daar 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe ($p<0.01$). Alhoewel beide groepe redelik tot baie positief was oor die toepassing en die effektiwiteit van die Taalbeleid, was Afrikaanssprekende studente beduidend meer positief as Engelssprekende studente.

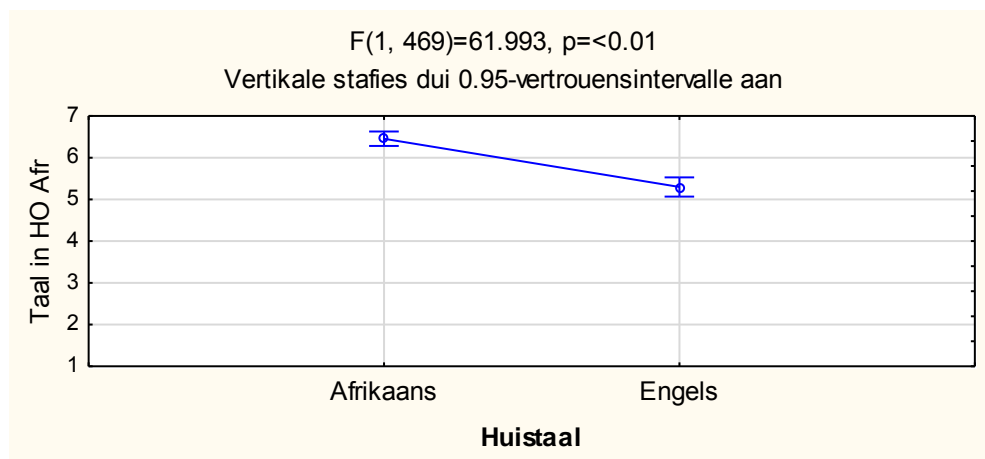

Figuur 5:42: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die toepassing van die Taalbeleid per taalgroep.

Taal in hoër onderwys

Afrikaans in hoër onderwys

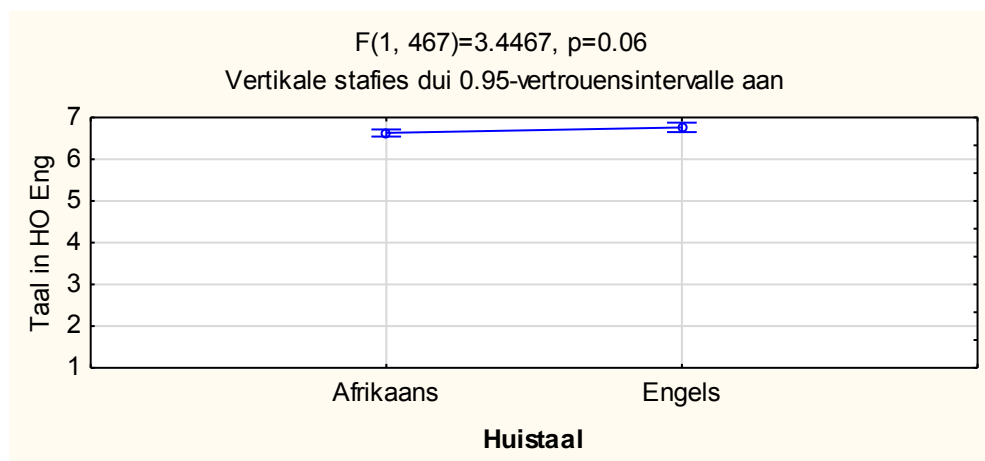
Daar was 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se houdings oor die belang van Afrikaans in die hoër onderwys ($p<0.01$). Terwyl Afrikaanssprekende studente positief was, was Engelssprekende studente beduidend minder besorg oor die belang van Afrikaans in die hoër onderwys. Nietemin was beide groepe positief.

Figuur 5:43: Gemiddelde tellings vir studente se houdings oor die belang van Afrikaans in hoër onderrig per taalgroep.

Engels in hoër onderwys

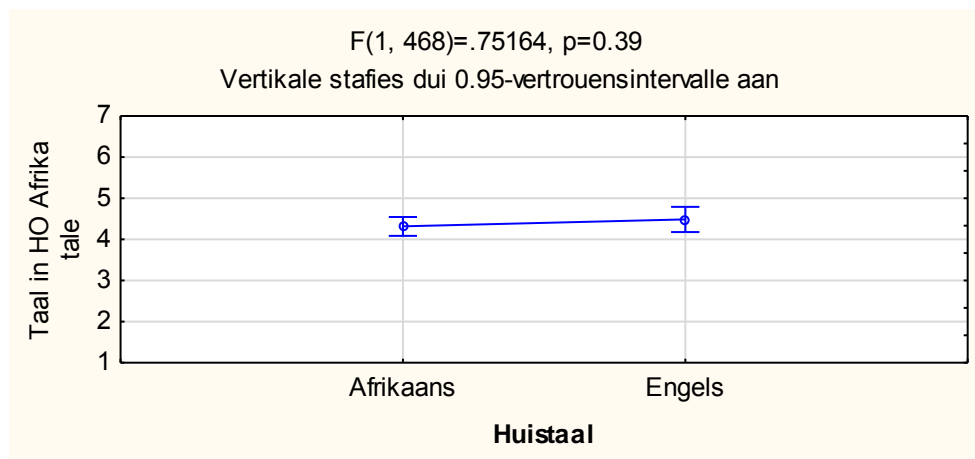
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se houdings oor die belang van Engels in die hoër onderwys nie ($p=0.06$). Studente uit beide taalgroepe was baie positief oor Engels.

Figuur 5:44: Gemiddelde tellings vir studente se houdings oor die belang van Engels in heronderrig per taalgroep.

Afrikatale in hoër onderwys

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se houdings oor die belang van Afrikatale in die hoër onderwys nie ($p=0.39$). Alhoewel beide groepe net effens positief was, was die houdings van altwee groepe nogtans bo die gemiddelde lyn aan die positiewe kant van die skaal.

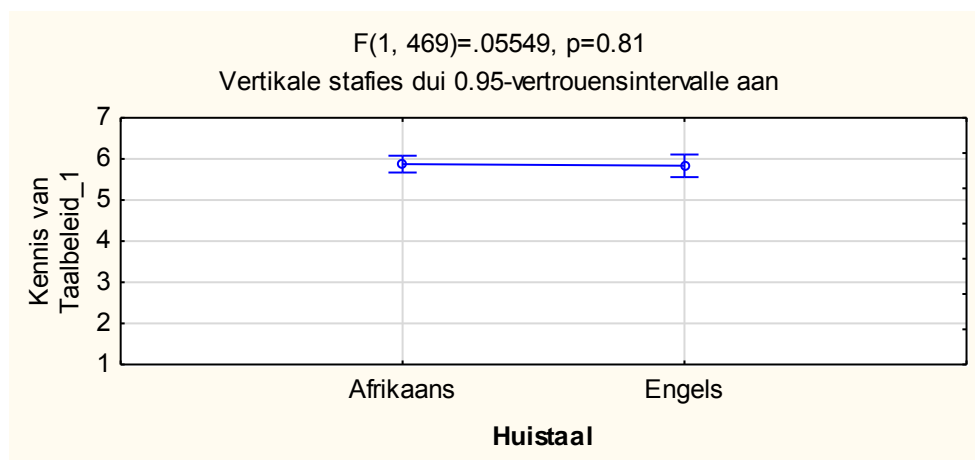
Figuur 5:45: Gemiddelde tellings vir studente se houdings oor die belang van Afrikatale in hoër onderrig per taalgroep.

Kennis van die taalbeleid

Aangesien die vrae wat studente se kennis van die Taalbeleid toets nie hoë betroubaarheidsresultate gehad het nie, word hierdie vrae afsonderlik behandel.

Kennis van die taalbeleid 1

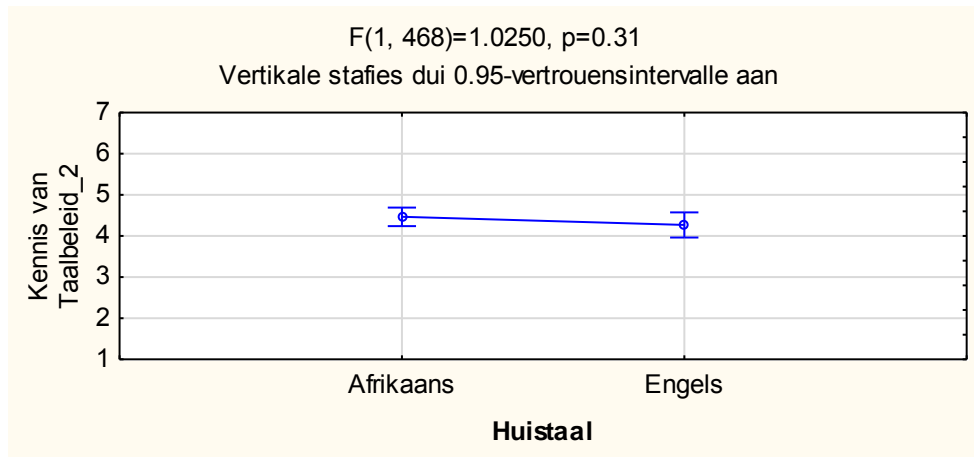
Daar was nie 'n noemenswaardige verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se houdings ten opsigte van die vraag “Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het” nie ($p = 0.81$). Afrikaans- en Engelssprekendes het positief geantwoord dat hulle voor registrasie geweet het wat die US se Taalbeleid en –Plan was.

Figuur 5:46: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per taalgroep op die vraag “Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het.”

Kennis van die taalbeleid 2

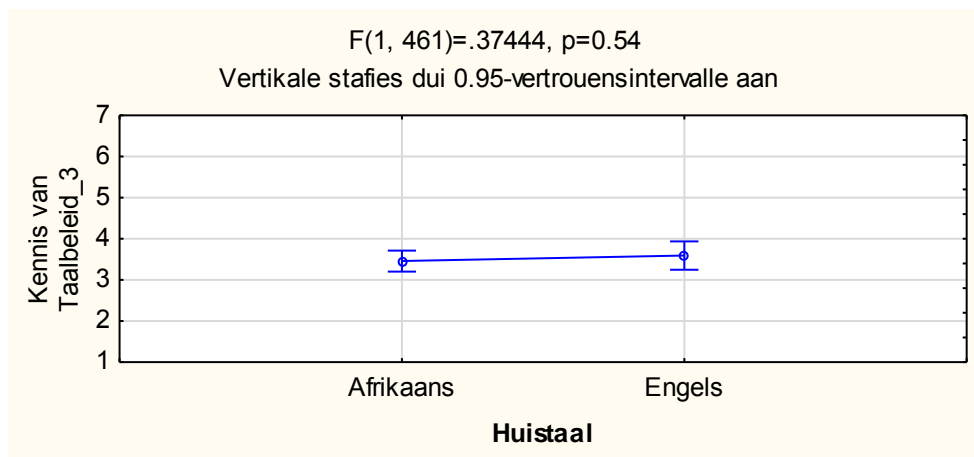
Studente het, ongeag taalgroep, geweet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels. Daar was nie 'n noemenswaardige verskil tussen Afrikaanse en Engelse studente se reaksies nie ($p=0.31$) en alhoewel beide groepe lae vlakke instemming getoon het, was beide bo die gemiddelde lyn op die skaal.

Figuur 5:47: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per taalgroep op die vraag "Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels."

Kennis van die taalbeleid 3

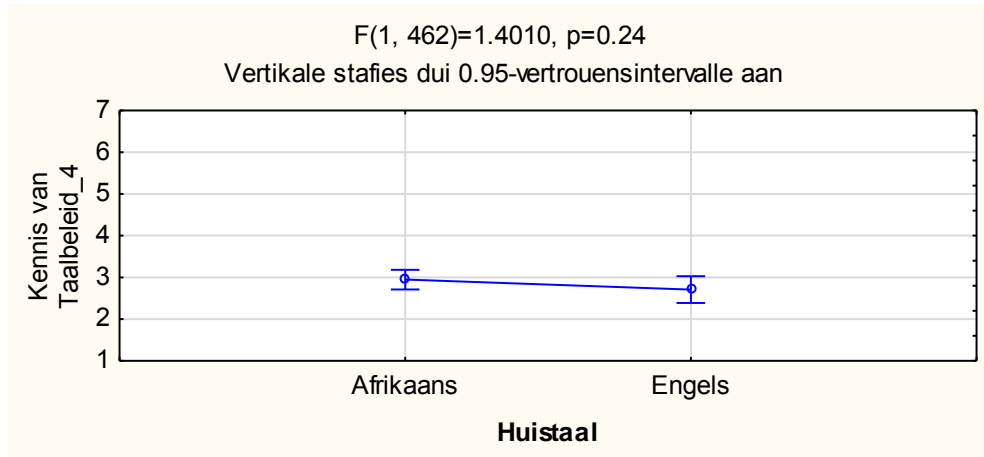
Daar was nie beduidende verskille tussen studente van verskillende taalgroepe se reaksies op die vraag "Ek het 'n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of 'n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het" nie ($p=0.54$). Ongeag taalgroep het studente aangedui dat hulle nie werklik 'n kopie van die Taalbeleid en Taalplan gelees het nadat hulle as studente by die US ingeskryf het nie.

Figuur 5:48: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per taalgroep op die vraag "Ek het 'n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of 'n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het."

Kennis van die taalbeleid 4

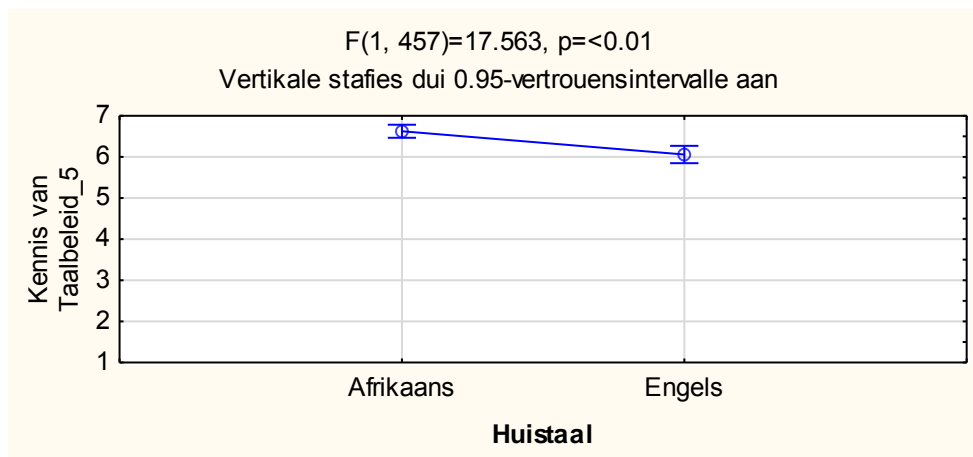
Daar was nie 'n beduidende verskil onder Afrikaans- en Engelssprekende studente se reaksies op die vraag “Ek het 'n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees” nie ($p=0.24$). Ongeag taalgroep het studente aangedui dat hulle nie 'n kopie van die nuwe US Taalbeleid (2014) gelees het nie.

Figuur 5:49: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per taalgroep op die vraag “Ek het 'n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees.”

Kennis van die taalbeleid 5

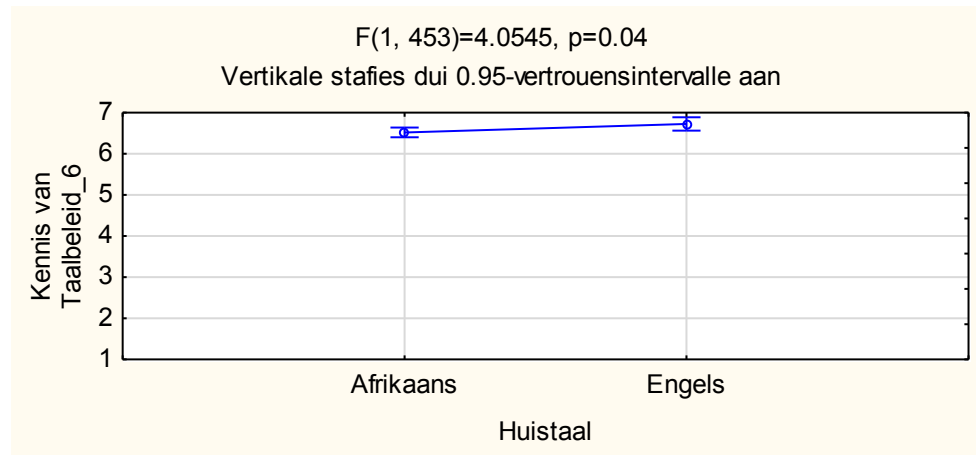
Daar was 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se reaksies op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het” ($p<0.01$). Alhoewel beide groepe sterk saamgestem het dat hulle bewus was daarvan dat hulle kennis van Afrikaans nodig sou hê om suksesvol by die US te studeer, was Afrikaanssprekende studente sterker bewus daarvan as Engelssprekende studente.

Figuur 5:50: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per taalgroep op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.”

Kennis van die taalbeleid 6

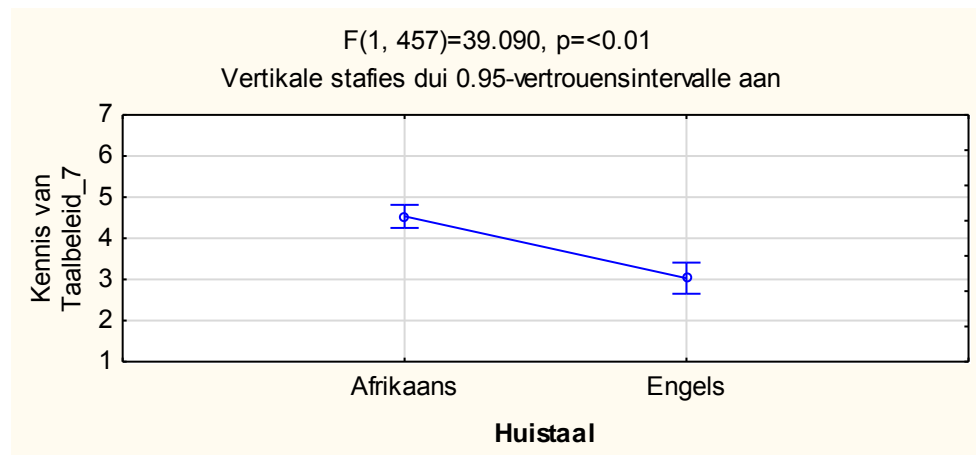
Studente van alle taalgroepe was sterk bewus daarvan dat hulle kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe hulle as studente ingeskryf het. Nietemin was daar 'n verskil tussen Engelssprekende studente en Afrikaanssprekende studente ($p=0.04$), deurdat Engelssprekende studente sterker daarvan bewus was dat hulle kennis van Engels nodig gehad het om by die US te studeer as Afrikaanssprekende studente.

Figuur 5:51 Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per taalgroep op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.”

Kennis van die taalbeleid 7

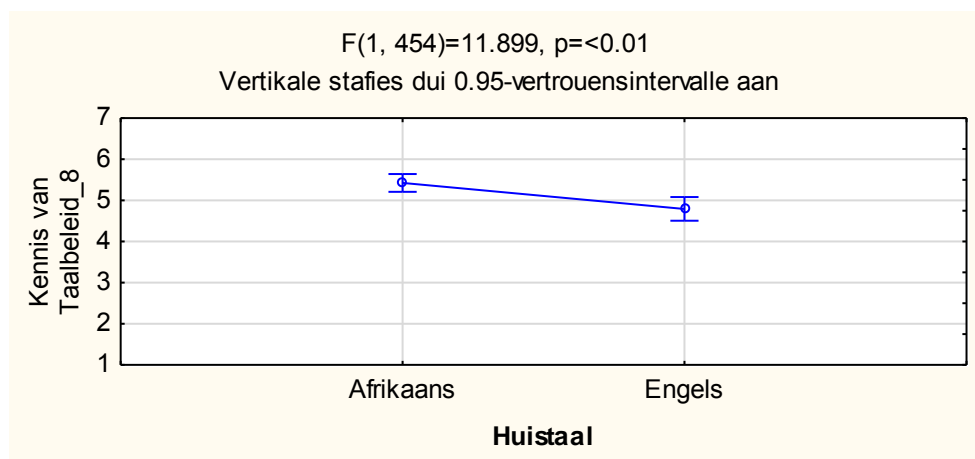
Daar was 'n beduidende verskil tussen Afrikaanssprekende en Engelssprekende studente se reaksies op die stelling “Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer” ($p<0.01$). Afrikaanssprekende studente het 'n sterker aanduiding gegee dat die US se Taalbeleid 'n invloed op hulle keuse gehad het om by die US te studeer, alhoewel hierdie studente net-net bo die positiewe lyn op die skaal lê. Die Taalbeleid het egter nie 'n invloed op Engelssprekende studente se keuse om by die US te studeer, gehad nie.

Figuur 5:52: Gemiddelde tellings vir studente se reaksies per taalgroep op die vraag “Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het ’n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer.”

Kennis van die taalbeleid 8

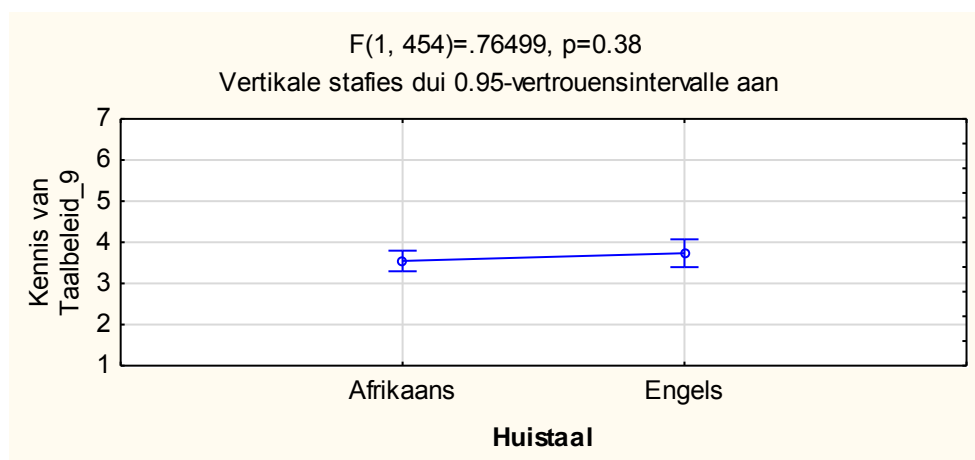
Daar was ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se houdings oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word ($p < 0.01$). Afrikaanssprekende studente was beduidend meer positief as Engelssprekende studente oor die toepassing van die Taalbeleid. Nietemin het altwee groepe bo die positiewe lyn op die skaal gelê.

Figuur 5:53: Gemiddelde tellings vir studente se reaksies per taalgroep op die vraag “Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word.”

Kennis van die taalbeleid 9

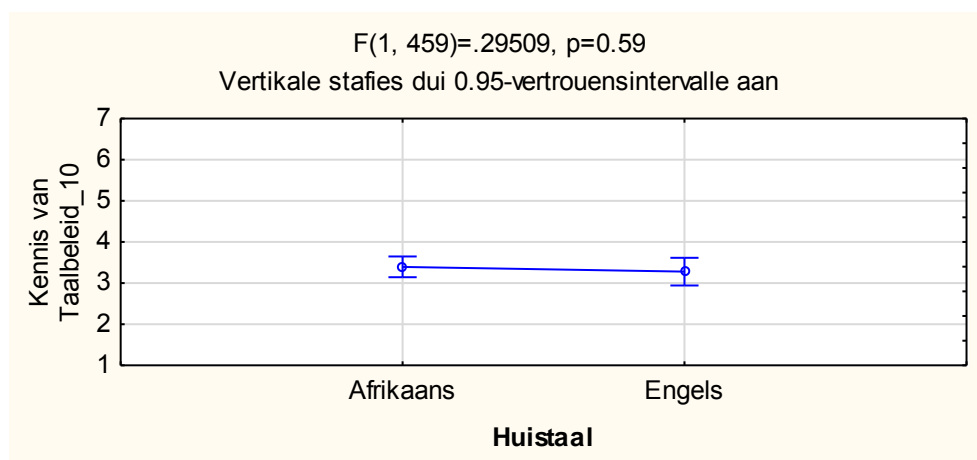
Daar was nie ’n noemenswaardige verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander” nie ($p = 0.38$). Beide groepe het negatief geantwoord op hierdie vraag. Nie een van die groepe se houdings jeens die Taalbeleid het dus verander sedert hulle as studente ingeskryf het nie.

Figuur 5:54: Gemiddelde tellings vir studente se reaksies per taalgroep op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander.”

Kennis van die taalbeleid 10

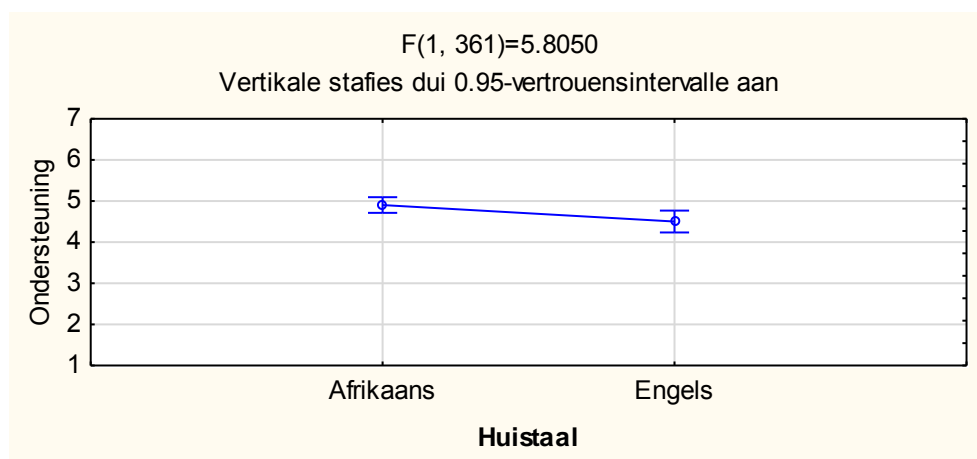
Daar was nie ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende taalgroepe se houdings oor die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is nie ($p=0.59$) en dit het dus nie ’n beduidende invloed op studente se houdings jeens die Taalbeleid en -plan gehad nie.

Figuur 5:55: Gemiddelde tellings vir studente se reaksies per taalgroep op die vraag “Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.”

Ondersteuning

Daar was ’n beduidende verskil tussen die houdings van studente wat verskillende huistale praat oor die US se taalondersteuningsdienste ($p<0.02$). Alhoewel Afrikaanssprekende studente méér positief oor die US se taalondersteuningsdienste was, was beide groepe aan die positiewe kant van die gemiddelde lyn.

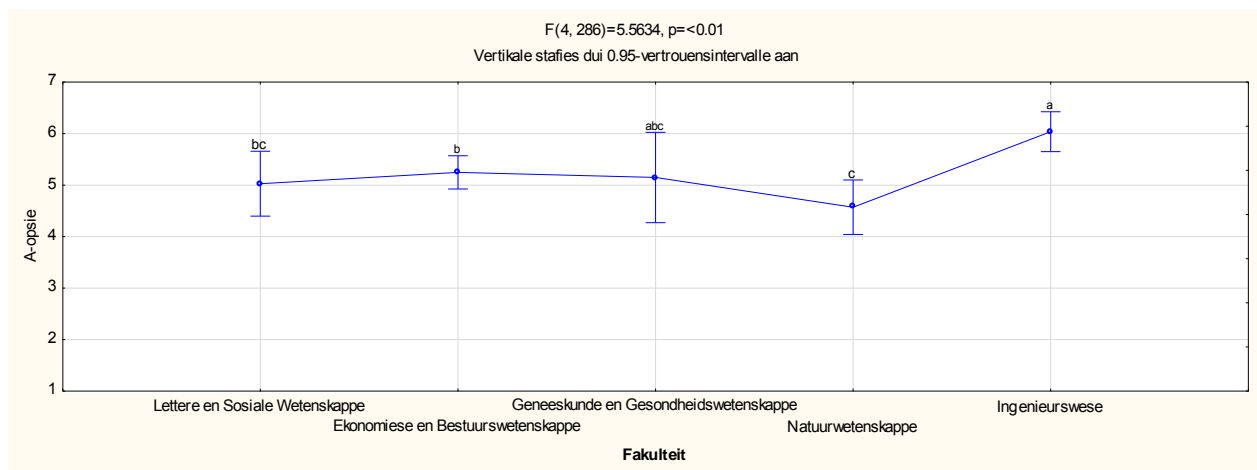

Figuur 5:56: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens taalondersteuning per taalgroep.

5.3.1.3 Onafhanklike veranderlike: Fakulteit

A-opsie

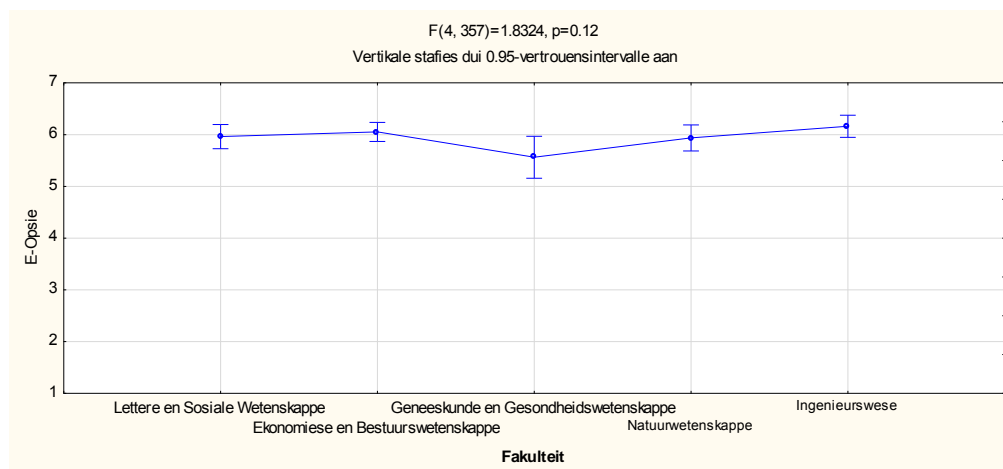
Daar was 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se houdings jeens die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p < 0.01$). Figuur 5:57 dui aan dat studente van die Fakulteite Ingenieurswese en Natuurwetenskappe (onderskeidelik) beduidend van mekaar verskil in hulle houdings oor die A-opsie. Terwyl studente van die Fakulteit Ingenieurswese baie positief was oor die A-opsie, was studente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe aansienlik minder positief oor die A-opsie, alhoewel hulle steeds aan die positiewe kant van die skaal lê. Studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe, Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe het nie beduidend van mekaar verskil nie, en het ook nie beduidend van die Ingenieurswese- of Natuurwetenskappe-studente nie.

Figuur 5:57: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die A-opsie per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

E-opsie

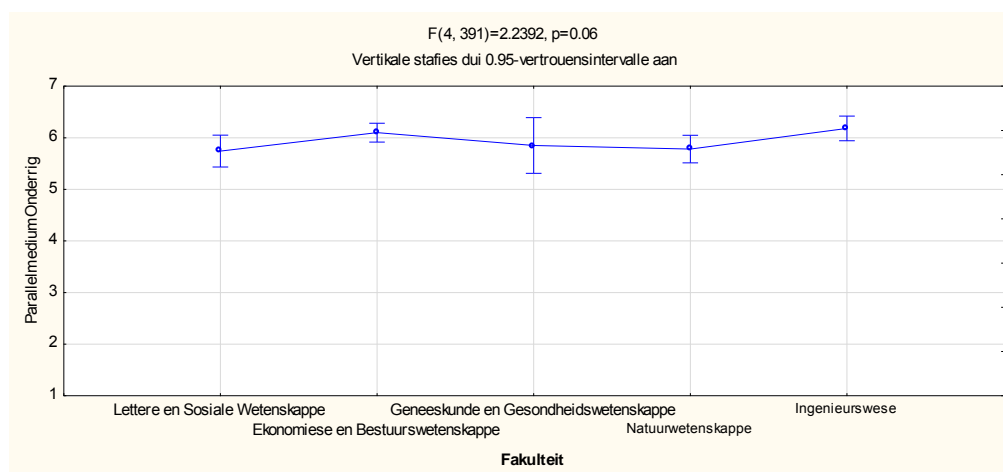
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se houdings jeens die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p = 0.12$). Terwyl Figuur 5:58 aandui dat studente uit die meeste fakulteite ooreenstemmende houdings oor die E-opsie het, kan daar wel gesien word dat studente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe effens minder positief is as studente uit die vier ander fakulteite. Nietemin het studente uit al die fakulteite sterk positiewe houdings jeens die E-opsie getoon.

Figuur 5:58: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die E-opsie per fakulteit

Parallelmediumonderrig

Daar is nie 'n beduidende verskil tussen die studente uit verskillende fakulteite se houdings jeens die toepaslikheid van Parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US ($p=0.06$) nie. Studente uit al die fakulteite was baie positief oor hierdie opsie, maar veral studente uit die Fakulteit Ingenieurswese is positief oor Parallelmediumonderrig (waar hierdie opsie 'n beduidende rol speel), terwyl studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe, en Lettere en Sosiale Wetenskappe ietwat minder positief is.

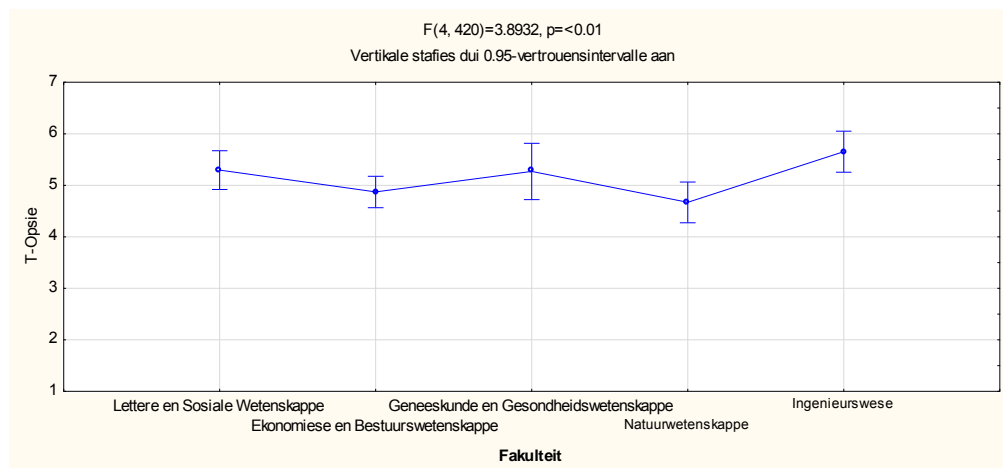

Figuur 5:59: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens Parallelmediumonderrig per fakulteit.

T-opsie

Daar was 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se houdings jeens die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Alhoewel studente uit al die fakulteite steeds aan die positiewe kant van die skaal lê, was studente uit veral die Fakulteit Natuurwetenskappe minder positief oor hierdie opsie, terwyl studente uit die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe effens meer positief was. Studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe

en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe was ongeveer ewe positief, terwyl Ingenieurstudente ietwat meer positief oor die T-opsie was as studente uit die ander fakulteite.

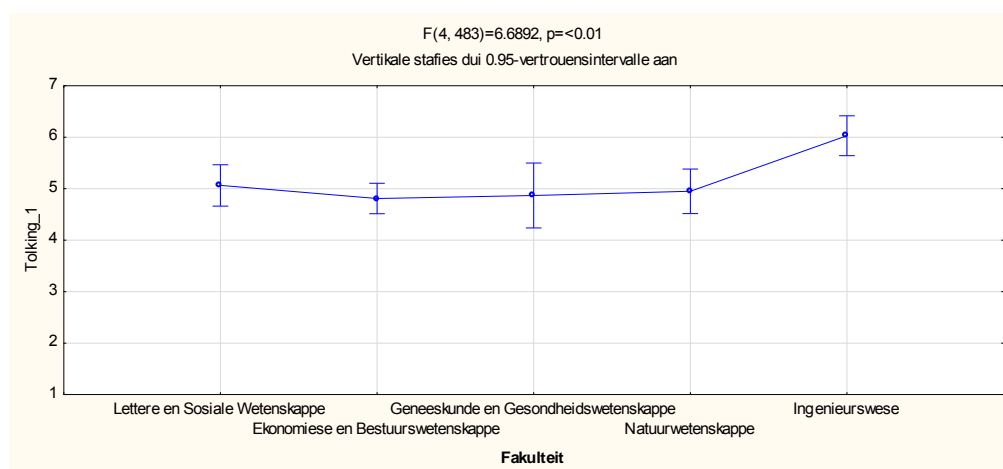

Figuur 5:60: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die T-opsie per fakulteit.

Tolking

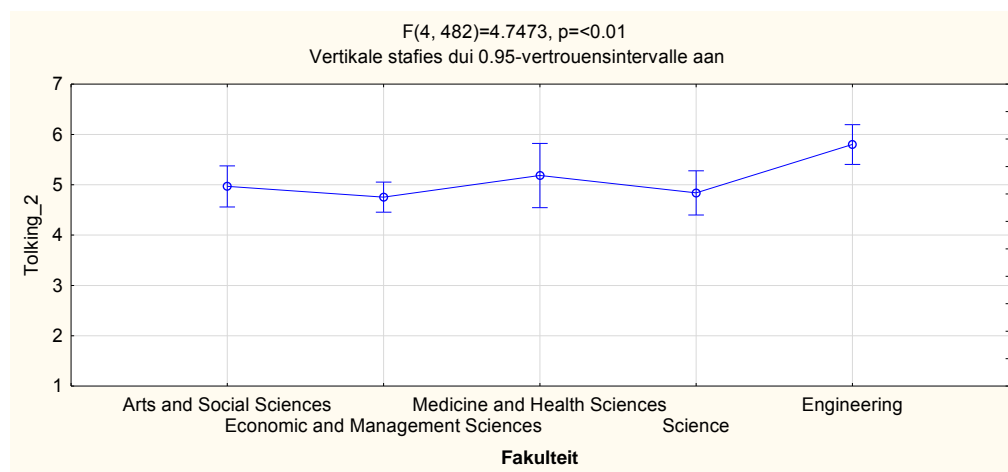
Daar was beduidende verskille tussen studente van verskillende fakulteite se houdings oor die toepaslikheid van tolking binne die Taalbeleid van die US.

Oor die eerste vraag, “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is ’n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer”, was daar beduidende verskille ($p < 0.01$). Alhoewel studente uit al die fakulteite redelik positief oor tolking was, was veral studente uit die Fakulteit Ingenieurswese baie positief dat tolking ’n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.

Figuur 5:61: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens tolking per fakulteit op die vraag “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is ’n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.”

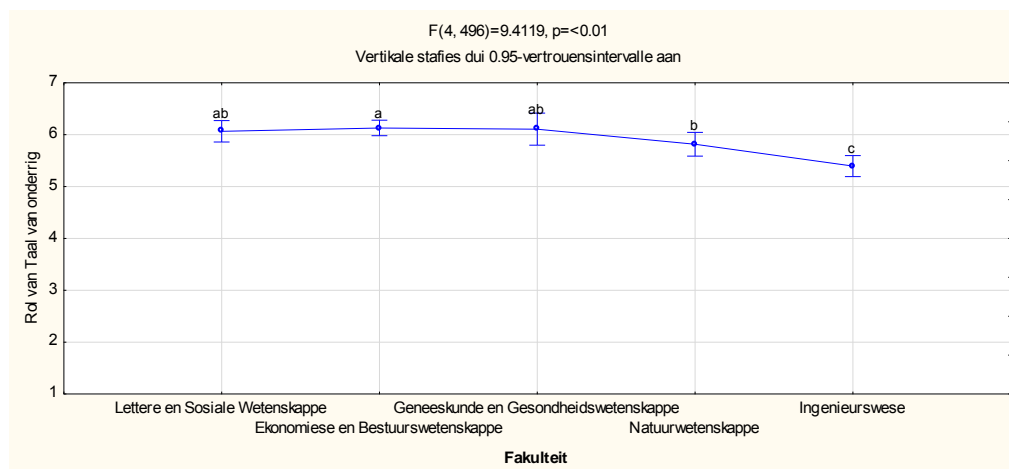
Ook oor die item “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal)” was daar ’n beduidende verskil tussen die houdings van studente van verskillende fakulteite ($p < 0.01$). Hier was dit weer studente uit die Fakulteit Ingenieurswese wat baie positief was en sterk van mening was dat tolking bydra tot die ontwikkeling van die US se meertaligheid, terwyl studente uit ander fakulteite net redelik positief hieroor was.

Figuur 5:62: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens Talking per fakulteit op die vraag “Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).”

Rol van taal van onderrig

Daar was ’n beduidende verskil tussen die houdings van studente van verskillende fakulteite oor die rol wat taal speel in die sukses van hulle studies ($p < 0.01$). Alhoewel studente uit die meeste fakulteite sterk gevoel het oor die belang van die taal van onderrig in die sukses van hulle studies, was studente uit die Fakulteit Ingenieurswese minder besorg hieroor. Terwyl studente uit drie van die fakulteite (Lettere en Sosiale Wetenskappe, Ekonomiese en Bestuurswetenskappe en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe) baie hoë waarde aan die rol van die taal van onderrig heg, was studente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe effens minder besorg daaroor, maar meer besorg as studente uit die Fakulteit Ingenieurswese.

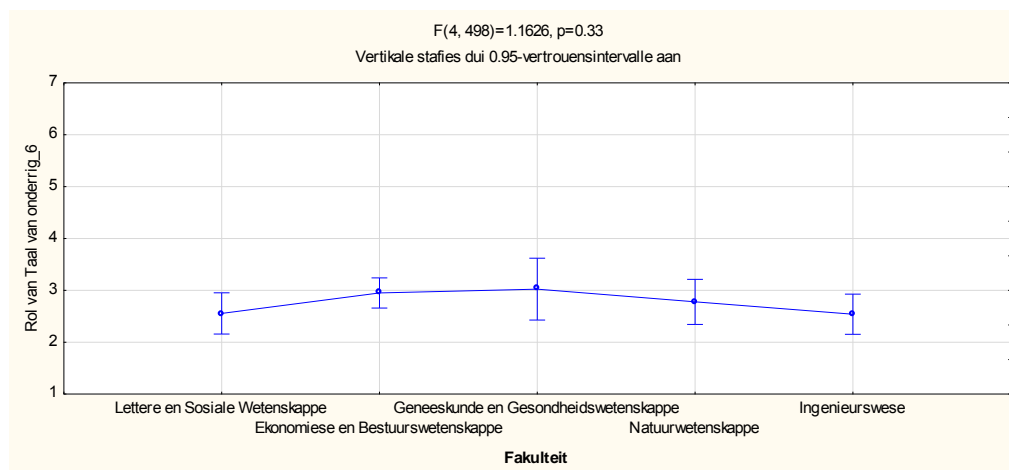

Figuur 5:63: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Die vier vrae oor die rol van die taal van onderrig in studente se studiesukses wat nie deel uitgemaak het van die betroubaarheidsanalise nie, word hier as afsonderlike vrae bespreek.

Rol van taal van onderrig 6

Daar was nie beduidende verskille onder studente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Taal veroorsaak dikwels ’n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte” nie ($p = 0.33$). Terwyl al die studente van die stelling verskil het, het studente uit die fakulteite Lettere en Sosiale Wetenskappe en Ingenieurswese veral van die stelling verskil.

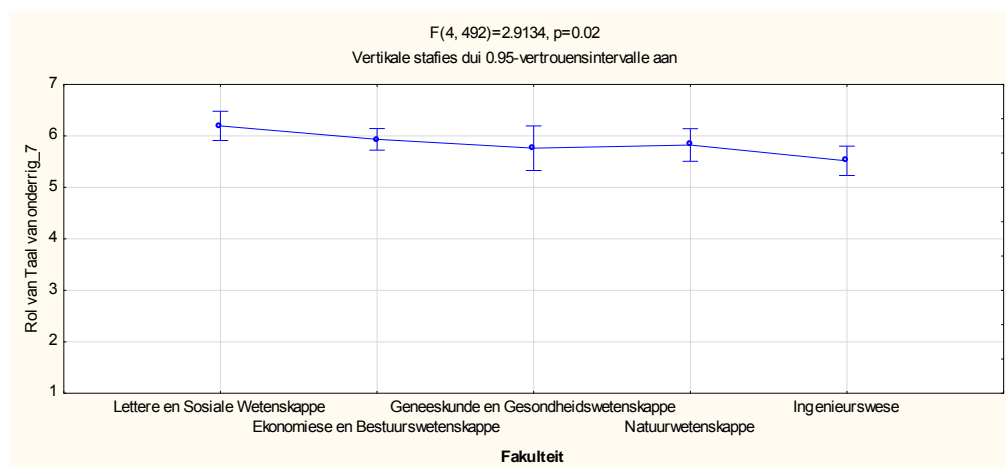

Figuur 5:64: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per fakulteit op die vraag “Taal veroorsaak dikwels ’n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte”.

Rol van taal van onderrig 7

Daar was nie beduidende verskille onder studente van verskillende fakulteite se reaksies op die vraag “Ek dink dit is ’n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied

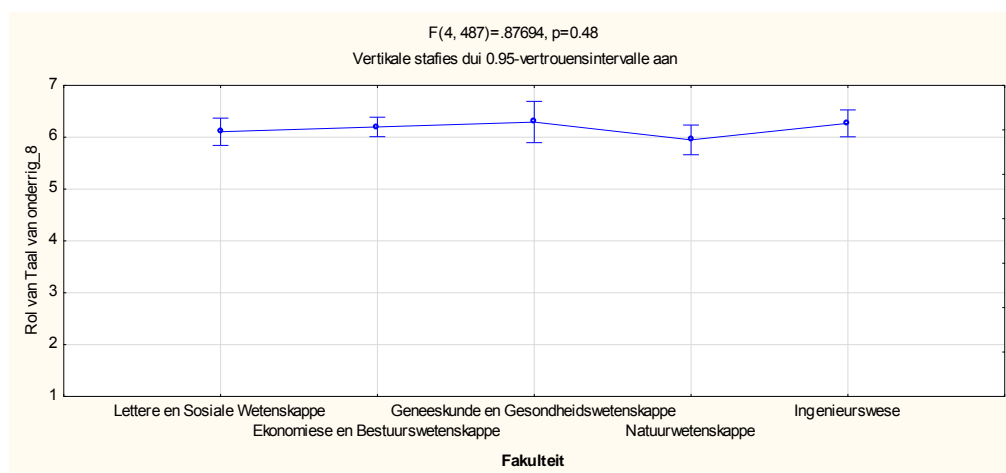
ten opsigte van taalkeuses” nie ($p < 0.13$). Terwyl al die studente met die stelling saamgestem het, het studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe sterker met die stelling saamgestem as die ander studente.

Figuur 5:65: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van die taal van onderrig per fakulteit op die vraag “Ek dink dit is ’n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.”

Rol van taal van onderrig 8

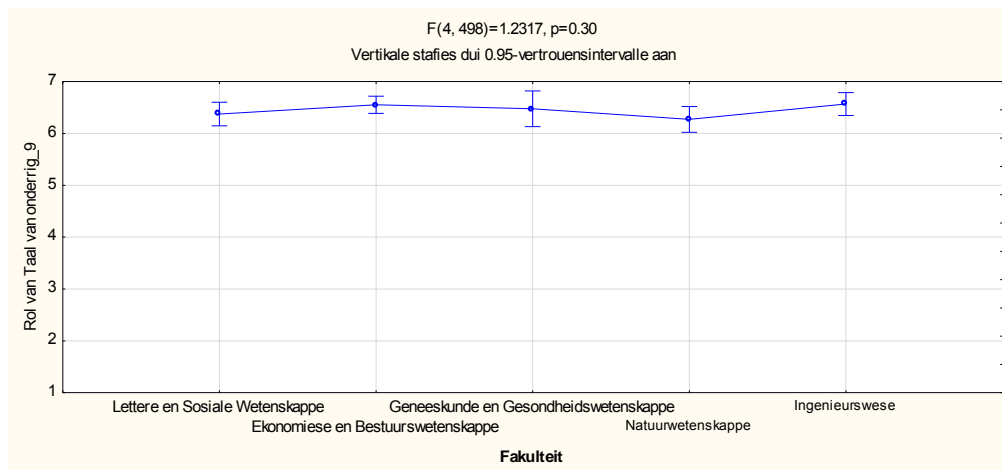
Daar was nie beduidende verskille onder studente van verskillende fakulteite se houdings oor die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word nie ($p < 0.48$). Studente uit al die fakulteite het groot tevredenheid hiermee getoon.

Figuur 5:66: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word, per fakulteit.

Rol van taal van onderrig 9

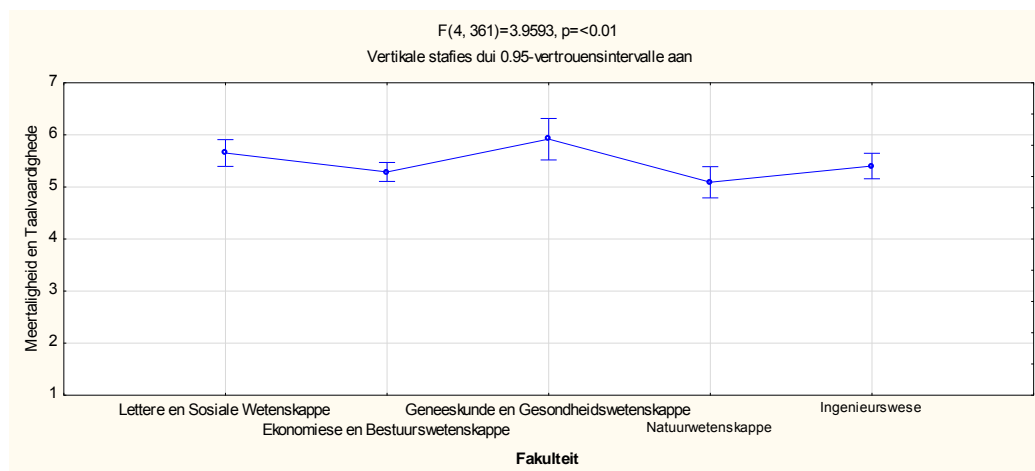
Studente is gevra of belangrike dokumente van die Universiteit beskikbaar is in die taal van hulle keuse, waaroor daar nie beduidende verskille onder studente van verskillende fakulteite was nie ($p=0.30$). Ongeag fakulteit, het studente sterk saamstem dat belangrike dokumente beskikbaar is in die taal van hulle keuse. Aangesien die beskikbaarheid van belangrike dokumente nouliks fakulteitgebonde is, is dit nie verbasend dat studente vanuit die onderskeie fakulteite dieselfde houdings hiervoor openbaar het nie.

Figuur 5:67: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die rol van taal van onderrig per fakulteit op die vraag “Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.”

Meertaligheid

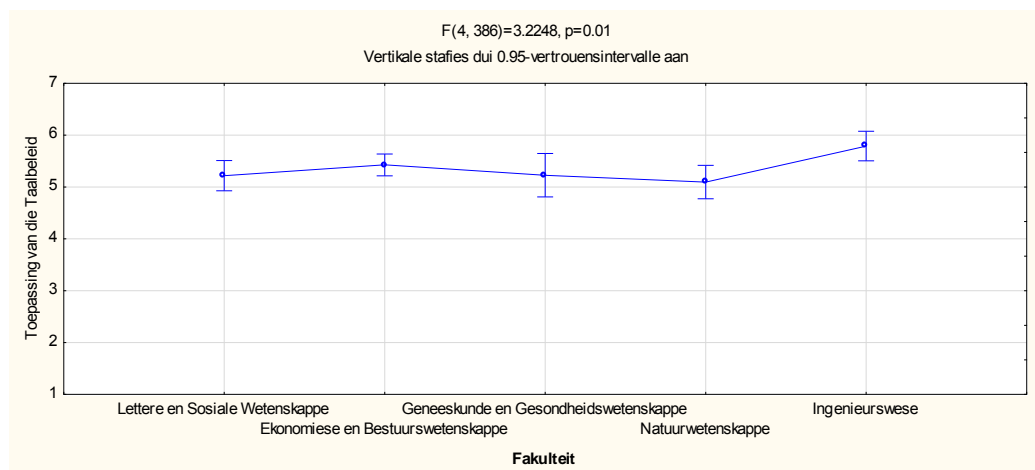
Daar was ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se houdings oor die belang van meertaligheid ($p<0.01$). Alhoewel studente uit al vyf fakulteite meertaligheid as belangrik ag, was dit veral studente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe wat meertaligheid baie belangrik ag. Studente uit die fakulteite Ingenieurswese en Lettere en Sosiale Wetenskappe was baie positief oor meertaligheid, maar hulle was minder positief as studente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe, en meer positief as studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe.

Figuur 5:68: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die belang van meertaligheid per fakulteit.

Toepassing van die taalbeleid

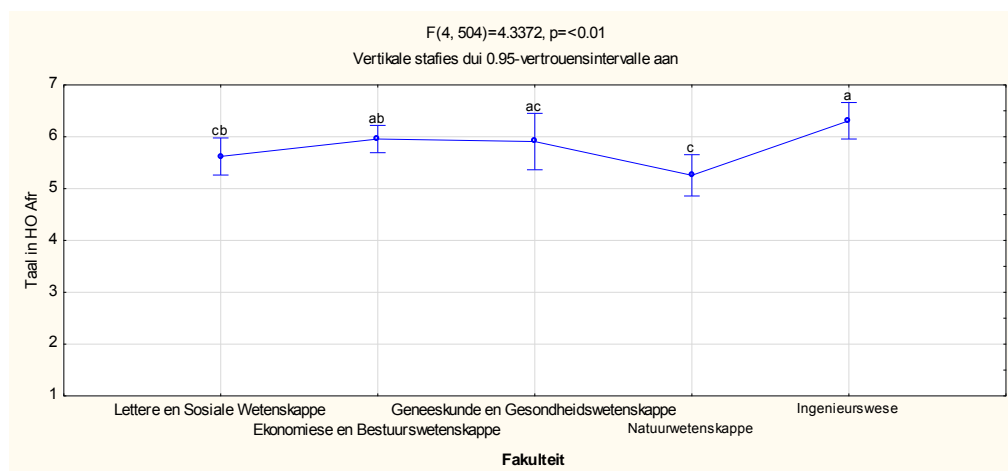
Daar was 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se houdings oor die effektiewe toepassing van die taalbeleid ($p=0.01$). Alhoewel studente uit al die fakulteite baie positief was oor die toepassing van die Taalbeleid, was studente uit die Fakulteit Ingenieurswese veral positief oor die toepassing van die US se Taalbeleid.

Figuur 5:69: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die toepassing van die taalbeleid per fakulteit.

Afrikaans in hoër onderwys

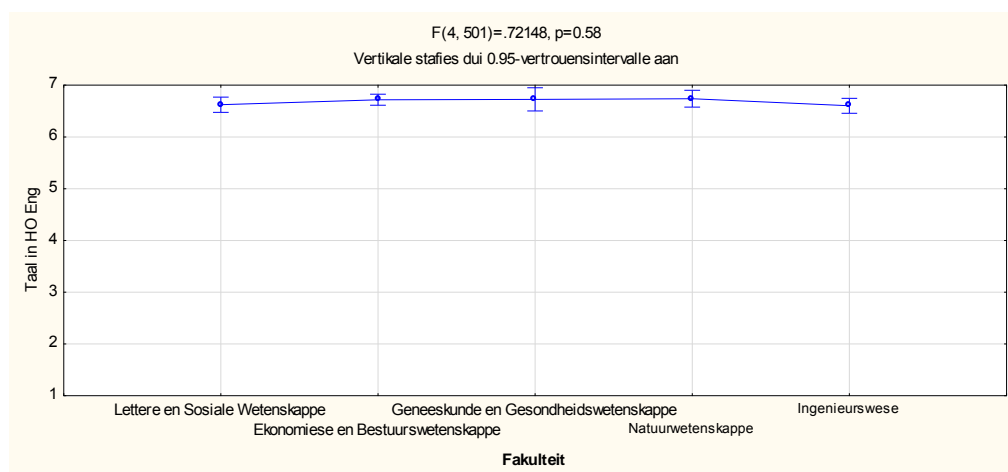
Daar was 'n beduidende verskil tussen studente uit onderskeie fakulteite se houdings oor die belang van Afrikaans in hoër onderwys ($p<0.01$). Studente uit al die fakulteite was baie positief oor Afrikaans, maar dit was veral studente uit die Fakulteit Ingenieurswese wat sterk positiewe houdings openbaar het, teenoor studente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe wat die laagste vlak van positiewe houdings getoon het. Studente uit die fakulteite Lettere en Sosiale wetenskappe, Ekonomiese en Bestuurswetenskappe en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het nie beduidende van mekaar verskil nie.

Figuur 5:70: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die belang van Afrikaans in hoër onderwys per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Engels in hoër onderwys

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen studente uit die onderskeie fakulteite se houdings oor die belang van Engels in die hoër onderwys nie ($p=0.58$). Studente uit al die fakulteite was baie positief oor Engels in hoër onderwys.

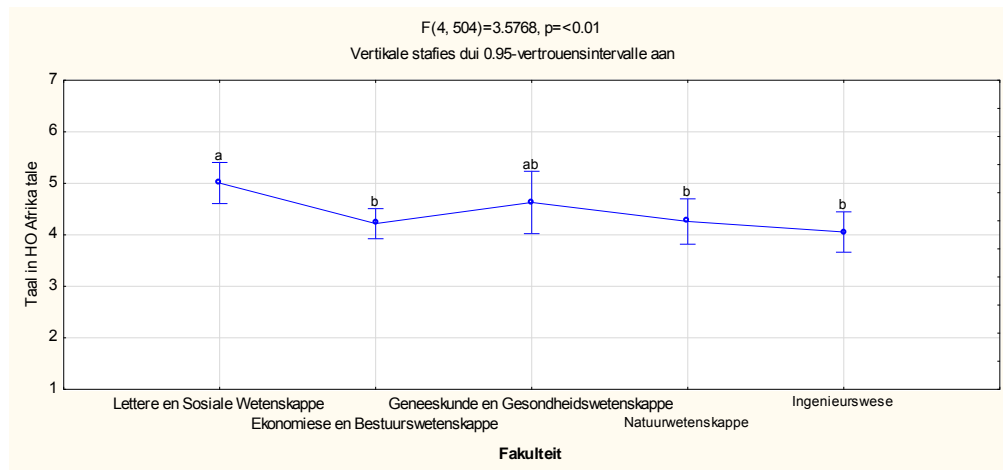

Figuur 5:71: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die belang van Engels in hoër onderwys per fakulteit.

Afrikatale in hoër onderwys

Daar was 'n beduidende verskil tussen studente uit die onderskeie fakulteite se houdings oor die belang van Afrikatale in die hoër onderwys ($p < 0.01$). Studente uit al die fakulteite se houdings was bo die gemiddelde lyn aan die positiewe kant van die skaal, maar studente uit die fakulteite Ingenieurswese, Natuurwetenskappe en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe was minder positief as die ander studente. Studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe was die positiefste oor Afrikatale in die hoër

onderwys, terwyl studente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe nie beduidend verskil het van studente uit die ander fakulteite nie.

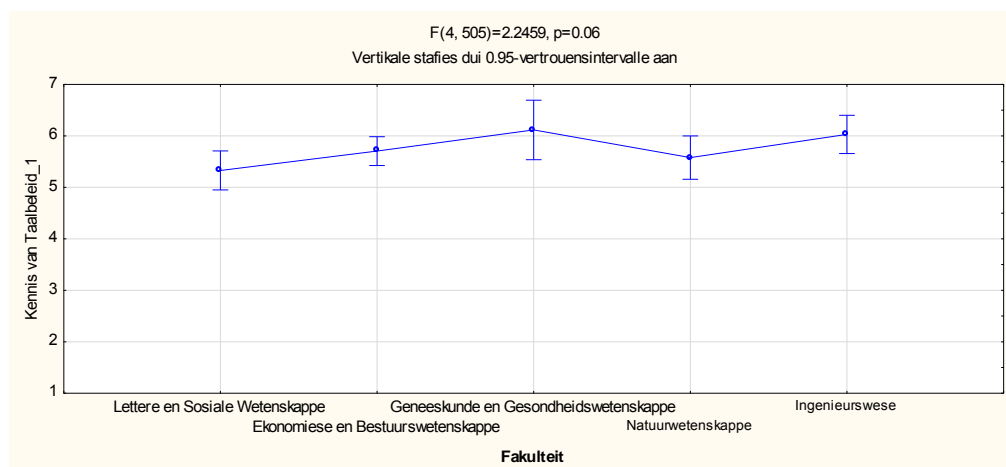
Figuur 5:72: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens die belang van Afrikatale in hoër onderwys per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid

Aangesien die vrae wat studente se kennis van die taalbeleid toets nie hoë betroubaarheidsresultate gehad het nie, word hierdie vrae afsonderlik behandel.

Kennis van die taalbeleid 1

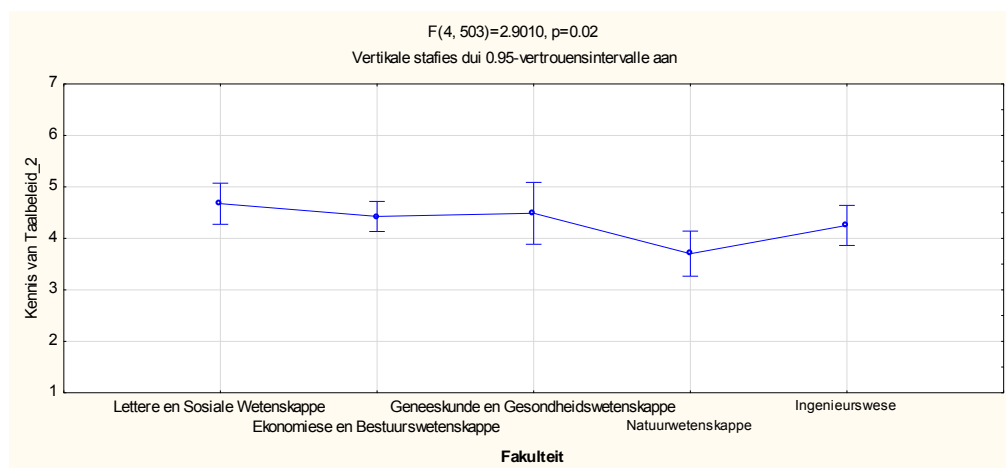
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se reaksies op die vraag “Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het” nie. Alhoewel nie beduidend nie, was daar tog verskille ($p = 0.06$). Studente uit die fakulteite Ingenieurswese en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het ooreenstemmend positief geantwoord dat hulle voor registrasie geweet het wat die US se Taalbeleid en Taalplan was. Daarteenoor was studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe minder bewus van die US se Taalbeleid en Taalplan voor hulle by die US geregistreer het, maar hulle het wel meer kennis daarvan geneem as studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe.

Figuur 5:73: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het.”

Kennis van die taalbeleid 2

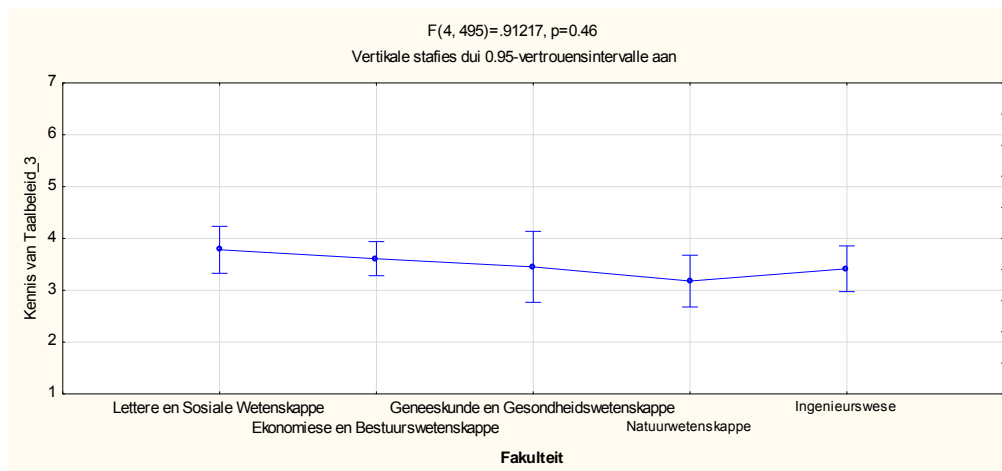
Daar was ’n beduidende verskil tussen respondente se reaksies op die vraag “Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels” ($p=0.02$). Terwyl studente uit die meeste fakulteite wel bo die positiewe lyn op die skaal gelê het en dus geweet het wat die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan behels (wel met lae vlakke van instemming), het studente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe aangedui dat hulle nie weet wat die nuwe Taalbeleid en Taalplan behels nie.

Figuur 5:74: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels.”

Kennis van die Taalbeleid 3

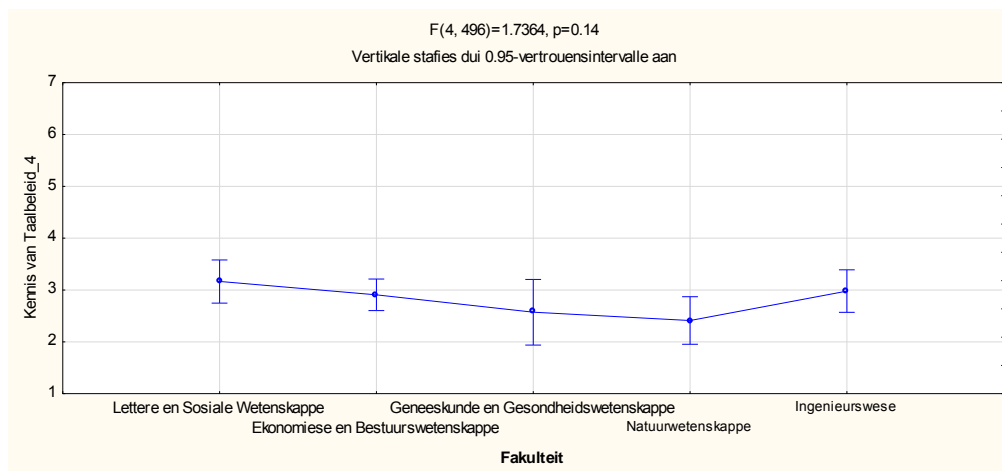
Daar was nie ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Ek het ’n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of ’n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het” nie ($p=0.46$). Studente uit al die fakulteite het van die stelling verskil.

Figuur 5:75: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek het ’n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of ’n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het.”

Kennis van die Taalbeleid 4

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen die studente uit verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Ek het ’n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees” nie ($p=0.14$). Studente uit al die fakulteite het aangedui dat hulle nie die nuwe Taalbeleid gelees het nie en veral studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het nie die nuwe (2014) Taalbeleid en Taalplan gelees nie.

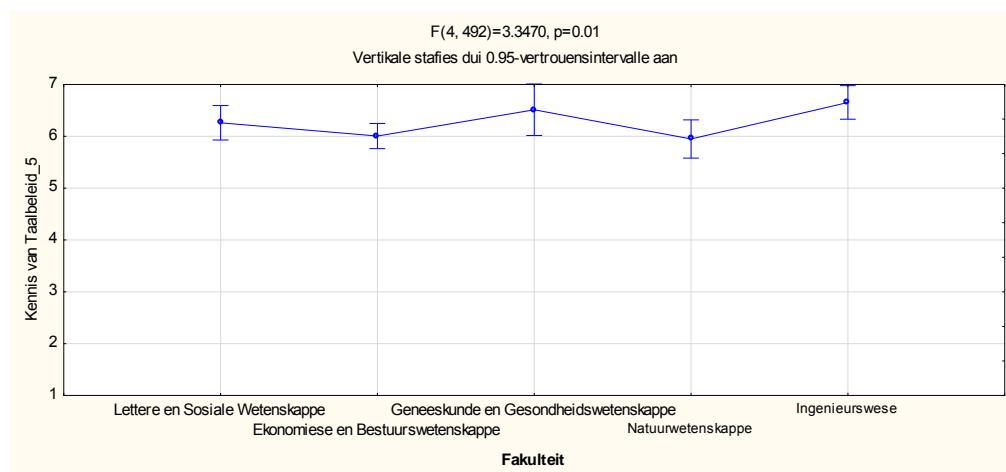

Figuur 5:76: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek het ’n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees.”

Kennis van die taalbeleid 5

Daar was beduidende verskille tussen studente uit verskillende fakulteite se reaksies op die vraag of hulle daarvan bewus was dat hulle kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer toe hulle by die US ingeskryf het ($p=0.01$). Alhoewel studente uit al die fakulteite sterk aanduiding gegee het dat hulle bewus was daarvan dat hulle kennis van Afrikaans sou nodig hê om suksesvol by die US te studeer, was

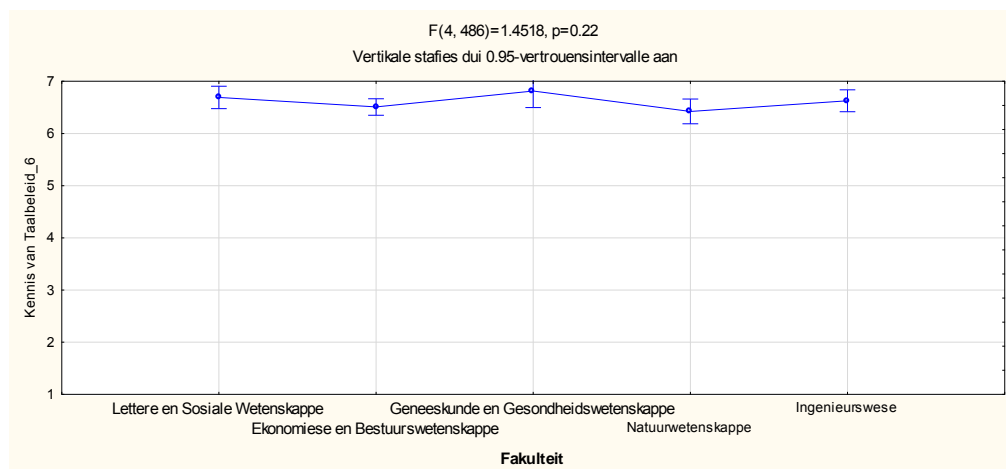
studente uit die fakulteite Ingenieurswese, en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe veral hiervan bewus. Studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe was ietwat minder bewus daarvan, maar tog meer bewus as studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe, en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe.

Figuur 5:77: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.”

Kennis van die taalbeleid 6

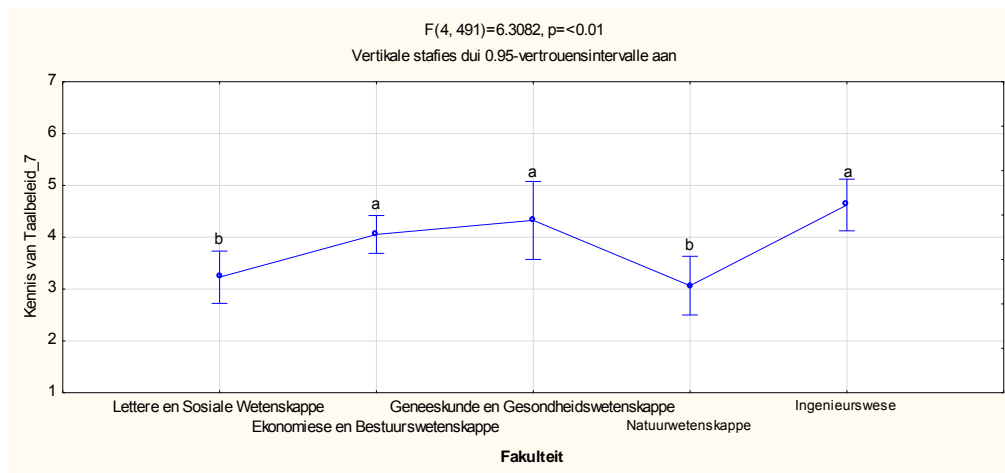
Daar was nie ’n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se reaksies op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het” nie (p=0.22). Studente uit alle fakulteite was met inskrywing sterk bewus daarvan dat hulle kennis van Engels sou moes hê om by die US te studeer.

Figuur 5:78: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.”

Kennis van die taalbeleid 7

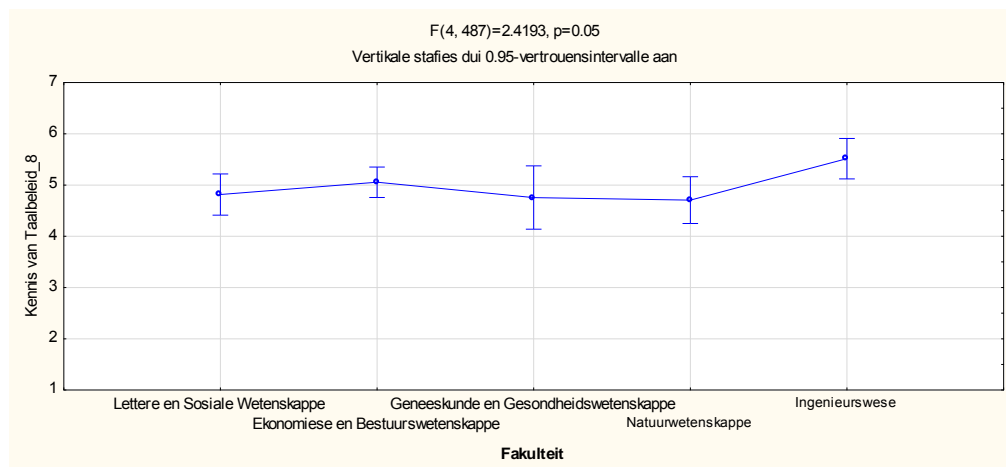
Daar was 'n beduidende verskil tussen studente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer” ($p < 0.01$). Studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe en Lettere en Sosiale wetenskappe het veral sterk verskil van die stelling. Alhoewel studente uit die fakulteite Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe, en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe wel bo of gelyk aan die positiewe lyn lê, het studente uit die fakulteit Ingenieurswese sterker met die stelling saamgestem. In hierdie geval was hulle positiewe houdings egter op 'n baie lae vlak.

Figuur 5:79: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 8

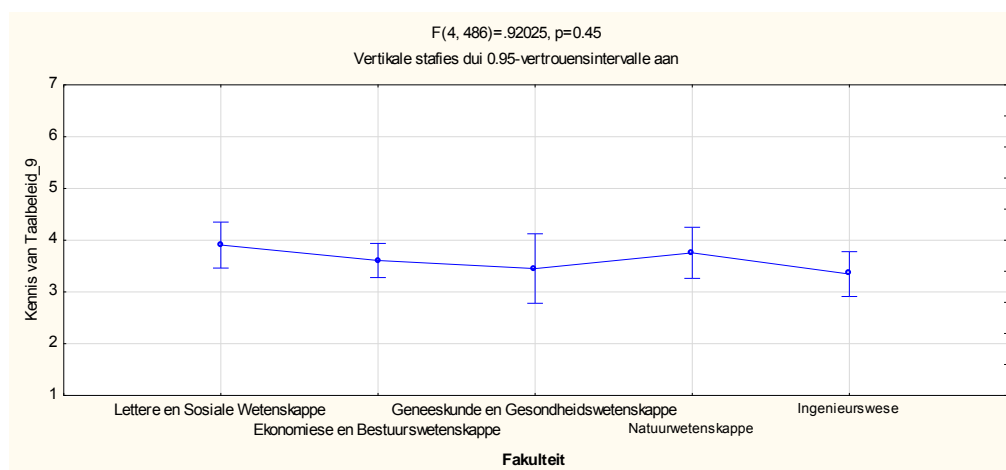
Daar was noemenswaardige verskille tussen studente uit verskillende fakulteite se houdings oor die toepassing van die Taalbeleid en hulle reaksies op die stelling “Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word” ($p < 0.05$). Alhoewel studente van al die fakulteite redelik positief was oor die toepassing van die US Taalbeleid, het studente uit die Fakulteit Ingenieurswese sterker positiewe houdings hieroor getoon.

Figuur 5:80: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die Taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word.”

Kennis van die taalbeleid 9

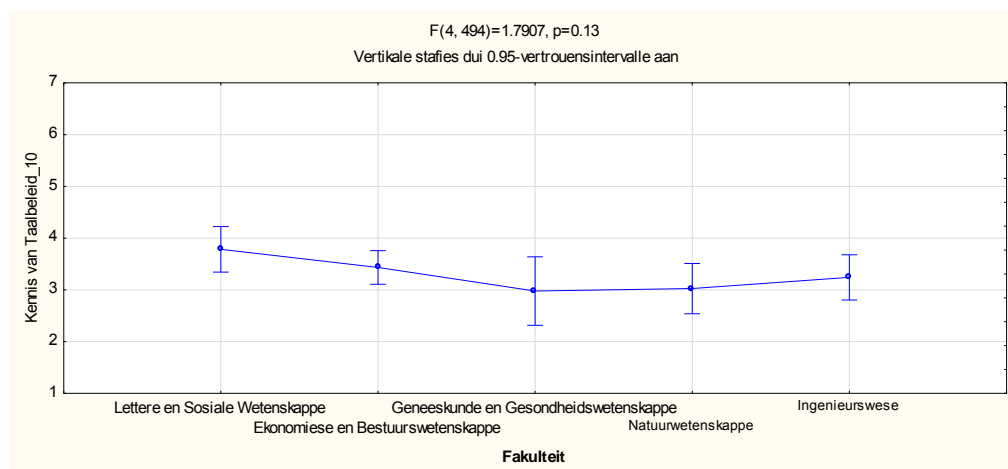
Daar was nie ’n beduidende verskil tussen respondente van verskillende fakulteite se reaksies op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander” nie ($p=0.45$). Studente uit al die fakulteite het van die stelling verskil, maar veral ingenieurstudente het nie met die stelling saamgestem nie.

Figuur 5:81: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per fakulteit op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander.”

Kennis van die taalbeleid 10

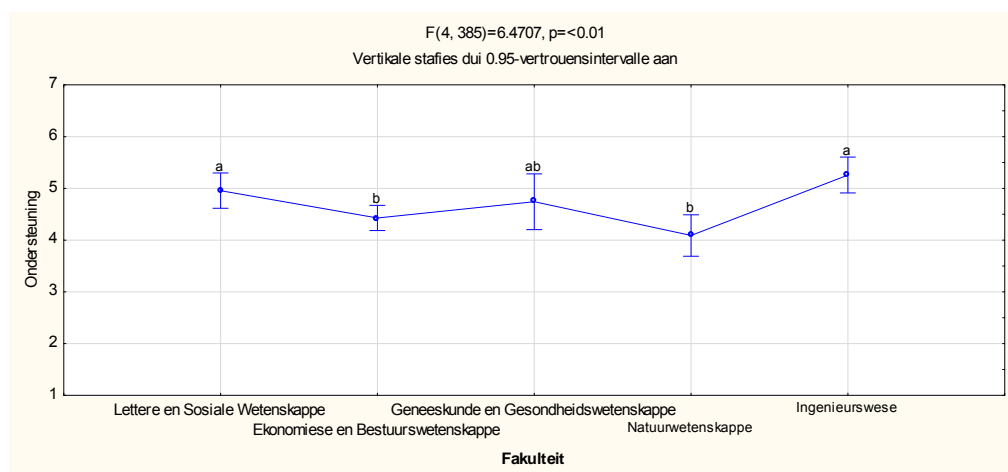
Daar was nie beduidende verskille tussen studente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad” nie ($p=0.25$). Studente uit al die fakulteite het van die stelling verskil, alhoewel studente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe minder van stelling verskil het as studente uit die ander fakulteite.

Figuur 5:82: Gemiddelde tellings vir studente se kennis van die taalbeleid per fakulteit op die vraag “Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.”

Ondersteuning

Daar was ’n beduidende verskil tussen die houdings van studente uit verskillende fakulteite oor die US se taalonderdersteuningsdienste ($p < 0.01$). Studente uit al die fakulteite was positief oor hierdie dienste, maar studente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe was minder positief. Daarnaas was studente uit die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe effens meer positief. Daar was egter ’n beduidende verskil tussen studente van die fakulteite Lettere en Sosiale Wetenskappe en Ingenieurswese, vergeleke met studente van ander fakulteite. Eersgenoemde twee groepe was beduidend meer positief as die ander studente. Daar was nie ’n beduidende verskil tussen studente uit die fakulteite Ingenieurswese en Lettere en Sosiale Wetenskappe aan die een kant, en studente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe aan die ander kant nie. Laasgenoemde het op hulle beurt nie beduidend verskil van studente uit die fakulteite Natuurwetenskappe en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe nie.

Figuur 5:83: Gemiddelde tellings vir studente se houdings jeens taalondersteuning per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al drie groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

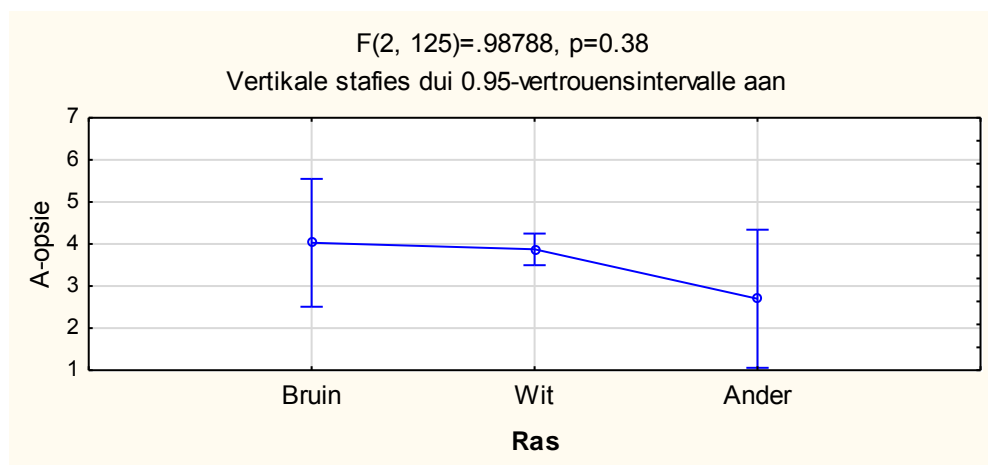
5.3.2 Dosente

5.3.2.1 Onafhanklike veranderlike: Ras

A-opsie

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse se houdings oor die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p=0.38$). Dosente van alle rasse was tot 'n mindere of meerdere mate negatief oor die A-opsie, alhoewel bruin dosente op die middelpunt van die skaal lê en wit en ander dosente aan die negatiewe kant van die skaal lê. Dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, was veral negatief oor die A-opsie.

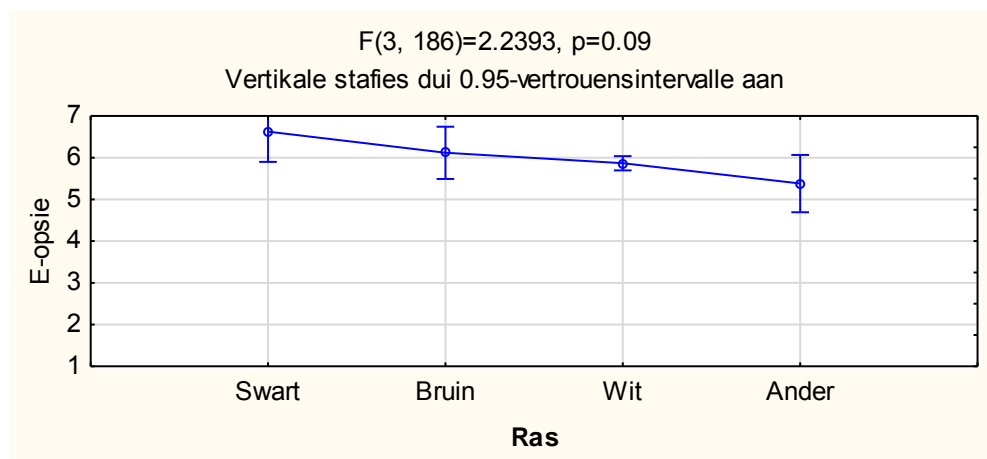
Wat opval by Figuur 5:84 is dat data van swart dosente ontbreek. 'n Moontlike verklaring hiervoor is dat swart dosente gewoon nie vrae oor hierdie opsie beantwoord het nie, omdat die opsie nie op hulle van toepassing is nie. Swart dosente kan meestal nie in hierdie opsie funksioneer nie, en voel dus hulle is nie in 'n posisie om vrae hieroor te beantwoord nie.

Figuur 5:84: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die A-opsie per rasgroep.

E-opsie

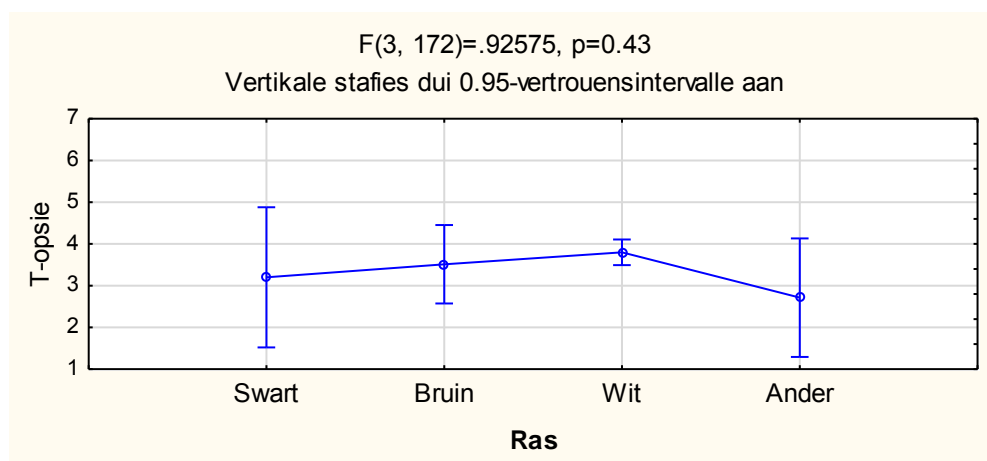
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse se houdings oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p=0.09$). Swart dosente was wel ietwat meer positief oor die E-opsie as bruin dosente, terwyl bruin dosente op hulle beurt weer ietwat meer positief was as wit dosente. Daar kan wel gesê word dat dosente van alle rasse positief is oor die E-opsie.

Figuur 5:85: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die E-opsie per rasgroep

T-Opsie

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p=0.43$). Dosente was negatief gesind oor die T-opsie en dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, was veral negatief jeens die T-opsie, terwyl swart dosente hiernaas meer negatief was as bruin dosente, wat op hulle beurt weer meer negatief gesind was as wit dosente.

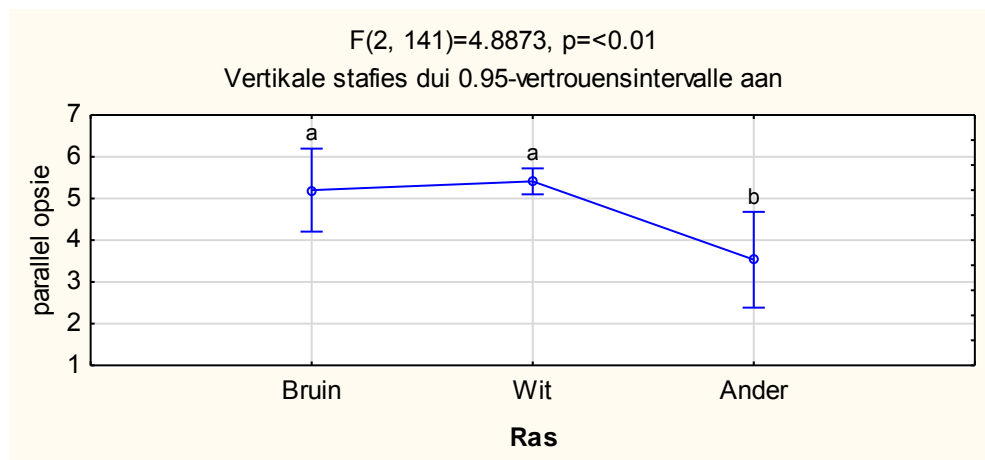

Figuur 5:86: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die T-opsie per rasgroep

Parallelmediumonderrig

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die toepaslikheid van parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Alhoewel wit en bruin dosente redelik positief oor parallelmediumonderrig was, was dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, aan die negatiewe kant van die skaal. Net soos by die A-opsie is dit by hierdie grafiek opvallend dat daar nie data vir swart dosente is nie. Dit kan weereens verklaar word deur uit te wys dat,

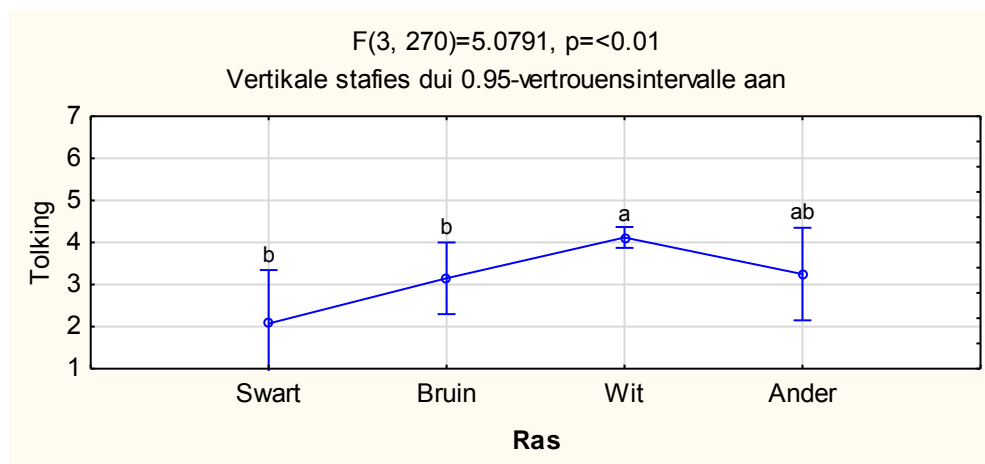
indien swart dosente wel in die Parallelmedium-opsie funksioneer, hulle gewoonlik net die Engelse komponent sal aanbied. Omdat swart dosente dus nie ten volle in hierdie opsie funksioneer nie, het hulle waarskynlik besluit om nie vroe hieroor te beantwoord nie. Die verskynsel wat hom onder die A-opsie en Parallelmediumopsie voordo, maak dit insiggewend dat swart dosente hulle van 'n oordeel oor beide opsies weerhou.

Figuur 5:87: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens Parallelmediumonderrig per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan waar die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Tolking

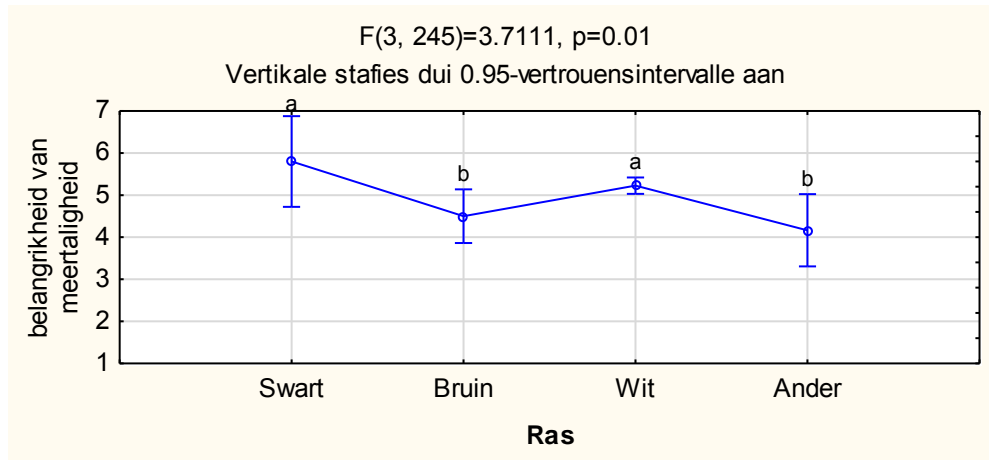
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse groepe se houdings oor die toepaslikheid van die Tolking binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Swart dosente was baie negatief oor die gebruik van tolking, terwyl bruin dosente effens minder negatief was. Wit dosente was net-net aan die positiewe kant van die skaal en dus die enigste groep wat enigsins positiewe houdings oor die toepaslikheid van tolking getoon het.

Figuur 5:88: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens Tolking per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan waar die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Belang van meertaligheid

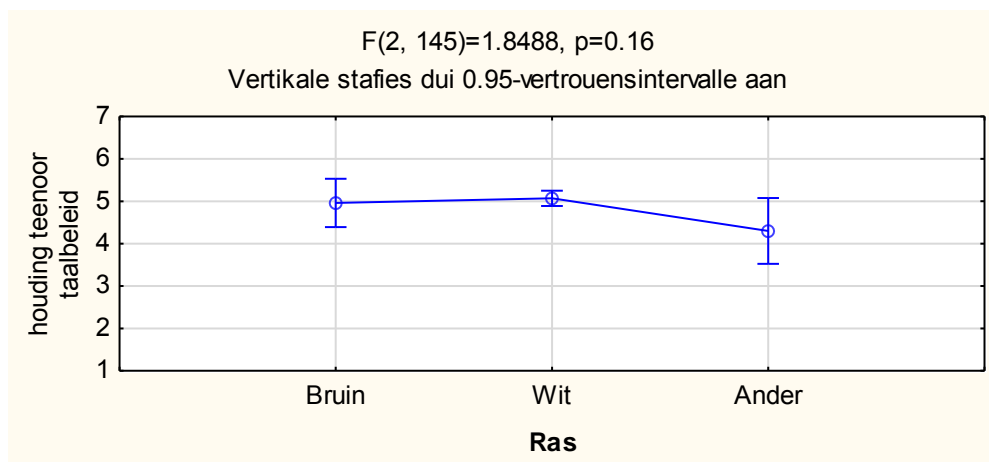
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die belang van meertaligheid ($p=0.01$). Alhoewel dosente van alle rasse-groepe aangedui het dat hulle meertaligheid belangrik ag, was dit veral swart en wit dosente wat aangedui het dat meertaligheid belangrik is. Bruin dosente en dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, was ietwat minder oortuig hiervan.

Figuur 5:89: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat daar groepe is wat beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Houding teenoor taalbeleid

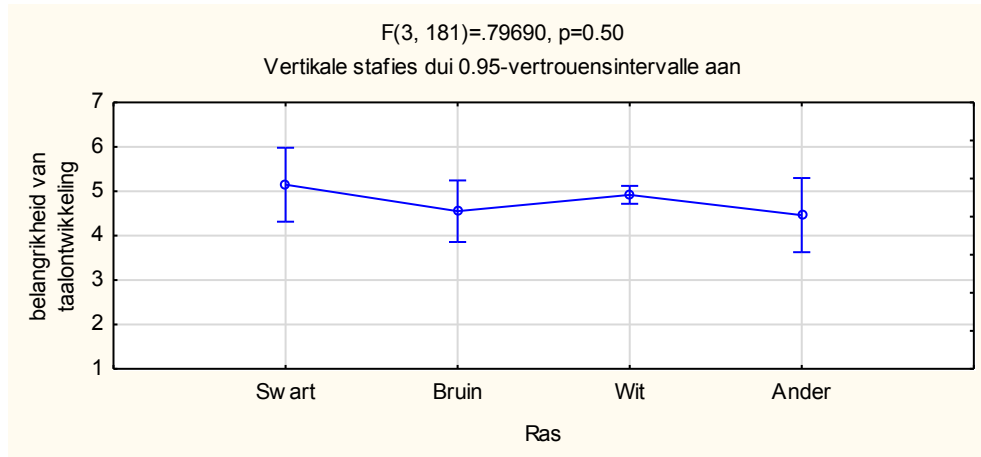
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se algemene houdings jeens die US Taalbeleid nie ($p=0.16$). Bruin en wit dosente was ewe positief, terwyl dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, minder positief was. Opvallend in Figuur 5:90 is dat swart dosente weer hier ontbreek. Daar kan slegs gespekuleer word waarom swart dosente besluit het om nie vrae hieroor te beantwoord nie.

Figuur 5:90: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die taalbeleid per rasgroep.

Belang van taalontwikkeling

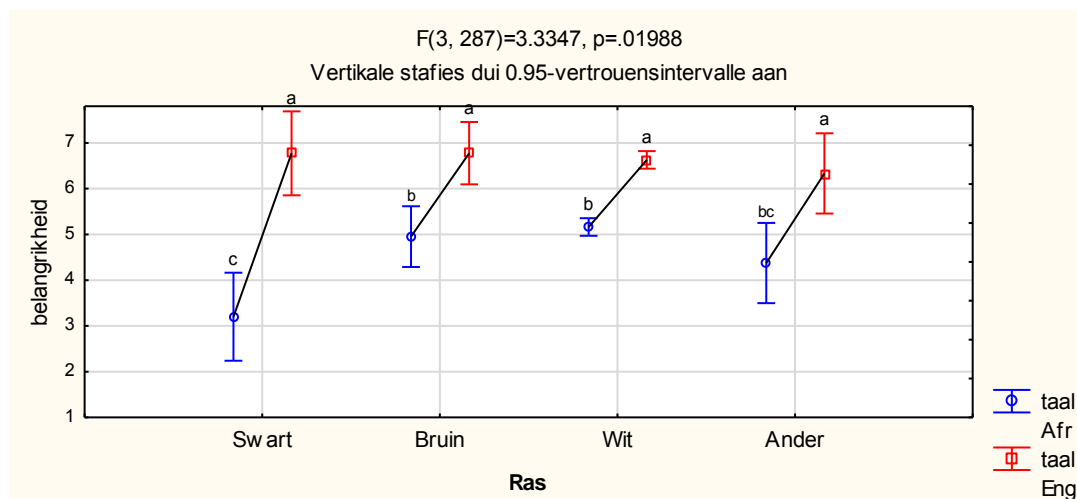
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die belang van taalontwikkeling nie ($p=0.50$). Dosente van alle rasse-groepe was redelike positief oor die belang van taalontwikkeling.

Figuur 5:91: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens belang van taalontwikkeling per rasgroep.

Belang van taal in hoër onderwys: Interaksie van taal met ras

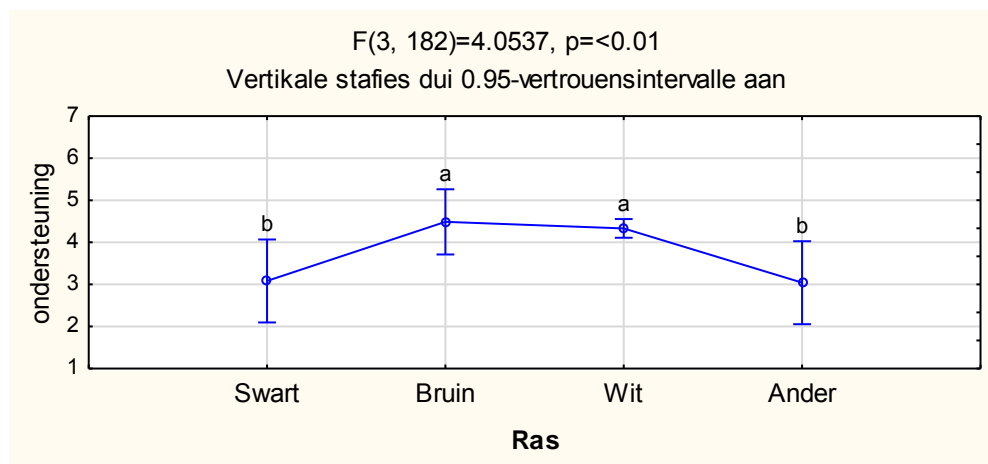
'n Twee-rigting-variansie-analise is gedoen om die gesamentlike interaksie-effek van taal en ras op die houdings oor die belang van spesifieke tale in HO te ondersoek. Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die belang van Afrikaans en Engels ($p=0.01988$). Dosente van alle rasse-groepe het saamgestem oor die belang van Engels in die hoër onderwys en was almal baie positief hieroor. Alhoewel daar nie 'n beduidende verskil in die houdings van bruin en wit dosente oor die belang van Afrikaans was nie, was daar wel 'n beduidende verskil tussen bruin en wit dosente aan die een kant en swart dosente aan die ander kant. Onder swart dosente was daar 'n besondere negatiwiteit jeens Afrikaans. Wit en bruin dosente was positief oor Afrikaans, maar dit was wel in gemiddelde mates.

Figuur 5:92: Die gesamentlike interaksie effek van taal en ras op die belang van Afrikaans, Engels en Afrikatale in hoër onderrig vir dosente per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Ondersteuning

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor taalondersteuning ($p < 0.01$). Alhoewel daar nie 'n beduidende verskil tussen wit en bruin dosente was nie, was daar wel 'n beduidende verskil tussen wit en bruin dosente aan die een kant, en swart dosente aan die ander kant. Terwyl bruin en wit dosente effens positief was, het swart dosente aan die negatiewe kant van die gemiddelde lyn op die skaal gelê.

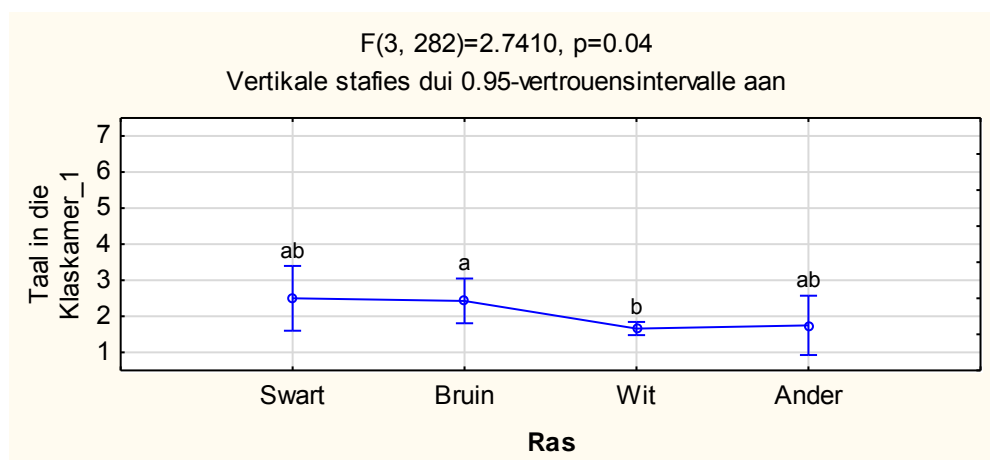

Figuur 5:93: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens US se taalondersteuningsdienste per rasgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat sommige groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer

Taal in die klaskamer 1

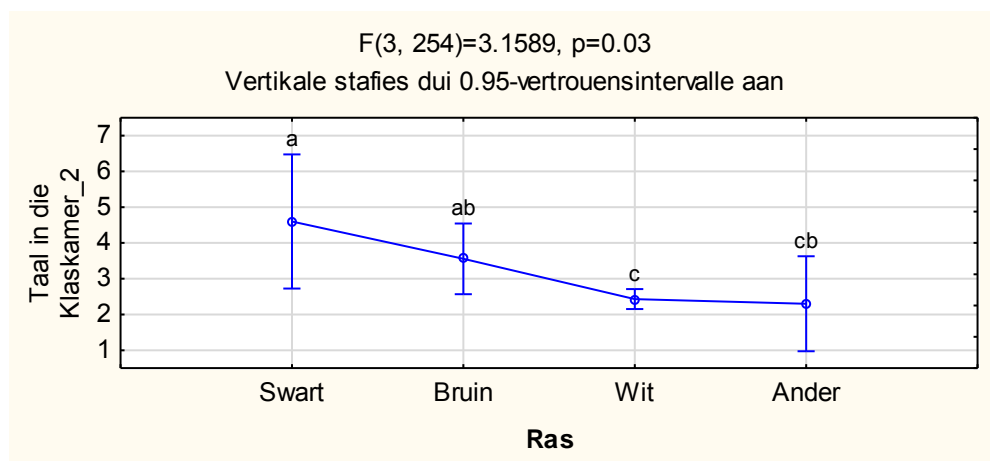
Daar was 'n beduidende verskil tussen die houdings van dosente van verskillende rasse se reaksies op die stelling “My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse” ($p=0.04$). Dosente van alle rasse het sterk van die stelling verskil, maar dit is veral wit dosente wat aangedui het dat hulle vaardighede in die tale van onderrig nie vir hulle uitdagings skep nie.

Figuur 5:94: Gemiddelde tellings vir dosente per rasgroep op die vraag “My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer 2

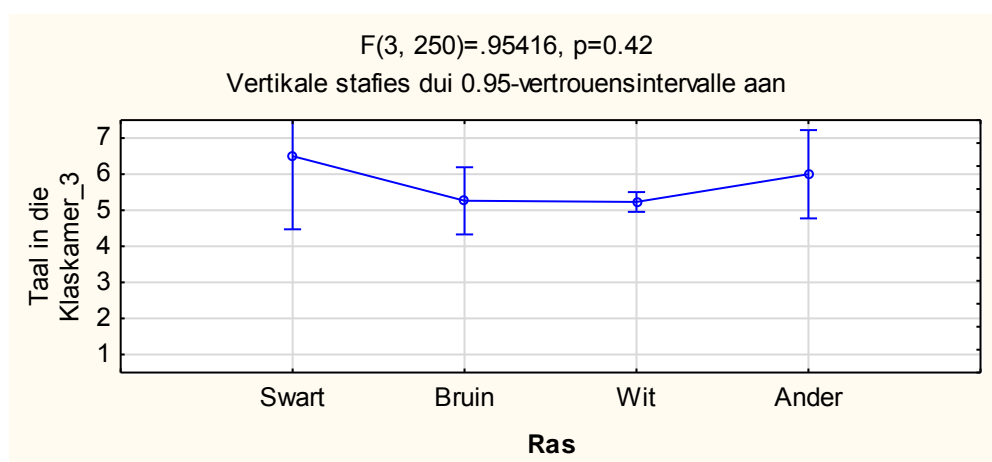
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse se reaksies op die stelling “My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep 'n uitdaging in die aanbieding van my klasse” ($p=0.03$). Swart dosente was die enigste groep wat met die stelling saamgestem het, terwyl wit en bruin studente in 'n mindere of 'n meerdere mate van die stelling verskil het.

Figuur 5:95: Gemiddelde tellings vir dosente per rasgroep op die vraag “My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep ’n uitdaging in die aanbieding van my klasse.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer 3

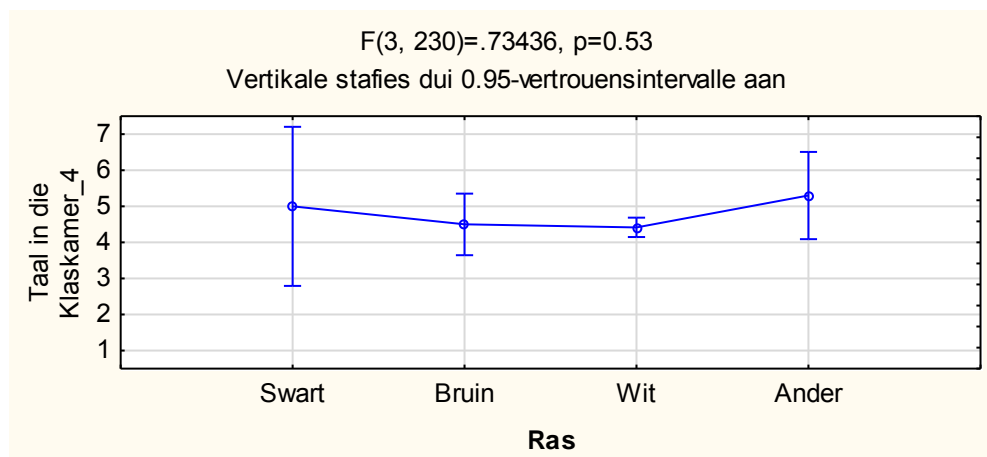
Daar was nie beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep ’n uitdaging vir my” nie ($p=0.42$). Hier is die praktiese analise weer van belang, aangesien die verspreiding van die houdings van die verskillende groepe in ’n groot mate ooreenstem. Dit gaan dus hier om die verspreiding van die dosente se houdings binne die onderskeie groepe, wat oor die spektrum ooreenstem. Swart dosente het gemiddeld sterker met die stelling saamgestem as die ander dosente.

Figuur 5:96: Gemiddelde tellings vir dosente per rasgroep op die vraag “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep ’n uitdaging vir my.”

Taal in die klaskamer 4

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend” nie ($p=0.53$). Dosente van alle rasse-groepe het net bo die gemiddelde lyn aan die positiewe kant van die skaal op hierdie vraag geantwoord.

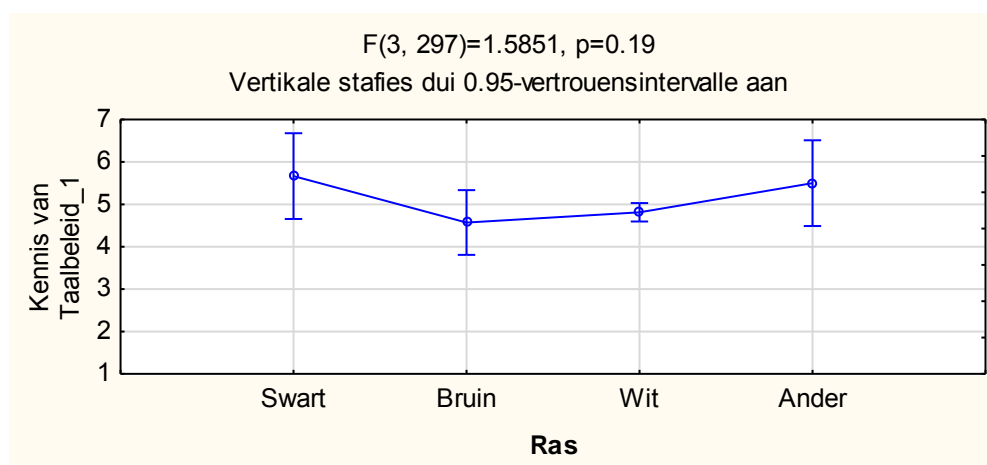

Figuur 5:97: Gemiddelde tellings vir dosente per rasgroep op die vraag “Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die Taalbeleid

Kennis van die Taalbeleid 1

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan” nie ($p = 0.19$). Nietemin was swart dosente meer bewus van die inhoud van die Taalbeleid as wit dosente, wat op hulle beurt weer meer vertrouwd is met die inhoud van die Taalbeleid as bruin dosente.

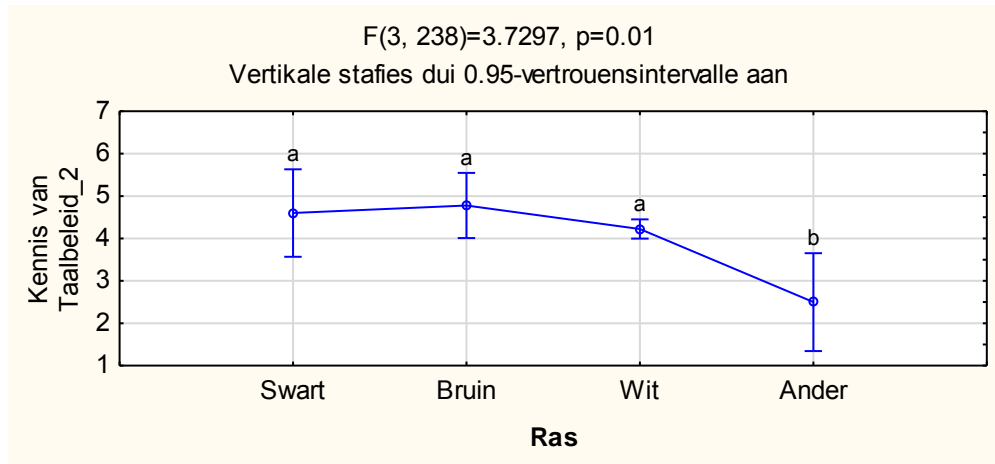

Figuur 5:98: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksie op die vraag “Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan” (per rasgroep).

Kennis van die Taalbeleid 2

Daar was ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf ’n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee” ($p = 0.01$). Alhoewel daar nie ’n beduidende verskil was tussen die houdings van bruin, swart en wit dosente nie, was

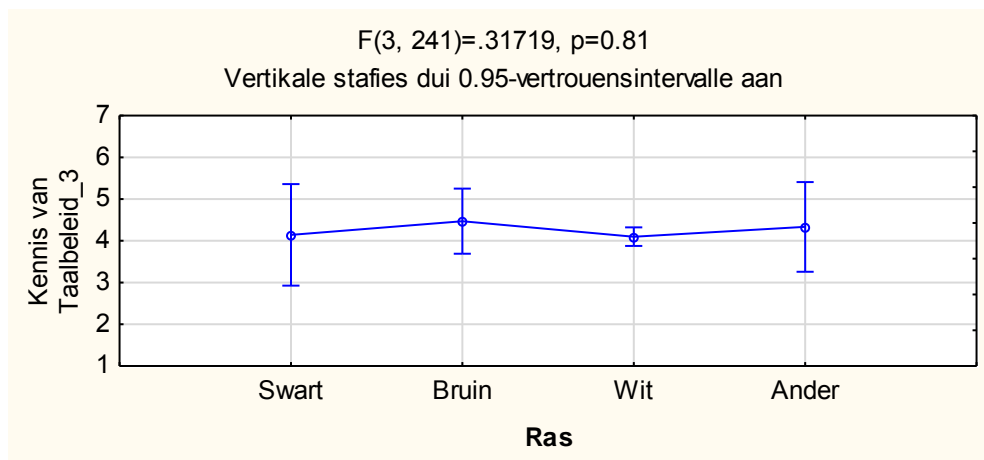
daar wel 'n beduidende verskil tussen die houdings van hierdie drie groepe teenoor die houdings van dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het.

Figuur 5:99: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies (per rasgroep) op die vraag “Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf ’n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee.” Die verskillende letters op die figuur dui aan waar die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

5.3.2.1.1.1 Kennis van die Taalbeleid 3

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik” nie ($p=0.81$). Ongeag ras het dosente aangedui dat hulle saamstem met die stelling, alhoewel dit gemiddeld net-net aan die positiewe kant van die gemiddelde lyn op die skaal lê.

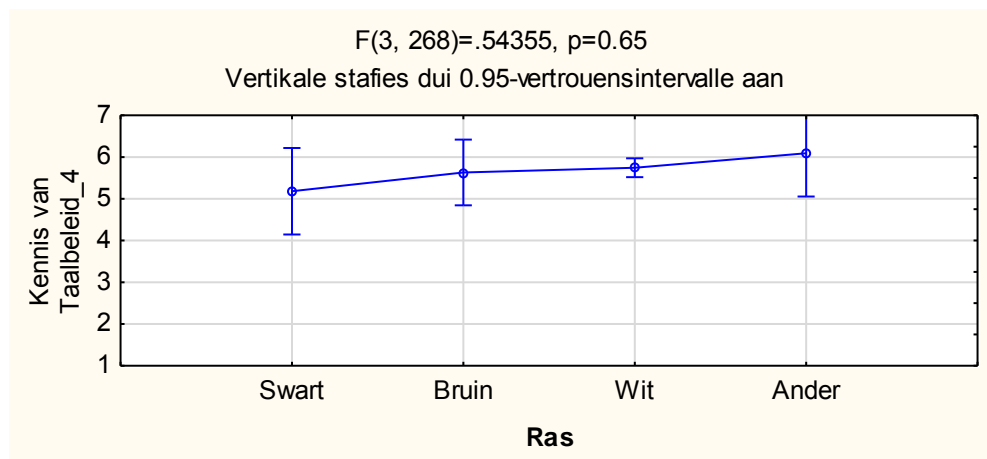

Figuur 5:100: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik.” (per rasgroep).

5.3.2.1.1.2 Kennis van die Taalbeleid 4

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se reaksies op die stelling “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek

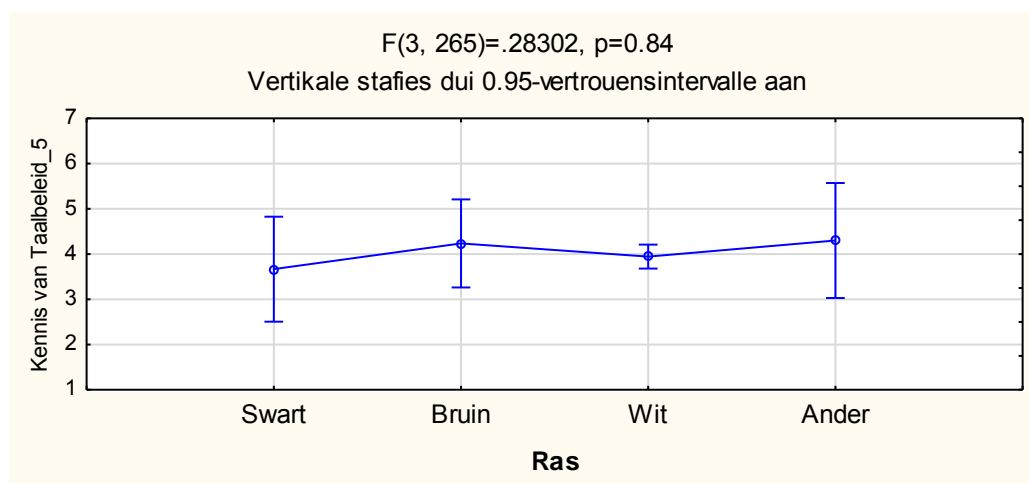
aangedui is vir elke module” nie ($p=0.65$). Swart dosente het wel ietwat minder positief op die stelling gereageer, maar dosente van alle rasse groepe het positiewe houdings getoon.

Figuur 5:101: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalinge van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module” (per rasgroep).

5.3.2.1.1.3 Kennis van die Taalbeleid 5

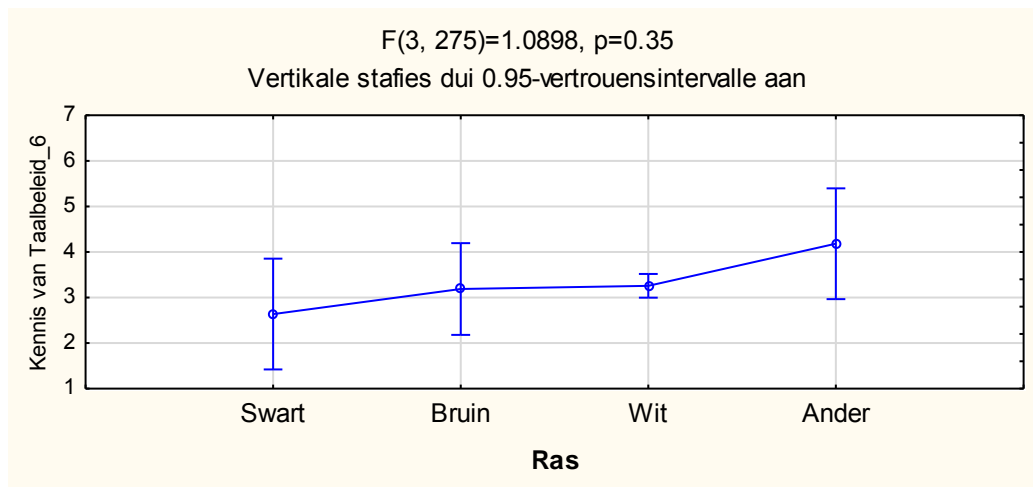
Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse groepe se reaksies op die stelling “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander” nie ($p=0.84$). Alhoewel die dosente se houdings hoofsaaklik op die gemiddelde lyn van die skaal lê, was swart dosente se houdings ietwat aan die negatiewe kant van die skaal, terwyl bruin dosente se houdings ietwat aan die positiewe kant van die skaal lê. Dit wil sê dosente se houdings het nie werklik verander sedert hulle by die US begin werk het nie, maar dat swart dosente se houdings veral nie verander het nie en bruin en ander dosente se houdings dalk ietwat kon verander.

Figuur 5:102: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander” (per rasgroep).

5.3.2.1.1.4 Kennis van die Taalbeleid 6

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse se reaksies op die stelling “Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad” nie ($p=0.35$). Dosente het hoofsaaklik van die stelling verskil, maar dit is veral swart dosente wat sterk van die stelling verskil het. Bruin en wit dosente het ooreenstemmende houdings getoon, terwyl dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het net-net aan die positiewe kant van die skaal lê en dus dalk wel tot 'n mindere of meerdere mate deur die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, beïnvloed kon word.

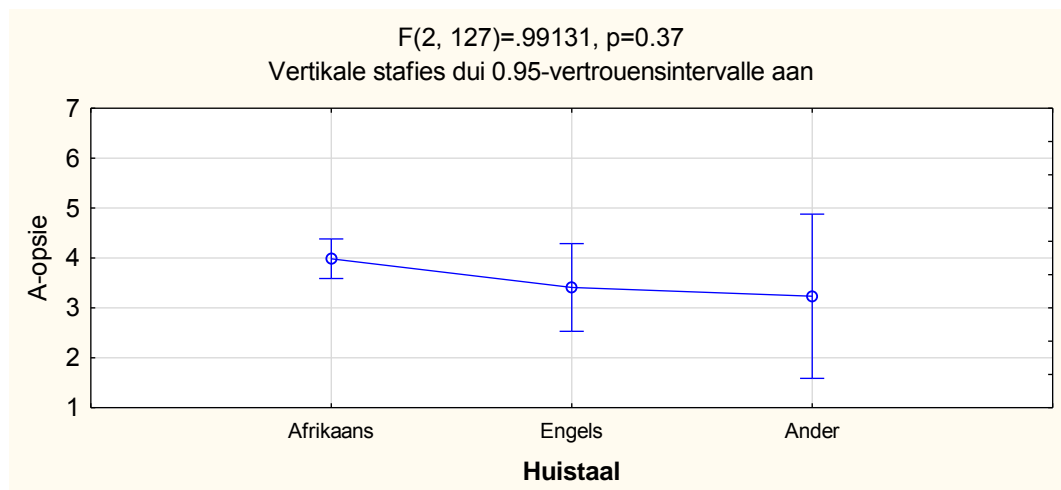

Figuur 5:103: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad”(per rasgroep).

5.3.2.2 Onafhanklike veranderlike: Huistaal

A-opsie

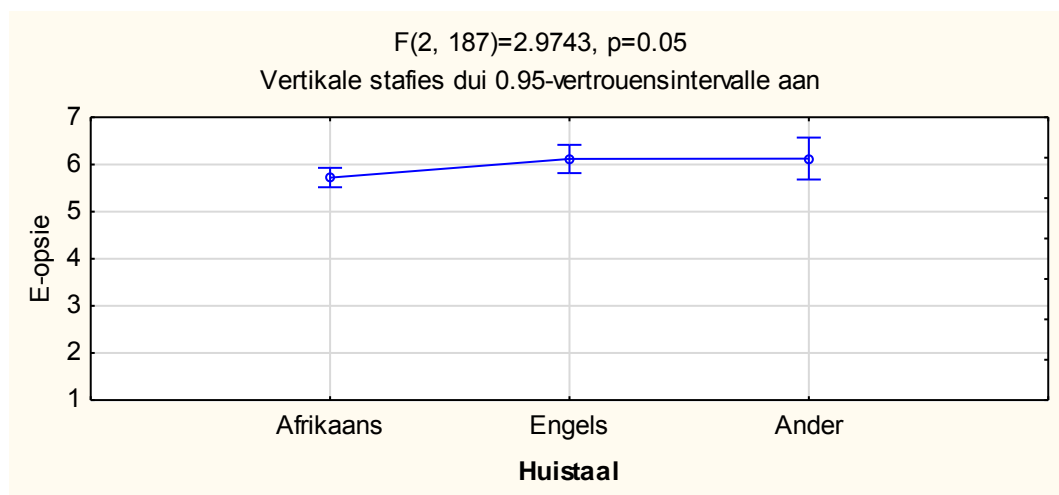
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p=0.37$). Terwyl Afrikaanssprekende dosente op die gemiddelde lyn van die skaal lê, is Engelssprekende dosente en dosente wat 'n ander taal as huistaal praat, negatief gesind is oor die A-opsie.

Figuur 5:104: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die A-opsie per taalgroep.

E-opsie

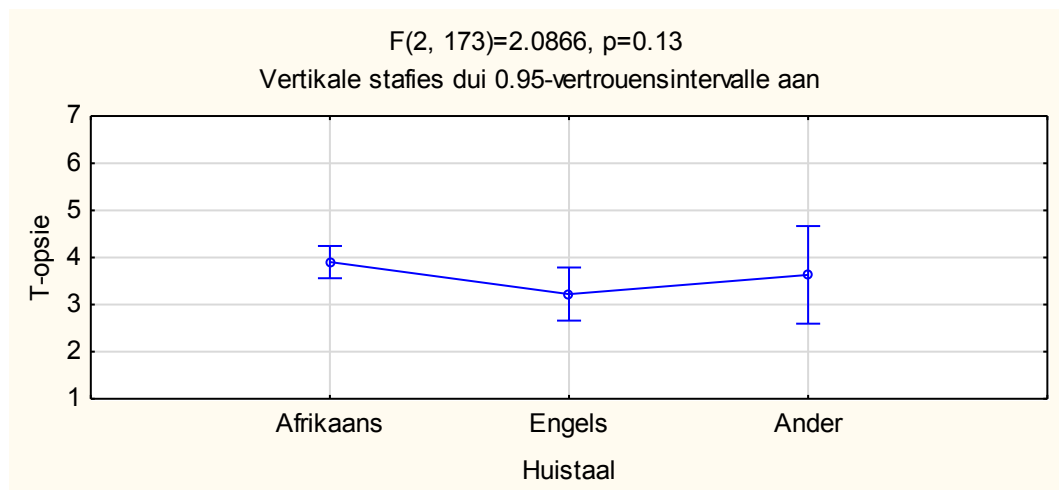
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p=0.05$), maar Afrikaanssprekende dosente was ietwat minder positief as Engelssprekende dosente en dosente wat 'n ander taal as huistaal praat. Nietemin was al die groepe baie positief oor die E-opsie.

Figuur 5:105: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die E-opsie per taalgroep.

T-opsie

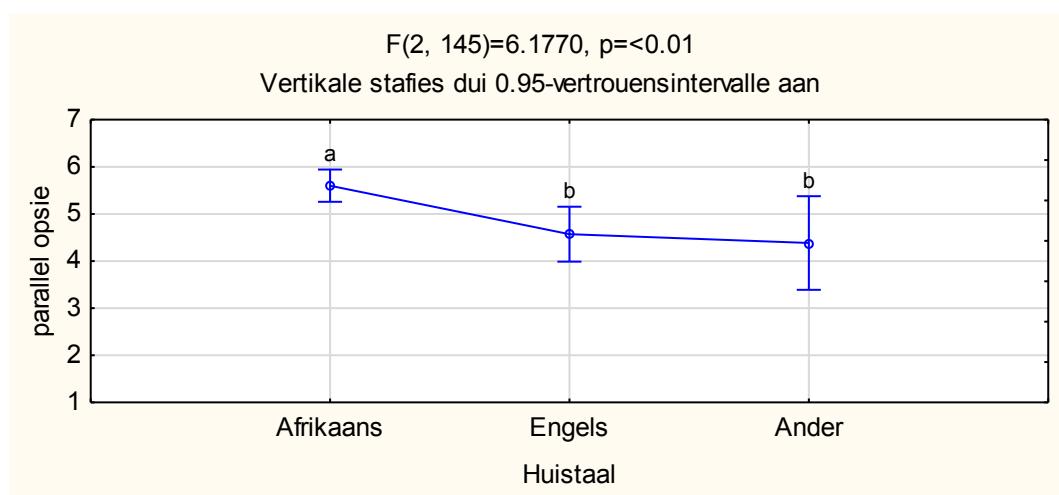
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p=0.13$). Dosente was, ongeag huistaal, negatief gesind jeens die T-opsie. Engelssprekende dosente was ietwat meer negatief as Afrikaanssprekende dosente.

Figuur 5:106: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die T-opsie per taalgroep.

Parallelmediumonderrig

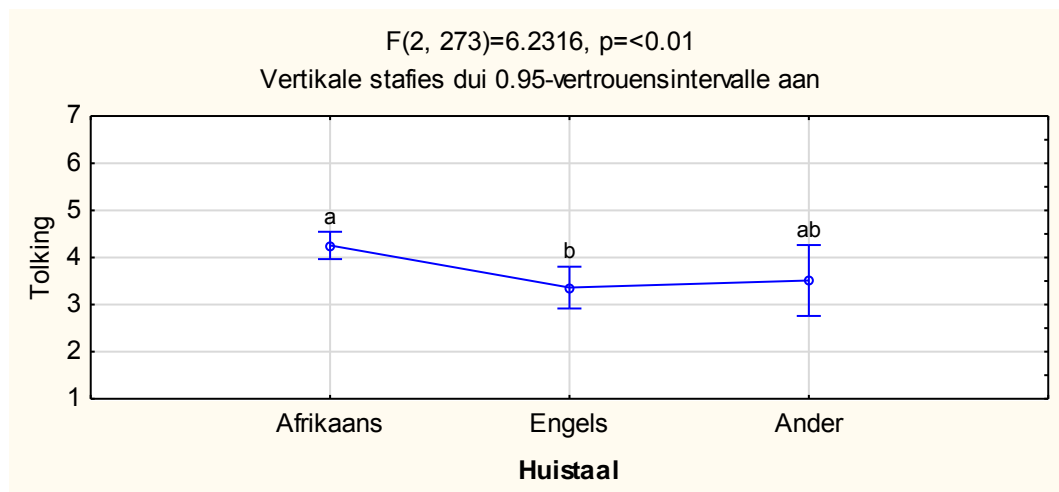
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die toepaslikheid van parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Alhoewel dosente van beide taalgroepe aan die positiewe kant van die skaal lê, was Afrikaanssprekende dosente opmerklik meer positief oor parallelmediumonderrig as dosente van ander taalgroepe.

Figuur 5:107: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens Parallelmediumonderrig per taalgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat daar groepe is wat beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Tolking

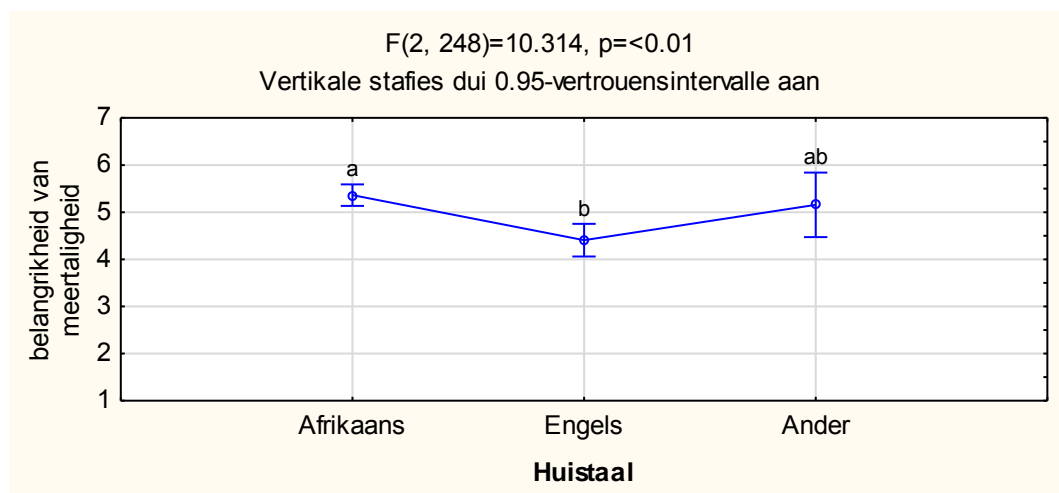
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die toepaslikheid van Tolking binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Afrikaanssprekende dosente was die enigste groep wat aan die positiewe kant van die skaal gelê het, terwyl Engelssprekende dosente en dosente van ander taalgroepe aan die negatiewe kant van die skaal lê.

Figuur 5:108: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens Tolking per taalgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Belang van meertaligheid

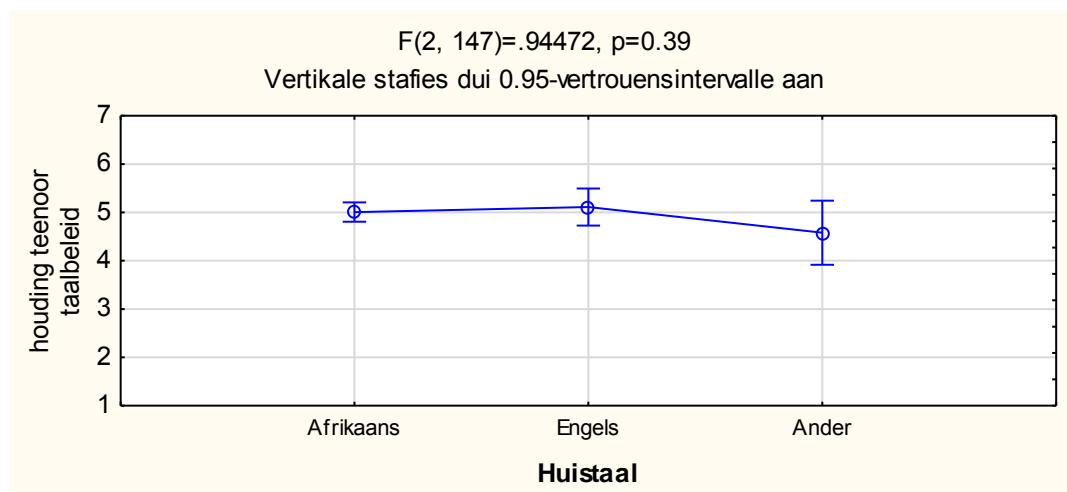
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die belang van meertaligheid ($p<0.01$). Terwyl Afrikaanssprekende dosente en dosente wat ander tale praat, aangedui het dat hulle meertaligheid redelik belangrik ag, het Engelssprekende dosente minder waarde aan die belang van meertaligheid geheg. Engelssprekende dosente lê nogtans aan die positiewe kant van die skaal.

Figuur 5:109: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid per taalgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Houding teenoor taalbeleid

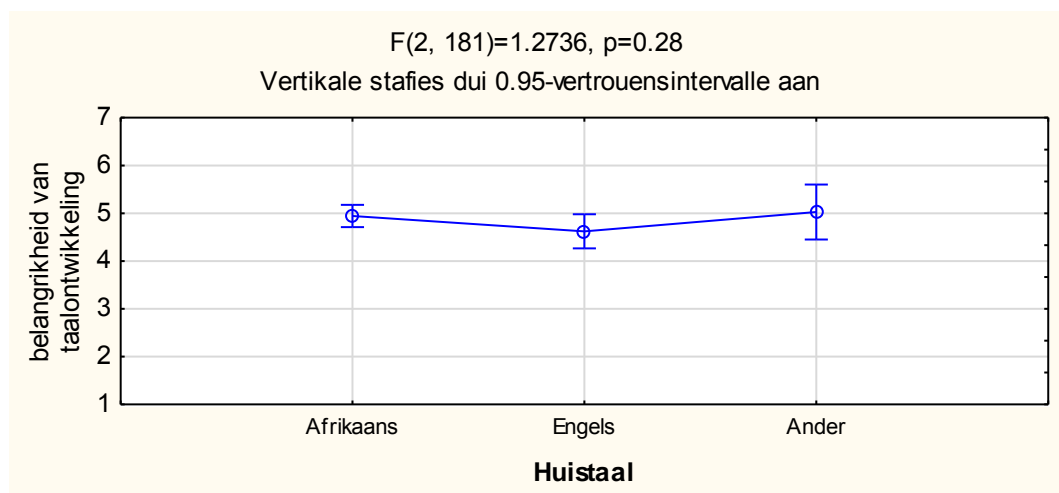
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings teenoor Taalbeleid van die US nie ($p=0.39$). Afrikaanse en Engelse dosente was redelik positief oor die Taalbeleid, terwyl dosente wat ander tale praat effens minder positief was.

Figuur 5:110: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die Taalbeleid per taalgroep.

Belang van taalontwikkeling

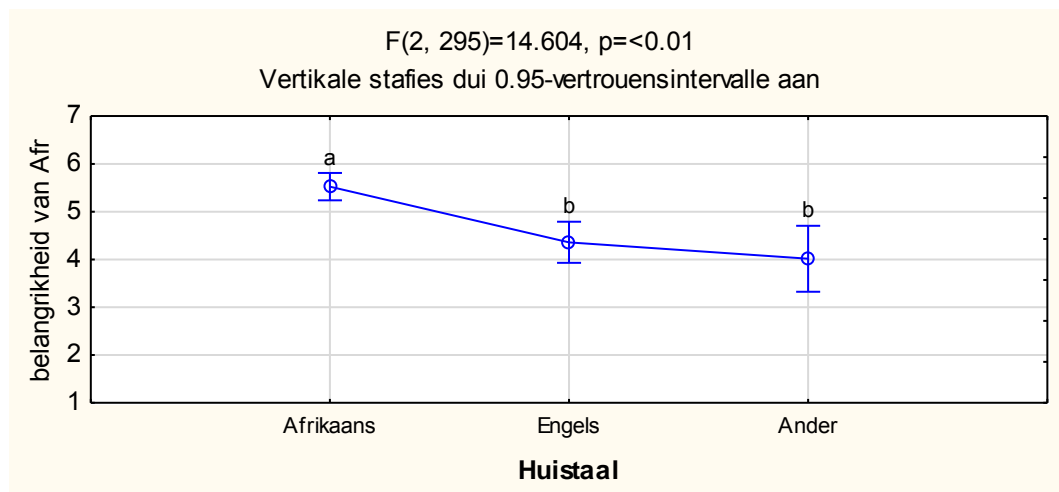
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die belang van taalontwikkeling nie ($p = 0.29$). Dosente van alle taalgroepe was redelik positief oor die belang van taalontwikkeling.

Figuur 5:111: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van taalontwikkeling per taalgroep.

Belang van Afrikaans

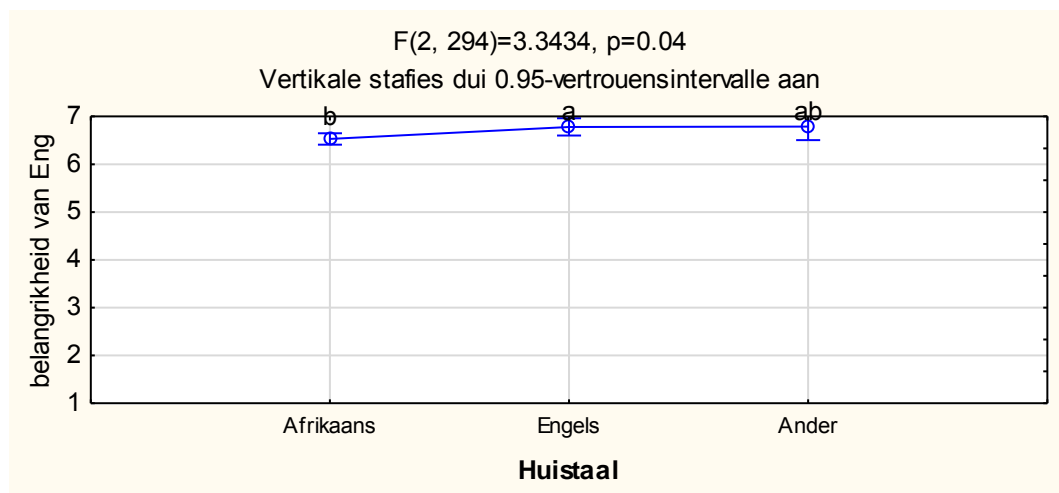
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die belang van Afrikaans ($p < 0.01$). Terwyl Afrikaanse dosente Afrikaans as redelik belangrik ag, ag Engelssprekende dosente en dosente wat 'n ander taal praat die Taal heelwat minder belangrik. Nietemin het laasgenoemde twee groepe wel aan die positiewe kant van die skaal gelê.

Figuur 5:112: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van Afrikaans per taalgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat daar groepe is wat beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Belang van Engels

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die belang van Engels ($p=0.04$). Dit is hier belangrik om die verskil tussen die praktiese en die statistiese analise uit te wys. Terwyl dosente van alle taalgroepe hoë waarde aan Engels heg, was daar wel 'n verskil tussen die vlakke (of die verspreiding) van die houdings onder die onderskeie groepe. Nietemin was dosente uit alle taalgroepe sterk oortuig van die belang van Engels, waarvan Engelssprekende dosente die meeste waarde aan die belang van dié taal heg.

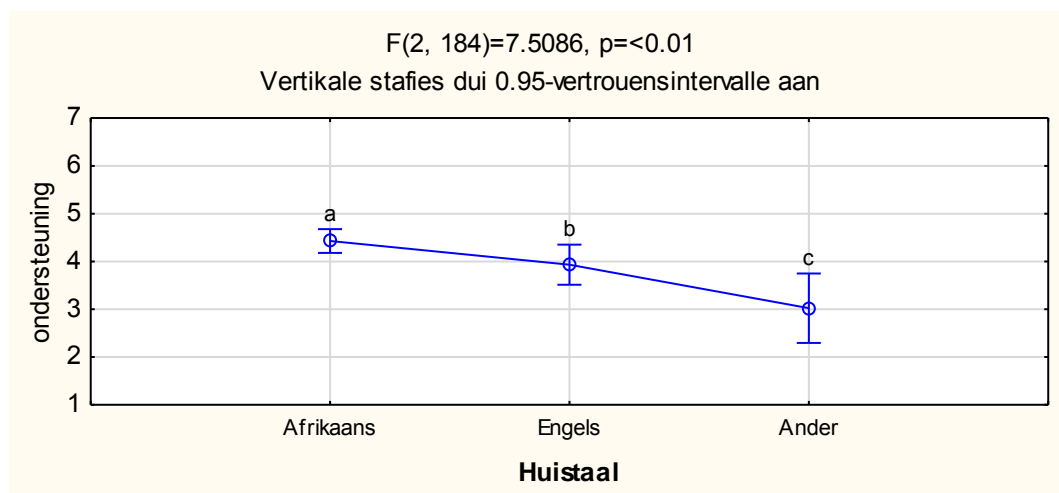

Figuur 5:113: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van Engels per taalgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Ondersteuning

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente wat verskillende huistale praat se houdings oor die US se taalondersteuningsdienste ($p<0.01$). Afrikaanssprekende dosente was die enigste groep wat aan die

positiewe kant van die skaal gelê het, terwyl Engelssprekende dosente net-net aan die negatiewe kant van die skaal lê. Dosente wat ander tale as huistaal praat, was beduidend meer negatief as Afrikaanse en Engelse dosente.

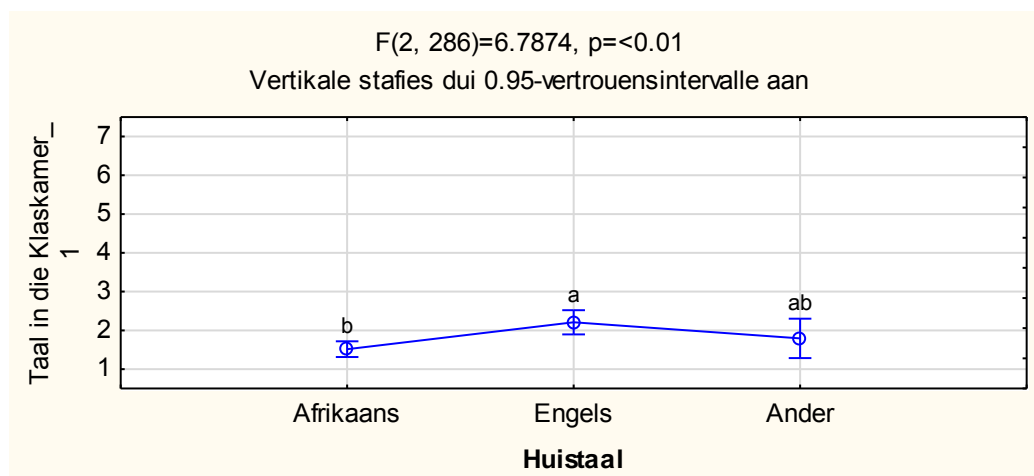

Figuur 5:114: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die US se taalondersteuningsdienste per taalgroep. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer

Taal in die klaskamer 1

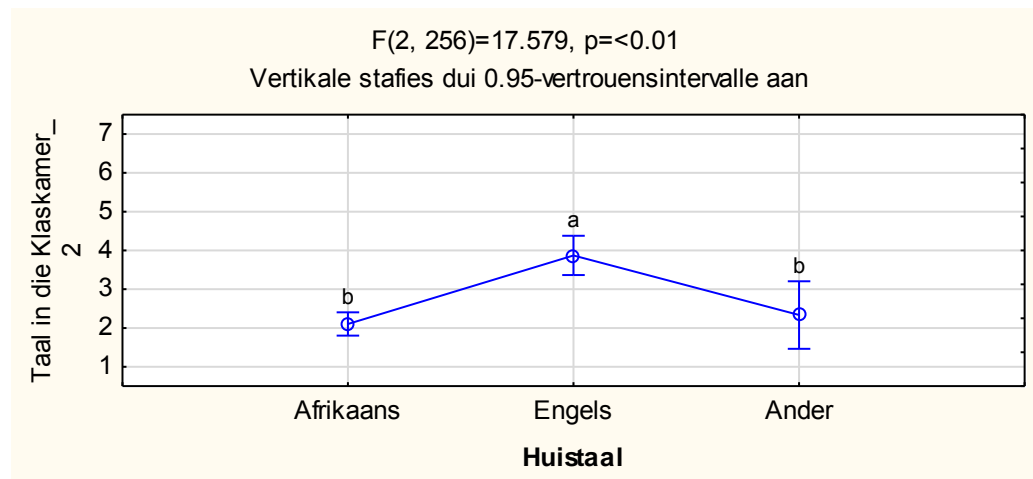
Daar was 'n beduidende verskil tussen die houdings van dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse” ($p<0.01$). Dosente van alle taalgroepe het sterk van die stelling verskil, maar dit is veral Afrikaanssprekende dosente wat aangedui het dat hulle vaardighede in die tale van onderrig nie vir hulle uitdagings skep nie.

Figuur 5:115: Gemiddelde tellings vir dosente per taalgroep op die vraag “My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer 2

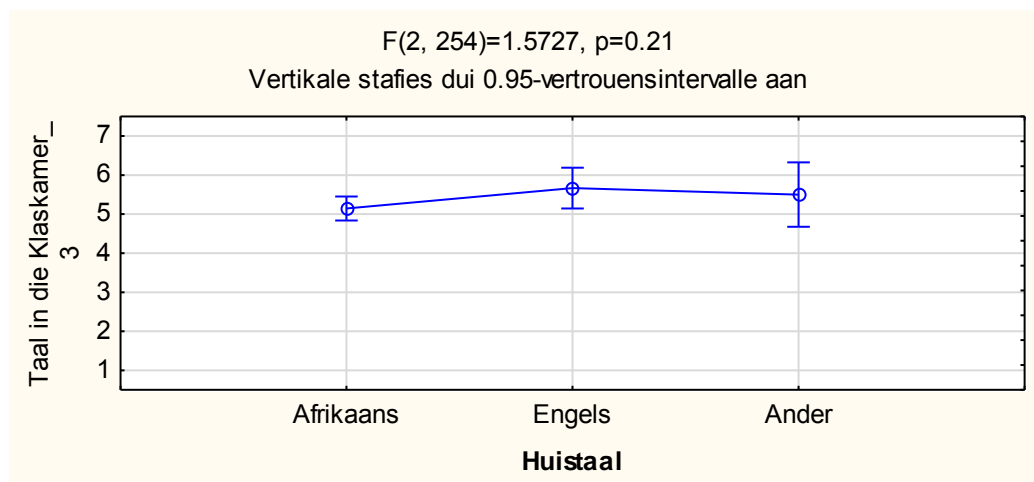
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep 'n uitdaging in die aanbieding van my klasse” ($p < 0.01$). Terwyl Afrikaanssprekende dosente baie sterk van die stelling verskil het, het Engelssprekende dosente net onder die gemiddelde lyn van die skaal van die stelling verskil. Daar is dus 'n sterker aanduiding uit die geledere van Afrikaanssprekende dosente dat hulle vaardighede om tussen twee tale te skakel nie 'n uitdaging vir hulle bied nie. Dosente wat 'n ander taal as huistaal praat (buiten Engels of Afrikaans) het nie beduidend verskil van Afrikaanssprekende dosente nie.

Figuur 5:116: Gemiddelde tellings vir dosente per taalgroep op die vraag “My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep 'n uitdaging in die aanbieding van my klasse.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat daar groepe is wat beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer 3

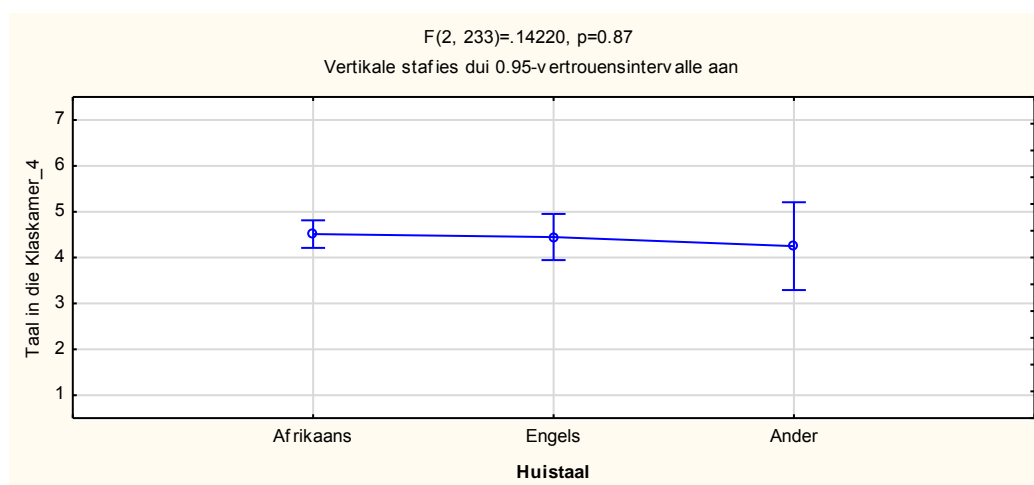
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep 'n uitdaging vir my” nie ($p = 0.21$). Dosente van alle taalgroepe het saamgestem dat die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei 'n uitdaging vir hulle skep.

Figuur 5:117: Gemiddelde tellings vir dosente per taalgroep op die vraag “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep ’n uitdaging vir my.”

Taal in die klaskamer 4

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend” nie ($p=0.87$). Dosente van alle taalgroepe het net bo die gemiddelde lyn aan die positiewe kant van die skaal op hierdie vraag geantwoord.

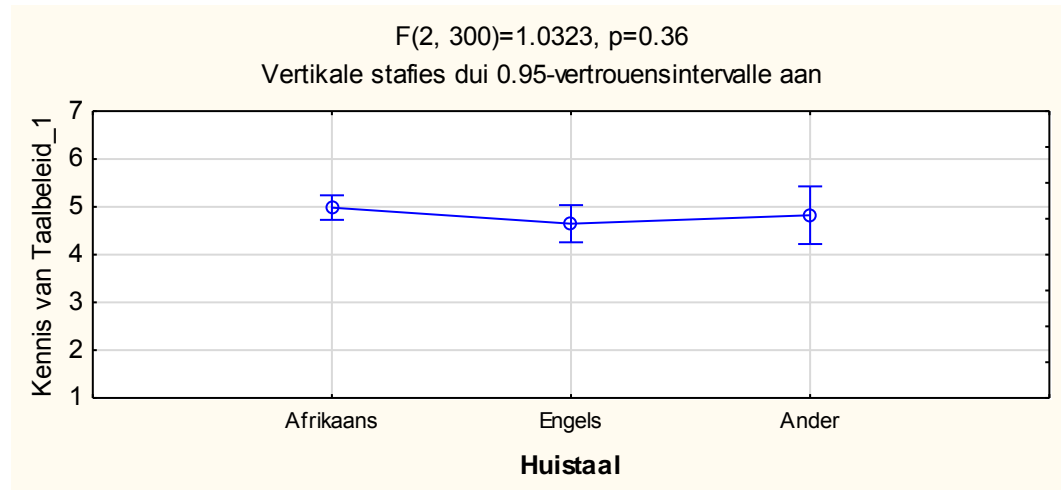
Figuur 5:118: Gemiddelde tellings vir dosente per taalgroep op die vraag “Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend.”

Kennis van die taalbeleid

Aangesien die vrae wat dosente se kennis van die taalbeleid toets nie hoë betroubaarheidsresultate gehad het nie, word die vrae wat hulle kennis oor die taalbeleid toets, afsonderlik behandel.

Kennis van die taalbeleid 1

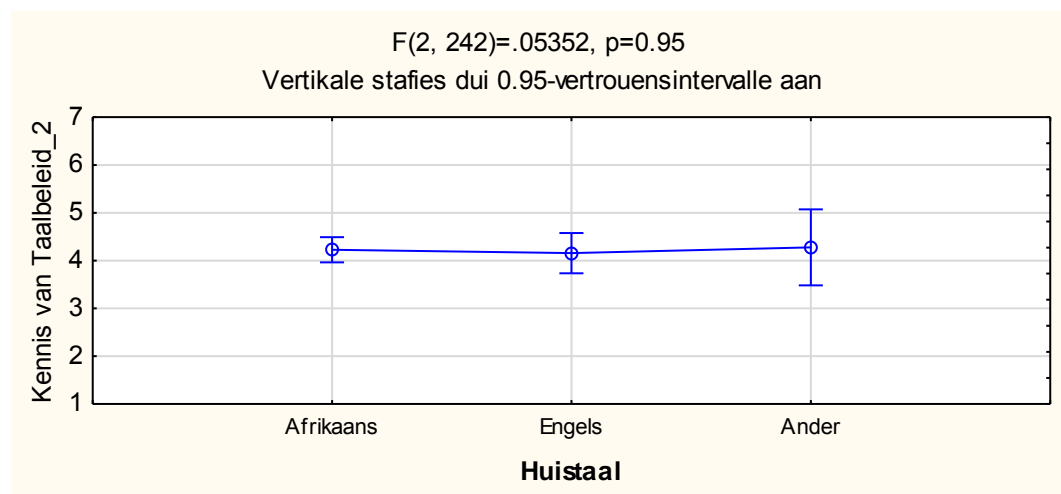
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan” nie ($p=0.36$). Dosente van alle taalgroepe het gemiddelde vlakke van instemming getoon en hulle is dus almal redelik vertrouwd met die inhoud van die nuwe (2014) Taalbeleid.

Figuur 5:119: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan”(per taalgroep).

Kennis van die taalbeleid 2

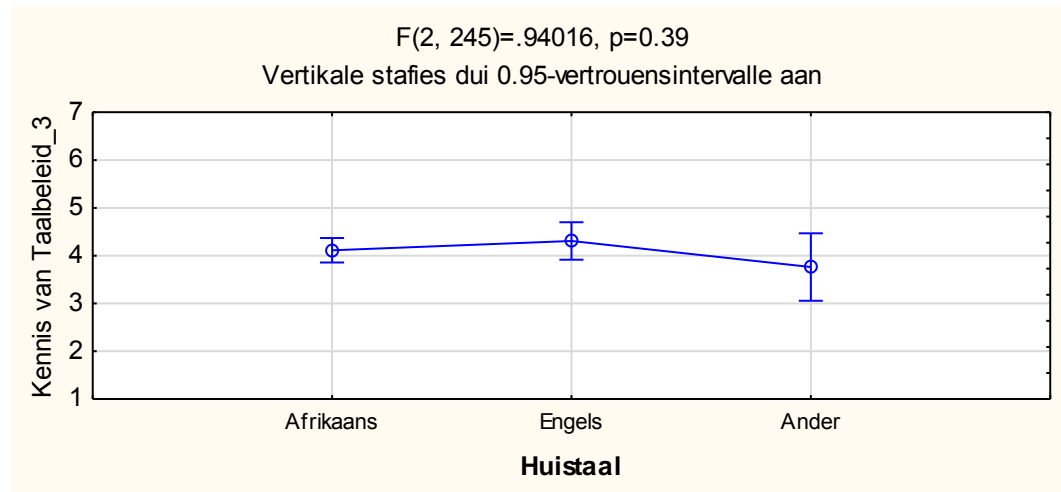
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf 'n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee” nie ($p=0.95$). Dosente van alle taalgroepe was net-net aan die positiewe kant van die skaal en het dus nie besondere sterk houdings hieroor geopenbaar nie.

Figuur 5:120: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf 'n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee”(per taalgroep).

Kennis van die taalbeleid 3

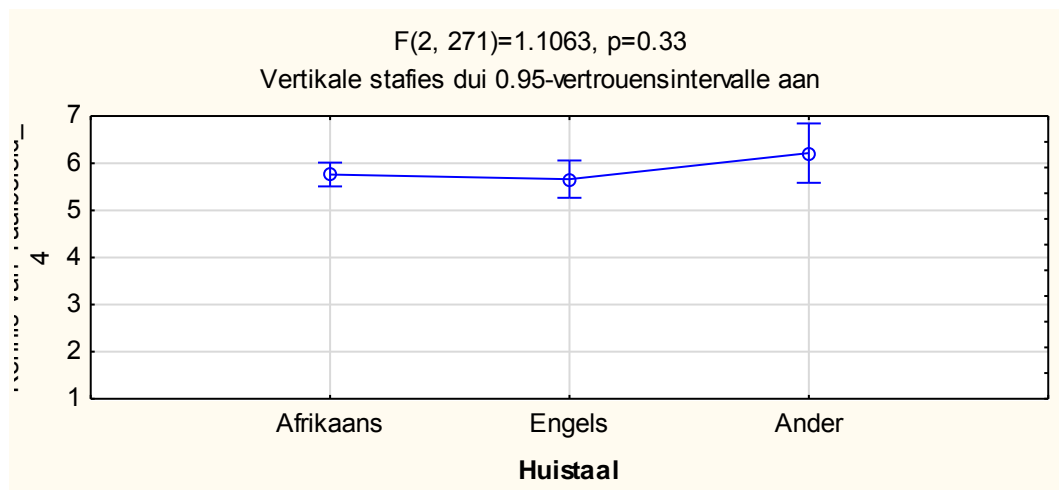
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik” nie ($p=0.39$). Afrikaans- en Engelssprekende dosente het aangedui dat hulle saamstem met die stelling, alhoewel dit net-net aan die positiewe kant van die gemiddelde lyn op die skaal lê. Hulle meen dus wel dat die Taalbeleid en –plan effens te voorskriftelik is. Dosente wat 'n ander taal as huistaal praat, was gemiddeld net-net aan die negatiewe kant van die skaal en verskil dus effens van die stelling.

Figuur 5:121: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik” (per taalgroep).

Kennis van die taalbeleid 4

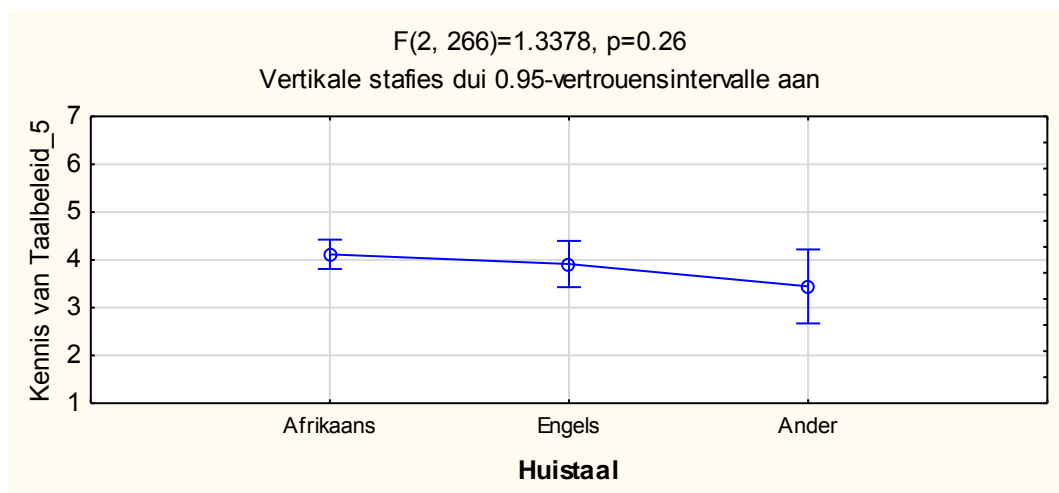
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalinge van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module” nie ($p=0.33$). Dosente van alle taalgroepe het redelik sterk met die stelling saamgestem, maar dit is veral dosente wat 'n ander taal as huistaal praat wat sterk met die stelling saamgestem het.

Figuur 5:122: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module” (per taalgroep).

Kennis van die taalbeleid 5

Daar was nie ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander” nie ($p=0.26$). Alhoewel dosente se houdings hoofsaaklik op die gemiddelde lyn van die skaal lê, was dosente wat Engels en ’n ander taal as huistaal praat aan die negatiewe kant van die skaal oor die stelling. Afrikaanssprekende dosente het net-net met die stelling saamgestem. Dosente se houdings jeens die Taalbeleid het dus nie werklik verander sedert hulle by die US begin werk het nie.

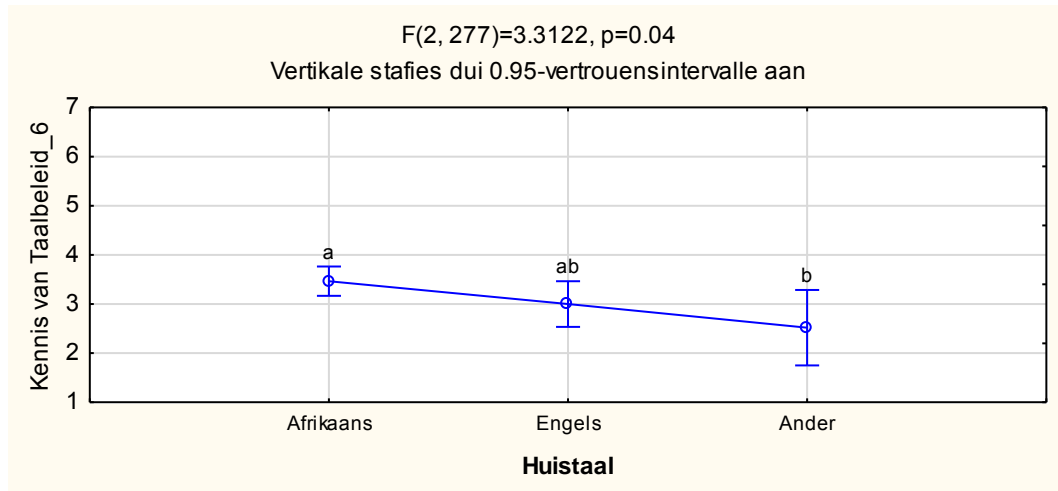

Figuur 5:123: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander” (per taalgroep).

Kennis van die taalbeleid 6

Daar was ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende taalgroepe se reaksies op die stelling “Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US

Taalbeleid en Taalplan gehad” ($p=0.04$). Dosente het hoofsaaklik van die stelling verskil, maar dit is veral dosente wat ’n ander taal as huistaal praat wat sterk van die stelling verskil het.

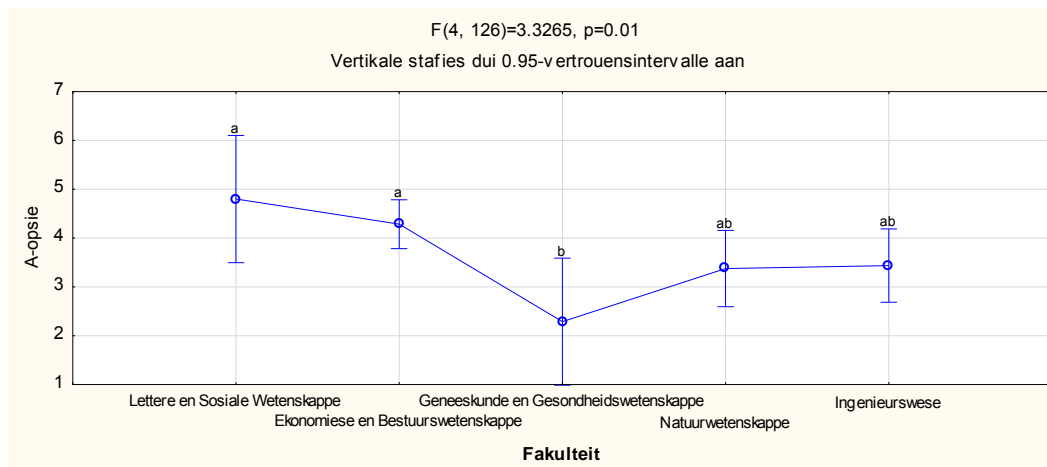

Figuur 5:124: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het ’n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad”(per taalgroep).

5.3.2.3 Onafhanklike veranderlike: Fakulteit

A-opsie

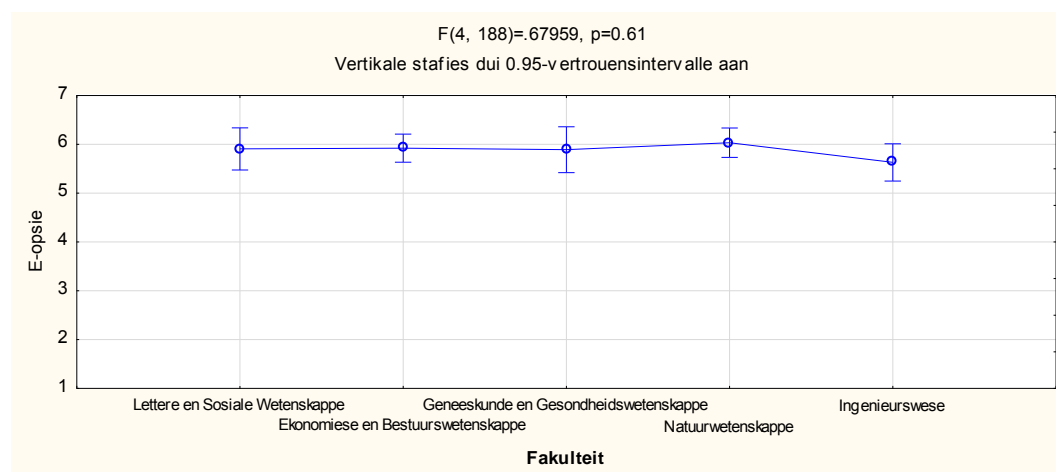
Daar was ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se houdings oor die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p=0.01$). Dosente uit die fakulteite Lettere en Sosiale wetenskappe, en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe was die enigste twee groepe wat positiewe houdings teenoor die A-opsie geopenbaar het, waar Lettere en Sosiale Wetenskappe dosente meer positief oor die A-opsie was as dosente van die fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe. Dosente uit die fakulteite Ingenieurswese en Natuurwetenskappe het aangedui dat hulle nie die A-opsie as toepaslik beskou nie, en dosente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe was baie negatief gesind jeens die A-opsie.

Figuur 5:125: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die A-opsie per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

E-opsie

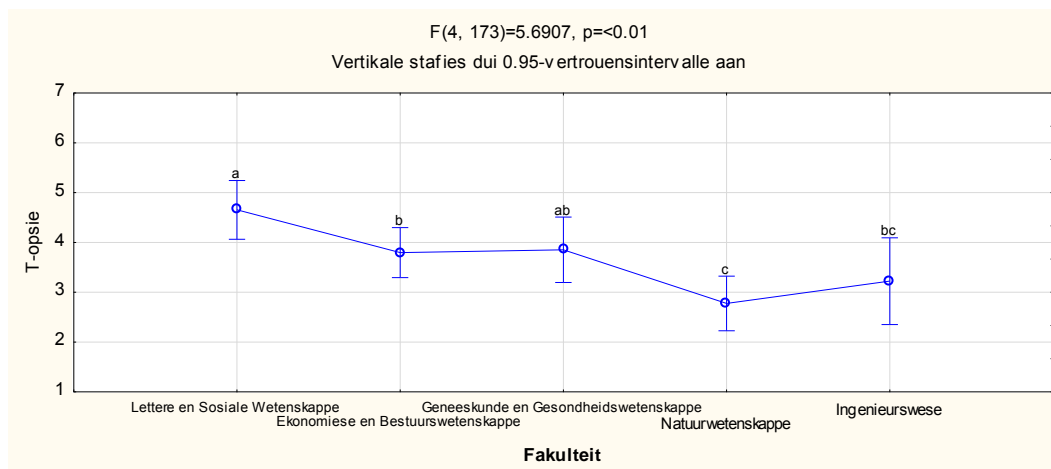
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se houdings oor die toepaslikheid van die E-opsie binne die Taalbeleid van die US nie ($p = 0.61$). Dosente uit al die fakulteite was baie positief oor die E-opsie.

Figuur 5:126: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die E-opsie per fakulteit.

T-opsie

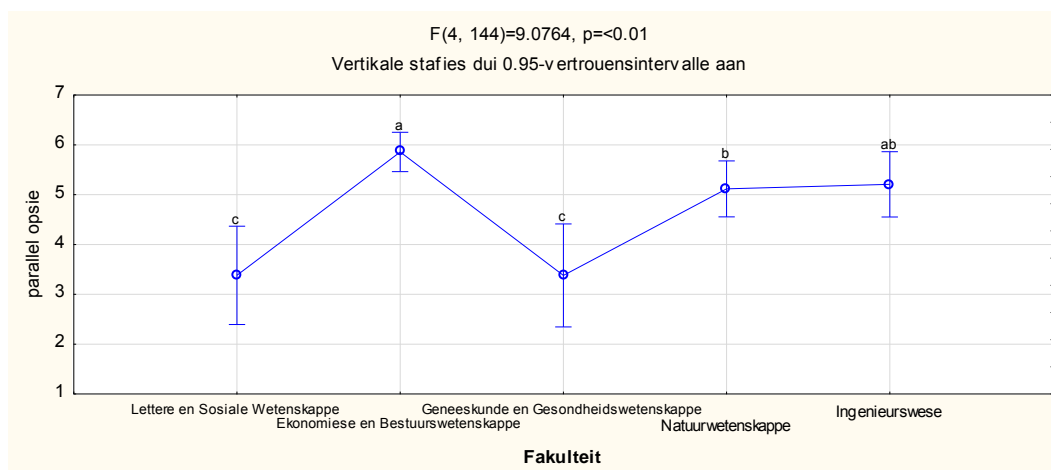
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente uit die onderskeie fakulteite se houdings oor die toepaslikheid van die T-opsie binne die Taalbeleid van die US ($p < 0.01$). Slegs dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe het aan die positiewe kant van die skaal gelê, alhoewel dit nie sterk positiewe houdings was nie. Dosente van die Fakulteit Natuurwetenskappe was die sterkste gekant teen die T-opsie, terwyl dosente uit die fakulteite Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Ingenieurswese tot 'n mindere of meerdere mate negatief gesind was teen die toepaslikheid van die T-opsie.

Figuur 5:127: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die T-opsie per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Parallelmediumonderrig

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente uit die onderskeie fakulteite se houdings oor die toepaslikheid van Parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Dosente uit die fakulteite Lettere en Sosiale Wetenskappe en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het aan die negatiewe kant van die skaal gelê. Daarteenoor was dosente uit die fakulteite Natuurwetenskappe, en Ingenieurswese redelik positief, en dosente uit die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe baie positief.

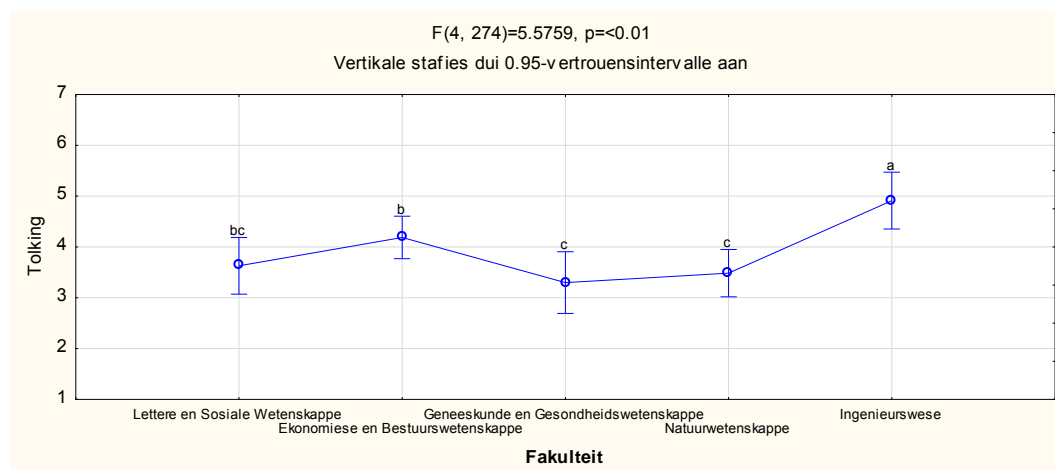

Figuur 5:128: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens Parallelmediumonderrig per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Tolking

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente uit die onderskeie fakulteite se houdings oor die toepaslikheid van tolking binne die Taalbeleid van die US ($p<0.01$). Slegs dosente uit die fakulteite Ekonomiese en Bestuurswetenskappe en Ingenieurswese was positief oor tolking. Hiervan was dosente uit

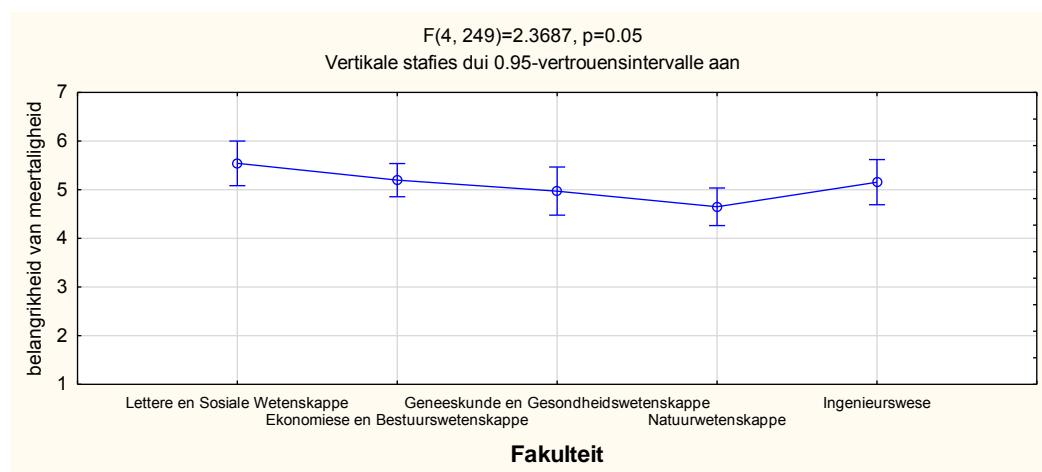
die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe tot 'n mindere mate positief, en dosente uit die Fakulteit Ingenieurswese beduidend meer positief. Dosente uit die fakulteite Lettere en Sosiale Wetenskappe, Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Natuurwetenskappe het aan die negatiewe kant van die skaal gelê.

Figuur 5:129: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens Tolking per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Belang van meertaligheid

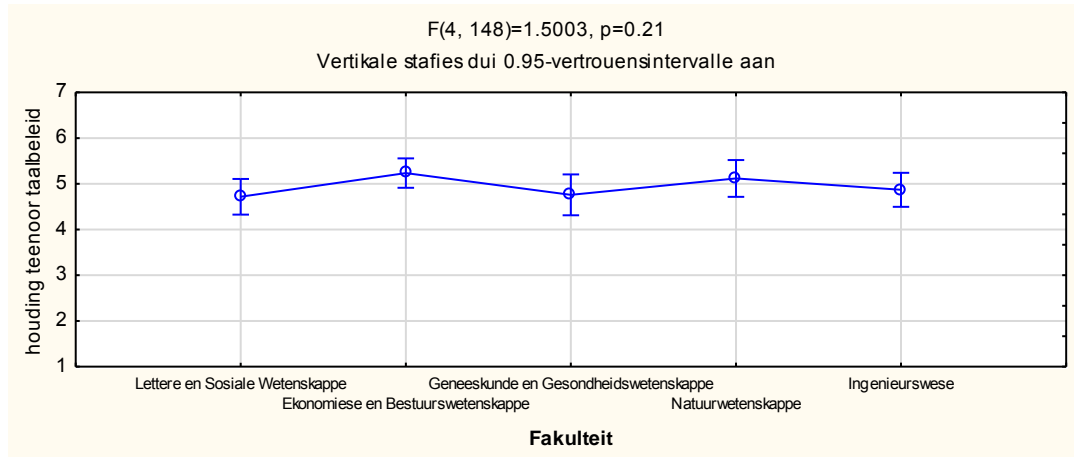
Daar was 'n verskil tussen die houdings van dosente uit die onderskeie fakulteite oor die belang van meertaligheid ($p=0.05$), alhoewel dosente uit al die fakulteite meertaligheid tot 'n mindere of meerdere mate belangrik ag. Dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe was meer positief oor meertaligheid as dosente uit die ander fakulteite. Dosente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe was minder positief as die ander dosente.

Figuur 5:130: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid per fakulteit.

Houding teenoor taalbeleid

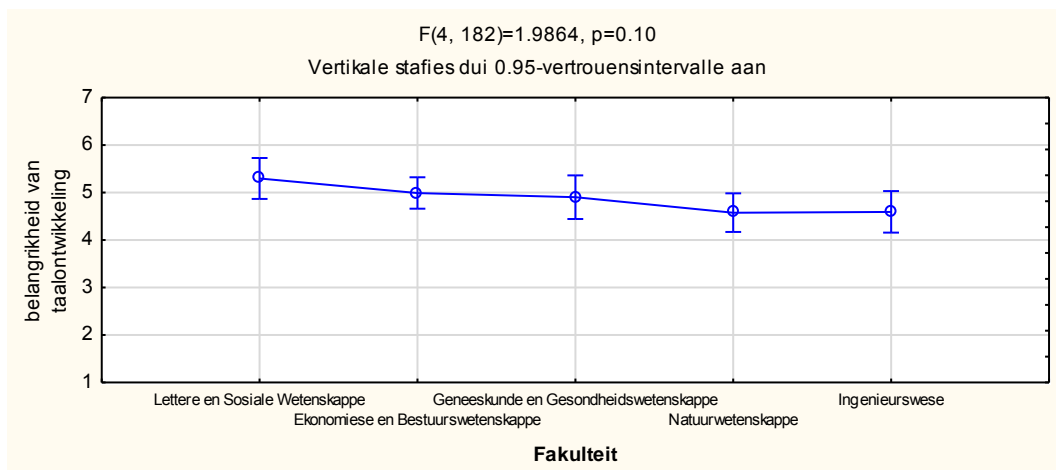
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen van dosente van verskillende fakulteite se algemene houdings oor die Taalbeleid van die US nie ($p=0.21$). Dosente uit al die fakulteite was redelik positief oor die Taalbeleid.

Figuur 5:131: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die Taalbeleid per fakulteit.

Belang van taalontwikkeling

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se houdings oor die belang van taalontwikkeling nie ($p=0.10$). Dosente uit al die fakulteite was redelik positief hieroor. Dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe was meer positief as dosente uit die ander fakulteite, terwyl dosente uit die Fakulteit Ingenieurswese minder positief was.

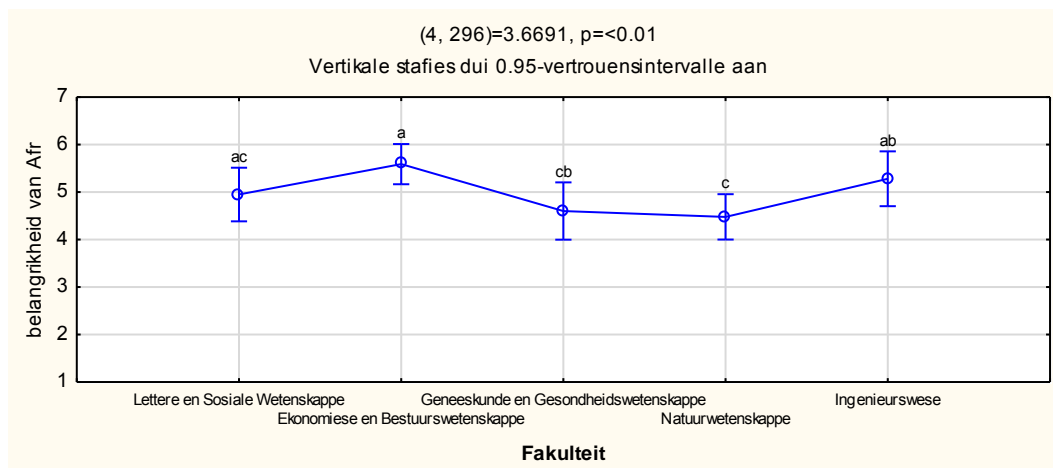

Figuur 5:132: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van taalontwikkeling per fakulteit.

Belang van Afrikaans

Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente uit die onderskeie fakulteite se houdings oor die belang van die behoud van Afrikaans in die hoër onderwys en die US ($p<0.01$). Dosente uit die fakulteite

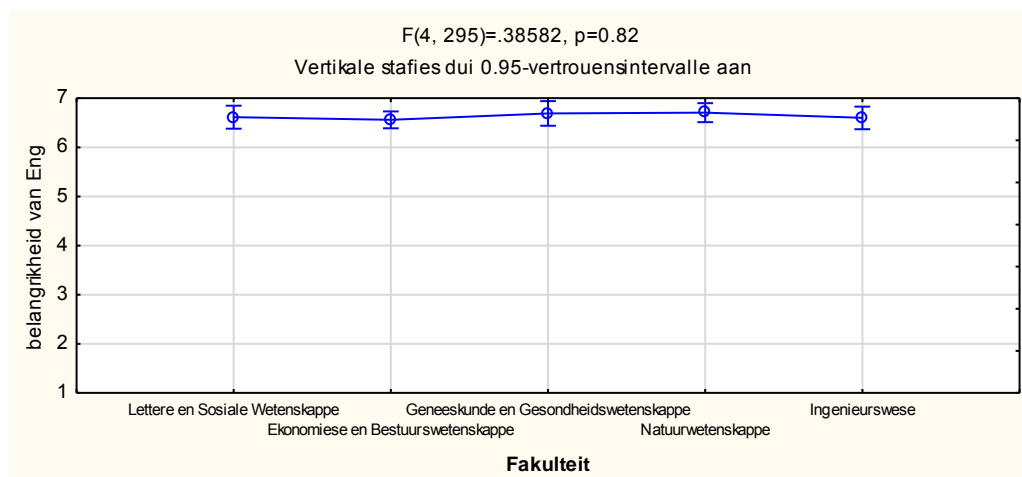
Ekonomiese en Bestuurswetenskappe en Ingenieurswese was meer positief as dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe, wat op hulle beurt weer meer positief was as dosente uit die fakulteite Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Natuurwetenskappe. Nietemin lê dosente uit al die fakulteite aan die positiewe kant van die skaal oor die belang van die behoud van Afrikaans in die hoër onderwys en die US.

Figuur 5:133: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van die behoud van Afrikaans per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Belang van Engels

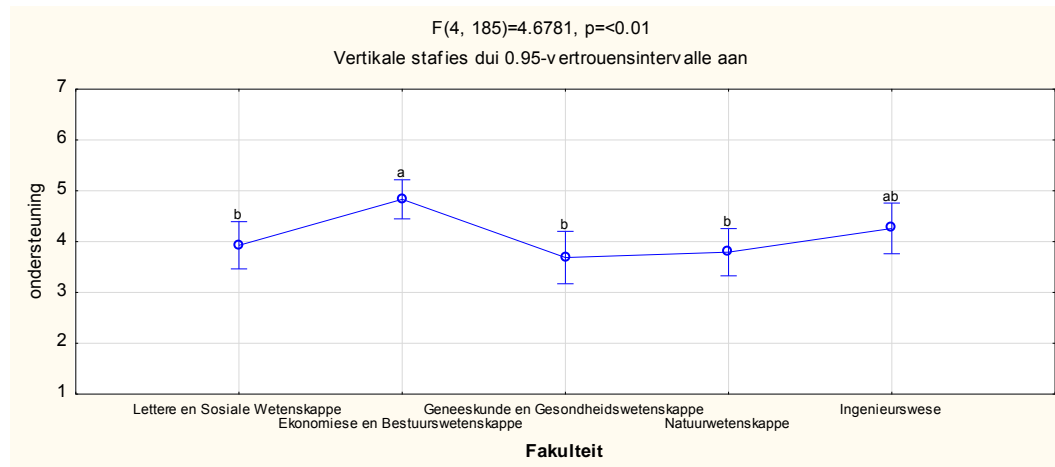
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se houdings oor die belang van die behoud van Engels in hoër onderwys nie ($p=0.82$). Dosente uit al die fakulteite voel besonder sterk oor die belang van Engels by die US en die hoër onderwys oor die algemeen.

Figuur 5:134: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die belang van die behoud van Engels per fakulteit.

Ondersteuning

Daar was 'n beduidende verskil tussen die houdings van dosente uit die onderskeie fakulteite oor die US se taalonderdersteuningsdienste ($p < 0.01$). Slegs dosente uit die fakulteite Ekonomiese en Bestuurswetenskappe en Ingenieurswese het aan die positiewe kant van die skaal gelê, terwyl dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe net onder die grens aan die negatiewe kant van die skaal gelê het. Dosente uit die fakulteite Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Natuurwetenskappe was meer negatief gesind oor die US se taalonderdersteuningsdienste.

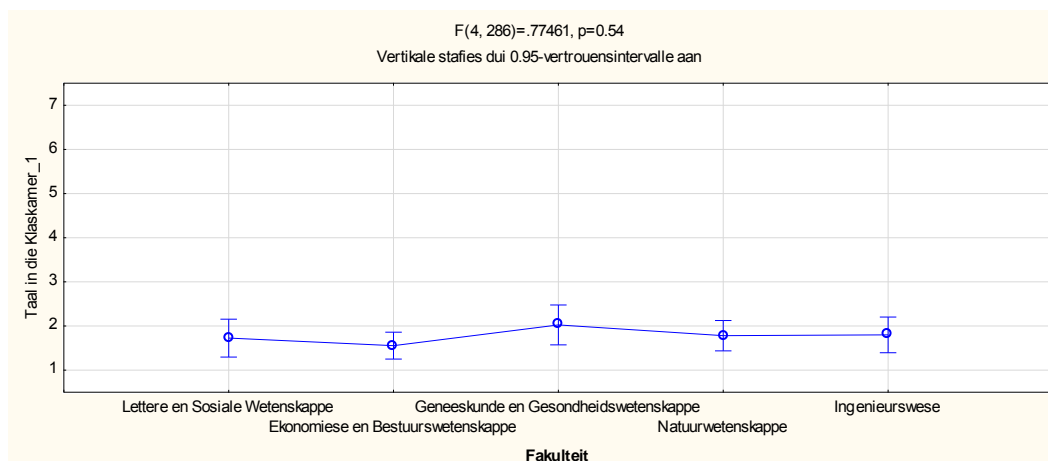

Figuur 5:135: Gemiddelde tellings vir dosente se houdings jeens die US se taalondersteuningsdienste per fakulteit. Die verskillende letters op die figuur dui aan dat sommige groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer

Taal in die klaskamer 1

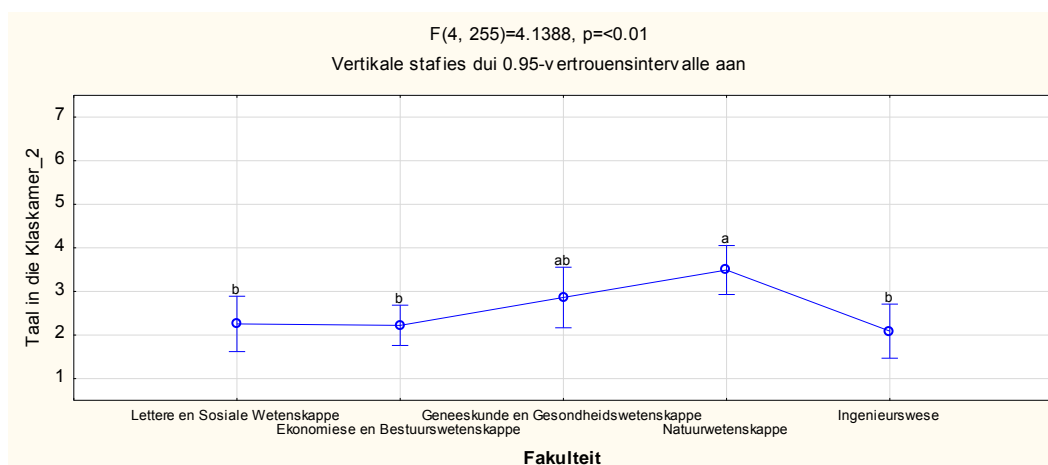
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen die reaksies van dosente van verskillende fakulteite op die stelling “My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse” nie ($p = 0.54$). Dosente van alle fakulteite het tot 'n sterk mate van die stelling verskil en voel dus nie dat die taal/tale van onderrig 'n uitdaging in hulle klasse skep nie.

Figuur 5:136: Gemiddelde tellings vir dosente per fakulteit op die vraag “My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep ’n uitdaging in my klasse.”

Taal in die klaskamer 2

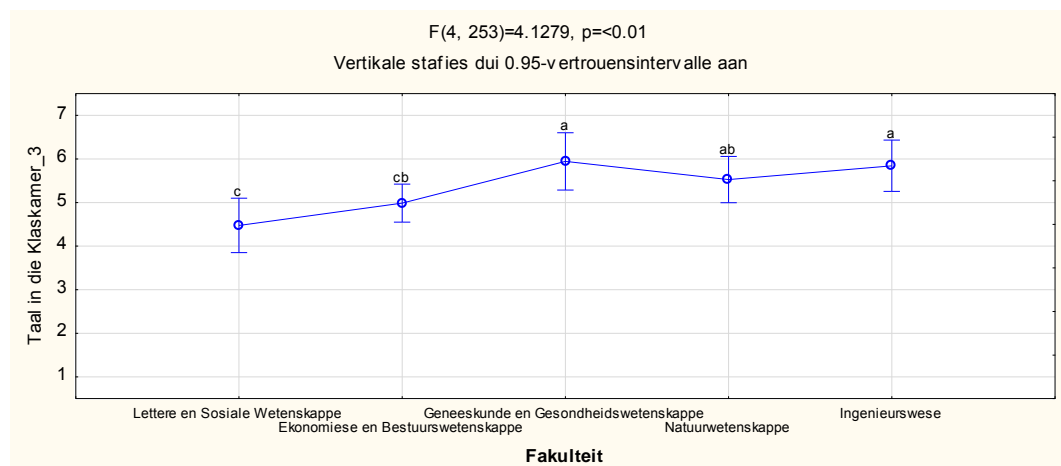
Daar was ’n beduidende verskil tussen die reaksies van dosente van verskillende fakulteite op die stelling “My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep ’n uitdaging in die aanbieding van my klasse” ($p < 0.01$). Dosente uit die fakulteite Lettere en Sosiale Wetenskappe, Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, en Ingenieurswese het nie beduidende verskille getoon nie en het redelik sterk van die stelling verskil. Alhoewel dosente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe nogtans aan die negatiewe kant van die gemiddelde lyn gelê het, het hulle minder sterk van die stelling verskil as dosente uit ander fakulteite. Dosente uit die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het nie beduidende van dosente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe verskil nie, maar ook nie van dosente uit die drie ander fakulteite nie.

Figuur 5:137: Gemiddelde tellings vir dosente per fakulteit op die vraag “My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep ’n uitdaging in die aanbieding van my klasse.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer 3

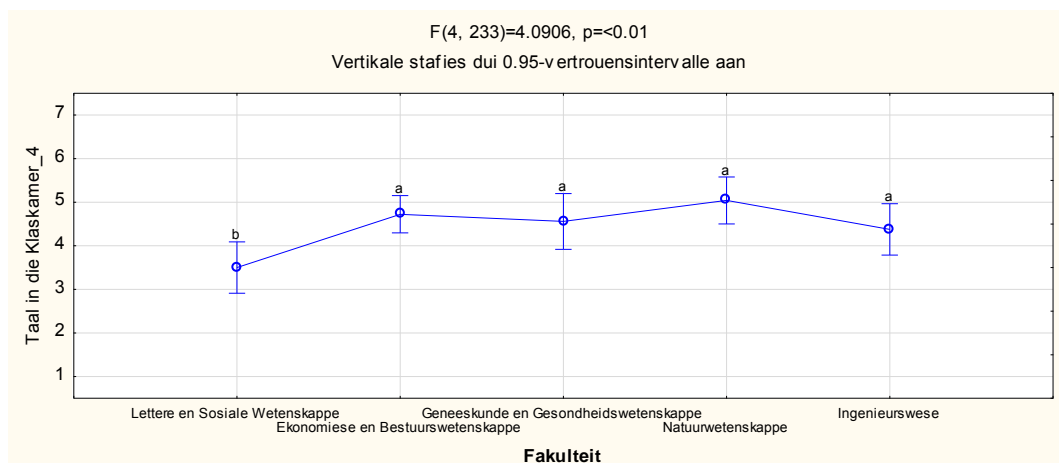
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep 'n uitdaging vir my” ($p < 0.01$). Alhoewel dosente uit al die fakulteite tot 'n mindere of meerdere mate met die stelling saamgestem het, was daar tog verskille in die houdings van dosente. Dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe het die minste met die stelling saamgestem, terwyl dosente uit die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe ietwat meer met die stelling saamgestem het. Dosente uit die Fakulteit Natuurwetenskappe het ietwat meer instemming getoon, terwyl dosente uit die fakulteite Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Ingenieurswese die sterkste met die stelling saamgestem het.

Figuur 5:138: Gemiddelde tellings vir dosente per fakulteit op die vraag “Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep 'n uitdaging vir my.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Taal in die klaskamer 4

Daar was 'n beduidende verskil tussen van dosente uit verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend” ($p < 0.01$). Alhoewel dosente uit die meeste fakulteite aangedui het dat hulle tot 'n mindere mate met die stelling saamstem, was dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe die enigste groep wat aangedui het dat hulle nie dink dat studente die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend vind nie.

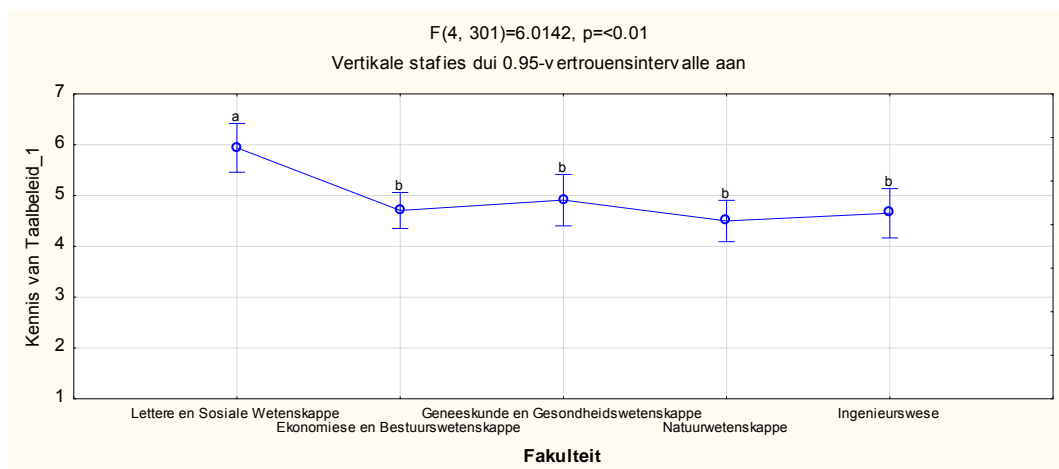
Figuur 5:139: Gemiddelde tellings vir dosente per fakulteit op die vraag “Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend.” Die verskillende letters op die figuur dui aan welke groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid

Aangesien die vrae wat dosente se kennis van die Taalbeleid toets nie hoë betroubaarheidsresultate gehad het nie, word die vrae wat hulle kennis oor die taalbeleid toets afsonderlik behandel.

Kennis van die taalbeleid 1

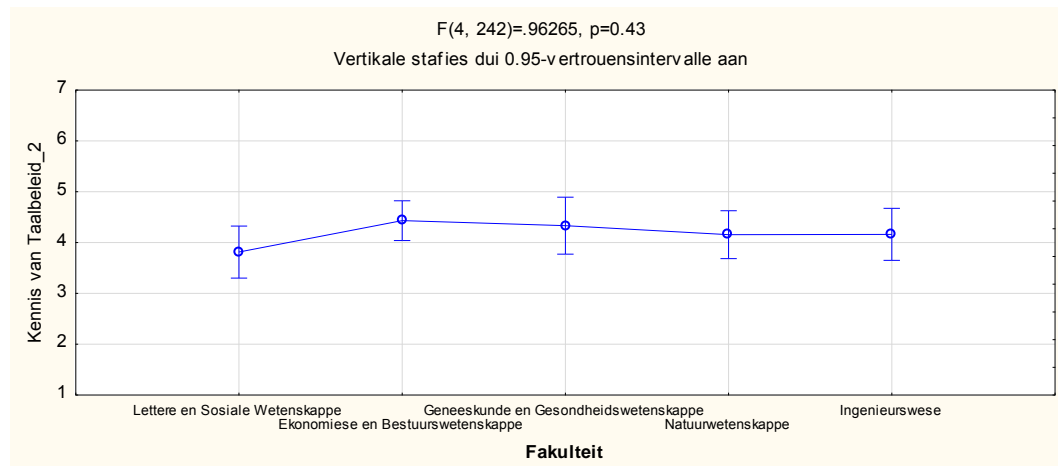
Daar was ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteit se reaksies op die stelling “Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan” ($p < 0.01$). Dosente uit al die fakulteite het aangedui het dat hulle tot ’n redelike mate vertrouwd is met die inhoud van die 2014 Taalbeleid, maar dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe het tot ’n hoër mate as die ander dosente met die stelling saamgestem.

Figuur 5:140: Gemiddelde tellings vir dosente se kennis van die taalbeleid per fakulteit op die vraag “Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan.” Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p < 0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 2

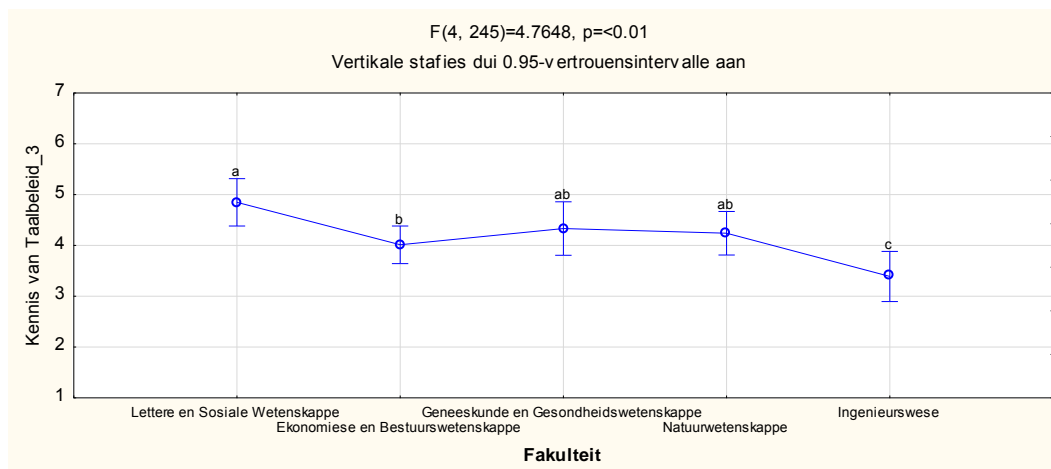
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf 'n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee” nie ($p=0.43$). Dosente uit al die fakulteite het net-net met die stelling saamgestem, maar dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe het van die stelling verskil.

Figuur 5:141: Gemiddelde tellings vir dosente se kennis van die taalbeleid per fakulteit op die vraag “Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf 'n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee.”

Kennis van die taalbeleid 3

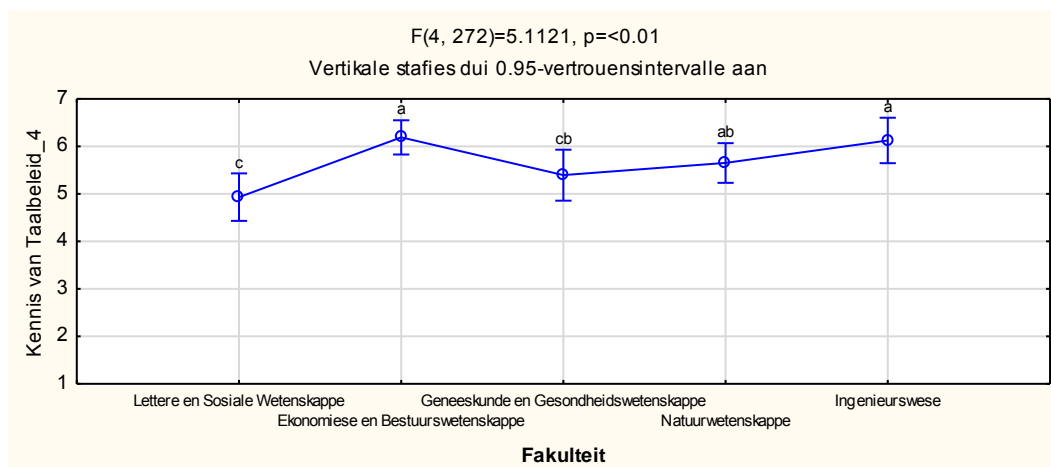
Daar was 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik” ($p<0.01$). Dosente uit die fakulteite Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en Natuurwetenskappe het tot 'n mindere mate met die stelling saamgestem, terwyl dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe tot 'n meerdere mate met die stelling saamgestem het. Dosente uit die Fakulteit Ingenieurswese het egter van die stelling verskil en vind dus nie die Taalbeleid en -plan te voorskriftelik nie.

Figuur 5:142: Gemiddelde tellings vir dosente reaksies op die vraag “Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik” (per fakulteit). Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 4

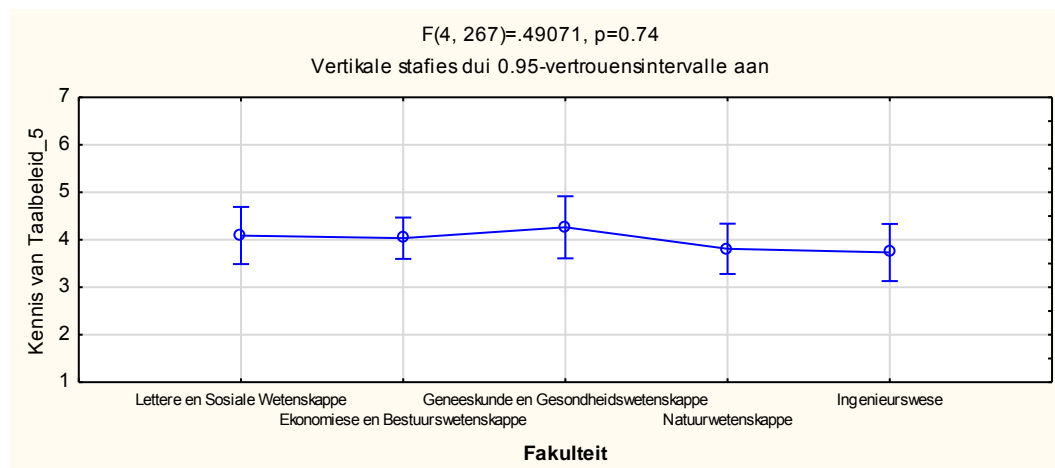
Daar was ’n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module” ($p<0.01$). Dosente uit die Fakulteit Lettere en Sosiale Wetenskappe het minder saamgestem as dosente uit die ander fakulteite, wat redelike tot hoë vlakke van instemming getoon het. Dosente uit die fakulteite Ingenieurswese en Ekonomiese en Bestuurswetenskappe het die sterkste met die stelling saamgestem. Figuur 5:143 toon aan dat dosente, hoewel wisselend, vanuit alle fakulteite by die bepalings van die taalspesifikasies hou, soos dit in die jaarboek aangedui word vir die modules wat hulle aanbied.

Figuur 5:143: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module” (per fakulteit). Die verskillende letters op die figuur dui aan dat al die groepe beduidend ($p<0.05$) van mekaar verskil.

Kennis van die taalbeleid 5

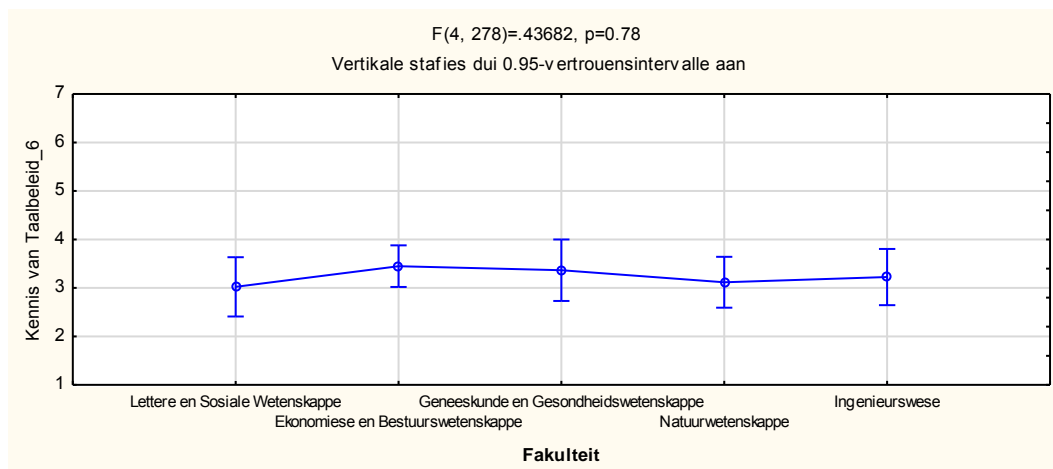
Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander” nie ($p=0.74$). Alhoewel die dosente uit al die fakulteite se houdings hoofsaaklik op die gemiddelde lyn van die skaal lê, was dosente verbonde aan die fakulteite Natuurwetenskappe en Ingenieurswese net-net aan die negatiewe kant van die skaal. Dosente uit die fakulteite Lettere en Sosiale Wetenskappe, Ekonomiese en Bestuurswetenskappe en Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe het net-net met die stelling saamgestem. Dosente uit al die fakulteite se houdings jeens die Taalbeleid het dus nie werklik verander sedert hulle by die US begin werk het nie.

Figuur 5:144: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander”(per fakulteit).

Kennis van die taalbeleid 6

Daar was nie 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende fakulteite se reaksies op die stelling “Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad” nie ($p=0.78$). Dosente uit al vyf fakulteite het van die stelling verskil.

Figuur 5:145: Gemiddelde tellings vir dosente se reaksies op die vraag “Die aandag wat in die media aan die taaldebate geskenk is, het ’n invloed op my houding teen die US Taalbeleid en Taalplan gehad” (per fakulteit).

5.4 Gevolgtrekking

Uit die ANOVA-analises is dit duidelik dat daar veral tussen respondente van verskillende rasse-groepe ’n houdingsverskil is oor die Taalbeleid, die taalopsies en die verskillende tale wat in die US se Taalbeleid teregkom. Hier is die verskil die opvallendste tussen wit en bruin respondente aan die een kant, en swart respondente aan die ander kant. Verder was daar veral oor die verskillende taalopsies ’n verskil tussen die houdings van respondente van verskillende fakulteite, waar die opsie wat in die betrokke fakulteite gebruik word, dikwels meer positiewe houdings ontlok. Die verskil in die houdings van respondente uit verskillende taalgroepe moet nie misken word nie, veral nie waar dit gaan oor die waarde wat die onderskeie groepe aan die betrokke tale van onderrig heg nie.

Daar kan verder uit die data afgelei word dat daar ’n skuif is in die taalvoorkeure van veral Afrikaanssprekende studente en dosente na ’n groter voorkeur vir Engels as akademiese taal. In die volgende hoofstuk word daar meer lig gewerp op die redes agter die houdings soos dit in hierdie hoofstuk na vore getree het.

Hoofstuk 6:

Resultate: Kwalitatiewe data

Die houdingsondersoek wat onder studente en dosente gedoen is, het nie alleen kwantitatiewe data opgelewer nie, maar ook kwalitatiewe data. Benewens die Likertskaalvrae is daar by elke afdeling aan respondente die geleentheid gebied om kommentaar te lewer indien hulle sou wou. Die hoeveelheid kommentaar wat terug ontvang is, was ver bo verwagting. Onder die dosente is daar net minder as 500 stukke kommentaar verwerk en onder studente net meer as 570. Hierdie beduidende hoeveelheid kommentaar kan op sigself reeds as aanduiding dien dat die deelnemers baie sterk voel oor die onderwerp en graag hulle menings daaroor wil uitspreek. Hierdie aanname word selfs verder ondersteun deur die lengte van sommige van hierdie stukke kommentaar (wat selfs paragrawe lank was) asook die dikwels gelade taalgebruik wat (veral onder studente) in die kommentaar te sien is.

Omdat daar so 'n groot hoeveelheid kommentaar ontvang is, is die kommentaar verwerk deur dit tematies te verdeel. Verskillende temas is geïdentifiseer en die kommentaar is in hierdie onderskeie temas gekategoriseer, in hierdie geval spesifiek met verwysing na ras as onafhanklike veranderlike. Aangesien daar, soos vermeld, in heelwat gevalle baie lang stukke kommentaar ontvang is (selfs meer as 300 woorde lank), is daar dikwels meer as een tema per stuk kommentaar te bespeur. In sulke gevalle is daar gepoog om die kommentaar te kategoriseer volgens die tema wat die sterkste na vore kom in daardie spesifieke stuk.

Na die verdeling van die kommentaar volgens tema, is daar gekyk na watter temas die meeste aandag gekry het onder die dosente en studente (onderskeidelik). In hierdie hoofstuk word daar gekyk na die hooftemas soos dit onder die respondente na vore gekom het en enkele voorbeelde van hierdie kommentaar word uit elke tema aangehaal². Dit is interessant om juis te sien hoe die kommentaar en reaksie op verskillende temas verskil tussen studente en dosente, maar ook hoe die kommentaar en aandag wat aan spesifieke kwessies gegee word, verskil tussen die verskillende rasse-groepe. In sommige gevalle is hierdie uiteenlopende kommentare selfs heeltemal gepolariseer, soos veral uitgewys sal word onder die kommentaar soos deur studente gelewer.

² Let daarop dat die kommentaar wat as voorbeelde in hierdie afdeling gebruik word direkte aanhalings is, en dat enige spel-, taal- of tikfoute onveranderd aangebied word. Ter behoud van die egtheid van die voorbeelde is dit dus nie aangepas of gekorrigeer nie.

6.1 Studente

Die studente se kommentaar was uiteenlopend, met sommige temas wat sterk aandag geniet het onder 'n groot getal studente, terwyl ander temas slegs onder een of twee studente geopper is. Enkele voorbeelde van laasgenoemde temas, sluit in die mors van papier wat twee- of meertaligheid tot gevolg het en die impak daarvan op die omgewing (wat in twee stukke kommentaar na vore kom), tot 'n vraag oor die gebruik van meer eenvoudige (verstaanbare) taal in veral administratiewe dokumente, wat deur een studente geopper is. Daarteenoor is daar ander temas wat deur 'n groot aantal studente aangeraak is en dit is veral hierdie temas waaraan daar in hierdie afdeling aandag gegee word.

6.1.1 Oorsig

Die tema wat die meeste deur studente aangeraak is in hulle oop kommentaar is die tema dat Afrikaans by die US behoue moet bly, dit wil sê dat die US 'n voorkeur Afrikaanse universiteit vir hierdie studente is. Hierdie tema het 42 keer voorgekom, wat 'n groot meerderheid is naas die tweede mees-aangeraakte tema, naamlik negatiewe houdings jeens tolking wat 28 keer geopper is.

Op gelyke voet hiermee is die tema dat daar meer Engels gebruik word met die toepassing van die Taalbeleid as wat daar gespesifiseer word, of te wel dat studente méér Engels ervaar op Stellenbosch as wat hulle verwag het hulle sou volgens die spesifikasies van die Taalbeleid en/of die spesifikasies van modules in die jaarboek. Hieroor was daar 28 kommentare.

Daarna is daar 21 stukke kommentaar wat handel oor positiewe ervarings met Tolking, gevolg deur 20 stukke kommentaar oor die tema wat handel oor die belang van Engels in die werksomgewing of as internasionale taal, dit wil sê die funksionele waarde van Engels. Die volgende twee temas wat beide 19 stukke kommentaar ontvang is, is dat alles Engels gemaak behoort te word, maar daarteenoor die ander tema dat Engels én Afrikaans (tweetaligheid) behou moet word en die gepaardgaande onderwerp dat die Taalbeleid behoue moet bly net soos dit tans is.

Emotiewe kommentaar, opmerkings oor die belang van meertaligheid en negatiewe kommentaar jeens die T-opsie, het elk 15 stukke kommentaar ontvang, waarna positiewe kommentaar oor die hulpvaardigheid van dosente elk 14 keer oor kommentaar gelewer is. Daar was 13 stukke kommentaar waarin studente 'n positiewe houding jeens parallelmediumonderrig uitgespreek het.

'n Verklaring vir die hoë hoeveelheid negatiewe kommentaar jeens tolking, word duidelik in die tema dat tolke meer opleiding moet ontvang, veral met betrekking tot vak-spesifieke jargon. Hierdie tema is 13 keer aangeraak. Die vraag na meer geleentheid om nog 'n taal aan te leer, is 13 keer geopper. Dat studente wel oplossings vir die taalverwante probleme wil kry, blyk daaruit dat 12 stukke kommentaar handel oor

voorstelle wat studente gemaak het ter oplossing van taalverwante probleme. Net so is daar 12 stukke kommentaar ontvang dat die Taalbeleid mense uitsluit of benadeel.

Algemene opmerkings oor die A-opsie en opmerkings dat studente self verantwoordelikheid vir hulle akademiese vordering moet aanvaar (en dus nie die taalbeleid kan verkwalik nie), kom elk 11 keer voor. Daarna is daar 10 algemene stukke kommentaar oor die E-Opsie, waarna studente nege keer verwys het na die problematiek van die toepassing van meertaligheid in die praktyk, wat kan aandui dat studente besef dat dit 'n komplekse uitdaging is. Studente het nege keer opmerkings gemaak wat handel oor die aanleer van nog 'n taal asook nege opmerkings dat studente vooraf bewus moes wees van die US se Taalbeleid en bevraagteken waarom studente die Taalbeleid van die US wil verander, of klagtes daaroor het terwyl hulle vooraf geweet het wat die Taalbeleid behels. Nege studente het vermeld dat hulle geensins probleme met die huidige taalbeleid ervaar nie. Daarmee saam is daar agt keer vermeld dat studente tweetaligheid as voordelig ag, terwyl nege kommentare negatief was jeens parallelmediumonderrig.

'n Interessante bevinding is dat daar in agt stukke kommentaar van studente vermeld is dat hulle meer Afrikaans ervaar as wat hulle verwag het, veral met betrekking tot die T-Opsie wat volgens hierdie studente oorwegend in Afrikaans geskied. Hierdie kommentaar is interessant, aangesien dit in direkte kontras staan met die tweede grootste tema onder studente, naamlik dat daar meer Engels gebruik word as verwag en dat die T-Opsie dikwels eerder in die E-opsie ontaard. Laasgenoemde kommentaar is afkomstig van verskeie rasse-groepe, terwyl diegene wat ervaar dat daar meer Afrikaans is as gespesifiseer, beperk is tot swart en bruin studente.

Die temas wat effens minder aandag geniet het, is algemene opmerkings oor meertaligheid, dat dosente geëvalueer moet word (ten opsigte van hulle toepassing van die Taalbeleid) en dat dosente moet klasgee in die taal waarmee hulle die gemaklikste is. Hier is daar oor elk sewe stukke kommentaar ontvang. Temas wat elk ses keer oor kommentaar gelewer is, sluit in dat die taalkwessies rassisties of polities gedrewe is, dat kommunikasie aan voornemende studente misleidend is, dat studente vermeld dat hulle bewus was van wat hulle by die US (rakende Taalbeleid) kon verwag, kommentaar oor die ontwikkeling van Afrikatale, met die bykomende tema dat dit belangrik is dat Afrikatale ontwikkel word, maar nie by die US nie. Temas wat vyf keer genoem is, sluit in algemene kommentaar, die belang van moedertaalonderrig, die problematiese toepassing van die Taalbeleid, dat daar genoeg Engelse Universiteite is waar studente (wat nie Afrikaans verstaan nie) kan gaan studeer, dat vertalings deur dosente soms nie akkuraat is nie, asook opmerkings dat studente nie die taalbeleid gelees het nie, én opmerkings deur Afrikaanse studente wat vermeld dat hulle sukkel met Engels. 'n Hele aantal temas het vier kommentare elk ontvang, naamlik positiewe kommentaar oor die A-Opsie, negatiewe houdings jeens meertaligheid, dat meertaligheid nie werklik belangrik is nie, dat die meertaligheid en die aanleer van meer tale 'n keuse moet wees en nie

afgedwing moet word nie, algemene opmerkings oor parallelmedium-onderrig, dat die US nie werklik meertalig is nie, die toepassing van die Taalbeleid by die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe, Engels as lingua franca en die lae gebruikswaarde van die Afrikatale. Verder is daar opmerkings gemaak oor die invloed wat die Taalbeleid op studiegelde sal hê, opmerkings deur internasionale studente wat positief is oor die gebruik van Afrikaans by die US, asook opmerkings dat daar genoeg ondersteuning en hulpbronne in Engels beskikbaar is en dat studente wat nie Afrikaans verstaan nie dus nie benadeel word nie.

Temas wat drie keer of minder oor kommentaar gelewer is, is algemene opmerkings oor tolking, voorvalle waar Afrikaanse studente Engels as onderrigtaal verkies, dat een taal nie ten koste van 'n ander taal bevorder moet word nie, dat mense nie op grond van taal uitgesluit moet word nie, dat die huidige taaldebat oneffektief is en dat die US 'n Suid-Afrikaanse – en nie 'n Afrikaanse – instelling is nie. Enkele opmerkings is gemaak dat die taal van onderrig nie baie belangrik is nie, negatiewe houdings jeens die A-Opsie, dat meertaligheid slegs as front ter beskerming van Afrikaans is en dat almal toegewings moet maak.

Omdat die inligting in hierdie kategorie so divers is, is daar besluit om op die vyf vernaamste temas te fokus vir meer detail. Daarom sal verdere bespreking tot hierdie vyf temas beperk word, terwyl daar telkens verwys sal word na ander temas, waar dit betrekking het op die bevindinge binne die vyf hooftemas. Soos vermeld, is dié vyf temas wat onder die studentekommentaar na vore getree het:

- 1) dat Afrikaans by die US behou moet word omdat die US 'n voorkeur Afrikaanse instelling is
- 2) negatiewe kommentaar jeens tolking
- 3) dat die toepassing van die beleid behels dat daar meer Engels in praktyk gebruik word as wat daar gespesifiseer word
- 4) positiewe kommentaar jeens tolking
- 5) die hoë funksionele waarde van Engels

6.1.2 Behou Afrikaans by US

Die tema wat die meeste aandag onder studente geniet het, was die tema dat Afrikaans by die US behou moet word en dat die US 'n voorkeurstelling vir Afrikaanse studente is. 42 Stukke kommentaar is hieroor ontvang. Daar is wel opgemerk dat 'n student hom/haarself herhaal het deur dieselfde stuk kommentaar in vyf kommentaarblokkies in te dien. Alhoewel dit as herhaling beskou kan word, moet dit nie sonder meer geïgnoreer word nie, aangesien hierdie herhaling op sigself as aanduiding kan dien van die dringendheid wat hierdie student het om sy/haar opinie oor te dra. Hierdie respondent het die volgende kommentaar gelewer:

- *Ek het ingeskryf by US omdat dit afrikaans is, ek het geweet dit is afrikaans want dit se dit is afrikaans by die inskrywing, ek het geweet dit is afrikaans want US is al afrikaans van die begin af. As ek in engels of enige ander taal wou studeer het ek na UCT of n ander taal universiteit*

gegaan, maar ek wil in afrikaans studeer, dus swot ek by US. Ek wil ook he my kinders moet eendag in afrikaans studeer.

Heelwat ander studente het hierdie kommentaar, met verwysing na die US as 'n histories Afrikaanse Universiteit, geëggo, byvoorbeeld:

- *Ek dink nie Afrikaans kan weggeneem word nie, want dit is deel van die Universiteit se geskiedenis en die grootste rede hoekom ek besluit het om hier te studeer.*
- *Afrikaans as taal is al vir 'n eeu toegepas aan die US. Dit het harde werk en lang jare gevat om Afrikaans tot 'n akademiese taal te bevorder. Die US het ontstaan as gevolg van Afrikaans. Behou dus Engels, maar moenie dat dit Afrikaans oorskadu nie.*

Heelwat sub-temas, of te wel redes wáárom studente voel dat Afrikaans by die US behoue moet bly, is onder hierdie tema geopper, waarvan heelwat alreeds sigbaar is in die herhalende stuk kommentaar, naamlik dat die US geskiedkundig Afrikaans is, dat daar ander instellings is waar Engelse studente geakkommodeer word, en studente selfs noem dat hulle “ook wil hê [hulle] kinders moet eendag in Afrikaans studeer.” Laasgenoemde is deur 'n aantal studente geopper, byvoorbeeld:

- *Afrikaans is ons/my taal en dit is dus belangrik vir my dat dit vir my nageslag beskerm word en dat hul die geleentheid gaan he om in afrikaans te studeer en in die klas te ontvang, net soos ek.*

Alhoewel die meeste van die kommentaar uit die geleedere van wit studente gekom het (aangesien die demografie van die respondente oorwegend wit was), het 'n aantal bruin studente hierdie sentiment gedeel, byvoorbeeld die volgende kommentaar wat deur 'n bruin student gelewer is:

- *Ek voel sterk dat Afrikaans behou moet word by US. Ek is Afrikaans sprekend en ek wil graag my toekomstige kinders ook Afrikaans leer. Ek sal verkies dat hulle dan by 'n Afrikaans "vriendelike" institusie studeer. Die Afrikaans in die taalbeleid is waarom ek US gekies het.*

Nóg 'n sub-tema is studente wat vermeld dat hulle van ver af gekom om by die US te studeer juis omdat dit 'n Afrikaanse Universiteit is. Die volgende drie kommentare is voorbeelde hiervan:

- *There are students that speak only afrikaans who come from far away to study in their home language*
- *Ek is van Johannesburg en spesifiek gekies om aan die US te studeer omdat dit van die min instellings is waar ek onderrig kan ontvang in Afrikaans*
- *I specifically came to stellenbosch becuase its an afrikaans university, else i would have much rather studied closer to home*

Soos uit hierdie kommentaar te sien, is daar selfs Engelse studente wat vra dat Afrikaans by die US behou word. Meer voorbeelde hiervan, waar Engelssprekendes vermeld dat óók hulle die US gekies het omdat dit Afrikaans is, blyk uit die volgende:

- *I knew this was a Afrikaans University when i enrolled here. I come from an English private all girls school, and my two motivations for coming to Stellenbosch was the fact that i would be able to go to class in Afrikaans, and still answer my papers in my choice of language, and the*

residence life. I feel is you did not want to learn in Afrikaans UCT is 60 km down the road. Afrikaans should be a protected language of teaching, as NWU and Maties is the only two universities left with a semblance of Afrikaans culture

- *I believe the language policy should remain unchanged. I knew of the language policy before I even enrolled and even though Afrikaans is not my strongpoint at all, it is a part of the University and I believe taking it away from the Afrikaans students would be unfair and put them at a disadvantage*

In bogenoemde stuk kommentaar word daar verwys na nog 'n sub-tema, naamlik dat Afrikaanssprekende studente benadeel sal word indien Afrikaans weggeneem word. Alhoewel daar 'n hooftema is waar daar vermeld is dat Afrikaanse studente soms sukkel met Engels (5 stukke kommentaar), is dit hier gekategoriseer onder die behoud van Afrikaans by die US, omdat die kommentaar dit duidelik vra. Die volgende is voorbeelde hiervan:

- *Ek het ingeskryf by die US en nie UCT nie, omdat ek in 'n Afrikaanse skool skoolgegaan het. Ek is dus nie bekend met Engelse wiskunde terme ens. wat in handboeke gebruik word nie, daarom woon ek 100% van my klasse by om notas te maak van die Afrikaanse woorde en wat die terme beteken sodat ek kan leer. Ek is bewus daarvan dat die wereld Engels is, en daarom probeer ek my Engels verskerp deur terme in beide Engels en Afrikaans te leer, maar as als net in Engels verduidelik word is ek verlore en kan nie eers 'n handboek raadpleeg om die werk te verduidelik nie.*
- *NET ENGELSE KLASSE MOENIE DIE ENIGSTE OPSIE WEES VIR VOORGRAADSE STUDENTE NIE. T-OPSIE HELP OM DIE OORSKAKELING ENGELS TOE TE DOEN. AS JY STUDENTE WAT UIT N AFRIKAANSE HOËRSKOOLOUT KOM GAAN VORSEER OM IN ENGELS TE SWOT VAN DAG EEN AF GAAN AANSIENLIK MEER STUDENTE UITVAL.*

Die hoofletters wat die student in bogenoemde kommentaar gebruik het, kan weereens as 'n aanduiding dien van die dringendheid wat aan die dag gelê word om die boodskap oor te dra. Ook 'n bruin student het sterk hieroor gevoel:

- *I think that Afrikaans should be maintained as a language of tuition since there are many South Africans (both white and coloured people) who have problems with understanding/speaking English. Also, I understand that black South Africans feel excluded through Afrikaans, but at the same time our lecture notes and study/research materials are mainly in English so for those who do not understand Afrikaans there is something for them to fall back on and refer to for help whereas for people who do not understand/ cant read English they have nothing except to request help from their lecturers (...).*

Heelwat studente het verwysings gemaak na die plaaslike demografie en dat dit 'n rol behoort te speel in die taalkeuses wat vir die US gemaak word. Die volgende kommentaar kan as voorbeelde dien van studente wat hierop klem gelê het:

- *The local demographic should be considered along with the university demographic. I am referring only to language, where Afrikaans is clearly most prevalent in the local community*
- *... Die wes-kaap se demografie bestaan uit die meerderheid wit en bruin mense. Meer as die helfte van hierdie groep praat Afrikaans. Aangesien die US in die wes-kaap is, is dit 'n goeie ding*

dat klasse steeds in Afrikaans aangebied word. Die US is meer as welkom om Engelse klasse aan te bied (daar is reeds vakke wat ek doen wat nie in Afrikaans aangebied word nie), maar moet nie Afrikaans verwyder as onderrig taal nie.

Tussen die kommentaar waarin studente eksplisiet vra na die behoud van Afrikaans sluit sommige stukke aan by 'n ander hooftema, naamlik dat daar genoeg Engelstalige Universiteite in die omgewing is. In laasgenoemde tema sluit die kommentaar nie eksplisiet in dat Afrikaans behou moet word nie, alhoewel die twee temas verband hou met mekaar. Dit blyk uit die volgende kommentaar:

- *Stellenbosch is een van min afrikaanse universiteit dis hoekom ek nie sal wil hê dat afrikaans geskrap moet word nie. Indien jy nie van die taalbeleid hou nie is daar vele ander Akademiese Inrigtings om van te kies.*
- *Ek het juis by Stellies kom swot omdat dit n Afrikaanse universiteit is. Ek het my plek by UCT gekanselleer om hier te kan kom swot omdat uct bekend vir engels is en stellies vir Afrikaans*
- *US is 'n Afrikaanse Universiteit. Daar is VERSKEIE ander universiteite wat alle kursusse in Engels aanbied. Ek het juis ingeskryf by US omdat dit 'n Afrikaanse universiteit is. Ek het geen beurs nie en ek werk baie hard om my graad deur te kom. Ek kon 'n beurs aanvaar het om by UCT te gaan studeer, maar juis omdat US 'n meerderheid Afrikaanse universiteit is, het ek besluit om hiernatoe te kom. Ek is vas oortuig dat 'n groot gedeelte van die alumni skenkings gaan onttrek indien die universiteit oorskakel slegs Engels toe.*

Behalwe die sub-temas wat reeds genoem is, is daar enkele voorbeelde waar studente gewoon die behoud van Afrikaans by die US bepleit. Die volgende is enkele voorbeelde hiervan:

- *Ek hoop ten harte dat afrikaans altyd tenminste in dieselfde lig as engels gesien word by hierdie universiteit.*
- *Don't let Afrikaans die out at Maties.*
- *BEHOU Afrikaans ten alle koste! Niemand sal 'n probleem daarmee hê as die ander mense vir hulself hul eie Universiteit gaan bou met hul eie geld en denk vermoë, wat slegs Engels ondersteun - daar is geen rede hoekom hulle die suksesvolle Afrikaanse een oor hoef te neem net omdat hul nie hul eie een tot stand kan bring nie.*
- *Keep afrikaans Stellenbosch*
- *My opinie van die taalbeleid het nie verander na al hierdie aandag van die media nie. Inteendeel, ek voel nou nog meer sterk daaroor om Afrikaans te behou in die universiteit.*

Die tema is dus ryk aan sub-temas wat redes en motivering verwoord vir houdings rakende die behoud van Afrikaans as onderrigtaal.

6.1.3 Taalaanbod: Meer Engels as gespesifiseer

Dit is dus interessant om in die lig hiervan die tweede grootste tema verder te ondersoek, naamlik dat die toepassing van die taalbeleid behels dat daar dikwels van meer Engels gebruik gemaak word as wat daar in die Taalbeleid en/of die jaarboeke gespesifiseer word. Die 28 stukke kommentaar wat hieroor gelewer

is, is afkomstig van swart, bruin en wit studente en is dus nie beperk tot 'n spesifieke rassegroep nie.

Enkele voorbeelde hiervan, sluit in:

- *Nie een van my klasse word in Afrikaans aangebied nie. Almal is T-opsie vakke maar steeds is klasse 90% van die tyd in Engels*
- *All my classes was English even though it said it was A option (bsc)*
- *A-opsie is geskeduleer maar Nooit toegepas nie . Een persoon Engels = Engelse klas*

Deur enkele studente word dit as positief ervaar, maar uiteraard weer negatief deur ander. Daar word dikwels verwys na die T-Opsie en veral hoedat Engels hier dikwels bevoordeel word bo Afrikaans.

Voorbeelde van positiewe houdings hieroor, is te sien in die volgende kommentare:

- *There is a difference with regards to the T option in policy and practice. I have found the t option acceptable and usable mostly because it is applied favourably to English and very little Afrikaans is used. Had it been the other way round I would have not succeeded at Stellenbosch university*

Bogenoemde kommentaar is gelewer deur 'n swart studente, terwyl die volgende deur 'n wit student gelewer is:

- *The T-option in our courses result in 100% English classes. I am Afrikaans, but I am comfortable with having my classes in English. I think it is to the benefit of more people.*

Die meeste studente het dit egter as 'n negatiewe ervaring beskryf en in sommige gevalle dit selfs as “onaanvaarbaar” bestempel, waaronder Engelssprekende studente.

- *Where t option doesnt work, lecturers often immediately jump over to E option. Without due process! Unacceptable in a multilingual context*
- *As die module T-Opsie is dan moet die dosente daarby hou, want die Engelse studente maak die dosent se lewe hel wanneer hy/sy oorskakel na Afrikaans, wat dan lei daartoe dat meerderheid van die module in Engels aangebied word. Ek het dit alreeds in 2012 en 2013 ervaar. Dis ongelooflik frustrerend.*

Dit is daarom nie verbasend dat sommige studente die toepassing van die T-opsie bevraagteken nie. Studente vermeld en bevraagteken byvoorbeeld dat klein deel van 'n module in Afrikaans aangebied word, terwyl die res hoofsaaklik in Engels aangebied word. Voorbeelde hiervan sluit in (waarvan een opmerking deur 'n swart student gelewer is, en die ander deur 'n wit student):

- *Dit kan nie T-spesifiek genoem word as klasse in engels aangebied word en al toegewing vir afrikaanse student is, die geleentheid om toetse in Afrikaans te skryf nie.*
- *T-opsie werk goed as almal daarby hou. In baie van my modules staan daar dat dit T-opsie is, maar dan kan die dosent nie eers Afrikaans praat nie. (veral is Sosiologie en Antropologie en tweede jaar sielkunde). T-opsie moet nie net wees omdat daar een keer n week n tut in afrikaans aangebied word nie, dit moet in die klasse ook geïmplementeer word*

As gevolg hiervan het sommige studente dit beklemtoon dat hulle onder 'n wanindruk geplaas is oor die Afrikaanse aanbod wat hulle aan die US verwag het, soos deur die Taalbeleid voorgestel. Weereens het die kommentaar vanuit die geleedere van swart, en wit studente gekom. Die volgende is voorbeelde van kommentaar oor studente se verwagtinge:

- *Ek het gedink dat ek n Afrikaans opvoeding kan kry by US. Maar ek moes nou meeste van my vakke in engels begin doen. Van my klasse word slegs/ meestal in engels aangebied (bv. Sielkunde). Die afrikaanse slides is soms ongelooflik swak vertaal, of glad nie. Ek mors baie van my tyd om slides, handboeke en artikels te vertaal om dit vir my makliker te maak om te studeer. Dus moes ek nou heelmal oorskyf na engels. Ek voel die US kon ons voorberei oor die engelse klasse en taal kwessie. Dit is moeilik om eers in mens se derde jaar van taal te verander. As ek bewus was hiervan sou ek in eerstejaar al in engels begin swot het.*
- *Toe ek ingeskryf het by die universiteit, was ek bewus daarvan dat ek ook vlot in Engels sou moes wees, omdat ons handboeke in Engels is. Ek het wel verwag dat my klasse in Afrikaans aangebied sou word, en dit was nog involdoende van die universiteit se kant af. Ek het nog net klas in Engels ontvang in my 3 jaar by die universiteit, al was my klasse T-opsie*
- *Ek was sterk onder die indruk dat ek slegs/ meerendeels in Afrikaans onderrig sou ontvang toe ek by die US ingeskryf het. My kursus was egter 95% Engels vir die afgelope 4 jaar (Visuele Kuns). Veral die praktiese dosente en kuns teorie dosente kommunikeer in Engels. Dit is slegs my BA vak/ke van eerste en miskien tweedejaar wat Afrikaans was (Afrikaans en Nederlands en Informasie Tegnologie). Ek is egter toegelaat om alle opstelle in Afrikaans te skryf en my toetse in Afrikaans te beantwoord. Terminologie vertaling was 'n uitdaging en dit was moeilik om skielik aandag te moet gee aan hoer onderwys in Engels, al voel ek ek was goed vaardig in Engels.*

Terwyl heelwat studente dus voel dat hulle “mislei” is deur die hoeveelheid Afrikaanse onderrig wat hulle by die US sou ontvang en ontnugter is deur die hoeveelheid Engels wat hulle in plaas daarvan in hulle kursusse ervaar het, is die teendeel deur 'n klein, maar noemenswaardige minderheid studente geopper.

Agt bruin/swart studente het in 'n minderheidstema vermeld dat hulle onder 'n wanindruk gebring is voor inskrywing aan die US, naamlik dat Afrikaans nie 'n probleem vir hulle sal wees nie. Hierdie studente vermeld dat die oorweldigende meerderheidsgebruik van Afrikaans 'n groot uitdaging aan hulle bied. Twee stukke kommentaar wat deur bruin studente gelewer is, sluit in die volgende:

- *T Option only favours those who speak afrikaans, as 90% of the lecture would take place in afrikaans, instead of the well emphasized "50/50" split between the languages. This was personally done to me while I was recruited*
- *To be completely honest the t options has been poorly implemented. The way the university explains the t option is the it will be 50/50 English and Afrikaans. In realty it is 99 percent Afrikaans. One time one of the lectures stated that she will do the whole lecture in Afrikaans and any English is a bonus.*

Onder swart studente is die volgende kommentaar gelewer:

- *The T-section never offered a 50-50 language use, it was more like 90-10, with afrikaans being the 90% used language*

- *The T option could be better if ALL lecturers abide to it. However this is not always the case. Which cause a hindrance to those who do not understand Afrikaans and have a lecturer who assumes they are catering the 50/50 but more so speaks 70/30*
- *I enrolled to study Bcom(Management Sciences) in 2013. The university stated that my degree would have English classes available until my third and final year. They have not held up their part of the deal, therefore, my studies are being negatively affected.*

Ontnugtering van beide pole is dus te sien in die kommentaar wat studente gelewer het oor hulle verwagtinge rakende taalaanbod by die US. Dit is daarom nie verbasend nie dat die tema oor kommunikasie aan voornemende studente aan die lig gekom het. Alhoewel dié tema slegs ses keer uitgelig is, is dit nogtans noemenswaardig om uit te wys dat hierdie studente aangedui het dat hulle onder 'n wanindruk gebring is tydens studentewerwing. Hierdie tema het veral aandag geniet onder die bruin, Indiër en swart studente. Die tema is belangrik om in ag te neem, aangesien daar 'n groot aantal studente is wat aangedui het dat die taalaanbod nie aan hulle verwagtinge voldoen het nie, of dit positief of negatief was, deur hetsy meer Engels óf Afrikaans as wat hulle verwag het.

6.1.4 Negatiewe houdings jeens Tolking

Naas die tema dat daar meer Engels gebruik word as wat studente verwag het, is daar ewe veel negatiewe kommentaar (28) ontvang oor tolking. Dít is 'n interessante gegewe, aangesien die daaropvolgende grootste tema positiewe houdings jeens tolking is, met 21 stukke positiewe kommentaar. Byna die helfte van die negatiewe kommentare is afkomstig uit swart en bruin gelede. Verskillende redes vir die negatiewe houdings word aangevoer onder die studente. Enkele sub-temas is hier teenwoordig, byvoorbeeld studente wat uitgesluit voel wanneer hulle van die tolkstelsel gebruik maak, of dat dit interaktiewe klasse en gesprekke tussen studente beperk. Die volgende is voorbeelde hiervan:

- *Om slegs in een taal klas te gee met tolke, beperk die dosent se interaktiwiteit in die klas en benadeel die leerders wat nie in A-opsie die taal verstaan nie*
- *Intepreters causes feelings of disconnection with module and reconnecting academicly with the module is difficult. I had to rewrite a module in an exam due to interpretation of the module from lectures provided in afrikaans and it being interpreted to English. Interpreters are a distraction as you listen to bad translation of academic work.*

Verdere redes vir die gevoel van uitsluiting, word aangevoer deur studente wat kla oor die tydsverskil tussen wat die dosent sê en wat die tolk oordra, byvoorbeeld:

- *No! Those translation devises are terrible if students want to engage in classes, because they are like 5 minutes behind the lecturer... They are terrible, believe me*
- **TOLKING MAAK DAT VAN DIE STUDENTE VOOR DIE ANDER IS AGV DIE TYDSVERSKIL WAT DIT DIE TOLKE NEEM OM TE VERTAAL.**

Nog 'n probleem wat studente uitwys, is dat hulle die tolke irriterend vind, veral omdat hulle twee stemme op dieselfde tyd hoor. Ook studente wat nie self van die tolkstelsel gebruik maak nie, het hierdie kwessie aangeraak, byvoorbeeld:

- *The translation services are not efficient. I cannot be expected to listen to two voices at once and still concentrate on the work.*
- *Ek vind tolking afleibaar en irriterend. Maar engelse mede-studente het dit as behulpsaam bestempel.*

Wat hierby aansluit, is dat studente vermeld dat hulle nie sogenaamde “tweedehandse inligting” wil ontvang nie. Hiervolgens gee die tolke nie die boodskap weer op dieselfde vlak as wat dosente dit self weergee nie. Voorbeelde hiervan is die volgende:

- *I didn't pay to receive second hand information. Refer back to previous comments*
- *It is a good idea but in practice one can often hear the interpreters and are distracted by them or they do not give the message as well as the lecturer could.*

Dit is dus nie verbasend nie dat sommige studente meen dat die tolke nie korrek tolk nie en dat die betekenis van 'n les dikwels verlore raak in die vertaling daarvan. Hieronder is drie voorbeelde van kommentaar hieroor.

- *Only the language gets interpreted but the knowledge is lost in translation. Translations are a horrible way to fix this language barrier!*
- *A lot of meaning and underlining understanding is lost when translators are used. I am unsure if this is specific to engineering or not. Aside from this, when translators are used, many English students battle to remain focused and so miss important details in the lectures.*
- *tolking is nie goed nie. Sinkonstruksies en klemme word verkeerd uitgedruk en die boodskap word nie goed/reg oorgedra nie.*

'n Aantal studente (9) het kommentaar gelewer oor die opleiding van tolke. Hierdie kommentaar het veral gegaan daarom dat die tolke beter opleiding in die vakspesifieke jargon en begrippe moet hê om deeglik te tolk. In hierdie kommentare is daar dus redes aangevoer waarom daar 'n negatiewe houding jeens tolking is. Byvoorbeeld:

- *Die enigste probleem is dat die tolke nie die nodige akademiese kennis het om die regte vertalings oor 'n sekere vak uit te kan oefen nie, dus is die vertalings vele kere direk en maak dus dan nie sin nie.*
- *the use of interpreting can cause problems such as the interpreter not understanding technical terms that are important to know for the students. If interpreters are used, then they should know all the terminology of the modules they are interpreting otherwise it can have a negative effect on a students studies.*

6.1.5 Positiewe houdings jeens Tolking

Soos genoem is die volgende grootste tema onder studente dat hulle positief is jeens tolking, waaroor daar 21 stukke kommentaar ontvang is. Baie studente vermeld dat die tolk stelsel 'n baie goeie oplossing is vir die taaluitdagings van die US. Voorbeelde hiervan sluit in:

- *Soos ek vroeër gese, dit is die beste ding wat die US kon doen deur dit te implimenteer. Daarom is daar nie vir my n taal probleem nie want daar is n tolk stelsel.*
- *Ek persoonlik voel dat daar nie n taal probleem is nie omdat daar tolke beskikbaar is wanneer daar n dosent in Afrikaans les gee en dit dan vertaal word in Engels aan diegene wat nie Afrikaans verstaan nie of nie so goed verstaan nie. Studente is vry om vrae in Engels te vra en is vry om in beide Afrikaans en Engels vraestelle te beantwoord gedurende eksamens en toetse.*

Bogenoemde kommentaar is altwee ontvang vanuit die geleedere van bruin studente. Hieruit blyk dit dus dat hierdie studente meen dat taal nie 'n uitdaging of 'n probleem vir hulle in die klaskamer skep nie, omdat hulle die geleentheid het om van tolke gebruik te maak. Heelwat studente vermeld dat die tolke hulle goed van hulle taak kwyt:

- *Ek het nog nooit enige probleme gehad met die "T-opsie" nie. Vertolkers doen hul werk goed en ek kon altyd duidelik hoor.*
- *Very competent interpreters*
- *I think the translation services offered by the University are fantastic*
- *:) I love the translators*

Sommige studente maak hier wel verwysings na die nodige opleiding van tolke, maar noem nogtans dat die gebruik van tolke 'n geldige oplossing is indien spesifieke uitdagings die hoof gebied word:

- *Live interpreting is sometimes a bit distracting if you don't wear the earphones. You can still hear murmurs in the background from the interpreter's microphone. Still an excellent way to accomodate multilingualism*
- *The interpret are great, however in engineering they often do not know the scientific words or are behind by a sentence or two. This makes it difficult because we not listening to the afrikaans nor the correct english.*

Studente dui ook aan dat hulle deur die beskikbaarheid van tolking daartoe in staat gestel word om die klas te deel met studente van ander tale en dat hulle dit waardeer om in geïntegreerde klasse te wees:

- *Die tolke wat is die klasse is help baie en dit is lekker om saam student wat 'n ander huis taal het, klas te gaan. Mens leer baie van mekaar. Die Afrikaanse klasse help my indien daar konsepte in die engelse handbook is wat moeilik verstaanbaar is. Dan is die tolke ook daar om die engelse student in 'n afrikaanse klas te akkomodeer.*

Asook 'n student wat meen dit is beter om tolking te implementeer as om studente te skei:

- *Better interpret than separate*

Uit die positiewe kommentaar oor tolking is dit dus duidelik dat studente meen dat tolking 'n geldige opsie kan wees om die taal-uitdagings die hoof te bied by die US. Vanuit die negatiewe kommentaar blyk dit dat daar heelwat uitdaging is wat aandag verdien ten einde van hierdie opsie 'n sukses te maak, maar dat die opleiding van tolke in spesifieke vakgebiede een van die belangrikste elemente is om die stelsel te laat slaag, aldus die studente.

6.1.6 Die funksionele waarde van Engels.

Die vyfde grootste tema wat onder die studente voorgekom het, handel oor die funksionele waarde van Engels, veral met betrekking tot die internasionale geleentheid wat hierdie taal kan ontsluit. Baie studente het vermeld dat hulle graag 'n internasionale beroep wil najaag en om dit te bereik, meen hulle is 'n opvoeding in Engels deurslaggewend. Hier lewer sommige studente kommentaar dat ander Suid-Afrikaanse tale nie dieselfde waarde vir hulle inhou as Engels nie. Voorbeelde hiervan is die volgende:

- *Dis goed om nog n Suid Afrikaanse taal aan te leer, maar dit help jou nie wanneer jy na kontinente gaan soos Europa, Noord- en Suid Amerika, Australia en die Midde Ooste nie. Engels byvoorbeeld is meer universeel.*
- *English is the only language of South-Africa that one can use in other places in the world. It seems useless to learn a difficult language such as Xhosa and not being able to use it anywhere else than right here.*
- *Ek voel dat slegs Engels my gaan help om 'n suksesvolle loopbaan aan te pak. Daar is 12 nasionale tale en elke groep is in die minderheid. Ek stel dus glad nie belang om 'n ander taal te leer nie. Ek sal wel my Engelse taalvermoe wil opskerp indien ek oorsee wil gaan, maar my kop werk in Afrikaans al vir die laaste 16 jaar van onderrig.*

Studente voel hiervolgens dat ander Suid-Afrikaanse tale hulle nie in die werksplek sal baat nie. Ander studente plaas weer klem op die spesifieke vakgebiede waarin hulle spesialiseer en dat hierdie vakgebiede moet voldoen aan internasionale neigings, insluitende die gebruik van Engels, byvoorbeeld:

- *is no need, considering that world's language for science is English. Never mind your home language, you will have to submit your thesis in English, specifically for science. I am not so sure about the other departments. I have had one subject in afrikaans, which I did struggle with but, I did pass and that is all that counts - to pass.*
- *As stated earlier, I am of the opinion that my field and those studying in it should conform to international tendencies (English as the primary language), as opposed to what is locally more convenient.*

Daar is ook 'n geval waar 'n student klem daarop geplaas het dat die gebruik van Engels as internasionale taal die US sal baat om 'n hoër internasionale aansien te verwerf:

- *English is the international language of choice for study. If you want SU to overtake UCT in the rankings, then you will need to have more english research output.*

Hieruit blyk dit dus dat studente die funksionele waarde van 'n taal hoog op prys stel en dat dit nie bloot gaan oor die taal van onderrig nie, maar ook oor die geleenthede wat daardie taal vir hulle in die toekoms kan ontsluit. Hierdie opmerkings is dus baie toekomsgerig.

Daarom is dit nie verbasend nie dat die volgende twee (grootste) temas wat onder studente voorgekom het, was dat alles by die US Engels behoort te wees en dat Afrikaans én Engels by die US as tale van onderrig behou moet word (wat elk 19 keer genoem is). Die funksionele waarde wat die taal inhou, kan dien as verdere rede waarom heelwat studente vermeld het dat die US taalbeleid onveranderd moet bly, of dat Engels en Afrikaans behoue moet bly, aangesien toegang tot moedertaalonderrig, met blootstelling aan Engels moontlik deur hierdie studente as waardevol geag word vir toekomstige werksgeleenthede.

6.2 Dosente

Heelwat temas is onder dosente aangeraak waarvan daar 'n aantal temas is wat onder studente geopper is. Daar is uiteraard nuwe temas onder die dosente en waar temas wel ooreenstem, is dit in baie gevalle nie noodwendig met dieselfde gesindheid nie. Nuwe temas onder dosente sluit byvoorbeeld in dat die toepassing van die Taalbeleid lei tot 'n verhoogde werkslading, dat dosente deel gemaak behoort te word van die besluitnemingsproses van die Taalbeleid, asook 'n vraag na ondersteuning met vertaling, met opmerkings oor die hoë koste hiervan.

6.2.1 Oorsig

Terwyl die grootste tema onder studente was dat Afrikaans by die US behou moet word, is die grootste tema onder dosente dat hulle tans slegs in Engels klasgee en dat die Taalbeleid nie op hulle omgewing van toepassing is nie. Hieroor is daar 44 keer kommentaar gelewer. Daarnaas is 'n sterk negatiewe houding jeens die T-opsie 30 keer oor kommentaar gelewer en 26 algemene opmerkings is gemaak.

'n Negatiewe houding jeens Tolking het dieselfde hoeveelheid aandag geniet met 26 stukke kommentaar. Die volgende groot temas is negatiewe houdings jeens parallelmediumonderrig en algemene opmerkings oor die T-opsie met 19 stukke kommentaar elk. Negatiewe houdings jeens die A-opsie volg met 18 opmerkings waarna 17 positiewe opmerkings oor die E-opsie en 17 algemene opmerkings oor parallelmediumonderrig. Positiewe kommentaar oor Tolking volg hierop met 16 kommentare en daarna 15 algemene kommentare oor die A-opsie en nog 15 opmerkings dat Afrikaanse studente nie van die tolkdienste gebruik maak nie.

Die daaropvolgende tema is die hoë werkslading wat die Taalbeleid tot gevolg het. Hierdie tema is 14 keer deur dosente geopper. Twee temas wat dieselfde hoeveelheid aandag geniet het met 13 opmerkings elk, is dat alles Engels gemaak moet word, waarna opmerkings dat Parallelmediumonderrig tot 'n nuwe soort apartheid onder studente lei 11 opmerkings gehad het. Tien opmerkings is oor elk van die volgende drie

temas gemaak: dat terminologie dikwels net in Engels ontwikkel is, dat Afrikaanse studente gemaklik is met Engels (of dit selfs verkies), asook positiewe kommentaar jeens die T-Opsie. Die gebruik van Engels vir nagraadse programme en opmerkings dat die Taalbeleid te gekompliseerd is, of dat daar te gereeld 'n nuwe beleid is en dosente nie daarmee kan byhou nie, het elk agt opmerkings ontvang.

Verder was daar sewe opmerkings elk oor: die toepassing van die Taalbeleid en dat daar meer Engels aangewend word as gespesifiseer, dat die taalkwessies polities of rassisties gedrewe is, asook algemene opmerkings oor die E-opsie. Ses opmerkings is gemaak oor elk van die volgende temas: Engels in die beroepswêreld en die internasionale waarde daarvan (dus die funksionele waarde van die taal) positiewe kommentaar oor Parallelmediumonderrig en dat hulle (dosente) die Taalbeleid ignoreer.

Daar is vyf opmerkings (onderskeidelik) ontvang oor die belang van meertaligheid, dat Afrikaanse studente soms sukkel met Engels, dat dosente klasgee volgens die voorkeure van studente en dus die studente se belange op die hart dra, voorstelle wat dosente maak as oplossings, asook dat die ontwikkeling van Afrikatale in hoër onderwys nie sinvol is nie.

Dosente het vier positiewe opmerkings gemaak oor die A-opsie. Daar is vier opmerkings gemaak oor die ontwikkeling van meertaligheid en dat dit belangrik is, maar dat hierdie ontwikkeling nie noodwendig die ontwikkeling van tale as *akademiese* tale hoef te wees, of in klasverband hoef te geskied nie.

Dosente het emotiewe kommentaar gelewer, asook opmerkings oor die kostes wat verband hou met die Taalbeleid. Hieroor is daar elk vier opmerkings gelewer. Nog vier opmerkings (onderskeidelik) is gemaak dat dosente moet klasgee in die taal waarmee hulle die gemaklikste is, dat dosente nie bekend is met die inhoud van die nuwe taalbeleid nie en dat die huidige taaldebate oneffektief is. Daar is vier keer kommentaar gelewer oor verdraagsaamheid en transformasie.

Drie stukke kommentaar is ontvang oor elk van die volgende temas: Negatiewe kommentaar oor die E-opsie, dat meertaligheid slegs as front voorgehou word ter beskerming van Afrikaans, die taalvaardighede/taalvoorkeure van dosente, die toepassing van die taalbeleid by die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe, dat die taal van onderrig minder belangrik is, en dat die US nie daar is ter beskerming van 'n taal nie, maar eerder om kennis oor te dra. Daar is heelwat temas wat twee keer aangeraak is, naamlik dat studente en dosente deel moet wees van die besluitnemingsproses oor taal, dat meertaligheid en die aanleer van nog 'n taal 'n keuse moet wees, onregverdigheid jeens studente, opmerkings waar daar klaarblyklik 'n verwarring tussen die T-opsie en tolking was, dat vertalingskoste te hoog is, opmerkings dat dit studente se vrye keuse was om by die US te studeer, asook opmerkings oor Engels as die lingua franca.

Die tema wat onder studente die meeste kommentaar oor ontvang is, naamlik dat Afrikaans by die US behou moet word en dat die US 'n voorkeur Afrikaanse universiteit is, het onder die dosente slegs twee stukke kommentaar oor ontvang en selfs hier is daar voorwaardes by. Enkele stukke kommentaar is ontvang wat strek vanaf negatiewe houdings jeens die Taalbeleid self, die aanleer van nog 'n taal, die gebrek aan ondersteuning aan dosente, dat Engels en Afrikaans behou moet word, sowel 'n gemaklikheid met tweetaligheid. Daar is een opmerking gemaak oor internasionale studente, die aandag aan die Taalbeleid in die media, dat mense nie op grond van taal uitgesluit moet word nie, dat die Taalbeleid beter aan studente gekommunikeer moet word en dat daar genoeg Engelstalige universiteite is waar nie-Afrikaanssprekende studente geakkommodeer kan word.

Soos in die geval van die studentekommentaar, sal daar hier gefokus word op die vyf vernaamste temas soos dit onder die dosente voorgekom het. Aangesien algemene opmerkings hier een van die groot vyf temas is, sal weinig aandag hieraan gegee word en eerder meer aandag aan die sesde tema.

6.2.2 Gee tans slegs klas in Engels

Die hooftema onder die dosente is dat hulle slegs in Engels klasgee, waar daar in sommige gevalle verklaar word dat dit die geval is omdat die Taalbeleid nie op hulle omgewing van toepassing is nie. Dit word veral daaraan toegeskryf dat dosente nagraadse onderrig gee, die Engelse stroom van parallelmediumonderrig aanbied, of in die departement Engels klasgee. Enkele voorbeelde uit hierdie tema is die volgende:

- *I have looked at the policy and plan, but most of the material is not relevant: as indicated elsewhere, my activities are mentoring and I always enquire as to the preferred language of communication and instruction.*
- *Ek is nie baie bekend met die beleid nie omdat meeste van die Bestuurskool se klasse in Engles aangebied word. Dit is nie 'n kwessie by ons nie.*
- *I only teach in English, so don't prepare material in 2 languages.*

Die groot hoeveelheid kommentaar deur dosente gelewer oor hulle gebruik van Engels as onderrigtaal, sluit aan by die groot tema onder studente dat meer Engels in praktyk gebruik word as wat hulle verwag het, of as wat daar in die taalbeleid/jaarboeke gespesifiseer word.

6.2.3 Negatiewe houdings jeens die T-opsie

Die volgende groot tema is negatiewe houdings jeens die T-opsie, waaroor daar 30 opmerkings gemaak is. Redes vir hierdie negatiewe houdings sluit in kommentaar dat die gebruik van twee tale in een lesing daartoe lei dat daar nie genoeg tyd in die klas is om al die werk te bespreek nie, of dat dit te veel tyd in beslag neem. Die volgende uittreksels dien as voorbeelde:

- *Afr en Engels onprakties agv tyd wat dit neem in een klas; tolk gelyktydig beste oplossing*

- *Having to have materials available in two languages prevent me from introducing useful examples which occur to me in the lecture. I give a far poorer presentation in the context of trying to stay true to a T option than I do in a purely English medium environment*
- *The problem with the T option is that you effectively halve your lecture time. Also, having to repeat yourself in two languages, means you will lose the attention of half the class at any given time. English and Afrikaans lectures SHOULD be available, but Parallel medium would be a much better option.*

Heelwat opmerkings is gemaak dat die T-opsie dikwels 'n E-opsie word, met verskeie redes wat hiervoor aangevoer word.

- *Al die kollegas koop nie in op die t-opsie nie en praat dus net engels in die klas!*
- *I have presented classes for which the T-option was specified in the yearbook. However, I did not actually implement it. I presented all the lectures in English. I felt that the T-option was just a waste of my and the students' time.*
- *Die T-opsie is nutteloos: In praktyk beteken dit daar word oorwegend in Engels gedoseer. Bloot één student wat nie Afrikaans magtig is nie, impliseer dat alles wat in Afrikaans gesê is, in elk geval in Engels oorgesê moet word. Die voorbereiding van studiemateriaal in meer as een taal verdubbel min of meer die moeite indien 'n mens dit goed wil doen. Die beskikbare taalondersteuningsdienste is van min of geen waarde waar tegniese dokumente (nie woordverwerkdokumente nie) en vaktegniese terme ter sprake is.*

Dit kan as verduideliking dien waarom soveel dosente aangedui het dat hulle slegs in Engels klasgee, asook waarom so 'n groot hoeveelheid studente aangedui het dat hulle 'n meerderheid Engels ervaar.

Verder is daar kommentaar gelewer dat dosente dit moeilik vind om te konsentreer op die inhoud van die werk wanneer hulle moet aandag gee aan die taal waarin hulle die klas aanbied, asook dat studente uitgesluit word deur die T-opsie en dit verwarrend vind. Byvoorbeeld:

- *Die T-opsie is verwarrend en veroorsaak dat daar 'n deel van die klas is wat minstens helfte van die tyd nie verstaan wat daar gesê word nie. Dit is onregverdig teenoor diegene wat nie Afrikaans praat nie.*
- *Nie ALLE studente funksioneer maklik in die T-opsie nie.*
- *confusing for the students...by the time they realised you're speaking in another language, they have missed half of what you have said.*

Sommige dosente vermeld dat hulle goed daartoe in staat is om in beide Engels en Afrikaans klas te gee, maar dit nie in dieselfde lesing wil doen nie. Voorbeelde hiervan sluit die volgende in:

- *Die T-opsie werk glad nie vir my nie. Ek konsentreer op wat ek moet sê eerder as in die taal wat ek moet praat. Daarom vergeet ek om na 'n sekere tyd oor te skakel na die ander taal. Ek het geen probleem om 'n lesing of in Afrikaans of in Engels aan te bied nie, maar nie beide in een lesing nie.*
- *Ek het geen probleem om tussen die tale te beweeg nie, maar die feit dat dit my dwing om by tye die groep studente uit te skakel wat nie Afrikaans magtig is nie maak dit vir my onaanvaarbaar.*

Daar is in my modules ook 'n uiters klein persentasie van studente wat wel assesserings of opstelle in Afrikaans doen.

Dosente het dus heelwat praktiese opmerkings wat hulle negatiewe houdings jeens die T-opsie verduidelik en aansluit by ander temas, soos dit ondermeer onder studente ervaar is.

6.2.4 Negatiewe houdings jeens Tolking

Negatiewe houdings jeens tolking is nog 'n groot tema wat heelwat aandag onder dosente geniet het, met 26 opmerkings hieroor.

Heelwat van dieselfde sub-temas wat studente opgehaal het, het onder dosente aandag gekry – veral waarom hulle negatief gesind is jeens tolking. Dit sluit in dat daar 'n tydverskil is tussen dit wat die dosent sê en dit wat die tolk vertaal, asook dat die twee stemme verwarring veroorsaak:

- *Students have told me they do not like using the interpreting services as there is a lag, and often the lecturer's voice drowns out the interpreter's voice. So students find it ineffective.*

Dosente plaas baie klem daarop dat die studente, indien daar van tolke gebruik gemaak word, nie eerstehandse kennis opdoen nie en dat die dosent dus nie in direkte kontak met hierdie studente is nie. Voorbeelde hiervan sluit in:

- *When educating a student it is important that they hear the information first hand by themselves from the lecturer, not through an interpreter.*
- *Tolking veronderstel dat die voordrag en persoonlikheid van die dosent geen rol in onderrig speel nie - dit is foutief; ook wanneer daar klasbespreking is, is dit beter as gedeeltelike tolking deur die dosent self gedoen word; dit is uiters moeilik om na 'n ontliggamde stem te luister terwyl 'n dosent se lyftaal voor jou gesien word.*
- *No experience/ exposure. I would imagine that there is a strong possibility that nuances and spontaneity get "lost in translation".*

Soos onder die studente, is daar deur dosente opmerkings gemaak oor die opleiding van die tolke en dat hulle dikwels nie bekend is met die vakjargon van sommige modules nie. Die dosente is selfs meer krities oor die kwaliteit van die tolkdienste en of daar 'n plek is vir hierdie dienste in 'n akademiese konteks:

- *This educational interpretation can be problematic specially when interpreters do not know the 'technical jargon'. Not everything can be directly translated and often the message gets lost in translation. Even if I wanted to assist, I cannot since I am not Afrikaans speaking. You often find that they whisper and thus makes hearing difficult for the students The ear pieces provided are not efficient in blocking out 'noise'*
- *In die wetenskaplike konteks is die tolking oneffektief. Die tolke het gewoonlik nie 'n wetenskaplike agtergrond nie, en die studente voel nie dat hulle daarby baat vind nie.*
- *Dis 'n mors van tyd en word boonop ongelooflik swak gedoen. Ek kan verstaan dat studente dit nie kan verdra nie. Die US is totaal deur NWU mislei oor die waarde en effek van tolking. Dis by NWU in skaars 15% van hul modules toegepas, en hul swart studente het dit boonop glad nie goed beleef nie.*

Ander dosente bevraagteken weer die koste-effektiwiteit van hierdie opsie:

- *Waste of money and time. Could rather fund students with bursaries instead. It is a purely political matter in the end to satisfy the Afrikaner nationalists. It has no place in a democratic SA.*
- *It is a waste of money to translate. All classes should be in English*
- *I am not convinced that, with a limited pool of resources, this is the most cost-effective solution to the challenges of access and academic literacy.*

Heelwat redes word dus aangevoer vir die negatiewe gesindheid jeens die tolkstelsel, alhoewel daar dikwels deur dosente opgemerk is dat dit nie uit hulle eie ervaring is nie, maar dié van kollegas, of gebaseer is op studente se opmerkings, of selfs opmerkings soos dat hulle self nog nooit tolking ervaar het nie, maar “vermoed” dat dit problematies sal wees.

6.2.5 Algemene opmerkings

Soos genoem, is die volgende grootste “tema” nie werklik ’n tema nie, maar eerder algemene opmerkings wat nie met die ander temas gekombineer kan word nie. Heelparty van hierdie opmerkings het byvoorbeeld kommentaar gelewer oor die vraelys self, byvoorbeeld:

- *"Skep 'n uitdaging" Wees asb meer spesifiek. is dit meer moeite vir my of skep dit groot problem-dit gee twee verskillende antwoorde*
- *EK weet nie of die term "gebruik van meer as een taal in n klas" duidelik genoeg is nie. Wat beteken dit? As ek n vraag in Afrikaans aanhoor en beantwoord maar in Engels klasgee? Is dit twee tale gebruik? Of praat ons van in Engels en Afrikaans klasgee? Laasgenoemde werk glad nie. Studente hou nie daarvan nie*

Algemene kommentaar sluit ervaring in soos dosente dit in hulle klasse meemaak of persoonlike gevoelens, byvoorbeeld:

- *I was never under the old policy per se*
- *My persepsie oor taalgebruik in die klas word hoofsaaklik bepaal deur my ervarings in die klas aangaande taalgebruik.*

Daar is dus uiteenlopende kommentaar in hierdie afdeling, maar wat nie werklik direkte houdings weergee wat deur ’n tema gestand gedoen word nie.

6.2.6 Negatiewe houdings jeens parallelmediumonderrig

Nog ’n taalopsie wat heelwat negatiewe kommentaar vanaf dosente gekry is, is parallelmediumonderrig met 19 opmerkings hieroor. Sou die 11 opmerkings onder die tema dat Parallelmediumonderrig tot ’n nuwe soort apartheid lei hier by getel word, sou hierdie tema saam, met negatiewe houdings jeens die T-opsie, die tweede grootste tema wees.

Soos die tema dat parallelmediumonderrig tot 'n nuwe soort apartheid lei, voorstel, is een van die redes vir die negatiewe houdings jeens parallelmediumonderrig dat dit studente van mekaar skei, terwyl kontak tussen studente juis studente se leerervaring verdiep. Dosente meen dat die verdeling wat met parallelmediumonderrig gepaard gaan, studente van hierdie ervaring ontnem. Kommentaar hieroor, sluit in:

- *Dit is my ondervinding dat dit makliker is vir studente om in een taal onderrig te ontvang. Dit is egter nie 'n goeie idee om klasse te skei nie, want dit maak die kontaktye wat studente met mekaar het minder. Dit is geweldig belangrik vir die verskillende groepe en tale om in een klas te wees, want dit verdiep hulle leer ondervinding en mense kennis.*
- *My suggestion is that, we need to move away from parallel-medium and find an approach that would be less dividing. Chances of Afrikaans surviving in this approach are slim.*
- *parallelmedium lei m.i. tot 'n nuwe Apartheid*

Sommige dosente het die klem daarop geplaas dat die US nie voldoende infrastruktuur het om werklik parallelmediumonderrig te fasiliteer nie. Voorbeelde hiervan is te sien vanuit die geledere van alle rasse-groepe, met aanhalings soos die volgende:

- *Parallel medium teaching is a wast of resources and time. Stellenbosch University does not have adequate infrastructure to accommodate parallel medium of teaching.*
- *There is the issue of resources attached to this option*
- *Daar is nie kapasiteit of genoeg lokale om alles parallel aan te bied nie.*

Ander dosente het die hoër werklading en tyd wat hierdie opsie in beslag neem uitgewys as problematies:

- *This will indeed be time-consuming*
- *Parallelmedium onderrig skep nog meer werk as die T-opsie. Bo en behalwe vertaling van alle materiaal, verdubbel lesgeetyd/kontaktyd. Die polarisering van studente wat grootliks reeds tweetalig is, is nie bevorderlik vir die huidige akademiese milieu nie.*
- *Die verdubbeling van klaskontaktyd gepaardgaande met parallelmediumonderrig is onaanvaarbaar.*

Heelwat voorbeelde hiervan is te sien onder dié tema. Die tydsbesteding wat met die parallelmediumonderrig-opsie gepaard gaan, is dus die grootste kwessie onder dosente wat negatiewe houdings teenoor hierdie opsie getoon het.

6.2.7 Algemene opmerkings oor die T-opsie

Die volgende grootste tema onder dosente is algemene opmerkings wat hulle oor die T-opsie gemaak het, waarin daar 'n mate van ambivalensie teenoor die T-opsie gemerk word. Ook voorbeelde van hoe die T-opsie meer of minder effektief is, word hier aangeraak. Opmerkings wat ambivalensie laat blyk, sluit in:

- *I have switched between languages in lectures, student response were mixed, some indifferent, others appreciated it, and still others disliked it.*
- *This is a tough one, some students are indifferent, others prefer one language - even if it is not their language of choice.*
- *Ek het vroer in die T-opsie klas gegee en dit gladnie moeilik gevind nie. Ek dink egter dit skep net onnodige verwarring vir persone wat nie goed tweetalig is nie.*

Ander voorbeelde waar voorwaardes tot die T-opsie gestel word, is die volgende:

- *The T-option is most effective when an individual (student and staff) is fluent in both English and Afrikaans.*
- *Fourth year students are much better in a T option setting than first years*
- *Dit hang af van hoe die T-opsie toegepas word. Gewoonlik gebruik en meestl een taal en vertaal slegs terminologie of kern frases na die ander taal. Dit word aangepas soos studente navra en/of terugvoer gee.*

Daar is verdere voorbeelde waar dosente 'n klaarblyklike problematiek van die T-opsie uitwys, maar dit nie noodwendig bekla nie. In hierdie geval word dit dus as 'n algemene opmerking gekategoriseer, byvoorbeeld:

- *Die aanbied van formele onderrig in beide tale verleng die onderrig tyd.*

6.3 Gevolgtrekking

Uit die kommentaar wat studente gelewer het, word daar heelwat lig gewerp op die resultate van die kwantitatiewe data, alhoewel die kommentaar in sommige gevalle teenstrydig is – nie net met die data van die kwantitatiewe ondersoek nie, maar ook binne individuele stukke kommentaar. Dit is egter verblydend dat die kommentaar deur studente nie ongenuanseerd is nie en dat studente in baie gevalle bewus is van, en begrip het vir, die uitdagings wat hoër onderwysinstellings die hoof moet bied ten opsigte van meertaligheid. Alhoewel die opvallende houdingsverskuiwing onder veral Afrikaanse studente te sien is na 'n groter vraag na die gebruik van Engels as akademiese taal, blyk dit uit die kommentaar dat studente nogtans groot waarde aan Afrikaans heg, met 'n sterk vraag na die behoud van Afrikaans by die US waaroor daar 'n beslisde meerderheid stukke kommentaar ontvang is. Desondanks heg studente groot waarde aan die belang van Engels, nie net as lingua franca in die Suid-Afrikaanse konteks nie, maar as internasionale taal en die (potensiële) ekonomiese waarde wat hierdie taal inhou. Heelwat studente het nietemin die groot aanbod van Engels by die US bevestig, en veral daarop gewys dat hierdie taal heelwat meer in die klaskamer gebruik word as wat studente verwag het en Afrikaans dikwels die knie moet buig. Daar was 'n noemenswaardige minderheid studente wat weer gevind het dat Afrikaans baie meer gebruik word as wat hulle verwag het. Alhoewel heelwat studente baie positiewe houdings jeens die

gebruik van tolke geopenbaar het, was daar heelwat negatiewe kommentaar oor hierdie opsie, wat deur baie duidelike klagtes vergesel is en die probleme wat met hierdie opsie gepaard gaan.

Uit die dosente se kommentaar is daar 'n duidelike negatiewe houding jeens die meeste van die taalopsies en is die grootste temas, soos bespreek, hoofsaaklik gefokus op negatiewe houdings jeens een of ander taalopsie, waarvan negatiewe houdings jeens die T-opsie die meeste aandag geniet het. Daarna is negatiewe kommentaar jeens tolking, parallelmediumonderrig en die A-opsie (wat heelwat negatiewe kommentaar ontvang het). Dosente het in 'n groot mate sterk positiewe houdings geopenbaar jeens die gebruik van Engels en het 'n sterk vraag na die gebruik van 'n enkele taal, aangesien twee- en meertaligheid 'n groot las op hulle reeds vol werkslading plaas.

Die oop kommentare wat in hierdie hoofstuk bespreek is, ondersteun en ontsluit die houdings wat reeds in die vorige hoofstuk met die kwantitatiewe ondersoek blootgelê is. Dit bied besondere insig in die houdings wat tans aan die US geld onder dosente en studente.

Hoofstuk 7:

Bespreking en gevolgtrekking

Die resultate van die ondersoek wys dat houdings teenoor die US Taalbeleid nie ongenuanseerd is nie, maar gekompliseerd en in sommige gevalle selfs teenstrydig is. Wat veral na vore tree uit die data is die groeiende belang van Engels en dat beide dosente en studente groot waarde aan hierdie taal as akademiese taal heg. Dit sluit egter nie uit dat, veral onder studente, Afrikaans steeds as 'n belangrike taal beskou word nie, en dat daar sterk houdings bestaan oor die behoud van die Taal by die US, en in die hoër onderwys in die algemeen.

Wat egter veral opval, is die sterk voorkeur vir Engels as akademiese taal, selfs vanuit die geledere van Afrikaanssprekende studente en dit is veral in hierdie opsigte dat houdings oor die afgelope paar jaar verskuif het. Verder word daar in hierdie afdeling aangedui hoe goed studente en dosente oor die taalbeleid en Taalplan ingelig is, wat hulle algemene houdings jeens meertaligheid is, wat hierdie groep se houdings is oor die behoud van Afrikaans, Engels en Afrikatale in die hoër onderwys en by die US, asook wat hulle houdings oor die onderskeie taalopsies is. Uiteindelik word daar in hierdie hoofstuk aangedui wat studente se houdings is oor die rol van die taal van onderrig in hulle studiesukses.

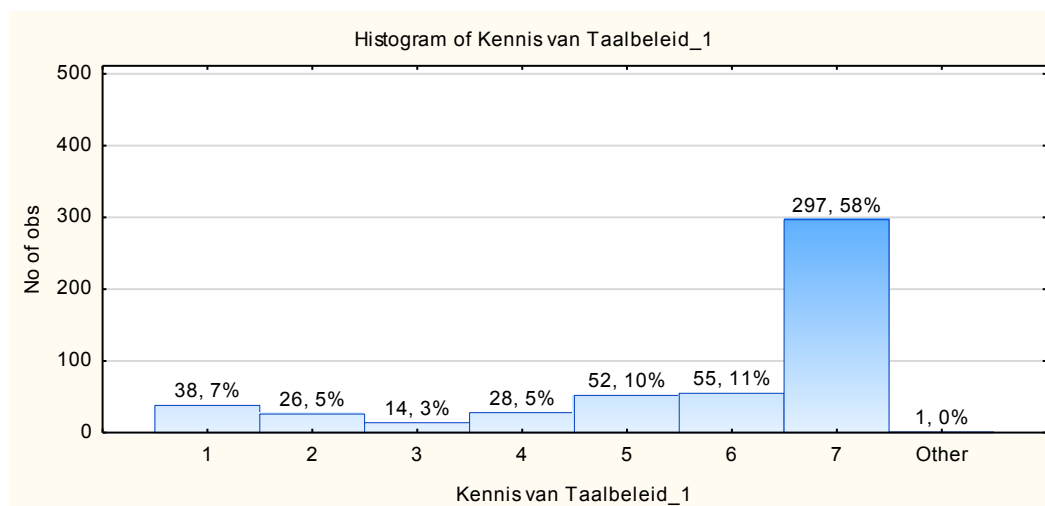
Die response op die onderskeie navorsingsvrae word in die volgende afdelings bespreek.

7.1 Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die huidige Taalbeleid en Taalplan?

7.1.1 Hoe goed ingelig is US-studente en -dosente oor die US se Taalbeleid en Taalplan?

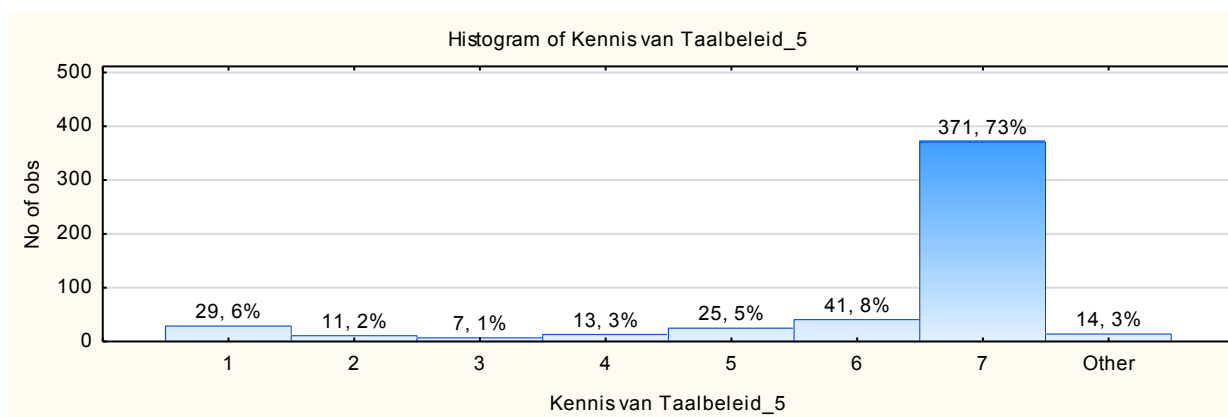
Alhoewel studente aangedui het dat hulle nie werklik die US Taalbeleid voor hulle registrasie by die Universiteit gelees het nie, het die meeste van die studente aangedui dat hulle wel geweet het wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan behels het toe hulle vir die eerste keer as US-studente geregistreer het. 58% van die studente het sterk hiermee saamgestem, en 'n verdere 21% het in 'n mindere of meerdere mate saamgestem – daar was dus 'n totaal van 79% van studente wat saamgestem het dat hulle voor hulle registrasie geweet het wat die Taalbeleid behels het en 48% van die studente het in 'n mindere of meerdere mate saamgestem dat hulle weet wat die 2014-Taalbeleid behels. Alhoewel studente dus redelike bewus was van die Taalbeleid toe hulle die eerste keer as studente geregistreer het, is dit belangrik om daarop te let dat die meerderheid van die respondente wit studente was, en dat, indien die resultate volgens die afsonderlike veranderlikes bestudeer word, daar 'n duidelike verskil is tussen bruin, swart en wit studente se kennis van die Taalbeleid. Terwyl wit studente in 'n baie sterk mate saamgestem

het met die stelling, het swart studente van die stelling verskil en het hierdie groep studente dus nie geweet wat die Taalbeleid was voor hulle die eerste keer as studente geregistreer het nie. Hierdie klein, maar wel noemenswaardige minderheid, kan nie uit die oog verloor word nie.

Figuur 7:1: Studente se reaksie op die vraag "Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het."

Terwyl 73% van al die studente respondente volkome saamgestem het dat hulle daarvan bewus was dat hulle kennis van Afrikaans sou nodig hê om aan die US te studeer (86% het in totaal saamgestem), was swart studente minder bewus daarvan en het hulle tot 'n groot mate van die stelling verskil. Daarteenoor het wit studente sterk tot volkome saamgestem dat hulle wel hiervan bewus was. Alhoewel bruin studente nie tot dieselfde mate as wit studente saamgestem het nie, was beide bruin en wit studente sterk bewus daarvan dat hulle kennis van Afrikaans sou moes hê om by die US te studeer.

Figuur 7:2: Studente se reaksie op die vraag "Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het."

Oor Engels het studente van alle rasse-groepe aangedui dat hulle bewus was daarvan dat hulle kennis van hierdie taal sou moes hê om by die US te studeer. Slegs 3% van die studente het van die stelling verskil,

met 77% wat volkome met die stelling saamgestem het ('n totaal van 91% van studente het tot 'n mindere of meerdere mate met die stelling saamgestem).

Dosente het hoofsaaklik saamgestem dat hulle vertrouwd is met die inhoud van die Taalbeleid, alhoewel hulle response nie baie sterk was nie. Dit is interessant dat swart dosente volgens aanduiding ietwat meer bewus van die inhoud van die taalbeleid is as wit dosente. Wit dosente was op hulle beurt meer vertrouwd met die inhoud van die Taalbeleid as bruin dosente. In al die gevalle het dosente net 'n gemiddelde kennis van die Taalbeleid getoon (volgens self-evaluering).

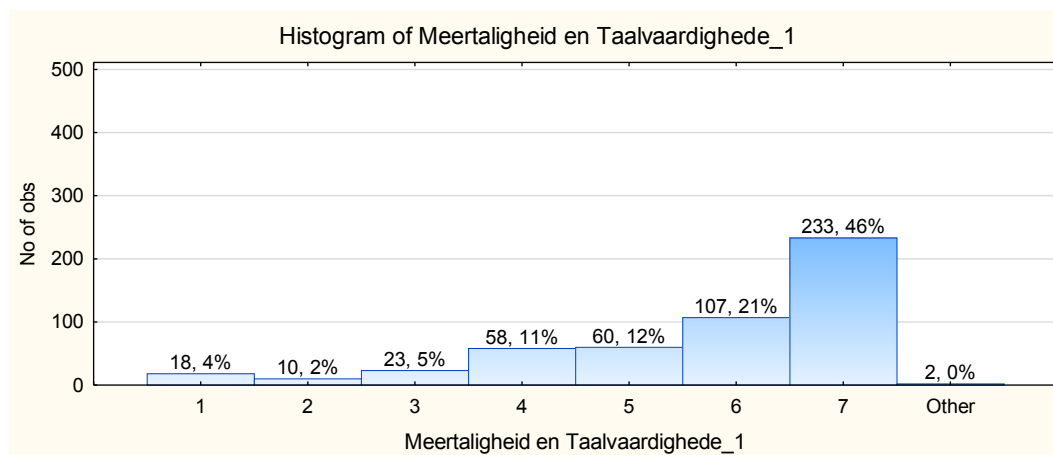
7.2 Wat is US-studente en -dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid

Wat dosente en studente se houdings oor die belang van meertaligheid betref, is dit belangrik om te onderskei tussen die belang van individuele meertaligheid en institusionele meertaligheid. Daarom is hierdie onderskeid getref in die vrae wat aan dosente en studente gestel is.

7.2.1 Wat is US-studente en dosente se houdings jeens die belang van institusionele meertaligheid vir die US?

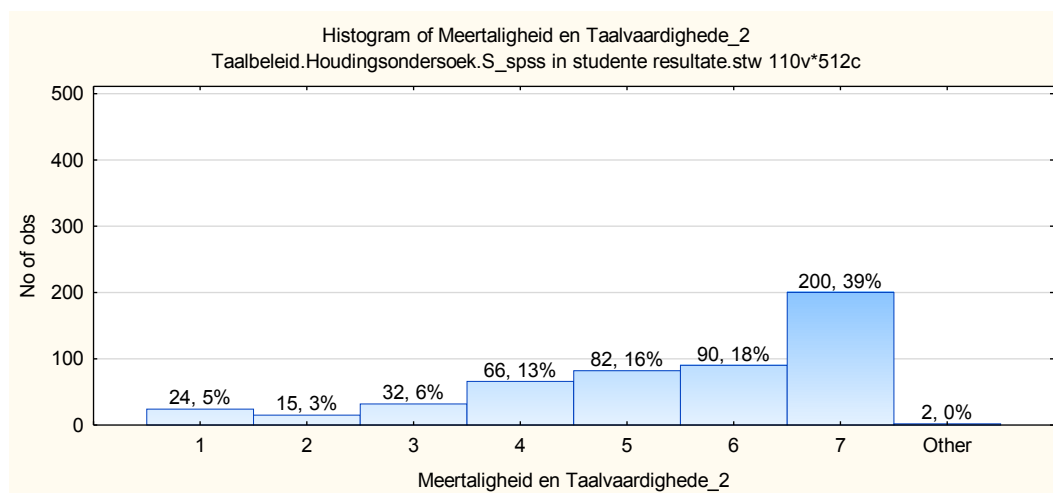
Studente het sterk saamgestem dat hulle dink dat meertaligheid by die US, en in die hoër onderwys, belangrik is en vind institusionele meertaligheid van groot belang. Alhoewel studente aangedui het dat die huidige Taalbeleid en Taalplan daartoe bydra om die US meertalig te maak, was hulle in mindere mate hiervan oortuig.

Uit Figuur 7:3 blyk dat die meerderheid studente wel meertaligheid in hoër onderwys belangrik ag. Die volgende stelling is aan studente gemaak: "Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys." Hiermee het 46% van die studente volkome saamgestem en nog 33% het in 'n mindere mate saamgestem. Daar is dus 'n meerderheid van 79% van die studente wat aangedui het dat hulle meertaligheid as belangrik of baie belangrik ag in hoër onderwys. Slegs 11% van die studente het aangedui dat hulle dit nie belangrik vind nie, waarvan slegs 4% van die studente sterk verskil het met die stelling. Daar is dus 'n sterk instemming onder studente oor die belang van meertaligheid in hoër onderwys.

Figuur 7:3: Studente se reaksie op die vraag “Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys”

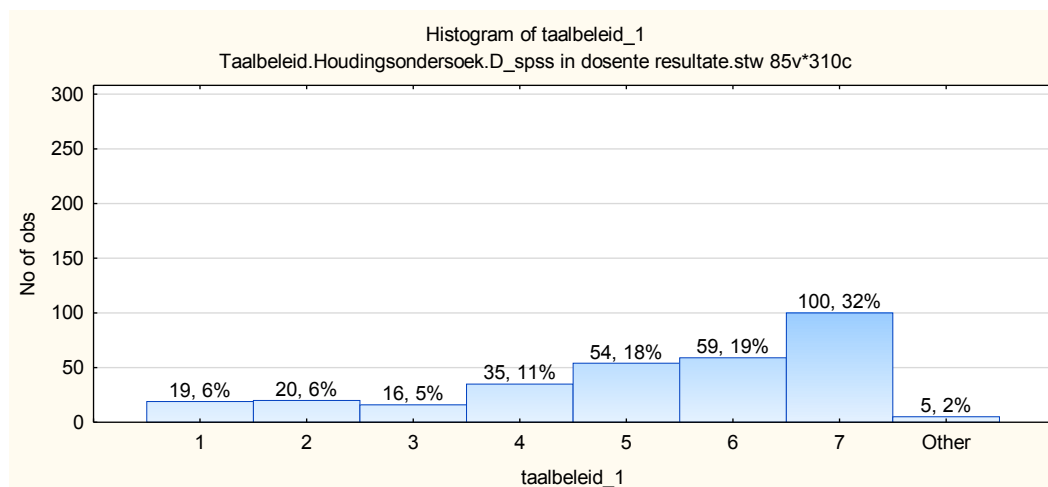
Studente is dieselfde gevra oor die belang van meertaligheid by die US. Hieroor was daar minder studente wat volkome saamgestem het met die stelling. Nietemin is dit duidelik dat meertaligheid by die US as belangrik geag word deur studente, aangesien daar steeds ’n totaal van 73% van die studente was wat in ’n mindere of meerdere mate met die stelling saamgestem het. 39% hiervan was studente wat volkome saamgestem het, 13% was neutraal oor die stelling en slegs ’n minderheid van 14% van die studente het gemeen dat dit nie belangrik is dat die US meertaligheid is nie.

Figuur 7:4: Studente se reaksie op die vraag “Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.”

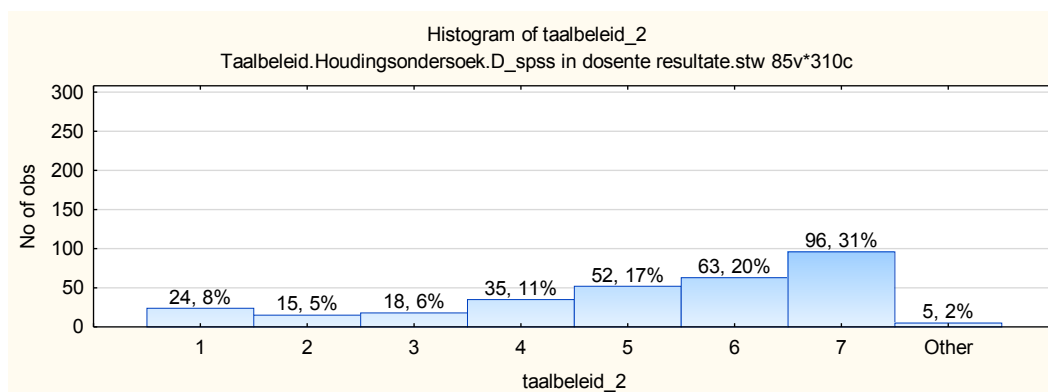
Oor die vraag of die nuwe US Taalbeleid daarin slaag om die US meertalig te maak, was studente klaarblyklik ietwat onseker, aangesien 20% van die studente aangedui het dat hulle neutraal is oor die vraag en ’n verdere 16% het hier “nie van toepassing” gekies. Daar was wel ’n redelike persentasie instemming met die stelling, aangesien 47% van studente wel in ’n mindere of meerdere mate met die stelling saamgestem het.

Alhoewel een van die grootste temas in die dosentekommentaar was dat Engels die enigste voertaal by die US moet wees, het 'n groot meerderheid van die dosente wel volkome saamgestem dat meertaligheid belangrik is in hoër onderwys. 32% van die dosente het sterk saamgestem, terwyl 'n verdere 37% in 'n mindere mate hiermee saamgestem het. 11% van die dosente was neutraal oor die vraag en 17% het nie saamgestem nie, waarvan 6% sterk verskil het.

Figuur 7:5: Dosente se reaksie op die vraag “Ek dink meertaligheid is belangrik in hoër onderwys.”

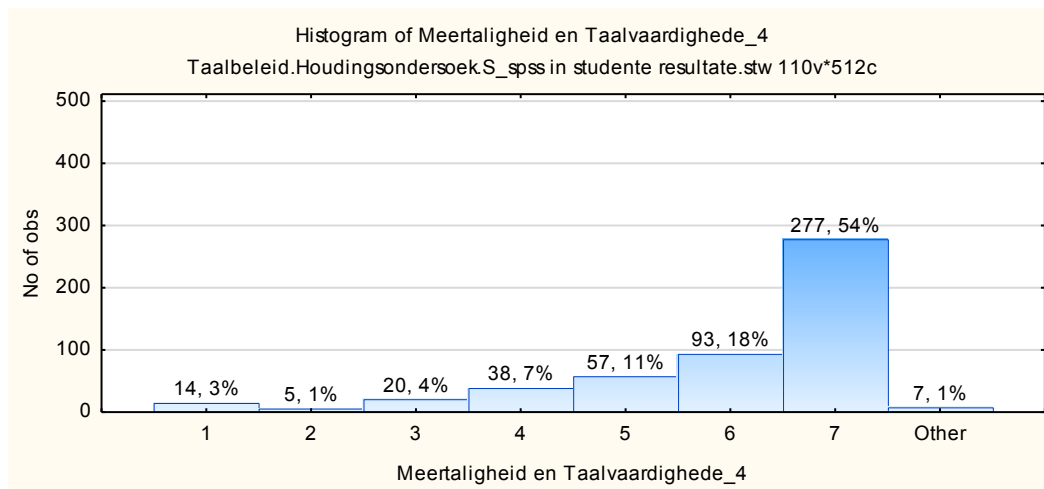
Dit is dus nie verbasend nie, dat daar 'n sterk instemming was dat die US meertalig moet wees. Hier het 'n totaal van 68% van die dosente saamgestem dat dit belangrik is dat die US meertalig is, waarvan 31% volkome saamgestem het. Hier was 11% neutraal oor die stelling en 19% van die dosente het nie met die stelling saamgestem nie.

Figuur 7:6: Dosente se reaksie op die vraag “Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees”

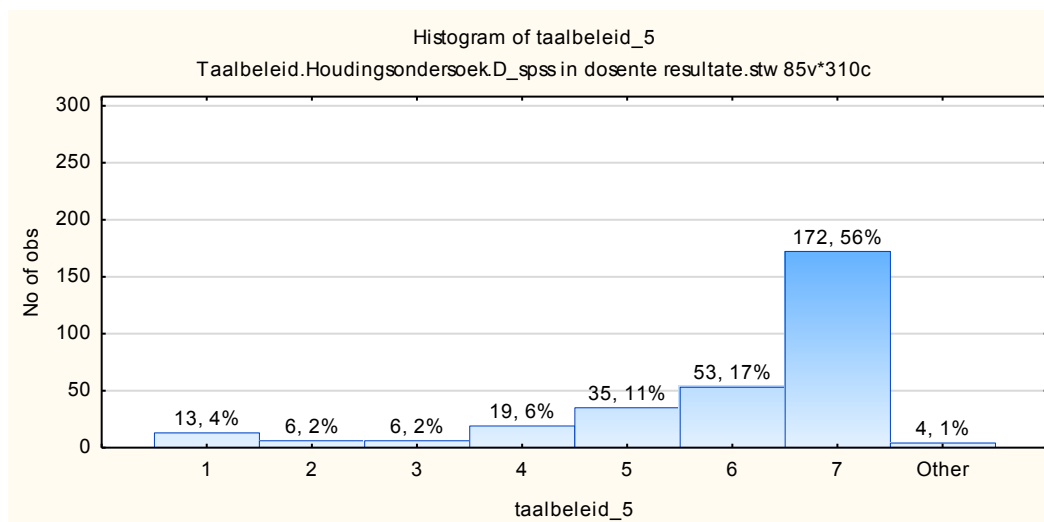
7.2.2 Wat is US-studente en dosente se houdings jeens die belang van meertaligheid vir hulleself (individuele meertaligheid)?

Studente was dit nie net eens dat institusionele meertaligheid belangrik is nie, maar ook individuele meertaligheid: 83% van die studente het aangedui dat hulle dit belangrik ag om self meertalig te wees, waarvan 54% volkome met die stelling saamgestem het. Daarteenoor was daar slegs 8% van die studente wat dit nie belangrik geag het nie, waarvan 3% van die studente sterk verskil het van die stelling “Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.”

Figuur 7:7: Studente se reaksie op die vraag “Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.”

Eweneens het dosente het sterk saamgestem dat dit belangrik is dat hulle self meertalig is – 56% van die dosente het sterk met hierdie stelling saamgestem, met 'n verdere 28% het in 'n mindere mate saamgestem. Slegs 8% van die dosente het nie gedink dat dit belangrik is dat hulle meertalig is nie.

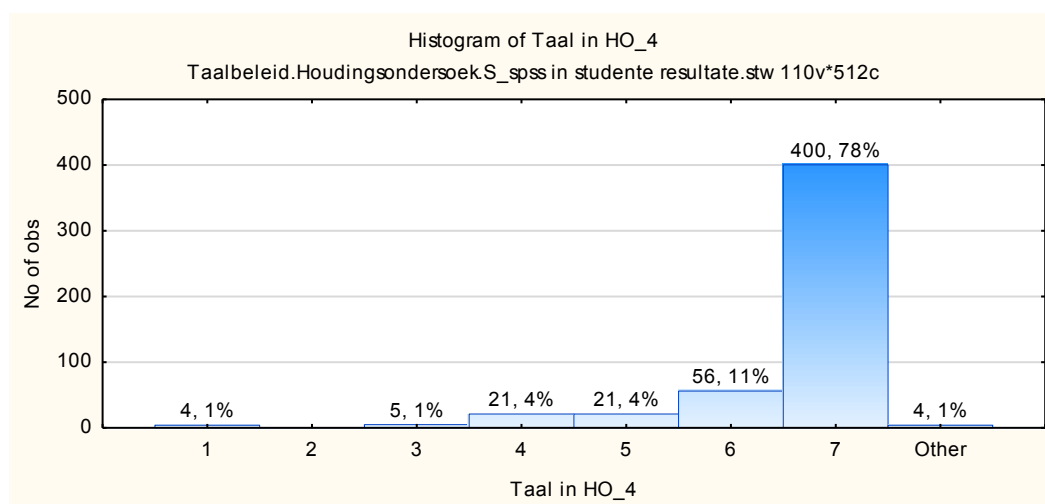

Figuur 7:8: Dosente se reaksie op die vraag “Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.”

Alhoewel dosente saamgestem het dat hulle sal gebruik maak van geleenthede om nog 'n Suid-Afrikaanse aan te leer of om hulle vaardighede in so 'n taal op te skerp, was daar 'n groter aantal dosente wat nie hiertoe bereid was nie. Nietemin het 61% van die dosente'n bereidwilligheid getoon om gebruik te maak van geleenthede om nog 'n Suid-Afrikaanse aan te leer, of om hulle vaardighede in so 'n taal op te skerp.

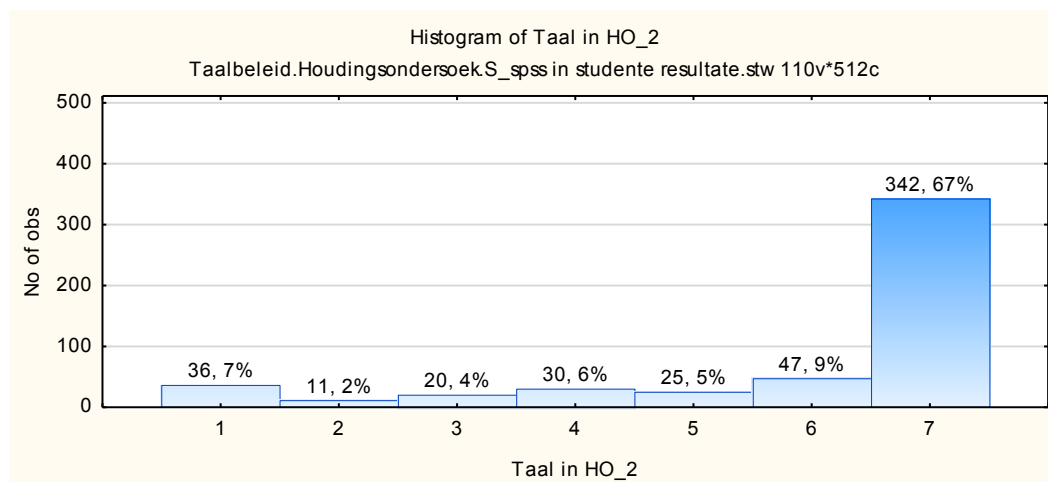
7.3 Wat is studente en dosente se houdings jeens die behoud en gebruik (en die belang) van Afrikaans, Engels en Afrikatale (isiXhosa) vir die US?

Daar was 'n uitsonderlike verskil tussen studente van verskillende rasse-groepe se houdings jeens die belang van verskillende tale. Nietemin was studente van alle rasse-groepe dit eens dat dit belangrik is om Engels in die hoër onderwys en by die US te behou en al die groepe was baie positief hieroor.

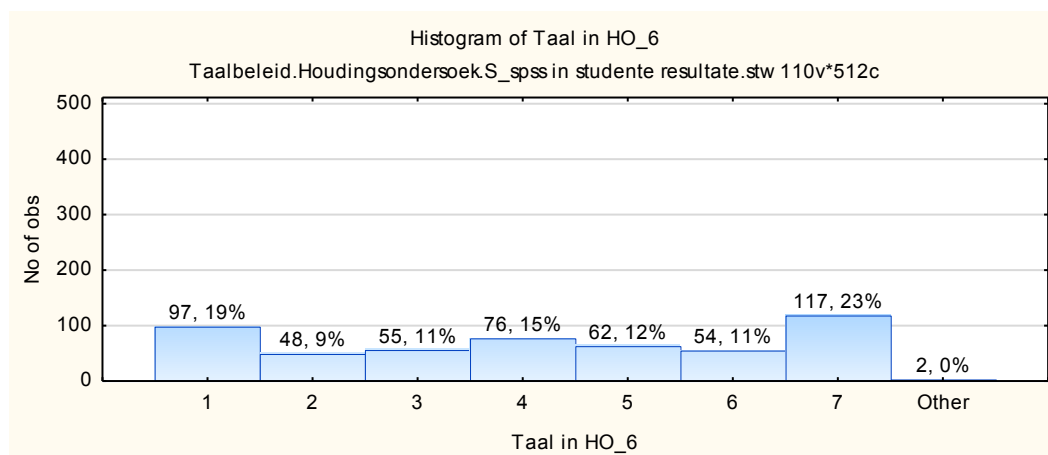
Figuur 7:9: Studente se reaksie op die vraag: "Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word by die US."

Almal was egter nie oortuig van die belang van die behoud van Afrikaans nie. Die verskil in houdings oor die belang van die behoud van Afrikaans onder studente van verskillende rasse-groepe was uitsonderlik en selfs kommerwekkend, aangesien daar 'n besondere negatiewe houding jeens Afrikaans was vanuit die geleedere van swart studente. Nietemin was die totale groep studente baie positief oor die belang om Afrikaans te behou in hoër onderwys, maar veral by die US.

Figuur 7:10: Studente se reaksie op die vraag: "Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word by die US."

Oor die belang van die ontwikkeling van Afrikatale by die US was daar redelike instemming tussen studente. Hulle was in 'n mindere mate oortuig van die belang van Afrikatale in die hoër onderwys, alhoewel almal in 'n mindere of meerdere mate positief was.

Figuur 7:11: Studente se reaksie op die vraag "Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale as akademiese tale ontwikkel word by die US."

Net soos onder die studente was daar 'n beduidende verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor die belang van Afrikaans as onderrigtaal in die hoër onderwys en, alhoewel bruin en wit dosente se houdings redelik in lyn is met mekaar en positief was, was swart dosente negatief oor Afrikaans. Dit korreleer met die houdings van studente en dat houdings oor Afrikaans in 'n groot mate met ras verband hou. Alhoewel studente heelwat meer positief was oor die behoud van Afrikaans by die US en dosente minder instemming hiermee getoon het, was die meerderheid dosente (64%) nogtans positief dat Afrikaans by die US behou word, alhoewel slegs 38% sterk saamgestem het dat dit belangrik

is om Afrikaans by die US te behou. Voorts het dosente sterker daarmee saamgestem dat Afrikaans by die US behou word as in hoër onderrig oor die algemeen.

Wat die belang en die behoud van Engels betref, was daar nie 'n verskil tussen dosente van verskillende rasse-groepe se houdings nie en het 74% van dosente sterk saamgestem dat Engels by die US behou word en 93% het in totaal hiermee saamgestem.

7.4 Wat is studente en dosente se houdings jeens die verskillende spesifikasies of opsies wat die Taalbeleid en Taalplan bied?

7.4.1 Studente

A-opsie

Terwyl daar algemene positiewe houding jeens die A-opsie was, was daar beduidende verskille tussen die respondente van verskillende rasse-groepe se houdings jeens die toepaslikheid van die A-opsie binne die Taalbeleid van die US. Dit blyk dat swart studente as 'n minderheidsgroep besonder negatief gesind is teenoor Afrikaans en dus uiteraard oor die A-opsie. Wit en bruin studente was egter heelwat meer positief oor die A-opsie.

E-opsie

Oor die E-opsie was daar nie werklik 'n verskil tussen die houdings onder studente van verskillende rasse-groepe, taalgroepe en fakulteite nie, en daar was 'n hoë algemene tevredenheid met die E-opsie onder die studente.

T-opsie

Houdings oor die T-opsie korreleer in 'n mate met dié van die A-opsie: Swart studente was beduidend minder positief oor die T-opsie, en hulle houdings hieroor was byna net so laag as oor die A-opsie. Alhoewel bruin studente beduidend meer positief was oor hierdie opsie, was hulle minder positief as wit studente.

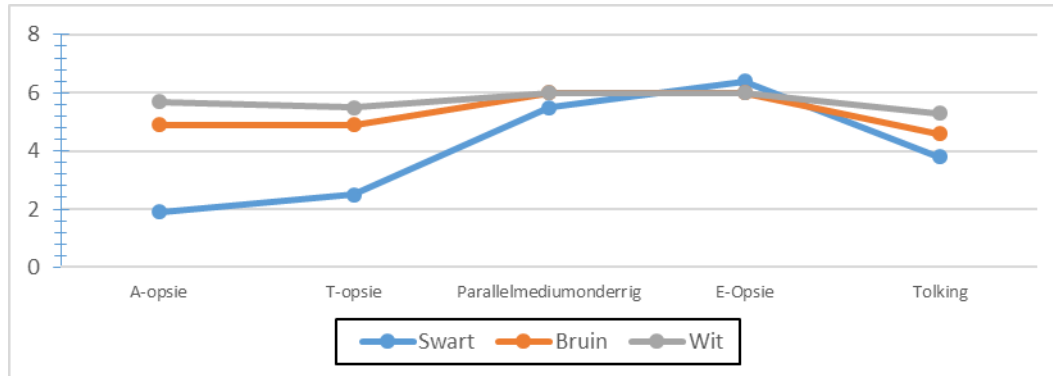
Tolking

Daar was beduidende verskille onder studente van verskillende rasse-groepe en daar is verskille tussen bruin, swart en wit studente se houdings teenoor tolking opgemerk. Swart studente was aansienlik meer negatief oor tolking, terwyl bruin studente redelik positief en wit studente op hulle beurt ietwat meer positief was.

Parallelmediumonderrig

Hoewel die response oor parallelmediumonderrig oor die algemeen baie positief was en byna dieselfde vlakke van positiewe houdings ontlok het as die E-opsie, was swart studente tog beduidend minder positief as wit en bruin studente oor die toepaslikheid van parallelmediumonderrig binne die Taalbeleid van die US.

Hieronder word 'n voorstelling gegee van studente se houdings jeens die verskillende taalopsies.

Figuur 7:12: 'n Voorstelling van studente se houdings jeens die verskillende taalopsies volgens rasgroep

Daar kan gesien word dat wit studente redelik eenstemmigheid was oor die gebruik van die verskillende taalopsies, maar, soos die ander studente, veral positief is oor die Parallelmediumopsie en die E-opsie. Wit en bruin studente (onderskeidelik) se houdings bly byna dieselfde tussen die A- en T-opsies, asook tussen die E-opsie en parallelmediumonderrig. Wit studente is effens meer positief oor parallelmediumonderrig en die E-opsie, maar toon steeds sterk positiewe houdings jeens die toepaslikheid van die A-opsie en die T-opsie. Bruin studente het dieselfde sterk positiewe houdings jeens die E-opsie en Parallelmediumonderrig getoon as wit studente, maar, alhoewel hulle steeds positief was oor die A- en die T-opsie, was hulle minder positief oor dié twee opsies as wit studente. Daarteenoor was swart studente uiters negatief oor hierdie twee opsies en was hulle ietwat meer negatief oor die A-opsie as oor die T-opsie. Swart studente was baie positief jeens die toepaslikheid van parallelmediumonderrig, maar minder sterk as die twee ander groepe, en hulle was selfs meer positief oor die E-opsie as bruin en wit studente.

7.4.2 Dosente

A-opsie

Ongeag demografiese gegewens was dosente in 'n mindere of meerdere mate negatief oor die A-opsie. Terwyl bruin dosente op die middelpunt van die skaal lê en dus nie besonder positief óf negatief oor hierdie opsie was nie, het die res van die dosente aan die negatiewe kant van die skaal gelê. Daar was dus 'n algemene negatiewe houding oor hierdie opsie.

E-opsie

Ongeag ras, was daar algemene positiewe houdings jeens die E-opsie onder dosente, alhoewel swart dosente ietwat meer positief oor die E-opsie was as bruin en wit dosente.

T-opsie

Dosente van alle rasse-groepe was negatief oor die T-opsie en veral swart dosente was besonder negatief gesind teenoor hierdie opsie.

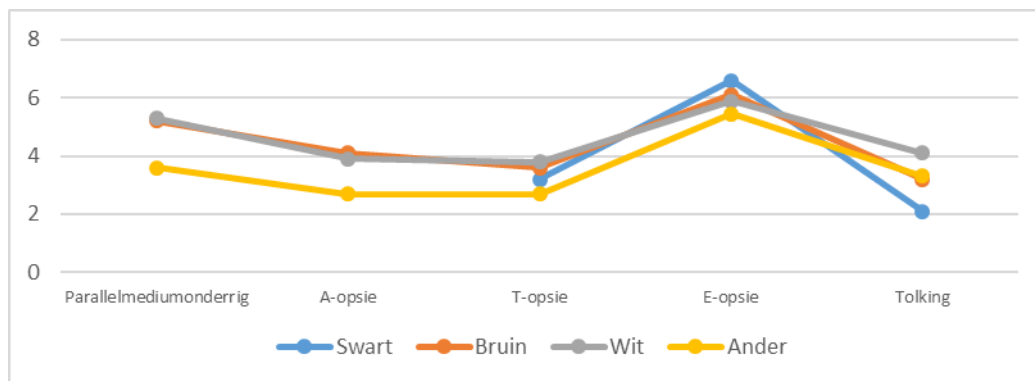
Tolking

Terwyl swart dosente baie negatief oor die gebruik van tolking was, was bruin dosente effens minder negatief en was wit dosente die enigste groep wat aan die positiewe kant van die skaal gelê het oor tolking. Oor die algemeen is dosente dus nie te vinde vir hierdie opsie nie.

Parallelmediumonderrig

Dosente van verskillende rasse-groepe se houdings oor parallelmediumonderrig het van mekaar verskil. Terwyl wit en bruin dosente redelike positiewe houdings jeens parallelmediumonderrig geopenbaar het, was dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, aan die negatiewe kant van die skaal. Swart dosente se houdings het hier ontbreek, moontlik omdat hulle hulself nie by magte voel om kommentaar te lewer oor ’n opsie waaraan hulle nie ten volle kan deelneem nie, aangesien swart dosente dikwels slegs die Engelse stroom van parallelmediumonderrig aanbied.

Indien dosente se reaksies oor die verskillende opsies vergelyk word, is dit interessant om te sien hoedat houdings oor die T- en A-opsies in ’n mate ooreenstem, maar veral om te sien waar houdings oor die verskillende opsies dieselfde tendens onder die rasse volg, alhoewel dit op verskillende vlakke is. Wat duidelik uitstaan is ’n sterk positiewe houding teenoor die E-opsie. In Figuur 7:13 kan daar gesien word dat dosente oor die algemeen redelik ooreenstem in hulle houdings teenoor die verskillende opsies, maar dat dosente wat hulself as “ander” geklassifiseer het, oor al die opsies ietwat meer negatief was as die res. Anders as by die studente, stem die patroon/tendens tussen die verskillende rasse-groepe se houdings teenoor die onderskeie opsies hoofsaaklik ooreen.

Figuur 7:13: 'n Voorstelling van dosente se houdings jeens die verskillende taalopsies volgens rasgroep.

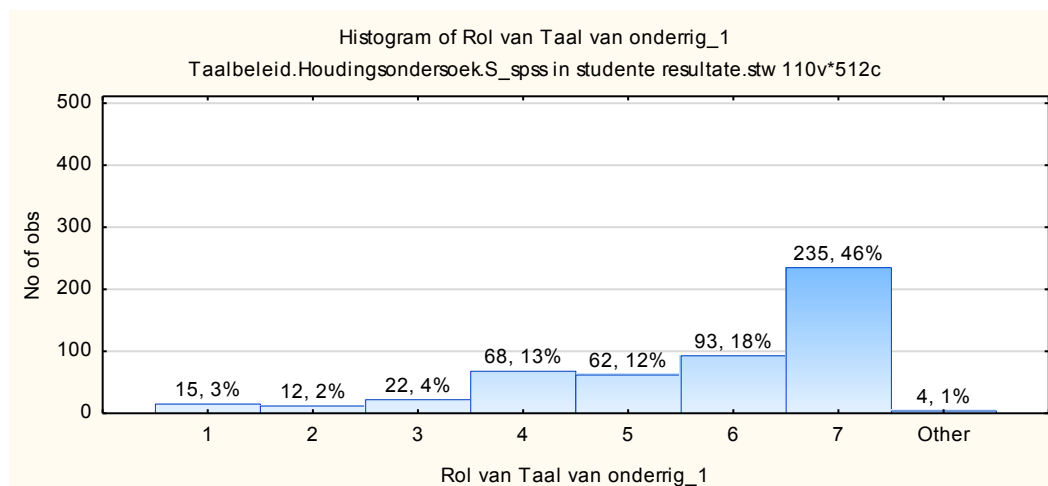
7.5 Wat is studente en dosente se houdings ten opsigte van die toepassing van die Taalbeleid en Taalplan?

Alhoewel daar 'n beduidende verskil tussen al die rasse-groepe se houdings jeens die toepassing van die Taalbeleid is, was swart studente veral negatief oor die toepassing van die taalbeleid, terwyl bruin en wit studente redelik positiewe houdings gehad het.

Anders as studente wat aan die ontvangkant van die toepassing van die Taalbeleid sit, vertolk dosente 'n ander rol, naamlik om die taalbeleid toe te pas. Eerder as om hulle dus te vra oor hulle houdings jeens die Taalbeleid, is dit gepas om hulle te vra hoe hulle die Taalbeleid toepas, wat iets te kenne gee van hulle houdings deur hulle bereidwilligheid om die Taalbeleid korrek toe te pas. Dosente van alle rasse-groepe het redelik ooreengestem in hulle antwoorde hieroor, en die meeste het positief gereageer dat hulle hulle klasse aanbied volgens die spesifikasies wat in die jaarboek verskyn vir elke module.

7.6 Wat is studente se houdings jeens die belang van die rol van taal in die effektiewe leer- en onderrigproses aan die US?

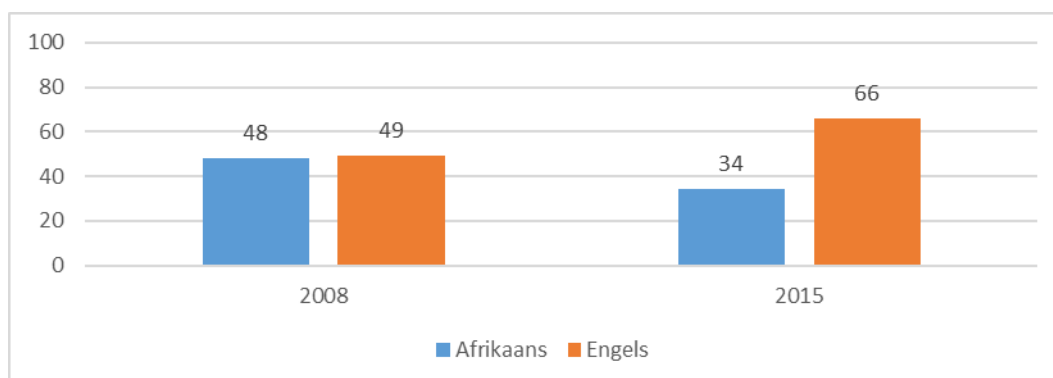
Studente het duidelik aangedui dat die taal van onderrig wel 'n belangrike en selfs baie belangrike kwessie vir hulle is. 'n Sterk meerderheid van 76% van die studente het saamgestem met die stelling "Die taal van onderrig is 'n belangrike kwessie vir my." 46% hiervan was studente wat volkome met die stelling saamgestem het. 'n Verdere 13% van die studente het 'n neutrale houding ingeneem en slegs 9% van die studente het aangedui dat hulle nie saamstem dat die taal van onderrig 'n belangrike kwessie vir hulle is nie.

Figuur 7:14: Studente se reaksie op die vraag “Die taal van onderrig is ’n belangrike kwessie vir my.”

7.7 Hoeveel, indien hoegenaamd, het die houdings van studente en dosente verskuif sedert die Leibowitz-ondersoeke, en wat was die aard van die houdingsverskuiwing?

Wat veral opval is die verskuiwing van studente en dosente se houdings oor die gebruik en belang van Engels as akademiese taal. Volgens die data wat in hierdie studie ingesamel is, het 65.75% van die studente aangedui dat hulle dit verkies om in Engels te studeer, terwyl slegs 33.66% van die studente Afrikaans vir hierdie funksie verkies. Aangesien die Leibowitz-onderzoek nie studente gevra het na hulle taalvoorkeur nie, is daar vir die doel van hierdie ondersoek gekyk na die syfers van die Schlemmer-onderzoek wat in 2008 gedoen is, ten einde ’n vergelyking te tref tussen die verskuiwing van houdings wat veral Engels betref. Volgens die ondersoek wat in 2008 gedoen is, het 48% van die respondente in daardie studie aangedui dat hulle Afrikaans as akademiese taal verkies, met 49% wat Engels vir hierdie doel verkies het (Schlemmer, 2008: 42).

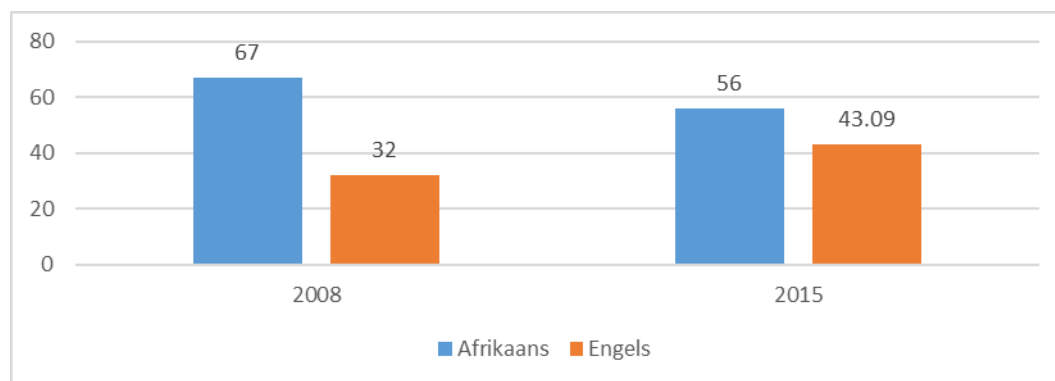

Figuur 7:15: Verskuiwing van studente se voorkeurtaal tussen 2008 en 2015

Aangesien 59.4% van die studente wat aan die betrokke ondersoek deelgeneem het Afrikaanssprekend is, is dit duidelik dat daar ’n verskuiwing in die houdings van Afrikaanssprekende studente is rakende die

gebruik van Engels. Om die waarheid te sê, het 43.09% van die Afrikaanssprekende studente aangedui dat hulle verkies om Engels as akademiese taal te gebruik, met 55.92% van Afrikaanssprekende studente wat kies om in Afrikaans te studeer.

Hierdie syfers verskil aansienlik van die syfers van die 2008 Schlemmer-ondersoek, waar 67% van die Afrikaanssprekende studente Afrikaans as taal van onderrig verkies het (Schlemmer, 2008: 4). Dit is 'n verskuiwing van net meer as 11%, terwyl slegs 32% van die Afrikaanssprekende studente in 2008 Engels as akademiese taal verkies het (Schlemmer, 2008: 42). Daar is dus 'n beduidende verskuiwing veral onder Afrikaanssprekende studente oor die afgelope sewe jaar na 'n voorkeur vir Engels.

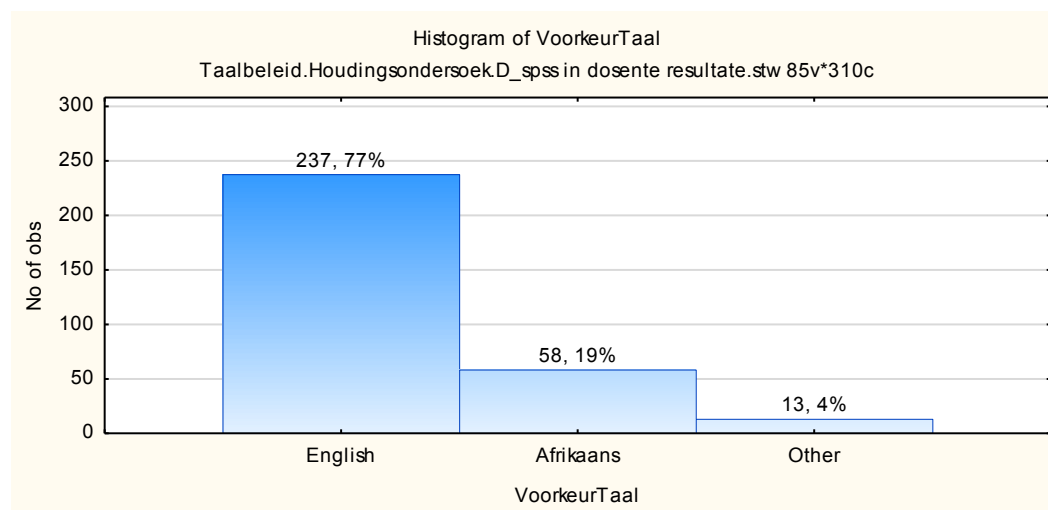

Figuur 7:16: Verskuiwing van Afrikaanssprekende studente se taalvoorkeur sedert 2008 tot 2015

Soos genoem, beteken hierdie voorkeur vir Engels as akademiese taal nie dat studente nie meer waarde aan Afrikaans heg nie, aangesien die oop kommentaar aandui dat die grootste tema onder studente die behoud van Afrikaans by die US is, en dat hulle dit baie jammer sal vind as die US nie meer Afrikaans is nie. Hierdie genuanseerde houdings word verder gereflekteer in die tema in die oop kommentaar waar heelwat studente aangedui het dat hulle dit verkies om in beide Engels én Afrikaans te studeer en sterk ingestel is op tweetaligheid en baie positiewe houdings jeens die belang van meertaligheid getoon het, soos in die kwantitatiewe data duidelik is. Net soos in die Leibowitz-ondersoek gereflekteer word, is die behoud van Afrikaans by die US steeds 'n sterk emotiewe kwessie onder studente en word Afrikaans steeds beskou as 'n kenmerkende eienskap van die US (Leibowitz, 2006: 5). Dit is dus nie verbasend nie dat die grootste onderwerp onder studente se kommentaar in albei ondersoeke die behoud van Afrikaans by die US was (Leibowitz: 2006: 48).

Nietemin was die belang van die behoud van Afrikaans by die US nie 'n siening wat onder dosente gedeel is nie, en is daar by hulle 'n groot voorkeur vir Engels: beide in die kwantitatiewe data, en in die oop kommentaar het heelwat dosente hulself duidelik uitgespreek dat hulle meen die US gewoon moet verengels ten einde die taalkwessie finaal op te los. Alhoewel 61% van die dosente Afrikaanssprekend is en slegs 27% Engels as huistaal praat, het 'n groot meerderheid van 77% van die dosente aangedui dat

hulle Engels as akademiese taal verkies. Daar is dus 'n totaal van 65.43% van Afrikaanssprekende dosente wat verkies om (akademies) in Engels te funksioneer.

Figuur 7:17: Dosente se voorkeurtaal in 2015

'n Ander verskuiwing wat belangrik is om in ag te neem, is die verskuiwing van die taalvaardighede van respondente ten opsigte van hulle luister-, skryf-, praat- en leesvaardighede in Engels en Afrikaans sedert die Leibowitz-onderzoek. Dit is hier nodig om uit te wys dat die Leibowitz-onderzoek vrae oor respondente se taalvaardighede as skaal-vrae gestel is, terwyl daar in die betrokke studie bloot aan respondente gevra is of hulle taalvaardighede in Engels/Afrikaans (onderskeidelik) voldoende is om suksesvol te studeer ten opsigte van hulle lees-, skryf-, praat- en leesvaardighede. Respondente is gevra om te merk wat op hulle van toepassing is, terwyl respondente in die Leibowitz-onderzoek elkeen van die vaardighede op 'n skaal moes beoordeel. Die volgende bevinding is in die Leibowitz-onderzoek gemaak:

With regard to both students and staff, greater language proficiency resides in Afrikaans than in English for most respondents. However for lecturers, there is greater proficiency in reading in English than in Afrikaans. From the point of view of a student-centred approach to teaching and learning, in which one builds on the cultural capital of students, it would seem desirable that as much teaching and learning as possible is conducted in the language in which students report the greatest proficiency (Leibowitz, 2006: 22).

Die resultate het soos volg daar uitgesien:

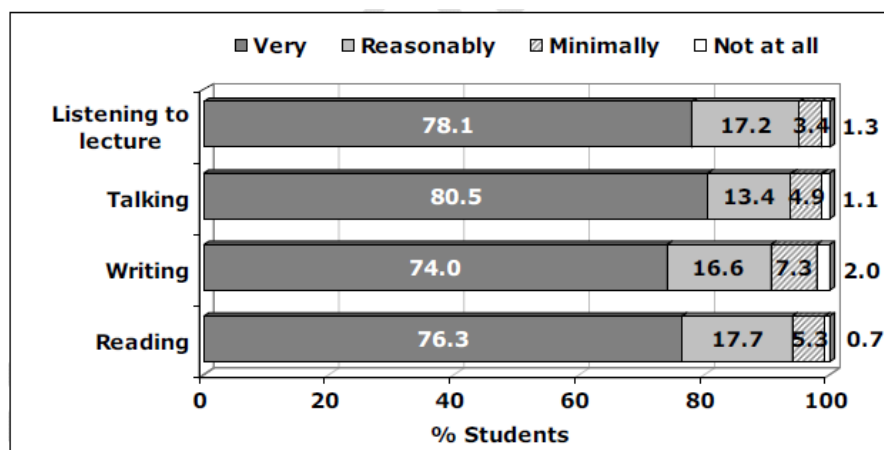

Figure 3: THIRD YEAR STUDENTS: Proficiency with regard to Afrikaans
(N = 1136)

Figuur 7:18: Derdejaarstudente se taalvaardighede in lees, skryf, praat en luister met verwysing na Afrikaans in 2006 (Leibowitz, 2006: 28).

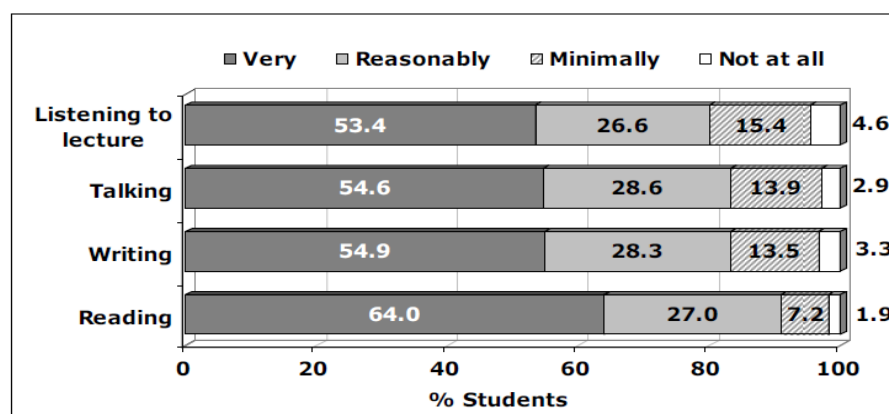
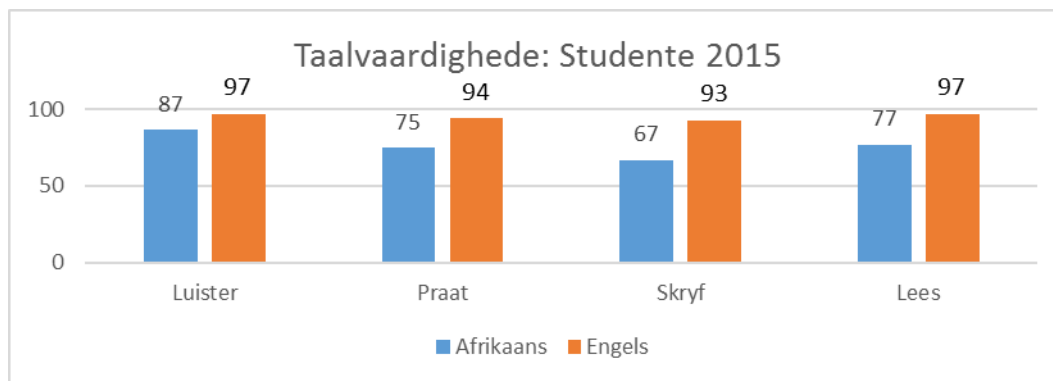

Figure 4: THIRD YEAR STUDENTS: Proficiency with regard to English
(Listening and talking: N = 1132, Writing: N = 1130, Reading: N = 1135)

Figuur 7:19: Derdejaarstudente se taalvaardighede in lees, skryf, praat en luister met verwysing na Engels in 2006 (Leibowitz, 2006: 29).

In 2015 is daar 'n opvallende verskil van die Leibowitz-onderzoek, deurdat daar 'n tendens is tot sterker taalvaardighede in Engels.

Figuur 7:19: Derdejaarstudente se taalvaardighede in lees, skryf, praat en luister in Afrikaans en Engels in 2015

Wat hier belangrik is om in ag te neem, is dat die oorblywende persentasies 'n aanduiding van geen vaardighede is – met ander woorde, waar daar 67% van studente aangedui het dat hulle voldoende skryfvaardighede in Afrikaans het om suksesvol te studeer, het die oorblywende 33% nie die voldoende vaardighede nie. Dit is dus 'n noemenswaardige minderheid van studente wat nie beskik oor voldoende vaardighede om suksesvol in Afrikaans te studeer ten opsigte van luister, praat, skryf of leesvaardighede nie.

Onder dosente is daar 'n verskuiwing na sterker taalvaardighede in Engels as in Afrikaans in sekere vaardighede, alhoewel dosente se taalvaardighede in beide tale met mekaar ooreengestem het en sommige vaardighede in Engels reeds in 2006 sterker was as hulle vaardighede in Afrikaans.

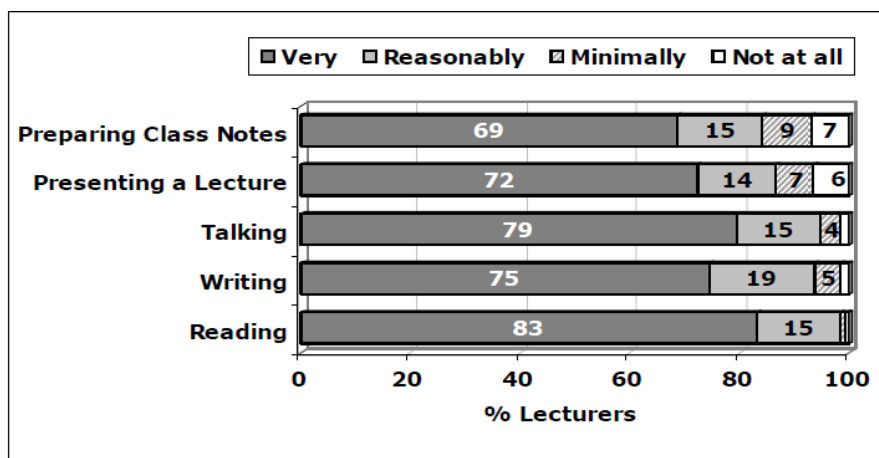

Figure 17: LECTURERS: Proficiency with regard to Afrikaans (N = 190)

Figuur 7:20: Dosente se taalvaardighede in lees, skryf, praat en luister met verwysing na Afrikaans in 2006 (Leibowitz, 2006: 57).

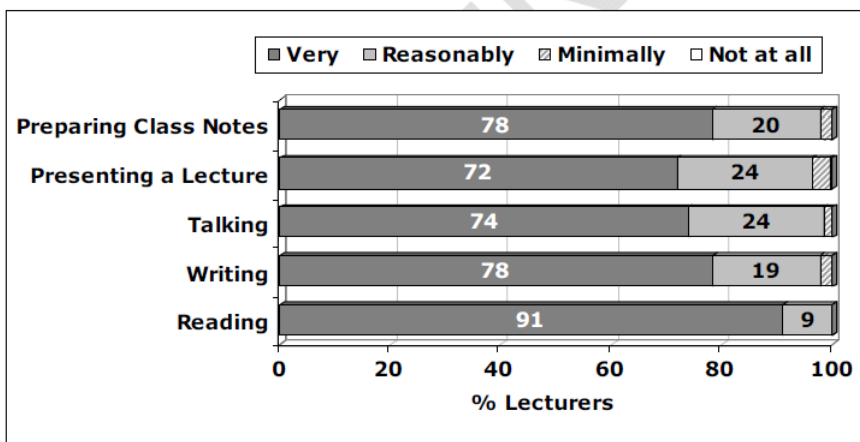
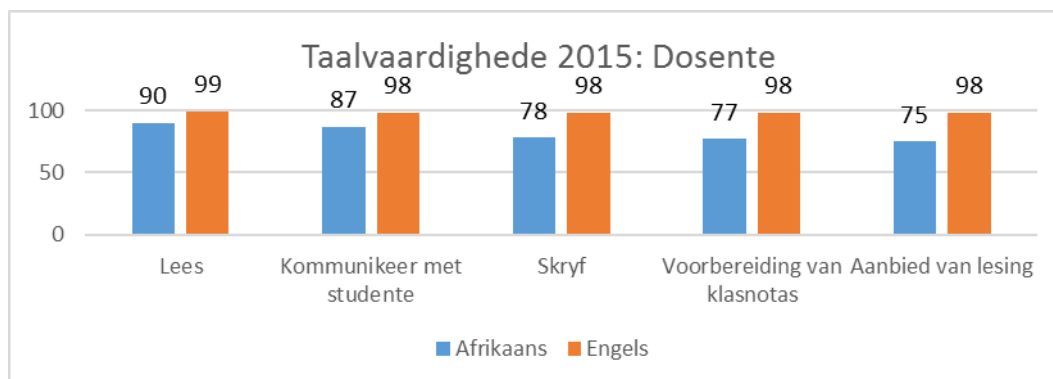

Figure 18: LECTURERS: Proficiency with regard to English (N = 189)

Figuur 7:21: Dosente se taalvaardighede in lees, skryf, praat en luister met verwysing na Engels in 2006 (Leibowitz, 2006: 57).

Figuur 7:22: Dosente se taalvaardighede in lees, skryf, praat en luister met verwysing na Afrikaans en Engels in 2015

7.8 Slot

Die resultate van hierdie studie bevestig dat houdings jeens die US Taalbeleid nie ongenueanseerd is nie. Hoofstuk Een het uitgewys dat die kwessie rondom die US Taalbeleid nie nuut is nie, maar dat dit reeds 'n aanloop van meer as 'n eeu het. Daarom is dit nie verbasend nie dat die resultate van die empiriese ondersoek alle aanduiding gee dat die kwessie van die taal van onderrig by die US as 'n gekompliseerde onderwerp onder dosente én studente ervaar word. Alhoewel studente en dosente wel uitgewys het dat hulle die US as geskiedkundig Afrikaans beskou, en dit belangrik vind dat hierdie instelling Afrikaanssprekende studente moet akkommodeer, slaan hulle baie ag op die konteks van 'n meer diverse kampus, asook die vereistes wat 'n globaliserende wêreld en werksomgewing aan beide studente en dosente stel, waar daar 'n groeiende belang van en vraag na Engels is. Die belang van Engels blyk uit studente se groeiende voorkeur vir die gebruik van Engels as akademiese taal, hoofsaaklik uit die geledere van Afrikaanssprekende studente wat al hoe meer verkies om in Engels te studeer. Dit is veral hierdie data

wat vergelyk is met die resultate van vorige ondersoeke waaruit 'n duidelike verskuiwing van houdings sigbaar is, beide wat betref verskuiwende houdings oor Afrikaans met groter druk op die aanwending van Afrikaans as taal van leer en onderrig, en die groeiende voorkeur vir Engels.

Studente en dosente se deelname aan die studie het sterk houdings getoon ten gunste van meertaligheid en dat studente én dosente groot waarde daaraan heg – vir beide hulself as vir instansies ten einde toegang te fasiliteer. In die US konteks word die aanwending en akkommodering van Afrikaans beslis by hierdie meertaligheid ingereken. Dit is verblydend dat daar so 'n groot bewussyn onder die deelnemers is oor die belang van meertaligheid, aangesien daar in die hoofstuk waarin die taalbeplanningsmodel vir hoër onderrig tereg gekom het, uitgewys is dat meertaligheid nie net vir die individu van belang is nie, maar vir instansies wêreldwyd. Daar is aangedui dat daar besonderse voordele aan meertaligheid gekoppel word, insluitende kognitiewe en sosio-ekonomiese voordele wat met toegang gepaard gaan.

Die resultate het verder houdings jeens die verskillende taalopsies blootgelê, waaruit duidelik blyk dat elkeen van die verskillende Taalopsies hulle eie uitdagings aan beide dosente en studente bied en dat hierdie houdings veral tussen die onderskeie fakulteite verskil wat weer bevestig dat 'n “one size fits all” benadering nie by 'n instelling soos die US kan werk nie, aangesien beide dosente en studente verskillende taalbehoefte het, afhangende van die fakulteit, die studieveld en die meer administratiewe uitdagings soos klaskamergroottes en studentegetalle. Ook hieroor het studente en dosente 'n diepgaande begrip getoon van die uitdagings wat die hoër onderwyssektor en die US spesifiek die hoof moet bied.

Die meeste studente het oor die algemeen aangedui dat hulle bewus was van wat die US se Taalbeleid en taalbenadering voor hulle inskrywing (alhoewel hulle nie die Taalbeleid gelees het nie). Nietemin is daar probleme wat studentewerwing betref, aangesien veral swart studente aangedui het dat daar nie voldoen is aan die verwagtinge wat vóór hulle inskrywing by die US by hulle geskep is nie. Hierdie probleem word deur dié studente toegeskryf daaraan dat hulle onder die indruk was dat taal, en veral hulle gebrek aan Afrikaanse taalvaardighede, vir hulle geen probleem sou skep nie, en dat hulle al hulle studies in Engels sou kon voltooi, terwyl hulle in werklikheid tot 'n groter as verwagte mate gekonfronteer word deur die gebruik van Afrikaans in die klaskamer. Daarteenoor het 'n groot getal studente die teendeel bekla, naamlik dat daar meer Engels by die US gebruik word as wat hulle verwag het, terwyl dosente aangedui het dat hulle hoofsaaklik in Engels klasgee.

Opsommend kan daar gesê word dat Stellenbosse studente en dosente se houdings uiteenlopend is en getuig van komplekse opinies en ervaring wat veral verband hou met die belang van meertaligheid, die groeiende belang van en voorkeur vir Engels as akademiese wêreldtaal, maar ook die vraag na die behoud van Afrikaans by die US. Nie net het studente aangedui dat hulle baie begrip het vir die taalkwessie nie, maar dat hulle oor die algemeen redelik goed ingelig is oor die Taalbeleid, alhoewel daar hier wel

probleme ervaar word wat betref werwing van veral swart studente en die verwagtinge wat by hulle geskep word rakende die taal van onderrig by die US. Die feit dat daar verder verskille tussen fakulteite aangeteken is, maak die saak nog meer kompleks.

Uiteindelik laat hierdie ondersoek duidelik sien hoe belangrik dit is om taalbeleidshoudings deurlopend te ondersoek en te bestuur. Uiteraard is hier nog meer navorsing moontlik en nodig.

Bibliografie

Sosiale media:

Close Stellenbosch. 2015. Sosiale netwerk groep (Facebook), [Aanlyn]. Beskikbaar:

<https://www.facebook.com/pages/Close-Stellenbosch/807847062646725?fref=ts>. [6 September 2015].

‘Luister’ made me uncomfortable,’ says Stellies VC – as it happened. 2015. *News24*, 1 September 2015.

Beskikbaar: <http://www.news24.com/SouthAfrica/News/LIVE-Stellenbosch-to-brief-Parliament-committee-on-language-plans-20150901>. [20 September 2015].

OpenStellies. 2015(a), 25 April. Aims & objectives of #OpenStellenbosch. End exclusion by language, change instit. culture, end apartheid-denialism. [Twitter opmerking]. Beskikbaar:

<https://twitter.com/OpenStellies/status/591948751348101120>. [15 Mei 2015].

@OpenStellies. 2015(b), 5 Mei. "Really. Did you think you would come to this university and not hear Afrikaans?" - Arnold Schoonwinkel, Vice Rector Teaching & Learning. [Twitter opmerking].

Beskikbaar: <https://twitter.com/OpenStellies/status/595680507385503746>. [15 Mei 2015].

Open Stellenbosch. 2015(a). Sosiale Netwerk groep (Facebook), [Aanlyn]. Beskikbaar:

<https://www.facebook.com/openstellenbosch/timeline>. [Verkry op 15 Mei 2015].

Open Stellenbosch. 2015(b). Sosiale Netwerk Groep (Facebook), 18 April 2015 [Aanlyn]. Beskikbaar:

<https://www.facebook.com/openstellenbosch/posts/805714689477710>. [24 Oktober 2015].

Stellies Rage. 2015(a). Sosiale Netwerk groep (Facebook), [Aanlyn]. Beskikbaar:

<https://www.facebook.com/pages/Stellies-Rage/1515366552036483?fref=ts>. [30 Augustus 2015].

Stellies Rage. 2015(b). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 27 Augustus [Aanlyn]. Beskikbaar:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1633117630261374&id=1515366552036483. [31 Augustus 2015].

Stellies Rage. 2015(c). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 26 Augustus [Aanlyn]. Beskikbaar:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1633005300272607&id=1515366552036483. [31 Augustus 2015].

Stellies Rage. 2015(d). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 26 Augustus [Aanlyn]. Beskikbaar:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1633006063605864&id=1515366552036483. [31 Augustus 2015].

- Stellies Rage. 2015(e). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 27 Augustus [Aanlyn]. Beskikbaar:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1633181093588361&id=1515366552036483. [31 Augustus 2015].
- Stellies Rage. 2015(f). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 5 September [Aanlyn]. Beskikbaar:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1636184449954692&id=1515366552036483. [6 September 2015].
- Stellies Rage. 2015(g). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 4 September [Aanlyn]. Beskikbaar:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1635915466648257&id=1515366552036483. [6 September 2015].
- Stellies Rage. 2015(h). Sosiale Netwerk groep (Facebook), 3 September [Aanlyn]. Beskikbaar:
https://www.facebook.com/hashtag/post3676?source=feed_text&story_id=1635719186667885. [6 September 2015].

Ander bronne:

- Afrikaans in Balans: 6 vrae oor maties se nuwe taalbeleid. 2014. *Die Burger*, 25 November: 4.
- Agheysi, R. & Fishman, J.A. 1970. Language attitude studies: A Brief survey of methodological approaches. *Anthropological Linguistics*, 12(5): 137-157.
- Antia, B.E. 2000. *Terminology and language planning: An alternative framework of practice and discourse*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company [Aanlyn]. Beskikbaar:
<http://termcoord.files.wordpress.com/2013/05/here.pdf>. [26 April 2014].
- Appel, R. & Muysken, P. 2005. *Language contact and Bilingualism*, Amsterdam: Amsterdam University Press [Aanlyn]. Beskikbaar by:
http://books.google.co.za/books?id=0Em6D7YAsKYC&printsec=frontcover&hl=af&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. [13 Augustus 2014].
- Appiah, K.A. 2006. Language rights. *Modern Language Association*, 121(5): 1618-1620.
- Atanasoska, T. 2011. What is multilingualism?, in Wilmes, S., Plathner, F. & Atanasoska, T. (reds.). *Second language teaching in multilingual classes: Basic principles for primary schools*. Italië: LingualNclution. 25 – 35.
- Azzakani, R. 2010(a). Afrikaans-beraad: 'Rektors móét gaan'. *Beeld*, 18 Januarie: 4.
- Azzakani, R. 2010(b). De Klerk stel Botman gerus oor motiewe met taalberaad. *Die Burger*, 19 Januarie: 2.

- Azzakani, R. 2010(c). De Klerk nooi rektore ook uit na taalberaad. *Die Burger*, 22 Januarie: 1.
- Azzakani, R. 2010(d). Maties, Tukkies se rektor gaan nie na beraad. *Naweek-Beeld*, 23 Januarie: 7.
- Azzakani, R. 2012. Tal in gedrang in staatsdepartemente: Afrikaans is dood... vir die staat. *Die Burger*, 2 Februarie: 1.
- Baker, C. 2006. Psycho-Sociological analysis in Language policy, in Ricento, T. (red.). *An introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 210-228.
- Baldauf, Jr, R.B. 2006. Rearticulating the Case for Micro Language Planning in a Language Ecology Context. *Current Issues in Language Planning*, 7(2-3): 147-170.
- Baldauf, R. B. 2004. Language planning and policy: Recent trends, future directions. In *American Association of Applied Linguistics*. 1-4 Mei, Portland, Oregon: [Elektronies]. Beskikbaar: <http://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:24518/LPPCoPap1AAAL04.pdf>. [2015, 11 Oktober].
- Barnard, M. 2007. US se taalplanne 'n "verleentheid": Tien beleide is 'n "resep vir chaos". *Die Burger*, 26 Oktober. Beskikbaar: <http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/dieburger/2007/10/26/SK/4/mbtaal.html>. [25 November 2014].
- Bekker, I. 2004. An attitude scale for measuring language attitudes at South African tertiary institutions. *Southern African Linguistics and Applied Language Studies*, 22(1-2): 43-62.
- Benson, C. 2005. The importance of mother tongue-based schooling for educational quality [Internet]. *EFA Global Monitoring Report*: . [27 Januarie 2014].
- Bialystok, E., Craik, F.I.M., & Luk, G. 2012. Bilingualism: Consequences for mind and brain. *Trends in Cognitive Sciences*, 16: 240-250.
- Blogred, 2009, Oktober 18. Jannie Mouton sê hoekom hy loop by US (Uittreksels uit Marlene Malan se berig: Rapport). *Afrikaans @ Maties* [webblog plasing]. Beskikbaar: <http://afrikaansbymaties.blogspot.com/2009/10/jannie-mouton-se-hoekom-hy-loop-by-us.html>. [22 Oktober 2014].
- Booyens, B. 2014. Strydbyle moet begrawe word. *Die Burger: ByNaweek*, 9 Augustus: 12-13.
- Botha, R. 2015(a). Open Stellenbosch-memorandum oorhandiging word betoging: Verskoning van viserektore geëis. *Netwerk24*, 14 Mei. Beskikbaar: <http://www.netwerk24.com/nuus/2015-05-14-oorhandiging-word-betoging>. [15 Mei 2015].

- Botha, R. 2015(b). Studente by US ontwrig lesing. *Netwerk24*. 28 Julie. Beskikbaar:
<http://www.netwerk24.com/netwerk24/nuus/onderwys/2015-07-27-studente-by-us-ontwrig-lesing>.
 [6 September 2015].
- Botman, R., Van Niekerk, A. & Kotzé, H. 2005. T-opsie verwater nie Afrikaans. *Die Burger*, 24
 September: 22.
- Botman, R.H. 2007. Botman wil US in sentrum van hoop omskep. *Volksblad: Aktueel*, 17 April: 7.
- Botman, R.H. 2010. *Afrikaans en Veeltaligheid in onderwys en die groter samelewing*, toespraak gelewer
 by *Die Kaapse persklub*, The Wild Fig, Mowbray, 23 Junie 2010, pp. 1-6. [Aanlyn]. Beskikbaar:
 <<http://www.sun.ac.za/english/Documents/Rector/speeches/2010-06-23RusselBotmanPersklubAfrikaans.pdf?Web=1>>. [22 Oktober 2014].
- Brand, G. 2004. Waaroor gaan die taaldebat nou eintlik? *Rapport*, 15 Augustus: 19.
- Breytenbach, B. 2015. 'n Skande wat onthou sal word: Die diktaat van Open Stellenbosch. *LitNet*. 13
 November. Beskikbaar: <http://www.litnet.co.za/n-skande-wat-onthou-sal-word-die-diktaat-van-open-stellenbosch/>. [14 November 2015].
- Breytenbach, K. 2005. Maties back dual-medium arts faculty. *Cape Times*, 2 Desember: 4.
- Breytenbach, K. 2006. Review of language policy at Stellenbosch University begins. *Cape Times*, 7
 Februarie: 3.
- Brock-Utne, B. 2010. Policy on the language of instruction issue in Africa – a spotlight on South Africa
 and Tanzania, in Desai, Z., Qorro, M. & Brock-Utne, B. (reds.). *Educational Challenges in
 Multilingual societies: LOITASA Phase two research. South Africa: African Minds*. 74-101.
- Brunette, C. 2005. Toespraak by indien van mosie (vir die vergadering van 10 November). *LitNet*. 10
 November. [Aanlyn]. Beskikbaar: http://www.litnet.co.za/blitsdebat/giliomee_toespraak.asp. [4
 Desember 2014].
- Canagarajah, S. 2006. Ethnografic Methods in Language Policy, in Ricento, T. (red.). *An introduction to
 Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 153-169.
- Cartwright, D. 2006. Geolinguistic Analysis in language policy. In Ricento, T. (red.). *An introduction to
 Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 195-209.
- Christo. 2014. Die logika oor US-Taalbeleid verstom. *Die Burger: Briewe*, 6 Desember: 10.

- Christoph, K. G. 2005. How Do Researchers on Language Policy Perceive Language?-From the Language Planning/Language Attitude Dichotomy to Language Management Theory. *Language Policy*, 1: 1-13.
- Cilliers, S. 2014. Pamflet teen Afrikaans ontstel NWU. *Beeld*, 5 Augustus. Beskikbaar: <http://www.beeld.com/nuus/2014-08-05-pamflet-teen-afrikaans-ontstel-nwu>. [5 Augustus 2014].
- Cilliers, S. 2015. Studente tevrede met Puk-tolke. *Netwerk24*, 20 Oktober. Beskikbaar: <http://www.netwerk24.com/nuus/onderwys/2015-10-20-studente-tevrede-met-puk-tolke>. [20 Oktober 2015].
- Clarke, S. 2015. We're looking for you to shake things up in parliament. *Live SA*, 25 September. Beskikbaar: <http://livemag.co.za/vip/were-looking-for-you-to-shake-things-up-in-parliament/>. [21 Oktober 2015].
- Cooper, R.L. 1989. Language planning and social change. Cambridge: CUP.
- Council on Higher Education. 2001. *Language Policy Framework for South African Higher Education*. Pretoria: Council on Higher Education.
- Cupido, U. 2010. Bruin mense word uitgesluit. *Sondag-Son*, 31 Januarie: 4.
- De Klerk, N. 2015. Universiteite transformeer gans te stadig. *Die Burger*, 14 Mei: 2.
- De Kock, J.E. 2014. Stellenbosch moet nou die regte ding doen. *Die Burger*, 11 Augustus: 8.
- De Stadler, L.G. 2006. US se taaldebate is nie sonder kinkels in die kabel nie: min plek vir ongenuanseerde uitsprake. *Rapport*, 30 Julie: 19.
- De Stadler, L. & Swart, C. 2016. 'In English' asseblief tog. *Die Burger*, 10 Maart: 11.
- De Stadler, L. & Swart, C. 2016. Taal gaan ook oor mense. *Die Burger*, 12 Mei: 15.
- De Stadler, L. & Van der Merwe, A. 2015. *Taaldag: Verslag*. 10 September 2015. [Stellenbosch].
- De Stadler, L.G. & Webb, V. 2010. *Position statement by the Special Interest group on Multilingualism in Higher education*. Desember 2010. [Aanlyn]. Beskikbaar: <https://www0.sun.ac.za/taalsentrum/assets/files/SIGoM%20NEWS%20RELEASE.doc>. [26 Maart 2015].
- De Stadler, L. & Webb, V. 2011. Universiteit Stellenbosch: Navorsingsprojek: Die implementering van Parallelmediumonderrig (PMO): Finale verslag. [Stellenbosch].

- De Varennes, F. 2010. Die internasionale konteks met betrekking tot onderrigtaalmodusse en taalregte. *In 'n Studie oor Afrikaans op Universiteitsvlak*. Plattekloof: F.W. de Klerk Stigting. 22-35.
- De Vos, P. 2011. Raak lief's kwaad oor wáre ongeregtheid. *Rapport: Weekliks*, 20 November: 2.
- De Wee, M. 2015. Dokumentêre video bevat wanvoorstellings, sê universiteit. *Netwerk24*, 24 Augustus. Beskikbaar: <http://www.netwerk24.com/nuus/2015-08-24-dokumentre-video-bevat-wanvoorstellings-s-universiteit>. [6 September 2015].
- Department of Education. 2002. *National Policy for Higher Education*. Pretoria: Department of Education.
- Dijkstra, T. 2009. The multilingual lexicon, in Sandra, D., Östman, J.O. & Verschueren, J. (reds.). *Cognition and language use: Handbook of Pragmatics Highlights*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 369-388.
- Du Plessis, L. 2002. Werkgroep sê Afrikaans hét plek as wetenskapstaal. *Die Burger*, 3 Junie. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/06/03/8/20.html>. [4 Desember 2014].
- Du Plessis, W.N.F. 2006. Hoekom wil almal so graag Engels wees? *Rapport: Briewe*, 26 Februarie: 22.
- Du Toit, J.B. 2008. Staan Stellenbosch steeds vir die idee van ouds? *Die Burger: Briewe*, 29 November. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2008/11/29/BY/2/Briefregstel.html>. [1 Desember 2014].
- Edwards, J. 1999. Refining our understanding of language attitudes. *Journal of Language and Social Psychology*, 18(1): 101-110.
- Eloff, T. 2014. *Die stand van ons "wye en droewe land"*. Toespraak gelewer by die Jaarlike US Konvokasievergadering, Stellenbosch, H.B. Thom Teater, 6 November.
- Ester, H. 2005. US het maklike oplossing. *Burger Oos-Kaap*, 24 November: 10.
- European Commission, 2008. *Intercultural Dialogue — support through EU programmes* [Aanlyn]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Beskikbaar: http://ec.europa.eu/culture/documents/publications/support_eyid_en.pdf. [27 November 2013].
- F.W. De Klerk Stigting, 2009. The Future of Afrikaans at the University of Stellenbosch. *Consensus*, 6(2): 1.
- Fazio, R.H., Powell, M.C. & Herr, P.M. 1983. Toward a process model of the attitude-behaviour Relation: Accessing one's attitude upon mere observation of the attitude object. *Journal of Personality and social psychology*, 44(4): 723-735.

- Ferreira, T. 2002(a). Versigtige reaksie op Asmal se taalplan. *Die Burger*, 7 November. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/11/07/DB/2LDNk/02.html>. [4 Desember 2014].
- Ferreira, T. 2002(b). Bekendes veg ook vir taal in Stellenbosch Afrikaans, kultuur 'mag nie verdwyn'. *Die Burger*, 2 September. Beskikbaar: <http://152.111.1.88/argief/berigte/beeld/2002/09/02/3/9.html>. [4 Desember 2014].
- Ferreira, T. 2002(c). Taakspan moet taalbeleid bepaal. *Die Burger*, 26 Julie. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/07/26/2/7.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(d). Rektor verras oor 'hoë mate van diversiteit' aan US: Afrikaans boer agteruit by Maties. *Beeld*, 27 Julie. Beskikbaar: <http://152.111.1.88/argief/berigte/beeld/2002/07/27/6/4.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(e). Bevindings van oudit by US wek kommer: 'Engels binne 30 jaar die voertaal'. *Die Burger*, 26 Julie. Beskikbaar: <http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/dieburger/2002/07/26/2/9.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(f). Duidelike taalriglyne by US bepleit. *Die Burger*, 27 Julie. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/07/27/2/30.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(g). Talle Maties lou oor Afrikaans. *Beeld*, 2 September. Beskikbaar: <http://152.111.1.88/argief/berigte/beeld/2002/09/02/3/8.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(h). Steun vir US-taalplan: Maar Maties reken nie Afrikaans is in gevaar. *Die Burger*, 2 September. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/09/02/1/8.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(i). Afrikaans-stryd laat meeste Maties nog koud. *Die Burger*, 2 September. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/09/02/3/9.html>. [27 November 2014].
- Ferreira, T. 2002(j). Fel kritiek teen konsep-taalplan van die US. *Volksblad*, 3 Oktober. Beskikbaar: <http://152.111.11.6/argief/berigte/volksblad/2002/10/3/4/14.html>. [27 November 2014].
- Fishman, M. & Yzer, M.C. 2003. Using Theory to design effective health behavior interventions. *Communicaiton Theory*, 13(2): 164-183.
- Floris, J. 2005. Afrikaans(s)prekend. *Beeld*, 2 Desember: 19.
- Gaum, A. 2011. Ons ruik lont, professore. *Die Burger*, November, 15: 11.
- Giliomee, H. & Schlemmer, L. 2006. *'n Vaste Plek vir Afrikaans: Taaluitdagings op kampus*. Stellenbosch: SUN PRéSS.

- Giliomee, H. 2006(a). Sit Afrikaans op stewige platform. *Rapport*, 12 Maart: 17.
- Giliomee, H. 2006(b). Staak die US se taal-glyery. *Die Burger*, 22 Junie. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/06/22/12/5.html>. [4 Desember 2014].
- Giliomee, H. 2013. Verkiesing van US-raad 'n toets vir Afrikaans – en demokrasie en deursigtigheid. *Stellenbosch Writers*. [Aanlyn]. Beskikbaar: <http://www.stellenboschwriters.com/giliomee.html>. [3 November 2013].
- Grin, F. 2003. Language planning and economics. *Current Issues in language planning*, 4(1): 1-66.
- Havergal, C. 2015. 'Intellegence, not rhetoric' needed to transform South Africa's universities. *Times higher education*, 5 September. Beskikbaar: <https://www.timeshighereducation.com/news/intelligence-not-rhetoric-needed-transform-south-africas-universities>. [20 Oktober 2015].
- Heese, M. 2011. Taal op Maties: Ouma Heese 'strip' haar moer. *Rapport*, 13 November: 11.
- Hertzog, E. 2008. Gee taalkaptein van Maties 'n Kans. *Die Burger*, 26 April. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2008/04/26/SK/19/US-taal.html>. [2 Desember 2014].
- Hertzog, E. 2014. Hou op raas en blaas, *Die Burger*, 2 Julie: 11.
- Hornberger, N.H. & Johnson, D.C. 2007. Slicing the onion Ethnographically: Layers and spaces in Multilingual Language Education Policy and practice. *Tesol Quarterly*, 41(3): 509-532.
- Hossain, T., & Pratt, C.B. 2008. Language Rights: a Framework for ensuring social equity in planning an implementing national-education policies. *New Horizons in Education*, 56(3): 63-74.
- Howlett, M., Ramesh, M. & Perl, A. 2009. *Studying Public Policy - Policy cycles and policy subsystems*. 3de Uitgawe. Toronto: Oxford University Press.
- Ibarraran, A., Lasagabaster, D. & Sierra, J.M. 2008. Multilingualism and Language attitudes: Local Versus Immigrant Students' perceptions. *Language Awareness*, 17(4): 326-341.
- Jeffreys, H. 2006. Groot Sussie hou 'n ogie op Maties se taalstryd. *Die Burger*, Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2006/05/08/DB/8/hab8mei.html>. [21 November 2014].
- Jeffreys, H. 2014. Maties verdien lof vir taalplan. *Die Burger*, 26 November, 10.
- Jessner, U. 2008. A DST model of multilingualism and the role of metalinguistic awareness. *The modern language journal*, 92(2): 270-283.

- Jeugdige oud-Matie. 2014. Ek vertrou US-raad sal regte ding doen. *Rapport*, 9 Julie: 9.
- Johnson, D.C. & Ricento, T. 2013. Conceptual and theoretical perspectives in language planning and policy: situating the ethnography of language policy. *International Journal of the Sociology of Language*, 2013(219): 7-21.
- Johnson, D.C. 2013. *Language Policy*. Washington: Palgrave Macmillan.
- Jongbloed, Z. 2006. Besorgdheid oor taal... *Volksblad*, 1 Maart.
Beskikbaar: <http://152.111.11.6/argief/berigte/volksblad/2006/03/01/VB/8/sake1.html>. [21 November 2014].
- Joubert, J.J. 2002. Taalgesprek was baie goed – US-rektor. *Die Burger*, 7 Augustus. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/08/07/6/7.html>. [27 November 2014].
- Kaplan, R. B. & Baldauf, R.B. 1997. *Language Planning: From Practice to Theory*. Multilingual Matters. Clevedon: Multilingual matters ltd.
- Kapp, P. 2011. Stellenboschstudente se rol in die vestiging van Afrikaans as onderrigtaal aan die Universiteit Stellenbosch. *LitNet Akademies*, 8(3): 372-391.
- Kapp, P. 2013. *Maties en Afrikaans: 'n Besondere verhouding, 1911-2011*. Pretoria: Protea Boekhuis.
- Kemp, C. 2009. Defining Multilingualism, in Aronin, L. & Hufeisen, B. (red.). *The exploration of Multilingualism*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.11-26.
- Kenny, A. 2005. Afrikaner pride and resistance. *Citizen*, 22 November: 22.
- Korporatiewe Bemarking. 2014. Prof Wim de Villiers aangewys as nuwe Maties-rektor. *Universiteit Stellenbosch*. [Aanlyn]. Beskikbaar: <http://www.sun.ac.za/afrikaans/Lists/news/DispForm.aspx?ID=1983>. (4 Desember 2014).
- Kotzé, J.C. 2002. Matie-SR lyk lou oor Afrikaans. *Die Burger: Briewe*, 3 September. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2002/09/03/6/3.html>. [27 November 2014].
- Krige, I. 2011. Afrikaans se dood sal taalbulle se skuld wees. *Die Burger*, 9 November: 4.
- Krog, A. 2004. Só maak die taaldebat wel saak. *Rapport: Perspektief*, 19 September: 5.
- La Vita, M. 2014. Gaan groot, Stellenbosch. *Die Burger*, 5 Desember: 11.
- Ladegaard, H.J. 1998. Assessing national stereotypes in language attitude studies: The case of Class consciousness in Denmark. *Journal of Multilingual and Multicultural development*, 19(3): 182-198.

- Landman, R. & Le Roux, M. 2006. Loop risiko met vertroue. *Rapport*, 12 Maart: 17.
- LaPiere, R.T. 2010. Attitudes vs. Actions. *International Journal of Epidemiology*, 39: 7-11.
- Lasagabaster, D. & Sierra, J.M, 2009: Language attitude in CLIL and Traditional EFL classes. *International CLIL research Journal*, 1(2): 4-17.
- Lasagabaster, D. 2002. The role of instrumental and integrative attitudes in a multilingual context. In *II Simposio Internacional del Bilingüismo*. 1693-1705. Beskikbaar: <http://ssl.webs.uvigo.es/actas2002/09/07.%20David%20Lasagabaster.pdf>. [11 Oktober 2015].
- Le Roux, P. 2009. Die internasionale konferensie oor Taalbeleid, -beplanning en –ondersteuning in hoër onderwys. *Consensus*, 6(2): 3-4.
- Le Roux, P. 2010. Taalbeleid en onderrigtaalmodus aan die UUniversiteit Stellenbosch. In *'n Studie oor Afrikaans op Universiteitsvlak*. Plattekloof: F.W. de Klerk Stigting. 76-119.
- Leibowitz, B. 2005. Survey of the experience of the implementation of the University of Stellenbosch language policy and plan (2004). Stellenbosch: Verslag aan die Universiteit van Stellenbosch Raad.
- Leibowitz, B. 2006. Survey of the Experience of the Implementation of the Stellenbosch University Language Policy and Plan (2006). *Stellenbosch: Universiteit Stellenbosch*.
- Leon, T. 2002. Leon veg al lank om die reg van Afrikaans. *Rapport: Briewe*, 10 November. Beskikbaar: <http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/rapport/2002/11/10/29/8.html>. [24 November 2014].
- Leon, T. 2005. Begin to fight for Afrikaans or watch it disappear. *Daily dispatch*, 4 Oktober: 9.
- Liebscher, G. & Dailey-O'Cain, J. 2009. Language attitudes in interaction1. *Journal of sociolinguistics*, 13(2): 195-222.
- Liefde vir my taal maak my nog nie 'n rassis nie. 1997. *Die Burger*, 12 November. Beskikbaar: <http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/rapport/1997/11/12/39/1.html>. [4 Desember 2014].
- Lo Bianco, J. 2013. Language planning and student experiences: Intention, rhetoric and implementation. Bristol: Multilingual Matters.
- Lui nuwe beleid die doodsklok vir Afrikaans by die US? 2014. *Eikestadnuus: opinie*, 27 November: 8.
- Maarman, J. & Malan, M. 2010. FW de Klerk in warm taaltwis, *Rapport*, 17 Januarie: 1.
- Madiba, M. 2010. Towards multilingual higher education in South Africa: the University of Cape Town's experience. *The language learning Journal*, 38(3): 327-346.

- Magaisa, T. 2015. Luister asseblief. *Varsity Newspaper*, 15 September. Beskikbaar:
<http://varsitynewspaper.co.za/news/4255-luister-asseblief>. [21 Oktober 2015].
- Malan, M. 2004(a). Taalbeleid: Vergaderings volgende week gehou: ANC sit betoging by Maties stop: Rasool beloof studenteparty sal aandag gee aan griewe oor dubbelmedium-onderrig. *Die Burger*, 19 Februarie. Beskikbaar:
<http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2004/02/19/DB/8LDN/01.html>. [26 Junie 2014].
- Malan, M. 2004(b). Asmal kap Gaum in stryd oor taal aan US. *Die Burger*, 25 Maart. Beskikbaar:
<http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/dieburger/2004/03/25/DB/2LDNk/03.html>. [21 November 2014].
- Malan, M. 2005. Maties maak hul stem dik vir Afrikaans. *Rapport*, 22 Oktober. Beskikbaar:
<http://www.rapport.co.za/Suid-Afrika/Nuus/Maties-maak-hul-stem-dik-vir-Afrikaans-20051022>. [26 Junie 2014].
- Malan, M. 2005. Pogings tot vrede aan US. *Rapport*, 6 November: 2.
- Malan, M. 2006(a). Verkiesing vir Maties se raad word taaloorlog. *Rapport*, 19 Februarie: 1.
- Malan, M. 2006(b). Liefs swart as Afrikaans, *Rapport*, 14 Mei 2006: 8.
- Malan, M. 2006(c). Die Brink-era is verby. *Rapport*, 17 Desember.
 Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/rapport/2006/12/17/RH/18/mmbotman.html>. [21 November 2014].
- Malan, M. 2008. Maties knop weer die stryd om Afrikaans aan. *Rapport*, 11 Februarie. Beskikbaar:
<http://152.111.1.87/argief/berigte/rapport/2008/02/11/RH/2/mmraad.html>. [1 Desember 2014].
- Malan, M. 2010. Johan Rupert nou betrek by taalstryd. *Rapport*, 24 Rapport: 6.
- Malan, M. 2011. Ontgogelde Maties eis: Gee terug ons taal! *Rapport*, 6 November: 1.
- Malan, P. 2014. Nuwe Taalstryd: Stellenbosch se ‘verengelsing versnel’; onsekerheid oor Potch’. *Rapport*, 23 November: 1.
- Marais, H.C. 2008. Vergelyking van Twee Taalondersoeke onderneem vir die Universiteit Stellenbosch: Verslag. [Universiteit Stellenbosch].
- Maree, J. 2008. Besluit finaal oor US-taal. *Die Burger: Briewe*, 1 Mei. Beskikbaar:
<http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/dieburger/2008/05/01/SK/13/3004maree.html>. [1 Desember 2014].

- Massini-Cagliari, G. 2004. Language policy in Brazil: Monolingualism and linguistic prejudice. *Language Policy*, 3(1): 3-23.
- Maties in spervuur. 2015. *Netwerk24*, 2 September: Beskikbaar: <http://www.netwerk24.com/nuus/2015-09-02-maties-in-spervuur>. [6 September 2015].
- Maties rector to leave SA. 2006. *News24*, 5 Julie: Beskikbaar: <http://www.news24.com/SouthAfrica/News/Maties-rector-to-leave-SA-20060705>. [25 November 2014].
- McGroarty, M. 2002. Evolving influences on educational language policies, in Tollefson, J.W. (red.). *Language Policies in Education: Critical Issues*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. 17-36.
- Millar, M.G. & Millar, K.U. 1990. Attitude change as a function of attitude type and argument type. *Journal of Personality and social psychology*, 59(2): 217-228.
- Morris, M. 2005. Stellenbosch furore stirs cause of indigenous language. *Cape Argus City Late*, 3 November: 14.
- Mouton, J. 2001. *How to succeed in your Master's & Doctoral studies*. Van Schaik: Pretoria.
- Musekwa, P. 2005. Equality for all SA's languages. *Pretoria News*, 23 November: 19.
- Mwaniki, M. 2012. Language and social justice in South Africa's higher education: Insights from a South African university. *Language and Education*, 26(3): 213-232.
- Nel, C.A. 2014. Blade se redenasie oor Afrikaans vol foute, *Die Burger*, 27 November: 6.
- Nel, C.A. 2015. Blade nooi dié universiteite. *Die Burger*, 16 April: 3.
- Neustupný, J.V. & Nekvapil, J. 2003. Language management in the Czech Republic. *Current Issues in Language Planning*, 4(2&3): 181-366.
- Nienaber, M. & Schoeman, L. 2015. Massavergadering op Rooiplein: "Hersien US se taalbeleid": Studente kom 'ordelik' byeen. *Die Burger*, 16 April: 3.
- Nowak, A., Szamrej, J. & Latané, B. 1990. From private attitude to public opinion: A dynamic theory of social impact. *Psychological Review*, 97(3): 362-376.
- Nuwe gesprek oor Afrikaans. 2010. *Die Burger Oos Kaap*, 18 Januarie: 8

- Nuwe vereniging wil veg vir Afrikaanse universiteite. 2015, 6 September. *Maroela Media* [Web blog plasing]. Beskikbaar: <http://maroelamedia.co.za/blog/nuus/sa-nuus/nuwe-vereniging-wil-veg-vir-afrikaans-in-universiteite/>. [8 September 2015].
- O'Connor, M. 2005. Skote klap weer om Afrikaans se behoud aan US. *Beeld*, 29 September: 19.
- O'Connor, M. 2006(a). US-taalbeleid kom wéér onder die vergrootglas. *Die Burger*, 14 Februarie: 2.
- O'Connor, M. 2006(b). Botman maak geskiedenis. *Die Burger*, 10 Desember. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2006/12/10/SK/1/morektor.html>. [21 November 2014].
- October, A. 2012(a). Stigting meen dié taalwet is wraaksug. *Beeld*, 5 Februarie. Beskikbaar: http://152.111.1.88/argief/berigte/beeld/2012/02/06/B1/4/pol-ao-taalwet_1814.html. [6 Februarie 2012].
- October, A. 2012(b). Wetsontwerp 'n triomf vir tale. *Die Burger*, 10 Augustus. Beskikbaar: <http://www.dieburger.com/Suid-Afrika/Nuus/Wetsontwerp-n-triomf-vir-tale-20120810#>. [12 Oktober 2012].
- Olivier, J. 2009. *SALanguages.com*. [Aanlyn]. Beskikbaar: <http://salanguages.com/multilingualism.htm>. [27 Januarie 2014].
- Open Stellenbosch Memorandum of demands. 2015. Open Stellenbosch Memorandum of Demands, 13 May 2015. Beskikbaar by: <http://www.sun.ac.za/english/management/wim-de-villiers/Documents/Open%20Stellenbosch%20Memo%2020150513.pdf>. [16 September 2015].
- Oroujlou, N. & Vahedi, M. 2011. Motivation, attitude, and language learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29: 994-1000.
- Pather, R. 2015. Stellenbosch is one of the better universities when it comes to transformation. *The Daily Vox*, 12 Mei. Beskikbaar: <http://www.thedailyvox.co.za/stellenbosch-is-one-of-the-better-universities-when-it-comes-to-transformation/>. [15 Mei 2015].
- Peacock, J.J. 2005. Eerbiedig US-konvokasie. *Die Burger: Briewe*, 6 Desember: 10.
- Petrocelli, J.V. & Tormala, Z.L. 2007. Unpacking attitude certainty: attitude clarity and attitude correctness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(1): 30-41.
- Petty, R.E., Wegener, D.T. & Fabrigar, L.R. 1997. Attitudes and attitude change. *Annual review of psychology*, 48(1): 609-647.

- Phakathi, B. 2015(a). Mbete weighs in on transformation debate at Stellenbosch University. *Business Day Live*, 19 September. Beskikbaar: <http://www.bdlive.co.za/national/education/2015/09/18/mbete-weighs-in-on-transformation-debate-at-stellenbosch-university> . [21 Oktober 2015].
- Phakathi, B. 2015(b). Stellenbosch Council backs policy change. *Business Day Live*, 30 September. Beskikbaar: <http://www.bdlive.co.za/national/education/2015/09/30/stellenbosch-council-backs-policy-change>. [21 Oktober 2015].
- Phillipson, R. 2006. English, A cuckoo in the European Higher education Nest of languages? *European Journal of English Studies*, 10(1): 13-32.
- Rademeyer, A. 2011. Peiling wys meeste wil klasse in Afrikaans hê. *Die Burger*, 15 November: 4.
- Rademeyer, A. 2014. Maties se 2018-plan: 43% Engels. *Rapport*, 30 Maart: 1.
- Republiek van Suid-Afrika. 2012. Use of Official languages act. *Government Gazette*. 568 (801): 1-12. 2 Oktober 2012.
- Ribeiro, F.R. 2010. Complexities of languages and multilingualism in post colonial predicaments, in Desai, Z., Qorro, M. & Brock-Utne, B. (reds.). *Educational Challenges in Multilingual societies: LOITASA Phase two research. South Africa: African Minds*. 15-48.
- Ricento, T. 2000. Historical and theoretical perspectives in language policy and planning. *Journal of Sociolinguistics*, 4(3): 196-213.
- Ricento, T. 2006(a). Theoretical Perspectives in Language Policy: An Overview, in Ricento, T. (red.). *An introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 3-9.
- Ricento, T. 2006(b). Language Policy: Theory and Practice. An Introduction, in Ricento, T. (red.). *An introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 10-23.
- Ricento, T. 2006(c). Methodological Perspectives in Language Policy: An overview, in Ricento, T. (red.). *An introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 129-134.
- Roos, R. 1990. Language attitudes in the second language situation. *Per Linguam*, 6(2): 25-30.
- Rossouw, J. 2000. Afrikaanse gemeenskap moet met dinamiese, progressiewe deelname die voortou neem. *Die Burger*, 29 April. Beskikbaar: <http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/dieburger/2000/04/29/11/3.html>. [21 November 2014].
- Rowe, W.C. 2011. Geolinguistics, culture and politics in the development and maintenance of Tajiki. *Journal of cultural geography*, 28(2): 253-280.

- Rydel, J.R. & McConnel, A.R. 2006. Understanding implicit and explicit attitude change: a systems of reasoning analysis. *Journal of personality and social psychology*, 91(6): 995-1008.
- Schilling-Estes, N. 2007. Sociolinguistic Fieldwork, in Bayley, R. & Lucas, C. (reds.). *Sociolinguistic Variation: Theories, methods and applications*. New York: Cambridge University Press. 165-189.
- Schlemmer, L. 2008. *Voorgraadse studente op die Universiteit van Stellenbosch en die Taalbeleid: 'n Strategiese meningsopname*: Finale verslag. [Stellenbosch].
- Scholtz, A. 2008. Afrikaans móét beveilig word. *Die Burger: Briewe*, 30 April. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2008/04/30/SK/19/2804scholtz.html>. [1 Desember 2014].
- Scholtz, L. 2007. Taalgeveg aan die US gaan weer losbrand. *Die Burger*, 19 Oktober. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2007/10/19/SK/10/sakie19okt.html>. [4 Desember 2014].
- Scholtz, L. 2011. Taal by US in Nederland dopgehou. *Die Burger*, 9 November: 4.
- Scholtz, L. 2014(a). Demokrasie of dalk diktatuur? *Die Burger*, 27 Junie: 14.
- Scholtz, L. 2014(b). Maties sal gou nét Engels wees. *Die Burger*, 28 November: 12.
- Scholtz, L. 2014(c). Wat moet mens dan nóg doen? *Die Burger*, 20 Junie: 12.
- Scholtz, L. 2014(d). Dié keuse moet nie nodig wees. *Die Burger*, 4 Julie: 14.
- Schoonwinkel, A. 2014. Gerat vir die toekom. *Die Burger*, 2 Augustus: 11.
- Shabangu, M. 2015. Not open, says Open Stellenbosch. *Mail & Guardian*, 28 Augustus. Beskikbaar: <http://mg.co.za/article/2015-08-27-not-open-says-open-stellenbosch>. [20 Oktober 2015].
- Smit, F. 2010. 'n Demografiese ontleding van studentegetalle aan Suid-Afrikaanse universiteite. In *'n Studie oor Afrikaans op Universiteitsvlak*. Plattekloof: F.W. de Klerk Stigting. 49-75.
- Sosibo, K. 2015. #RhodesMustFall protest spreads to other campuses. *Mail & Guardian*, 26 Maart. Beskikbaar: <http://mg.co.za/article/2015-03-26-rhodesmustfall-protest-spreads-to-other-campuses>. [20 Oktober 2015].
- Soudien, C. 2008. Report of the Ministerial Committee on Transformation and Social Cohesion and Elimination of Discrimination in Public Higher Education Institutions. [South Africa]: Department of Education.
- Spolsky, B. 2009. *Language Management*. New York: Cambridge University Press.

- Statistiek Suid-Afrika. 2004. *Census 2001 : primary tables South Africa: census '96 and 2001 compared*. Pretoria: Statistiek Suid-Afrika.
- Statistiek Suid-Afrika. 2006. *Statistics South Africa: Provincial Profile 2004*. [Aanlyn]. Beskikbaar: <http://www.statssa.gov.za/publications/Report-00-91-01/Report-00-91-012004.pdf> . [19 Oktober 2015].
- Statistiek Suid-Afrika. 2012. *Census 2011: Census in Brief*. Pretoria: Statistiek Suid-Afrika.[Internet]. Beskikbaar: http://www.statssa.gov.za/census/census_2011/census_products/Census_2011_Census_in_brief.pdf. [5 Oktober 2013].
- Statistiek Suid-Afrika. 2013. Statistics South Africa. [Internet]. Beskikbaar: http://beta2.statssa.gov.za/?page_id=993&id=stellenbosch-municipality. [05 November 2013].
- Steehouder, M., Jansen, C., Maat, K., Van der Staak, J. & Woudstra, E. (reds). 1992. *Leren kommuniseren*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Stellenbosch University Students' Representative Council. G.d. Recommendation to Rector's Management Team of Stellenbosch University with regards to the Language Policy and use of language for academic purposes. Beskikbaar by: <http://www.sun.ac.za/english/management/src/Documents/Policy%20documents/Recommendations%20on%20Language%20at%20SU/Recommendations%20to%20RMT%20re%20Language%20Policy.pdf>. [16 September 2015].
- Steun eerder diversiteit. 2014. *Rapport*, 30 Maart: 2.
- Steyn, J.C. 2014. *Ons gaan 'n taal maak: Afrikaans sedert die Patriot-jare*. Pretoria: Kraal-Uitgewers.
- Suid-Afrika. Departement van Onderwys. 2002. *Language policy for higher education*. [Aanlyn]. Beskikbaar: <http://www.gov.za/documents/download.php?f=65392>. [5 September 2013].
- Taalstryd nie net oor taal. 2005. *Kaap Agulhas Tribune*, 20 Oktober: 7
- Taurus Grammaticus. 2010. Mag taalbulle tot hierdie besef kom. *Die Burger Oos-Kaap: Briewe*, 19 Januarie: 9.
- Theunissen, F. 2000. US moet buite taaldebat val. *Die Burger: briewe*, 4 Maart. Beskikbaar: <http://152.111.1.87/argief/berigte/dieburger/2000/03/04/10/6.html>. [24 November 2014].
- Ting, S.H. 2003. Impact of language planning on language attitudes: a case study in Sarawak. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 24(3): 195-210.

Tolk gaan nou dalk ingespan word in Maties se lesingsale. 2010. *Die Burger*, 1 Oktober: 1

Tollefson, J.W. 2002. Introduction: Critical issues in Educational language policy, in Tollefson, J.W. (red.) *Language Policies in Education: Critical Issues*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. 3-15.

Tollefson, J.W. 2006. Critical Theory in Language policy, in Ricento, T. (red.). *An introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 42-59.

Top Universities: Worldwide University rankings, guides and events. 2014. [Aanlyn]. Beskikbaar: <http://www.topuniversities.com/universities/stellenbosch-university/undergrad> [6 April 2014].

Uitvoerende komitee van die Institusionele Forum, IF-beraad 17 Mei 2008, Bergzicht Herenhuys, Stellenbosch, Notule van Vergadering, 16:00 24 Julie 2008, Komiteekamer B2206, Admin B, Universiteit Stellenbosch. Aanlyn Beskikbaar: <http://stbweb01.stb.sun.ac.za/if/Exco/ecmn20080724.pdf>, besigtig op 22 Oktober 2014.

UNESCO, 2003. *Education in a Multilingual world*. Parys: UNESCO.

Universiteit Stellenbosch, 2013. *Institusionele voorneme en strategie (2013-2018)*. Stellenbosch.

Universiteit Stellenbosch, Statistiese Profiel: Kernstatistiek 2013. [Aanlyn]. Beskikbaar: http://www.sun.ac.za/english/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/english/Documents/Statistics/2014/Statistiese%20Profiel%202013%20-%20Tabel%207.xlsx&action=default. [06 April 2014].

“Using Surveys for Data Collection in Continuous Improvement.” 2006, *Innovations Insights*, 14: 1-7. Beskikbaar: <http://www.opia.psu.edu/sites/default/files/insights014.pdf>. [23 September 2015].

US nie rassisties nie, maar ons het rassiste. 2015, 1 September. *Maroela Media* [Web blog plasing]. Beskikbaar: <http://maroelamedia.co.za/blog/nuus/sa-nuus/us-nie-rassisties-nie-maar-ons-het-rassiste/>. [20 September 2015].

US Taalbeleid, 2002 (dokument nie meer op webwerf beskikbaar nie; dokument in eie besit). US Taalbeleid, 2004. Beskikbaar by: <http://www.sun.ac.za/english/Documents/Language/taalbeleid2004.pdf>.

US Taalbeleid, 2014. Beskikbaar by: http://www.sun.ac.za/english/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/english/Documents/Language/Taalbeleid29Julie2014.pdf&action=default.

- US Taalplan, 2002 (dokument nie meer op webwerf beskikbaar nie; dokument in eie besit).
- US Taalplan, 2010. Beskikbaar by: <http://www.sun.ac.za/english/Documents/Language/Taalplan2010.pdf>.
- US Taalplan, 2014. Beskikbaar by:
<http://www.sun.ac.za/english/Documents/Language/Taalplan29Julie2014.pdf>.
- US, 2009, Onderrig- en leerverslag 2008, verslag, Stellenbosch, Augustus 2009. Aanlyn Beskikbaar:
<http://stbweb01.stb.sun.ac.za/if/Exco/ecmn20080724.pdf>, Besigtig op 22 Oktober 2014.
- US-Senaat steun T-opsie. 2006. *Eikestadnuus*, 2 Desember: 6
- Van den Berg, S. 2014(a). Moles dreig by US oor transformasie: Mosie van wantroue dalk Botman se voorland. *Die Burger*, 23 Junie: 1.
- Van den Berg, S. 2014(b). Slim Wim se planne vir Maties: Afrikaans moet steun kry. *Die Burger*, 2 Desember: 1.
- Van den Berg, S. 2015(a). Studente vra rektor moet US verander. *Die Burger*, 30 April: 3.
- Van den Berg, S. 2015(b). Nuwe Matie-rektor se hoofteema is: 'Vorentoe, Stellenbosch!': Protesoptog by prof Wim de Villiers se inhuldiging. *Die Burger*, 30 April: 3.
- Van den Berg, S. 2015(c). US-groep ontwig uitstalling. *Netwerk24*, 30 Julie. Beskikbaar:
<http://www.netwerk24.com/netwerk24/nuus/2015-07-30-us-groep-ontwig-uitstalling>. [6 September 2015].
- Van den Berg, S. 2015(d). Die dood van Afrikaans by Maties? *Die Burger*. 13 November: 1.
- Van den Berg, S. 2015(e). Afrikaans voorlopig veilig. *Netwerk24*, 17 November. Beskikbaar:
<http://www.netwerk24.com/Nuus/Onderwys/afrikaans-is-voorlopig-veilig-20151116>. [17 November 2015].
- Van der Merwe, S. 2011. Meeste eerstejaars by US wel Afrikaans. *Die Burger*, 9 April. Beskikbaar:
<http://archive.is/IuBD>. [16 Mei 2013].
- Van der Spuy, M. 2014. US-taalbesluit 'n terugslag – Giliomee. *Eikestadnuus*, 27 November: 1.
- Van der Walt, C. 2013. Multilingual higher Education: Beyond English medium Orientations. Bristol: Multilingual Matters.
- Van Rensburg, C. 1992. Die demokratisering van Afrikaans, In Webb, V.N. (red.). *Afrikaans ná Apartheid*. Pretoria: Van Schaik. 181-197.
- Van Zyl Slabbert, F. 2006. Gee die ideologie 'n papwiel... *Rapport*, 7 Mei 2006: 17.

- Venter, M. 2006. Raadsverkiesing skeel Maties blykbaar maar min. *Die Burger*, 11 Maart. Beskikbaar: <http://m24arg02.naspers.com/argief/berigte/dieburger/2006/03/11/DB/9/mvRaadsverkiesing.html>. [21 November 2014].
- Verdoes, K. 2014. US-taalbesluit is vir talle bevrydend. *Die Burger: briewe*, 1 Desember: 8.
- Viljoen, C. 2014. Hou taaltwis uit die openbare oog. *Die Burger*, 7 Julie: 8.
- Wamalwa, E.W., Adika, S.K. & Kevogo, A.U. 2013. Multilingualism and Language attitudes: Students perceptions towards Kiswahili. Mtwara Region of Tanzania. *Research on Humanities and social Sciences*, 3(12): 53- 66.
- Webb, V. 2006. English in higher education in South Africa: inclusion or exclusion. *MIDP symposium*. 24-27 April, Bloemfontein. [Elektronies]. Beskikbaar: <http://www.up.ac.za/media/shared/Legacy/sitefiles/file/46/10824/papers/engexclusion.doc>. [27 April 2014].
- Wodak, R. 2006. Linguistic analyses in Language policies, in Ricento, T. (red.). *An introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell Publishing. 170-193.

Addendum A: E-posse aan dosente en studente

E-posse is vooraf aan die dekane van al die betrokke fakulteite gestuur, waarin hulle vriendelik versoek is om hulle personeel en studente aan te moedig om deel te neem aan die houdingsonderzoek. 'n Voorbeeld e-pos is ook aan hulle verskaf vir verdere agtergrond van die studie

E-pos aan dekane:

Afrikaans

Beste (dekaan se van)

Ek is tans besig met 'n houdingsonderzoek oor die US Taalbeleid, met dosente en derdejaargestudente van onder meer u fakulteit as die fokus. Institusionele toestemming en die nodige etiese klaring is reeds vir die projek gegee.

Gegewe die huidige kontroversiële aard van die kwessie by die US is die navorsing nie net van belang vir my MA-studie nie, maar ook van groot waarde die Universiteit self omdat ons daardeur insig sal verkry rakende verskuivende houdings oor die US se Taalbeleid en Taalplan. Die resultate van hierdie ondersoek kan 'n belangrike impak hê op toekomstige taalbeplanning aan die Universiteit. U fakulteit is een van vyf fakulteite wat geselekteer is vir die ondersoek, 'n seleksie wat gemaak is om 'n verteenwoordigende groep fakulteite te verseker. Die deelname van u personeel en studente is daarom vir ons besonder belangrik.

Om hierdie rede wil ek u graag vra of u bereid sal wees om die personeel en studente van u Fakulteit aan te moedig om deel te neem aan hierdie houdingsonderzoek?

Engels

Dear (dean's surname)

I am currently busy with an attitude study on the SU Language Policy, with lecturers and third year students from, among others, your faculty as the focus. Institutional permission and the relevant ethical clearance have already been granted for this project.

Given the current controversial nature of the issue at the SU the research is not only important for my MA-study, but also of great value to the University itself, because it will give us greater insight on the shifting attitudes regarding the Language Policy and Language Plan of the SU. The results of this study can have an important impact on future language planning at the University. Your faculty is one of five faculties chosen for the research – a selection made to ensure a representative group of faculties. The participation of your personnel and students is thus of great importance to us.

It is for this reason that I would like to ask you if you'd be prepared to encourage the personnel and students of your faculty to take part in this study?

E-pos aan dosente

Afrikaans

U deelname oor US taalondersoek/ Your participation in SU language research

(English below)

Beste dosent

Gegewe die huidige konteks op die US-kampus rakende taalbeleidskwessies, word belangrike navorsing oor houdings jeens die US Taalbeleid gedoen. Die vraelys-ondersoek wat daarmee gepaard gaan, bied u as dosent die geleentheid om u mening oor die Taalbeleid uit te spreek en sodoende 'n groot bydrae te lewer tot hierdie belangrike navorsing.

Die ondersoek word gedoen as empiriese onderdeel van 'n MA-tesis, maar maak ook deel uit van die US se navorsingsportefeulje oor taal. U bydrae sal dus hoog op prys gestel word.

Die vraelys-ondersoek word anoniem uitgevoer en sal sowat 10-15 minute van u tyd in beslag neem.

Volg asseblief die onderstaande skakel om die vraelys in te vul

7.1.1. Engels

Given the current context on the SU campus regarding language policy issues, important research concerning attitudes toward the SU Language policy is being conducted. The accompanying survey-questionnaire will give you, as lecturer the opportunity to voice your opinion regarding the Language Policy. In doing so you will make a big contribution to this important research.

The research is being done as the empirical component of a MA-thesis, but it also forms part of the SU's research portfolio on language. Your contribution would thus be greatly appreciated.

The survey is done anonymously and will take approximately 10-15 minutes of your time to complete.

Please follow the link below to fill in the questionnaire.

E-pos aan studente:

Afrikaans

Sê jou sê oor Taal by US/ Let your voice be heard about language at the SU

Beste student.

Wil jy graag ook jou opinie oor die Taalbeleid van die Universiteit laat geld? Hier is jou kans. Vul hierdie vraelys in en laat jou stem hoor.

Die studie hou verband met houdings jeens die Taalbeleid en -Plan van die Universiteit Stellenbosch en maak deel uit van 'n MA-navorsingsprojek. Jou deelname sal anoniem wees wat jou dus die geleentheid gun om jou mening oor die Taalbeleid uit te spreek.

Volg hierdie skakel vir meer inligting en om die vraelys in te vul.

Engels

Do you also want to voice your opinion on the Language Policy of the University? Here is your chance. Fill in this questionnaire and let your voice be heard.

This study is concerned with attitudes toward the Language Policy and –Plan of the University of Stellenbosch and forms part of a MA-research project. Your participation would be anonymous, granting you the opportunity to freely give your opinion about the Language Policy.

Follow the link below for more information and to take part in the survey.

Herinnerings-e-pos: Dosente

Afrikaans

(English below)

Beste dosent

Ons wil u vriendelik herinner daaraan om deel te neem aan die belangrike navorsingsprojek oor houdings jeens die US Taalbeleid waaroor u vroeër reeds ingelig is. U opinie word hoog op prys gestel, onder andere omdat dit besluitneming kan beïnvloed. Die skakel sluit Vrydag 30 Oktober.

Volg asseblief die onderstaande skakel om die vraelys in te vul en u mening oor die US-Taalbeleid uit te spreek indien u dit nog nie gedoen het nie. Dit sal net 10-15 minute van u tyd in beslag neem.

Lig u mening.

Engels

Dear Lecturer

This is a friendly reminder to take part in the important research project, which you have been previously informed about, regarding attitudes toward the SU Language policy. We value your opinion, because among other things it may influence decision-making. The link will close on Friday the 30th of October.

Please follow the link below if you have not yet completed the questionnaire. It will only take 10-15 minutes of your time.

Voice your opinion.

Herinnerings-e-pos: Studente

Afrikaans

Sê jou sê oor Taal by US/ Let your voice be heard about language at the SU

Beste student

Daar is nog geleentheid vir jou om jou opinie oor die Taalbeleid van die Universiteit te laat geld en jou stem te laat hoor.

Hierdie e-pos dien as 'n herinnering dat jy nog die geleentheid het om 'n belangrike bydrae te lewer tot 'n studie wat hou verband met houdings jeens die Taalbeleid en -Plan van die Universiteit Stellenbosch. Jou deelname sal anoniem wees sodat jy gerus jou mening oor die Taalbeleid kan uitspreek.

Volg hierdie skakel vir meer inligting en om die vraelys in te vul.

Engels

Dear student

You still have the opportunity to voice your opinion on the Language Policy of the University and to let your voice be heard.

This email serves as a reminder that you still have the opportunity to make a valuable contribution to a study that is concerned with attitudes toward the Language Policy and –Plan of the University of Stellenbosch. Your participation would be anonymous, granting you the opportunity to freely give your opinion about the Language Policy.

Follow this link for more information and to take part in the survey.

Herinnerings-e-pos 2: Studente

Afrikaans

Beste student

Dit is jou laaste kans om jou stem te laat hoor oor die US Taalbeleid. Honderde studente het reeds van die geleentheid gebruik gemaak om hulle opinies oor die Taalbeleid van die Universiteit uit te spreek, maar ons wil weet wat JY te sê het. Jou opinie kan besluitneming beïnvloed!

Die vraelys SLUIT Vrydag 23 Oktober 2015. Indien jy nog nie die vraelys ingevul het nie, volg [hierdie skakel](#) om dit nou te voltooi. Dit sal net 10-15 minute van jou tyd in beslag neem.

Engels

Dear student

This is your last chance to let your voice be heard regarding the SU Language Policy. Hundreds of students already made use of the opportunity to voice their opinions on the Language Policy of the University, but we would like to know what YOU have to say. Your opinion may influence decision making!

The survey will CLOSE on Friday 23 October 2015. If you have not yet completed the questionnaire, follow [this link](#) in order to do so now. It will only take 10-15 minutes of your time.

Addendum B: Vraelyste

Bladsy 1

INWILLIGING OM DEEL TE NEEM AAN NAVORSING

'n Houdingsondersoek na die Taalbeleid en Taalplan van die Universiteit Stellenbosch:

Die houdings van derdejaarstudente en dosente

U word gevra om deel te neem aan 'n navorsingstudie wat uitgevoer word deur *Christel Swart (BA Geesteswetenskappe, BA Hons.)*, van die *Departement Afrikaans en Nederlands* aan die Universiteit Stellenbosch, as deel van 'n *Navorsingstesis (MA-studie)*. U is as moontlike deelnemer aan die studie gekies omdat u 'n student of 'n dosent verbonde aan die US is.

1. DOEL VAN DIE STUDIE

Die doel van hierdie studie is om vas te stel wat die houdings van derdejaarstudente en dosente verbonde aan die Universiteit van Stellenbosch jeens die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan is, en hoe hierdie houdings oor 'n tydperk verander het.

2. PROSEDURES

Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, vra ons dat u die volgende moet doen:
Om die vraelys so eerlik as moontlik in te vul.

3. MOONTLIKE RISIKO'S EN ONGEMAKLIKHEID

Die ondersoek hou geen voorsienbare risiko's vir die deelnemer in nie. Die enigste ongerief wat die mag veroorsaak, is die tyd wat dit van die deelnemer in beslag sal neem om die vraelys in te vul. Die ondersoek hou geen liggaamlike of psigologiese risiko's in wat daartoe kan lei dat die navorser die studie moet beëindig nie.

4. MOONTLIKE VOORDELE VIR PROEFPERSONE EN/OF VIR DIE SAMELEWING

Die proefpersone sal geen direkte of indirekte voor- of nadele uit hierdie ondersoek kry nie.

Die voordele wat hierdie navorsing inhou, hou verband met die Taalbeleid van die US en taalbeleid in hoërsonderwys oor die algemeen. Taalbeleid is nie iets wat staties is nie: dit is 'n motoriese proses wat rekening moet hou met die veranderende omstandighede van die gemeenskap of samelewing waarin dit 'n rol speel. Hierdie navorsings sal dus belangrike houdings belig wat noodsaaklik is vir die US se Taalbeleid ten einde te verseker dat hierdie beleid in passing is met die omstandighede van konteks waarbinne dit gebruik word.

5. VERGOEDING VIR DEELNAME

Deelname is vrywillig en deelnemers sal nie vergoed word nie.

6. VERTROULIKHEID

Enige inligting wat deur middel van die navorsing verkry word en wat met u in verband gebring kan word, sal vertroulik bly en slegs met u toestemming bekend gemaak word of soos deur die wet vereis. Vertroulikheid sal gehandhaaf word deur middel van die anonimiteit van die vraelyste. Voorts sal die data veilig bewaar word by die US se Taalsentrum.

Die verwerkte, statistiese data sal in die betrokke MA-Tesis gepubliseer word en aangesien die vraelyste anoniem ingevul word en die data as statistiek gepubliseer sal word, word geen inligting wat aan individu verbind kan word in die tesis gepubliseer nie.

7. DEELNAME EN ONTTREKING

U kan self besluit of u aan die studie wil deelneem of nie. Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, kan u te eniger tyd u daaraan onttrek sonder enige nadelige gevolge. U kan ook weier om op bepaalde vrae te antwoord, maar steeds aan die studie deelneem. Die ondersoeker kan u aan die studie onttrek indien omstandighede dit noodsaaklik maak.

8. IDENTIFIKASIE VAN ONDERSOEKERS

Indien u enige vrae of besorgdheid omtrent die navorsing het, staan dit u vry om in verbinding te tree met Christel Swart (hoofondersoeker) by 15633683@sun.ac.za, of professor L.G. de Stadler (studieleier) by lgds@sun.ac.za.

9. REGTE VAN PROEFPERSONE

U kan te eniger tyd u inwilliging terugtrek en u deelname beëindig, sonder enige nadelige gevolge vir u. Deur deel te neem aan die navorsing doen u geensins afstand van enige wetlike regte, eise of regsmiddel nie. Indien u vrae het oor u regte as proefpersoon by navorsing, skakel met Me Maléne Fouché [mfouché@sun.ac.za; 021 808 4622] van die Afdeling Navorsingsontwikkeling.

VERKLARING DEUR PROEFPERSOON OF SY/HAAR REGSVERTEENWOORDIGER

Die bostaande inligting is aan my gegee en verduidelik in Afrikaans en dié taal magtig.

***Deur hierdie blokkie te merk, toon ek my gewillige instemming om aan die ondersoek deel te neem.**

☐ Ek stem in

☐ Ek stem nie in nie

Bladsy 2

***Aantal jare wat u al klas gee by die US**

- ☐ 0-1 jaar
- ☐ 1-2 jare
- ☐ 3-5 jare
- ☐ 6-10 jare
- ☐ 11 en meer

***Ras**

* Opmerking: Die navorser is bewus van die sensitiviteit van hierdie vraag. Hierdie data is egter belangrik, omdat meertaligheid, veelrassigheid en toegang baie nou met mekaar gepaard gaan.

- ☐ Swart
- ☐ Bruin
- ☐ Indiër
- ☐ Wit
- ☐ Ander

***Geslag**

- ☐ Manlik
- ☐ Vroulik

***Nasionaliteit**

- ☐ RSA
- ☐ Ander Afrika
- ☐ Ander Internasionaal

***Fakulteit**

- ☐ Lettere en Sosiale Wetenskappe
- ☐ Ekonomiese en Bestuurswetenskappe
- ☐ Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe
- ☐ Natuurwetenskappe
- ☐ Ingenieurswese
- ☐ Ander

***Huistaal**

- ☐ Afrikaans
- ☐ Engels
- ☐ isiXhosa
- ☐ Ander (spesifiseer)

***Is u een-, twee- of meertalig (3 tale of meer)?**

(Dit wil sê u kan een, twee of meer tale redelik goed gebruik)

- ☐ Eentalig
- ☐ Tweetalig
- ☐ Meertalig

***Wat is u verkose akademiese taal?**

- ☐ Afrikaans
- ☐ Engels
- ☐ Ander (spesifiseer)

Bladsy 3

Taalvaardighede

My Afrikaanse taalvaardighede is voldoende om die volgende take effektief uit te voer in 'n akademiese konteks:

- ☐ Voorbereiding van klasnotas
- ☐ Om 'n klas aan te bied
- ☐ Om met studente te praat
- ☐ Om te skryf
- ☐ Om te lees

My Engelse taalvaardighede is voldoende om die volgende take effektief uit te voer in 'n akademiese konteks:

- ☐ Voorbereiding van klasnotas
- ☐ Om 'n klas aan te bied
- ☐ Om met studente te praat
- ☐ Om te skryf
- ☐ Om te lees

Bladsy 4

***Taal in die klaskamerkonteks**

Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 (1 = Verskil sterk en 7 = Stem volkome saam; NVT = nie van toepassing).

	Verskil sterk					Stem volkome saam		NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
My taalvaardighede in die taal/tale van onderrig skep 'n uitdaging in my klasse.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My vaardigheid om te skakel tussen twee tale skep 'n uitdaging in die aanbieding van my klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die tyd wat dit neem om modulemateriaal in twee tale voor te berei, skep 'n uitdaging vir my.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studente vind die gebruik van meer as een taal in die klas frustrerend.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 5

*Die US Taalbeleid en Taalplan

Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 (1 = Verskil sterk en 7 = Stem volkome saam; NVT = nie van toepassing).

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek is vertrouwd met die inhoud van die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die nuwe taalbeleid en -plan verskaf 'n beter raamwerk vir my om effektief klas te gee.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die Taalbeleid en Taalplan is te voorskriftelik.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek bied my klasse meestal aan volgens die bepalings van die taalspesifikasies wat in die jaarboek aangedui is vir elke module.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US begin werk het, verander.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 6

Taalopsies*T-Opsie**

(Ewewigtige gebruik van Afrikaans en Engels as voorlesingstale in 'n bepaalde module vir dieselfde klasgroep)

Ek gee klasse volgens die spesifikasies van die T-opsie of het onderrig-ervaring met die T-opsie.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7. Maak asb. slegs NVT gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae in hierdie afdeling.

	Stem volkome saam							NVT
	Verskil sterk							
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek vind dit maklik om die T-opsie effektief in my klasse toe te pas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dat die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die gebruik van die T-opsie skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die T-opsie help my om my eie akademiese taalvaardighede in verskillende tale op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink studente funksioneer maklik in die T-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 7

***Parallelmediumonderrig**
(Aparte strome vir Afrikaans en Engels)

Ek gee klasse volgens die spesifikasies van parallelmediumonderrig of het onderrig-ervaring met parallelmediumonderrig.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Beoordeel die item op 'n skaal van 1-7 (1 = Verskil sterk en 7 = Stem volkome saam; NVT = nie van toepassing: merk asb. slegs indien “nee” geantwoord by vorige vraag).

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek vind dit maklik om parallelmediumonderrig effektief in my klasse toe te pas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dat parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die gebruik van parallelmediumonderrig skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parallelmediumonderrig help my om my eie akademiese taalvaardighede in verskillende tale op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink studente funksioneer maklik in parallelmediumonderrig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 8

A-Opsie*(Gebruik van Afrikaans as voorlesingtaal in 'n bepaalde module)**

Ek gee klasse volgens die spesifikasies van die A-opsie of het onderrig-ervaring met die A-opsie.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

***Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7. Maak asb. slegs NVT gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae in hierdie afdeling.**

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek vind dit maklik om die A-opsie effektief in my klasse toe te pas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dat die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die gebruik van die A-opsie skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die A-opsie help my om my eie akademiese taalvaardighede op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink studente funksioneer maklik in die A-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 9

E-Opsie*(Gebruik van Engels as voorlesingtaal in 'n bepaalde module)**

Ek gee klasse volgens die spesifikasies van die E-opsie of het onderrig-ervaring met die E-opsie.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

***Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7. Maak asb. slegs NVT gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae in hierdie afdeling.**

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek vind dit maklik om die E-opsie effektief in my klasse toe te pas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dat die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, 'n geldige oplossing is om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die gebruik van die E-opsie skep 'n positiewe leer- en onderrigomgewing in die meeste van my klasse.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die E-opsie help my om my eie akademiese taalvaardighede op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink studente funksioneer maklik in die E-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 10

***Tolking**

Gebruik van Afrikaans/Engels as voorlesingtaal in 'n bepaalde module, maar met intydse opvoedkundige tolking na die ander taal (Engels/Afrikaans) vir elke studentegroep in die module

	Stem							NVT
	Verskil sterk				volkome saam			
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die voordele van opvoedkundige tolking vir die US regverdig die koste daarvan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 11

***Taalbeleid en meertaligheid in hoërsonderwys en by die US**

* “Meertaligheid” word hier gebruik om te verwys na die gebruik van meer as 1 taal.

	Verskil sterk				Stem volkome saam			
	1	2	3	4	5	6	7	NVT
Ek dink meertaligheid is belangrik in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die nuwe US taalbeleid slaag daarin om die US 'n meertalige instansie te maak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek probeer om meertaligheid in my klasse te bevorder.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is bereid om my Engelse taalvaardighede op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is bereid om my Afrikaanse taalvaardighede op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek sal gebruik maak van geleenthede om nog 'n Suid-Afrikaanse taal aan te leer en/of my vaardighede daarin op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek het die nodige vaardighede om effektief te skakel tussen Engels en Afrikaans gedurende my lesings.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die nuwe US Taalbeleid lewer 'n bydrae tot die behoud van Afrikaans by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die nuwe US Taalbeleid lewer 'n bydrae tot die behoud van Engels by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale ontwikkel word as akademiese tale in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrikatale ontwikkel word as akademiese tale by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die nuwe US taalbeleid lewer 'n groter bydrae tot die ontwikkeling van Afrikatale as akademiese tale in die hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is positief gesind teenoor die US se nuwe Taalbeleid en Taalplan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die gespesifiseerde taalopsies in die nuwe Taalbeleid en -plan is vir my makliker om in my klasse te implementeer as dié van die vorige Taalbeleid en -plan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die nuwe Taalbeleid en Taalplan maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van Afrikaanssprekende studente.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die nuwe Taalbeleid en Taalplan maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van Engelssprekende studente.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die nuwe Taalbeleid en Taalplan maak voldoende voorsiening vir die behoeftes van studente wat nie Engels of Afrikaans as eerste taal praat nie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek behou die aandag van studente wanneer ek skakel tussen verskillende tale in dieselfde lesing.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die voordele van 'n meertalige Taalbeleid en Taalplan vir die US regverdig die koste daarvan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 12

***Ondersteuning**

	Verskil sterk				Stem volkome saam				NVT
	1	2	3	4	5	6	7		
Die nuwe US taalbeleid en -plan bied beter ondersteuning vir my om die Taalbeleid en -plan effektief toe te pas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Die US Taalsentrum verskaf voldoende ondersteuning aan my wanneer ek taalverwante probleme ervaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek dink die US Taalsentrum en ander taaldienste verskaf 'n waardevolle diens om die universiteitsgemeenskap met taalverwante probleme te help.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Dankie vir u deelname aan die studie.

CONSENT TO PARTICIPATE IN RESEARCH

An attitude study about the Language Policy and Language Plan of Stellenbosch University: The attitudes of third year students and lecturers.

You are asked to take part of a research study, conducted by *Christel Swart (BA Humanities, BA Hons.)*, of the *Department Afrikaans and Dutch* of Stellenbosch University as part of a *Research Thesis (MA-study)*. You have been chosen as a possible participant because *you are either a student or lecturer of the SU*.

1. PURPOSE OF THE STUDY

The goal of the study is to determine what the attitudes of third year students and lecturers of the SU are towards the Language Policy and Plan of the University, and how these attitudes changed over a period of time.

2. PROCEDURES

If you volunteer to participate in this study, we would ask you to do the following things:
Complete the questionnaire as honestly as possible.

3. POTENTIAL RISKS AND DISCOMFORTS

The research does not entail any foreseeable risks for the participants. The only inconvenience it may entail, would be the time it would take the participant to complete the survey questionnaire. The research does not entail any bodily or psychological harm which could force the researcher to end the study.

4. POTENTIAL BENEFITS TO SUBJECTS AND/OR TO SOCIETY

The participants will not experience any advantages nor disadvantages by taking part in the study. However, the advantages of this study are with regards to the Language Policy of the SU as well as language policy in higher education in general. Language policies are not static; it's a process constantly influenced by changing circumstances of the community or society in which it manifests. This research will thus shed light on attitudes, which is important to take note of for the SU Language Policy in order to ensure that the Policy is intact with the circumstances in which it is used and applied.

5. PAYMENT FOR PARTICIPATION

Participation of the study will take place on a voluntary basis and participants will not be compensated.

6. CONFIDENTIALITY

Any information that is obtained in connection with this study and that can be identified with you will remain confidential and will be disclosed only with your permission or as required by law. Confidentiality will be maintained by means of anonymous participation. Furthermore the data will be in safekeeping by the SU Language Centre.

The processed, statistical data will be published in the concerned MA-Thesis. The published statistical data will not connected to any individual since the questionnaires will be completed anonymously.

7. PARTICIPATION AND WITHDRAWAL

You can choose whether to be in this study or not. If you volunteer to be in this study, you may withdraw at any time without consequences of any kind. You may also refuse to answer any questions you don't want to answer and still remain in the study. The investigator may withdraw you from this research if circumstances arise which warrant doing so.

8. IDENTIFICATION OF INVESTIGATORS

If you have any questions or concerns regarding the research you are free to contact Christel Swart (researcher) at 15633683@sun.ac.za, or professor L.G. de Stadler (study leader) at lgds@sun.ac.za.

9. RIGHTS OF RESEARCH SUBJECTS

You may withdraw your consent at any time and discontinue participation without penalty. You are not waiving any legal claims, rights or remedies because of your participation in this research study. If you have questions regarding your rights as a research subject, contact Ms Maléne Fouché [mfouche@sun.ac.za; 021 808 4622] at the Division for Research Development.

SIGNATURE OF RESEARCH SUBJECT OR LEGAL REPRESENTATIVE

The information above was described to me in English and I am in command of this language.

***By ticking this box I indicate that I willingly participate in this study.**

☐ I agree

☐ I do not agree

Page 2

***Number of years that you have been lecturing at SU**

- ☐ 0-1 year
- ☐ 1-2 years
- ☐ 3-5 years
- ☐ 6-10 years
- ☐ 11 and more

***Race**

* Note: The researcher is aware of the sensitivity of this question. However, this data is important, because multilingualism, diversity and access are very closely related.

- ☐ Black
- ☐ Coloured
- ☐ Indian
- ☐ White
- ☐ Other

***Gender**

- ☐ Male
- ☐ Female

***Nationality**

- ☐ RSA
- ☐ Other African
- ☐ Other International

***Faculty**

- ☐ Arts and Social Sciences
- ☐ Economic and Management Sciences
- ☐ Medicine and Health Sciences
- ☐ Science
- ☐ Engineering
- ☐ Other

***Home Language**

- ☐ Afrikaans
- ☐ English
- ☐ isiXhosa
- ☐ Other (Please Specify)

***Are you mono-, bi- or multilingual (3 languages or more)?**

(Thus: you are able to use one, two, or more languages reasonably well)

- ☐ Monolingual
- ☐ Bilingual
- ☐ Multilingual

***What is your academic language of choice?**

- ☐ English
- ☐ Afrikaans
- ☐ Other (Please Specify):

Page 3

Language Skills

My Afrikaans language skills are sufficient to perform the following tasks effectively in an academic context:

- ☐ Preparing class notes
- ☐ Presenting a lecture
- ☐ Communicating with Students
- ☐ Writing
- ☐ Reading

My English language skills are sufficient to perform the following tasks effectively in an academic context:

- ☐ Preparing class notes
- ☐ Presenting a lecture
- ☐ Communicating with Students
- ☐ Writing
- ☐ Reading

Page 4

*Language in the class context

Evaluate the item on a scale of 1–7 (1 = “Disagree strongly” and 7 = “Agree completely”, NA = Not Applicable).

	Disagree strongly				Agree Completely			
	1	2	3	4	5	6	7	N/A
My language skills in the language(s) of teaching pose a challenge in my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My skill for switching between two languages poses a challenge to me in presenting my lectures.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The time consumed by preparing the module material in two languages poses a challenge to me.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Students find the use of more than one language in class frustrating.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***The SU's Language Policy and Language Plan**

	Disagree Strongly				Agree Completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I am familiar with the content of SU's new Language Policy and Language Plan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The new Language Policy and Language Plan provide a better framework for me to lecture effectively.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The Language Policy and Language Plan are too prescriptive.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I present most of my lectures in accordance with the stipulated language specifications, as indicated in the yearbook for each module.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My attitude towards SU's Language Policy and Language Plan has changed since I started working at the University.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The media attention to the language debate has influenced my attitude towards SU's Language Policy and Language Plan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***Language Options**

T-Option

(Balanced use of Afrikaans and English as lecturing languages in a specific module for the same class group)

I present classes in accordance with the specifications of the T-option, or I have experience of the T-option.

- ☐ Yes
- ☐ No

Evaluate the item on a scale of 1–7 (1 = “Disagree strongly”, 7 = “Agree completely” and NA = “Not applicable”; mark only if you answered “no” to the question above).

	Disagree strongly		3	4	Agree Completely			N/A
	1	2			5	6	7	
I find it easy to apply the T-option effectively in my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the T-option, if it is used along with the other options, is a valid solution for accommodating students from different language groups at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that using the T-option creates a positive learning and teaching environment in most of my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The T-option helps me to develop my own academic language skills in different languages.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that students function easily in T-option teaching contexts.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

Page 7

*Parallel-medium teaching

(seperate streams for Afrikaans and English)

I present classes in accordance with the specifications of parallel-medium teaching, or I have experience of parallel-medium teaching.

☐ Yes

☐ No

Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.

	Disagree strongly				Agree Completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I find it easy to apply parallel-medium teaching effectively in my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that parallel-medium teaching, as it is used along with the other options, is a valid solution for accommodating students from different language groups at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that using parallel-medium teaching creates a positive learning and teaching environment in most of my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parallel-medium teaching helps me to develop my own academic language skills in different languages.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that students function easily in parallel-medium teaching contexts.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

Page 8

*A-Option

(Use of Afrikaans as lecturing language in a specific module)

I present classes in accordance with the specifications of the A- option, or I have experience of the A-option.

☐ Yes

☐ No

***Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.**

	Disagree strongly				Agree completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I find it easy to apply the A-option effectively in my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the A-option, as it is used along with the other options, is a valid solution for accommodating students from different language groups at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that using the A-option creates a positive learning and teaching environment in most of my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The A-option helps me to develop my own academic language skills.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that students function easily in A-option teaching contexts.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

Page 9

*E-Option

(Use of English as lecturing language in a specific model)

I present classes in accordance with the specifications of the E option, or I have experience of the E option.

☐ Yes

☐ No

***Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.**

	Disagree strongly				Agree Completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I find it easy to apply the E-option effectively in my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the E-option, as it is used along with the other options, is a valid solution for accommodating students from different language groups at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that using the E-option creates a positive learning and teaching environment in most of my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The E-option helps me to develop my own academic language skills.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that students function easily in E-option teaching contexts.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***Interpreting**

(Use of Afrikaans/English as lecturing language in a specific module, but with real-time educational interpreting into the other language for each student group in the module)

	Disagree Strongly		3	4	Agree completely			N/A
	1	2			5	6	7	
I think that educational interpreting, as it is used along with the other options, is a valid solution for accommodating students from different language groups at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that educational interpreting, as it is used along with the other options, contributes towards the development of multilingualism (the use of more than one language) at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The benefits that simultaneous educational interpreting brings SU justify the cost.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***The Language Policy and multilingualism in higher education at SU**

*“Multilingualism” refers to the use of more than one language.

	Disagree strongly				Agree completely				
	1	2	3	4	5	6	7	N/A	
I think that multilingualism is important in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that SU be multilingual.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think that SU's new Language Policy succeeds in making the University a multilingual institution.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I try to promote multilingualism in my classes.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that I, too, be multilingual.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I am willing to develop my English language skills.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I am willing to develop my Afrikaans language skills.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I will make use of opportunities to learn another South African language or to develop my skills in such language, or do both.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I possess the necessary skills to switch effectively between English and Afrikaans during my lectures.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that Afrikaans be retained in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that Afrikaans be retained at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think SU's new Language Policy contributes towards the retention of Afrikaans at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that English be retained in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that English be retained at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think SU's new Language Policy contributes towards the retention of English at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that African languages be developed as academic languages in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think it is important that African languages be developed as academic languages at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I think SU's new Language Policy contributes towards the development of African languages as academic languages in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I have a positive attitude towards SU's new Language Policy and Language Plan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I find it easier to implement the specified language options in the new Language Policy and Plan than those of the previous policy and plan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
The new Language Policy and Language Plan provide sufficiently for the needs of Afrikaans-speaking students.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
The new Language Policy and Language Plan provide sufficiently for the needs of English-speaking students.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
The new Language Policy and Language Plan provide sufficiently for the needs of students whose first language is neither English nor Afrikaans.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I succeed in keeping the students' attention when I switch between languages during the same lecture.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
The benefits that a multilingual Language Policy and Language Plan bring SU justify the cost that this entails.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Any other comments that you would like to make in this regard:

***Support**

	Disagree strongly				Agree completely			
	1	2	3	4	5	6	7	N/A
SU's new Language Policy and Plan offer better support for me to implement the Policy and Plan effectively.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The SU Language Centre provides me with sufficient support when I encounter language-related problems.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the Language Centre and other language services deliver a valuable service by assisting the University community with language-related problems.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

Thank you for taking the survey.

INWILLIGING OM DEEL TE NEEM AAN NAVORSING

'n Houdingsonderzoek na die Taalbeleid en Taalplan van die Universiteit Stellenbosch:

Die houdings van derdejaargestudente en dosente

U word gevra om deel te neem aan 'n navorsingstudie wat uitgevoer word deur *Christel Swart (BA Geesteswetenskappe, BA Hons.)*, van die *Departement Afrikaans en Nederlands* aan die Universiteit Stellenbosch, as deel van 'n *Navorsingstesis (MA-studie)*. U is as moontlike deelnemer aan die studie gekies omdat u 'n student of 'n dosent verbonde aan die US is.

1. DOEL VAN DIE STUDIE

Die doel van hierdie studie is om vas te stel wat die houdings van derdejaargestudente en dosente verbonde aan die Universiteit van Stellenbosch jeens die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan is, en hoe hierdie houdings oor 'n tydperk verander het.

2. PROSEDURES

Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, vra ons dat u die volgende moet doen:

Om die vraelys so eerlik as moontlik in te vul.

3. MOONTLIKE RISIKO'S EN ONGEMAKLIKHEID

Die ondersoek hou geen voorsienbare risiko's vir die deelnemer in nie. Die enigste ongerief wat die mag veroorsaak, is die tyd wat dit van die deelnemer in beslag sal neem om die vraelys in te vul. Die ondersoek hou geen liggaamlike of psigologiese risiko's in wat daartoe kan lei dat die navorser die studie moet beëindig nie.

4. MOONTLIKE VOORDELE VIR PROEFPERSONE EN/OF VIR DIE SAMELEWING

Die proefpersone sal geen direkte of indirekte voor- of nadele uit hierdie ondersoek kry nie.

Die voordele wat hierdie navorsing inhou, hou verband met die Taalbeleid van die US en taalbeleid in hoërsonderwys oor die algemeen. Taalbeleid is nie iets wat staties is nie: dit is 'n motoriese proses wat rekening moet hou met die veranderende omstandighede van die gemeenskap of samelewing waarin dit 'n rol speel. Hierdie navorsings sal dus belangrike houdings belig wat noodsaaklik is vir die US se Taalbeleid ten einde te verseker dat hierdie beleid in passing is met die omstandighede van konteks waarbinne dit gebruik word.

5. VERGOEDING VIR DEELNAME

Deelname is vrywillig en deelnemers sal nie vergoed word nie.

6. VERTROULIKHEID

Enige inligting wat deur middel van die navorsing verkry word en wat met u in verband gebring kan word, sal vertroulik bly en slegs met u toestemming bekend gemaak word of soos deur die wet vereis. Vertroulikheid sal gehandhaaf word deur middel van die anonimiteit van die vraelyste. Voorts sal die data veilig bewaar word by die US se Taalsentrum.

Die verwerkte, statistiese data sal in die betrokke MA-Tesis gepubliseer word en aangesien die vraelyste anoniem ingevul word en die data as statistiek gepubliseer sal word, word geen inligting wat aan individue verbind kan word in die tesis gepubliseer nie.

7. DEELNAME EN ONTTREKING

U kan self besluit of u aan die studie wil deelneem of nie. Indien u inwillig om aan die studie deel te neem, kan u te eniger tyd u daaraan onttrek sonder enige nadelige gevolge. U kan ook weier om op bepaalde vrae te antwoord, maar steeds aan die studie deelneem. Die ondersoeker kan u aan die studie onttrek indien omstandighede dit noodsaaklik maak.

8. IDENTIFIKASIE VAN ONDERSOEKERS

Indien u enige vrae of besorgdheid omtrent die navorsing het, staan dit u vry om in verbinding te tree met Christel Swart (hoofondersoeker) by 15633683@sun.ac.za, of professor L.G. de Stadler (studieleier) by lgds@sun.ac.za.

9. REGTE VAN PROEFPERSONE

U kan te eniger tyd u inwilliging terugtrek en u deelname beëindig, sonder enige nadelige gevolge vir u. Deur deel te neem aan die navorsing doen u geensins afstand van enige wetlike regte, eise of regsmiddel nie. Indien u vrae het oor u regte as proefpersoon by navorsing, skakel met Me Maléne Fouché [mfouché@sun.ac.za; 021 808 4622] van die Afdeling Navorsingsontwikkeling.

VERKLARING DEUR PROEFPERSOON OF SY/HAAR REGSVERTREENWOORDIGER

Die bostaande inligting is aan my gegee en verduidelik in Afrikaans en dié taal magtig.

***Deur hierdie blokkie te merk, toon ek my gewillige instemming om aan die ondersoek deel te neem.**

☐ Ek stem in

☐ Ek stem nie in nie

Bladsy 2

***Aan watter fakulteit is jy verbonde?**

- ☐ Lettere en sosiale wetenskappe
- ☐ Ekonomiese en bestuurswetenskappe
- ☐ Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe
- ☐ Natuurwetenskappe
- ☐ Ingenieurswese

Ouderdom**Geslag**

- ☐ Manlik
- ☐ Vroulik

***Ras**

*Opmerking: Die navorser is bewus van die sensitiviteit van hierdie vraag. Hierdie data is egter belangrik, omdat meertaligheid, veelrassigheid en toegang baie nou met mekaar gepaard gaan.

- ☐ Swart
- ☐ Bruin
- ☐ Indiër
- ☐ Wit
- ☐ Ander

***Nasionaliteit**

- ☐ RSA
- ☐ Ander Afrika
- ☐ Ander (Internasionaal)

***Huistaal**

- ☐ Afrikaans
- ☐ Engels
- ☐ isiXhosa
- ☐ Ander (spesifiseer asseblief)

***Beskou jy jouself as een-, twee- of meertalig (3 tale of meer)?**

(Dit wil sê jy kan een, twee of meer tale redelik goed gebruik)

- ☐ Eentalig
- ☐ Tweetalig
- ☐ Meertalig

***Wat is jou voorkeur-akademiese taal?**

- ☐ Afrikaans
- ☐ Engels
- ☐ Ander (spesifiseer)

Bladsy 3

Taalvaardighede

Merk asseblief waar van toepassing

My Afrikaanse taalvaardighede ten opsigte van die volgende is voldoende om suksesvol te studeer:

- ☐ Luister
- ☐ Praat
- ☐ Skryf
- ☐ Lees

My Engelse taalvaardighede ten opsigte van die volgende is voldoende om suksesvol te studeer:

- ☐ Luister
- ☐ Praat
- ☐ Skryf
- ☐ Lees

My taalvaardighede in my huistaal (indien anders as Engels of Afrikaans) ten opsigte van die volgende is voldoende om suksesvol te studeer:

- ☐ Luister
- ☐ Praat
- ☐ Skryf
- ☐ Lees
- ☐ NVT

Bladsy 4

*Die US se Taalbeleid en Taalplan

Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 (1 = Verskil sterk en 7 = Stem volkome saam, NVT = Nie van Toepassing).

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek het geweet wat die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan was toe ek die eerste keer as US-student geregistreer het.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek weet wat die nuwe US Taalbeleid en Taalplan behels.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek het 'n kopie van die Taalbeleid en Taalplan of 'n opsomming daarvan gelees nadat ek by die US as student ingeskryf het.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek het 'n kopie van die nuwe Taalbeleid gelees.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Afrikaans sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek was bewus daarvan dat ek kennis van Engels sal moet hê om by die US te studeer toe ek ingeskryf het.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die Universiteit se Taalbeleid en Taalplan het 'n invloed gehad op my keuse om by die US te studeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek voel positief oor die wyse waarop die US se Taalbeleid en Taalplan toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan het sedert ek by die US ingeskryf het, verander.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die aandag wat in die media aan die taaldebat geskenk is, het 'n invloed op my houding jeens die US Taalbeleid en Taalplan gehad.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 5

*Meertaligheid en Taalvaardighede

* “Meertaligheid” word hier gebruik om te verwys na die gebruik van meer as een taal.

	Verskil sterk				Stem volkome saam			
	1	2	3	4	5	6	7	NVT
Ek dink meertaligheid is belangrik in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat die US meertalig moet wees.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die nuwe Taalbeleid slaag daarin om die US meertalig te maak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat ek self meertalig is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek sal gebruik maak van geleenthede by die US om nog 'n Suid-Afrikaanse taal aan te leer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is bereid om my taalvaardighede in Afrikaans op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is bereid om my taalvaardighede in Engels op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is bereid om my taalvaardighede in 'n ander Suid-Afrikaanse taal op te skerp.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 6

*Die rol van die taal van onderrig

	Verskil sterk				Stem Volkome Saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Die taal van onderrig is 'n belangrike kwessie vir my.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die taal wat dosente in die klas gebruik, dra by tot my akademiese sukses.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Notas wat deur my dosente voorberei word (bv. PowerPoint-skyfies, transparante, SUNLearn-module materiaal) dra by tot my akademiese sukses.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gesprekke in my klasse wat deur my dosent gefasiliteer word, dra by tot my akademiese sukses.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die bewoording van klasopdragte dra by tot my akademiese sukses.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Taal veroorsaak dikwels 'n probleem wanneer ek werk aan my akademiese opdragte.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is 'n goeie ding dat kleiner klasse soos seminare, tutoriale of praktiese klasse meer vryheid bied ten opsigte van taalkeuses.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan in diensomgewings, soos die biblioteek, rekenaargebruikersareas en administratiewe dienste, toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Belangrike dokumente van die Universiteit is beskikbaar in die taal van my keuse.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 7

***Taal in hoërsonderwys**

	Verskil sterk				Stem volkome saam			
	1	2	3	4	5	6	7	NVT
Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrikaans behou word by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Engels behou word by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrika-tale as akademiese tale ontwikkel word in hoërsonderwys.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink dit is belangrik dat Afrika-tale as akademiese tale ontwikkel word by die US.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

***Toepassing van die Taalbeleid en Taalplan: Die verskillende taalopsies**

T-Opsie

(Ewewigtige gebruik van Afrikaans en Engels as voorlesingstale in 'n bepaalde module vir dieselfde klasgroep)

Ek het modules in die T-opsie gevolg of het die T-opsie tydens my studietydperk by die US in my klasse ervaar.

☐ Ja

☐ Nee

***Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 Maak asb. slegs van die NVT-opsie gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae oor die betrokke opsie.**

	Verskil sterk					Stem volkome saam			
	1	2	3	4	5	6	7	NVT	
Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die T-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek dink die T-opsie fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek dink die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek dink die T-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Die T-opsie dra by tot die ontwikkeling van my eie meertaligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek funksioneer maklik in die T-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 9

*Parallelmediumonderrig

(Aparte strome vir Afrikaans en Engels)

Ek het modules in Parallelmediumonderrig gevolg of het Parallelmediumonderrig tydens my studietydperk by die US in my klasse ervaar.

☐ Nee

☐ Ja

***Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 Maak asb. slegs van die NVT-opsie gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae oor die betrokke opsie**

	Verskil Sterk				Stem Volkome Saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop Parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met Parallelmediumonderrig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink Parallelmediumonderrig fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink Parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink Parallelmediumonderrig, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek funksioneer maklik in Parallelmediumonderrig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 10

*

A-opsie

(Gebruik van Afrikaans as voorlesingtaal in 'n bepaalde module)

Ek het modules in die A-opsie gevolg of het die A-opsie tydens my studietydperk by die US in my klasse ervaar.

☐ Ja

☐ Nee

*Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 Maak asb. slegs van die NVT-opsie gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae oor die betrokke opsie

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die A-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die A-opsie fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigervaring.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die A-opsie dra by tot die ontwikkeling van my eie meertaligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die A-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die A-opsie sal meer aanvaarbaar wees indien daar van tolking gebruik gemaak word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek funksioneer maklik in die A-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 11

*E-opsie

(Gebruik van Engels as voorlesingtaal in 'n bepaalde module)

Ek het modules in die E-opsie gevolg of het die E-opsie tydens my studietydperk by die US in my klasse ervaar.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

*Beoordeel die items op 'n skaal van 1-7 Maak asb. slegs van die NVT-opsie gebruik indien “nee” geantwoord by vorige vraag. Beantwoord asseblief al die vrae oor die betrokke opsie

	Verskil sterk							Stem volkome saam	
	1	2	3	4	5	6	7	NVT	
Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek het oor die algemeen 'n positiewe ervaring met die E-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die E-opsie fasiliteer 'n positiewe leer- en onderrigomgewing.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n oplossing om die Universiteit meer toeganklik te maak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die E-opsie dra by tot die ontwikkeling van my eie meertaligheid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die E-opsie, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die E-opsie sal meer aanvaarbaar wees indien daar van tolking gebruik gemaak word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek funksioneer maklik in die E-opsie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 12

***Tolking**

Gebruik van Afrikaans/Engels as voorlesingtaal in 'n bepaalde module, maar met intydse opvoedkundige tolking na die ander taal (Engels/Afrikaans) vir elke studentegroep in die module

	Verskil sterk					Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7		
Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, is 'n geldige oplossing om studente van verskillende taalgroepe by die US te akkommodeer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ek dink opvoedkundige tolking, soos gebruik saam met die ander opsies, dra by tot die ontwikkeling van die instansie se meertaligheid (die gebruik van meer as een taal).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 13

***Toepassing van die Taalbeleid en Taalplan**

	Verskil sterk				Stem volkome saam			NVT
	1	2	3	4	5	6	7	
Ek dink die US se nuwe taalbeleid hanteer die kwessie rakende die taal van onderrig beter deur die verskillende taalopsies (A-opsie, T-opsie, E-opsie, Parallelmedium onderrig, Tolkling) soos in die nuwe Taalbeleid uiteengesit is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek is oor die algemeen tevrede met die wyse waarop die Taalbeleid en Taalplan toegepas word.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die dosente handhaaf meestal die opsie wat vir 'n module gespesifiseer is.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My dosente is gewillig om my te help wanneer ek taalverwante probleme ervaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Die taal van onderrig wat in my klasse gebruik word, benadeel my akademiese vordering.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Bladsy 14

*Ondersteuning

	Verskil sterk					Stem volkome saam		
	1	2	3	4	5	6	7	NVT
Ek weet waar om hulp te kry as ek taalverwante probleme ervaar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek dink die US Taalsentrum en taaldienste is waardevol om studente met taalverwante probleme te help.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ek maak gebruik van die US se taalondersteuningsdienste soos die Taalsentrum/skryflab.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Is daar enige verdere kommentaar wat u oor hierdie saak wil lewer?

Dankie dat u aan die studie deelgeneem het.

CONSENT TO PARTICIPATE IN RESEARCH

An attitude study about the Language Policy and Language Plan of Stellenbosch University: The attitudes of third year students and lecturers.

You are asked to take part of a research study, conducted by *Christel Swart (BA Humanities, BA Hons.)*, of the *Department Afrikaans and Dutch* of Stellenbosch University as part of a *Research Thesis (MA-study)*. You have been chosen as a possible participant because *you are either a student or lecturer of the SU*.

1. PURPOSE OF THE STUDY

The goal of the study is to determine what the attitudes of third year students and lecturers of the SU are towards the Language Policy and Plan of the University, and how these attitudes changed over a period of time.

2. PROCEDURES

If you volunteer to participate in this study, we would ask you to do the following things:

Complete the questionnaire as honestly as possible.

3. POTENTIAL RISKS AND DISCOMFORTS

The research does not entail any foreseeable risks for the participants. The only inconvenience it may entail, would be the time it would take the participant to complete the survey questionnaire. The research does not entail any bodily or psychological harm which could force the researcher to end the study.

4. POTENTIAL BENEFITS TO SUBJECTS AND/OR TO SOCIETY

The participants will not experience any advantages nor disadvantages by taking part in the study.

However, the advantages of this study are with regards to the Language Policy of the SU as well as language policy in higher education in general. Language policies are not static; it's a process constantly influenced by changing circumstances of the community or society in which it manifests. This research will thus shed light on attitudes, which is important to take note of for the SU Language Policy in order to ensure that the Policy is intact with the circumstances in which it is used and applied.

5. PAYMENT FOR PARTICIPATION

Participation of the study will take place on a voluntary basis and participants will not be compensated.

6. CONFIDENTIALITY

Any information that is obtained in connection with this study and that can be identified with you will remain confidential and will be disclosed only with your permission or as required by law. Confidentiality will be maintained by means of anonymous participation. Furthermore the data will be in safekeeping by the SU Language Centre.

The processed, statistical data will be published in the concerned MA-Thesis. The published statistical data will not connected to any individual since the questionnaires will be completed anonymously.

7. PARTICIPATION AND WITHDRAWAL

You can choose whether to be in this study or not. If you volunteer to be in this study, you may withdraw at any time without consequences of any kind. You may also refuse to answer any questions you don't want to answer and still remain in the study. The investigator may withdraw you from this research if circumstances arise which warrant doing so.

8. IDENTIFICATION OF INVESTIGATORS

If you have any questions or concerns regarding the research you are free to contact Christel Swart (researcher) at 15633683@sun.ac.za, or professor L.G. de Stadler (study leader) at lgds@sun.ac.za.

9. RIGHTS OF RESEARCH SUBJECTS

You may withdraw your consent at any time and discontinue participation without penalty. You are not waiving any legal claims, rights or remedies because of your participation in this research study. If you have questions regarding your rights as a research subject, contact Ms Maléne Fouché [mfouché@sun.ac.za; 021 808 4622] at the Division for Research Development.

SIGNATURE OF RESEARCH SUBJECT

The information above was described to me in English and I am in command of this language.

***By ticking this box I indicate that I willingly participate in this study.**

☐ I agree

☐ I do not agree

Page 2

***At what faculty are you enrolled?**

- ☐ Arts and Social Sciences
- ☐ Economic and Management Sciences
- ☐ Medicine and Health Sciences
- ☐ Science
- ☐ Engineering

Age**Gender**

- ☐ Male
- ☐ Female

***Race**

* Note: The researcher is aware of the sensitivity of this question. However, this data is important, because multilingualism, diversity and access are very closely related.

- ☐ Black
- ☐ Coloured
- ☐ Indian
- ☐ White
- ☐ Other

***Nationality**

- ☐ RSA
- ☐ Other African
- ☐ Other (International)

***Home Language**

- ☐ Afrikaans
- ☐ English
- ☐ isiXhosa
- ☐ Other (Please Specify)

***Are you mono-, bi- or multilingual (3 languages or more)?**

(Thus: you are able to use one, two, or more languages reasonably well)

- ☐ Monolingual
- ☐ Bilingual
- ☐ Multilingual

***What is your academic language of choice?**

- ☐ Afrikaans
- ☐ English
- ☐ Other (specify)

Page 3

Language Skills

Please tick where applicable:

My Afrikaans language skills regarding the following are sufficient to study successfully:

- ☐ Listening
- ☐ Speaking
- ☐ Writing
- ☐ Reading

My English language skills regarding the following are sufficient to study successfully:

- ☐ Listening
- ☐ Speaking
- ☐ Writing
- ☐ Reading

My language skills in my home language (if not Afrikaans or English) regarding the following are sufficient to study successfully:

- ☐ Listening
- ☐ Speaking
- ☐ Writing
- ☐ Reading
- ☐ N/A

*The SU's Language Policy and Language Plan

Evaluate the item on a scale of 1–7 (1 = “Disagree strongly”, 7 = “Agree completely” and N/A = “Not applicable”).

	Disagree strongly		3	4	5	Agree completely		N/A
	1	2				6	7	
I knew what the University's Language Policy and Language Plan were when I enrolled as a student at SU for the first time.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I know what SU's new Language Policy and Language Plan entail.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I have read a copy of the Language Policy and Language Plan, or a summary of those documents, after I enrolled as a student at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I have read a copy of the new Language Policy.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
When I enrolled I was aware of the fact that I would need some knowledge of Afrikaans in order to study at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
When I enrolled I was aware of the fact that I would need some knowledge of English in order to study at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The University's Language Policy and Language Plan played a part in my choosing to study at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I feel positive about the way in which SU's Language Policy and Language Plan are implemented.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My attitude towards SU's Language Policy and Language Plan has changed since I enrolled at the University.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The media attention to the language debate has influenced my attitude towards SU's Language Policy and Language Plan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

Page 5

***Multilingualism and language skills**

***“Multilingualism” refers to the use of more than one language.**

	Disagree strongly				Agree completely			
	1	2	3	4	5	6	7	N/A
I think that multilingualism is important in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that SU be multilingual.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that SU's new Language Policy succeeds in making the University multilingual.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that I, too, be multilingual.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I will make use of opportunities at SU to learn another South African language.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I am willing to develop my Afrikaans language skills.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I am willing to develop my English language skills.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I am willing to develop my language skills in another South African language.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***The role of the language of instruction**

	Disagree strongly				Agree Completely				N/A
	1	2	3	4	5	6	7		
Language of instruction is an important issue to me.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
The language that lecturers use in class contributes to my academic success.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Notes prepared by my lecturers (e.g. PowerPoint slides, transparencies and SUNLearn module material) contribute to my academic success.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Discussions facilitated by my lecturer in class contribute to my academic success.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
The wording of class assignments contributes to my academic success.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Language often poses a problem when I work on academic assignments.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I consider it a good thing that smaller classes like seminars, tutorials and practicals allow more freedom regarding language choices.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
I am satisfied with the way in which the Language Policy and Language Plan are implemented in service environments like the library, computer users' areas and administrative services.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Important University documents are available in my language of choice.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Any other comments that you would like to make in this regard:

Page 7

***Language in higher education**

	Disagree strongly				Agree completely			
	1	2	3	4	5	6	7	N/A
I think it is important that Afrikaans be retained in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that Afrikaans be retained at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that English be retained in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that English be retained at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that African languages be developed as academic languages in higher education.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think it is important that African languages be developed as academic languages at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***The implementation of the Language Policy and Language Plan: the various options**

T-Option

(Balanced use of Afrikaans and English as lecturing languages in a specific module for the same class group)

I have done modules where the T-option was taken, or I have experienced the T-option in class during my studies at SU

☐ Yes

☐ No

***Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.**

	Disagree strongly				Agree completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I am satisfied with the way in which the T-option is applied in combination with the other options.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I have had a positive experience of the T-option.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the T-option facilitates a positive learning and teaching experience.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the T-option, used in combination with the other options, offers a solution for making the University more accessible.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the T-option, used in combination with the other options, contributes towards the development of multilingualism (the use of more than one language) at the institution.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The T-option contributes towards the development of my own multilingualism.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I function comfortably in a T-option context.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***Parallel-medium teaching**

(Separate streams for Afrikaans and English)

I have done modules where parallel-medium teaching was applied, or I have experienced parallel-medium teaching in class during my studies at SU.

☐ Yes

☐ No

***Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.**

	Disagree Strongly								Agree fully	N/A
	1	2	3	4	5	6	7			
I am satisfied with the way in which parallel-medium teaching is applied in combination with the other options.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I have had a positive experience of parallel-medium teaching.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that parallel-medium teaching facilitates a positive learning and teaching experience.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that parallel-medium teaching, used in combination with the other options, offers a solution for making the University more accessible.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that parallel-medium teaching, used in combination with the other options, contributes towards the development of multilingualism (the use of more than one language) at the institution.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I function comfortably in a parallel-medium teaching context.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

*A-option

(Use of Afrikaans as lecturing language in a specific module)

I have done modules where the A-option was followed, or I have experienced the A-option in class during my studies at SU.

☐ Yes

☐ No

***Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.**

	Disagree Strongly				Agree Completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I am satisfied with the way in which the A-option is applied in combination with the other options.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I have had a positive experience of the A-option.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the A-option facilitates a positive learning and teaching experience.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the A-option, used in combination with the other options, offers a solution for making the University more accessible.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The A-option contributes towards the development of my own multilingualism.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the A-option, used in combination with the other options, contributes towards the development of multilingualism (the use of more than one language) at the institution.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The A-option would be more acceptable if interpreting was available.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I function comfortably in an A-option context.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

*E-option

(Use of English as lecturing language in a specific module)

I have done modules where the E-option was followed, or I have experienced the E-option in class during my studies at SU.

☐ Yes

☐ No

*Evaluate the items on a scale of 1-7. Please only make use of the N/A-option if you answered "no" to the previous question. Please answer all the questions about this option.

	Disagree strongly				Agree completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I am satisfied with the way in which the E-option is applied in combination with the other options.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I have had a positive experience of the E-option.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the E-option facilitates a positive learning and teaching experience.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the E-option, used in combination with the other options, offers a solution for making the University more accessible.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The E-option contributes towards the development of my own multilingualism.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the E-option, used in combination with the other options, contributes towards the development of multilingualism (the use of more than one language) at the institution.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The E-option would be more acceptable if interpreting was available.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I function comfortably in an E-option context.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

*Interpreting

(Use of Afrikaans/English as lecturing language in a specific module, but with real-time educational interpreting into the other language for each student group in the module)

	Disagree strongly				Agree completely			
	1	2	3	4	5	6	7	N/A
I think that educational interpreting, if offered along with the other options, is a valid solution for accommodating students from different language groups at SU.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that educational interpreting, if offered along with the other options, contributes towards the development of multilingualism (the use of more than one language) at the institution.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***The implementation of SU's Language Policy and Language Plan**

	Disagree strongly				Agree completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I think that SU's new Language Policy handles the issue regarding the language of instruction better than before, thanks to the various language options (A-option, T-option, E-option, parallel-medium teaching and interpreting) set out in the new policy.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I am satisfied with the way in which the Language Policy and Language Plan are implemented.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lecturers adhere to the option specified for a module.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
My lecturers are willing to assist me when I encounter language-related problems.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The language of instruction used in my classes hampers my academic progress.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

***Support**

	Disagree strongly				Agree completely			N/A
	1	2	3	4	5	6	7	
I know where to find assistance if I encounter language-related problems.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I think that the Language Centre and other language services at SU provide valuable assistance to students with language-related problems.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I avail myself of SU's language support services such as the Language Centre and its Writing Lab.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Any other comments that you would like to make in this regard:

Thank you for taking the survey.